Uluslararası Hukukçular Birliği

International Jurists Union

الإتحادالدولي للحقوقيين

Uluslararası Hak İhlalleri

International Violation of Rights

التقارير الدولية لانتهاكات الحقوق

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ BANGLADEŞ GAZZE MISIR MORO

UNITED ARAB EMIRATES BANGLADESH GAZA EGYPT MORO

تقرير الإمارات العربية المتحدة تقرير بنغلادش تقرير غزة تقرير مصر تقرير مورو

RAPORLAR REPORTS التقارير

LALE YAYINCILIK

Uluslararası Hukukçular Birliği

Inernational Jurists Union

الإتحادالدولي للحقوقيين

Uluslararası Hak İhlalleri

International Violation of Rights

التقارير الدولية لانتهاكات الحقوق

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ BANGLADEŞ GAZZE MISIR MORO

UNITED ARAB EMIRATES BANGLADESH GAZA EGYPT MORO

تقريرمورو تقريرمصر تقريرغزة تقرير بنغلادش تقرير الإمارات العربية المتحدة

RAPORLAR REPORTS التقارير

LALE YAYINCILIK

Uluslararası Hak İhlalleri
International Violation of Rights
التقارير الدولية لانتهاكات الحقوق

Rapor Hazırlama Kurulu
Av. Necati Ceylan
Av. Ahmet Sorgun
Av. Hüsnü Tuna
Av. Mustafa Yağmur
Av. Necip Kibar
Av. Yasin Şamlı
Av. İbrahim Öztürk
Av. Fatma Benli
Av. Aysel Demirel
Av. Emine Yıldırım
Av. Saliha Tuna
Av. Cihat Madran

Editör
Prof. Dr. Refik Korkusuz

Editör Yardımcıları
Yrd. Doç. Dr. Selman Öğüt
Araş. Gör. Ömer Temel

Yayına Hazırlayan
Av. Ahmet Akcan

Tasarım
Ömer Temel

Baskı
Bilnet Matbaacılık
Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş.
www.bilnet.net.tr

ISBN

İstanbul, Eylül 2014

KATKILARIYLA

eskişehir 2013 TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR BAŞKENTİ

T.C. ESKİŞEHİR VALİLİĞİ

5 Birleşik Arap Emirlikleri
United Arab Emirates
تقرير الإمارات العربية المتحدة

57 Bangladeş
Bangladesh
تقرير بنغلادش

111 Gazze
Gaza
تقرير غزة

161 Mısır
Egypt
تقريرمصر

223 Moro
Moro
تقريرمورو

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

UNITED ARAB EMIRATES

تقرير الإمارات العربية المتحدة

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ 94-CASE OLARAK BİLİNEN ZANLILARA İLİŞKİN İNSAN HAKLARI İHLALLERİ VE YARGILAMA SORUNLARINA DAİR RAPOR

2013 – İstanbul

GİRİŞ VE RAPORUN AMACI

BİRİNCİ KISIM

ISLAHA DAVET CEMİYETİ'NİN KURULUŞU VE OPERASYON GEREKÇESİNE DAİR İDDİALAR

BİRİNCİ BÖLÜM

CEMİYETİN HUKUKSAL KONUMU

İKİNCİ BÖLÜM

ISLAH CEMİYETİ TUTUKLULARININ İDDİALARI

İKİNCİ KISIM

CEMİYET ÜYELERİNE ATILI SUÇLAR, TUTUKLAMA VE YARGILAMA AŞAMASI

BİRİNCİ BÖLÜM

YARGILAMAYI YAPAN MAHKEMENİN ÖZEL OLARAK BU DAVA İÇİN KURULDUĞU İDDİASI

İKİNCİ BÖLÜM

BAE 'NDE ARAŞTIRMALARIMIZ NETİCESİ ORTAYA ÇIKAN VAKIALAR

I-YARGILAMANIN POLİTİK NEDENLERLE GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ İDDİASI

II-GÖZALTINA ALINMADA HAK İHLALLERİ

III-SANIKLAR VE GÖZALTINA ALINDIKLARI TARİHLER

IV-ZANLILARA İŞKENCE YAPILDIĞI İDDİASI

V-ADİL YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

A-MASUMİYET KARİNESİNİN İHLALİ

B-HÂKİMLERİN KONUMLARI GEREĞİ TARAFSIZ OLAMAYACAKLARI İDDİASI

C-SANIKLARIN SAVUNMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

D-MÜDAFİDEN YARARLANMA HAKKININ KISITLANMASI

E-CEZALARIN ŞAHSİLİĞİ PRENSİBİNİN İHLAL EDİLDİĞİ

F-TUTUKLULUKTA GÖRÜŞME YASAĞI

VI-SANIK BAYANLARIN DURUMU

ÜÇÜNCÜ KISIM

HEYETİMİZİN DURUŞMAYI İZLEME TALEBİ

SONUÇ; TESPİT VE ÖNERİLER

I-ÖNERİLER

II-TESPİTLER

GİRİŞ VE RAPORUN AMACI

Günümüz dünyasında hak ihlalleri artarak devam etmektedir. Hukuk düzeninin en fazla önem verdiği ve koruduğu hayat hakkı dahi ihlal edilmekte şu veya bu gerekçelerle toplu katliamlar yapılmaktadır. Toplu ihlaller belki de en fazla içinde yaşadığımız çağda yaşanmaktadır. Zira "20. yüzyılın son elli yılında dünyanın çeşitli yerlerinde 250 den fazla silahlı uyuşmazlık görüldü; çoğunluğu kadın ve çocuklar olan 86 milyondan fazla sivil bu çatışmalarda yaşamını yitirdi; 170 milyonu aşkın kişi temel haklarından mülkiyetinden yoksun kaldı."[1]

Üzücüdür ki bu ihlaller İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İşkenceye Karşı Uluslararası Sözleşme, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ve bunlar gibi uluslararası sözleşmelere, Birleşmiş Milletler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Uluslararası Ceza Mahkemesi gibi uluslararası örgütlere rağmen devam etmektedir. İnsan Hakları ihlallerini engelleyici mekanizmaların yetersizliği sivil toplum kuruluşlarını ve duyarlı şahısları harekete geçirmiştir.

Sivil toplum kuruluşlarının her ne kadar hak ihlallerini önleme gücü yok ise de hak ihlallerini gündeme getirmesiyle bir taraftan insanlık vicdanını harekete geçirebilmek bir taraftan da yeni uluslararası mekanizmaların oluşmasına zemin hazırlamak açısından önemi son derece açıktır.

Bu bağlamda kurulan Uluslararası Hukukçular Birliği, 2010 yılında Türkiye'de Bakanlar Kurulunun onayı ile faaliyetlerine başlamıştır. 32 farklı ülkeden hukukçu ve fikir adamlarının bir araya gelerek kurduğu Uluslararası Hukukçular Birliği hukukun üstünlüğü, adaletin tesisi, dünya barışı ve istikrar ortamının gerçekleşmesi, hak ve özgürlüklerin teminat altına alınması, insan hakları bilincinin gelişip yerleşmesi için çalışmalarına devam etmektedir. Uluslararası Hukukçular Birliği tüzüğü gereği, dünyanın pek çok yerindeki hak ihlallerine karşın çalışmalar yapmak suretiyle uluslararası bir adalet anlayışının sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Uluslararası Hukukçular Birliği, Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı olan geniş bir kitleyi ilgilendiren ve sivil insiyatif niteliğinde olan Islaha Davet Cemiyeti üyesi ve yöneticileri hakkında açılan davaya ilişkin iddiaları yerinde incelemek, tüm tarafları dinlemek ve bilgi almak, var ise hak ihlallerini tespit etmek amacıyla bir çalışma başlatmıştır. Bu amaçla Birleşik Arap Emirliği Büyükelçiliği ve İstanbul Başkonsolosluğuna başvurarak Birleşik Arap Emirliği Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Başsavcı ve sanıklarla görüşme isteğini iletmiştir. Ancak hükümet yetkilileri ile görüşme isteğimize cevap verilmemiştir. Abudabi' de 4 ve 18 Mart 2013 tarihlerinde yapılan duruşmaları izleme talebimiz de kabul edilmemiştir.

Duruşmayı izlemek ve mümkün olursa sanıklarla görüşmek üzere 3-5 Mart 2013 tarihlerinde Abudabi'ye bir heyet olarak gidilmiştir. Kolluk kuvvetleri heyetimizi ve başka ülkelerden gelen sivil toplum kuruluşu temsilcilerini mahkemeye yaklaştırmamış, Mahkeme binasından 300 metre mesafe uzaklığa çıkmamız istenmiştir. Hatta heyetimizi ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerini mahkeme binasından uzaklaştırmakla yetinilmemiş 3 kişi bir arada bulunmamız halinde gözaltına alacakları şeklinde uyarı yapılmıştır. Yapılan uyarı üzerine heyetimiz mezkûr yerden uzaklaşmak zorunda kalmıştır.

Bir kısım sanıkların avukatı ve yakınları ile görüşme yapılmıştır. Birçok sanık yakınının bizlerle görüşürken dahi tedirgin ve korku içinde oldukları müşahede edilmiştir.

Yetkililer ve sanıklarla görüşme yapılıp, duruşmanın izlenmesi için Adalet Bakanlığına gidilerek yazılı talepte bulunulmuştur. Talebimiz Adalet Bakanı yardımcısına şifahen de iletilmiştir. Adalet Bakan yardımcısı duruşmayı izleme hususunda mahkemenin karar vereceğini beyan etmiştir. Bunun üzerine ayrıca mahkemeye başvuru yapılmış ise de her hangi bir sonuç alınamamıştır.

Birleşik Arap Emirlikleri Birinci Yüksek Mahkemesinde yapılan yargılama heyetimizce izlenemediği için Mahkemenin muhakeme anındaki uygulamaları görülememiş, duruşmayı izleyebilen sanık yakınları ve avukatlarının görüşleri alınabilmiştir. Bunun dışında hükümet yetkililerinin ve mahkeme heyetinin görüşleri alınamamıştır.

1Mehmet Semih Gemalmaz Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş 3. Baskı sh. 345-346

Sanıklar hakkında; gözaltına alma, yargı önüne çıkarma, hakkındaki suçlamaları öğrenme, gözaltı ve cezaevi şartları, hücre uygulamaları sonucu yaşam tehlikesi geçirenlerin yaşadıkları, sanık yakınlarına ve avukatlarına baskı iddiaları yönünde yapılan tespitler çerçevesinde bu raporumuz hazırlanmıştır.

Bu raporla; Eylül 2000 tarihli "İşkencenin Önlenmesine Dair Sözleşme"yi kabul ederek onaylayan Birleşik Arap Emirlikleri'nde, var ise;

- Adil yargılanmaya ilişkin hak ihlallerinin tespiti,
- İnsan onuru ile bağdaşmayan uygulamaların giderilmesi,
- İnsan haklarına asgari riayetin sağlanması,
- Cezaların şahsiliği prensibine riayet edilmesi,
- Yargılamanın uluslararası standartlara uygun bir şekilde yapılmasının sağlanması,

amaçlanmıştır.

BİRİNCİ KISIM

ISLAHA DAVET CEMİYETİ'NİN KURULUŞU VE OPERASYON GEREKÇESİNE DAİR İDDİALAR

BİRİNCİ BÖLÜM

CEMİYETİN HUKUKSAL KONUMU

Islaha Davet Cemiyeti 1975 yılında devletin izni ile kurulmuş esas itibariyle bir yardım ve sosyal hizmetler sunan kuruluştur. Birleşik Arap Emirliklerinde yardımlaşma ve sosyal hizmetler için kurulmuş iki kuruluştan biridir. Birleşik Arap Emirlikleri üst düzey yöneticilerinin cemiyetin birçok sosyal toplantısına katıldığı da bilinmektedir. Cemiyetin Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn ve Kuveyt'te faaliyette bulunduğu bildirilmektedir. Bahreyn'de 1940'da, Kuveyt'te 1960'da, Birleşik Arap Emirlikleri'nde de 1975'de kurulmuştur. Birleşik Arap Emirlikleri'nde ikinci büyük hayır kuruluşu olarak bilinmektedir. Islaha Davet Cemiyeti'nin Birleşik Arap Emirlikleri'nde Acman, Fuceyra, Dubai, Rasulhayme'de şubelerinin olduğu bildirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

ISLAH CEMİYETİ TUTUKLULARININ İDDİALARI

Islah Cemiyeti ya da kuruluşu "arap baharı" nın başlamasından önce, Arap kamuoyuna yansıyan "demokratik düşünce ve anlayışlar" ın Birleşik Arap Emirlikleri için de demokrasi istemesi, dünyadaki demokratik zemin anlayışının, bu ülkeye de gelmesi noktasında basına verdiği demeçleri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, o güne değin hiçbir şekilde eleştirilme eylemi, bu şekilde genişlememiş BAE hükümetinin bazı anti demokratik ve hukuk dışı olduğu ileri sürülen uygulamalarını da eleştirdiği anlaşılmaktadır. Daha "arap baharı" başlamadan önce de, arap baharı başladıktan sonra da, bu kuruluş üzerine önce siyasi baskı, sonra da hukuk dışı uygulamalar yolu ile "yasadışı örgüt" niteliğinde operasyona gidildiği iddiaları ile tutuklamalar başladığı ileri sürülmüştür.

Bu cemiyetin üyelerinin tamamı, BAE' lı bulunan akademisyenler ve üst düzeyde yetkililerden oluştuğu herkesçe bilinen bir husustur. Bu kişilerin, hükümete karşı ne şiddet yoluyla, ne de siyasi yol ile bir mücadelesinin olmadığı ileri sürülmesine rağmen, hükümet cephesinden bu kuruluşa karşı çok büyük bir operasyon başlatılarak önce "itibarsızlaştırma", sonra da "hukuk

dışı uygulamalarla tutuklama" politikası izlendiği ileri sürülmüştür. Cemiyet üyeleri; bulundukları saygın konumlarından, aşağılanan ve sürekli tahkir ve tezyif edilen "tutuklu sanık" durumuna düşürüldüklerini ileri sürmüşlerdir. Bir yıldan fazla süren tutuklulukları süresince, hiçbir avukat görüşmesi gerçekleştirilmemiş ve her türlü savunma haklarından mahrum bırakıldıklarını ileri sürmüşlerdir.

Tutukluluk süresince, kendilerine yatak verilmemiş ve beton üstünde ve çıplak olarak yatmak zorunda bırakıldıklarını ve gözleri bağlı bir şekilde tabii ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarını ve hemen hepsinde bel ağrıları ve geri dönülmez kas ağrılarının başladığını beyan etmişlerdir. Bu yönde sanıkların ve avukatların yaptıkları bütün şikayetler göz ardı edildiği ve hatta savcılık makamına yapılan başvuruların dahi dikkate alınmadığı ileri sürülmüş ve savcılık makamı için de suç duyurusunda bulunulduğu belirtilmiştir. Nihayet bir yılın sonunda, biraz da çevre baskısı ile, bu şahıslar için özel bir Mahkeme kurulmak suretiyle, yargılamalarına başlandığı ileri sürülmüştür.

Heyetimiz, kendisine bu iddialar ile yapılan başvuruyu dikkate almış, uluslararası insan hakları hukuku ile ilgilenen diğer kuruluşlar gibi, yerinde inceleme yapmak üzere iki ayrı heyeti, BAE'ye göndermiştir.

İKİNCİ KISIM

CEMİYET ÜYELERİNE ATILI SUÇLAR, TUTUKLAMA VE YARGILAMA AŞAMASI

BİRİNCİ BÖLÜM

YARGILAMAYI YAPAN MAHKEMENİN ÖZEL OLARAK BU DAVA İÇİN KURULDUĞU İDDİASI

Sanıkların yargılandığı "Federal Yüksek Güvenlik Mahkemesi"nin Islaha Davet Cemiyeti mensuplarını yargılamak için özel olarak kurulduğu ifade edilmiştir. Zira bu mahkeme daha önceden yoktur. Bu nedenle sanık yakınları arasında, yargılayacağı sanıkların mensup olduğu cemiyetin adına ithafen bu mahkeme "Islah Mahkemesi" olarak isimlendirilmektedir.

Davanın görüldüğü mahkeme binasının yapımının gözaltılar üzerine başladığı ve altı ayda 400 kişilik mahkeme binası inşa edildiği belirtilmiştir. Yargılama başlamadan önce savunma avukatlarının mahkeme salonuna girdikleri zaman "bu salon mahkemeye değil emniyete aittir" diye ikaz edildiği ifade edilmiştir.

Mahkemenin bu sanıklar için özel olarak kurulmuş olması "tabii hâkim ilkesi", "mahkemenin tarafsızlığı", "mahkemenin bağımsızlığı" gibi ceza usul hukukun en temel ilkelerini daha yargılama başlamadan ihlal etmek anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

BAE 'NDE ARAŞTIRMALARIMIZ NETİCESİ ORTAYA ÇIKAN VAKIALAR

I-YARGILAMANIN POLİTİK NEDENLERLE GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ İDDİASI

Birleşik Arap Emirlikleri'nde seçmen olma hakkını haiz 20 bin kişi tarafından seçilen bir Danışma Meclisi vardır. Son söz yine Emire aittir. Resmi olarak 1975'te kurulan Islaha Davet Cemiyeti, mevcut sistemin demokratik olmadığını, bütün vatandaşların seçmen olma hakkına sahip olması ve yasama yetkisini elinde bulunduran bir meclis kurulması gerektiğini talep etmektedir.

Birleşik Arap Emirlikleri'nde özellikle güçlü ülkelerin tabiiyetinde olan kişilerin özgür, fakat yerli Arapların hiç bir hukuk güvenliğinin bulunmadığı ifade edilmektedir. Yapılan baskılar nedeniyle siyaset yapmanın fiilen yasak olduğu ifade edilmektedir. Özellikle resmi görev ifa edenlerin siyasete ilişkin beyanlarının dahi işini kaybetmesine sebep olduğu ifade edilmektedir.

Abudabide kurulan Federal Yüksek Güvenlik Mahkemesi'nde yapılan yargılamanın sanıkları 1975 yılında devletin izni ile kurulmuş Islaha Davet Cemiyeti isimli sivil toplum kuruluşunun yöneticileri, üyeleri ve kadın kolları mensuplarıdır.

Sanıklara isnat edilen suç Birleşik Arap Emirlikleri'nde var olan düzeni değiştirmeye yönelik örgüt kurma iddiasıdır.

Yargılananların birçoğu 3 Mart 2011 tarihinde Birleşik Arap Emirliği vatandaşı aydınlar tarafından yayımlanan deklarasyona imza atan kişilerden oluşmaktadır. Bu deklarasyonda mevcut yönetim övülmüş, takdir edilmiş bununla birlikte Birleşik Arap Emirliklerinde;

- Bütün üyeleri demokratik seçimle gelen bir milli meclis oluşturulması,
- Seçimle gelecek Milli Meclisin anayasa ve kanun yapma yetkisine sahip olması,

talep edilmiştir.

Yapılan incelemeler ve görüşmelerde bu taleplerin yönetimde ciddi bir rahatsızlık ve endişe oluşturduğu kanaatine ulaşılmıştır. 3 Mart 2011'de deklare edilen bu yöndeki istek, yönetimce "isyan suçu" olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. Deklarasyona imza atan 400 kişinin hepsi eğitimli, devlet yönetiminde ya da kamuda görev sahibi insanlar olmasına karşın bunların birçoğu ya tutukludur, ya da bulunduğu makamda gözetim altında tutulmaktadır. Deklarasyonu imzalayanların birçoğu mezkûr davanın sanıkları haline gelmiştir. Sanıklara isnat edilen somut suçlamalara rastlanmamıştır. Özellikle Mısır'da gelişen olaylar ve iktidar değişikliği sonrası oluşan endişe ile bu yargılamaların başlatıldığı iddiası güç kazanmaktadır. Bazı sanıklara emniyet güçlerinin "Mısırlı Müslüman Kardeşler grubundan etkilendiklerine dair beyanda bulunması suçunu bu şekilde itiraf etmesi halinde kendisine yardımcı olunacağı ve farklı davranılacağı" yönündeki vaatler dikkat çekici bulunmuştur.

Ortadaki tek müşahhas belge, aydınlar tarafından yayımlanan demokratik ve denetlenebilir bir yönetim arzusuna ilişkin deklarasyondur. Bunun dışında suçlamaya ilişkin somut bir delile ulaşılamamıştır. Dolayısıyla söz konusu davanın, Birleşik Arap Emirlikleri'nde muhalif düşünce mensuplarının yönetim tarafından sindirilmek üzere politik amaçlarla açıldığı ve sürdürüldüğü iddialarına neden olmaktadır.

Bu gözaltı ve tutuklamaların "Hükümete karşı ayaklanmaya davet eden silahlı ya da silahsız kişilerin cezalandırılacağına" dair ceza yasasında yapılan değişiklik sonrası başlatılması; mevzuatı fiili duruma uydurup bu şekilde soruşturmanın siyasi amaçlarla yapıldığı tezini desteklemektedir.

Sultan bin Kasım'ın bir radyo konuşmasında davanın tutukluları ile ilgili olarak "bunları terbiye ediyoruz" şeklindeki açıklaması, davanın siyasi saikle açıldığı tezine destek verir niteliktedir. Ayrıca Rasul Hayme yöneticilerinin tutuklular aleyhine konuşmaları da davanın siyasi amaçlı olduğu iddialarını desteklemektedir.

Bir kısım yabancı ülke büyükelçilikleri ile yapılan görüşmelerde emniyet görevlilerince büyükelçilerin de yanıltılarak "tutuklu sanıkların Mısır vatandaşı olduğuna dair yanlış bilgiler" verildiği görülmüştür. Bu şekilde sanıkların Mısır olaylarından etkilendikleri imajı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yargılananların 1975 yılında hükümetin izni ile kurulan yardım kuruluşunda faaliyet göstermeleri, toplumda etkin ve saygın görevlerde bulunmaları, entelektüel birikime sahip olmaları da dikkat çekici bulunmuştur.

Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki siyasi sıkıntının temelinde kurum ve kuralları ile işleyen bir devlet olamamanın yattığı söylenmektedir. Bu düşüncede olanlara göre; ülkeyi yönetenlerin görev tanımı bulunmamaktadır. Tutukluların her hangi bir aşırılıklarının bulunmamasına karşın bu davanın açılması ve tutuklamaların yapılmasında yönetimin siyaseten eleştirilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu davaların açılması ve tutuklamaların ortadoğu ve afrika ülkelerinde meydana gelen yönetim değişiklikleri sonrasına rast gelmesi dikkat çekici bulunmuştur.

Tutuklular, bu soruşturmanın evveliyatının 2007 yılına dayandığını düşünmektedirler. 2007 yılından itibaren Birleşik Arap

Emirlikleri'nde provokasyonların başladığı kanaati vardır. Özellikle Suudi Arabistan'dan gelen bazı kişilerin Birleşik Arap Emirlikleri'nde açtıkları "Araştırma Merkezi" isimli grubun bu provokasyonun öncüleri olduğu ifade edilmektedir. Bu grubun Mısır'da faaliyet gösteren ve şu anda da iktidarda bulunan "İhvanı Müslimin" isimli siyasi parti hakkında olumsuz ithamlarda bulunduğu ifade edilmektedir. O tarihe kadar tutukluların faaliyet gösterdiği cemiyete "Islaha Davet" ismi kullanılmakta iken ithamlardan sonra, Islaha Davet Cemiyetinin "İhvanı Müslimin" olarak nitelendirilmeye başlandığı söylenmektedir. Anılan Araştırma Merkezi isimli oluşumun, İhvanı Müslimin siyasi partisi aleyhine bülten yayımladıkları, Islaha Davet Cemiyetinin yöneticilere yönelik birçok haklı eleştirisini de "siyaset yapmak" diye nitelendirip suç olarak gösterdikleri ifade edilmiştir. Vergi alımındaki adaletsizlikleri eleştirmek dahi siyaset yapmak ve suç olarak nitelendirilmiştir.

Bir tutuklunun beyanına göre; soruşturmayı yürüten Savcı, ifadesi alınan sanıklar hakkında "... 35 senedir okullarda üstün zekâlı çocukları eğittikleri, onları yaz kamplarına ve Umreye götürdükleri, bunların üst düzey yönetici olsunlar diye hazırlık yaptıkları, bu şekilde devletin tüm organlarına hâkim olacaklar" şeklinde iddiada bulunduğu belirtilmiştir.

Tutuklu yakınlarının belirttiklerine göre, tutuklulara üstü örtülü yöneltilen suçlama, "Bunlar gelince aşiret sistemi gidecek, dolayısıyla hükümet düşecek" iddiasıdır. Bu iddialar " tutukluluk incelemesi" esnasında açıkça söylenmiştir. Tutuklu yargılanan 61 kişinin bu söylemi bizzat işittiği ifade edilmiştir.

Islaha Davet Cemiyeti mensupları, üye oldukları sivil toplum kuruluşunun kurulduğu günden bu yana her hangi bir suç işlemediği, bu gün Birleşik Arap Emirlikleri'nde "İslami bilinçlenmeyi temsil ettikleri için hedef seçildikleri" kanaatini taşımaktadırlar.

3 Mart 2011 tarihli bildiriyi imzalayanlar hakkında, bu tarihten tam iki yıl sonra 4 Mart 2013'te davanın açılması bu davanın adeta imzalanan bildirinin rövanşı olduğu iddialarına sebep olmuştur.

Mısır eski ve devrik Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'in 1994 de Birleşik Arap Emirlikleri ne geldiğinde Islah Hareketi mensuplarını kast ederek "bunlara prim vermeyin" demesi üzerine siyasi baskıların ve hak ihlallerinin başladığı ifade edilmiştir. Dubai hükümetinin Islahat Hareketini kapattığı, derneğin gayrimenkullerini eğlence ve düğün yeri olarak kullandırmaya başladığı ifade edilmiştir. Bu şekilde mülikiyet hakkı da hukuka aykırı olarak ihlal edilmiştir.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin bütçesinin 10 milyar dolar olduğu bu bütçenin petrol geliri ile mütenasip olmadığı zira bir günlük petrol ihracının 450 milyon dolar olduğu ifade edilmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri'nde 60 yıldan beri petrol var olduğu ve petrolün parasının tek bir aileye gittiği söylenmektedir. Bu şekilde ülkenin doğal kaynaklarının heba edildiği eleştirileri yapılmaktadır. Bu tür eleştirilerin yapılmasının suç olarak kabul edildiği, şiddetle cezalandırılacağı korkusu halkta yaygındır.

İşkence altındayken tutuklulara devamlı olarak "neden hilafeti tesis meselesini gündeme getirdikleri" sorusu sorulduğu, sanıkların bu soruya cevabı ise kendilerinin böyle bir amacı gerçekleştirecek ne güce ne de imkâna sahip olmadıkları şeklinde olduğu beyan edilmiştir.

II-GÖZALTINA ALINMADA HAK İHLALLERİ

Bu davada yargılanmak üzere gözaltına alınanların tamamı her hangi bir suç işlemesi veya yasadışı bir olay üzerine değil, güvenlik güçlerinin planına göre gözaltına alınmışlardır. Her hangi bir zanlının gözaltına alınması hususunda ne savcılık ne de Mahkemenin kararının bulunmadığı ifade edilmektedir. Bu husus gözaltına almaların olabildiğince keyfi olarak uygulandığını göstermektedir.

Mezkûr davada gözaltına alınıp tutuklanan zanlıların her birisinde hem gözaltı esnasında ve sonrasında hem de tutukluluk süresince birçok insan hakkı ihlali yapıldığı sanık yakınları ve avukatları tarafından ifade edilmiştir. Gözaltına alınıp tutuklananların bulunduğu hapishanenin yeri tutuklular ve yakınları tarafından hiçbir zaman öğrenilememiştir. Tutuklularla görüşme gözaltılardan 8-10 ay sonra ve ancak savcının odasında ve resmi görevliler nezaretinde gerçekleştirilebilmiştir. Tutukluların sağlık durumu hakkında kimse ayrıntılı bilgiye sahip değildir. Yapılması zorunlu ve yapıldığı bilinen tıbbi müdahaleler vardır. Fakat bunlara ilişkin herhangi bir kayıt ve raporun bulunmaması endişelere yol açmaktadır.

Sanık avukatlarının ve yakınlarının beyanlarına göre gözaltına alınıp tutuklanan kişilerin tamamı ya resmi bir kurumda görevli ya da serbest olarak ülke içinde hayatını sürdürmekte iken gözaltına alınmışlardır. Sanıkların tamamına yakını toplumca bilinen kişilerdir.

Mısır'da meydana gelen yönetim değişikliğinden sonra muhaliflere baskı ve tacizlerin arttığı ifade edilmiştir. Tutuklu yakınlarının beyanlarına göre; bu tacizler zamanla muhaliflerin ailelerine de yönelmiştir. Tutuklu sanıklardan Abdurrahman Habibi ve ailesi bunlardan birisidir. Abdurrahman Habibi, 54 yaşındadır. Kendisi ve ailesinin taciz edilmesi, gözaltına alınmasından aylar önce başlamıştır. Ailecek yurt dışına giriş çıkışlarda özellikle oğlunun yurt dışına giriş çıkışlarında zorluk çıkarılmaya başlanmıştır. Kamu kurumlarında iş verilmemiş, öğrenim görmesi engellenmiştir. Eşi ve annesi ile birlikte umreye gitmek üzere havalimanına gittiklerinde havalimanında sabah 07.30 da gözaltına alınmış, havalimanı polis merkezinde saat 12.00' ye kadar bekletilmiştir. Daha sonra gözaltına alındığı bildirilmiş, gözaltına alınmaya dair bir karar olup olmadığı sorulmuş, ancak böyle bir kararın olmadığı kendisine bildirilmiştir.

Diğer bir tutuklu Salih Zafiri 54 yaşındadır. Okul müdürü, aynı zamanda Re'sül Hayme Kuran-ı Kerim müessesesinin de kurucusudur. Cuma günleri camide vaaz verip Cuma Hutbesi okumaktadır. Gözaltı süreci yurt dışına çıkma isteğinin engellenmesi ile başlamıştır. Daha önceden çocuklarının resmi görev almaları engellenmiştir. Mart 2012'de evinden gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınma sebebinin; *"gözaltına alınan bazı zanlıların her hangi bir mahkeme kararı ve mahkûmiyet olmaksızın vatandaşlık hakları ellerinden alınmasına eleştiri getirmesi ve bunun insan haklarına aykırı olduğunu ifade etmesi"* olduğu düşünülmektedir. Resmi olarak ileri sürülen gerekçe ise "dini siyasete alet etmek, vatandaşlar arasına dini görevlerini kullanarak fitne sokmak" şeklindedir. Üç hafta gözaltında kaldıktan sonra emirin emri ile serbest bırakılmıştır. 3 ay sonra 29.04.2012 tarihinde "sabah namazı sonrası Ra'sul Hayme Emirinin evinden tekrar gözaltına alınmıştır. 29 Nisan'dan 9 Eylül 2012'ye kadar Re'sül Hayme Emirin sarayında bir odada göz hapsinde tutularak zorunlu ikanmete tabi tutulmuş, 9 Eylül 2012 günü saraydaki oda hapsinden alınarak Abudabiye götürülmüştür. Bu sanığın çok tanınan bir kişi olması ve Re'sül Hayme Emirinin akrabası olması nedeniyle gözaltı ve tutuklama sürecinde nispeten daha az hak ihlaline uğradığı kanaati vardır.

Bir başka tutuklu Sultan Kayd Elkasımi; 55 yaşındadır. İttihat ismiyle 1999 yılında kurulmuş özel üniversitenin kurucusudur. Re'sül Hayme'de Bakanlıklarda Genel Müdürlük görevinde bulunmuştur. Eğitim siyaseti ve ulusal kalkınma konusunda doktora sahibidir. Ülke genelinde 4 şubesi bulunan Islaha Davet Cemiyetinin Re'sül Hayme'de bulunan şubesinin başkanıdır. 20 Nisan 2012 günü akşam vakti sivil silahlı kişilerin evini basmaları üzerine gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınma esnasında her hangi bir gerekçe bildirilmediği gibi, gözaltına alındığını tespit edecek bir tutanak da tutulmamıştır.

Tutuklu Muhammed Aruk, avukat ve profesör titrine sahip olup Baro Başkanı ve Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı görevini yapmakta iken gözaltına alınmıştır. 2011 Parlamento seçimleri öncesi yayımlanan ve "herkese seçme ve seçilme hakkı verilmesi, parlamentonun danışma kurulu olmaktan çıkarılıp etkin hale gelmesini" talep eden deklarasyona imza atan aydın kişilerden birisidir. Hususiyle bu konunun Emniyet güçlerinin emrinde hareket eden basın tarafından aleyhine kullanıldığı düşüncesi hâkimdir. Zira tutuklamalar basın tarafından yapılan aleyhe yayınlardan sonra başlamıştır.

Başlangıçta 64 kişinin tutuklu olduğu davada 30 kişi tutuksuz yargılanmaktadır. Yargılanan sanıkların 10 tanesi bayandır. Hakkında dava açılan bazı sanıkların firari olduğu söylenmektedir.

Uygulamada gözaltı süresi konusunda bir sınır bulunmadığı, Emniyet görevlilerinin gözaltı kararını kendileri verdikleri ve istedikleri kadar uzatabildikleri ifade edilmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri yasalarına göre gözaltı uzatma kararlarının 30 günlük inceleme periyoduna göre alınması gerekmesine karşın kolluk görevlilerinin bu dava sanıklarına mahsus olmak üzere 34-35 günde karar aldıkları beyan edilmiştir. Davanın tutuklularından bazılarının tutukluluk incelemesinde dosya olmadığı ve incelenmediği halde tutukluluk halinin devamına karar verildiği söylenmektedir. Tutuklama kararı ile ilgili itirazlar hiçbir şekilde dikkate alınmamaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri yasalarında öngörülen azami gözaltı sürelerine riayet edilmeyerek yasa hükümlerinin ihlal edildiği beyan edilmiştir. Yasada belirtilen sürelerin evrensel ilkelere açıkça aykırı olmasına rağmen sanıklara bu kural dahi uygulanmamıştır. Bir kısım sanıklar, 16 Temmuz 2012'den 23 Aralık 2012 tarihine kadar yani yaklaşık 165 gün hiçbir karar olmaksızın gözaltında tutulduğunu iddia etmektedirler.

Ne ile suçlandıklarını bilmeyen ve 5 aydan fazla bir süre mahkeme kararı olmaksızın gözaltında tutulan bazı sanıklar, savcılık kararı ile bu davaya dâhil edildiklerini düşünmektedirler.

Bazı zanlılara, yetkili ve görevli bir subayın, ülkeyi terk etmek için hazırlanan belgeyi imzalamaları ve ülkeyi terk etmeleri, aksi şekilde davranmaları halinde tutuklanacakları konusunda ihtarda bulunduğu ve kendilerine 15 günlük süre verildiği bu kişilerin teklifi kabul etmeyip yurt dışına çıkmamaları üzerine tutuklandıkları ifade edilmiştir. Bu durum sanıklar hakkında gerçek ve ciddi bir suçlama olmadığını düşündürmektedir.

Bir yargı mensubu hâkim olarak görev yapan, Muhammed Deva el Aduli; mahkeme salonunda görev yaparken emniyet kuvvetlerince gözaltına alınmış, mahkeme kararı olmaksızın 5 ay gözaltında tutulmuştur.

Aynı şekilde tutuklulardan Ahmet Yusuf Ebu Atabe Elzehebiye de hâkim olarak görev yapan bir yargı mensubudur.

Birleşik Arap Emirlikleri yasalarına göre ayda bir tutukluluk incelemesi yapılması gerekirken buna riayet edilmediği, mahkemeye getirilen tutuklularla ancak hâkimin yanında görüşülebildiği baş başa görüşme yaptırılmadığı belirtilmiştir.

Birçok tutuklunun evlerine gizli dinleme cihazı yerleştirildiği ortaya çıkmıştır. Tutuklu yakınlarından birisi evlerinde ele geçirdiği dinleme cihazını bizzat heyetimize göstermiştir.

Bazı tutuklulardan işkence, insanlık dışı muamele altında ifade alındığı ve kendilerine yöneltilen tüm suçlamaları kabul ettiklerine dair belgeler imzalatıldığı ifade edilmiştir.

III-SANIKLAR ve GÖZALTINA ALINDIKLARI TARİHLER

Alınan bilgilere göre sanıkların isimleri ve gözaltına alınma tarihleri aşağıdaki şekildedir;

Sıra No:	İsim	**Gözaltı Tarihi**
1	İbrahim İsmail İbrahim Muhammet İlyas	16.07.2012
2	Salim Hamdun El Şahi	17.07.2012
3	Umran Ali Hasen El Rıdvan	16.06.2012
4	Mahmut Hasen Mahmut Ahmedil ElHusni	16.07.2012
5	Isa Mazud Abdullah Esseri	17.07.2012
6	Raşit Umran Eşşamsi	16.07.2012
7	Tarik İbrahim Abdurrahim Elkasım	17.07.2012
8	İsa Halife Ahmet Essuveydi	19.07.2012
9	Cuma Saıd Cuma bin derviş elfelasi	19.07.2012
10	Hamid Hasen Rakıt El Ali	25.07.2012
11	Tarık Hasen Abdullah Elgatani	25.07.2012
12	Abdurrahim Muhammet Abdurrahim Ezzeruni	25.07.2012
13	Abdüsselam Derviş Elmerzuki	24.07.2012
14	Adnan Abdülkerim Muhammet Celfar	24.07.2012
15	Muhammet Abdullah Muhammet Abdaninakbi	24.07.2012
16	Misbah Derviş Cuma Erremişi	24.07.2012
17	Necip Ahmet Abdullah Emiri	30.07.2012
18	Abdullah Abdülkadir Elhaciri	16.07.2012
19	Raşit Muhammet Abdullah Erruknü	16.07.2012

20	Hasen Münif Elcabiri	26.03.2012
21	Muhammet Ali Salih Elmensuri	16.07.2012
22	Muhammet Abdullah Muhammet Errukn	17.07.2012
23	Halit Muhammet Abdullah Eşşeybe	16.07.2012
24	Sultan Bin Kaydül Kasimi	20.04.2012
25	Halife Hilal Said Enneımıi	17.07.2012
26	Fuad Muhammet Abdullah Elhamidi	31.07.2012
27	Tarık İbrahim Abdürrahim El Kasımi	19.07.2012
28	Bedir Abdurrahman Abdullah Huseyn	31.07.2012
29	Sait NasırSaid Osman Elvahidi.	25.07.2012
30	Abdullah Seyfi Muhammed Seyfi ElatruZınhani	30.07.2012
31	Ali Hamid Ali RaşidiEnneımi	31.07.2012
32	Halit Muhammet Yusuf Elyumahi	30.07.2012
33	Umran Ali Hasen errıdvan	16.06.2012
34	Mahmut Hasen Mahmut Ahmedil El Husni	16.07.2012
35	Abdullah Nasip Keramet Elcabiri	27.08.2012
36	Necip Ahmet Abdullah Emiri	30.07.2012
37	Cemal Uz Yelsem Eşşerki	28.08.2012
38	Ahmet Uz yelsim Eşşerki	28.08.2012
39	Muhammet Abdurrazzak Essadıkı	26.03.2012
40	Ahmet Gaysü essuveydi	26.03.2012
41	Ahmet Yusuf Atabeti Ezzeabi	26.03.2012
42	Salih Muhammet Salih Ezafiri	29.04.2012
43	Ali Husey Elhmmadi	26.03.2012
44	Şahin Abdullah Husni	26.03.2012
45	Hasen Münif Elcabiri	26.03.2012
46	Huseyin Münif Elcabiri	26.03.2012
47	Abdülazizi Harib El Muhiri	28.08.2012
48	Raşit Hılfan Abit Bin Sebt Ali	28.08.2012
49	Hasan Ali Abdullah Elneccar Elhammadi	16.07.2012
50	Abdurrahman Ahmet Elhadidi	16.07.2012
51	Ahmet Seyfi Elmatarı	31.07.2012
52	Seyfü Muhammet Elacleti Ili Ali	24.07.2012
53	Ahmet Sakar Muhammet Abdüssüveydi	30.07.2012
54	İbrahim Elmerzuki	26.03.2012
55	Muhammet Seyfül Matari	
56	Seyfü Muhammet SeyfiElatrElzinhani	30.07.2012
57	Halit Muhammet Yusuf Elyumahi	30.07.2012
58	Hasen Muhammet Hasen Ahmet El Hammadi	30.07.2012

Raporun hazırlanması sürecinde tutuklu sayısının sürekli arttığı haberleri alınmıştır.

IV-ZANLILARA İŞKENCE YAPILDIĞI İDDİASI

Tutuklu zanlıların tamamı, gözaltında iken işkence yapıldığını iddia etmektedirler. Kaba dayak, hakaret ve onur kırıcı davranışların gözaltı ve tutukluluk sürecinde devam ettiği beyan edilmektedir.

Tutuklulardan Ahmet Yusuf Ebu Atabe Elzehebi de hâkim olarak görev yapan bir yargı mensubudur. Böyle olduğu halde kendisine çok işkence yapıldığı, tırnaklarına klip takılarak bekletildiği, ayaklarını oynattığı zaman tırnakları sökülme tehlikesiyle karşı karşıya bırakıldığı, tırnaklarında o zaman meydana gelen kanamaların hala devam ettiği söylenmektedir.

Tutuklu Abdurrahman Hatibi ise doktordur. 16.07.2012 de gözaltına alınmış, 19.07.2012 tarihinde kalp krizi geçirmiş, kimliği gizlenip başka bir isimle hastaneye yatırılarak ameliyat edilmiştir. Bu ameliyatta ailesine haber verilmemiştir. Ameliyatı için ne kendisinden ne de ailesinden muvafakat alınmamıştır. Ameliyat sonrası devam edecek tedavisi hakkında her hangi bir bilgi de verilmemiştir.

Tutuklulardan Fuat Hammadi psikolojik baskılar sonucu mide kanaması geçirmiştir. Hâkime hücrenin ışığının çok kuvvetli yandığını, bu ışık nedeniyle uyuyamadığını belirtmesine rağmen çözüm getirilmemiş, bu kişide ailesine haber verilmeden hastaneye kaldırılmış ve mide kanaması nedeniyle ameliyat edilmiştir.

Tutuklu sanık Muhammet Musabbih El Rumeydi; sorguda iken emniyette sürekli küfür ve hakarete maruz kaldığını beyan etmiştir. Emniyet görevlilerince "Siz Hasan el-Benna'nın evlatlarısınız, siz vatandaş olamazsınız" denilerek sürekli hakarete maruz kaldığı belirtilmiştir.

Zanlı Halife Hilal El-Rusaymi'nin; "suçlamayı kabul etmezsen ırzına geçeriz" diye tehdit edildiği belirtilmiştir.

Tutuklu Dr. İbrahim İsmail el-Yasin; birçok hakarete uğramış, "eşini çırılçıplak soyarak birçok şey yaparız" diye tehdit edildiği ifade edilmiştir.

İnsanlık dışı bu uygulamaların sanık avukatlarına bildirildiği bu hususlara ilişkin 20 den fazla dilekçe verildiği ancak hiçbir sonuç alınamadığı ifade edilmiştir.

Tutuklu Hamiş El Sami; belfıtığı rahatsızlığı olan bir kişi olup bu rahatsızlığı nedeniyle yürüyemediği, gözaltına alınmasından itibaren belfıtığı rahatsızlığı için kullanması gereken ilaçlarının kullandırılmadığı, rahatsızlığının artması nedeniyle yürümeyediği söylenmektedir.

Tutukluların 2x3 m2 ebadında bir hücrede tutulduğu bildirilmiştir. Hücrelerde banyo, tuvalet ve el yıkama yeri bulunmadığı, tutuklulara yatak, sandalye verilmediği, sadece bir yastık ve bir yer döşeği verildiği, çoğunluğu fiziki imkânsızlık nedeniyle ibadetlerini yapamadıkları ifade edilmektedir.

Yerde yatma nedeniyle birçok tutukluda mafsal ağrılarının oluştuğu bildirilmiştir. Hücreler, klimalarla buz gibi soğutulduğu için hücrede yatanların kemik hastalıklarına maruz kaldığı beyan edilmiştir. Bu hücrelerin insanların yaşamasına elverişli olmaması nedeniyle hücrede kalanların yüzlerinin sararmaya, gözlerinin etrafında mor daireler oluşmaya başladığı bildirilmektedir. Tutuklulardan birisinin gözaltında yaşadığı mezkûr şartlar nedeniyle 35 kilo kaybettiği, bu kilo kaybı nedeniyle hayati tehlike yaşadığı bildirilmiştir.

Tutuklular hücrede iken sürekli başkalarının ağlama seslerini duyduklarını belirtmişlerdir. Bu seslerde "beni kurtarın diyen feryat sesi geldiği, bu seslerin birçoğunun tutukluların sesi olduğu, tanınan kişilerin sesi olduğu anlaşıldığı beyan edilmiştir.

Tutuklularda korku ve endişe oluşturmak için "kadın doğum bağırtısı" sesleri dinletildiği, bunun sürekli yapıldığı ifade edilmektedir.

Tutuklulara kalem, kitap, telefon, televizyon yasak edilmiş olup, emniyet güçleriyle işbirliği yapılması halinde bu imkânların temin edileceği teklif edilmiştir. Özellikle de tutuklulara, ifadelerinde "Müslüman Kardeşler örgütünün üyesiyiz derseniz daha fazla imkân sunarız" şeklinde teklif de yapıldığı belirtilmiştir.

Yapılan işkence ve kötü muamele nedeniyle tutuklu Sultan Kays Elkasimi'nin yüz şeklinin değiştiği bu nedenle tutuklunun, yakınları üzülmesinler diye onlarla görüşme yapmak istemediği beyan edilmiştir. Bu tutuklunun halen kilo kaybı sonucu aşırı derecede zayıfladığı ve bu yüzden hayati tehlikesi olduğu beyan edilmiştir.

Tutukluların aile fertleri ile görüşme esnasında ışık görmeden, gözleri bağlı olarak dar bir hücrede tutulduklarını, kaldıkları hücreleri *"kabirden birazcık geniş bir yer"* şeklinde tarif ettikleri beyan edilmiştir.

İşkence yapılmadığı zamanlarda bile sanıkların insanlık dışı muameleye tabi tutuldukları ifade edilmektedir.

Tutukluların kaldığı 2x3 m^2 ebadındaki hücrelerde ileri derecede rahatsız edici bir şekilde, yüksek oranda ışık veren elektrik lambaları kullanıldığı ifade edilmektedir. Hücrelerde pencere ve cam, tuvalet bulunmamaktadır. Bu nedenle insani ihtiyaçlarını gidermek isteyen tutukluların gardiyanı çağırdığı, ihtiyacını söylediği, gardiyanın tutuklunun değil kendisinin istediği zaman tutukluyu tuvalete götürdüğü beyan edilmektedir. Gardiyanların uzun süre gelmeyerek ihtiyacı olan tutuklulara bu şekilde işkence yaptıkları beyan edilmektedir. Tutuklular tuvalete götürülürken elbiselerinin çıkartıldığı, peştemal denilen örtü ile tuvalate götürüldükleri, bu halde iken bile el ve ayaklarının bağlandığı 2-3 dakikayı geçmeden tuvaletten çıkması ihtar edildiği beyan edilmiştir.

Tutuklu Raşit Aruk'a üç hafta süresince 4-6 saat boyunca işkence yapıldığı, son halini görenlerin maruz kaldığı işkence sebebiyle yüz üstü yatar vaziyette olduğu beyan edilmiştir.

Tutuklulardan Raşit Aruk, gözaltına alınmasından itibaren 5,5 ay süre ile kendisinden haber alınamamış ve nerede olduğu tespit edilememiştir. 5,5 ay sonra gözaltında olduğu öğrenilmiş, o tarihten üç hafta sonra ailesine iki dakikalığına telefon ettirilerek gözaltında bulunduğu söylettirilmiştir. Avukatı aracılığı ile bulunduğu yerin bildirilmesi için 3 ayrı makama dilekçe verilmiştir. Bu dilekçeler ile yapılan talep reddedilmiştir. Bu talebin yinelenmemesi için avukatı ve ailesinin tehdit edildiği ifade edilmiştir.

Tutukluların hangi cezaevinde olduğunu soran tutuklu yakınlarına, ailelerine ve avukatlarına "nerede olduklarını bilemezsiniz ve bilmeye hakkınız yok" diye cevap verilmiştir. Tutuklular adına muhtelif hususlarda bilgi edinmek ve sanıkların korunmasına yönelik 7000 sayfaya yakın dilekçe verilmesine karşın bir tek cevap verilmediği belirtilmiştir.

Bazı tutukluların, gözaltında ve tutukluluk esnasında çırıl çıplak soyulmak suretiyle aşağılandığı ve rencide edildikleri, onurlarının kırıldığı, hücrede 24 saat boyunca anormal derecede güçlü bir ışığa maruz bırakıldıkları, uyku uyuyamadıkları, bunun sonucu tutukluların gözlerinde anormal değişiklikler görüldüğü belirtilmiştir. Tutuklulardan Fuad Al Hammady'nin hücrede sürekli verilen yüksek ve güçlü ışık nedeniyle göz renginin değiştiği, daha önce yeşil olan gözlerinin tutukluluk sonrasında gri renge dönüştüğü belirtilmiştir.

Tutuklu Fuad Al Hammady bahsedilen olumsuz hücre şartları nedeniyle mide kanaması geçirmiş, bunun sonucu midesinden ameliyat olmuştur. Aynı şekilde birçok tutuklunun kalp ameliyatı dâhil önemli tıbbi operasyonlar geçirdikleri beyan edilmiştir.

Baskılar sonucu kalp krizi geçiren bir tutuklunun rızası alınmadan ameliyat edildiği ifade edilmiştir. Daha önceden hiçbir rahatsızlığı olmayan bu tutuklunun kalp ameliyatı yapılması ailesince şüpheli bulunmuştur. Ameliyat sonrası doktorlarca kullanması için verilen ilacın tutukluya gözü bağlı olarak içirildiği, tutuklunun ne tür bir ilaç içtiğini bilmediği belirtilmiştir.

Tutukluların hepsi hakkında 11.04.2013 tarihli duruşmada normal cezaevine nakledilmelerine karar verilmiştir. Bütün tutuklular gözaltına alındıktan 11.04.2013 tarihine kadar hücrede kalmışlardır. Bu süre içinde yukarıda ifade edilen hakaret, baskı ve işkenceye maruz kaldıkları ifade edilmiştir.

Tutuklu sanık Ahmed Gaith duruşmada: 4 ay boyunca bilinen bütün işkence metotlarının üzerinde uygulandığını, işkence altında düzeni ve hükümeti değiştirmek istediklerine ilişkin bir ifade imzalatıldığını, diğer sanıkların ise işkence altında alınan bu ifadeye dayanılarak gözaltına alınıp tutuklandığını beyan etmiştir.

Sanık Ahmed Gaith mahkemeye, kendisinin ve arkadaşlarının masum olduğunu, ifadenin işkence altındayken alındığını söyleyerek, kendisinin ve ailesinin hayatının tehlike altında olduğunu belirterek mahkemeden koruma talep etmiştir.

Tutukluların işkenceye maruz kaldığına dair birçok şikâyette bulunulduğu ancak bunların sonuçsuz kaldığı, dolayısıyla iç hukukta bu konuda yapılabilecek hiç bir şeyin olmadığı ifade edilmiştir. İç hukuk açısından sanıkların kendilerini haklı ve çaresiz hissettikleri ifade edilmiştir.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin de imzaladığı işkenceye karşı uluslararası sözleşmeye göre bir zanlının 15 günden fazla tek başına hücrede tutulmaması gerektiği halde sanıklar aylarca tek başına hücrede tutulmuş ve yukarıda ifade edildiği gibi vücut şekillerinin değiştiği yakınlarınca beyan edilmiştir.

İnternet ortamında ve özellikle twitter gibi sosyal medya ortamlarında sanıkların aile fertlerinin aşağılandığı, küfürler edildiği, itibarsızlaştırılıp vatan haini ilan edilerek hedef gösterildikleri beyan edilmiştir.

V-ADİL YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

A- MASUMİYET KARİNESİNİN İHLALİ

Tutuklananların vatan haini oldukları emniyet güçlerince sürekli vurgulanmıştır. Emniyet Müdürü ve Bakanların hepsi tutuklular hakkında sürekli "bunlar işbirlikçi hainler" dedikleri bildirilmiştir. Yargıyı etkilemeye yönelik bu açıklamaları yapanlar hakkındaki suç duyuruları reddedilmiştir. Aynı şekilde suç konusu yayınların tedbiren durdurulması talepleri de reddedilmiştir.

Yapılan görüşmelerde 2007-2012 yılları arasında resmi görevliler, özellikle de güvenlik görevlileri, bizatihi kendileri veya bazı gruplar aracılığı ile başta Mısır olmak üzere çeşitli ülkelerde kurulmuş bulunan İhvan-ı Müslimin isimli siyasi parti aleyhinde propaganda yaptıkları ifade edilmiştir. Yapılan propaganda sanıkların bu parti ile irtibatlı gösterilerek vatan haini olarak nitelendirildikleri ifade edilmiştir. Hakaret ve yalan haber yapanlar hakkında şikâyette bulunulmuş olmasına rağmen iki yıl boyunca hiç bir işlem yapılmamıştır. Bu nedenle de bu propagandayı ve hakareti yapanların devlet ile irtibatlı olup devlet yetkililerince korunduğu hakkında yaygın bir kanaat oluşmuştur.

Önceden başlatılan bu karalama ve küçük düşürme kampanyası devam ederken 16.07.2012 tarihinde tutuklamalar başlamıştır. Bu tutuklamalarda toplumun gelişmesi için çalışma yapan ve gayret gösteren kişiler olduğu düşünülen ıslaha davet cemiyeti mensuplarının birçoğu gözaltına alınmıştır.

Tutuklu sanıklardan Ahmet Mansur'un yönettiği internet sitesinde Irak başta olmak üzere bazı Ortadoğu ülkelerinde faaliyet gösteren Amerikan özel güvenlik şirketi olan "Black Water" aleyhine yayın yapılması üzerine haber sitesinin kapatıldığı, siteyi yöneten Ahmet Mansur'un tutuklandığı, ayrıca bu sitede yazı yazan 7 kişinin pasaport dairesine çağrılarak "vatandaşlıklarının alındığı" bildirilmiştir. Yapılan yayınların tamamı düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında kalan düşünce açıklamasından ibarettir. İfade özgürlüğü kapsamındaki bu düşünce açıklaması nedeniyle vatandaşlıkları iptal edilen bu 7 kişinin tamamı profesör ve üniversite hocası titrini taşıyan aydın kişilerdir.

Vatandaşlıktan çıkarma prosedürü Emirin onayı ve resmi gazetede yayımlanarak uygulanmakta iken bu tutuklulara ait uygulamada buna riayet edilmemektedir. Bazı tutuklular vatandaşlığıyla ilgili hukuka aykırı kararlara karşı dava açmış ise de bu davalar reddedilmiştir.

Islaha Davet Cemiyeti mensubu tüm gençlerin Emniyet birimlerine çağrılarak zorla bir belge imzalatıldığı, bu belgede "Islaha Davet Cemiyeti mensuplarının müslüman kardeşler hareketi ile ilgili oldukları için biz onlardan değiliz" şeklinde yazıların bulunduğu ifade edilmiştir.

Tutuklulardan birine atfedilen suç, beş sene önce "İslam Halifeliğinin Dönüşümü" isimli kitabı yazmasıdır.

B- HÂKİMLERİN KONUMLARI HÂKİMLERİN KONUMLARI GEREĞİ TARAFSIZ OLAMAYACAKLARI İDDİASI

Tutuklama kararları Felahal El Haciri isimli hâkim tarafından yapıldığı, tutuklama taleplerinin ulaştırıldığı başka hâkimlerin tutuklama kararı vermedikleri için bu hâkimin özel olarak görevlendirildiği inancı yaygın olarak ifade edilmektedir.

Yargılamanın açık ve şeffaf bir şekilde görülmesi halinde tüm sanıkların beraat edeceklerine dair yaygın bir kanaat mevcuttur. Ancak yargılama sıkı şartlar altında ve şeffaf olmayan bir şekilde sürdürülmektedir. Yargılamanın şeffaf ve açık yapılmadığı heyetimize birçok kişi tarafından beyan edilmiş ayrıca heyetimiz, yargılamanın gizli ve olağanüstü şartlarda yapıldığını bizzat gözlemlemiştir.

Federasyon Yüksek Mahkemesine hâkim ataması, emirliğin 7 kişiden oluşan "yüksek meclisinin" onayı ile gerçekleşmektedir. Hâkimlerin % 60-65 oranındaki kısmı Mısır, Cezayir, Sudan ve Mağrip ülkesi vatandaşlarından oluşmaktadır. Diğer % 35-40 oranındaki kısmı ise Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşlarından oluşmaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı olmayan hâkimlerin tamamı 3 yıllık ikamet süreyle ülkede kalabilmektedir. *Hakimlerin ikamet izinleri emniyet tarafından verilmektedir.* Dışarıdan gelen hâkimlere % 30 daha düşük ücret ödenmektedir. Yaygın kanaat; yabancı ülke vatandaşı hâkimlerin görevlerinin Birleşik Arap Emirlikleri emniyetinin etkisi altında kaldığı şeklindedir. Bu nedenle tarafsız ve bağımsız hareket etme ve karar vermelerinin söz konusu olmadığı düşünülmektedir.

C- SANIKLARIN SAVUNMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Sanıkların güvendikleri ve savunmaları için görev verecekleri avukatların güvenlik güçlerinin baskısı nedeniyle davaları almadıkları ifade edilmektedir. Bazı sanıklardan vekâlet almak isteyen üç avukatın emniyetin baskısı sonucu müdafi olmaktan vazgeçtikleri beyan edilmektedir. Bu baskılar nedeniyle 94 sanıklı davada 75 kişinin 1 avukatı, diğer bazı sanıkların da 1 avukatının bulunduğu beyan edilmektedir. Hükümet tarafından görevlendirilen avukatlara sanıkların güvenmedikleri de beyan edilmektedir.

Sanıklardan Musabbih Elrumeyti, avukatı olmadan ifade vermeyeceğini belirterek avukat talebinde bulunmuştur. Sanığın ısrarlı talebi üzerine çağrılan avukatın emniyet birimlerince hiçbir şeye karışmaması yönünde uyarılarak ihtar ve tehdit edildiği bildirilmiştir.

Kuveyt'ten gelen bir avukatın sanık El-Rahmani ile görüştükten sonra emniyet birimlerince sorguya çekilerek sanıkla ne görüştüğünün sorulduğu ifade edilmiştir.

Sanıklardan Abdurrahman Habibinin ailesinin söyledikleri de sanıkların davalarını almak isteyen avukatlara yapılan baskıları doğrulamaktadır. Zira Abdurrahman Habibinin ailesi davayı takip ettirmek için birçok avukatla görüştüklerini, önce davayı kabul eden birçok avukatın baskılar sonucu vekâleti almaktan vazgeçtiğini belirtmektedir.

Islaha Davet Cemiyeti mensubu sanıklarından önce gözaltına alınan ve yargılamaları yapılan kişilerin davasında sanık vekili olarak görev yapan Prof. Dr. Muhammed Aruk, müvekkillerinin vatandaşlıklarının ellerinden alınmasının hukuka aykırı olduğu savunmasını yaparken kendisi de Islaha Davet Cemiyeti davasından gözaltına alınarak vatandaşlığı askıya alınmıştır.

Tutuklu sanık Muhammed El Salih El Mansurinin vekâletini alıp savunmasını üstlenmek isteyen avukatların korku ve endişeler nedeniyle bu görevi üstlenmedikleri de ifade edilmektedir.

Gözaltılardan itibaren her hangi bir şekilde dosyayı inceletmeyen Başsavcılık 17 Ocak 2013 günü soruşturma sonucu 94 kişinin mahkemeye sevkedildiğini açıklamış, 28 Ocak 2013 günü Mahkemeye başvuran zanlı yakını ve avukatların dosya inceleme isteği "dosyanın henüz gelmediği" gerekçesiyle reddedilmiştir. Sanıklar ve avukatları dosyaya ulaşamamış ve savunma haklarını kullanamamışlardır. Savunma hakkı bu şekilde ciddi anlamda kısıtlanmış ve ihlal edilmiştir.

28 Ocak 2013 tarihinde BM komisyonunca bilgi istenmesi üzerine, davanın muhakeme aşamasında olduğu bildirilmiş, 29 Ocak 2013 günü dosyaların mahkemece teslim alındığı söylenmiştir.

Duruşmaya son iki gün kala yedi kişi daha tutuklanmıştır. Bu durum haklı-haksız insanların gözaltına alındığı, tutuklandığı, konuldukları ceza evinin belli olmadığı, tutuklanan kişilerin akıbetlerinin bilinmediği şeklinde bir endişeye sebep olduğu görülmüştür.

Sanık yakınlarından duruşmaya izleyici olarak katılabilmeleri için birçok belge talep edilmiştir. Duruşmayı izlemek için gerekli olduğu bildirilen belgeler konusunda sanık yakınları doğru bilgilendirilmediği için birçoğu bu belgeleri hazırlayamamış, bunun için duruşmayı izleyememişlerdir. Yine duruşmaya katılmak isteyen sanık yakınlarına, özel araçlarıyla Adalet Bakanlığı önündeki park yerine kadar gelebilecekleri, bu araçların plaka numaraları ve markalarının önceden bildirilmesi gerektiği ve duruşmayı izleyecek sanık yakınlarının park yerinden resmi araçlarla alınıp duruşmanın yapılacağı yere götürüleceği bildirilmiştir. Ayrıca sanık yakınlarına, resmi araç önleminin "Baltacılar" olarak bilinen emniyetin sivil uzantılarının provokatör eylemlerinden korkulduğu için alındığı bildirilmiştir. Bütün bu durumların duruşmaların açık ve şeffaf olması gibi en temel muhakeme kuralları ihlal ettiği görülmüştür.

Sanıklar hakkında elde edilen birçok ses kaydının hukuka aykırı yollardan elde edildiği bildirilmiştir.

Yetmiş beş sanığın müdafisi olan avukat, müvekkillerinden yalnızca kırkbeş tanesiyle görüştürüldüğünü, yaklaşık 20 müvekkili ile hiç görüştürülmediğini belirtmiştir. Dolayısıyla Avukatlar, savunma görevlerini tam olarak yerine getiremediklerini ifade etmektedirler.

İlk duruşmada 75 sanığın vekâletini üstlenen avukat, duruşmaya katılmak üzere saat 09.00'da mahkemeye gelmiş, savunma için yanında bulunan gerekli dokümanlar dâhil, hiç bir materyalin salona götürülmesine izin verilmediğini belirtmiştir. Savunma gereçleri olan dokümanların ancak bir buçuk saat sonra hâkim izni ile salona alınmasına izin verilmiştir. Bu şartlar altında avukatın savunma görevini yapabildiğinden bahsetmek mümkün değildir.

D- **MÜDAFİDEN YARARLANMA HAKKININ KISITLANMASI**

Tutukluların tamamının gözaltına alındıktan sonra iddianame hazırlanıp dava açıldığı tarihe kadar hiç bir avukat ile görüştürülmedikleri beyan edilmiştir. Gözaltına alınanlar hakkında uzun süre ailelerine ve avukatlarına bilgi verilmemiştir. Tutuklulardan Raşit Aruk 16 Temmuz 2012 tarihinde gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınırken ailesine bilgi verilmediğinden, aile avukatlarınca kendisi hakkında bilgi almak üzere savcılığa dilekçe verilmiş ise de "ne savcılıkta ne de emniyette olmadığı" belirtilmiştir. Ancak tutuklu olduğu 23.12.2012 tarihinde anlaşılabilmiştir.

Yaklaşık 5 ayı aşkın gözaltı süresince bazı sanıklar son 1-2 ay içinde aileleri ve avukatları ile yalnızca 3 defa görüştürülmüştür.

Sanıklar gözaltına alınır alınmaz, hiçbir hukuki yardımdan yararlandırılmaksızın ve yasal hakları kullandırılmaksızın gün boyunca sorguya çekilmişlerdir. Uzun süreli ifade alma sürecinde gözaltına alma sebebi olan Islaha Davet Cemiyeti ile ilgili soru sorulmamış, soruşturmanın uluslararası kuruluşlara niçin bildirildiği sorulmuştur.

Tutukluların en yaşlısı 64, en genci 18 yaşındadır. Sanık Muhammed Zümer 18 yaşındadır.

E- **CEZALARIN ŞAHSİLİĞİ PRENSİBİNİN İHLAL EDİLDİĞİ**

Tutuklu sanıkların banka hesaplarına tedbir konulduğu gibi, birçok sanık yakınının çocuklarının ve ailesinin hesaplarına da tedbir konulmuştur. Sanıkların maliki olduğu gayrimenkule inşaat izni verilmediği, bina yapımına müsaade edilmediği ifade edilmektedir. Sanıklardan vatandaşlığı alınanların kimlik kartı ve ehliyetlerine de el konulduğu ifade edilmiştir. Ayrıca sanıklar ve ailelerinin sigortalarına da el konulduğu için hastaneye başvurmalarına rağmen tedavi hizmetlerinden yararlandırılmadıkları ifade edilmektedir.

Sanık Abdurrahman Habibinin gözaltına alınması üzerine kendisinin, eşinin ve çocuklarının da banka hesaplarına tedbir konulmuştur. Her hangi bir harcama yapmaları engellendiği için hiçbir ihtiyaçlarını karşılayamamışlardır.

Banka hesabını kullanamayan oğlunun bunun sebebini bankaya sorduğu, "hesabının niçin kullandırılmadığı" sorusuna karşılık banka, merkez bankasına başvurmasını önermiş, Merkez Bankası Başsavcıya havale etmiştir. Başsavcı sanığın aile fertlerinin banka hesabında blokenin olmaması gerektiği, bunun haksız olduğunu söylemesine karşılık herhangi bir değişiklik olmamış, tedbir devam etmiştir. Banka aleyhinde blokenin kaldırılması için açılan davada uzun süre geçmesine rağmen her hangi bir karar verilmemiştir.

Ailenin kullandığı aracın ruhsat süresi bittiği için sürenin uzatılması için yapılan başvuruda, babanın tutukluluğu bahanesiyle süre uzatımı yapılmamış, bu kez ruhsat süresi uzatılmadığı gerekçesiyle de emniyet hususi araca el koymuştur.

Yine iş yeri ruhsatı yenileme başvurusu da aynı nedenle kabul edilmemiş, iş yeri ruhsatı uzatılmadığı için ticari işlerinde birçok problem yaşadıkları belirtilmiştir. Özellikle bankadan çek almak, işyerinde çalıştırılan işçilerin oturumlarının sürdürülmesi gibi muamelelerin yapılamaması nedeniyle iş sahibi olan sanık yakınları bürokratik engellemelerle fiilen çalıştırılamaz hale getirildiği ifade edilmektedir.

Sanıklardan Fuad Al Hammady kızı Noaf Fuad'ın okulda gösterdiği üstün başarı sonucu emirlikten almayı hak kazandığı öğrenim bursu elinden alınmış, aynı şekilde sanıklardan Mohammad Al Sıddık'ın kızı Wafa Mohammad'ın de öğrenim bursu elinden alınmıştır.

Sanıklardan Fuad Al Hammady'nin kızı Noaf Fuad Al Hammady hakkında, bilinmeyen bir hesap tarafından iftira amaçlı bir kısa video hazırlandığı, bu videonun bir internet sitesinde yayınlandığı ancak sonra kaldırıldığı, bu videoda Noaf Fuad'ın "Mısır'daki Müslüman Kardeşler örgütü ile irtibatının olduğu ve hükümet karşıtı faaliyetlere katıldığı" yönünde asılsız iddiaların ortaya atıldığı, videoda Noaf Fuad'ın hakkında iddia edilenlerle hiç bir alakası olmayan, Birleşik Arap Emirlikleri'ni temsilen Katar'da katıldığı ve üstün başarı elde ettiği bir uluslararası münazarada çekilmiş olan fotoğraflarının kullanıldığı görülmüştür.

Tutuklu sanık Hussain Al Najjar'ın eşinin fizik konusunda denetçi olarak çalıştığı ve bölgede bu konuda doktora seviyesinde uzman olan tek kişi olduğu ifade edilmektedir. Ancak 2002 yılında zorla emekli edildiği, dolayısıyla 11 yıldır çalışamadığı, kendisinin ise Eğitim Bakanlığında çalışmakta iken, isteği dışında bir başka bakanlığa gönderildiği, yeni gönderildiği yerde ise kendisine hiç bir iş yaptırılmadığı, yalnızca maaş verildiği ifade etmiştir.

Duruşma günü yani 04 Mart 2013 günü duruşma için bekledikleri mahkeme yakınındaki otoparkta sanık yakınlarıyla yapılan görüşme esnasında çantalarında üzerinde "we are with you" (sizinle beraberiz) yazılı kokart bulunan İbrahim Al Sıddık ve Muhammad Al Hadidi isimli iki çocuğun gözaltına alındığı tarafımızdan görülmüştür.

Otoparkta bekleyen sanık yakınları, emniyet mensupları tarafından toplu halde beklememeleri, en çok 3 kişinin bir arada durabileceği, üçten fazla kişinin bir arada bulunması durumunda bunun hükümeti protesto anlamına geleceği ve tutuklanacakları yönünde uyarıda bulunulduğu da tarafımızca müşahede edilmiştir.

Birçok sanık yakını, aile fertleri internet ortamında ve özellikle twitter gibi sosyal medya ortamlarında aşağılanmakta, küfürler edilmekte ve vatan haini ilan edilerek hedef gösterildiklerini belirtmektedirler.

F- **TUTUKLULUKTA GÖRÜŞME YASAĞI**

Tutuklu yakınları aylar boyunca tutukluların hangi cezaevinde tutuldukları, hatta cezaevinde olup olmadığı konusunda bilgi sahibi olmadıkları ve bu süreyi endişe ile geçirdiklerini ifade etmişlerdir.

Tutukluların ise hangi hapishanede kaldıklarını kendileri de bilememektedir. Çünkü tutuklunun da hücre dışına çıkartıldığı her an gözleri göz bağı ile kapatıldığından nereden alınıp nereye götürüldüğü hususlarının bilinemediği ifade edilmiştir.

Gözaltındakilerin aile fertleri ve avukatları ile görüşmeleri, savcının odasına getirilmesi suretiyle gerçekleştirilmektedir. Tutuklularla gerek avukat görüşmesi gerekse aile fertlerinin görüşmeleri sürekli engellenmiştir. Görüşme yaptırıldığı zaman Başsavcının odasında görüşme yaptırılmıştır. Tutukluların nerde bulunduğuna dair Mahkeme Başsavcılığına yapılan başvuruya karşılık, başsavcının bir şey bilmediği belirtilmiştir. Tutuklular bilinmeyen mahalde hücrede tutulduklarından görüşmeler engellenmiş,

hücre hapsinin kaldırılmasına dair talepler dikkate alınmamıştır.

Görüşmeye müsaade edildiği tarihten itibaren ise tutuklu ile yakınları ancak 4-5 dakika süreyle görüşebilmiştir. Bu görüşmelerde tutuklular yakınlarına hücrede tutulduğunu ve diğer tutukluları hiç görmediklerini belirtmişlerdir.

Bazı sanıklara "Türkiye'de bulunan evine sık sık neden gidip geldiği" dahi bir suçlama olarak sorulmuştur.

Tutuklu sanık Fuad Al Hammady'nin kızı Noaf Fuad Al Hammady'nin beyanına göre; Fuad Al Hammady'nin uzun süredir (270 gündür) tutuklu olduğu; bu süreç içerisinde kendisiyle yalnızca 3 kez, savcının odasında ve resmi görevliler nezaretinde görüşme yapılabildiği ifade edilmiştir.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin Uluslararası İşkenceye Karşı Sözleşmeyi imzaladığı ifade edilmiştir. Sözleşmeyi imzalamasına rağmen sanıklara işkence ve kötü muamele yapılarak sözleşme hükümleri ihlal edildiği sanık yakınları ve avukatları tarafından beyan edilmiştir.

G- **SANIK BAYANLARIN DURUMU**

Soruşturmada önce erkekler gözaltına alınmış, daha sonra Aralık 2012 ve Ocak 2013 aylarında kadınlara yönelik soruşturmalar başlatılmıştır. Bu soruşturmada Emniyet tarafından Islaha Davet Cemiyetine üye kadınlar toplanarak pasaport ve kimlikleri alınmıştır. İfadelerin alınmasını mütakip pasaportları alınan bayanlar serbest bırakılmışlardır. Halen davada 10 bayan sanık olarak yargılanmaktadır. Sanık bayanlar tutuklanmamış fakat pasaportları ellerinden alınmış, vatandaşlık haklarının kullanılmasına kısıtlama getirilmiştir.

Normal şartlarda; erkeklerin bile siyasi manevra alanının çok kısıtlı olduğu hatta olmadığı BAE' de, 10 kadın sanığın, rejim devirmeye teşebbüs suçlamaları ile davaları devam etmektedir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

HEYETİMİZİN DURUŞMAYI İZLEME TALEBİ

Mağdurların talebi üzerine, Uluslararası Hukukçular Birliği Heyeti duruşmayı izlemek için 4 Mart 2013 günü, Adalet Bakanlığı binası önüne gitmiştir. Adalet Bakanlığına ve Mahkemeye duruşmayı izleme talebi bildirilmiştir. Mahkeme başkanının yerinde bulunamadığı tarafımıza bildirilmiştir. Mahkemenin özel kalem müdürüyle yapılan görüşmede duruşmayı izlemek için gerekli tüm evrak kendisine teslim edilmiştir. Özel kalem müdürü talebin mahkeme başkanına iletileceğini ifade etmiştir.

Duruşmayı izlemek üzere Birleşik Arap Emirlikleri'ne giden UHUB heyeti, Adalet Bakan yardımcısı Salem Al-Junaibi ile de görüşmüştür. Salem El Junaibi, duruşmayı izlemek için mahkeme başkanlığına duruşma gününden önce başvuru yapılması gerektiğini bildirmiştir. Duruşmayı izleme talepli başvurumuzun daha önceden yapılmış olduğu kendisine bildirilmiştir. Kendisi de hâkimin izin verdiğine dair herhangi bir bilginin kapıdaki görevlilere iletilmediğinden duruşmaya alınamayacağımızı, ayrıca hâkimin, yargılamanın gizli yapılmasına karar verme yetkisinin bulunduğunu belirtmiştir.

Heyetimiz bu görüşmeleri yaparken, duruşmayı izlemek üzere Birleşik Arap Emirlikleri'ne gelen bir kısım yabancı insan hakları örgütü temsilcisinin ülkeye kabul edilmediği, havaalanından geri döndürülerek kovulduğu haberleri gelmiştir.

SONUÇ; TESPİT VE ÖNERİLER

I-TESPİTLER

A- Soruşturmanın hukuka aykırı yapıldığı, gözaltı ve tutukluluk süresi boyunca sanıklara işkence ve kötü muamele yapıldığı, sanıklara hukuka aykırı olarak hücre cezası verildiği, hangi ceza evinde tutulduklarının belli olmadığı, yakınları ile görüştürülmediği, sanık yakınları ve sanık müdafileri tarafından inandırıcı şekilde beyan edilmiştir.

B- Dava dosyasının sanıklara ve müdafilerine incelettirilmediği hatta gösterilmediği bu şekilde savunma hakkının ta mamen ortadan kaldırıldığı kanaati oluşmuştur.

C- Davaya sanık müdafii olarak girecek avukatlara baskı yapıldığı bu yüzden avukatların savunma görevini üstlenme diği bu şekilde de savunma hakkının kısıtlandığı kanaati oluşmuştur.

D- Muhakemenin aleniliği ve şeffaflığının mahkeme ve Adalet Bakanlığınca tamamen ortadan kaldırılarak Adil Yargı lanma Hakkının ihlal edildiği heyetimizce alenen müşahede edilmiştir.

E- Sanıkların mensup oldukları Islaha Davet Cemiyetinin şiddet yanlısı olmayan bir sivil toplum kuruluşu olduğu, Yargılanan sanıkların taleplerinin tamamen seçim talebine dayalı demokratik talepler olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

F- Sanıklara isnat edilen suçların düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında son derece masum düşünce açıklamaların dan ibaret olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

II-ÖNERİLER

A- Tutukluların derhal serbest bırakılması gerekmektedir.

B- Muhakemenin en baştan açık ve şeffaf bir şekilde yapılması gerekmektedir.

C- Adil Yargılanma Hakkının acilen tesis edilmesi gerekir.

D- Savunmaya ilişkin tüm baskı ve kısıtlamaların acilen ortadan kaldırılması gerekir.

E- Sanık yakınlarına yönelik baskılara derhal son verilmelidir….

INTERNATIONAL JURISTS' UNION A REPORT ON THE CASE KNOWN IN UNITED ARAB EMIRATES AS "94"

Introduction and Aim of the report.

Part One

Claims about establishing Reform Association and Social Orientation and justification for overthrowing it.

Section I: The legal status of Association.

Section II: Testimonies of Association detainees.

Part Two

The charges against the association members, the arrest and trial phase.

Section I: Claiming that the court dealing with the case was established specially for it.

Section II: Cases emerging as a result of our research in the United Arab Emirates.

Claiming that the trial was political.

Violation of the rights of detentions.

Defendants and the dates of their detention.

Claiming that the suspects were tortured.

Claiming that the right to a fair trial was violated.

Violation of the presumption of innocence.

Claiming that judges cannot be impartial considering their positions.

Claiming that the defendants' right to defend themselves has been violated.

Violation of the right to get help from a defender.

Claiming the violation of the principle of personal punishment to include the Non-defendants.

Banning meeting detainees.

Status of female defendants

Part Three

Our body's request to attend the hearing.

Result, Notes and Recommendations

Recommendations.

Notes.

Introduction and aim of the report

Nowadays, human rights violations are still deteriorating (as well as the branch of the law). Even the right to live that is supported by the legal system and the rule of law is also violated. Further, the massacres and mass killings are done on the basis of these justifications and motives.

Mass violations may be more frequent these days than ever. They have become an infamous established fact. It has been noticed over the second half of the 20th century that there emerged more than 250 armed conflicts in different parts of the world which claimed more than 86 million lives of civilians mostly children and woman.

Also more than 170 million people were denied their basic rights and property.

Regretfully, these violations are still happening regardless of the international declaration of human rights. The European Convention against Torture and the Agreement on the Civil and Political Rights as well as other agreements and accords in spite of the international organizations like the United Nations and the European Court of human Rights and the organizations have activated the incompetent mechanisms and the anti-violation of human rights organizations as well as people of good sense.

In spite of being unable to stop human rights violations, the non-governmental and civil organizations are of great and outstanding importance by stimulating the human conscience on the one hand and setting the scene for setting up new international mechanisms on the other by recalling human rights violations on the agenda for people to notice.

The 32-state International Jurist's League is working for the rule of law, establishing justice, creating a peace and stability environment in the world, guaranteeing rights and liberties and concentrating the awareness towards human rights and developing them. Within its framework, the League also targets deepening the awareness towards justice across the world by resisting human rights violations in various world countries.

The league began to conduct some studies to inspect and study the claims regarding the lawsuit filed by the members and directors of Islah Association representing the civil initiative comprising the United Arab Emirates' people. The League will listen to all parties to get information about this and confirm the human rights violations.

For this reason, the league has referred to the United Arab Emirates and general consulate in Istanbul to express their desire to meet the United Arab Emirates' minister of Justice, the Interior minister and The Prosecutor as well as those concerned, but there was no response to our demand to meet the Government officials nor to monitor the trials conducted in Abu Dhabi from 4 and 18 March, 2013.

The delegations of the International Jurists League took the form of a body heading to Abu Dhabi on 3/5 March 2013 to monitor the trials and meet the accused if there are any. The law-executing authority didn't allow the entry of our body or the representatives of civil social institutions coming from different countries. They further asked us to go out, 300m away from the court building. They also warned us against detention and arrest if there were 3 of us meeting together. So our body had to leave the place.

There were some meetings with some lawyers of the accused and their relations. My accused relatives were apparently afraid and worried during these meetings even when we met them. We referred to the ministry of justice with a written request to hold a meeting with the officials and the accused and to follow up the trials and with another request to the deputy minister of justice to do the same thing and he told us that the court will issue a decision to allow the following up of trials but in vain. Our body didn't manage to watch and see the court's practice during the trials made in "The Super United Court" in the United Arab Emirates for failure to follow up the court. The body only managed to get the accused people's relatives' and lawyers' opinions but failed to get the opinions of the government officials and the court. This report is based on the verifications we got about dealing with the accused/ defendants, arresting them and their trial. It's also based on getting information about their accusations, the conditions/ circumstances of their detention and imprisonment and their life under

intimidation and claims of pressure on both defendants' relatives and lawyers.

If the United Arab Emirates has accepted and approved "The Convention Against Torture in September 2000", then this report targets the following:

- Confirming the human rights' violations concerning trials.
- Removing the practices violating the integrity of man.
- Abiding by personality principle related to penalties.
- Seeing to it that trials follow the international criteria.

Part One

- Establishing the Islah Association and the allegations about its practical reasons

Section 1:- The legal position of the Association.

- It is an organization launched in 1975 in the United Arab Emirates with a permit and license from the government. Originally, it offers aid and social service. It's known that senior executives in the Emirates have shared in a lot of its meetings. The Association also has activities in Bahrain and Kuwait. It was set up in Bahrain in 1940, in Kuwait in 1960 and in the Emirates in 1975. It is the second largest charitable organization in the Emirates. There are branches of it in Ajman, Fujairah, Dubai and Ras El-Khima.

Section 2:- Allegations of the reports about the Islah(Reform) Association.

- It is generally known that The Association's members include academics, executives and officials in the Emirates. The Emirates' government has waged a large-scale campaign against this association first by taking measures that harms The Association's reputation, then following a policy of arrests against its members, that is practicing illegal arrests without any resistance from its members either by using weapons or otherwise.
- Moreover, it is said that its members have tendered their respected attitudes and their integrity was harmed and they were considered "arrested and guilty" always put in a state of disrespect and humiliation. They were lately on trial in a special court as a result of some pressure from the environment and society. The League has sent two bodies to the United Arab Emirates to conduct a firsthand inspection and study of the case having into consideration the references it received about these allegations.

Part Two

The charges against the association members, the arrests and trials

Section 1:-

Claiming that the court conducting the trials and suing is specially formed to handle this case.

I mentioned that "The Super United Court" where the defendants have been tried was specially formed for trying the Islah Association members, because this court didn't exist before so, it was called by the defendants' relatives the Islah Court. It is also said that the court which is the scene of these trials was built only to start arresting the accused members of the association. The Court was built to hold 400 people within only 6 months. The lawyers of the defendants commented on entering the court hall that the hall was related to security rather than the court. Building this court especially for these defendants could mean

the violation of basic principles of the criminal procedural law was violated by (the principle of) the ordinary judiciary or the principle of the unbiased court or the independence of court before the trials and suing start.

Section 2:-

The results of the studies of our body in the United Arab Emirates.

Claiming that the trials were based on political reasons.

There is a Shura Council in the Emirates elected by 20 thousand people eligible to vote and final decision is the Emir's.

The Islah Association believes that the current regime is not democratic. It demands that all citizens should have the right to vote and that there must be there a council/ parliament to have the legislative power. I believe that the citizens related to strong states are free, independent and enjoy all sorts of freedom in the Emirates whereas the local Arab residents have no legal guarantee. The practice of policy is banned as a result of existing pressures. Moreover, those who do official missions particularly with political statements may well lose their jobs.

All the convicted who were tried and sued in the Super United Court are executives in Islah association formed in 1975 according to a permission and authorization from the governing authority.

They are members and female branches of it. The accusation leveled against the convicted is the allegation to build and set up an organization that aims to change the existing regime in the Emirates. Most of the accused who were on trial are the persons who signed the declaration (issued by the intellectuals who are citizens holding the nationality of the Emirates) in March 3, 2011. The declaration paid tribute to the existing administration and authorities were appreciated. There was also a call for:

Forming a national parliament whose members and all elected democratically.

The elected national parliament makes the constitution and the legislative power.

There was a lot of serious worry and upset in the Emirates as a result of these demands and calls. These demands and calls of the academics and intellectuals were regarded as a rebellion against the administration coming from the authority. Most of the signatures of the declaration (about 400 people) are all arrested, monitored or followed in their jobs or work. There is no tangible evidence to be considered a basis for these accusations against the accused. The start of these arrests, trials and suing is as a result of the state of fear and worry that the developing events in Egypt and change of authority. Furthermore, the promises given by the security forces to some of the accused that if they stated that they had been affected by the Brotherhood Group in Egypt and confessed their relevant crimes.

They would be given help and treated otherwise. This is too amazing. The only tangible document for the authority to accuse and arrest the accused is their statement that they call for a democratic authority which can be monitored. There is no real tangible evidence that could justify these accusations other than that statement. So, this case could be politically based.

What leads us to believe that this suing is political is that the arrests started after some changes were made in panel law for the opposition of the government. This panel law was fabricated to agree with the purpose of the case. What supports the idea that the suing is political is the word "Polish up their manners" said by Sultan Ibn Al-Qasem in the broadcast meaning the detainees in the case. Added to that is the statement of Ras El-Khima officials which also support the allegations that the case has political reasons. It became clear during some meetings with officials in some foreign embassies that they were misled by the security official who made wrong statements say that "The detainees are Egyptians". In this way they created an impression that the accused are activists in a salvation institution establishes in 1975 and permitted by the government and that they hold respectable jobs in society with a wide cultural background.

We can say that the political problem in the Emirates is that the state is not run by the institutions and laws. Those who think this way they have no definition of the missions of the state leaders. It is seen that filing a lawsuit and starting arrests later against some people accused but are not extremists is a matter that arouses criticism and is considered political.

It is worth noticing that the starting of filing a lawsuit and arrests coincided with the breakup of some governments of Middle East countries and Africa.

The detainees think that this issue dates back to the year 2007 when the instigation in the Emirates began. There is a group called "Research Centre" that came from Saudi Arabia. This group led the instigation in the Emirates. This group spread some negative statements about Moslem Brotherhood in Egypt. It is mentioned also that "The Association for Reform and Social Orientation" had called (until the above-mentioned date) "The call for Islah/ Reform" to it, but after the accusations were directed to its members it began to call the Moslem Brotherhood to it. It is mentioned that the group called "Research Centre" used to publish reports against the political party of the Moslem Brotherhood.

As one of the arrested said the attorney general who conducts investigations claimed that "For 35 years, they trained their highly intelligent children and took them to summer camps and Omra. They prepared them to become high-standard leaders, in this way they monopolize all positions in the state.

According to the statement of detainees' relatives, the implied accusation leveled against all detainees in this case is "When these high-standard leaders receive power, the tribal system with fail together with the government".

These claims were clear originally in "sifting through the causes of detention" I say that all the 61 detainees heard these works.

These related to "the Association for Reform and Social Orientation" think that the association didn't commit any crime from the time of its establishment until now and they are targeted because of representing the movement of Islamic Awareness in the Emirates.

The beginning of suing the signatories of the statement of March 3, 2011 on March 4, 2013, that is 2 years after signing this statement brought about some claims that the suing came in revenge for this statement.

It was mentioned that the political pressures and the human rights violations against the followers of "The Association for Reform and Social Orientation" started following the ex-Egyptian president, Mubarak's statement "Never look up to those" that was during his visit to the United Arab Emirates in 1994.

He meant them. It was mentioned that the Dubai Government closed the association and began to use its buildings (belonging to the association) for wedding parties thus violating the ownership right illegally. It was mentioned that the Emirates' budget is $10 billion, but this number does not suit the oil revenues because the daily oil exports reach $450 million.

It is said that oil began production in the Emirates 60 years ago and that the revenues go to only one family. This causes criticism that the natural resources of the state go with the wind. An idea spreads among the people of the Emirates that this criticism is a great crime.

At last, I mentioned that the detainees in the cause always ask while they are tortured "Why did they come with establishing the caliphate" The answer is because they don't have the power or capabilities to achieve this goal.

2- The Violation of rights in detention

- The people accused in this case were arrested according to a security forces, plan rather than crimes committed. There is decision from the court or public procecution. This leads people to think that these arrests were capricious.
- Lawyers and detainees' relatives said that they were subject to violations of human rights during and after arrest and that until now the detainees and their relatives have no information about their prison.

The first meeting with the detainees came 8 or 10 months after their arrest. It was in the attorney general's office and close watch from government officials. No one has any information about the health condition of the detainees. There should be some ordinary medical checks to be conducted in such a case of detention, but there is no register or report about such checks which arouses worry.

According to the statement of lawyers and relatives of the convicted-every one of them was arrested while practicing their daily life work or during their jobs in an official institution.

Most of the convicted are well known to everybody in their street.

I mention that after the change of authority in Egypt there started pressures and assaults against opposition. According to the relatives of detainees, the assaults turned to them in the course of time.

One of the victims is Adel-Rahman Habibi and his family. Assaults on him started and he is 54 years old and on his relatives several months before that. The authorities began to annoy them specially his son during their departure and arrival again. He didn't manage to find a job in the government institution. He was denied education. While travelling for Omra with his wife and mother, Ali was kept in the airport police station until 12 o'clock when his arrest was reported. When asked if there was a court decision to arrest him, he said he was told nothing of the sort happened.

Another detainee, Saleh El-Thefery (54), a school manager and founder of "Ras El-Khima foundation for Quran and its sciences, his job is to deliver sermons in mosques as well as Friday sermon. His detention began when his travelling abroad was banned. Before that, his sons were prevented from getting official jobs. He was arrested in 2012 while at home. It was believed that the reason for his arrest is "His criticism of preventing some of the convicted who were arrested without an arrest warrant from their right of citizenship and declaring that this treatment is inconsistent with human rights".

- The Charges against him are official "Using religion for political interests".

He was released with a decree from the Emir 3 weeks after his arrest. He was again arrested on 29/4/2012 and at the palace of Emir of Ras-El-Khima 3 months after release. He was under house arrest in one of the rooms of the Emir of Ras-El-Khima from 29 April to 9 Sept. On 9th Sept, he was moved from that room in the palace to Abu Dhabi. Being a well-known personality in the country and a relative of the Emir of Ras El-Khima, he was subject to less violation of rights during his arrest than others in the same case.

- Another detainee, Sultan Kaid El-Qasmy (55) founder of private university of Ithad in 1990. He worked as general manager in several ministries in Ras El-Khima. He has got PH.D in the educational policy and national development. He is also the head of the branch of the association for reform and Social Orientation in Ras-El-Khima.

The association has 4 branches in the Emirates. He was arrested on 20 April 2012 by some armed persons wear civil clothes who broke into his house.

There was no clear reason for his arrest during the process. Nothing showed his arrest officially.

Another detainee Mohamed El-Rukn, a lawyer, having a high university degree, he was arrested while working as head of lawyer's syndicate and dean of faculty of law in the Emirates University. He is one of the thinkers who signed a statement calling for granting everybody the right to vote and elect and changing the parliament from a consultative council only into an active one.

This happened before the parliamentary elections of 2011. There is a dominating opinion indicating that the statement was used against him by the media that was acting by order of the security forces. The arrests began following reports in the media against the members and associates of association.

At the beginning of the case, 64 accused were arrested 30 of them were released because they sued while they were not arrested. The number of women was 10. Some were said to have fled. I mention that there is no time limit for detention. The time limit for detention is set by the security officials who extend it when they will mention that the time for the examination of the decisions of extending the period of arrest in the United Arab Emirates should not exceed 30 days while in this case, the examination of the decision to extend the arrest of the accused 34-35 days. It is said that some detainees didn't have a file to be examined, however

the court decided that the detention continue. The court didn't consider any objections to oppose the decisions of detention. I can state that some legal judgments were violated. The maximum time-limit for arrest that is allowable in the Emirates.

Although the time-time limit in the laws of the Emirates disagree, clearly, with the international principles. Even this time limit is not respected when detainees are arrested. I claim that some detainees remained in detention from July 16, 2012 until Dec.23, 2012, that is 170 days without issuing any decision for their arrest.

Some detainees were arrested without issuing any decision from the court. They think they didn't know what they are accused of. They think they were thrown into this case with a decision from the public prosecution. I indicate that a responsible officer in the case submitted to some of the accused a document that provides for accepting their travelling abroad and he asked them to sign it.

He warned them of arresting them in case they refuse to sign it and that they have 15 days as a deadline to sign this document. They refused to sign such a document, so they got arrested for not departing from the country. This indicates that there was no real charge against the accused.

Mohamed Dawaa, a member of the judiciary was arrested by the security forces for 5 months and without a court decision during his work inside the court.

Ahmed Yusif Abu Atia El-Zahaby, a member of the judiciary was also arrested also in the same way. It was mentioned that they didn't consider the time-limit for the examination of the arrest decisions provided in the laws of the United Arab Emirates which is one month. No one was allowed to meet the detainees except in the presence of the judge. It got clear that the bagging devices were secretly put in the houses of most detainees.

A relative of one of the detainees showed us the bugging devices which he found in his house.

It was mentioned also that the detainees were subject to torture and they were questioned with an inhumane treatment and that they were forced to sign documents providing for the defendants' admission of the charges against them.

3 - The defendants and their arrest dates

According to the information provided, the list of the defendants and their arrest dates is as follows.

	Name	Detention Date
1	Ibrahim Ismail Ibrahim Mohammed Ilyas	16/07/2012
2	Salem Hamadoun El-Shahy	17/7/2012
3	Imran Ali Hassan Radwan	16/07/2012
4	Mahmoud Hassan Mahmoud Ahmed Al-Husseini	16/07/2012
5	Isa Mazud Abdullah Al-Sari	17/7/2012
6	Rashid Imran Al-Shamsy	16/07/2012
7	Tarek Ibrahim Abd al-Rahim al-Qasim	17/7/2012
8	Isa Khalifa Ahmed Al Suwaidi	19/7/2012
9	Jumaa Saeed Jumaa Bin Darwish Al Falasi	19/7/2012
10	Hamid Hassan Rqid Al-Aaly	25/7/2012
11	Tarek Hassan Abdullah Algtani	25/7/2012
12	Abdel Rahim Mohamed Abdel Rahim Alzruny	25/7/2012
13	Abdul Salam Darwish Al-Marzouki	24/7/2012
14	Adnan Abdul Karim Mohammed Gulfar	24/7/2012

15	Mohammed Abdullah Mohammed Abdul AL-Niqaby	24/7/2012
16	Misbah Darwish Jumaa Alramchi	24/7/2012
17	Najib Ahmad Abdullah Amiri	30/7/2012
18	Abdullah Abdul-Qader Al-Hajri	16/07/2012
19	Rashid Mohammed Abdullah al-Rokn	16/07/2012
20	Hassan Manif Al-Jabri	26/7/2012
21	Mohammed Ali Saleh Al Mansouri	16/07/2012
22	Mohammed Abdullah Al-Rokn	17/7/2012
23	Khalid Mohamed Abdullah Al-Shibah	16/07/2012
24	Sultan bin Kayed Al Qasmi	20/4/2012
25	Khalifa Helal Saeed Al-Nimy	17/7/2012
26	Fouad Mohamed Abdullah Al- Hamidi	31/7/2012
27	Tarek Ibrahim Abdul Rahim Al Qasimi	19/7/2012
28	Badr Abdul Rahman Abdullah Hussein	31/7/2012
29	Said Nasser Saeed Osman Al- Wahdi,	25/7/2012
30	Abdullah Saifi Mohammed Saifi	30/7/2012
31	Ali Hamed Ali Rachdi Al-Namy	31/7/2012
32	Khaled Mohammad Yousuf Al-Yamahi	30/7/2012
33	Imran Ali Hassan Al-Radwan	16/07/2012
34	Mahmoud Hassan Mahmoud Al-Hamdi Al-Hassan	16/07/2012
35	Abdullah Nasib Karamah Al- Jabri	17/7/2012
36	Najib Ahmad Abdullah Amiri	30/7/2012
37	Jamal Yalsim Al-Sharqy	28/8/2012
38	Ahmad Yalsim Al-Sharqy	28/8/2012
39	Mohamed Abdel-Razzaq Al-Sadeqi	26/7/2012
40	Ahmed Ghaith Al Suwaidi	26/7/2012
41	Ahmed Yousef Atba Al-Zabi	26/7/2012
42	Saleh Mohammed Saleh Al-Zofiry	29/4/2012
43	Ali Hussein al-Ahmadi	26/7/2012
44	Shaheen Abdullah Hosni	26/7/2012
45	Hassan Munif Al-Jabri	26/7/2012
46	Hussein Munif Al-Jabri	26/7/2012
47	Abdul Aziz Hareb Al-Mehriy	28/8/2012
48	Rashid Hafan Abd bin Sebt Ali	28/8/2012
49	Hasan Ali Abdullah al-Najjar Al-Hammadi	16/07/2012
50	Abdul Rahman Ahmed Al-Hadidi	16/07/2012
51	Ahmed Saifi Al-mtara	31/7/2012
52	Saif Mohammed Ali	24/7/2012
53	Ahmad Sakr Mohammed Abu Al Suwaidi	30/7/2012
54	Ibrahim Al-Marzouk Mohammed Saif Al-mtary	26/7/2012

55	Mohammed Saif Al-mtary	30/7/2012
56	Saif Mohammed SaifAl Eter Al-Zenhany	30/7/2012
57	Khaled Mohammad Yousuf Al-Yamahy	30/7/2012
58	Hassan Mohamed Hassan Ahmed Al-Hamidi	30/7/2012

News about more and more detentions continued to come during the preparation of this report.

4- Claiming that the suspects were tortured

All the accused claim that they were tortured during their detention. It is mentioned that during the period of arrest and detention there was beating, humiliation, that is, assault and battery.

It is said that Ahmed Yusif Abu Atia El-Zahabi in spite of his position as a magistrate and a member of the judiciary, he was subject to severe torture and sharp iron wires were pushed under his nails.

He also received threats of cutting off his nails in case he moves his legs. His body has been bleeding as a result of torture until today.

The detainee Adel-Rahman El-Khatiby, he is an MD. He was arrested on July 16, 2012 and on July 19, 2012 he was hit by a heart failure. Then, he had an operation in a hospital under a wrong name. They conceited his real entity and he was not given any medicine after this operation.

- The detainee Foad Hamady had hemorrhage in his stomach as a result of the psychological pressure he suffered. He complained to the magistrate that the light of his house was to strong and he could not sleep but his problem has not been solved. He was hospitalized and had an operation because of the hemorrhage in the stomach without telling his family.

The accused, the detainee Mohamed Mesbah El-Zidy was subject to cursing and swearing as well as humiliation in security centres. He added that he was subject to shouting at him "You are the sons of Hassan El-Banna" "You cannot be citizens".

I mentioned that the accused Khalifa Helal El-Resemy was told "We'll make our indecent assault on you if you don't confirm/ confess the charges against you".

It was mentioned that the lawyers of the accused were briefed on the inhumane acts and that the lawyers submitted to the court more than 20 petitions calling for investigation in these matters but in vain.

It is said that the detainee Hamish El-Samy suffers from some pain in the spinal column. Because of this illness, he cannot walk. He was prevented from having his medicine and medication which was necessary to be taken. This led to an increase in pain and an inability to walk.

It was said that the detainees were imprisoned in a room with an area of 3x2 m^2 without a bathroom, laundry, a bed, or a seat except a pillow and a mat on the ground where it is difficult to perform religious duties as the place is too narrow.

It was mentioned that a lot of the detainees suffered from arthritis because of sleeping on the ground. They also suffered from diseases related to bones because of too much cold from air-conditioners.

It is mentioned that the faces of the detainees began to turn yellow with circles of purple color round the eyes because of these rooms being not suitable to live in. They offered to allow the detainees to use things like pens, books, mobile phones and TV's if they dealt with security forces and were promised more and more if they confused their relation to the Muslim Brotherhood.

I indicate that one of the detainees, Sultan Kaid El-Qasmy suffered face distortion as a result of torture and bed treatment. The

life of this detainee is now in danger as he is still losing weight.

I indicate that during their meeting with relatives, the detainee used to stand in very narrow rooms blindfolded. These rooms were a little wider than a grave. These detainees were subject to inhumane treatment even in times of no torture.

It was mentioned that the lights in the 2x3m2 rooms were giving very strong light. These rooms had neither a window nor a bathroom, so the detainee who wanted to relieve nature had to call the guard to tell him about need to do so. The guard is the person to decide when to allow this. The guards used to prevaricate and tarry to inflict greater torture. When they are in the process of relieving nature, they had only 2 or 3 minutes, then, the guards order them to go out.

Rased Arouq, a detainee was subject to torture from 4 to 6 hours along 3 weeks and those who saw him the last time said he was sleeping face to the ground because of torture.

For five and a half months there was no information about Rashed. There was also no confirmation about the place when he was detained where he was hidden. Even his detention was only confirmed after five and a half months. He was only allowed to contact his relatives 3 weeks after that. The telephone call took only 2 minutes.

Requests and petitions were submitted to 3 different authorities by the lawyers to get information about his detention. The authorities rejected those requests and petitions. What is worse was that the lawyer and the detainee's relatives were threatened to resubmit such requests and petitions and they got the response that "they would not be able to get informed about their detention place and they were not entitled to this". Not a single response was received from the relevant authorities in spite of submitting about 700 petitions or requests from the detainees to provide information about detention camps or protection of the accused. It was also mentioned that some detainees were subject to insults and offenses when they were arrested and during their detention. They were forced to take off their clothes and stand bare. They were denied sleep by being forced to face an excessively strong light for 24 hours. The eyes underwent some abnormal changes.

Foad El-Hammdy, a detainee underwent a change in eye color from green to grey as a result of being exposed to an excessively strong light incessantly.

Foad's stomach suffered bleeding due to being exposed to negative and hard circumstances in the room and so, he had an operation due to bleeding. Other detainees had different operations including heart surgery. A detainee suffered heart failure as a result of exposure to pressures. He had a heart operation against his will. It was a suspicious operation according to his relatives because he originally didn't complain of anything regarding his health before detention. The medication was given to the detainee after the operation while blindfolded not knowing anything about the kind medicine but only to drink it forcibly.

The court held at March 11, 2013 decided that all the detainees should go to ordinary imprisoned. They had suffered all sorts of torture including insults, humiliations and pressures before that time.

The accused, Ahmed Gheeth said in the court that "All sorts of torture have been practiced against him for 4 months and that he was forced to sign a confirmation that he had tried to change the regime and the government. Other detainees were arrested and detained depending on this confirmation that was signed under (threat of) torture.

The accused, Ahmed Gheeth made clear to the court that his companions and he didn't commit any offence or crime and that the confirmation had been signed under torture.

He asked the court for protection explaining that he and his relatives are subject to threats and risks. It is mentioned that the detainees were subject to and a lot of complaints about these events but in vain. Nothing can be done in this respect within the local law.

No accused person should be detained in solitary confinement for more than 15 days according to the International Convention against torture signed also by the United Arab Emirates. In spite of this the accused were detained in solitary rooms for months. The relatives and relations of the accused have mentioned that the colors and shapes of their bodies have changed as a result of this as mentioned above.

5- Claiming the violation of the right of just trial.

Violation of the presumption of innocence.

It was always made sure by the security forces that the accused were disloyal.

It was also mentioned that all the security directors and ministers said time and again that" The accused were disloyal to their country and collaborators". Complaints and criminal actions against those who issued statements to affect justice were rejected, so were the requests for preventing the issue of circulars and media reports about the management of crimes.

It was mentioned in the meetings and negotiations that took place that the security guards and officials made from 2007 to 2012 a lot of propaganda campaigns either by themselves or through other groups against the political party of the Muslim Brotherhood established in some countries particularly Egypt.

Although a lot of complaints and lawsuits have been filed against those who despised, insulted and humiliated the accused and against the publishers of the false, mendacious and groundless news, no measures were taken throughout a period of two years, so there prevailed a conviction that the publishers of these false propaganda are linked to the state and protected by state authorities and officials.

After the launching of distortion and humiliation campaign, it continued to detain people on 16/7/2012 then more and more arrests against the associates of The Call Association for Reform which is only interested in society development and its own development and awareness. The Website supervised and run by the detainee and accused Ahmed Mansour was closed after the publication of news against his website done by an American security firm called black water. It is based and works in the Middle East specially Iraq. Later Ahmed Mansour and 7 others were arrested. These others used to write on the website to passport department. They were told that his citizenship was drawn. Although everything published on this side was only some notions and compact expressions introduced in a framework of freedom of thought and expression. The seven citizenship withdrawn persons are all enlightened university professors and much weight and scientific level.

On the other hand, citizenship withdrawal is only done after the president's approval and publication in the formal newspaper but these measures are not taken in relation to the imprisoned and some detainees in spite of filing a lawsuit against them as they are illegal and do not agree with human rights treatment.

All the associates of the Call Association for Reform were called

to police stations and forced to sign documents saying that the Call Association for Reform is a political movement in agreement with the Muslim Brotherhood Movement and we are not part of them.

Claiming that the judges can't be unbiased according to their attitudes.

There are claims that detention decisions were issued by judge Fallah El-Hajry as the judges who tried them didn't issue/ make detention decisions, so they chose that judge particularly for this mission. Everybody believes that in case of free transparent trials, there will be decisions to acquit all the detainees. However, trials will continue under hard and untrasparent conditions. The members of our committee noticed this matter and stated clearly that the trials are going on under cruel, secret and extraordinary conditions. The judges in the Supreme United Court are appointed with the approval of and ratification of the Higher Council formed of 7 persons chosen by the Emirates and from 60% to 65% of judges come from Egypt, Algeria, the Sudan and Arab Maghreb countries and the remaining part from 35% to 40% are citizens from the United Arab Emirates.

All the non-Emirate judges can only remain 3 years in the Emirates. The residence permits for judges are given by the security department.

The non-Emirate judges get salaries only 30% of the local judges. There is a prevalent opinion indicating that the non-Emirate

judges work under the influence of the security department of the Emirates. As a result, the decision made by them in this respect can't be unbiased or independent but biased.

Claiming that the rights for the detainees' defense are violated

The lawyers for defending the detainees reject this mission for being under pressure from the security forces.

It is claimed also that 3 of the lawyers defending have left their mission after coming under pressure from the security forces. According to confirmation, the lawsuit of 94 people accused, 75 of them each has one lawyer to defend him due to the pressure put on them. It is thought that the accused do not believe in the lawyer appointed by the government.

The accused Mesbeh El-Romity refused to give any confirmation and statement unless there is a lawyer for him to defend him.

When he insisted on this, the lawyer that was called to defend him came under threat and warning not interface in the affairs of the accused. On the other hand, the Kuwaiti lawyer, who came to defend the accused man El-Rahmany was called to the security forces and was subject to an investigation after he had met the accused man. The speech related to the accused man Abdel-Rahman El-Habiby indicates and confirms the pressures exercised on the family agreed with the lawyer to undertake the lawsuit. The lawyer then declined to adopt the mission due to pressure on him.

When professor Mohamed El-Rukn undertake to defend the accused detainees and the associates of the Call Association for Reform and submitted objections to the court that decisions against his defendants regarding citizenship withdrawal are illegal. He was then detained by security forces and his citizenship was suspended.

The lawyers who wanted the proxy of the defendant and the detainee Mohamed El-Saleh El-Mansoury to defend him in this lawsuit, but the pressures, intimidation and worry lead to the lawyers' withdrawal from this mission.

After the detentions began, the files of the accused were carefully inspected and evidence was revised by the attorney general who confirmed on January 17, 2013 the detention of 94 people after trying them. They were transferred to the court. On the 28th of January 2013, the accused and the defense team were called to the court to scrutinize the files, but they were told that their files had not been brought to them. They could not gain access to the files, so they could not use their normal right to defend themselves. Here we see great violation of the right to self-defense. On 28th Jan, 2013 and in response to a request from the United Nations Committee, there was the answer that trials are going on and the above-mentioned files had been received from the court on 29th Jan, 2013. Two days before the hearing, other seven persons were arrested. A lot of people were arrested without proofs of any crime. They were detained in secret prisons and the fate of detainees was unknown. This caused them a lot wrong.

One method for complicating matters for the detainees' relatives, they were obliged to bring out a lot papers and documents so that a good number of them failed to attend the trials. Another sort of complication was that the detainees' relatives wishing to attend the hearings have to leave their private cars in the parking place of the ministry of justice providing the car plate number, car mark, then they will be driven to the court in government cars. They said that they chose this method of coming to the court for fear of facing instigation campaigns from thugs. All these matters indicate the violation of man's right to enjoy his rights very clearly and transparently.

The authorities possess sound records related to the accused. These were obtained illegally.

The lawyer who is the proxy for 75 of the accused, he could only meet 45 of them. He failed to meet 20 of them. In this way, he could not do his job of defending them well.

At the first hearing the 75-accused lawyer reached the court at 9 a.m. where he was banned from getting papers or files or documents to the court hall until 90 minutes later with a permit from the judge only to enter with defense papers.

No one can say that the lawyers can do their basic jobs in these hard conditions.

Putting obstacles towards using the right to defense

It was clear that the detainees could not gain access to any lawyer or defender as of the date.

No information could be given to their lawyers or relatives for a long time.

The detainee, Rashed Arouq was detained on 16th July, 2012. After his detention, they did not inform his relatives. There was no access to the members of his family nor to his lawyer. Even when referring to the authorities, the response was only "He is not here nor in the security headquarters. They were only informed about him on 23rd Jan, 2012 that he was detained.

The detainees could never see their relatives throughout the detention period of 5 months.

Some detainees could see their relatives in the last two months only 3 times at most.

And detainees immediately after their arrest were not allowed to benefit from any human rights help and no judicial rights, and throughout the days they were subject to investigations by prosecutors or security men. And in such a long time, which lasted a period of detention they weren't asked any questions about the Association Call for reform, but investigations were about the question of why these investigations were transferred to associations and international institutions.

The oldest detainee is aged 64 and the youngest is still at the age of 18. But detainee Mohammed Al-Zomor, is 18-year-old.

6- Claim on breach of the principle of in-kind sanctions

Some detainees transferred their bank accounts to the accounts of their children and their families as well, to avoid difficulties. And in addition to that, the authorities have prevented the construction license or construction of some non-movables of a detainee, although he was the owner of them. And they did not allow them to establish or complete the construction. As there was some information about detainees whose citizenship was withdrawn, they also withdrew their identity cards and their driving licenses as well. Because of confiscating the social insurance for the detainees and their families, many of these associates did not benefit from health services despite referring to them.

The defendant Abdul-Rahman after his arrest, his bank accounts were blocked, as well as the accounts of his family and children, and they were prevented from getting any money from their accounts.

And when informed not to use his account, his son asked the officials of the bank about the cause of this, the bank official asked him to refer to the central bank and when referring to the central bank, the matter was referred to the public prosecutor, who said that it is illegal to block the accounts of family members of the detainee and the procedures applied in this regard are illegal, but the block didn't end. Despite filing a lawsuit against the bank about how to deal with clients, the lawsuit didn't reach anything and the court didn't take a decision.

As far as the driving license of the detainee's family concerned, the authorities refused to extend it because the father is detained. The security men held back the license under the pretext of the expiry.

The same thing happened with the shop's license. When its date expired, the family suffered greatly facing a lot of difficulties. They suffered also when they want to extend the residence of the workers of the detainees' family. The same thing happens with all the government and official measures.

On the basis of her brilliance, the daughter of the detainee, Foad Hamady El-Sayed Nawaf Hamady got a scholarship from the Emir, but it was withdrawn from her. The same thing happened with the daughter of the detainee Mohamed El-Siddik, Miss Wafaa Mohamed.

On the other hand, Nawaf Hamady, The daughter of the detainee Foad Hamady appeared in a video film of unknown origin. This film spread on the internet but suddenly it was removed. It is alleged that she has some relationship with the Muslim Brotherhood, so they say she has some anti-government activities. These are false allegations. The video only contained some shots from an international debate and competition where Nawaf distinguished herself when she represented the Emirates in Qatar.

Mrs Hussein El-Najjar, the wife of the detainee and defendant Hussein El-Najjar has got Doctor Degree (PH D. in physics).

She is the only person who has scientific experience among those working in this region.

However she in 2000, she had to sign a contract for work. She left her work 11 years ago.

When she was working in the ministry of education, she was transferred to another ministry against her will. Even when working in the other ministry she didn't have chance to work in her basic job. At last, she was forced to get her pension salary and leave.

On the day when the court hearing was held that is 4th March, 2013 when we were waiting the trial in the parking place next to the court, we saw with our own eyes the arrest of Ibrahim El-Siddik and Mohamed El-Hadidiy because they were carrying bags with the wounds "We are with you".

The families of the detainees who were waiting in the car-park near the court were warned by security men not to meet in one place. They were banned from standing together, three at most or they will be considered protesters against the government. We see all this happening with our own eyes.

A lot of detainees, relatives and families say they were facing humiliation and curses across the interest, tweeter, social media and website. They were considered disloyal to their country and targeted by scorn being in this condition

Ban on detainees' meetings

A lot of detainees' families expressed their worry and fear of what was happening to their relatives. A lot don't know where the detainees detained, in any prison. They feel worry not knowing where their relatives are, in prison or not. The detainees themselves don't know what prison they were in. It is said that they are blindfolded when they go out of their rooms or move from place to place not knowing where to go.

The interviews are realized between detainees and their families or lawyers in the room of the Prosecutor, but they often prevent detainees under various pretexts from interviewing with their families or lawyers. And when they allow this, it happens only in the room of the Prosecutor. And when they turn to Attorney General, who is in the court to get information about the detention camps of the detainees, the response was always that the Prosecutor do not know where they are. And for holding detainees in rooms and places unknown, all the attempts that have been made to get good response were futile and were not considered.

Even after allowing an interview of detainees with their families, they did not exceed period of 4 or 5 minutes. And in the course of these interviews, it was stated that the detainees were in individual rooms and they could not see the other detainees.

In some questions directed to the detainee when he visited his home, there was the question why do you hesitate so much to go to your house in Turkey when charged.

According to the testimony of Nawaf Fouad Al-Hammadi, daughter of detainee Fouad Al-Hammadi, since the arrest of their father, who has spent 270 days, without meeting them, except 3 times and these meetings were in the room of the attorney General, accompanied by officials.

The statement showed that the United Arab Emirates (UAE) signed the International Convention against Torture. This agreement has been violated for doing torture and ill-treatment to suspects according to the evidence given by relatives of the detainees.

7- Status of the accused women

When conducting investigations, Men were arrested first and later in the month of December 2012 and the month of January 2013 began the investigation toward women. And in these investigations, they collected the women who were members of the Call Association for Reform by the security men. In the meantime the passports and personal cards were taken. The accused women were released, after taking their passports. In this case, there are still 13 woman accused and defendants. These ladies were released on bail and their passports were taken and they were restricted to use their rights of citizenship.

Even under normal circumstances, and despite the existence of restrictions and political maneuvers against men in the United Arab Emirates, there are 13 women accused of insisting to overthrow the regime and the trial continues.

Section III

The Request of the two commissions for hearing and following-up sessions.

At the request of relatives of the defendants, the Federation of the International Commission of Jurists went in front of the building of the Ministry of Justice to watch the meeting held on March 4, 2013. The request was reported to the Justice Ministry and the Presidency of the Court to watch the session. We were informed that the President of the Court was not in place. In the interview, which was with the director of the president's office, all the necessary papers and documents have been delivered to him, the director of the president's office stated that he would deliver these papers to the President of the Court.

The delegation of the Federation of the International Commission of Jurists who went to the United Arab Emirates to watch the hearing, met with the Deputy Minister Mr.Salem Al Juneibi. Mr.Salem Al Junaibi told the delegation that the papers must have been submitted to the court the day before the session. The delegation was notified that the court had been referred to the day before the session. Mr. Salem said that there is no document indicating permission from the President of the Court to reach the gate staff. So we (the delegation) couldn't enter the session. Mr. Salem added that the president has explicit right to hold the session in secret and has the right to make this decision, this comes within his powers.

During the presence of our delegation in the meetings, there was news that some foreign delegations, representatives of human rights organizations arrived in the United Arab Emirates requesting to watch the meeting and attend the court, but their entry into the country was rejected, and they were expelled from the airport to return where they came.

The Result: Proven Facts and Recommendations

- **Proven Facts**
- Investigations were illegally conducted. During their arrest and detention, torture and ill-treatment were carried out on the accused. They punished them with solitary confinement, Lack of knowledge of detention places. They weren't allowed to meet their families. We knew these facts from their relatives and defenders in a clear and honest way
- Preventing defendants and lawyers from examining their judicial files or looking at them and so they were denied the right to defend them violating the law.
- Pressuring the lawyers who tried to come to defend the accused and therefore, they could not practice their mission thus, the defendants have been deprived of the right to defense.
- The delegation also noted that the trial violated the openness and transparency from the part of the Court and the Ministry of Justice completely. It also saw that the trial was conducted unfairly and far from credible.
- The delegation also gained access to the fact that defendants who belong to the Call Association for Reform, one of the

civil organizations, are far from violent activities and events. Defendants only have the demands of democracy based on the choice of individuals.

- The delegation also gained access to the fact that the charges against them are only ideas based on freedom of thought and expression. They are innocent in thinking and expression.
- **Recommendations**
  - The detainees must be released immediately.
  - The trial should be conducted openly and transparently from the beginning.
  - Fair trial must be established as soon as possible.
  - All barriers and inhibitions about treatment that is based on pressures and restrictions on the rights to defense must be raised.
  - Crackdown on relatives of defendants must stop immediately.

تقرير حول القضية المعروفة في الإمارات العربية المتحدة بـ»٤٩«

إستانبول ٣١٠٢

٢	المدخل وهدف التقرير
٥	القسم الأول الإدعاءات حول تأسيس جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي ومبرر العملية (ضدها)
٥	الفصل الأول الوضع القانوني للجمعية
٥	الفصل الثاني إدعاءات معتقلي الجمعية
٦	القسم الثاني التُّهم الموجهة إلى أعضاء الجمعية، مرحلة الاعتقال والمحاكمة
٦	الفصل الأول إدعاء أن المحكمة التي تنظر في القضية أسست خصيصا من أجلها
٦	الفصل الثاني الحالات التي ظهرت نتيجة أبحاثنا في الإمارات العربية المتحدة
٦	١- إدعاء أن المحاكمة سياسية
٠١	٢- انتهاك للحقوق في الاعتقالات
٢١	٣- المتهمون وتواريخ اعتقالهم
٣١	٤- إدعاء أن المشتبه بهم عذبوا
٨١	٥- إدعاء أن حق المحاكمة بعدل انتهكت
٨١	أ- انتهاك قرينة البراءة
٩١	ب- إدعاء أن القضاة لا يمكن أن يكونوا محايدين باعتبار مناصبهم
٩١	ج- إدعاء أن حق المتهمين للدفاع عن أنفسهم انتهكت
١٢	د- انتهاك حق الانتفاع من مدافع
٢٢	هـ- إدعاء أن العقوبات تجاوزت المذنبين إلى غيرهم
٤٢	و- منع مقابلة المعتقلين

٥٢	ز– حالة النساء من المتهمين
٥٢	القسم الثالث طلب هيئتنا لحضور الجلسة
٧٢	النتيجة، الملاحظات والتوصيات ١– التوصيات
٧٢	٢– الملاحظات

المقدمة والغاية من التقرير

في عالم اليوم، لا تزال انتهاكات حقوق الإنسان في الإزياد والتجوزات القانونية في التكاثُر، بل وينتهك حقُ الحياة الذي يهتمّ به النظام القانوني وسيادة القانون أكثر إهتمامٍ ويحميه ويرعاه، كما يُقام بالمجازر والقتل الجماعي بهذه المبررات والدوافع او تلك. ربما تحدث الانتهاكات الجماعية أكثر ما تحدث في العصر الراهن الذي نعيشه وهي واقعٌ من وقائع العصر المريرة. لأنه «لوحظ في النصف الثاني من القرن العشرين أكثر من مأتين وخمسين (٠٥٢) ألفاً من النزاعات المسلحة في أماكنٍ مختلفةٍ من العالم؛ وقد مات في هذه النزاعات والاشتباكات أكثر من ستة وثمانين (٦٨) مليون انسانٍ من المدنيين وغالبيتهم من الاطفال والنسوان؛ وحُرم أكثر من مأة وسبعين (٠٧١) مليون شخص من حقوقهم الاساسية والملكية.»[1]

ومن المُؤسِف جداً أن هذه الانتهاكات والتجوزات مازالت مستمرةً على الرغم من الإعلان العالمي لحقوق الإنسان، والاتفاقية الأوروبية لحقوق الإنسان، والاتفاقية الدولية لمناهضة التعذيب، واتفاقية الحقوق المدنية والسياسية وغيرها من الاتفاقيات والعقود الدولية كذا على الرغم من المنظمات الدولية من مثل الأمم المتحدة، والمحكمة الأوروبية لحقوق الإنسان، والمحكمة الجنائية الدولية وغيرها. وقد حرّك عدم كفاية الآليات المثبطة والمانعة من إنتهاكات حقوق الانسان المنظماتِ المدنية/غير الحكومية، والأفراد ذوي الحساسية.

إن المؤسسات المدنية/غير الحكومة وان لم تكن لها قوةُ المنع من إنتهاكات الحقوق لكن أهميتها بارزةٌ وظاهرةٌ وذلك بتحريك الضمير الانساني من ناحية، وتمهيد الطريق لإنشاء آلياتٍ دوليةٍ جديدةٍ من ناحيةٍ أخرى خلال جلب انتهاكات حقوق الإنسان على جدول الأعمال وتوفير التنبه لها.

قد بدأت رابطة الحقوقيين الدولية التي تم تأسيسها في تركيا بنشاطاتها، ومازالت رابطة الحقوقيين الدولية التي أسسها المحامون، وقادة الرأي من ٢٣ دولةٍ مختلفةٍ، تعمل لأجل سيادة القانون، وتأسيس العدالة، وتحقيق بيئة السلام والاستقرار في العالم، وضمان الحقوق والحريات، وتركيز وعي حقوق الانسان وتطويرها. كما تستهدف رابطة الحقوقيين الدولية بموجب دستورها الاسهام في توفير فهمٍ ووعي للعدالة على المستوى الدولي وذلك خلال التصدي للإنتهاكات الحقوقية التي تحدث في العديد من بلدان العالم والقيام بجهود ضدها.

بدأت رابطة الحقوقيين الدولية بإجراء دراساتٍ وفحوصٍ بغاية فحص ودراسة المطالبات والادعاءات المتعلقة بالدعوى المرفوعة على أعضاء ومديري جمعية دعوة الاصلاح التي هي بمثابة المبادرة المدنية الذين هم من مواطني دولة الامارات العربية المتحدة بأكملهم في محلها وموقعها، والاستماع الى جميع الاطراف والحصول على المعلومات حول ذلك، وتثبيت الانتهاكات الحقوقية ان وجدت. ولهذا الغرض، قد راجعت الرابطة سفارة دولة الإمارات العربية المتحدة والقنصلية العامة في اسطنبول وبلّغتهما طلبها ورغبتها في مقابلة وزير العدالة لدولة الإمارات العربية المتحدة، ووزير الداخلية، والنائب العام من المسؤولين كما طلبت لقاءً مع المتَّهمين. لكن لم يُردّ على طلبنا لمقابلة المسؤوليين الحكوميين، كذا لم يُوافق على طلبنا لمراقبة المحاكمات التي أجريت في أبو ظبي بين تواريخ ٤ و ٨١ آذار/مارس سنة ٣١٠٢.

تم الوفود من رابطة الحقوقيين الدولية في شكل هيئةٍ الى أبو ظبي في تواريخ ٣–٥ آذار/مارس ٣١٠٢ بغاية مراقبة المحاكمات والمقاضات، ومقابلة المتَّهمين ان وجدت الى ذلك سبيلاً. ولكن لم تسمح سلطات إنفاذ القانون بإقتراب هيئتنا ولا من إقتراب ممثلي المؤسسات الاجتماعية المدنية الذين جائوا من دولٍ أخرى أيضاً،

1 محمد سميح جمالماز، المدخل الى النظرية العامة لقانون حقوق الإنسان فوق حدود الولاية الوطنية، الطبعة الثالثة، الصفحة ٥٤٣–٦٤٣.

وطلبت منا الخروج والابتعاد على بعد ومسافة ثلاثين (٠٠٣) متراً من مبنى المحكمة. بل ولم يكتفوا بإبعاد هيئتنا وإبعاد ممثلي المؤسسات الاجتماعية المدنية عن مبنى المحكمة فقط وقد حذّروننا من الحبس والقبض علينا في حال وجود ثلاثة أشخاصٍ منا وإجتماعنا مع بعضنا البعض. وبناءً على هذا التحذير والتنبيه اضطرت هيئتنا للإبتعاد عن الموقع المذكور.

تم القيام بإجراء مقابلاتٍ ولقاءاتٍ مع بعضٍ من محامي المتَّهمين وأقربائهم، وقد لوحظ في العديد من أقربائي المتَّهمين الخوف والقلق والهلع أثناء اللقاءات حتى عند مقابلتنا لهم أيضاً. وقد قمنا بمراجعة وزارة العدالة خلال طلبٍ تحريري لأجل القيام بلقاءٍ مع المسؤولين والمتَّهمين، ومتابعة المحاكمات والمقاضات. كما قمنا بنفس الطلب من نائب وزير العدالة شفاهياً أيضاً. وأعرب نائب وزير العدالة بأن المحكمة ستقوم بإصدار قرارٍ حول متابعة المحاكمات، ولكن لم يُحصل على أية نتيجةٍ من المحكمة على الرغم من مراجعة المحكمة بناءً على ذلك. لم تتمكن هيئتنا من ملاحظة ومشاهدة تطبيقات المحكمة أثناء المحاكمات التي تم إجراءها في « المحكمة الاتّحادية العليا» بدولة الامارات العربية المتحدة بسبب عدم التمكن من متابعة المحكمة إنما تمكنت الهيئة من أخذ آراء أقرباء المتَّهمين والمحامين الذي تابعوا المحاكمات. ولم يمكن أخذ آراء المسؤولين الحكوميين وهيئة المحكمة.

تم إعداد هذا التقرير بناءً على التثبيات التي تم كشفها حول معاملة المتَّهمين، والقبض عليهم، ومحاكمتهم، ومعرفة الاتهامات الموجَّهة اليهم، وظروف الاعتقال والحبس، وما عاشه المتَّهمون الذين تعرضوا لخطر الموت نتيجة تطبيقات الخلايا، وإدعاءات الضغوط على أقرباء المتَّهمين والمحامين وما الى ذلك. ويستهدف بهذا التقرير؛ ان كانت دولة الامارات العربية المتحدة من الدول التي قبلت « اتفاقية منع التعذيب» في تاريخ سبتمبر / أيلول ٠٠٠٢ ووافقت عليها؛

- **تثبيت إنتهاكات حقوقية حول المحاكمة العادلة**
- **إزالة التطبيقات التي تعارض وكرامة الانسان**
- **ضمان الامتثال للحد الأدنى من حقوق الإنسان**
- **مراعاة مبدأ الشخصية من العقوبات**
- **توفير إجراء المحاكمات وفقاً للمعايير الدولية**

الجزء الاول

تأسيس جمعية دعوة الاصلاح والادعاءات حول تبريرات العملية

القسم الاول

موقف الجمعية القانوني

جمعية دعوة الاصلاح هي منظَّمة تم تأسيسها في سنة ٥٧٩١ في دولة الامارات العربية المتحدة بإذنٍ وترخيصٍ من الحكومة وهي في الاصل منظَّمةٌ تقوم بتقديم المساعدات والخدمات الاجتماعية. كما أن الجمعية هي واحدة من المنظمتين الاثنتين اللتين تقدِّمان المساعدات والخدمات الاجتماعية في دولة الامارات العربية المتحدة. ومن المعروف أن كبار الإداريين من دولة الامارات العربية المتحدة قد شاركوا في العديد من إجتماعات الجمعية الاجتماعية. كما أنه من المعروف أن نشاطات الجمعية ليست موقوفة على دولة الامارات العربية المتحدة فقط بل وهناك لها نشاطات في دولة البحرين، والكويت أيضاً. تم تأسيس الجمعية في البحرين سنة ٠٤٩١، وفي الكويت سنة ٠٦٩١، وفي دولة الامارات العربية المتحدة سنة ٥٧٩١. وتعرف الجمعية ثانية الجمعيات الخيرية الكبيرة في دولة الامارات العربية المتحدة. وذكرت أن هناك شعَبٌ لجميعة دعوة الاصلاح في إمارة عجمان، وإمارة الفجيرة، وإمارة دبي، وإمارة رأس الخيمة أيضاً تلك التي من إمارات دولة الامارات العربية المتحدة.

القسم الثاني

إدعاءات تقارير جمعية دعوة الاصلاح

ومن المعروف من قبل كل أحدٍ أن جميع أعضاء هذه الجمعية متشكِّلون من الأكاديميين وكبار الاداريين والمسؤولين في دولة الامارات العربية المتحدة. ويذكر أنه شرعت بعمليةٍ كبيرةٍ جداً من جهة الحكومة ضدّ هذه الجمعية؛ أولاً بإجراءات تسيء من «سمعة الجمعية» ثم متابعة سياسات إعتقالات أعضائها «بتطبيقات الاعتقال غير القانونية» على الرغم من أن هؤلاء الاشخاص لم يكن لديهم أي نضالٍ ولا مقامةٍ ضد الحكومة لا من طريق الشدة والسلاح ولا من طريقةٍ سياسيةٍ

أخرى. كما يذكر أن أعضاء الجمعية قد أنزلوا من مواقفهم المحترمة وحُتّ من كرامتهم وجعلوا في موقف «المتَّهمين المعتقلين» متعرضين للتحقير والاهانة بإستمرارٍ. ويعرب أنه تم القيام ببدء محاكمة هؤلاء الاشخاص أخيراً في نهاية سنةٍ من خلال إنشاء محكمةٍ خاصةٍ بهم وذلك نتيجة ضغطٍ من البيئة والمجتمع ولو كان قليلاً. وقامت الرابطة بإرسال هيئتين الى دولة الامارات العربية المتحدة لأجل القيام بالفحوص والدراسات في موضعها وموقعها آخذةً بعين الاعتبار المراجعات المقدَّمة اليها حول هذه الادعاءات.

الجزء الثاني

الاتهامات الموجَّهة لأعضاء الجمعية، ومرحلة الاعتقال والمحاكمة والمقاضات

القسم الاول

إدعاء إنشاء هذه المحكمة القائمة بالمحاكمات والمقاضات خاصة بشأن هذه الدعوى

ذكرت أن «المحكمة الاتّحادية العليا» التي تمت فيها محاكمة المتَّهمين قد أنشأت خاصة بشأن محاكمة أعضاء جمعية دعوة الاصلاح. لأن هذه المحكمة لم تكن موجودة سابقاً، ولهذا السبب، تسمى هذه المحكمة فيما بين أقرباء المتَّهمين «بمحكمة الاصلاح» عطفاً على إسم الجمعية التي ينتمي اليها المتَّهمون. كما يذكر أن مبنى المحكمة التي تمت بها القيام بالمحاكمة بدأ بإنشائه بناءً على الشروع والبدء باعتقال المتَّهمين أعضاء الجمعية، وأنه تم إنشاء مبنى محكمةٍ يسع لأربعمأة (٠٠٤) شخصٍ خلال ستة أشهرٍ فقط، وأن محامي المتَّهمين حُذِّروا عندما دخلوا الى صالة المحكمة قبل البدء بالمحاكمة بأن «هذه الصالة تابعة للأمن ليست للمحكمة» ونُبِهّوا على ذلك. وإنشاء هذه المحكمة خاصة بشأن هؤلاء المتَّهمين يعني إنتهاك المبادئ الأساسية لقانون الإجراءات الجنائية من مثل «مبدأ القاضي العادي/الطبيعي»، و»مبدأ حيادية المحكمة»، و»إستقلال المحكمة» قبل ان تبدأ المحاكة والمقاضاة.

القسم الثاني

النتائج التي ظهرت نتيجة فحوصن ودراساتن هيئتنا في دولة الامارت العربية المتحدة

I– إدعاء أن المحاكمة تم تحقيقها بأسبابٍ سياسيةٍ

يوجد في دولة الامارت العربية المتحدة مجلسٌ للشورى/الاستشارة يتم إنتخاب هذا المجلس/البرلمان من قبل عشرين (٠٢) ألف شخصٍ حازين على أهلية الانتخاب فقط، والكلمة الاخيرة للأمير أيضاً. تدّعي جمعية دعوة الاصلاح التي تم تأسيسها رسمياً سنة ٥٧٩١، أن النظام الموجود ليس ديموقراطية، وتطلب بأن يكون لمجيع المواطنين حق الانتخاب، وبضرورة إنشاء مجلسٍ/برلمانٍ يتولى السلطة التشريعية. وأُعرب بأن الاشخاص الذين هم في تبعية دولٍ قويةٍ وهم من مواطني تلك الدول ذات القوة على الخصوص أحرارٌ مستقلون ولديهم كافة الحريات بدولة الامارات العربية المتحدة في حين أنه لا يوجد للعرب السُّكَّان المحليين أيّ ضمانٍ قانوني، وأن القيام بالسياسة فعلياً ممنوعٌ ومحظورٌ نتيجةً للضغوطات الموجودة. بل وقد يسبب قيام أولئك الذين يؤدُّون المهامات الرسمية على الخصوص ببياناتٍ سياسيةٍ ويكفي لأن يفقدوا وظائفهم وأعمالهم.

هؤلاء المتَّهمون الذين تمت محاكمتهم ومقاضاتهم في المحكمة الاتّحادية العليا التي أنشأت في أبو ظبي، كلهم من إداريي الجمعية المسمى بجمعية دعوة الاصلاح المؤسسة سنة ٥٧٩١ بإذنٍ وترخيصٍ من السلطة الحاكمة، ومن أعضائها وأعضاء فروعها النسائية. الاتهام والجرم الموجَّه للمتَّهمين هو إدعاء إنشاء وتأسيس منظَّمةٍ تهدف تغيير النظام الموجود في دولة الامارات العربية المتحدة. ويتكوّن أكثر المتَّمين المحاكَمين من الاشخاص الذين وقَّعوا على الاعلان/البيان الذي أصدره المثقفون والذين هم من مواطني دولة الامارات العربية المتحدة بتاريخ ٣ آذار/مارس سنة ١١٠٢. وقد أثني في البيان المذكور على الادراة الموجودة وحظيت السلطة الحاكمة فيه بالتقدير، بالاضافة الى طلب؛

- تشكيل برلمانٍ وطنيٍ تم إنتخاب جميع أعضائه عن طريقة ديموقراطية،
- تولي البرلمان الوطني المنتخب صنع الدستور والسلطة التشريعية ويملكهما
-

في دولة الامارات العربية المتحدة.

وتم الوصول في نتيجة الفحوص والملاقات والدراسات التي قامت بها الهيئة إلى استنتاج أن هذه المطالب والطلبات قد أحدثت في إدراة دولة الامارات العربية

المتحدة والسلطة الحاكمة بها إنزعاجاً وقلقاً خطيرين. ويفهم أن هذه المطالب التي تم إعلانها في البيان الصادر بتاريخ ٣ آذار/مارس سنة ١١٠٢ من قبل المثقفين والاكاديميين، أعتبرت جريمة التمرد والخروج على الإدارة من قبل السلطة الحاكمة. وأكثر أولئك الاشخاص الذين وقَّعوا على البيان والذين يبلغ عددهم أربعمأة (٠٠٤) واحد على الرغم من أن جميعهم مثقفون ومتعلمون ومن الاكاديميين، وأنهم أشخاصٌ تولوا مهامات في إدارة الدولة او يملكون مهامات عامة، أما معتقلون وأما مراقبون ومتابعون في مهاماتهم وأعمالهم.

لقد صار العديد من الموقعين على هذا البيان كالمتَّهمين في القضية المذكورة، على أنه لم يشاهد هناك دليلٌ ملموسٌ وبرهانٌ محددٌ فيما بين الاتهامات الموجَّهة للمتَّهمين ولم يتم العثور على شيء يعتبر به في ذلك. كما أن إدعاء الشروع والبدء بهذه الاعتقالات والمحاكمات والمقاضات نتيجة المخاوف والقلق الناجمة من الاحداث المتطورة في مصر وتغيير السلطة الحاكمة بها وعلى الخصوص وقوع هذه الامور بعدها، يكسب قوة. بالاضافة الى ان الوعود المعطاة من قبل قوات الامن لبعض المتَّهمين «بأنهم ان قاموا ببيان أنهم تأثروا من جماعة الاخوان المسلمين في مصر والاعتراف بجرائمهم عن هذه الطريقة فيتلقون ببعض المساعدات ويعاملون معاملة أخرى» كانت امراً مثيراً للاهتمام جداً. ومع ذلك الوثيقة المشخَّصة الملموسة الوحيدة لتوجيه هذه الاتّهامات للمتَّهمين واعتقالهم بها هي البيان حول طلب سلطةٍ ديموراطيةٍ قابلةٍ للمراقبة فقط ليس الا. ولم يُتسنّ الوصول الى دليلٍ ملموسٍ وبرهانٍ قطعي محددٍ لتلك الإتهامات غير ذلك البيان الصادر. ولهذا السبب، يُعتقد أن هذه القضية تم الشروع بها بغاياتٍ سياسيةٍ لأجل هضم أعضاء الفكرة المعارضة في دولة الامارات العربية المتحدة، وأنها تستمر لتلك الاهداف.

يعزز نظرية أن المقاضاة سياسية البدء في الاعتقالات بعد التغييرات التي شهدها قانون «العقوبات للأشخاص المسلحين وغير المسلحين الذين يدعون للقيام ضد الحكومة»، إذ لفِّق ليتناسب مع مقتضى القضية.

تعزز أيضا أن المقاضاة سياسية كلمة «نربيهم» لسلطان بن قاسم في إذاعة قاصدا بها معتقلي القضية. من جهة أخرى تصريحات مسؤولي رأس الخيمة تعزز أيضا إدعاءات أن للقضية أسباب سياسية.

تبين من خلال لقاءات مع مسؤولي بعض السفارات الأجنبية أن مسؤولي الأمن أضلوهم ببيانات خاطئة قائلا: «إن المعتقلين هم مواطنون مصريون». بهذه الطريقة حاولوا أن يحدثوا انطباعا بأن المتهمين قد تأثروا من أحداث مصر.

من الأمور الملفتة للنظر هو كون المتهمين ناشطون في مؤسسة إغاثية، تم تأسيسها عام ٥٧٩١ برخصة من الحكومة، وكونهم أصحاب وظائف فعالة ومحترمة في المجتمع، وذوي خلفية ثقافية واسعة.

يمكن القول بأن المشكلة السياسية في الإمارات العربية المتحدة هي أن الدولة لا تدار حسب المؤسسات والقوانين. فحسب هؤلاء الذين يفكرون بهذه الطريقة لا يوجد تعريفا لمهمات قياديي الدولة. ويرى أن فتح دعوى قضائية والقيام باعتقالات من وراءها ضد متهمين ليس لديهم تصرفات متطرفة، أمر يثير انتقادها واعتبارها سياسية. ومن الأمر الملفت للنظر أيضا تزامن بدء هذه الدعوى القضائية والاعتقالات مع سقوط بعض حكومات دول الشرق الأوسط وأفريقيا.

يرجع المعتقلون المسألة إلى عام ٧٠٠٢، إذ التحريض في الإمارات العربية المتحدة بدأ تلك العام حسب رأيهم. يشار إلى أن مجموعة تدعى «مركز البحوث» القادمة من المملكة العربية السعودية هي التي ترأست التحريض في الإمارات العربية المتحدة. ويشار إلى أن هذه المجموعة قام بإشاع بيانات سلبية عن جماعة الإخوان المسلمين في مصر، والتي تحكمها حاليا. ويشار أيضا إلى أن «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» كانت تدعى إليها حتى ذاك التاريخ «الدعوة للإصلاح»، ولكن بعد الاتهامات الموجهة إلى منتسبيها صار تدعى إليها «الإخوان المسلمين». من ناحية أخرى يشار إلى أن المجموعة المسماة بـ»مركز البحوث» كانت تنشر نشرة ضد الحزب السياسي للإخوان المسلمين، وتصف كثيرا من انتقادات الحزب لجمعية بـ»السياسية» وتنشرها وكأنها جريمة. حتى انتقاد عدم وجود عدالة في جمع الضرائب كان توصفه بالسياسي وبالتالي جريمة.

حسب ما قاله أحد المعتقلين فإن النائب العام الذي يجري التحقيقات في القضية إدعاء ما يلي: «(...) خلال ٥٣ عاما دربوا الأولاد ذوي الذكاء العالية، وأخذوهم على المخيمات الصيفية والعمرة، وقاموا بالتحضيرات اللازمة ليصبحوا مسؤولي وقياديي رافع المستوى، وبهذه الطريقة يتحكمون على كل المناصب في

الدولة».

وحسب ما قاله أهالي المعتقلين فإن الاتهام الضمني الذي يوجه إلى كل المعتقلين في القضية هو: «في حالة استلام هؤلاء الحكم فإن النظام العشائري سوف تسقط ومعه الحكومة». هذه الإدعاءات وردت صريحة في أصل «تدقيق أسباب الاعتقال». وأشير إلى أن المعتقلين الـ١٦ كلهم قد سمعوا هذا الكلام.

يعتقد المنتسبون إلى «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» أن الجمعية لم ترتكب أية جريمة من وقت تأسيسها لغاية اليوم، وأن اليوم تم استهدافهم بسبب تمثيلهم لحركة التوعية الإسلامية في الإمارات العربية المتحدة.

تسبب بدء مقاضاة الذين وقعوا بيان تاريخ ٣ آذار ١١٠٢ قي تاريخ ٤ آذار ٣١٠٢، أي بعد عامين من تاريخ توقيعهم البيان، إلى ورود إدعاءات بأن المقاضاة أتت ثأرا لتلك البيان.

ذكر أن الضغوطات السياسية والانتهاكات الحقوقية لمنتسبي «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» بدأت عقب قول رئيس مصر السابق والمطاح حسني مبارك: «لا تقيموا وزنا لهؤلاء»، أثناء زيارته إلى الإمارات العربية المتحدة عام ٤٩٩١، قاصدا إياهم. وذكر أن حكومة دبي أغلقت الجمعية وبدأت تستخدم عقاراتها كصالات للحفلات والأفراح، منتهكة، بهذه الطريقة، حق الملكية بشكل مخالف للقانون.

أشير إلى أن ميزانية الإمارات العربية المتحدة هي ٠١ مليار دولار، ولكن هذا الرقم لا يتناسب مع إيرادات النفط، إذ صادراته اليومية تبلغ ٠٥٤ مليون دولار. يقال أن النفط يستخرج في الإمارات العربية المتحدة منذ ٠٦ عاما، وأن واردات النفط تذهب إلى عائلة واحدة. هذا ما يسبب لانتقادات بأن الموارد الطبيعية في البلاد تذهب هباء. وينتشر بين الشعب الإماراتي وبشكل شائع فكرة أن مثل هذه الانتقادات يعتبر جريمة ويعاقب عليها بشدة.

وأخيرا أشير إلى أن معتقلي القضية يُسألون باستمرار، أثناء تعذيبهم، عن «لماذا أتوا بمسألة تأسيس الخلافة»، سؤال يجيبون إليه بأن ليس لديهم القوة والإمكانيات ليحققوا تلك الهدف.

II- انتهاك للحقوق في الاعتقالات

الأشخاص المتهمون في هذه القضية تم اعتقالهم ضمن خطة للقوى الأمنية، وليس بسبب جرائم ارتكبوها. ولا يوجد قرار صدر من المحكمة أو النيابة العامة، الأمر الذي يجعل يُفكر أن هذه الاعتقالات كانت كيفية.

ذكر المحامون وأهالي المعتقلين أن أثناء اعتقالهم وبعده تعرض كل واحد منهم إلى انتهاكات لحقوق الإنسان، وأن حتى الآن لم يتسن للمعتقلين وأهاليهم معرفة السجن الذي تم حبسهم فيه. أول لقاء مع معتقلي القضية تم بعد ٨ – ٠١ شهور من اعتقالهم في غرفة النائب العام، وتحت رقابة من مسؤولين حكوميين. لا أحد لديه معلومات مفصلة عن الأوضاع الصحية للمعتقلين. يوجد فحوصات طبية معروفة يجب إجراءها في مثل هذه الاعتقالات، ولكنه لا يوجد أي قيد أوتقرير لهذه الفحوصات، الأمر الذي يثير للقلق.

وحسب ما أفاده محامون وأقارب المتهمين، فإن كُلا منهم تم اعتقالهم إما أثناء ممارستهم لأعمال الحياة اليومية أو أثناء ممارسة وظائفهم في مؤسسة رسمية. أغلب المتهمين معروفين لدى الشارع الإماراتي.

أشير إلى أن بعد ما حدث في مصر تغيير في الحكم بدأت الضغوطات والاعتداءات في الإمارات على المعارضين بشكل عام. وحسب بيان لأهالي المعتقلين، فبعد مرور الزمان هذه الاعتداءات تحولت إليهم أيضا. واحد من هذه الضحايا هو عبد الرحمن حبيبي وعائلته. بدأت الاعتداءات على عبد الرحمن، الذي يبلغ من العمر ٤٥ سنة، وأهله قبل اعتقاله بعدة أشهر. بدأت السلطات مضايقتهم، وخاصة مضايقة ابنه، أثناء مغادرتهم وقدومهم إلى بلاد. لم يتمكن من الحصول على وظيفة في المؤسسات الحكومية، ومنع من حق التعليم. أثناء ذهابه إلى العمرة مع زوجته وأمه تم اعتقاله من قبل شرطة المطار في الساعة ٠٣:٧٠، وانتظر في مخفر المطار لغاية الساعة ٠٠:٢١، الوقت الذي تم فيه الإبلاغ عن اعتقاله. وعند سؤاله حول إذ ما كان قد صدر قرار في حقه بتوقيفه تم إبلاغه بأنه لا يوجد مثل هذا القرار في حقه.

معتقل آخر هو صالح الظفيري (٤٥)، مدير مدرسة ومؤسس «مؤسسة رأس الخيمة للقرآن الكريم وعلومه». ومن أشغاله أن يلقي المواعظ في الجوامع ويخطب أيام الجمعة فيها. بدأ مرحلة اعتقاله لما منع من السفر إلى الخارج، وقبله منع أولاده من حصولهم على وظائف رسمية. تم اعتقاله في ٢١٠٢ في بيته. يُعتقد أن سبب اعتقاله هو: «انتقاده منع بعض المتهمين، الذين تم اعتقالهم دون قرار محكمة أو حكم في حقهم، من حقوق المواطنة، وبيانه أن هذه المعاملة مخالفة لحقوق الإنسان». أما التهم الموجهة إليه رسمية فهي: «توظيف الدين لمصالح سياسية، ونشر الفترة بين الناس من خلال وظائفه الدينية. أخلي سبيله بأمر من الأمير بعد ثلاثة أسابيع من اعتقاله. بعد ٣ أشهر من إخلاء سبيله تم اعتقاله مرة أخرى في تاريخ ٢١٠٢ / ٤٠ / ٩٢ في بيت أمير رأس الخيمة. أُجبر على الإقامة الجبرية في غرفة من غرف قصر أمير رأس الخيمة من ٩٢ نيسان لغاية ٩ أيلول ٢١٠٢، و في تاريخ ٩ أيلول ٢١٠٢ تم نقله من تلك الغرفة في القصر إلى أبو ظبي. يُعتقد أن كونه شخصية معروفة في البلد وقريب لأمير رأس الخيمة أمر جعل انتهاكات الحقوق مرتكبة في حقه أثناء توقيفه واعتقاله أقل من المرتكبة في حق معتقلي القضية الآخرين.

معتقل آخر هو سلطان كايد القاسمي (٥٥)، مؤسس جامعة الاتحاد الخاصة عام ٩٩٩١. شغل منصب مدير عام في عدة وزارات في رأس الخيمة، وله دكتورا في السياسة التعليمية والتنمية الوطنية. في نفس الوقت هو رئيس شعبة جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي في رأس الخيمة، وللجمعية ٤ شعب في الإمارات. اعتقل في ٠٢ نيسان ٢١٠٢ من قبل أشخاص مسلحين يرتدون زي مدني اقتحموا منزله. وكما أنه لم يُبين أي سبب للاعتقاله أثناء عملية الاعتقال، فإنه لم يُنظم أيضا أي ضبط يثبت اعتقاله.

أما المعتقل محمد عروق، فهو محامي ولديه درجة الأستاذية. اعتقل في حين إشعاله لمنصبي رئيس نقابة المحامين وعميد كلية القانون في جامعة الإمارات العربية المتحدة. هو أحد المفكرين الذين وقعوا بيانا يطالب فيه بـ»منح الكل حق التصويت والانتخاب، وتحويل البرلمان من كونه مجلس استشاري محض إلى مجلس فعال» قبل الانتخابات البرلمانية لعام ١١٠٢. يسود رأي أن هذا البيان استخدم ضده من قبل وسائل الإعلام التي كانت تتحرك بأوامر من قوات الأمن، حيث الاعتقالات بدأت بعد ما نشر أخبار ضد أعضاء ومنتسبي الجمعية من قبل هذه الوسائل.

في بداية القضية تم اعتقال ٤٦ متهما، وأخلي سبيل ٠٣ منهم لمقاضاتهم من غير أن يكونوا موقوفين، وعدد النساء المتهمات في القضية هو ٠١، بينما يقال أن بعض المتهمين ما زالوا هاربين.

أشير إلى أنه لا يوجد قي القضية حد محدد لمدة توقيف واعتقال المتهمين، حيث يتم تحديد مدة التوقيف من قبل مسؤولي الأمن الذين يمددونها كيفما شاءوا. أشير أيضا إلى أن مدة النظر في قرارات تمديد مدة التوقيف في الإمارات العربية المتحدة يجب أن لا تتجاوز ٠٣ يوما، بينما في هذه القضية استغرق النظر في قرار تمديد مدة توقيف المتهمين ٤٣ – ٥٣ يوما. يقال بأن بعض المعتقلين لم يكن لديهم ملف حتى ينظر فيه، ورغم ذلك قررت المحكمة باستمرار حالة اعتقالهم. ولم يؤخذ بعين الاعتبار ولا واحدة من كل الاعتراضات التي قُدمت إلى المحكمة اعتراضا على قرارت الاعتقالات.

أفيد بأن أحكاما للقانون قد انتهكت، حيث أنه لم يُحترم المدة الأقصى للتوقيف المسموحة في قوانين الإمارات العربية المتحدة. ورغم أن المدة المحددة في قوانين الإمارات العربية المتحدة تخالف، وبشكل صريحة، المبادئ العالمية، فحتى هذه المدة لم تحترم حين اعتقال المتهمين. أُدعي أن بعض المعتقلين ظلوا في حالة الاعتقال من ٦١ تموز ٢١٠٢ ولغاية ٣٢ كانون الأول ٢١٠٢، أي ٥٧١ يوما، دون أن يصدر في حقهم أي قرار باعتقالهم.

٥ من المعتقلين تم اعتقالهم دون قرار من المحكمة، ولا يعرفون بمذا يتهمون به، يعتقدون أنهم تم الالتحاق بهم إلى القضية بقرار من النيابة العامة.

أشير إلى أن ضابطا مسؤولا في القضية عرض على بعض المتهمين وثيقة تنص على قبولهم بمغادرة البلاد، وأنه طلب منهم أن يوقعوها، محذرا إياهم أنه في حالة رفضهم توقيعها سيتم اعتقالهم، وأن لديهم ٥١ يوما كمهلة لتوقيع الوثيقة، ولكنهم رفضوا توقيع وثيقة كهذه، ما أدى إلى اعتقالهم بتهمة عدم مغادرتهم للبلاد، الأمر الذي يجعل يُفكر أنه لا يوجد تهمة حقيقية وجدية ضد المتهمين.

تم اعتقال محمد دواء العدولي، وهو حاكم من أعضاء القضاء، من قبل قوات الأمن لمدة ٥ شهور وبدون قرار محكمة، أثناء ممارسة وظيفته داخل المحكمة.

تم اعتقال أحمد يوسف أبو عطبة الذهبي، وهو حاكم من أعضاء القضاء، أيضا بنفس الطريقة.

ذكر أنه لم يتم مراعاة مدة النظر في قرارات الاعتقالات، المحددة في قوانين الإمارات العربية المتحدة كشهر واحد، وأنه لم يُسمح لمقابلة المعتقلين إلا في حضور الحاكم.

تبين أن أجهزة للتنصت وضع سريا في منازل أكثر المعتقلين. وأرانا قريب أحد المعتقلين أجهزة للتنصت وجدها في منزله.

ذكر أيضا أن المعتقلين تعرضوا للتعذيب، وأنهم استجوبوا تحت معاملة غير إنسانية، وأنهم أجبروا على توقيع وثائق تنص على إقرار المتهمين بالتهم الموجهة إليهم.

III- المتهمون وتواريخ اعتقالهم

حسب المعلومات التي حُصلت عليها، فإن قائمة المتهمين وتواريخ اعتقالهم هي كالآتي:

الرقم التسلسلي	الاسم	تاريخ اعتقاله
١	إبراهيم إسماعيل إبراهيم محمد إلياس	٦١\٧٠\٢١٠٢
٢	سالم حمدون الشاهي	٧١\٧٠\٢١٠٢
٣	عمران علي حسن الرضوان	٦١\٦٠\٢١٠٢
٤	محمود حسن محمود أحمد الحسيني	٦١\٧٠\٢١٠٢
٥	عيسى مازود عبد الله الساري	٧١\٧٠\٢١٠٢
٦	راشد عمران الشمسي	٦١\٧٠\٢١٠٢
٧	طارق إبراهيم عبد الرحيم القاسم	٧١\٧٠\٢١٠٢
٨	عيسى خليفة أحمد السويدي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٩	جمعة سعيد جمعة بن درويش الفلاسي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٠١	حامد حسن رقيد العالي	٥٢\٧٠\٢١٠٢
١١	طارق حسن عبد الله الغطاني	٥٢\٧٠\٢١٠٢
٢١	عبد الرحيم محمد عبد الرحيم الزروني	٥٢\٧٠\٢١٠٢
٣١	عبد السلام درويش المرزوقي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٤١	عدنان عبد الكريم محمد جلفر	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٥١	محمد عبد الله محمد عبد النقابي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٦١	مصباح درويش جمعة الرامشي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٧١	نجيب أحمد عبد الله أميري	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٨١	عبد الله عبد القادر الهاجري	٦١\٧٠\٢١٠٢
٩١	راشد محمد عبد الله الركن	٦١\٧٠\٢١٠٢
٠٢	حسن منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
١٢	محمد علي صالح المنصوري	٦١\٧٠\٢١٠٢
٢٢	محمد عبد الله الركن	٧١\٧٠\٢١٠٢
٣٢	خالد محمد عبد الله الشيبة	٦١\٧٠\٢١٠٢
٤٢	سلطان بن كايد القاسمي	٠٢\٤٠\٢١٠٢
٥٢	خليفة هلال سعيد النيمي	٧١\٧٠\٢١٠٢

٦٢	فؤاد محمد عبد الله الحامدي	١٣\٧٠\٢١٠٢
٧٢	طارق إبراهيم عبد الرحيم القاسمي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٨٢	بدر عبد الرحمن عبد الله حسين	١٣\٧٠\٢١٠٢
٩٢	سعيد ناصر سعيد عثمان الواحدي	٥٢\٧٠\٢١٠٢
٠٣	عبد الله سيفي محمد سيفي (...)	٠٣\٧٠\٢١٠٢
١٣	علي حامد علي راشدي النامي	١٣\٧٠\٢١٠٢
٢٣	خالد محمد يوسف اليماهي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٣٣	عمران علي حسن الرضوان	٦١\٦٠\٢١٠٢
٤٣	محمود حسن محمود الحامدي الحسن	٦١\٧٠\٢١٠٢
٥٣	عبد الله نصيب كرامة الجابري	٧١\٨٠\٢١٠٢
٦٣	نجيب أحمد عبد الله أميري	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٧٣	جمال يلسيم الشركي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٨٣	أحمد يلسيم الشركي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٩٣	محمد عبد الرزاق الصادقي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٠٤	أحمد غيث السويدي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
١٤	أحمد يوسف عطبي الزعبي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٢٤	صالح محمد صالح الظفيري	٩٢\٤٠\٢١٠٢
٣٤	علي حسين الأحمدي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٤٤	شاهين عبد الله حسني	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٥٤	حسن منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٦٤	حسين منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٧٤	عبد العزيز حارب المحيري	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٨٤	راشد حلفان عبد بن سبت علي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٩٤	حسن علي عبد الله النجار الحمادي	٦١\٧٠\٢١٠٢
٠٥	عبد الرحمن أحمد الحديدي	٦١\٧٠\٢١٠٢
١٥	أحمد سيفي المطاري	١٣\٧٠\٢١٠٢
٢٥	سيف محمد علي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٣٥	أحمد صقر محمد أبو السويدي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٤٥	إبراهيم المرزوق محمد سيف المطاري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٥٥	محمد سيف المطاري	
٦٥	سيف محمد سيف العطر الزنهاني	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٧٥	خالد محمد يوسف اليماهي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٨٥	حسن محمد حسن أحمد الحامدي	٠٣\٧٠\٢١٠٢

استمر ورود الأنباء بوقوع مزيد من الاعتقالات أثناء تحضير التقرير.

IV- إدعاء أن المشتبه بهم عذبوا

كل المتهمين يدَّعون أنهم تعرضوا للتعذيب أثناء اعتقالهم، يشار إلى أن الضرب والإهانة وتصرفات مهينة للكرامة استمرت طيلة التوقيف والاعتقال.

يقال أن أحمد يوسف أبو عطبة الذهبي، رغم منصبه كحاكم وكونه عضو من أعضاء القضاء، تعرض لتعذيب شديد، حيث أدخل بين أظافره أسلاك حديدية حادة وجعل ينتظر، وتلقى تهديدات باستئصال أضافره في حالة حرك رجليه، ما أدى إلى استمرار نزيف الدم جراء ذلك التعذيب حتى اليوم

المعتقل عبد الرحمن الخطيبي طبيب اعتقل في تاريخ ٢١٠٢ \ ٧٠ \ ٦١، وفي تاريخ ٢١٠٢ \ ٧٠ \ ٩١ أصيب بنوبة قلبية، فأجري له عملية جراحية في مستشفى مستخدما اسما مزورا بعد إخفاء هويته الحقيقية. لم تبلغ عائلته عن هذه العملية، كما لم يستأذن، لا منه ولا من عائلته، لإجراء العملية، ولم يعطى أية معلومات حول العلاج اللازم اتباعه بعد العملية.

المعتقل فؤاد حمادي أصيب بنزيف في معدته جراء الضغط النفسي الذي تعرض إليه. اشتكى إلى الحاكم بأن إنارة حجرته قوية ولا يستطيع النوم، ولكن مشكلته لم يحل. ونقل إلى مستشفى وأجري له عملية بسبب نزيفه في المعدة دون أن يبلغ عائلته.

أفاد المتهم المعتقل محمد مصبح الرميدي أنه تعرض إلى مسبات وشتائم وإهانة مستمرة أثناء استجوابه في المركز الأمني. وأفاد أنه تعرض إلى إهانات مستمرة من قبل مسؤولي الأمن الصارخين عليه: «أنتم أولاد حسن البنا، لا يمكنكم أن تكونوا مواطنين».

أشير إلى أنه قيل للمتهم خليفة هلال الرسيمي: «سننتهك عرضك إذ لم تقر بالتهم الموجهة إليك».

أشير إلى أن د. إبراهيم إسماعيل الياسين تعرض لإهانات كثيرة، وقاموا بتهديده بمثل: «سنأتي بزوجتك عريانا ونعملوا معها ما نشاء».

وذكر أنه تم إبلاغ محاميي المتهمين حول هذه التصرفات غير الإنسانية، وأن المحامين قدموا إلى المحكمة أكثر من ٠٢ طلبا مطالبين فيها بالتحقيق في هذا الخصوص دون جدوى.

يقال أن المعتقل هامش السامي يعاني من ألم في العمود الفقري، وبسبب هذه المرض يصعب عليه المشي. منع أثناء اعتقاله من تناول الأدوية التي من الضروري تناولها، الأمر الذي أدى إلى زيادة آلامه وعدم قدرته على المشي.

يشار إلى أن المعتقلين حبسوا في جحر مساحتها ٣ × ٢ م٢، ليس فيها حمام، مغسلة، سرير أومقعد، إلا سادة وحصير على الأرض، ويصعب فيها أداء الواجبات الدينية بسبب ضيق المكان.

ذكر بأن كثيرا من المعتقلين أصيب بآلام في المفاصل بسبب نومهم على الأرض، وأصيبوا أيضا بأمراض في العظام بسبب التبريد الزائد بالمكيفات. ويذكر أن وجوه الموقوفين في هذه الحجر بدأت تصفر، وتظهر ودوائر من لون الأرجواني حول عيونهم بسبب هذه الحجر غير المؤهل لعيش البني الآدمي فيها. ذكر بأن أحد المعتقلين في هذه الحجر فقد ٥٣ كغ بسبب الظروف المعيشية المذكورة آنفا، الأمر الذي جعل حياته تدخل مرحلة خطيرة.

ذكر بأن المتهمين كانوا يستمعون وبشكل مستمر إلى بكاء آخرين أثناء تواجدهم في الحجر، وأن هذا البكاء والصراح، من مثل: «انقذوني»، كان لأشخاص معروفين من معتقلي القضية.

ويذكر أن صوت صراخ المرأة عند الولادة كانت تسمع للمعتقلين لزيادة الخوف والقلق فيهم.

عرض على المعتقلين إمكانية استخدام أداوات مثل القلم، الكتاب، الهاتف والتلفاز، الممنوعة للمعتقلين، في حالة تعاملهم مع قوات الأمن، ووعدوا بمزيد من الإمكانيات في حالة إقرارهم انتماءهم لجماعة الإخوان المسلمين.

أشير إلى أن وجه المعتقل سلطان كايد القاسمي تشوه جراء التعذيب وسوء المعاملة، ولهذا السبب زيارة أهله له كي لا يحزنون من حاله. وأشير أيضا إلى أن حياة هذا المعتقل في خطر، إذ ما يزال يفقد وزنا.

وأشير إلى أن المعتقلين أثناء لقاءهم مع أهاليهم يقفون في جحر ضيقة جدا وعيونهم مغطاة، موصفين هذه الجحر بـ»أوسع بقليل من القبر».

يشار إلى أن المعتقلين تعرضون إلى معاملات غير إنسانية حتى في الأوقات التي لم تعذبوا فيها.

يشار أيضا إلى أن لمبات عالية الإضاءة تستخدم في حجر مساحتها ٣ × ٢ م٢، ولا يوجد نافذة أو حمام في الحجر، وبهذا سبب فإن على المعتقل الذي لديه حاجة أن ينادي الحارس ويخبره بحاجاته، وحينئذ الحارس هو الذي يقرر متى يستطيع أن يقضي حاجته. الحراس يتأخرون في تلبية احتياجات وطلبات المعتقلين حتى يتعذب أكثر. ويذكر أن المعتقلين أثناء ذهابهم لقضاء حاجاتهم يخلع ملابسهم ويتركون فقط مع السراويل، وبعد ٢ – ٣ دقائق من دخولهم الحمام يبدأ الحراس بمطالبهم بالخروج.

تعرض المعتقل راشد عروق إلى التعذيب لمدة ٤ – ٦ ساعات خلال ثلاثة أسابيع، والذين شاهدوه آخر مرة ذكروا بأنه كان مسطحا على وجهه بسبب التعذيب.

لم يُحصل على أي خبرٍ من رشيد آروك الذي هو من المعتقَلين لمدة خمسة أشهرٍ ونصف (٥،٥ شهر) إعتباراً من تاريخ إعتقاله، ولم يتم تثبيت المكان الذي أعتقل فيه او أين هو. كما لم يتم تثبيت إعتقاله الا بعد خمسة أشهرٍ ونصف، وسمح له بالاتصال الى اهله عن طريق الهاتف بعد ثلاثة أسابيع من ذلك التاريخ لمدة دقيقتين ليخبرهم بأنه معتَقَل ومقبوضٌ عليه. ويتم تقديم إلتماسات وعرائض الى ثلاث مراجع وسلطات مختلفة عن طريق المحامي لأجل معرفة مكان إعتقاله. لكن رفضت الطلبات المطلوبة بهذه العرائض والالتماسات، كما ذُكِر بأن المحامي وأهل المعتَقَل قد هدد لأجل عدم تكرار هذه العرائض والطلبات. وقد أجيب أهل المعتَقَلين وأقربائهم ومحاميوهم الذين سئلوا عن الحبس الذي يعتقل فيه المعتَقَلون «بأنه لا يمكنهم معرفة مكان إعتقالهم، وأنه لا حق لهم في معرفة مكان الاعتقال والحبس» ويجب عليهم المنع من ذلك. يذُكِر أنه لم يتم الحصول على جوابٍ واحدٍ من السلطات ذات العلاقة بالرغم من تقديم قرابة سبعمأة (٠٠٧) صحيفة من العرائض والالتماسات بإسم المعتَقَلين لأجل الحصول على معلومات في مواضيع مختلفة تتعلق بالمعتَقَلين ومن أجل حماية المتَّهَمين. كما ذُكِر أن بعض المعتَقَلين تعرضوا للإهانة والإساءة وأوسيئ الى كرامتَّهَم عند القبض عليهم وفي مدة إعتقالهم عن طريق تجردهم من ملابسهم وإخلاعها منهم، وقد عرضوا بعضهم لضوءٍ قوي بشكل غير طبيعي لمدة أربعةٍ وعشرين ساعة في من فردات (حجر/خلايا)، وأنهم لم يمكنهم النوم، ولوحظ في نتيجة ذلك تغيّرات غير طبيعية في عيون المعتَقَلين.

كذا أُدّعي أن فؤاد الحمادى من المعتَقَلين قد تغيّر لون أعينه بسبب تعرضه في من فردة لضوءٍ قويٍ غير طبيعيٍ على الدوام والاستمرار وأن لون عيونه الذي كان أخضر قبل إعتقاله تغيّر وصار رمادياً فيما بعد الاعتقال. كما أصيب المعتَقَل فؤاد الحمادى بالنزيف من المعدة في نتيجة تلك الظروف السالبة القاصية المذكورة في الحجرة، وأنه خضع للعملية الجراحية في معدته بسبب تلك النزائف. كذا يُدّعَى أن العديد من المعتَقَلين خضعوا لعملياتٍ جراحيةٍ وتدخلاتٍ طبيةٍ جدية وخطيرة بما فيها عملية القلب الجراحية أيضاً. وأن معتَقَلاً أصيب بالسكتة القلبية نتيجة الضغوط التي تعرض لها، وأُخضِع لعملية القلب الجراحية من دون رضاه بل وعلى الرغم منه. وقد اعتبر أهل هذا المعتَقَل الذي لم تكن لديه أية شكوى صحية قبل الاعتقال إخضاعه لعملية القلب الجراحية حالة مشبوهة. وذُكِر أن الادوية التي تم إقتراحها من قبل الاطباء لما بعد العملية الجراحية أعطيت للمعتَقَل وهو مربوط العينين، وأنه لم يكن على معرفة ولا على علم حول تلك الادوية التي أشرب إياها قهراً وكرهاً. وقد حكم في حق جميع المعتَقَلين في المحاكمة التي تم عقدها في تاريخ ٣١٠٢,٤٠,١١ بنقلهم جميعهم الى الحبس العادي. وكان جميع المعتَقَلين قد بقوا في الحجر والخلايا (من فردات) إعتباراً من القبض عليهم وإعتقالهم الى تاريخ ٣١٠٢,٤٠,١١. ويُدّعَى أن المعتَقَلين تعرضوا في هذه الفترة للإهانة، والتذليل، والضغط، والتعذيب تلك التي ذكرت أعلاه.

قال المتَّهَم المعتَقَل احمد غيث في المحاكمة : إنه تم تطبيق كافة طرق التعذيب وأسالبها المعروفة عليه خلال أربعة أشهر، وإنه وقّع على إفادةٍ كرهاً وتحت التعذيب بأنه حاول تغيير النظام والحكومة، وأما المعتَقَلون الاخرون فتم القبض عليهم وإعتقالهم إعتماداً على هذه الافادة التي تم أخذها تحت التعذيب وكرهاً.

بيّن المتَّهَم أحمد غيث للمحكمة أنه ورفقائه معصومون ما قاموا بأي جرم ولا جريمة، وأن الافادة تم أخذها تحت التعذيب، كما طلب من المحكمة الحماية مبيِّناً ومحدِّداً بأنه وأهله معرضون للتهديدات والمخاطر. يذُكِر أن المعتَقَلين تعرضوا للتعذيبات وتم تقيم العديد من الشكاوى حول ذلك للسلطات المعنية لكن بقيت هذه الشكاوى كلها بلا نتيجةٍ، وأنه لا يمكن القيام بفعل اي شيئ حول هذا الموضوع في القانون المحلي. وكذا ذُكِر أن المتَّهَمين يحسبون أنفسهم محقين معصومين غير مجرمين، وأنهم بقوا عاجزين لا يمكنهم إثبات عصمتَّهَم وأحقيتهم من ناحية القانون الداخلي.

يجب عدم إعتقال متَّهَم في حجرات فردية لوحده أكثر من خمسة عشر (٥١) يوماً بموجب الاتفاقية الدولية لمناهضة التعذيب التي وقعت عليها الإمارات العربية المتحدة أيضاً، وعلى الرغم من ذلك لقد أعتقل المتَّهَمون في حجرٍ ومن فردات لوحدهم طوال شهورٍ، وذُكِر من قبل أقربائهم وأهلهم بأن ألوان وأشكال أجسادهم قد تغيّرت نتيجة لذلك كما ذُكِر أعلاه.

ويُدّعَى أنه نشرت على شبكة الإنترنت وخصوصاً على وسائل الإعلام الاجتماعية من مثل تويتر والفيسبوك بيانات مهينة، وشتائم في حق المتَّهَمين وأفراد عائلتهم، وأوسيء لاى سمعتهم وأعلنوا خونة للوطن وعرضوا للإستهداف بهذه الطريقة.

III– إدعاء إنتهاك حق المحاكمة العادلة

أ– انتهاك قرينة البراءة

وأكّد باستمرار من قبل قوات الأمن أن المتَّهَمين خونة للوطن. كما ذُكِر أن مدير الامن والوزراء كلهم أجمعين قالوا في حق المتَّهَمين مراراً وإستمراراً «إن هؤلاء خونة للوطنة ومتعاونون». ورفضت شكاوى ودعاوى جنائية التي تم رفعها في حق هؤلاء الذين قاموا ببيانات للتأثير على القضاء، كذا رفضت طلبات منع المنشورات والاعلامات الموضوعة للجريمة من ناحية التدبير.

قد ذُكِر خلال المالاقات والمفاوضات التي تم إجرائها أن الموظفين والمسؤولين الرسميين وعلى الخصوص حراس الأمن وموظفيه قاموا خلال سنوات ألفين وسبعة وألفين وإثنا عشرة (٧٠٠٢-٢١٠٢) بدعايات بذاتهم مباشرة او بواسطة بعض مجموعات أخرى على الحزب السياسي المسمى بالاخوان المسلمون الذي أسِّس في بعض الدول ولا سيما في مصر. وأنه تم ربط المتَّهَمين في هذه الدعايات التي قاموا بها بهذا الحزب السياسي وأعلنوا كأنهم خونة للوطن. وعلى الرغم من رفع الشكاوى والدعاوى في حق هؤلاء الذين قاموا بتحقير المتَّهَمين وإذلالهم والاهانة بهم، والناشرين للخبار الكاذبة لا أصل لها لكن لم تم القيام بأي إجراء طوال سنتين اثنتين. وتكونت بهذا السبب قناعة منتشرة بأن هؤلاء الذين قاموا بتلك الدعايات مرتبطون مع الدولة ويتم حمايتهم من قبل سلطات الدولة ومسؤوليها.

بعد انطلاق حملة التشويه و الاذلال التي بدأت من قبل فاستمرت باعتقالات الناس في ٢١٠٢,٧٠,٦١ و ذهب الامر الى اعتقالات اخرى و كانت اكثر هذه الاعتقالات مطبقة على افراد منسوبي جمعية الدعة الى الاصلاح الذين لا يهمهم الا تنمية المجتمع و السعي الى تطويرهم و وعيهم.

و قد اغلق موقع الانترنت الذي كان يشرف عليه و يديره المعتقل والمتهم أحمد منصور بعد نشر بعض الاخبار ضدهم في موقعه من قبل شركة أمن أمريكية تدعى blakwater التي تمارس و تزاول عملها في الشرق الاسط و بالاخص في العراق. و بعده تم اعتقال أحمد منصور اضافة الى استدعاء ٧ اشخاص الذين كانو يكتبون في هذا الموقع الى مديرية الجوازات و تم ابلاغهم بانهم اخرجوا من التوطين و سحبت منهم الجنسية. مع ان جميع ما صدر عنهم في نشرياتهم في ذلك الموقع ليس الا عبارة عن افكار و تعبيرات مصونة قيلت في اطار ونطاق حرية الفكر و التعبير. و الاشخاص السبعة الذين سحبت منهم الجنسية و اخرجوا من المواطنية جميعهم أساتذة جامعية منورين و لهم ثقل في مكانتهم و مستواهم العلمي.

و من جهة اخرى فان عملية سحب الجنسية لا تتم الا بعد موافقة الامير و اعلانه في الجريدة الرسمية الا انه هذه الاجراءات لم تطبق على السجناء و بعض المعتقلين الذين هم في السجن رغم تقدمهم برفع دعوى ضد القرارات التي اتخذت بشأنهم محتجا بانها غير مشرةعة و لا تطابق التعاملات الحقوقية بل تم رفضها.

ثم جميع افراد منسوبي جمعية الدعوة للاصلاح استدعيت الى مراكز الشرطة و افرض عليهم بالتوقيع على وثائق قدمت لهم هناك و تنص هذه الوثيقة بعبارة ,, ان جمعية الدوة للاصح هي حركة سياسية متماشية مع حركة اخوان المسلمين و نحن لذلك لسنا منهم''

ب-ادعاء عن القضاة بانهم نظرا لموقفهم لا يمكن ان يكونوا غير متحزين

هناك ادعاءات بأن قرارات الاعتقالات صدرت عن القاضي فلاح الهاجري حيث ان القضاة الذين حاكموهم لم يصدوا قرارا نحو الاعتقال فمن ثم اوتي بهذا القاضي خصيصا لهذا الامر

و كما ان القناعة الاغلبية و الاعتقاد الشائع في حال محاكمة المعتقلين بشكل منفتح وشفاف يستوجب الامر بالقرار على براءة جميع المعتقلين الا انه فقد تستمر المحاكمة تحت ظروف و اجواء صعبة و بعيدة عن الشفافية. حيث ان هذا الامر لوحظ و تم افادته من قبل كثير من اعضاء لجنتنا و انهم صرحوا بكامل الوضوح وبمشاهدتم عينا بان المحاكمة مستمر في ظل ظروف صارمة و خفية و غير عادية .

يتم تعيين القضاة الى المحكمة العليا الاتحادية بموافقة و تصديق المجلس العليا الذي يتكون من ٧ اشخاص تم اختيارهم من قبل الامارة و ٠٦- ٥٦ ٪ من القضاة متشكلين من مواطنين جمهورية مصر العربية و الجزائر و السودان و بلاد المغرب العربي.و القسم الباقي الذي يشكل ٥٣-٠٤ ٪ من مواطنين الامارات العربية المتحدة.

و جميع القضاة الذين ليسوا من مواطني دولة الإمارات العربية المتحدة لا يمكن بقائهم في البلاد الا لمدة ثلاث سنوات. و و تصاريح الإقامة الصادرة للقضاة تعطى من قيل مديرية الامن . و القضاة الذين يأتون من الخارج يحصلون على راتب شهري اقل بـ٠٣ ٪ من القضاة المحليين. و كما يوجد اعتقاد شائع بان القضاة الغير مواطنين يزاولون تحت تأثير مديرية الأمن لدولة الإمارات العربية المتحدة. فلهذا السبب، ان القرارات الصادرة في هذا الصدد لا يمكن ان تخلى من عدم الحيادية والاستقلالية, بل انها قرارات متحيزة .

ت- **الادعاء و الزعم نحو انتهاك حقوق المعتقلين في الدفاع**

يدعى بان المحامون الذين سيقومون عن دفاع المعتقلين لسبب الضغوط الموجودة عليهم من قبل قوات الامن يمتنعون عن اخذ هذه المهمة.و كما يدعى بان ثلاثة من المحامين الذين رغب في الدفاع عن المعتقلين بعد الضغوط التي واجهوها من قوات الامن تراجعوا من هذه الوظيفة. وحسب الافادة ان الدعوى الذات ٤٩ يوجد لـ ٥٧ متهم محامي واحد و ليعض المتهمن محامي واحد يقوم بالدفاه عنهم نتيجة هذا الضغط الموجود عليهم. و يعتقد بان المتهمون لا يثقون للمحامين الذين تم تعيينهم من فبل الحكومة.

حيث امتنع المتهم مصبح الرميتي بأنه لا يريد اعطاء الافادة و البيان الا بوجود محامي ولذلك طب من المحكمة محام يدافع عنه.وبناء على اصرار المتهم فان المحامي الذي استدعي لاجله تعرض للتهديد و انذاره بان لا يتدخل في اي شؤون من شؤون المتهم.

ومن جهة آخر ام المحامي الذي أتى من الكويت للدفاع عن المتهم الرحماني بعد اللقاء معه استدعي من طرف قواة الامن وجرى عليه التحقيق في الدائرة.

و أقوال عائلة المتهم عبد الرحمان الحبيبي تدل و تؤكد موضوع الضغوط على المحامين الذين يريدون التكلف بوظيفة الدفاع عن المتهمين.حيث ان العائلة تكلمت مع المحامي و اتفقت معه لاجل تعقيب الدعوى وفي أول الامر قبل المحامي هذه المهمة ولكن بعد الضغوط التي جرت عليه و تراجع من استلام هذه الوظيفة.

و حينما كان الاستاذ/البروفسور محمد عروق الذي تحمل وظيفة مدافع عن المتهمين المعتقلين و المنسوبين لجمعية الدعوة للاصلاح حيث قدم اعتراضاته للمحكمة بان القرارات التي اتخذت عن موكليه في سحب الجنسية منهم قرار غير مشروع و لا يجوز ذلك بل هو ايضا بعد هذه العملية احتجز من قبل رجال الامن و تم تعليق جنسيته أيضا.

و كما يجري بيانات اخرى نحوهذه الدعوى و منها بان المحامين الذين أرادوا توكيل المتهم و المعتقل محمد الصالح المنصوري للدغاع عنه في هذه القضية بناء على الضغوط والخوف و القلق انسحبوا من هذه المهمة.

اعتبارا من عملية الاعتقالات التي جرت على المتهمين تعرضوا الى الممانعة بتدقيق ملفاتهم باي وجه من الاوجه والحجج من قبل المدعي العام حيث انه أفاد بتاريخ ٧١ يناير ٣١٠٢ اعتقل ٤٩ شخصا بعد التحيقيق عليم تم نقلهم الى المحكمة.و في ٨٢.يناير ٣١٠٢ تم المراجعة من قبل المتهمين والمدافعين عنهم بطلبهم من المحكمة لتدقيق ملفاتهم و لكن بلا جدوى كان الجواب لا يزال ملفاتهم لم تصل اليهم بعد.لذا لا المتهمين و لا المدافعين لم يتمكنوا من الوصول الى ملفاتهم ولذلك لم يقدروا على استخدام حقهم الطبيعي في الدفاع عن أنفسهم.و بهذا الصدد نرى اخلال كبير و انتهاك شديد في موضوع حق الدفاع عن النفس.

و في تاريخ ٨٢.يناير ٣١٠٢ بناء على طلب عن لجنة الامم المتحدة تم الرد عليه بأن المحكامة لا تزال مستمرة و الملفات المذكورة تم تسليمها من قبل المحكمة في ٩٢.يناير ٣١٠٢ .

و قد تم اعتقال سبعة آخرون قبل الجلسة بيومين حيث لوحظ من كل ذلك أنه يتم الاعتقال و القبض على كثير من الناس دون النظر الى وجود أو اثبات عنهم اي جريمة و يوضعون في مساجين لا يعرف عن مكانه و لا مكان المسجونين وكما لا يوجد أي علم من عاقبة المعتقلين و ايم خ هم مسجونين كل ذلك يؤدي الى وضعية قلق و غير مؤمن.

بناء على طلب أقارب المعتقلين للحضور الى جلسات المحكمة و مشاهدة المحاكمة افرض عليهم بجلب أوراق وثائق كثيرة لتصعيب الامور حيث انه كثير من المقربين الى المعتقلين لم يتمكنوا من الحضور الى المحاكم لسبب عدم استطاعتهم الاوراق المطلوبة محتجا بانها ناقصة و غير مكتملة حسب المطلوب.وكما افرض على أقارب المعتقلين الذين يرغبون بالحضورالى جلسات المحكمة الاتيان بسياراتهم الخاصة الى موقف السيارات الموجود أمام وزارة العدل و يجب عليهم القيام بابلاغ رقم لوحات سياراتهم و نوعية السيارة التي ياتون بها الى الجهات المعنية وسيتم نقلهم من موقف السيارات الى صالة المحكمة بالسيارات الرسمية من قبلهم.

و أفادوا بانهم توسلوا الى هذه الطريقة في اتيانهم الى صالة المحكة خوفا من وقوع أي عمليات استفزازية من قبل امتدادات الامن المدنيين الذين يعرفون ,,بالبالطجية'' حيث انه كل هذه الامور تبين بوجود انتهاك و اخلال كبير في أحقية الانسان في حقوقه الاساسية المطلوب أن تكون بوضوح و شفافية كاملة.

يدعى بانه يوجد سجلات صوتية خاصة بالمتهمين وتلك السجلات الصوتية تم الحصول عليها بطرق غير مشروعة.

و المحامي الموكل عن ٥٧ شخص متهم لم يلتقي بموكليه كلهم الا ٥٤ شخصا فقط و٠٢ شخصا منهم لم يتمكن من الوصول اليهم,لذلك لم يستطع أن ينفذ وظيفته الاساسية في حق موكليهم الذين ينتظرون منه الدفاع بشكل تام.

في أول جلسة التي انعقدت حضر المحامي الموكل عن ٥٧ متهم الى المحكمة في تمام الساعة ٠٠:٩ وعند حضوره للمحكة منع من جلب أي شيء و أوراق أو مستندات الى الصالة بما فيها أوراق و ملفات النتهمين.الا بعد ساعة و نصف بناء على صدور اذن من قاضي المحكمة أذنت له بالدخول باوراق الدفاع فقط.و لا يمكن القول بامكانية انجاز المحامين وظائفهم الاساسية تحت ظل هذه الاجواء و المدافعة عن حق موكليهم.

ث – وضع القيد على امكانية استخدام حق الدفاع

تم البيان على ان جميع المعتقلين اعتبيارا من تاريخ اعتقالهم حتىتاريخ فتح الدعوى ضدهم لم يتمكنوا من تواصلهم مع اي مدافع أو محام .و كما لم يتم الابلاغ عنهم مدة طويلة لا لاهلهم و لا لمحاميهم . اذ ان المعتقل راشد عروق اعتقل في تاريخ ٢١٠٢,٧٠,٦١ . و عندما جرى عملية الاعتقال لم يخبروا أهله و لعدم تواصله مع اي افراد العائلة ولا المحامون حتى عند المراجعة لمقام الادعاء العام كان الجواب ‘‘ انه ليس عندنا و لا في الامنية’’و لم يعلم عنه الا بتاريخ ٢١٠٢,٢١,٣٢ بانه معتقل .

و المدة الاعتقالية التي تعدت اكثر من ٥ أشهر لم يرى اكثر المعتقلين أهاليهم الا بعضهم في الشهرين الاخيرين و ذلك لا يتعدى ٣ مرات فقط..

و المعتقلين فور القبض عليهم لم يسمح لهم الانتفاع من اي مساعدة حقوقية و لا حقوق قضائية و طوال الايام تعرضو للتحقيقات من قبل المدعين أو رجال الامن.و في هذه المدة الطويلة التي دامت فترة الاعتقال لم يتخاطبون باية أسئلة حول جمعية الدعوة للاصلاح بل كانت التحقيقات حول السؤال عن لماذا اخبر هذه التحقيقات للجمعيات و المؤسسات الدولية .

أكبر المتعقلين يسن ٤٦ و أصغرهم لا يزال في ٨١ من عمره. حيث ان المعتقل محمد زومر يبلغ ٨١ سنة من العمر

ج – الادعاء حول اخلال مبدأ العينية في الجزاءات

حيث نشهد وضد التدابير في حسابات المعتقلين على حساباتهم المصرفية و كثير منهم غير الاكتفاء بنفسه فقد وضع التدبير على حسابات أولادهم وأهليهم أيضا . و اضافة الى ذلك فقد منعوا رخصة البناء أو الانشاءات لبعض غير منقولات المعتقلين رغم انه مالكها و صاحبها. و لم يسمح لهم بانشاء أو اكمال بنائه .و كما يوجد بيانات حول المعتقلين الذين سحبت منهم الجنسية فقد سحبت منهم بطاقاتهم الشخصية و رخصهم لقيادة السيارة أيضا.و أيضا بسبب وضع اليد على تأمين الاجتماعي للمعتقلين و أهليهم كثير من هؤلاء المقربين لم يقدروا الانتفاه من تناول الخدمات الصحية رغم مراجعتهم بذلك.
و المدعى عليه عبد الرحمن الحبيبي بعد اعتقاله فقد وضع التدبير على حساباته المصرفية و كذلك وضع التدبير على حسابات عائالته و أولاده أيض. و لامتناعهم من اي مصروف يصرفونه من هذه الحسابات عانوا من ايجاد مصروفهم بذلك.

و عند علم ابنه بعدم استخدام حسابه فقد سأل مسؤولي المصرف عن سببه فأجابه المصرف اذهب راجع البنك المركزي و عند مراجعته للبنك المركزي أحالوا الامر لمقام الادعاء العام بشأنه.رغم ان المدعي العام صرح بانه لا يجوز وضع الرهن على حسابات أفراد عائلة المعتقل و ان الاجراءات المطبقة بهذا الخصوص غير مشروع و لكن لقد استمر التدبير و لم يفك. و رغم اقامة الدعوى ضد المصرف عن كيفية تعامله في هذا الخصوص مع مرور فترة طويلة لم تصل الدعوى الي اي نتيجة.و لم يتخذ قرار بشأنه.

و كذلك بالنسبة رخصة السيارة التي تستخدمها عائلة المعتقل بعد انتهاء مدتها أثناء المراجعة لتمديدها تعرضوا بعدم تمديدها لسبب كون الاب معتقل فلذلك لا يمكن تمديدها .و بعد هذه اللحظة لعدم تمديد رخصة السيارة الخصوصية فقد احتجزت من قبل رجال الامن حجة بانتهاء مدة رخصتها.

كذلك نفس المعاملة جرت في تمديد رخصة اذن المحل الذي انتهى مدته و عند المراجعة لتمديده عأنت العائلة مشاكل كثيرة لهذه الاسباب . و خاصة في نيل دفاتر الشيكات من البنوك و في معاملة تمديد اقامة العمال الذين يعملون لدي اهل المعتقلين و في كافة الاجراءات الرسمية و الحكومية تعايشوا بكثير من الامتناعات البرقراتية في شؤونهم و اعمالهم التجارية

و بنت المعتقل فؤاد حمادي السيدة نواف حمادي بناء على تفوقها في المدرسة حصلت على منحة دراسية من الامير و لكن لقد سحبت منها هذه المنحة أيضا و كذلك بنت المعتقل محمد الصديق الانسة وفاء محمد سحبت منها المنحة التي حصلت عليها .

و من جهة اخرى فان نواف حمادي بنت المعتقل فؤاد حمادي تم تجهيز فلم فيديو من مصدر لم يعرف منشاؤه و تم نشره في احد منتديات الانترنت ثم ارتفع من هذا الموقع . و في هذا الفيديو يدعى بان نواف فؤاد لها علاقة باخوان المسلمين في مصر اشتركت في فعاليات عديدة ضد الحكومة و غيرها من الادعاءات الغير الصحيحة و ليست لها اي اصول اذ ان الرسوم و الصور التي استخدمت في هذا الفيديو هي لقطات من مناظرة و مصابقة دولية التي يرعت فيها المتهمة تمثيلا الامارات العربية المتحدة في دولة قطر.

كما يفاد بان السيدة زوجة المعتقل و المدعى عليه حسين النجار امرأة لديها دوكتوراه في الفيزيا و هي الوحيدة في خبرتها العلمي بين جمع أشخاص الذين يعملون في هذه المنطقة من نوعها. الا أنه في عام ٠٠٠٢ اضطرت الى التعاقد و لذلك منذ ١١ سنة تخلت عن العمل و عندما كانت تعمل لدي وزارة التربية والتعليم عينت الى وزارة أخرى من غير رغبتها في ذلك و المكان الذي عينت اليه لم يتركوا لها اي فرصة للعمل بمهنتها لذلك أجبرت بأخذ معاشها الشري من دون مزاولة اي عمل.

و في يوم الجلسة للمحكمة أي في ٤٠ مارس ٣١٠٢ عندما كنا عند اهالي المعتقلين الذين كانو ينتظرون المحكمة في موقف السارات المجاورة للمحكمة و عند محادثتنا معهم لقد تم مشاهدتنا بعيننا على اعتقال ولدين / ابراهيم الصديق و محمد الحديدي لسبب حملهم شنط مكتوبة عليهم باللغة الانجليزية ,,we ,, أي نحن معكم .

و عائلات المعتقلين الذين كانو منتظرين في موقف السيارات المجاورة لمنى المحكمة لقد تعرضو بانذار من قبل رجال الامن على عدم اجتماعهم في مكان واحد و منعوهم من الوقوف مع بعض اكثر من ثلاثة اشخاص و عند تعديهم هذا العدد سيعتبرون بأنهم قاموا بفعاليات احتجاجية ضد الحكومة و كل ذلك جاري أمام عيوننا.

و كثير من أهالي المعتقلين و أسرهم أفادوا بأنهم متعرضين كثرا في جو الانترنت عن طريق مواقع التويتتر و غيرها الوسائل العلام الاجتماعية من المواقع اللالكترونية الى الذل و السب و أنهم خائنين للوطن و مستهدفين لهجمات كافة الاحتقار في شأنهم بذلك.

ح – حظر المقابلة للحتجزين

أفاد كثير من عائلات المعتقلين بقلقهم و خوفهم عما يحصل في أهليهم اذ كثير منهم لا يعلمون اهلهم اين و في اي سجن هم معتقلين و بعضهم يعبر عن قلقه بأنه لا لا يعلم انه هل في السجن أم لا و

التي يحتجز فيها المعتقلون لشهور، لم أقارب المعتقلين في السجن، أو حتى مقدار الوقت في السجن، وليس لديها معلومات

حول ما إذا كانوا قد أعربوا عن قلقهم.

و كما ان كثير من المعتقلين هم أيضا ليس لدبهم علم في اي سجن هم مسجونين حيث انه حسب البيانات و الافادات المتحصلة يقال انهم أثناء خروجهم من الحجرات تشد عيونهم و أثناء انتقالهم الى أى مكان اخر ايضا يذهبون بشد عيونهم و من دون علمهم اين هم ذاهبون.

كما تتحقق المقابلات التي تتم بين المعتقلين و عائلتهم أو محاميهم في غرفة المدعي العام , غير انه في كثير من الاحيان يمتنعون المعتقلين بحجج شتى في مقابلتهم مع أهليهم أو محاميهم. و عند السماح بذلك لا تتم هذه المقابلة الا في غرفة المدعي العام. و في مقابل المراجعة لدي المدعي العام المتواجد في المحكة عن معرفة المعتقلين بمكان وجودهم في اي سجن يتواجدون. كان الرد دائما من المدعي العام بعدم معرفته بمكانهم . ولاجل احتجاز المعتقلين في حجرات و أماكن غير معلوم فجميع المحاولات التي عملت لاجل رفع هذا الخصوص كانت محاولات بلا جدوى و لم ينظر اليها بعين الاعتبار.

حتى بعد تاريخ السماح في مقابلة المعتقلين مع أهليهم لم تتعدى هذه المدة سوى ٤ أو ٥ دقائق فقط .و في أثناء هذه المقابلات جاء الصرح من المعتقلين بأنهم محجوزين في حجرات منفردة و لم يتمكنوا من رؤية المعتقلين الاخرين أبدا.

و حتى في بعض الاسئلة الموجهة للمعتقلين كانت عند زيارته لبيته ,, لمذا كنت تتردد كثيرا في الذهاب الى بيتك في تركيا ملتمسا بالتهمة .

و حسب افادة نواف فؤاد الحمادي بنت المعتقل فؤاد الحمادي منذ اعتقال والدهم الذي يبلغ الى ٠٧٢ يوما لم يتم اللقاء بينهما الا ٣ مرات فقط و كانت تلك اللقاءات في غرفة المدعى العام و ذلك بصحبة الموظفين الرسميين .

جاء البيان بان دولة الامارات العربية المتحدة وقعت الاتفاقية العالمية لمناهضة التعذيب . و على الرغم من التوقيع على هذا العقد لقد انتهكت هذه الاتفاقية بقيامها بالتعذيب و تطبيق سوء المعاملة للمتهمين التي أدلة بها أقارب المعتقلين و بيانات النحامين في ذلك.

د – وضعية النساء المتهمات

عند اجراء التحقيقات لقد القي القبض أولا على الرجال و فيما بعد في شهر ديسمبر ٢١٠٢ و شهر يناير ٣١٠٢ بدأت التحقيقات نحو النساء.و في هذه التحقيقات تم جمع النساء اللاتي هن أعضاء لجمعية الدعوة للاصلاح من قبل رجال الامن و في أثناء ذلك أخذت جوازات السفر و بطاقاتهم الشخصية منهم.و النساء المتهمات أطلق صراحهن بعد أن اخذت منهن جوازاتهن . وفي هذه الدعوى لا يزال يوجد ٣١ امرأة متهمة و مدعية عليها . وأطلق صراح تلك السيدات بالكفالة حيث سحب منهن جوازاتهن و يطبق عليهن قيودات على استخدام حقوق المواطنة .

حتى في ظل الظروف الطبيعية و رغم وجود قيودات و تشددات مكثفة للمناورات السياسية على الرجال في الامارات العربية المتحدة لقد يوجد ٣١ امرأة متهمة بتهمة تشبثهم في محاولة قلب نظام الحكم و لا تزال المحاكمة مستمرة.

القسم الثالث

طلب لجنتنا الاستماع و متابعة الجلسات

بناء على طلب من أقارب المتهمين توجهت اتحاد اللجنة الدولية للحقوقيين أمام مبنى وزارة العدل لمشاهدة الجلسة المنعقدة في ٤ مارس ٣١٠٢ . و تم ابلاغ الطلب الى وزارة العدل و رئاسة المحكمة لمشاهدة الجلسة . تم ابلاغنا بأن رئيس المحكمة ليس في مكانه . و في المقابلة التي تمت مع مدير مكتب الرئيس تم تسليم جميع الاوراق و الوثائق اللازمة اليه و أفاد مدير مكتب الرئيس بأنه سوف يوصل هزه الاوراق الى رئيس المحكمة.

و الفد لاتحاد اللجنة الدولية للحقوقيين الذين ذهبوا الى الامارات العربية المتحدة لمشاهدة جلسة المحاكمة فقد التقى مع نائب الوزير السيد /سالم الجنيبي . و السيد سالم الجنيبي صرح للوفد يجب أن تقدم الاوراق الى المحكمة قبل يوم انعقاد الجلسة .و نم تبليغه بأنه تم المراجعة للمحكمة قبل يوم الجلسة و عليه أفاد بأنه لا يوجد أي وثيقة تدل على اذن من رئيس المحكمة وصلت الى موظفي البوابة بذلك . لذلك لا يمكن دخولنا للجلسة . و اضافة بان للرئيس حق صريح في عقد الجلسة بصورة سرية و له حق في اتخاذ القرار بذلك و تلك من صلاحياته.

و في أثناء تواجد وفدنا في تلك اللقاءات تلقت أخبارا بان بعض الوفود الاجنبية من ممثلي المنظمات لحقوق الانسان وصلت الى الامارات العربية المتحدة طلبا لمشاهدة الجلسة و الحضور الى المحكمة بل تم الرفض من دخولهم الى البلد و تم طردهم من المطار الى نحو ما أتوا منه.

النتيجة ؛ الحقائق المثبتة و التوصيات

١ – الحقائق المثبتة :

- **ان التحقيقات تمت بصورة غير قانونية وفي مدة الاعتقالهم و احتجازهم أجري على المتهمين أعمال تعذيبية** و تعرضوا لسوء المعاملة, و جازوهم بجزاء البقاء في حجرات منفردة و عدم معرفتهم باعتقالهم في اي سجون و عدم سماحهم باللقاء مع اهلهم و تم البيان بذلك من قبل أقارب و مدافعي المتهمين بصورة واضحة و صادقة.

- عدم السماح للمتهمين و المحامين في تدقيقى ملفاتهم القضائية حتى عدم النظر اليها لذا فقد سلب حق الدفاع منهم بغير حق بل رفعت هذه الحقانية تماما.

- وجود الضغط على المحامين الذين حاولوا التواجد في الدفاع عن المتهمين و لاجل هذه الضغوط لم يستطيعوا مزاولة هذه الوطيفة و بذلك لقد تحقق الحرمان بحق الدفاع .

- **و قد لوحظ من قبل وفدنا أيضا ان المحاكمة فقد انتهك فيها العلنية و الشفافية من قبل المحكمة و وزارة العدل تماما و كما شوهد بان المحكمة جرت بصورة غأير عادلة و بعيدة عن المصداقية.**

- **و قد تم الوصول الى معرفة ان المتهمين الذيم ينتسبون الى جمعية الدعوة للاصلاح هي جمعية و احدى المنظمات المدنية بعيدة عن الانشطة و الفعاليات العنيفة و منسوبيها المتهممون ليس لديهم مطالب الا مطالبات ديمقراطية مستندة على اختيار الفرد.**

- **و كما تم الوصول الى ان الاتهامات المسندة الى المتهمين ليست الا أفكارا مصونة مستندة الى حرية الفكر و التعبير و بريئة للغاية في التفكير و التعبير .**

٢- التوصيات

- **يجب اطلاق صراح المعتقلين فورا**
- **ينبغي ان تتم المحاكمة منذ البداية يصورة علنية وشفافية**
- **يجب تأسيس المحاكمة العادلة باقرب وقت**
- **يجب رفع جميع الحواجز و الممانعات نحو التعاملات التي تستند الى الضغط و القيود المفروضة المتعلقة بحقوق الدفاع**
- **يجب ايقاف القمع من على أقارب المتهمين فورا**

BANGLADEŞ

BANGLADESH

تقرير بنغلادش

BANGLADEŞ ULUSLARARASI SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİ VE YARGILAMA SORUNLARI

İstanbul 2013

Kısaltmalar

I. Genel Olarak

A. Uluslararası Hukukçular Birliği

B. Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi

C. Davanın Tarihsel Artalanı

C.1 Bangladeş Devletinin Kuruluşu

C.2 Pakistanın İkiye Bölünmesi Ve Bangladeşin Bağımsızlığı

C. 3 Savaş Suçları Mahkemesi Ve Yargılama

II. Dava Süreci

A.Davada Adil Yargılama İlkelerine Riayet Edilmediği İddiası - Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinin Yapısı

A.1. Mahkemenin Dış Görünüş Tarafsızlığını Sağlayamadığı İddiası

A.1.1. Yetki Sorunu

A.1.1.1. Yetkiye İlişkin İtirazlar

A.1.1.2. Mahkemenin Yetkisine Giren Suçlar

A.1.2. Mahkemenin Yargılamayı Politik Nedenlerle Gerçekleştirdiği İddiası

A.1.3. Mahkeme Başkanının Başkalarıyla Yönlendirilme Niteliği Taşıyan Görüşmelerinin İsteği Dışında Basına Yansıması

A.1.4.Medya Üzerindeki Baskılar

A.2. Mahkemenin Kuruluş İtibariyle Tarafsız ve Bağımsız Olmadığı İddiası

A.2.1. Mahkeme Hakimlerinin Atanma Usulü

A.2.2. Mahkeme Savcılarının Atanma Usulü

A.2.3. Tahkikat Komisyonunun Atanma Usulü

A.3. Mahkemenin Yargılama Usulleri İtibariyle Tarafsız Olmadığı İddiası

A.3.1. Yargılamaya Sunulan Delil ve Tanıkların Değerlendirilme Usulü

A.3.1.1. Savunma Makamının Sunduğu Şahit Sayısının Kısıtlanması

A.3.1.2. Gazete Haberlerinin Delil Olarak Kullanılması Sorunu

A.3.1.3. Tanıkların Güvenliğinin Sağlanamaması Sorunu

A.3.1.4. Mahkemenin Duruşmayı Kamerayla İzleyerek Televizyonda Yayımlaması Talebi

B.Yargılamanın Evrensel Hukuk İlkeleri Yerine Özel Bazı Hükümler Uyarınca Gerçekleştirilmesi

B.1. Pakistanlı Subaylar İçin Kabul Edilen Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi (ICT)nde Sivil Kişilerin Yargılan-

ması
B.2. ICT'de Ara Kararlara Karşı Temyiz Yolunun Kapatılması
III. Evrensel Normlar Işığında Yargılama Sürecinin Değerlendirilmesi
A.Mahkeme ve Hakimlerin Bağımsızlık ile Tarafsızlığı
B. Yetkililer Tarafından Yargılama Bitmeden Karar verilmesi
C.Masumiyet Karinesinin İhlali

IV. Sonuç
A. Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde Adil Yargılama Hakkının İhlalinin Tespiti
B- Öneriler

KISALTMALAR

AİHM : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS : Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
BNP : Bangladesh Nationalist Parti
UHUB : Uluslararası Hukukçular Birliği
ICC : Uluslararası Ceza Mahkemesi
ICCPR : Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi
ICT : Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi
ICTA : Bangladeş Uluslararası Ceza Mahkemesi Kanunu
UHUB : Uluslararası Hukukçular Birliği
v. : Versus / Karşıt

26 Kasım 2011 tarihinde Nizamul (*Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi eski başkanı*) Ziauddin'e önemli bir savunma dilekçesi hakkında bir e-posta göndermiştir. Tam olarak mesajı şu şekildedir: *"Konu: Henüz tebliğ edilmemiş Mahkeme kararı. Çok stresli, lütfen Bangladeş saatiyle bu akşam gönderin, yoksa ben kendiminkiyle yola devam edeceğim. Nasim."* (Ekonomist Haftalık Dergi, 15.12.2012)

I- GENEL OLARAK

A. ULUSLARARASI HUKUKÇULAR BİRLİĞİ

İnsan Hakları ihlalleri ve bu ihlalleri engelleyici mekanizmaların yetersizliği günümüz dünyasının da en önemli sorunları arasındadır. Savaşlar ve kaos dönemlerinde ise temel hak ve özgürlükler ayaklar altına alınmaktadır. Temel hakların kullanım alanlarında "ayrımcılık" sergilenmesi ise neredeyse bütün dünyada görülmektedir. Modern devletlerin birçoğunun hak ve adalet düzleminde ortaya koydukları tavrın sürekli sapmalar göstermesi ve güç odaklı politikalar doğrultusunda hareket etmeleri ise hassasiyetini yitirmemiş bir kısım insanları yeni arayışlara yönlendirmiştir.

Uluslararası Hukukçular Birliği(UHUB), insan haklarının ve onurunun korunması, adaletin ve hukukun üstünlüğü ilkesinin tesisi amacıyla, uluslararası alanda faaliyette bulunmak üzere 32 farklı ülkeden hukukçuların katılımıyla kurulmuştur. Birlik insan hakları ihlallerini ve hukuka aykırılıkları tespit ederek rapor halinde kamuoyuna duyurmak için çalışmalarda bulunmaktadır.

B. BANGLADEŞ ULUSLARARASI SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİ

Bangladeş'te 2008 yılı genel seçim kampanyasında Awami League partisi, seçimi kazandığında savaş suçlularını yargılayacağına ilişkin seçim taahhüdünde bulunmuştur. İktidar olmasının ardından hükümet 1973 tarihli Bangladeş Uluslararası Ceza Mahkemesi Kanununda[1] değişiklik yapmıştır. Hükümet Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesine(ICT), *yargıç, savcı ve tahkikat komisyonu üyelerini atamıştır*. 21 Mart 2010 tarihinde Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi aralarında eski bakan ve milletvekillerinin de olduğu son seçimlerde ittifak yapan i*ki ana muhalefet partisi* (Cemaati İslami ve Bangladesh Nationalist Parti (BNP)) *liderleri yargılanmaya başlamıştır*. Gerekçe 1971 yılında bağımsızlık savaşı esnasında Pakistan ordusuyla işbirliği yapmalarıdır.

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yapılan yargılama usulü ülkedeki siyasi tansiyonu artırmakta, muhaliflere baskılar bu nedenle sürekli gösteriler ve gözaltılar ile sonuçlanmaktadır. Süreçte Bangladeş'te muhalefette bulunan Cemaati İslami Partisine üye 5.500 den fazla kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan kişilere işkence yapıldığı ve gözaltında kayıpların gerçekleştiği basına yanmıştır.[2]Bangladeş'te faaliyet gösteren insan hakları örgütü Odhikar'ın verilerine göre 2009 yılında 40 kişi siyasi kavgalardan dolayı ölmüş ve 7000 civarında kişi de yaralanmıştır. 2010 yılı Eylül ayına kadar olan sürede ise 165 kişi ölmüş ve 12000 civarında kişi de yaralanmıştır.[3]En son Mahkeme başkanı Nizamul Huq'ın, dava ile ilgili olarak Belçika'da yaşayan Ahmet Ziauddin isimli avukatla 17 saati aşkın skype konuşmaları ve 230 mail teatisi Ekonomist gazetesinde yer almıştır.[4]

Bu noktada Uluslararası Hukukçular Birliği olarak, dava ile ilgili konuyu yerinde tüm taraflardan dinlemek için Bangladeş'i ziyaret etme ihtiyacı hâsıl olmuştur. 20 Aralık 2012 tarihinde Bangladeş'in başkenti Dhaka'ya gidilmiştir. Dava ile ilgili olarak; davaya bakan ICT Mahkemesi'nin Başsavcısı ve Bangladeş Supreme Court Başsavcısısı Gulam Arif Tubu, Adalet Bakanı Kameru'l-İslam Shafique, Başbakanın Başdanışmanı Professor Gowher Rizvi, Ana Muhalefet Partisi - Bangladesh Nationalist Party (BNP) yetkilileri, Bangladeş Yüksek Mahkeme Avukatları Barosu[5] Başkanı, iddia makamını oluşturan heyette yer alan hukukçu ve Human Rights Derneği başkanı Sultana Kamal, Savunma Avukatları ve Savunma Avukatlarının Başkanı ile görüşülmüş dava

1 The International Crimes (Tribunals) Act (Act XIX of 1973)
2 24.12.2012, Imposing Law in the Land of the Lawless, http://ireport.cnn.com/docs/DOC-901453, URL erişim tarihi 30.12.2012.
3 Sadece 02.01.2013 tarihinde yaralanan insan sayisi 300, tutuklanan kisi sayisi 50'dir.
http://bdnews24.com/details.php?cid=3&id=239300&hb=3http://www.dailysangram.com/news_details.php?news_id=105578, http://www.dailysangram.com/news_details.php?news_id=105585
4 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain
5 Supreme Court Bar Association

ile ilgili tafsilatlı bilgi alınmıştır. Adalet Bakanı ile yapılan görüşmede, kendisine devam eden dava ile ilgili olarak uluslararası adil yargılama standartlarının uygulanıp uygulanmadığı sorulmuş ve bu yönde uluslararası kamuoyunun endişeleri kendisine iletilmiştir. Yapılan bütün görüşmeler, heyetimiz tarafından zabıt altına alınmıştır.

Ayrıca Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde devam eden yargılama kural olarak herkese açık olduğundan, mahkemeye gidilerek duruşma takip edilmiştir. Akabinde "Özgürlük Savaşı Anıt Müzesi" ziyaret edilmiş, yaşanan mağduriyetlerin izleri müşahede edilmiştir.

Böylelikle Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yapılan yargılama yerinde izlenmiş, hükümet yetkililerinin sunduğu dokümanlar incelenmiştir. Her bir sanık hakkında tanzim edilen iddianameler incelenmiştir. Akabinde yargıç ve avukat arasındaki skype görüşmeleri değerlendirilmiştir. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin görüş bildiren, konu ile ilgili çalışma yapan Uluslararası İzleme Örgütü(Human Rights Watch), Uluslararası Af Örgütü(Amnesty International),Uluslararası Geçici Adalet Merkezi (International International Centre of Transitional Justice), ABD Savaş Suçları özel temsilcisi(US Ambassador on War Crimes Issues), Uluslararası Barolar Derneği (International Bar Association), BM Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu (The United Nations Working Group on ArbitraryDetention), MAZLUMDER raporları incelenmiştir. Ayrıca Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi yasası, ceza yargılamasına ilişkin usuli prosedürler, yargılama esaslarına ilişkin Mahkeme bildirisi veya ilkeleri (Notification) bütünüyle değerlendirilmiş,Uluslararası Savaş Suçları Mevzuatı ve prosedürü ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin adil yargılamaya ilişkin kararları incelenerek, Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yapılmakta olan yargılama ile ilgili olarak bu rapor tanzim edilmiştir.

Raporun hedefi, Eylül 2000 tarihli Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ile 23 Mart 2010 tarihli Uluslararası Ceza Mahkemesini kuran Roma Statüsü'ne taraf olanBangladeş'te uluslararası standartlara uygun adil bir yargılamanın yapılıp yapılmadığının tespitidir.

C. DAVANIN TARİHİ ARKA PLANI

C.1 BANGLADEŞ DEVLETİNİN KURULUŞU:

Bangladeş Halk Cumhuriyeti yaklaşık 160 milyonluk nüfusuyla dünyanın en kalabalık yedinci ülkesidir. Nüfusunun % 98ini Bengaliler, kalanını da diğer etnik unsurlar oluşturmaktadır. Nüfusun % 89,5'i Müslüman % 9,6 Hindu, % 0,9 diğer dinlere mensuptur. Bangladeş, dünyanın en fazla Müslüman nüfusuna sahip ikinci ülkesidir.

Bangladeş 1971 senesine kadar Pakistan devletinin Doğu Pakistan adlı eyaletidir. Daha önceleri de İngilizlerin Kıta Hindi'nde Bengal eyaletidir.

Bangladeş 12. asırdan 1757 yılına kadar Müslümanların idaresinde, 1757'den 1905 yılına kadar İngilizlerin egemenliğinde kalmıştır. 14 Ağustos 1947'de Hindistan'dan ayrılan bağımsız Pakistan devletinin kuruluşu ilan edilmiştir. Bangladeş de 1947 yılında Müslüman kesimi "Doğu Pakistan" adıyla Pakistan'ın bir eyaleti olmuş, 1971 yılına kadar Pakistan'ın eyaleti olarak kalmıştır.

C.2 PAKİSTANIN İKİYE BÖLÜNMESİ VE BANGLADEŞİN BAĞIMSIZLIĞI

Batı ve doğu iki Pakistan arasında Hindistan'ının bulunması ülkenin iki kısmı arasındaki bağlantıyı kesmekteydi. Doğu Pakistan'ın elinde kalan toprakların İngiliz işgalcilerin özellikle ihmal ettiği topraklar olması da, zaman içinde çeşitli problemlere yol açmıştır. Ayrıca Doğu Pakistan halkı çoğunlukla Bengalce, Batı Pakistan halkı ise Urduca konuşmaktaydı. Bengalce'nin yasaklanması ve ekonomik kaynaklarının paylaşımı konusu, 1971 yılında iki Pakistan'ı bir iç savaşa götürmüştür.

28 Kasım 1969'da meclis üyelerinin teşkili için yapılan seçim propagandaları esnasında Sheikh Mujibur Rahman ve onun "Avami Partisi" seçim propagandalarını Doğu Pakistan'a muhtariyet vaadi üzerine kurmuştur. Aralık 1970'te yapılan seçimler sonucunda Avami Partisi 313 sandalyeden 167'sini almıştır. 1 Mart 1971'de Millet Meclisinin teşkili ertelenmiştir. Sheikh Mujibur Rahman'ın liderliğindeki Avami Partisi giderek güçlenmiş ve özerklik talep etmeye başlamıştır. Rahman'ın ülkeyi bölmeye çalıştığı gerekçesiyle tutuklanması halkın darbeyle başa gelen Eyüb Han yönetimine duyduğu tepkiyi daha da arttırmıştır. Tepkiler

üzerine Sheikh Mujibur Rahman Şubat 1969'da serbest bırakılmış, 1970'teki parlamento seçimlerinde çoğunluğu kazanmıştır. Ancak meclise girmesi engellenmesi ve Meclisin süresiz kapatılması bardağı taşıran son damla olmuştur.

Mujibur Rahman 7 Mart 1971'de tarihi konuşmasını yaparak bağımsızlık hareketini başlatmıştır. Şeyh Rahman, Dakka›da tarihi Ramna Hipodromunda iki milyon Bengalliye hitaben yaptığı konuşmada, "zaman, özgürlüğümüz için mücadele zamanıdır" demiştir. Yaklaşık üç hafta sonra 26 Mart'ta Sheikh Mujibur Rahman, Bangladeş adıyla bağımsızlık ilan etmiş ve halkı Pakistan ordusuna karşı savaşmaya çağırmıştır. Bu açıklamasının ardından tutuklanarak Pakistan'a götürülmüş ve askeri mahkemede yargılanmıştır.

Akabinde bağımsızlık mücadelesi başlamış ve on ay sürmüştür. Bu esnada bir kısım halk da Hindistan'a sığınınca, Hindistan da müdahale etmiş Hindistan-Pakistan Savaşı başlamıştır. 1971 Aralık ayında savaş bittiğinde Hindistan, Doğu Pakistan'ın büyük bir bölümünü işgal etmiş ve burayı iki hafta kadar kontrol altında tutmuştur. Pakistan birliklerinin Hindistan kuvvetlerine teslim olduğu 16 Aralık 1971 günü de Bangladeş Devleti'nin kuruluşu resmen ilan edilmiştir. Bağımsızlık Savaşında üçmilyon Bengallinin öldürüldüğü, iki yüzbin kadına tecavüz edildiği ve süreçte gazeteci, öğretmen gibi entelektüellerinin özellikle öldürüldüğü beyan edilmektedir.

22 Aralık 1971 tarihindeMujibur Rahman'ın liderliğinde Bangladeş Müslüman Halk Cumhuriyeti kurulmuş ve Hindistan ülkeyi terk etmiştir. Mujibur Rahman ve Avami Partisi'nin iktidara gelmesiyle karışıklıklar dinmemiştir. 15 Ağustos 1975'te yapılan darbe ile Mujibur Rahman kızı Hindistan'da bulunan şu anki başbakanının Awami League başkanı Hasina ve kızkardeşi dışında bütün ailesiile birlikte öldürülmüştür. İdareyi Kandahar Mustak Ahmed ele almış, 3 Kasım 1975'te Dakka garnizon komutanı Tuğgeneral Halid Müşerref, Mustak Ahmed'i devirmiştir. Ancak kendisi iktidarda sadece dört gün kalabilmiştir.

7 Kasım 1975 tarihinde General Ziya-ür-Rahman bir darbe ile Halid Müşerref›i devirmiştir. Ziya-ür-Rahman zamanında ordu uzun müddet siyasetten uzak durmuştur. 1977 yılında yapılan seçimleri Ziya-ür-Rahman kazanmış ve geçici olsa da, siyasi istikrar temin edilmiştir. 30 Mayıs 1981 tarihinde bir grup subay ve askeri birlik başarısız bir darbe yapmışlardır. Ziya-ür-Rahman'a bağlı birlikler darbeyi bastırmışlarsa da darbe esnasında, Ziya-ür-Rahman öldürülmüştür. 15 Kasım 1981'de seçim yapılmış ve Milli Birlik Partisi lideri, öldürülen Ziya-ür-Rahman'ın yardımcısı Abdüssettar, oyların % 66'sını alarak devlet başkanı olmuştur. Ancak siyasi istikrar yine temin edilememiş ve kargaşa bitmemiştir. Nihayet hükumet, Milli Güvenlik Kurulu kurulmasını kabul etti ise de, gerginlik durmamıştır. Genel Kurmay Başkanı Muhammed Erşad, askeri bir darbe ile Abdüssettar'ı devirerek idareye el koymuş, askeri idare iki sene iş başında kalacağını ilan etmiştir. 21 Mart 1985'te yapılan referandumda Erşad'ın devlet başkanlığında kalması onaylanmıştır. Diktatörlük ve otoriter bir rejimle ülkeyi yönettiği söylenen Muhammed Erşad'ın geniş çaplı kitle gösterileri neticesi istifa etmesi üzerine 6 Aralık 1990 senesinde Şahabeddin Ahmed devlet başkanlığına vekâleten getirilmiştir. 19 Eylül 1991 senesinde yapılan seçimleri kazanan (Ziya-ür-Rahman'ın dul eşi) Halide Ziya başbakan olmuştur. Ülkede siyasi karışıklıklar sonrası en son 2008 yılı seçimlerinde Awami League başkanı Hasina önderliğinde hükümet kurulmuştur.

C. 3 SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİ VE YARGILAMA

1972 yılında Pakistan askerlerine yardım eden sivil vatandaşları yargılayan bir yasa çıkartılmış, pek çok kişi tutuklanmıştır. 1973 Kasım ayında öldürme, tecavüz ve kundakçılık gibi ciddi suçlar hariç genel af ilan edilmiş, tutuklananların ve suçlananların çoğu serbest bırakılmıştır. Tecavüz ve kundakçılık gibi ciddi suçlarla yargılanmasına devam edilenlerin ise çoğu beraat etmiştir.

1973 Nisan ayında tamamı Pakistan ordusuna mensup 195 savaş suçlusunu yargılamak üzere "1973 Act" olarak bilinen yasa Bangladeş parlamentosunda kabul edilmiştir. Savunma avukatlarının[6]ve ana muhalefet partisi BNP'nin[7] ifade ettiği üzere, bu kanun, özel olarak sadece Bangladeş vatandaşı olmayan Pakistan askerlerini yargılanmak için çıkartılmıştır. Nihayet hükümet savaştan sonra mahkeme kurarak mezkûr suçlarla suçlanan 195 Pakistan askerini yargılamıştır. Pakistan Bangladeş'i 1974 yılında tanımış, yargılanan Pakistan askerleri genel af sonrası ülkelerine gönderilmişlerdir.

6 Uluslararası Hukukçular Birliği Cemaati İslam Savunma Avukatları ile Görüşme Notları, Aralık, 2012

7 Uluslararası Hukukçular Birliği Bangladesh Nationalist Party BNP Ana muhalefet partisi görüşme notları Aralık 2012

Bangladeş Başbakanı HasinaVecid'in 2008 yılındaki seçim kampanyası sırasındaki en büyük vaadi savaş suçlularının yargılanacağı olmuştur. Şeyh Hasina Vecid'in seçilmesinin ardından bir yıl içinde dava süreci başlatılmıştır.

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde muhaliflerin yargılanmasına gerekçe gösterilen Pakistan'a karşı bağımsızlık savaşı 1971 yılında gerçekleşmiştir. Aradan geçen zaman zarfında Cemaati İslami Partisi üyeleri hakkında daha önce dava açılmamıştır.Yargılananlar ana muhalefet partisi BNP ve Cemaati İslami partisi yöneticileri, eski bakan ve milletvekilleridir. Şu an 91 yaşında olan Gulam Azam dışındaki sanıklar, bu savaş esnasında öğrencidir.

Bangladeş hükümeti, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yargılananları, "Pakistanlı askerleriyle işbirliği yaparak yaklaşık 3 milyon kişinin ölümüne, 200 bin kadına tecavüz edilmesine,milyonlarca kişinin evlerini terk etmesine" sebep olmakla suçlamaktadır. Gulam Azam'ın da bu suçlananlara önderlik ettiğini iddia etmektedir.

Gulam Azam, 1957 yılında Doğu Pakistan Cemaat-i İslami Partisi'nin genel sekreteri olmuştur. 1964 yılında Pakistan Devlet Başkanı Eyüp Han, Cemaat-i İslami Partisi'ni yasaklamış ve Azam bir kez daha hapse atılmıştır. Hapisten çıktıktan sonra Eyüp Han'ın askeri yönetimine karşı tüm siyasi partilerin direnişine öncülük yapmıştır.

Sanık avukatlarının beyanına göre, Prof. Dr. Gulam Azam 1971'de başlayan Bangladeş'in Pakistan'a karşı bağımsızlık savaşına destek vermemiştir. Savaşın Doğu Pakistan'ın sorunlarını çözeceğine inanmadığını beyanla Müslüman dünyasının bir kez daha bölünmesinin zararlarına dikkat çekmiştir. Komşusu Hindistan'ın desteği ile bağımsızlık kazanmasının Bangladeş'i dolaylı olarak Hindistan'ınkontrolüne sokacağından endişelerini dile getirmiş, bağımsızlık savaşı sırasında da 'Birleşik Pakistan' yönündeki kampanyasına devam etmiştir. Pakistan ordusu tarafından Bangladeş halkına uygulanan şiddetetepki göstermiş, saldırıların durması için General Tikka Han da dâhil olmak üzere, Pakistan Ordusu'na sürekli çağrıda bulunmuştur.

DAVA SÜRECİ

A. DAVADA ADİL YARGILANMA İLKELERİNE RİAYET EDİLMEDİĞİ İDDİASI- BANGLADEŞ ULUSLARARASI SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİNİN YAPISI

Ceza muhakemesinin evrensel ve bütün zamanlara sâri temel, değişmez ilkelerine göre, ceza muhakemesi suç şüphesinden yola çıkar ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını hedefler. Ceza muhakemesinin amacı maddi gerçeğin ortaya çıkarılarak adaletin sağlanmasıdır. Bu bakımdan önce suç delilleri ortaya konulmalı, suç ve sanığa delilden ulaşılmalıdır. Muhakeme boyunca masumiyet karinesine azami özen gösterilmeli ve karar behemehâl sağlam, şüpheden uzak deliller üstüne bina edilmelidir.

Bu hususta esas alınacak normlar insan hakları ve ceza hukuku karşılıklılığında insan haklarının savunulmasını öngören tarihsel kazanımlar olarak uluslararası hukukta kavramsallaştırılmıştır. Bu normlar arasında öncelikle sanık veya sanıkların masum oldukları varsayımıyla hareket edilmesi gelmektedir ki ceza muhakemesi süreci bu sayede anlam kazanır.

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinin kuruluş ve yapısı ile muhaliflerin yargılanmasına yönelik davanın yargılama süreci incelendiğindebu hususta tereddütler söz konusu olmaktadır. Bangladeş Uluslararası Ceza Mahkemesi Kanunu, 1973 yılında, Bangladeş'in bağımsızlığından sonra, BangladeşParlamentosu tarafından kabul edilmiştir. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi ise, 1973 yılında Pakistan subaylarının yargılanması için kurulmuş ve aradan geçen 38 yıl sonra da, katliamı bizzat gerçekleştirdiği ileri sürülen Pakistan ordusunun subaylarına yönelik değil de, bizzat Bangladeş vatandaşlarına (hatta özellikle de politik kimlikleri olan kişilere) teşmil edilmiştir. Bu nedenle aradan geçen süre zarfında söz konusu şahıslara bir suçlamada bulunulmamış, yargılanmamışlardır. 2009 yılında ise bu kanun Parlamento tarafından yapılan değişiklikle, günümüzdeki haline getirilmiştir. Söz konusu kanun değişikliğinde en fazla dikkat çeken husus;"*Mahkeme, yargısal fonksiyonlarının ifasında ve adil yargılama konusunda bağımsızdır*" hükmünün getirilmiş olmasıdır. 25 Ocak 2010 tarihinde ve 28 Haziran 2011 tarihinde ise, Mahkemenin kendisi tarafından, yargılamaya ilişkin olarak belirlenen temel ilkeler belirlenmiştir.

Yasadaki adil yargılamaya yapılan atfın aksine, uluslararası camia Mahkemenin kuruluşuna ilişkin ciddi endişeler taşımaktadır. Ayrıca özellikle savaş suçları konusunda uzman olan yabancı hukukçuların bu davada doğrudan danışmanlık yapamamaları,

bu mahkemeye özel düzenleme gereği sanıkların kendilerini yeteri kadar savunamaması, normal BangladeşCeza Muhakemesi Usulünde sanıklara tanınan haklardan bu sanıkların mahrum olması, bundan sonra da bu hakları kullanamayacak olmaları bir çok insan hakları kuruluşu tarafından (Human Rights Watch, Amnesty International ve International Centre For Transitional Justice) eleştiri konusu yapılmıştır.

A.1. MAHKEMENİN DIŞ GÖRÜNÜŞ TARAFSIZLIĞINI SAĞLAYAMADIĞI İDDİASI

A.1.1. YETKİ SORUNU

A.1.1.1.YETKİYE İLİŞKİN İTİRAZLAR

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi 3.1(A) madde hükmüne göre; bu kanunun **önce**siveya sonrasında, Bangladeş topraklarında bu kanuna göre işlenen suçlara ilişkin yargılama yetkisi, Mahkemeye aittir.

Ancak bu tarihte muhakeme yetkisi Bangladeştoprakları ile sınırlandırılması ve suçun işlendiği ileri sürülen zamanda; henüz Bangladeş diye bir devlet olmaması, milletlerarası ortamda, Doğu Pakistan olarak kabul görmesi, mahkemenin yetkisi ve faaliyette olacağı zaman dilimini tartışmalı hale getirmektedir.

Her ne kadar, Nüremberg Mahkemesi de, 2. Dünya Savaşı sonrasında oluşturulmuş ve ayrıca Ruanda'da meydana gelen ve insanlığa karşı işlendiği ileri sürülen savaş suçlularına ilişkin olarak La Haye Mahkemesi yargılama yetkisine sahip kılınmışsa da, her iki Mahkeme "uluslararası toplum" tarafından kurulmuştur. Yine Bosna-Hersek Federasyonu'nun kuruluşu sırasında, işlenen toplu katliamlar nedeniyle de, uluslararası niteliği haiz bulunan Uluslararası Ceza Mahkemesi yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, bu mahkemelerin bağımsızlığı gibi, hâkimlerinin tarafsızlığı, uzmanlığı, hukuksal bilgileri her türlü tartışmadan ve kuşkudan uzak olarak kurulmuştur.

Üstelik Mahkeme üyelerinin tamamı hükümet tarafından (ICTA; Madde: 6(1)) atanmakta ve Mahkeme savcıları da (Madde: 7 (1,2,3)) belirlenmektedir. Yine Mahkeme'ye delil toplamakla görevlendirilen "soruşturma komisyonunun tamamı ile bu komisyona başkanlık yapacak olan "savcı" da yine Hükümet tarafından atanmaktadır. (Madde: 8 (1,2,3). Jüri bulunmamaktadır. Dolay**ı**sıyla, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi adı her ne kadar "uluslararası mahkeme" olsa da, Adalet Bakanı ile Başbakanlık başdanışmanının da belirttiği gibi, tamamen hükümetin ataması ile oluşturulmuş bir ulusal mahkemedir.Uluslararası niteliği olmadığı gibi bütün üyelerinin hükümet tarafından atanması nedeniyle tarafsızlığı ve bağımsızlığı da ciddi şüphe altındadır.

Bu durumda, Uluslararası Ceza Mahkemesi(ICC)Statüsü'nde yer aldığı gibi, uluslararası ceza yargılaması yapma gücü olmayan devletlerin, bu yetkisini ICC' ye devretmesinin en uygun yol olduğu yönündeki kanaat, bu dava için de taşınmaktadır. Zira, hâkimi, savcısı ve soruşturma komisyonu tamamen Hükümet tarafından atanan ve sanıkları da tamamen hükümet muhalifi iki ayrı siyasi partiye mensup olduğu bir yargılamada uluslararası standartların sağlanması olası değildir.

Esasen, bir devletin kendi topraklarında meydana geldiğini ileri sürdüğü suçlar için "uluslararası mahkeme" statülü bir mahkeme kurması, bu güne değin görülmüş ve genel kabul görmüş bir durum değildir. Eğer bu mahkeme, milli bir mahkeme ise, diğer mahkemelerde görülen usul ve esasların, bu mahkeme için de geçerli olması gerekir. Eğer uluslararası bir mahkeme ise, mutlaka yargıçlarının da uluslararası camiadan ve bu alanda temayüz etmiş, hukuki bilgisi ve Uluslararası Ceza usulü konusunda uzman kişi ya da kişilerden olması gerekmektedir. Aksi takdirde, özellikle 2. Dünya harbinden sonra bağımsızlığını kazanan her devlet, daha önce tabi olduğu devlet döneminde işlendiğini ileri sürdüğü suçları, suç işlediğini ileri sürdüğü kişileri ya da suçlularla işbirliğini yaptığını ileri sürdüğü kişileri bu şekilde "özel bir mahkeme" de yargılayabilirdi. Bu durumda olağan bir mahkemede yargılanması halinde beraatı mümkün olan bir şahsın, insanlığa karşı suç ya da jenosit gibi iddialarla, iç hukuk ceza muhakemesi yerine, çok daha sınırlı haklar tanıyan ve zamanaşımı kavramı kabul etmeyen mahkemede yargılamış ve delil olmadığı halde mahkûm etmiş olur. Esasen, bu kabil muhakemelerde, elde kesin kanıtlar olmadığı için, 40 yıl öncesine ilişkin ve çoğunlukla delil niteliği ta**şımayan** kanıtlara müracaat edilebilir. Gazete haberleri bunlardan biridir. Bu diğer ülkelerde yapılmamıştır. Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yapılması adil yargılanma hakkının ihlaline ilişkin itirazlara ve mahkemenin kendini feshederek, konuyu daha adil ve tarafsız nitelik arz edecek olan Uluslararası Ceza Mahkemesine devri gerektiğinin iddia edilmesine neden olmaktadır.

A.1.1.2. MAHKEMENİN YETKİSİNE GİREN SUÇLAR

Uluslararası Ceza Mahkemesi (ICC) ninyetkisine giren suçlar; ICC Roma Sözleşmesi'nde 6. Maddeden 8. Maddeye kadar yer alan ve toplam 32 sayfa tutan çok geniş tanımlamalar ile hukuksal tabir ile "efradını cami ve ağyarını mani" fiillerin tespiti yoluna gidilmiştir. Öte yandan ICT ana statüsünde ise; genel ve yalın ifade ile (Madde; 3 (2)) çok yuvarlak biçimde birer cümle ile tanımlanmıştır. Örneğin; söz konusu madde hükmüne göre; bir kabilenin mensupları başka bir kabilenin 2 mensubunu kan davası saikı ile öldürse bile, bu mahkeme "savaş suçu" "jenosit" gibi ithamlarla bu failleri yargılayabilecektir. (Madde: 3(2/c). Bu durumda, Mahkemenin yetkisinin ICC Roma sözleşmesinde belirtildiği vechile ayrıntılayarak belirlenmesi, suç fiillerinin tespiti ve temel Ceza Hukuku normları açısından yerinde olacaktır.

Nitekim 6 Şubat 2012 tarihinde, Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalarla Mücadele Çalışma Grubunun yaptığı çalışma, yargılamanın başlangıç aşamasından itibaren adil yargılama ilkesinin ihlal edildiğini göstermektedir. Grup Sekreteri Miguel de la Lama 66/2011 (Bangladeş) sayılı Görüşünde yedi sanığın tutukluluğunun ve Uluslararası Ceza Mahkemesinin emri üzerine Profesör Gulam Azam tutukluluk tarihinin öne çekilmesinin keyfi olduğu ve uluslararası hukuku ihlal ettiği sonucuna varmıştır. BM Çalışma Grubu raporunda: "Altı kişinin yargılama öncesi tutuklanması, uygulamanın Bangladeş iç hukuku kapsamında kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesine uygunluğu konusunu gündeme getirmektedir. ICTA hükümleriyle Bangladeş Anayasasında yer alan teminat ve telafiler arasındaki ilişkiye bakılmaksızın, Çalışma Grubu adı geçen Mahkemenin izlediği usulün Bangladeş'in uluslararası hukuk kapsamındaki ilgili yükümlülüklerine uygun hareket etmesi şartına dikkat çeker. Bangladeş ulusal hukukta bu tür konuların çözüme kavuşturulmasında model teşkil eden Uluslararası Ceza Mahkemesinin Roma Statüsünü onamıştır; ayrıca, Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi, Rwanda Uluslararası Ceza Mahkemesi ve diğer geçici mahkemelerin içtihatlarında daha fazla yardımcı bilgi bulunabilir." ifadeleri yer almaktadır.

BM Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu raporunda 3 unsur vurgulanmıştır.

1) Mahkemenin herhangi bir tutuklama kaydı bulunmadan 1 BNP, 5 Cemaati İslami Partisi mensubu politikacıyı tutuklaması keyfi ve hukuk dışıdır.

2) Sanıklara bazı hukuki konularda ağır kısıtlamalar getirilmesi, örneğin avukatlarının ifade alınması esnasında hazır bulunmasına yönelik sınırlamaların varlığı, bulguları sunmadan suçlanma yapılması ve sanıkların neyle suçlandığını avukatları dahi bilmezken sanıkların ifadelerinin alınması hukuka aykırıdır.

3) Yargılamada uluslararası yükümlülüklere uyulmamıştır.[8]

Bangladeş Hükümetinin rapora cevabı ise, tutuklamalar iç hukuka uygun ve böylelikle de yasal olduğundan BM Çalışma Grubunun yanlış görüşte olduğudur. Hukuk, Adalet ve Parlamento İşleri Bakanı, Şefik Ahmet BM Çalışma Grubunun görüşüyle ilgili olarak El Cezireye verdiği cevapta "Bu Mahkeme bir uluslararası savaş suçları mahkemesi değildir. Bu Mahkeme bir ulusal mahkemedir. Tutuklananlar yargılanacaktır bu yüzden, yapılanlar yasalara aykırı bir tutuklama değildir." demiştir. Sayın Adalet Bakanı, heyetimiz ile yaptığı görüşmede de benzer görüşleri dile getirmiş, mahkemenin adının uluslararası olduğunu ve fakat kendisinin milli bir mahkeme olduğunu belirtmiştir. Böyle bir durumda, bu mahkemede yargılanan sanıklara da milli hukuk sisteminde uygulanan milli ceza muhakemesi nizamının tatbik edilmesi gerekir. Oysa ICT Kanununda yapılan bir düzenleme ile; bu davaya Milli Ceza Muhakemesi Kanunu uygulanmayacağı gibi, delillerin sunumuna ilişkin kanun hükmünün de uygulanmayacağını açıkça belirtilmiştir.

Birleşmiş Milletler Keyfi Gözaltı ve Tutuklamayla Mücadele Çalışma Grubunun açıkça kabul ettiği gibi, mevcut yasal çerçeve soruşturma döneminde ifşa ve savunma haklarına ilişkin Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi(ICCPR) gerekliliklerini etkin şekilde yerine getirmemektedir. Özellikle, aşağıdaki hususların ICCPR şartlarına uymamaktadır.

---

8 Uluslararası Hukukçular Birliği Bangladesh Nationalist Party BNP Ana muhalefet partisi görüşme notları, Aralık, 2012

(a) Tutuklamanın ardından suçlamalarının niteliğiyle ilgili olarak yeterli bilginin verilmemiştir.

(b) Soruşturmayla ilgili bilgi davalıya değil Mahkemeye sunulmuştur.

(c) Soruşturma raporu ve Dava Günlükleri asla davalıya ifşa edilmemiştir.

(d) Soruşturma gizlilik maskesi altında etkili şekilde yürütülmüştür.

(e) Savcıya kullanılmayan veya temize göre götüren materyallerini davalıya sunma zorunluluğu getirilmemiştir; (anlaşılır bir çeviri olmalı)

(f) Soruşturma süresince Sanık/Dilekçe Sahibinin kendi seçtiği dava vekili ile özel iletişim kurma hakkı verilmemiştir.

(g) Sanık/Dilekçe Sahibine soruşturma dönemi süresince Dava Kararlarının ve Mahkeme Emirlerinin kopyaları verilmemiştir;

(h) Sanık/Dilekçe Sahibi dava vekilinin yokluğunda sorgulanmıştır.

(i) Soruşturma makamının üyeleri daha sonra medyaya Sanık/Dilekçe Sahibinin sorgulama sürecinde suçunu itiraf ettiğini bildirmiştir.

A.1.2. MAHKEMENİN YARGILAMAYI POLİTİK NEDENLERLE GERÇEKLEŞTİRDİĞİ İDDİASI

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde son seçimlerde ittifak yapan iki muhalefet lideri yargılanmaktadır. Hükümet partisi olan Awami League, Pakistan'dan ayrılış savaşı sonrası farklı zamanda BNP ve Cemaati İslami ile ittifak yapmış, değişik sürelerde ülkeyi yönetmiştir. 2008 yılı seçimlerinde BNP ve Cemaati İslami partisimevcut hükümete karşı seçim ittifakı gerçekleştirmiştir. Akabinde de Awami League yasada değişiklik yaparak 2010 yılında yargılamayı başlatmıştır. *Bu durumyargılamanın* hükümet *tarafından muhalefeti sindirmek üzere politik nedenle* açıldığı iddialarına neden olmaktadır.

Savcılık tahkikat komisyonu üyesi ve İnsan Hakları Derneği başkanı Sultana Kamal "Biz sadece Pakistan'akarşı olduğumuz için değil, farklı ruh ve ideallerde olduğumuz için topraklarımızı ayırmak istedik" ifadelerini kullanmıştır.Muhalefette bulunan Cemaati İslami Partisi ile diğer 6-7 partinin aynı düşüncede olmadığı için Bangladeş'in Pakistan'dan ayrılmasına karşı çıktığını beyan etmektedir. Savunma avukatlarının iddiası Cemaati İslaminin politik olarak ayrılığa karşı çıktığı, ancak öldürme ve tecavüz olaylarına hiç bir şekilde katılmadıkları ve ayrılma taraftarı olanlara karşı suç işlemedikleri[9] yönündedir. Kanunlar da birleşik Pakistan'ı savunmayı suç saymadığına göre sanıklar "Siz birleşik Pakistan'ı savundunuz dolayısıyla Pakistan ordusunun yaptığı suçlara sizde ortak oldunuz" suçlaması ile yargılanmaktadır. Nitekim savunma avukatları, ana muhalefet partisi BNP ve Yüksek Mahkeme Barosu başkanı, bu davanın politik gerekçelerle ve muhalefeti sindirmek için; Hindistan hükümetinin katkıları ile kurgulanan, ikame edildiğini dile getirmiştir. Ayrıca muhalifleri sindirme amaçlı bu davada uluslararası alanda kabul edilen ceza muhakemesi hukukunda belirtilen en temel ve asgari yargılama normlarının uygulanmadığı sanıkların haklarını kullanamadıkları ileri sürülmüştür. İddiaya göre, Hindistan'ın baskı ve yıkım politikasına karşı çıkan başarılı İslam eğitimcilerini ve politikacılarını öldürme amacı güden siyasi bir davadır. Refaha kavuşmuş bir Bangladeş, Hindistan'ın bütünlüğüne bir tehdittir. Ve eğer ki Bangladeş refaha kavuşmuş bir ülke haline gelirse Hindistan, Rusya gibi parçalara bölünecektir. Şuandaki Başbakan Şeyh Hasina Bangladeş'teki Hindu topluluğunun desteğini almaktadır. Şeyh Hasina Hindistan'dan aldığı güç ile hükümette kalmaya devam etmektedir. Hindistan bu davayı desteklemektedir. Zira Şeyh Hasina karşı seslerin gücünü yıkmak amacıyla bu davayı desteklemektedir. [10]

Hükümet ise, Cemaati İslami ve bazı İslami grupların sadece siyasal olarak değil her türlü şekilde Pakistanlılara yardım ettiği, özgürlük savaşçılarının tespit edilerek öldürülmesinde sanıkların rol oynadıkları, bazı öldürme ve tecavüz olaylarında yardımcı olduklarını beyan etmektedir. Adalet Bakanı, "bazıları yargılamanın politik nedenle yapıldığını iddia etse de mahkeme politik nedenle açılmamıştır, şu anda mahkeme önüne getirilenler suç işledikleri için buradadırlar, suç işleyen kişilerin bir siyasi partide bulunması mümkün olabilir, herhangi bir partiye ya da diğerine girmiş olabilir, ancak şu an hiç kimse siyasi nedenden ötürü

9 Uluslararası Hukukçular Birliği Cemaati İslam Savunma Avukatları İle Görüşme Notları , Aralık, 2012
10 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain,

mahkeme önüne çıkartılmıyor”[11]ifadelerini kullanmıştır.

Muhalefet ise davanın açıkça siyasi olarak yürütülen bir dava olduğunu, bu dava vasıtasıyla muhalefet üzerindeki baskılara hukuki kılıf bulunduğunu, iktidar partisinin genel sekreterinin de bunu açıkça söylediğini, Hükümetinyargılamayı muhalefeti bölme amacına yönelik olarak ellerine geçen bir fırsat niteliğinde kullandığını, öyle ki hükümetten birinin bunun muhalefeti bölmek için bir nimet olduğunu söylediğini[12] ifade etmiştir. Buna göre Hükümet bu dava vasıtasıyla ülkedeki istikrar ve asayişin bozulması ve ekonomik yetersizlik gibi ülkenin kötüye gitmesinden kaynaklanan sorunları dikkatlerden kaçırmaktadır. Pakistan'dan bağımsızlık savaşında akrabaları ölmüş halkın duygularını kullanarak[13] muhalifleri elimine etmektedir.

Ana muhalefet partisi BNP;yargılanan kişilerin muhalefetin liderlerinden olduğu için yargılandığını, şu an tutuklu olan kişilerin muhtelif zamanlarda mevcut hükümet partisininmüttefik ya da destekleyicileri olduğunu, bu kişilerin suça katıldığı o tarihlerde gündeme gelmezken şu an gündeme gelmesinin bu davaların siyasi olduğunu ortaya koyduğunu ifade etmektedir.

Uluslararası Hukukçular Birliği davadaki somut verilere bakıldığında aşağıdaki tespitleri yapmıştır;

- 1972 yılında Pakistan'dan ayrılış savaşı sırasında işlenen suçlar sebebiyle sivillerin yargılanması için bir kanun çıkartılmıştır. Şu anki Cemaati İslami Partisi liderleri bu suça katılsaydı aradaki süreçte siviller için çıkartılan yasalara dayanılarak yargılanmaları gerekirdi.

- Bengal'in atası olarak adlandırılan Şeyh Mujibur Rahman Bangladeş'i Pakistan'dan ayırıp bağımsızlaştıran Avami Leage Partisinin kurucusu olan kişidir. Şeyh Mujibur Rahman3,5 yıl iktidarda kalmasına rağmen şu an yargılanan sanıkları suçlamamıştır.

- Şu anki Başbakan Awami League Partisi başkanı Şeyh Hasina da1996 yılında iktidara gelmiş ve Cemaati İslami Partisi liderlerine karşı herhangi bir suçlamada bulunmamıştır.

- Cemaati İslami Partisi 2001-2006 yılları arasında iktidar ortağıdır. Bu partiden Maulana Motiur Rahman Nizami, 2001-2003 Ziraat Bakanı, 2003-2006 Sanayi Bakanı, Ali Ahsan Muhammad Muzahid de 2001-2006 Sosyal Refah Bakanı olarak görev yapmıştır.

- Yargılanan Salahattin Kuder Çovdari, bağımsızlık savası sonrası muhalefet partisi olan BNP'den milletvekili seçilmiştir, yine Abdul Alim de BNP'den milletvekili seçilerek bakanlık yapmıştır. Halkın savaş suçlusu bir kişiyi bakan ve milletvekili olarak seçme ihtimali zayıftır.

-Awami League başkanı Şeyh Hasinaailesinin daha önce öldürülmesi nedeniyle uzun süre Hindistan'da yaşamak zorunda kalmış, son seçimlerde, bu yargılamaya ilişkin seçim taahhüdünde bulunmuştur.

- Pakistan'dan ayrılış savaşından 41 yıl geçmesine rağmen sanıklar hakkında hiçbir suçlama yapılmamış, Awami League Partisi tek başına iktidara geldikten sonra bu davalar açılmıştır.

- Awami League Partisi daha önce Cemaati İslami Partisi ile koalisyon yapmış her hangi bir suçlamada bulunmamıştır.

- Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi daha önce kurulmuş ve yargılama yapmış olmasına rağmen şu anda yargılanan sanıklar hakkında bir suçlama olmamıştır.

Sayılan bu hususlar *davanın politik nedenlere dayandığı iddialarını desteklemektedir.*

A.1.3.MAHKEME BAŞKANININ BAŞKALARIYLA YÖNLENDİRİLME NİTELİĞİ TAŞIYAN GÖRÜŞMELERİNİN İSTEĞİ DIŞINDA BASINA YANSIMASI

11 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları, Aralık, 2012
12 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana Muhalefet Partisi BNP Görüşme Notları, Aralık, 2012
13 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana Muhalefet Partisi BNP Görüşme Notları, Aralık, 2012

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi başkanı yargıç Nizamul Huq ile Ahmet Ziyauddin arasındaki toplam 17 saati aşkın konuşma ve 12 ayda 230 mail yazışması gerçekleştirildiği haftalık Ekonomist Gazetesinde yer almıştır.[14]Ahmet Ziyauddin Belçika'da yaşayan Bangladeşli avukattır. Habere göre 28 Ağustos 20 Eylül tarihleri arasında yargıç ve avukat dava hakkında her gün yaklaşık 20 dakikalıkgörüşmeler yapmıştır.

Ekonomist 5 Aralık 2012 tarihinde mahkeme başkanını aramış ve Belçikalı biri ile bağlantısı olup olmadığını sormuştur. Mahkeme başkanı, biz yargıçlar olarak üçüncü kişilerden destek ve görüş almayız demiştir. Gazeteci mail teatisi olup olmadığını da sormuştur, mahkeme yargıcı gerekmuhakeme usulü, gerek dava içeriği ile ilgili görüş teatisi olmadığını ifade etmiştir. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi yargıcı "*biz bu dava ile ilgili karımızla bile konuşmayız*"sözlerini kullanmıştır.

6 Aralık 2012 tarihinde Ekonomist gazetesinde skype görüşmeleri yayınlandığında ise, mahkeme başkanı Nizamul Huq, mahkemede Ahmet Ziyauddin ile dava süreci ile ilgili görüştüğünü kabul etmiştir. Bu mahkemenin yeni bir kanun çerçevesinde sürdürüldüğünü ve mahkeme içinde yeni olduğunu, dolayısıyla uzman görüşü almasının normal olduğunu belirtmiştir.[15]Akabinde istifa etmiştir. Ancak yargıç hakkında görevin kötüye kullanılmasından dolayı soruşturma açılmamıştır. Hatta Adalet Bakanı "eğer yargıç istifa etmeseydi, tüm yetki sizde olduğu için hâkimi görevden almayı düşünür müydünüz" şeklindeki bir soruya, aslında yargıcın ayrılmasına gerek yoktu, ama davanın şüphe taşımayacak şekilde yürütülmesi için davayı bırakmayı kendisi istedi[16]şeklinde cevap vermiştir. Mahkeme başsavcısı da"bir hâkimin istifa etmesi bu mahkemeyi adaletsiz kılmaz" ifadesini kullanmaktadır.Başsavcı "Yargıç mahkeme dışında başka avukatla görüşebilir. Kim dışarıda hukuki anlamda çalışma yapıyorsa görüşme yapılabilir." demektedir.[17]Başbakan danışmanı ve savcılığın tanığı Sultana Kamalise görüş alış verişinin yasal olduğunu, yargıcın istifa etmesine dahi gerek olmadığını ifade etmiştir. *Bu noktada hükümet tarafının ana iddiası mahkeme yeni olduğu için yargıç ve bir uzman arasında aylarca saatler süren konuşmaların doğal karşılaması gerektiğidir. Nitekim başkanın istifa ettiği 1. Mahkeme, 3 Ocak 2013 tarihli duruşmada yargılamanın yeniden yapılan talebini ret etmiştir.*

Hükümetinmahkeme başkanının sadece uzman görüşünden yararlandığı iddiasını;

- davayı yürütmek için 230 mail gönderme ihtiyacı duyan bir yargıcın neden mahkemeye başkan olarak atandığını

- 17 saatlik skype konuşması basına yansımadan,bu durumun mahkemeye resmi olarak bildirilmeyip konuşma basına yansıdıktan sonra mahkemeye bildirmesini açıklamamaktadır.

Mahkeme başkanı bizzat -konuşmalar ortaya çıkmadan önce- hiçbir yüksek mahkeme üyesinin bunu yapmasının mümkün olmayacağını ifade etmiştir.[18]Ayrıca yeni yargılama sürecinde yardım talep edilen uzmanı hangi çerçevede hangi şartlarda bakarak seçildiği ve daha önce mahkemeye neden bu kişinin açıklanmadığı sorusunu cevapsız bırakmaktadır.[19]

Kaldı ki Ana Muhalefet partisi BNP'nin iddialarına göre, açığa çıkan konuşma kayıtları bize Ahmet Ziauddin davada önemli bir

14 http://bangladeshwarcrimes.blogspot.com/2012/12/sayedee-trial-analysis-prosecution_6.html?spref=fb

15 Yargıç Mr. Nizamul de bunu savunmuştur. 6 Aralıkta verilmiş karar, davanın "yeni mevzuata" dayandığını açıklamaktadır. Böylelikle hakimlerin "ulusal ve uluslararası araştırmacılardan yardım alması" gerekliliğinin yolu açılmıştır. Bu hüküm Ziauddin'i sadece bir uzman olarak adlandırmaktadır. " Davanın duruşmaları ve hüküm sırasından Mahkeme başkanı Ziauddin'den yardım almıştır."

4 Aralıkta The Economist'e konuşan Ziauddin de benzer şeyler söylemiştir. "ihtiyaçları olan araştırma desteğini ve diğer destekleri nereden alacaklarına hakimler karar vereceklerdir. Onların görevi de aslında bu. (Bangladeş'te) bu konuda bir destekleri olmadığı için bu gereklilik daha da çok ortaya çıkmaktadır. Konuyla ilgili daha fazla bilgiye sahip olan insanlar olduğunu hissederlerse, özellikle de (uluslararası hukuk) Bangladeş'de bu kadar yeni iken, (yardım isterler)... Aslında kendisine gerçekten bir tavsiyede bulunmuyorum, ancak bir soru gelirse cevaplamaya çalışıyorum." (15.12.2012 Ekonomist Haftalık Dergi)

16 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Uhub Heyeti Görüşme Notları 24.12.2012

17 Uluslararası Hukukçular Birliği Başsavcı Gulam Arif Tubu görüşmeleri 23.12.2012

18 Buna rağmen mahkeme kararının karakteri ve Ziauddin'den gelen bilgi hakimin 5.Aralık'da mahkeme kararının tebliğinden önce yaptığımız görüşmede bize verdiği bilgilerden farklıdır. Nizamul kendisinin ve Ziauddinin konuştuğunu ikrar etmesine rağmen, sürgündekilerin belgeleri hazırlamada bir yardımı olduğunu inkar etti. "Hakimler olarak, üçüncü kişilerden veya yabancılardan yardım kabul edemeyiz" dedi. Kendisine davayla ilgili olarak zaman zaman karşılık e-posta yoluyla iletişim kurup kurmadıkları soruldu. Nizamul, "hayır, hayır, hayır, dava hakkında konuşulmadı, yargılamaya veya duruşmalara ilişkin herhangi bir konuşma olmadı." Daha sonra "bir Temyiz Mahkemesi hakimi olarak, davayla ilgili kendi eşlerimizle dahi konuşmuyoruz." Önceki günkü görüşmesinde, Ziauddin bir duruşma sırasında üçüncü kişilerle kouşma hususunda da dikkatli olmak gerektiği görüşünde olduğunu belirtmiştir. Kendisi bize mahkemeyle ilgili olarak resmi hiç bir duruşunun veya ilişkisinin olmadığını belirtmiştir. Kendisi istediği takdirde hakime mesaj gödnerebilmektedir. Ama kendi deyimiyle "buna rağmen böyle bir şey genellikle yapmam". " ne de olsa o bir hakim." (15.12.2012, Economist Weekly Newspaper)

19 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana Muhalefet Partisi BNP Görüşme Notları , Aralık, 2012

kişilik olduğunu göstermektedir. Şöyle ki; kendisi tavsiyelerde bulunmakta, Nizamul'u davranışları konusunda yönlendirmekte ve kendisine dava dosyasının içeriğinde yer alan bilgileri ve belgeleri sağlamaktadır.Genel olarak, hâkimler herhangi bir davanın detaylarını üçünü kişilerle tartışmak konusunda fazlasıyla dikkatli olmalıdırlar. Çünkü bu durum mahkeme hâkimlerinin, dava ve duruşmalarla hiç ilgisi olmayan kişilerin fikirlerinden etkilendiklerine dair bir izlenim yaratabilir. Bu gereklilik Bangladeş'in Anayasasında da dile getirilmiştir. İlgili madde şu şekildedir: " Mahkeme reisi ve diğer hâkimler adli işleri görürken bağımsız olmalıdırlar." Hâkimlerin mesleki ahlak kuralları gereği "Bangladeş'te bağımsız bir adli işleyişin olması vazgeçilemez bir gerekliliktir" ilkesini desteklemektedir. [20]

Mahkeme başkanının yaptığıgörüşmelerin sadece bilgi alışverişinden ibaret olmadığına ilişkin iddialar mahkemeye duyulan güveni zedelemiştir.

Uluslararası hukuka göre hâkimlerinteknik bilgi alması mümkündür. Ancak genellikle herhangi bir danışmanın savcılık ve savunma makamı tarafından bilinen resmi bir rolü vardır. Bununla beraber bir genel kurala daha değinmek gerekir, şöyle ki; danışmanlar kendi uzmanlık alanına sadık kalırlar, örneğin hukukun karmaşık noktalarında görüş bildiriminde bulunurlar. [21]

Ana Muhalefet partisi BNP'nin de ifade ettiği üzere mahkeme uzmanlık bilgisine ihtiyaçduyarsa mahkeme dâhilinde görüş alabilir. Buna karşın Bangladeş'de bile bulunmayan, baroya kayıtlı olmayan bir kişiden yazılı talimat alınması, hem usule hem hukuka aykırıdır.[22]

Adalet Bakanının açıklaması ise;"Skype konuşmaları neticesi bir hâkim görevden ayrıldı. Ancak bu hâkim, mahkemenin yeni olmasından dolayı bu mahkemenin yönetim şekline yönelik temaslarda bulunmuştu. Hiçbir tanık vesaireden aldığı bilgiyi aktarmış değidir. Skype görüşmelerinde görüleceği gibi elde edilen bulgu ve sunulan belgelerin hiçbir şekilde iletilmesi söz konusu değildir. Bu çerçevede görüşmeler mahkemenin esas özünü etkilemiyor. Görüşmede sadece usulün ne olması gerektiği yönünde temaslarda bulunulmuş durumdadır"[23]şeklindedir.

Davada, sanıklar aleyhine şahitlik yapan insan hakları derneği başkanı Sultana Kamal ise; "skype konuşmaları direktif değildir. Bu özel bir yargılama olduğu için yargılama usulüne ilişkin bilgi alınmıştır.Bu özel bir konuşmaydı, avukat mahkemeye talimat vermiyorduhiç talimat almadan davayı tartıştılar"[24]demiştir.

Yüksek Mahkeme Baro Başkanı "yargıç ve avukat arasındaki konuşma çok önemli olmayabilir ama dava unsurları ile ilgili çok önemli hususlar konuşulduğu" tespit edildiği [25]iddiasında bulunmuştur. Ekonomist gazetesiyle paralel olarak ana muhalefet partisi BNP'nin iddiası da, "bu yazışmaların Belçika'daki avukatın yargıca tek tek yargılama konusunda etki ettiği, sanıklar hakkında suçlamaların nasıl kaleme alınacağı, şahitlerin ne şekilde mahkemeye getirileceği ve ne şekilde tanıklık etmesi gerektiği yönünde ifadelerin bulunduğu görülmektedir.Şahitlerden birininBNP üyesi sanık eski bakan Salahattin Kuder Çovdari aleyhine hiçbir şey ifade etmemesinden,hâkimin memnun olmadığı da bu yazışmalardan anlaşılmaktadır"şeklindedir.

Savunma avukatlarının da ifade ettiği üzere[26] yargıç ve Belçika'daki avukat arasında hangi davanın daha önce görüleceği, hangi davada kararların sonra verileceği bile konuşulmuştur. Yine şahitlerle ilgili görüşülmüş, bütün önemli kararlar Brüksel'de yazılıp taslak halinde Dakka'ya gönderilmiştir. Konuşma içeriklerinden savunma avukatlarının çıkardığı sonuç; pek çok kararın skype de konuşan kişinin emriyle dikte edildiği, Brüksel'deki avukatın mail ile de kararları yazıp gönderdiği ve maillerde ne yazıyorsa aynı kararların verildiği yönündedir. Konuşmalarda geçen yazışmalarda bu iddiayı destekler niteliktedir. Yargıcın avukata gönderdiği 26 kasım 2011 tarihli mailde yer alan "Konu: Henüz tebliğ edilmemiş Mahkeme kararı. Çok stresli, lütfen Bangladeş

20http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi 02.01.2013

21http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi 02.01.2013

22Uluslararası Hukukçular Birliği Bangladesh Nationalist Party BNP Ana muhalefet partisi görüşme notları 22.12.12

23 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012

24 Uluslararası Hukukçular Birliği Human Rights Derneği Lideri Özgürlük Savaşçısı Sultana Kamal Görüşme Notları, Aralık, 2012

25 Uluslararası Hukukçular Birliği Supreme Court Bar Association Başkanı Görüşme Notları , Aralık, 2012

26 Uluslararası Hukukçular Birliği Cemaati İslami Davalarının Başdanışmanı Görüşm notları , Aralık, 2012

saatiyle bu akşam gönderin, yoksa ben kendiminkiyle yola devam edeceğim. Nasim." ifadesi[27] bu iddiayı desteklemektedir. Mahkeme Başkanının maili, görüştüğü Belçika'da bulunanAhmet Ziauddin'in görüşlerinin kendi görüşlerinden daha öncelikli olduğuizlenimini yaratmaktadır. Nitekim 12 Mayıs'da Brüksel'den bir avukat Mahkeme Başkanı Nizamul Hak'a "Ghulam Azam Charges Final Draft" adlı bir dosya göndermiştir ki; bu dosya kendisinin 6 gün önce göndermiş olduğu iddianamenin hafif revize edilmiş halidir. Ertesi gün, 13 Mayısta mahkeme, Gulam Azam hakkında iddianameyi çıkarmıştır. Bu iddianameAhmet Ziauddin'in gönderdiği belgeyle birebir aynıdır.

Ayrıca Mahkeme Başkanı Nizamul Hak ile Ahmet Ziyauddin arasında geçen tartışmalar teknik danışmanlık çerçevesini aşmıştır. 6 Eylül'de Nizamul Hak şöyle bir açıklama yapmıştır: "Shahinur (mahkeme hakimi Shahinur İslam) hakkında korkularım var. Zira kendisi uluslararası standartlara fazlasıyla uyar. Benim kafamda zaten bu yönde bir düşünce vardı, savcılar da aynı şeyden şikayet etti. Özellikle her mahkeme kararında başka bir yabancı mahkeme kararına atıf yapmasından şikayette bulundular." Ahmet Ziauddin şöyle cevap verdi : " (ilgili hakim) böyle yapmaktan alıkoyulmalı veya bulunduğu yerden alınmalı... Eğer böyle davranmaktan vazgeçmezse onun da gitmesi gerekir, çünkü bu yönde bir davranış bize zarar veriyor." Bu konuşmada Ahmet Ziauddin bir taraftan mahkeme hakiminin görevden alınmasıyla ilgili tavsiyede bulunurken bir taraftan da hukukun gereklerine uyan hakimden rahatsız olduğunudile getirmektedir.

Son olarak, Sayeedi'nin davasında, Ahmet Ziauddinden, Nizamul Hakk'a Google Documents eliyle paylaşılan "Sayeedi kararı" adlı bir e-posta söz konusudur. Bu döküman "son değişiklik 14 Ekimde yapılmıştır" denmektedir. *Bu tarihte Sayeedi'nin avukatları mahkeme karşısında hala savunmalarını yapmaktadır.* İlgili belge "ifadelerin listesi", "usulün tarihi", " zorluklar" gibi birçok başlık içermektedir. Detayların daha ileriki bir tarihte işleneceği öngörülmektedir. Büyük harflerle yazılan son başlık; "MAHKÛMİYET/GEREKÇELER" ve "CEZA" şeklindedir. Mahkemeler genel olarak uzun yargılamalarda, davanın bitmesinden önce karar üzerinde çalışmaya başlarlar ve Nizamul Hak kendi planındaki "mahkûmiyet" başlığını "ibra/temize çıkarma" ile değiştirmiş olabilir. Halbuki, olan bu değildi. Ekim ayında ilgili belgeler üzerinde çalıştığını inkar etmiştir. "Delwar Hussain'in yargılaması henüz başlamamıştı bile" demişti. [28] (Daha düzgün bir çeviri yapılmalı)

Bu konuşmalar Mahkeme heyetinin tarafsızlığını yitirdiği sorununu dile getirmektedir. Yargıcın istifa etmesi mevcut hukuka aykırılığı ortadan kaldırmamaktadır. Zira ana muhalefet partisi BNP'nin de ifade ettiği üzere mahkeme heyet başkanı, aldığı görüşleri bir tek kendisi kullanmamış, doğal olarak her gün 20 dakika yaptığı konuşmalardan elde ettiği görüşleri diğer iki üyeye de aktarmıştır. Hatta skype kayıtları mahkeme başkanı savcı ve şahitlerin akşam yemeği yediklerini göstermektedir. [29]Bir konuşmada da, mahkeme başkanı savcı arasındaki görüşmede savcının ne şekilde davranması gerektiği yönünde bir mutabakatın varlığı görülmektedir. "Sen ayağa kalkacaksın ben, sen otur yerine diyeceğim, sen oturacaksın böylelikle aramızda mutabakat

27http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi 02.01.2013

28http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi 02.01.2013

29 Üçüncüsü, gördüğümüz belgelere göre Bay Ziauddin aynı zamanda, aynı konular hakkında savcılık ve yargıç ile iletişim halindedir. 8 Kasım 2011 tarihinde, Bay Ziauddin bir konu listesini savunma içeren bir dilekçe ile beraber e-posta yoluyla Sayın Nizamul'e gönderdi. Bu durum hakimin kendi isteğiyle davadan çekilmesine sebep oldu. Gönderilen listedeki ilk beş konu ve belge Mr.Nizamul'e mahkeme baş savcısı Zaed-al-Malum tarafından sağlanmıştır. Bu durum çok iyi gözükse de mahkemede bu duruma itiraz edilebileceği gerçeği oldukça endişe uyandırmaktadır. Nitekim savcı, sahip olduğu konum itibariyle onları uygulaması en çok mümkün olan kişidir. Hatta bu yüzden bu prosedürel meselenin, başsavcı ile ilgili olduğu, ayrıca başsavcının konu ile ilgili olarak birinden danışmanlık yardımı istediği de belirtilmektedir. Yargıç tarafından, savcı ve danışman arasındaki ilişkilerin devam edeceği anlaşılmaktadır. 11 Aralık 2011'de Bay Ziauddin içlerinde Bay Malum'un da olduğu iki savcıya Bay Azam'a olan davası hakkında yardım almak ve argümanları sunmakta yardımcı olacak ipuçları talebiyle bir e-posta göndermiştir. O da aynı gün bu talebi Sayın Nizamul'e iletmiştir. Bizimle konuşan Ziauddin ailesi için alakasız konularda onlara yardım eden Malum'un ile tanıştığını söylemiştir. Ancak Ziauddin Malum ile davalar hakkındaki uygunsuz temaslarda bulunduğunu yalanlamıştır. Ve Malum da bizim sorularımıza cevap vermemiştir. Bu durumdan üç sonuç ortaya çıkmaktadır. İlk olarak, Ziauddin'in savcı üzerinde önemli bir etkisi bulunmakta ve kendisi ve mahkeme bunları gizlemektedir. İkinci olarak Ziauddin, Aralık 2011'de Mahkemeye bir e-mail göndererek savcının davayı nasıl ilerleteceğini söylemiştir. Sonuç olarak savcı bu bilgiler ışığında iddianamelerini tamamladıktan sonra hakim, ziauddinden resmi suçlamalar hakkında destek almıştır.
(http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi 02.01.2013)

olmadığı anlaşılacak" tarzı konuşmalar mevcut olduğu iddia edilmiştir.[30]*Bu durum yargıcın istifasını tek başına yeterli olmadığını, adil yargılanma üzerindeki şüphelerin giderilmesi için yargılanmanın baştan yapılması ve savcı ile ve diğer iki hakimin de değişmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Buna karşın diğer hakimler ayrılmadıkları gibi,* ''Mahkeme, görüşmelerin Economist'te hukuk dışı olarak yayınlandığını ve delil kabul edilemeyeceğini savunarak, yargılamanın yeniden başlamasına gerek olmadığına ve kaldığı yerden devam etmesine karar vermiştir.

A.1.4.MEDYA ÜZERİNDEKİ BASKILAR

Savunma avukatlarının ifade ettiği üzere, Bangladeş'te de yargıç ve avukat arasındaki görüşmeler basında geniş yankı bulmuş ancak 4 gün sonra mahkeme bu haberlerin yayımlanmaması için tedbir kararı vermiştir. Bangladeş gazetelerinde yargıç ve avukat arasındaki görüşmeleri yayınlayan Waliullah Noman, Noman Khan, Sacaad Hossain,Abu Bakar Siddique,Yhaya,Ariful Islam,Shahinur Rahman isimli 7 gazeteci tutuklanmıştır.[31]Ayrıca Ekonomist gazetesine baskılar yapılmıştır.[32]Mahkeme, konuşmaların yayınlanmasına ilişkin sınırlama getirdiği gibi Youtube kapatmıştır.Bu çerçevede açıklama yapılmasına bile izin verilmemektedir. Üstelik mahkeme ile ilgili olabilecek her türlü eleştiriyi yasaklayan bir kanun çıkartılmaya çalışıldığı ancak bunun yasalaşmadığı[33]belirtlmiştir.

Bu noktada Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi, yurtdışından hukuka ve usule aykırı olarak görüş almak suretiyle bağımsızlığını ve tarafsızlığını yitirmiş durumda olduğu tespiti yapılmıştır. Ana muhalefet partisi BNP'nin de ifade ettiği üzere skype görüşmeleri mahkemenin başlangıcından bu güne kadar ki muhakemenin tarafsız olmadığını ortaya koymaktadır. Mahkemenin bağımsızlığını ortadan kaldıran, görevini kötüye kullanan yargıç ve *ilgililer hakkında hiçbir işlem yapılmayıp, bu haberleri veren basın üzerinde baskı kurulması adil yargılanma hakkının ihlali yönünde ciddi soru işaretine yol açmaktadır.*

A.2. MAHKEMENİN KURULUŞ İTİBARİYLE TARAFSIZ VE BAĞIMSIZ OLMADIĞI İDDİASI

A.2.1. MAHKEME HÂKİMLERİNİN ATANMA USULÜ

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi yasasına göre hakimleri, savcıları ve tahkikat komisyon üyelerini mahkemeye hükümet atamaktadır. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanunu Madde 6 (1)' e göre, Hükümet yüksek yargı mensuplarından dilediğini Bangladeş Resmi Gazetesi'nde yayınlamak kaydıyla, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi'ne hakim olarak atayabilir. Bütün hakimlerin atanmasında, tek mercii Bangladeş hükümetidir. Bu durum, Mahkemenin tarafsızlığı ilkesi açısından ciddi tereddüt uyandırmaktadır.

Hükümet tarafından atanan hâkimlerin Madde 2(A)' da belirtilen "Mahkemenin yargılama fonksiyonlarının ifasında ve adil yargılamanın temininde bağımsızdır" ilkesini sağlaması hep tartışma konusu olacaktır. Zira, hakimlerin tamamı, bizzat hükümet tarafından ve doğrudan atanmaktadır. Bu durum da, mahkeme üzerindeki politik tesirlerin boyutunu göstermektedir.

Adil yargılamanın en temel şartı yargıçların her türlü güce karşı bağımsız ve tarafsız olmalarıdır. Mahkeme Başsavcısı "3 yargıcın da tamamen bağımsız olduğunu, yargıçların hiçbir baskı altında olmadıklarını, bununla ilgili gurur duydukları bir yasaları

30 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana muhalefet partisi BNP görüşme notları , Aralık, 2012

31 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana Muhalefet Partisi BNP Görüşme Notları 22.12.12

32 6 Şubat 2012 tarihinde Bangladeş Uluslararası Ceza Mahkemesi duruşma hakimi, Mohammed Nizamul Huq, The Economist'den iki kişinin kendisi ve Bangladeş de avukat olan Belçika kökenli olan Ahmet Ziuaddin arasında geçen posta ve karşılıklı konuşmalar hakkında nasıl bilgi edindiklerini açıklamaları amacıyla mahkeme önüne gelmeleri hakkında bir karar vermiştir. 8.Aralık.2012, http://www.economist.com/blogs/banyan/2012/12/bangladesh, URL erişim tarihi 02.01.2013

33 Uluslararası Hukukçular Birliği Bangladesh Nationalist Party BNP Ana muhalefet partisi görüşme notları, Aralık, 2012

bulunduğunu”[34] ifade etmiştir. Buna karşın savunma avukatları ve sivil toplum kuruluşları [35] Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinin heriki dairesindeki mahkeme yargıçlarının atamalarının siyasi olduğu, atamaların da kanuni usullere uymadığı yaygın bir kanaat olarak ifade etmişlerdir. Buna göre yargıçlardan Jahangir Hosen iktidar partisi Awami League hukukçusuydu. İstifa eden mahkeme başkanı Nizamul Hak ise iktidar parti yöneticisiydi. Obaidul İslam ise öğrenciyken Awami Leauge Öğrenci Örgütü olan Bangladesh Chatraleague'in öğrenci lideriydi.

Üstelik savunma avukatlarının ifade ettiği üzere, istifa eden başkan Nizamul Hak Mahkeme başkanı olmadan önce 1994 yılında Avami Leage yakın bir sivil toplum kuruluşu olan 'Ghatok Dalal Nirmul Commitee" adına Cemaati İslami üyeleri aleyhinde soruşturma yapmıştır. Gulam Azam'ın suç işlediğine dair görüş belirtilmiştir. Yargılama öncesi yargıcın görüş beyan etmesi, yargıcın tarafsızlığını ortadan kaldırır.

Halk Mahkemesi sanık olarak gerçek insanların adlarının belirtildiği sanal duruşmalar düzenlemiş ve Mahkeme tarafından suçlu bulunmalarının ardından sanıklara ölüm cezasının verildiğinin işareti olarak onların posterlerini yakmışlardır. Halk Mahkemesi önünde mahkûm edilenlerden bazıları bu şimdi Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde sanık olarak idamla yargılanmaktadır.Üstelik sanal mahkeme başkanı Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesine başkan olarak atanmıştır. Bütün bunlar yetmezmiş gibi bu komisyonun raporu, mahkemeye delil olarak sunulmuştur. Mahkemede delil olarak kullanılmaktadır.

Bütün bu nedenlerle savunma avukatları Mahkeme Başkanının tarafsız ve bağımsız olmadığı ve olamayacağı gerekçesiyle reddi hâkim talebinde bulunmuşlardır. Bu talepleri mahkeme tarafından reddedilmiştir.

İddiaya göre, Başkanın imzasını taşıyan bir başka belge de Halk Mahkemesi kişileri yargılamaya davet etmiştir. Davalı tarafından 2011 Ekim ayında Başkanın görevden alınması başvurusunda bulunulmuş ve söz konusu talep 2011 Kasım ayında kürsünün diğer iki üyesi tarafından da dinlenmiştir. Diğer iki hakim Başkanın görevinden istifa edip etmeme kararının tamamen "Başkanın kendi vicdanına" bırakılması gerektiğini belirtmiş ve Başkan da kendisini yargıçlık kürsüsü Başkanlığından indirmeyi reddetmiştir. Savunma avukatlarının Başkandan kürsüde kalmasıyla ilgili kararıyla ilgili yeterli gerekçelerini sunması yönündeki ısrarlı baskıları üzerine, Mahkeme Yasaya göre kürsü üyelerinin seçimiyle ilgili olarak hiçbir zorlama hakkının bulunmadığına hükmetmiştir. Mahkeme, başkaca hiçbir tedbir kararı almaksızın, savunmanın Başkanın istifa etmeme gerekçelerini talep etmesinin mahkemeye itaatsizlik olduğuna karar vermiştir. Mahkeme başkanı, bütün belirtilen bu gerekçelere karşılık, görevini, kendisinden bilgi aldığı Bangladeş asıllı ve Belçika'da avukatlık yaptığı anlaşılan kişi ile yaptığı konuşmalar ve mailler deşifre oluncaya değin devam ettirmiştir.

Ayrıca Başbakan Danışmanı Professor Gowher Rizvi, "Hâkim istifa edince adalet bakanlığı uzmanları toplandı ve uzmanlar yargılamanın yeniden yapılmasına gerek olmadığına karar verdiler"[36] ifadesinde bulunmuştur. Mahkeme başkanının mahkeme bilgisi dışında üçüncü bir kişiyle 230 mail teatisi yapmasının bütün yargılamayı şüpheli hale getirip getirmediğini, baştan bir yargılama yapılıp yapılmayacağı konusu mahkemenin yetkisindedir. Adalet Bakanlığı uzmanların toplantı yapıp yargılamanın baştan alınıp alınmayacağına ilişkin karar alması, bu mahkemedeki yargıçların bağımsız olmadığına ilişkin iddiaları destekler niteliktedir. Mahkeme bu hususta henüz bir karar vermeden, Adalet Bakanlığı uzmanlarının Mahkemenin yerine geçerek karar vermesi Mahkemeye doğrudan müdahaledir. Böyle bir yargılamayı hukukun kabul etmesi mümkün değildir.

Ayrıca Ekonomist gazetesinde yayımlanan skype kayıtları yargıç üzerinde hükümet etkisinin olduğunu gösterir niteliktedir.

Başkan Nizamul Hak, Bangladeş uyruklu Brüksel'de yaşayan avukat Ahmet Ziauddin ile 14 Ekim'de yapılan görüşmede Ahmet Ziauddin yapılan yargılamanın hükümeti işaret ettiğini vurgulayarak yargılama için "kesinlikle çılgın, hükümet tamamen delirdi" ifadelerini kullanmıştır. "Ben söylüyorum bunlar tamamen deli. 16 Aralık'ta bir karar istiyorlar... bu kadar basit."demektedir. Bütün bu görüşmeler yargılamanın, Bangladeş'in Zafer Bayramı Olarak bilinen 16 Aralık bağımsızlık gününde, sanıklara idam kararı verilmesi için hükümet tarafından baskı yapıldığı iddialarını destekler niteliktedir. [37]

34 Uluslararası Hukukçular Birliği Başsavcı Gulam Arif Tubu görüşme notları, Aralık, 2012
35 Uluslararası Hukukçular Birliği Cemaati İslami Davalarının Başdanışmanı Görüşme notları, Aralık, 2012
36 Uluslararası Hukukçular Birliği Başbakan danışmanı Professor Gowher Rizvigörüşme notları, 23.12.2012
37 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain,

A.2.2. MAHKEME SAVCILARININ ATANMA USULÜ

Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanunu (ICTA) Madde 7 (1)' e göre, Hükümet dilediği kişi veya kişileri Bangladeş Resmi Gazetesi'nde yayınlamak kaydıyla, ICT' ye savcı olarak atayabilir. Savcılar heyetinden birini de, yine Hükümet Başsavcı olarak atar. Savcıların atanmasında ve başsavcının atanmasında, hiçbir kayıt ve şart öngörülmeksizin, tek mercii Bangladeş hükümetidir. Savcı için herhangi bir şart öngörülmemiştir. Bu durum, Savcıların hükümetin etkisi ve baskısı altında kalması konusunda ciddi tereddüt uyandırmaktadır. Öte yandan, Hükümet tarafından atanan savcıların ve başsavcının Madde 2(A)' da belirtilen "Mahkemenin yargılama fonksiyonlarının ifasında ve adil yargılamanın temininde bağımsızdır" ilkesini sağlaması hep tartışma konusu olacaktır.

A.2.3. TAHKİKAT KOMİSYONUNUN ATANMA USULÜ

Tahkikat komisyonu da, bütün üyeleriyle birlikte, yine Hükümet tarafından atanmaktadır. Bu Komisyonunun başkanı, yine Hükümet tarafından atanmış olan savcıdır. Bu komisyonunun Hükümet tarafından atanmasında, anlaşılır bir taraf bulunmaktadır. Hükümet, böyle bir suçlama için tahkikat komisyonu kurmada yetkili olduğu, genel olarak kabul edilen bir durumdur. Ancak, Tahkikat komisyonu ile savcıların tamamı ve tüm hâkimleri Hükümet tarafından atanan bir Mahkemenin bağımsızlığını, tarafsızlığını ve çıkacak kararın yansızlığını, hukukiliğini ve her türlü şüpheden vareste olduğunu ileri sürmek, çok iddialı beyan olacaktır. Ayrıca Tahkikat komisyonunun suçlar ve suçlulara ait delilleri toplayıp mahkemeye teslim etmesi gerekir. Mahkemenin toplanan delillere göre tutuklama yada serbest bırakma kararı vermesi hukuka daha uygun olacaktır.

A.3. MAHKEMENİN YARGILAMA USULÜ İTİBARİYLE TARAFSIZ OLMADIĞI İDDİASI

Bangladeş hükümeti Başbakan baş danışmanı olan Professor Gowher Rizvi,Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesiher ne kadar uluslararası bir mahkeme değilse de uluslararası ceza muhakemesi standartlarının uygulanması noktasında örnek uygulamalar gerçekleştirdiklerini ifade etmektedir.[38] Ancak Nüremberg, Ruanda mahkemeleri örnekleri incelendiği zaman, savaş suçlularını yargılayan mahkemelerin Bangladeş'teki Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinden farklı olarak, yetkililerinin tamamının hükümet tarafından atanması ve muhalefet liderlerinin yargılanması gibi sorunların mevcut olmadığı görülmektedir.

Nitekim Nüremberg Mahkemesi de, 2. Dünya savaşı sonrasında ve Ruanda suçlularına ilişkin olarak La Haye mahkemesi yargılama yetkisine sahip kılınmıştır. *Ancak her iki Mahkeme de "uluslararası toplum" tarafından kurulmuştur.* Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi ise, hiçbir uluslararası nitelik taşımaksızın Bangladeş Devleti tarafından, 1973 yılında Pakistan subaylarının yargılanması için kurulmuş ve aradan geçen 38 yıl sonra da, Bangladeş vatandaşlarına da teşmil edilmiştir.

Bu durum Yargılama Sürecinde Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasının iç hukukla sağlanan temel yargılama hakkına ilişkin kısıtlamaları da beraberinde getirdiği müşahede edilmekte ve yoğun eleştirilere neden olmaktadır.

Evrensel hukuki güvenlik (öngörülebilirlik), ilkesikişinin bir davranışta bulunduğunda bu davranışın karşılığının daha önceden bilebilmesini gerektirmektedir. Adalet Bakanı ise bu görüşte değildir. Kanunun gerektirdiği hallerde; hakim ve mahkeme heyeti, bu kuralları tadil edip günün şartlarına uydurabilme esnekliğine sahip olduğunu ifade etmiştir.Bu Kanunun uluslararası standartlarda, savunmaya da iddia makamına da istediği sürede ve istediği şekilde delil sunma imkânı sağlayan bir kanun olduğunu, hiçbir aşamada ayrımcılık mevcut olmadığını [39]ifade etmiştir.

Buna karşın ana muhalefet partisi BNP'nin iddiası yargılama sürecine ilişkin sürekli sanıklar aleyhine usul değişikliği gerçekleştirildiği yönündedir. Örneğin "Accused" 1973 tarihli yasada "suçlanan kişi mahkeme önünde aleyhine resmi suçlama yapılan kişidir". şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre ancak resmi suçlama yapıldığında, kişi "sanık" haline gelmektedir. *Buna rağmen örneğin sanıklardan Bangladeş Milliyetçi Partisi (BNP) milletvekili Salahattin Kuder* Çovdari*ile ilgili suçlama ise* ***tutuklamadan****11 ay sonra yapılmıştır*. Avukatları yasaya aykırılığı hatırlattıklarında, yasadaki tanım değiştirilmiş, "accused" "kendisinde suçlama bulunan ya da hakkında tahkikat süren kişi" olarak tanımlanmıştır. Bunun gibi yargılamaya ilişkin itiraz üzerine değiştirilen

38 Uluslararası Hukukçular Birliği Başbakan danışmanı Professor Gowher Rizvigörüşme notları, 23.12.2012
39 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012

pek çok düzenleme olduğu iddia edilmektedir.[40]Evrensel hukuk kaideleri önce hukuki düzenleme yapılıp sonra buna uygun uygulama yapılmasını gerektirirken, Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi uygulamasında önce uygulama yapılıp, sonra uygulamayı kanuna uygun hale getirmek için kanun değiştirilmiştir.

MUHAKEME PROSEDÜRÜ:

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi kanununun "prosedür" başlıklı 10. Madde hükmüne göre; Savcılık ve savunma her türlü delili ve karşı delili sunma, şahitleri dinletme ve aleyhte şahitlik yapanları çapraz sorgu ile karşı beyan ileri sürme hak ve salahiyetine sahiptir. Ancak, şahitler konusunda, savunma avukatlarının çok sınırlı şahit dinlettirebildikleri konusundaki iddiaları ile Başsavcının konu hakkında, herkesi şahit olarak dinleyemeyeceklerine dair beyanları dikkate alındığında, Kanundaki bu hükmün verdiği hakkın savunma avukatları yönünden kullanımı tartışmalı hale gelmiş olacaktır.

ULUSLARARASI SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİ KANUNUNDA OLMAMAKLA BİRLİKTE KULLANILAN TUTUKLAMA YETKİSİ

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanununun mahkûmiyet öncesi gözaltına alma hükmü içermemesi de dikkat çeken önemli bir noktadır. Savuna bu duruma itiraz etmiştir. Bu nedenle, 2010 yılında gözaltına alınan sanıkların mahkûmiyet öncesi tutukluluk hallerini meşrulaştırmak amacıyla ikinci bir yasayla, Usul Kanununda değişiklik yapılarak geriye dönük meşrulaştırma yapılmıştır. Bu uygulama sanığın belirli prosedürlerin yasallığına itiraz etmesi veya yargılama sürecindeki haklarını kullanma girişiminde bulunduğunda, sanıklar aleyhine mevzuattaki boşlukları doldurma yaklaşımı göstergesidir. Şu andaki tutuklulardan hiçbirinin aslen savaş suçları suçlamalarıyla tutuklanmamış olması dikkate alınması gereken çok önemli bir konudur. Bu kişilerin tamamı diğer küçük suçlamalardan dolayı tutuklanmış daha sonra savaş suçlusu isnadı ile tutuklanmışlardır. Bu da yargılama sürecinde hukuka hatta mevcut kanunlara dahi uyulmadığı iddialarını güçlendirmektedir.

Gözaltı prosedürünün hukuka uygunluğu sorusu bazı bakımlardan üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. ABD Savaş Suçları Özel Elçisi Stephen J. Rapp geçmişte uzun yargılama öncesi tutukluluk dönemleriyle ilgili endişelerini açıklamıştır. 91 Yaşında duruşma salonuna tekerlekli sandalye ile getirilen sanığın, kefalet veya adli kontrol tedbiri ile tutuksuz yargılanma ikanı olup olmadığı Adalet bakanına sorulmuştur. Bakan "hasta olanların tedavisi yapılmaktadır" şeklindeki genel bir cevapla yetinmiştir.

Tutuklamaya ilişkin uluslararası sözleşmelere bakıldığında; Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Gözaltı ve Tutuklu Bulunanların Korunması İçin İlkeler Grubu (1998), Hükümlülere Muamelede Standart Asgari Kurallar (1977), Birleşmiş Milletler Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Kurallar (1990) keyfi tutuklamaya ilişkin hükümler içerdiğini görmekteyiz. Birleşmiş Milletler Çalışma Grubuna göre, bir vaka çok sayıda kategorinin sınıfına giriyorsa özgürlükten mahrum bırakma keyfidir. Birleşmiş Milletler Çalışma Grubu, sanığın hukuka aykırı tutuklanmasını III. Kategoriye yani "adil yargılanma hakkına ilişkin uluslararası normların tamamen veya kısmen gözetilmemesi" kategorisine girdiğini kabul etmektedir.

A.3.1. YARGILAMAYA SUNULAN DELİL VE TANIKLARIN DEĞERLENDİRİLME USULÜ

Adil bir yargılamadan bahsedilebilmesi için savcılık makamının isnat ettiği suça ilişkin belge, bulgu ve tanıkların sağlıklı olarak mahkeme heyetine sunulması gerekmektedir. Bunun için silahların eşitliği ilkesi gereği savcılık ve savunma avukatları arasında delillerin serbestliği ve eşitliği söz konusu olmalıdır.

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Muhakeme prosedürü başlıklı 10. Madde hükmüne göre; Savcılık ve savunma her türlü delili ve karşı delili sunma, şahitleri dinletme ve aleyhte şahitlik yapanları çapraz sorgu ile karşı beyan ileri sürme hak ve salahiyetine sahiptir.

40 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana muhalefet partisi BNP görüşme notları, Aralık, 2012

Aynı hüküm; kanunda "Suçlama" başlığı ile Madde*: 17 (1,2,3)'da düzenlenmiştir. Bu hükme göre; "Yargılama esnasında sanığın hakları;*

- Aleyhindeki suçlamalara uygun açıklama yapmak (kendini savunmak),

- Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi önünde avukat ve danışma yardımından istifade etmek,

- Kendisinin yaptığı savunmayı destekleyecek delilleri sunmak ve aleyhindeki delillere karşı delil getirmek ve tanıkların aleyhteki beyanlarına karşılık olarak, tanığı çapraz sorgu ile test etmek"dir

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi uygulamasında sanıklar ve savunma avukatları kanundaki bu hükümle verilen haklardanyoksun bırakılmıştır.

A.3.1.1. SAVUNMA MAKAMININ ŞAHİT SAYISININ KISITLANMASI

Adalet Bakanı tanık ve mağdurların gerekli korunmasının sağlandığını beyan etmiştir.[41] Buna karşın ana muhalefet partisi BNP, savunma şahitlerine kısıtlama getirildiğini ve 2 saat süre verildiğini iddia etmektedir.

Adalet Bakanı Uluslararası Hukukçular Birliği heyetimize *"savcı 10 tanık getiriyorsa sanık da 10 tanık getirebilir"* demiştir.[42] Başsavcı, "savcılık ve savunmaya eşit imkânlar verilir, savunma iddia makamı ile aynı şekilde tanık getirebilir ve dinlenebilir. Buna karşın hiç kimsenin sınırsız zamanı yok bu nedenle tanık sayısı sınırlandırabilir. Eğer biz onlara izin verirsek yüzlerce tanık getirirler. O zaman duruşma bitmez. Ancak savcı tanıkları da savunma tanıkları gibi sınırlanabilir" ifadelerinde bulunmuştur. [43]

Savunma avukatlarının ifadeleri, savcılığın 150 şahit ismi verdiğini, savunma olarak kendilerinin 200 isim vermek istediklerini ancak mahkemenin savunma tanığı sayısını 6 ile sınırladığı yönündedir.[44] Sanık avukatlarına neden 200 tanık gösterme gereği hususu sorulmuş ve onlar da müvekkillerine 3 milyon kişinin ölümü ile 200.000 kadına tecavüz suçlamasında bulunulduğu ve bu kadar ağır suçlamalara karşı sanıkların hiçbir dahli olmadığına ilişkin gösterilen 200 savunma tanığının bile az olduğunu, mahkemenin bu sayıyı dahi altı ile sınırladığını beyan etmişlerdir.

2013 yılında seçim yapılacaktır. Hükümet tekrar seçilip seçilmeyeceği belli olmadığı için yargılamanın çabuk bitmesini sağlamak üzere şahit sayısı sınırlanmıştır. Nitekim Başbakan başdanışmanın, kendilerinden sonra da davanın devam etmesi durumunda sanıkların af edilmesini engellemek için yasa çalışması hazırlığında olduklarını[45] beyan etmesi, davanın bir an önce bitmesi yönünde çalışma olduğu iddialarını desteklemektedir. Mahkeme Başkanı Nizamul Hak ve Ahmet Ziauddin'inEkonomist dergisindeyayımlanankonuşmalarıda bu iddiayı güçlendirmektedir. Zira bu konuşmada "Biz onlara kararın sadece hak edilen ve makineden teslim edilecek bir ürün olmadığını iyice anlatmalıyız."Ahmet Ziauddin aynı konuşmanın ilerleyen dakikalarında "onlara bunu anlatacak konumda olmadığını belirterek yine de bunun için çabalayacaklarını ve onlarla konuşmak zorunda olduklarını" ifade etti.[46]Bir görüşmede ertesi gün, Nizamul Hak hükümetin bir üyesinin akşam kendisini nasıl ziyarete geldiğini anlattı. "Bu kararı hızlı geçirmemi istedi. Ben bunu nasıl yapabileceğimi (bunu yapamayacağımı) söylediğimde O mümkün olduğunca hızlı çalışın dedi." [47]14 Ekim'de yapılan görüşmede ise başkan Ziauddin'e "kesinlikle çılgın, hükümet tamamen delirdi" ifadelerini kullanmıştır. "Ben söylüyorum bunlar tamamen deli. 16 Aralık'ta bir karar istiyorlar... bu kadar basit."demektedir. Bu konuşmalarHükümetin davanın hızla bitirilmesi için ilgililere baskı yaptığı iddialarını doğrulamaktadır.

41 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012
42 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012
43 Uluslararası Hukukçular Birliği Başsavcı Gulam Arif Tubu görüşmeleri 23.12.2012
44 Uluslararası Hukukçular Birliği Cemaati İslam Savunma Avukatları İle Görüşme Notları 21.12.2012
45 Uluslararası Hukukçular Birliği Başbakan danışmanı Professor Gowher Rizvi görüşme notları, 23.12.2012
46 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi: 31.12.2012
47 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, URL erişim tarihi: 31.12.2012

A.3.1.2. GAZETE HABERLERİNİN DELİL OLARAK KULLANILMASI SORUNU

Sanıkların suç işlediği iddia edilen bağımsızlık savaşı 41 sene önce gerçekleştiğinden şahit bulmak zordur. Savcılık şahitlerinden hiç biri, bu gün yargılananların emriyle suç işlediğini ölüm ya da tecavüz olayına karıştığını beyan etmemiştir. 200 bin kadına tecavüz edildiği iddiasına karşın bu yönde tek bir kadın şahitlik etmemiştir. Ana muhalefet partisi BNP iddiasına göre savcılık heyeti, özellikle o tarihteki ayrışmayı talep eden eski gazetelerin haberlerini delil olarak kullanmakta ve Mahkeme bu gazete haberlerini delil olarak kabul etmektedir. Öte yandan, örneğin aralık ayının ikinci haftasında olaylar esnasında mevcut iktidar partisinin gençlik kollarına bağlı kişilerce, karşıt görüşten bir öğrenci öldürüldüğünde, televizyon kimin tarafından öldürüldüğünü göstermiş olduğu halde İçişleri Bakanlığının, soruşturma için bu görüntülerin yeterli olamayacağını ifade etmesi[48]çifte standardı göstermektedir.

A.3.1.3. TANIKLARIN GÜVENLİĞİNİN SAĞLANAMAMASI SORUNU

Tanıkların güvenliğine yönelik ciddi iddialar bulunmaktadır. Savunma avukatlarının ifade ettiği üzere,Shukho Ranjoun Bali Hindu bir tanıktır. Ailesi 1971 de Pakistan ordusu tarafından öldürülmüştür. Önce savcılık makamının tanığı olarak ismi mahkemeye bildirilmiştir. Kardeşinin Cemaati İslami Partisi liderleri tarafından öldürüldüğü yönünde beyanda bulunması istenmiştir. Tanık duruşmaya gelmemiştir. Sonra savunmanın şahidi olmak istemiştir. Bunun üzerine savunma avukatları da şahit olarak Mahkemeye ismini bildirmiştir. Bu şahit 5 Kasım 2012 tarihinde şahitlik yapmak üzere mahkeme önüne gelmiştir. Şahit mahkeme kapısında gözaltına alınmıştır. Savunma avukatları bu kişi gözaltına alındıktan sonra mahkeme heyetinden girişimde bulunmasını istemiştir. Güvenlik kameraları kayıttadır. Ancak mahkeme güvenlik kayıtlarını incelememiş ve itirazlarında seslerini yükselttikleri için savunma avukatlarından Muhammed Tacu'l-İslam ve diğer iki avukat hakkında soruşturma açmıştır.

Adalet bakanının iddiası ise, bu kişinin savcılık tanığı olduğu, savunma tarafından kaçırıldığı buna ilişkin kızının suç duyurusunda bulunduğu ve 25 Şubat 2012 tarihinde kayıp olduğunu bildirildiği, sonradan sanık avukatları tarafından 5 Kasım 2012 tarihinde hazır edildiğini bildirdiklerini ve mahkemenin sözü edilen tarihte zaten tanık dinlenmeyeceği yönündedir. [49] Savcılık tanıklarından Sultana Kamal ise, bu tanığın mahkeme önünden sanık avukatları ya da onların bilgisi tahtında sanık yakınları tarafından kaçırıldıklarını beyan etmiştir.

Esasen tanık mahkeme önünden kaçırıldığına göre kaçırma eyleminin ve faillerinin, güvenlik kameralarından tespiti mümkündür.Ayrıca mahkeme duruşma zaptı tutmuş olsaydı sanık avukatlarının buna yönelik taleplerinin tespiti de mümkün olurdu. Nihai noktada ise bütün tanıkların güvenliğini sağlamak hükümetin görevidir.

A.3.1.4. DURUŞMALARIN TELEVİZYONDA YAYINLAMASI TALEBİ

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanununun 10(4). Maddesine göre; duruşmaların ve muhakemenin kamuoyuna da gösterilebileceği hususu, ilke olarak kabul edilmiştir. Ancak pratikte bugüne değin gerçekleşmemiştir. Öte yandan, Muhakemenin herkese açıklığı ilkesi hem kanunda, hem de yetkililer tarafından sürekli olarak ifade edilse de, uygulamada, güvenlik ve benzeri gerekçelerle çok sınırlandırılmaktadır. Örneğin, tüm resmi kurumlarca mahkemenin aleni olduğu ifade edilmesine ABD'nin Savaş Suçlarından sorumlu büyükelçisi Philipp Repp'in de talebine aykırı olarak sadece İngiliz avukat Tobby Cadman'ın yasaklandığı iddia edilmesine[50]rağmen heyetimizce duruşmanın izlenmesi; Dış işleri bakanlığı tarafından, kendilerinden herhangi bir izin alınmaksızın yargılamayı izlemenin mümkün olmadığı açıklamasıyla yanlış bir davranış gibi gösterilmeye çalışılmış, hatta heyetimize nasıl ve nereden çıkartıldığı anlaşılmayan isnatlar yapılmıştır. Daha sonra da, duruşmaların yabancı gözlemcilere kapatıldığı ifade edilmiştir. Bu durum yargılamanın şeffaflığını engelleyen bir husus niteliğindedir.

48 Uluslararası Hukukçular Birliği Ana muhalefet partisi BNP görüşme notları 22.12.12
49 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012
50 Uluslararası Hukukçular Birliği Adalet Bakanı Mr. Shafique Görüşme Notları 24.12.2012

B. YARGILAMANIN EVRENSEL HUKUK İLKELERİ YERİNE ÖZEL BAZI HÜKÜMLER UYARINCA GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

B.1. PAKİSTANLI SUBAYLAR İÇİN KABUL EDİLEN ICT' DE SİVİL KİŞİLERİN YARGILANMASI

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yargılanan, Cemaati İslami Partisi, BNP ve bağımsız olan 12 kişinin hepsi sivildir. Ancak 1973 yılında askerler için çıkan kanunla yargılanmaktadır. Savunma avukatları sanıkların 1973 tarihli yasa gereği yargılanmalarının yasaya aykırı olduğunu ve bu yargılamanın sanıkların, ara kararlarına karşı temyiz müracaatı yapılamaması gibi haklarının ihlal edilmesi ile sonuçlandığını iddia etmektedir. Zira Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi sıra dışı ve özel olmakla kalmamakta, aynı zamanda yargılamada da özel kanun hükümleri tatbik edilmektedir.

Bu davada yargılananlarının hepsi Bangladeş vatandaşı olmasına rağmen, bu yasa nedeniyle minimum haklarından yararlanamamaktadırlar. Bu kanun özel nitelikte olduğundan davada yargılananlar normal vatandaşın sahip olduğu asgari hakları dahi kullanamamaktadır. 1973 yılında çıkarılan kanun gereği kurulan bu özel mahkeme ile Bangladeş vatandaşı olmayanlar özellikle savaş suçu işlediği iddia edilen Pakistan askerlerinin yargılanması amaçlanmıştır. Şimdi ise bu mahkemede Bangladeş vatandaşları yargılanmaktadır.

B.2. ICT'DE KANUNA AYKIRI OLARAK ARA KARARLARA KARŞI TEMYİZ YOLUNUN KAPATILMASI

Bangladeş'de common law hukuku mevcut olup bu hukuk sisteminde ara kararlara karşı temyiz yolu açıktır. Ara kararlarına karşı temyiz talebiyle üst mahkemelere gidilebilmektedir. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yargılananların ise üst mahkemeye gitmeleri engellenmiş durumdadır.

Ayrıca tutuklusanıklardan Cemaati İslami Partisi genel başkan yardımcısı Allama Delvar Hüseyin Seyidi açık kalp ameliyatı geçirmiştir. Avukatları tutuksuz yargılanması için 7 defa müracaat etmesine rağmen talepleri kabul edilmemiştir. Tutuklu sanık Gulam Azam 91 yaşındadır. Hastanede tedavi görmekte, tekerlekli sandalye ile mahkemeye getirilip götürülmektedir.[51] Sağlık nedeni ile tutuksuz yargılanması mümkün olduğu halde buna yönelik talepler mahkemece geri çevrilmiştir. Kanunen bu ret talebinin üst mahkemede temyiz edilme imkânı varken, yargılama usulünün özel olması nedeniyle bu hak ortadan kaldırılmıştır.

III. EVRENSEL NORMLAR IŞIĞINDA YARGILAMA SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. HÂKİMİN BAĞIMSIZLIK ve TARAFSIZLIĞI

Hâkimin bağımsız ve tarafsız olması adil bir karar için zorunluluktur. Hukukun bu ilkesi o kadar önemli ve temel bir ilkedir ki insanlık tarihi kadar eski ve kadimdir. Bu ilkeye riayet edilmemesi mahkemenin ve mahkemenin vereceği kararın meşruiyetini ortadan kaldırır. Bu ilke önemine istinaden bütün uluslararası sözleşmelerde ve anayasalarda yerini almıştır.

Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1 1.c. maddesi de "isnad hakkında bağımsız ve tarafsız bir mahkemede karar verme zorunluluğunu" düzenlemektedir. Ayrıca bu konuda ulusal yasa koyucu ayrıntıları belirleyebilecektir. Madde 6 yargılama için adli anlamdaki temel esasları, özellikle 6/3 maddeden yola çıkarak tanımlamıştır.[52]Yargılamanın adil bir şekilde bitirildikten sonra karar verilmesi önemlidir. (Frowein/eukoert kn.66)[53].

AİHS, Madde. 6/1 Birinci Cümlesi gereği mahkeme bağımsız ve tarafsız olmalı ve yasayla kurulmuş olmalıdır. Mahkemeler özellikle yürütme ve partilere karşı bağımsız olmalıdırlar. Hâkim herhangi bir emre bağlı olmayacağı gibi hiç bir merci veya makama hesap verme yükümlülüğü bulunmamalıdır. Hâkim görevinden azledilemez. Hâkimlerin atanma şekli ve görev süresi de dışarıdan gelebilecek etkilere karşı garanti rolü oynamaktadır. Mahkeme dıştan bakıldığında da tarafsız görünümde olmalıdır. Bu nedenle bir parti ya da devlete bağlı askeri hâkim veya kamu görevlisi bulunmamalıdır [54].

51 Gulam Azam'ın hasta olduğu için yemeklerinin özel olarak dışarıdan getirilmesi talebinin ret edildiğini, kitap defter ve hatta Kuranı kerim verilmediği de savunma avukatları tarafından ifade edilmektedir.

52 AİHM, IV. Section, v. 05.10.1999, NJW 2001, 1989- Grams/Almanya; madde 2 kn. 13; madde 3 kn. 4.

53 Hans-Meyer Ladewig, Adil Yargılanma Hakkı-I, Çev. Özlem Yenerer Çakmut, İç: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Seçkin Yay., Ankara, 2004, s. 254.

54 AİHM v. 29.04.1988, Series A, Bd. 132, S. 29 Nr. 64 ff.- Belios/İsviçre; AİHM v. 28.06.1984, Eu GRZ 1985, 336 Nr. 41 f. – Sramek /Avusturalya

Mahkeme aynı zamanda tarafsız olmalıdır. Avrupa insan hakları mahkemesi de kararlarında hâkimintarafsızlığı ve bağımsızlığına gereken önemi vermiştir.[55]AİHM öncelikle görüşleri bakımından hâkiminsübjektif olarak taraf tutan bir eğilim içinde olup olmadığını araştırmaktadır.[56]

Fransız Yüksek İdare Mahkemesi (Conseil d´Etat) önünde yapılan sözlü duruşmada uzman olarak hukuki görüşünü bildiren ve bunu müteakiben oy hakkı olmaksızın mahkeme müzakeresine katılan Commissaire de Gouvernement (Genel Savcı)nın rolü ele alınmaktaydı. AİHM, Commissaire de Gouvernement´in müzakereye iştirakini 10'a karşı 6 oyla md 6.1'in ihlali olarak değerlendirdi. Mahkemenin temel görüşü tarafsızlığın dış görünümünün de bulunması gerektiğiydi. Olayda, eğer Commissaire hâkimlerle müzakeresinde duruma göre davacı için olumsuz görüşünü geri alsaydı bu durum gerçekleşmiş olmazdı. Bu gibi kişilerin hükümet komiseri olarak uluslararası mahkemelerde danışmanlık görevine katıldığı zaman da 6/1 c.1 maddesiihlal edilmektedir [57].

Bu bağlamda Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesi açısından değerlendirildiğinde adil yargılanma hakkını gerçekleştirememiştir. Zira, Mahkeme başkanı, Belçika'daki bir avukattan nasıl davranacağını çok uzun süren bir skype görüşmesi vemail ile sormakta ve karşı tarafın beyanı üzerine hareket etmektedir. Hâkimin, söz konusu kişiden aldığı ceza yargılamasına ilişkin bilgiler de Mahkemede tatbik edilmektedir. Bundan daha vahimi ise Mahkeme Başkanının uluslararası hukuk ilkelerine bağlı kalacağını düşündüğü mahkeme üyesinden bu bağlılık nedeni ile rahatsızlığını ifade etmesidir. Bu skype görüşmeleri ortaya çıktıktan sonra da, Mahkeme başkanı iken yaptığı konuşmalarla elde ettiği bilgiler çerçevesinde şekillenen yargılama tutanakları, yeni başkanın atanmasından sonra da, hiçbir yenileme ihtiyacı olmaksızın geçerli olduğu belirtilmekte ve karar duruşmasına yaklaşıldığı sinyali verilmektedir. Bu durum, adil yargılama hakkının ihlal edildiği hususunda ciddi endişelere yol açmaktadır.

B. **YETKİLİLER TARAFINDAN, YARGILAMA BİTMEDEN SUÇLAMADA BULUNULMASI**

Ceza Hukukunun en temel ilkelerinden olan masumiyet karinesinin ihlal edilmesi de mahkemenin ve vereceği hükmün meşruiyetini ortadan kaldırır. Önemine istinaden bu ilke uluslararası sözleşmelerde ve uluslararası mahkemelerin kararlarında yerini fazlasıyla almıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/2 maddesi de bu ilkeyi düzenlemiştir. Buna göre masumiyet karinesi kendisine bir suç isnat edilen kişinin yasa uyarınca suçluluğu kanıtlanana kadar masum sayılmasını ifade etmektedir. Yargılamakesin hükümle sonuçlanana kadarsanığın masum olduğu varsayılmadıkça ona tanınan diğer hakların bir anlamı olmayacak ve bu haklar görünüşte var olsa da etkin biçimde kullanılamayacaktır. Masumiyet karinesi, yargılamanın yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından gerçekleştirilmesini, makul sürede, açık ve aleni ve hakkaniyete uygun şekilde sonuçlandırılmasını gerektirir.Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Barbera, Messegue ve Jabardo - İspanya davalarında "Mahkeme üyelerinin yargılamaya başlarken sanığın suçlu olduğu ön yargısı taşımamaları gerektiğini"ifade etmiştir.[58]Bir televizyon röportajında, yüksek düzeydeki iki memur, Fransız İçişleri Bakanının huzurunda, tereddütsüz bir şekilde, şikâyetçinin suçun azmettireni olduğu nitelendirmesinde bulundular. Böyle bir durumda masumiyet karinesinin ihlal edildiği[59]mahkemece tespit edilmiştir.

Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesindeki davada ise; Hükümet yetkilileri, yargılananların "soykırıma karıştıklarını, savaş suçu işlediklerini ve bu nedenle Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılandıklarını, müteaddit defalar ifade etmişlerdir.

Yine Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesinde yargılananların davası dahi bitmeden infazın ne zaman gerçekleşeceği konuşulmaktadır.

---

dosyası.
55 AİHM v. 22.04.1994, Serie A, Bd. 286, S. 38 Nr. 35-38- Saraiva de Carval/Portekiz davası.
56 AIHM v. 29.03.2001, Sig. 2001- III Nr. 45- D.N./İsviçre dosyası.
57 AİHM v. 07.06.2001, Slg. 2001-VI- Nr. 77 ff.- Kress/Fransa dosyası.
58 Barbera, Messegue ve Jabardo-İspanya, 6 Aralık 1988, A 146, para. 77, www.echr.coe.int.
59 Allenet de Ribemont/Fransa Series A 308 (1995), kn. 11, 41.

Bu durumda, uluslararası hukuk ve uluslararası mahkeme kararları doğrultusunda, sanıklar yönünden, masumiyet karinesinin ve adil yargılama hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

I.V. SONUÇ

Uluslararası Hukukçular Birliği,Bangladeş'te konunun bütün tarafları ve hükümet yetkilileri ile görüşüp kapsamlı çalışmalar sonucunda aşağıdaki sorunların Bangladeş Uluslararası Savaş Suçları Ceza Mahkemesi yönünden devam ettiği, bu yargılama sonunda verilecek kararın da adil olamayacağı konusunda ciddi endişelere sahip olmuştur.

A. BANGLADEŞ ULUSLARARASI SAVAŞ SUÇLARI MAHKEMESİNDE ADİL YARGILAMA HAKKININ İHLALİNİN TESPİTİ

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi'nin amacı ve yapısı sorunludur. Mahkeme iktidar partisinin seçim propagandasında yapacağını vadettiği yargılamaya ilişkin olarak kurulmuş özel ve yanlı bir mahkeme olduğu her zaman ileri sürülebilecek niteliktedir.

a. Mahkeme hâkimlerinin tamamı, savcıların tamamı ile soruşturma komisyonunun tamamı Hükümet kararı ile ve hükümet tarafından atanmıştır. Üstelik savcıların hukukçu olma şartı yoktur. Bu durum, adil yargılanma ilkesinin ihlalini oluşturmaktadır.

b. Mahkeme, düşük bir yüzde ile seçimi kazanan iktidar partisinin iradesiyle kurulmuştur. 350 kişilik parlamentoda, 250 sandalyeyi hak eden partinin görüşü doğrultusunda kurulmuştur. Bangladeş vatandaşlarının çoğunluğunun iradesi gereği kurulmuş bir mahkeme değildir.

c)Muhakeme devam ederken, sanıkların aleyhine olmak üzere, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanununda değişiklik yapılmıştır. İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Af Örgütü, International Centre For Transitional Justice gibi insan hakları kurumları ve ABD'nin Savaş Suçlarından sorumlu büyükelçisi Philipp Repp gibi uluslararası savaş suçları uzmanları, Bangladeş hükümetini bu yargılamadaki usulsüzlükler konusunda uyardıkları halde, bu durumun düzeltilmemesi endişeleri artırmaktadır.

d) Mahkemenin Uluslararası niteliği olmadığı, bütün yetkililer tarafından kabul edilmektedir. Ancak, Ulusal bir mahkemeye, Uluslararası başlığı konulmakla ara kararlarının temyiz edilememesi gibi sanıkların iç hukuk yönünden sahip olduğu "adil yargılama hakkı"na ilişkin hakları çok sınırlanmıştır.

e)Nizamul Hak'ın, 1994 yılında sanıklar aleyhine rapor hazırlayan kişi olduğu halde, Hükümet kararı ile Mahkeme başkanlığına atanması ilehâkimin tarafsızlığına ilişkin Uluslararası ceza muhakemesi standartları, ihlal edilmiştir.

f)Mahkeme başkanının, skype görüşmeleri ile ortaya çıkan konuşmaları sonucunda verdiği istifa dilekçesinin gerekçesi Mahkemenin sıhhatine halel getirmemek olarak ifade edilmiştir. Ancak, söz konusu Mahkeme başkanının yaptığı bütün görüşme içerikleri tarafsız olmadığını, ayrıca hükümetin baskısı altında olduğunu göstermektedir. Bu bakımdan yargılamada aldığı kararların ve işlemlerin aynen korunması, diğer iki yargıç ve savcının halen göreve devam etmesi, mahkemeye duyulan güveni ortadan kaldırmıştır.

g) Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi Kanununda ve Savaş Suçları Kanunda belirtilen suçlar belirlilik ilkesine uygun olarak tanımlanmamış; kanunilik unsuruna riayet edilmemiştir. Örneğin bir kabileden iki kişiyi öldürmek savaş suçları mahkemesinde yargılanma sebebi olabilecektir.

h) Mevcut kanun dahi ihlal edilerek yapılan tutuklamalar keyfi uygulamalar olarak görülmektedir. Gulam Azam başka bir dava için adliyeye gittiğinde tutuklanmıştır. Soruşturma aşamasında ifadesinin alınıp alınmadığı, sulh ceza veya savaş suçları mahkemesinde sorgu hâkimi huzuruna çıkartılıp çıkartılmadığı hususu açıklanmamıştır.

ı)Suç isnadı ve ispat standardı somut biçimde açıklanarak ortaya konulmamıştır.

i)İdam Cezasının hukuki yapısı açısından sorun bulunmaktadır. Suç savaş suçu olarak tanımlanmasına karşın, Bangladeş Hükümetince kabul edilen Roma Statüsü bu tür durumlarda idam cezası verilmesine karşıdır.

j)Yabancı avukatların hukuki danışmanlık yapmasına ve duruşmaları izlemesine engel konması, çeşitli sivil toplum kuruluşları ile İngiltere'deki avukatların duruşmalara girip takip etme isteklerine izin verilmemesi yargılamanın saydamlığına zarar vermektedir.

k)Sanık tarafının tanığının şüpheli biçimde ortadan kaybedilmesi, adil yargılanma ilkesinin açık ihlalidir.

l)Savcılık ve savunma avukatları arasında delillerin serbestliği ile silahların eşitliği ilkesine uyulmamıştır. Sanıkların tanık sayısına kısıtlamalar getirilmiştir. Bu durum savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurmuştur.

m)Birleşmiş Milletler Keyfi Gözaltı ve Tutuklamayla Mücadele Çalışma Grubunun da kabul ettiği gibi, mevcut yasal çerçeve soruşturma döneminde ifşa ve savunma haklarına ilişkin Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi(ICCPR) gerekliliklerini etkin şekilde yerine getirmediği belirtilmiş ve Özellikle, aşağıdaki hususların ICCPR şartlarına uymadığı saygıyla hatırlatmıştır.

(a) Tutuklamanın ardından suçlamalarınniteliğiyle ilgili olarak yeterli bilgiverilmemiştir.

(b) Soruşturmayla ilgili bilgi davalıya değil Mahkemeye sunulmuştur.

(c) Soruşturma raporu ve Dava Günlükleri asla davalıya ifşa edilmemiştir.

(d) Soruşturma gizlilik maskesi altında etkili şekilde yürütülmüştür.

(e) Savcı/ Davacının kullanılmayan veya temize göre götüren materyallerin davalıya sunma zorunluluğu getirilmemiştir. (cümle anlamsız tercüme düzeltilecek)

(f) Soruşturma süresince Sanık/Dilekçe Sahibinin kendi seçtiği dava vekili ile özel iletişim kurma hakkı verilmemiştir.

(g) Sanık/Dilekçe sahibine soruşturma dönemi süresince dava kararlarının ve Mahkeme Emirlerinin kopyaları verilmemiştir.

(h) Sanık/Dilekçe Sahibi dava vekilinin yokluğunda sorgulanmıştır.

(i) Soruşturma makamının üyeleri daha sonra medyaya Sanık/Dilekçe Sahibinin sorgulama sürecinde suçunu itiraf ettiğini bildirmiştir.

B- ÖNERİLER

Uluslararası Hukukçular Birliği olarak, konu ile ilgilenen tüm uluslararası kuruluşlar ve birimler gibi, mezkûr dava ve muhakeme hakkındaki endişelerin giderilmesigerektiği kanaatindeyiz.

Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsü'nde yer aldığı gibi, uluslararası ceza yargılaması yapma gücü olmayan devletlerin, bu yetkisini Uluslararası Ceza Mahkemesine devretmesien uygun yol olacaktır. Zira, hakimi, savcısı ve soruşturma komisyonu tamamen Hükümet tarafından atanan ve sanıkları da tamamen hükümet muhalifi iki ayrı siyasi partiye mensup olduğu bir yargılamadan uluslararası standartlarda bir yargılama yapılamayacaktır.Bu savımızın somutlaşmış örneği Cemaat-i İslam Partisi Genel Sekreter Yardımcısı Abdülkadir Molla'nın 12 Aralık 2013'te Molla idam edilmesidir. Aralarında İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) ve İngiltere Müslüman Konseyi'nin de bulunduğu birçok sivil toplum örgütü ile Türkiye'nin de aralarında bulunduğu bazı devletler idamı kınadıklarını açıklamışlardır. Söz konusu idam kararında mahkeme büyük bir hata yapmıştır. Müdafinin temyiz talebini verilmiş olan cezadan daha ağır bir ceza ile sonuçlandırmıştır.

Bu noktada Uluslararası Hukukçular Birliği olarak görüşümüz; Bangladeş hükümetinin taraf olduğu Roma sözleşmesi gereği

yargılamanın Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından yapılması ve davanın Uluslararası Ceza Mahkemesine devredilmesidir. Bu devir yapılmaz ise Birleşmiş Milletler tarafından bağımsız, tarafsız bir komisyon kurularak yargılamanın bütün aşamalarının takip edilmesi zorunludur.

Mahkemenin insanlığa karşı suçları tanımlaması, yargılamanın baştan yapılması, mahkeme başkanının istifasının ardından diğer iki hakim ve savcının da görevden alınması, görevini kötüye kullanan yetkililer hakkında gerekli işlemin yapılması, duruşmaların televizyonda yayınlanması ve sanıklara ağır ceza ile suçlanan diğer Bangladeş vatandaşlarına tanınan hakların tanınması için gerekli düzenlemelerin yapılması, Bangladeş'in kuvvetler ayrılığı ilkesini gerçekleştirmesi için yargıya baskı yapılmaması, şu ana kadar yargıya baskı yapanlar hakkında işlem yapılması ve bu davayı politik olmaktan çıkartarak hukuki, sadece somut olgulara göre karar veren ve denetlenebilir bir davaya dönüştürülmesi için uluslararası hukuk açısından gerekli ve elzemdir.

INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL FOR BANGLADESH AND JUDICIAL PROBLEMS

İstanbul 2013

Abbreviations

I. Preamblea.

A. International Jurists Union

B. Historical Background Of The Case And Trial Process

B.1 Foundation Of Bangladesh

B.2 Split Of Pakistan And Independence Of Bangladesh

B.3 International Crimes Tribunal For Bangladesh And Trial Process

C. International Crimes Tribunal For Bangladesh

III. International Criminal Procedure Principles Of International Crimes Tribunals
A. Fair Trial Principle
A.1. Impartiality And Independence Of Tribunal
A.2. Presumption Of Innocence

III. Trial Process At The International Crimes Tribunal For Bangladesh
A.Alleged Nonobservance Of Fair Trial Principles In The Case – Structure Of The International Crimes Tribunal For Bangladesh
A.1 Alleged Violation Of Appearance Of Impartiality By The Court
A.1.1. Jurisdiction Problems
A.1.1.1. Objections Regarding The Jurisdiction
A.1.1.2. Crimes Under The Jurisdiction Of The Court
A.1.2. The Claim That Tribunal Conducts Trials For Political Reasons
A.1.3. Press Coverage Of Conversations Indicating Chief Judge's Being Urged By Others
A.1.4. Pressures On The Media
A.2. The Claim That The Tribunal Is Not Impartial And Independent As Of Its Foundation
A.2.1. Procedure Of Appointment Of Tribunal Judges
A.2.2. Procedure Of Appointment Of Tribunal Prosecutors
A.2.3. Procedure Of Appointment Of Investigation Committee
A.3. Alleged Partiality Of Tribunal In The Trial Procedure
A.3.1. Trial Procedure
A.3.2. Authority To Detain Despite Not Included In The International Crimes Tribunals
A.3.3.Procedure For Evaluating The Evidences And Witnesses Presented To Trial
A.3.4. Limitation Of Number Of Witnesses Called By Defence
A.3.5. The Problem Of Using Newspaper Articles As Evidence In Proceedings
A.3.6. The Problem Of Not Ensuring The Security Of Witnesses
A.3.7. The Request For Broadcasting The Hearings On Tv

B. Conduct Of Proceedings Pursuant To Some Special Provisions, Not Universal Principles Of Law
Iv. Evaluation Of Trial Process In The Light Of Universal Norms
A. Independence And Impartiality Of Judges
B. Violation Of Presumption Of Innocence By Authorities

III. Conclusion
A. Identification Of The Violation Of Right To Fair Trial At Bangladesh's International Crimes Tribunal
B. Recommendations

ABBREVIATIONS

ECtHR : European Court of Human Rights

ECHR : European Convention on Human Rights

BNP : Bangladesh Nationalist Party

UHUB : International Jurists Union

ICC : International Criminal Court

ICT : International Crimes Tribunal for Bangladesh

ICTA : International Crimes Tribunals Act

ICTY : International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

ICTR : International Criminal Tribunal for Rwanda

v. : Versus

I. PREAMBLE

A. INTERNATIONAL JURISTS UNION

Violation of human rights and lack of mechanisms to prevent them is one of the most important problems today. In cases of war and chaos, fundamental rights and freedoms are completely disregarded. "Discrimination" in areas where fundamental rights are exercised has become a common issue almost everywhere in the world. Many modern countries have experienced inequalities in terms of rights and justice and adopted power-oriented policies. Thus, people who are still sensitive have set off on a quest against the violation of rights.

International Jurists Union (UHUB) was founded with the participation of jurists from 32 different countries to operate at international level for the protection of human rights and dignity, and establishment of the rule of law principle. The Union makes efforts to identify human rights violations and illegalities, and announce them to the public by issuing reports.

It has been covered in the international media that an International Crimes Tribunal was formed in Bangladesh, the leaders of opposition political parties are being tried for death penalty because of allegedly committing war crimes, and more than 5 thousand administrators and members of non-governmental organizations were arrested.

In order to investigate this issue on-site, listen to the parties personally and identify any potential human rights violations, the Union visited Bangladesh between the dates 19.12.2012 – 24.12.2012, held talks with related institutions, agencies and individuals and made necessary examinations.

B.HISTORICAL BACKGROUND OF THE CASE AND TRIAL PROCESS

B.1.FOUNDATION OF BANGLADESH

The People's Republic of Bangladesh is the world's 7th most populated country, with about 160 million people. Ethnic Bengalis make up 98% of the population and the remaining 2% is divided among small tribal groups. Muslims currently comprise 89.5% of the population, Hindus 9.6%, and others 0.9%. Bangladesh has the second-largest population of Muslims worldwide.

Until 1971, Bangladesh was called as East Pakistan, a state of Pakistan. Before that, it was Bengal, a state of the British India. Bangladesh had been under the rule of Muslims from 12th century to 1757, and of the British from 1757 to 1905. On August 14, 1947, Pakistan declared its independence, by separating from India.

B.2.SPLIT OF PAKISTAN AND INDEPENDENCE OF BANGLADESH

India was located between West and East Pakistan and that was causing disconnection between two parts of the country. The fact that the territories of East Pakistan were disregarded by British occupiers led to various problems in time. Also, whereas East Pakistan was constituted of a Bengali-speaking population, Urdu language was dominant in West Pakistan. The ban on Bengali language and the issue of sharing economic sources caused a civil war between two parts of Pakistan in 1971.

On November 28, 1969, Sheikh Mujibur Rahman and his Bangladesh Krishak Sramik Awami League built his electioneering programme during the elections for the formation of council members, on the promise of autonomy for East Pakistan. Led by Sheikh Mujibur Rahman, the Awami League got stronger day by day and started to demand autonomy. This increased the reaction of people to rule of Ayub Khan, who came to power in a coup. As a result of reactions, Sheikh Mujibur Rahman was released in February 1969, and the Awami League won 167 seats out of 313 during the elections held in December 1970. On March 1, 1971, the formation of national assembly was postponed and the assembly was shut down for an indefinite period of time.

On March 7, 1971, Mujibur Rahman initiated the independence movement, which then separated East Pakistan from West Pakistan on March 7, 1971. "*This time the struggle is for our freedom*" proclaimed Sheikh Mujibur Rahman during his speech at the Ramna Race Course Maidan in Dhaka to over two million Bengalis. About three weeks later, on March 26, Sheikh Mujibur Rahman declared the independence of Bangladesh, and called people to the war against the Pakistan army. After this declaration, he was arrested, taken to Pakistan and court martialed.

Afterwards, he sparked the struggle for independence which lasted for 10 months. Meanwhile, India interfered in after some people took refuge in India, and then Indo-Pakistani War started. The war ended in December 1971, and India occupied majority of East Pakistan and took this region under its control for two weeks. On December 16, 1971, when the Pakistani troops surrendered to the Indian forces, the foundation of Republic of Bangladesh was officially declared. It was announced that during the war three million Bengalis were killed, 200 thousand women were raped, and especially intellectuals such as journalists and teachers were killed.

In December 22, 1971, the People's Republic of Bangladesh was founded under the leadership of Mujibur Rahman, and India left the country. The fact that Mujibur Rahman and the Awami League came into power did not cool down the chaos. During the coup organized on August 15, 1975, Mujibur Rahman, and his entire family were assassinated, except his daughter Hasina, current President of the Bangladesh Awami League, and his sister. Khondaker Mostaq Ahmad took charge, and then Brigadier General Khaled Mosharraf overthrew Mostaq Ahmad on November 3, 1975. They each ruled the country only for four days.

On November 7, 1975, Major General Ziaur Rahman staged a coup and overthrew Khaled Mosharraf. He then won the elections held in 1977. On May 30, 1981, a group of military officers and troops organized another coup, which resulted in failure. Although the troops of Ziaur Rahman quelled the coup, Ziaur Rahman was killed. On November 15, 1981, an election was held, and Abdus Sattar, leader of the Bangladesh Nationalist Party, and assistant of Ziaur Rahman, became the new president by winning 66% of the vote. However, political stability was not ensured again and the country was still full of chaos. Muhammad Ershad, Chief of the General Staff, overthrew Abdus Sattar in a military coup, and declared that the military government will rule for two years. His presidency was also supported by a referendum held on March 21, 1985. After the resignation of Muhammad Ershad as a result of large-scaled protests, Shahabuddin Ahmed was appointed acting president on December 6, 1990. Afterwards, Khaleda Zia, the widow of Ziaur Rahman, was elected as president, winning the elections on September 19, 1991. After the political disturbances in the country, the government was lastly formed under the presidency of Sheikh Hasina, the President of Awami League, with a landslide victory in the 2008 elections.

B.3.INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL FOR BANGLADESH AND TRIAL PROCESS

In 1972, a law was enacted for the trial of Pakistani soldiers and civilian Bengalis who allegedly helped them, and many people were arrested. In November 1973, an amnesty was declared except for serious crimes such as murder, rape and arson, and majority of prisoners and accused people were released. Those who were tried for serious crimes such as rape and arson were acquitted.

In April 1973, the Parliament of Bangladesh adopted the law called "1973 Act", in order to judge 195 war criminals who were the members of Pakistan army. As stated by defence attorneys[1] and BNP[2], the main opposition party, this law was enacted particularly to judge only Pakistani soldiers who are not Bangladeshi citizens. Eventually, the government formed a court after the war and judges 195 Pakistani soldiers who were accused of said crimes. In 1974, Pakistan recognized Bangladesh, and the judged Pakistani soldiers were extradited to their country after the general amnesty.

The biggest election promise of Hasina Vecid, the President of Bangladesh, during the campaign in 2008 was to try the war criminals. In one year after Hasina Vecid won the elections, the legal process began.

The Bangladesh Liberation War, which was the reason to try opponents at the International Crimes Tribunal, occurred in 1971. In the meantime, no charges were pressed against the members of Bangladesh Jamaat-e-Islami and BNP, the opposition parties. Those prosecuted were the executives of BNP, main opposition party, and Jamaat-e-Islami, former ministers and members of the parliament. The accused people, other than Ghulam Azam, who is currently 91 years old, were students during that war.

The government of Bangladesh accuses those prosecuted at the International Crimes Tribunal, for "causing death of 3 million, rape of 200,000 women, and forcing millions of people leave their homes by collaborating with Pakistani soldiers". The government also claims that Ghulam Azam led those suspects.

1 Notes of Talks between International Jurists Union and Defence Attorneys of Jamaat-e-Islami, December, 2012
2 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, December, 2012

Ghulam Azam became the General Secretary of Jamaat-e-Islaami in East Pakistan in 1957. In 1964, the Ayub Khan, the President of Pakistan, banned Jamaat-i-Islaami and Azam was arrested once again. After he came out of prison, he led the resistance of all political parties against the military regime of Ayub Khan.

According to the statements of defence attorneys, Prof. Ghulam Azam did not give support to the Bangladesh Liberation War against Pakistan, which sparked in 1971. He pointed out the potential damages of separation of Muslim world one more time, by stating that the war will not solve the problems of East Pakistan. He was also concerned that gaining independence with the support of India, the neighbouring country, may indirectly put Bangladesh under India's control, and also maintained his campaign for "United Pakistan" during the liberation war. He reacted to the violence committed by the Pakistan Army against the people of Bangladesh, and called the leaders of Pakistan Army, including the Chief of Army Staff Tikka Khan for ending the attacks.

C. INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL FOR BANGLADESH

The Awami League, currently the governing party, promised during the general election campaign in 2008 to try the war criminals if they win the election. After coming to power, the government amended the International Crimes (Tribunals) Act of 1973[3]. The government assigned a *judge, prosecutor and members of investigation committee* to the International Crimes Tribunal for Bangladesh (ICT). On March 21, *2010*, ICT started trying the *leaders of two main opposition parties* forming alliance in the last election (Jamaat-e-Islami and Bangladesh Nationalist Party (BNP)), including former ministries and deputies, on the grounds that they collaborated with the Pakistan Army during the liberation war in *1971*.

In the process, more than 16,000 people, who were the members of the Jamaat-e-Islami, the opposition party in Bangladesh, were taken into custody. The media covered that the detainees were tortured and some died in detention[4]. According to the data of Dikyar, a human rights organization in Bangladesh, 40 died and about 7000 injured because of political disturbances in 2009. Until September of 2010, another 165 died and about 12,000 injured[5]. Many issues emerged regarding the trial process of International Crimes Tribunal. Recently, over 17 hours of Skype conversations and 230 e-mails about the case between the Chief Judge Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin, a lawyer living in Belgium, were revealed by the newsmagazine *The Economist*[6].

At this point, we, as the International Jurists Union, felt the need to visit Bangladesh, to listen to all parties personally about the case-related issues. On December 20, 2012, the Union arrived in Dhaka, the capital of Bangladesh, and held talks with Golam Arif Tipu, Chief Prosecutor of ICT and Bangladesh Supreme Court, Quamrul Islam, Minister of Justice, Gowher Rizvi, adviser to the prime minister, representatives of Bangladesh Nationalist Party (BNP), the main opposition party, attorneys of Bangladesh Supreme Court, Sultana Kamal, one of the counsels for the prosecution, Defence Attorneys, and head of defence attorneys. After these talks, the Union obtained detailed information about the case.

During the conversation with the Minister of Justice, the Union asked him whether the international principles of fair trial are observed in the ongoing case, and he was informed of public concerns at international level. All conversations and talks were recorded by the union's committee in minutes. Since the trial ongoing at the International Crimes Tribunal is open to the public[7], the committee observed the trial at the court. Furthermore, the committee visited the Liberation War Museum and observed the traces of unjust treatments in the past.

The committee witnessed the trial on the spot at the International Crimes Tribunal and examined the documents presented by government representatives. The bills of indictment issued for each accused were reviewed. Afterwards, Skype conversations between the Chief Judge and the lawyer living in Belgium were evaluated. The reports developed by the Human Rights Watch,

3 The International Crimes (Tribunals) Act (Act XIX of 1973)

4 24.12.2012, Imposing Law in the Land of the Lawless, http://ireport.cnn.com/docs/DOC-901453, URL retrieved on 30.12.2012.

5Allegedly, 300 people injured and 50 people were arrested on 02.01.2013 alone. http://bdnews24.com/details.php?cid=3&id=239300&hb=3http://www.dailysangram.com/news_details.php?news_id=105578, http://www.dailysangram.com/news_details.php?news_id=105585

6 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain

7 International main court conventions and human rights instruments already stipulate open and public prosecution as a fundamental right. Art. 21(2), ICTR (Art. 20(2), ICC (Art. 67(1), European Convention on Human Rights Art. 6(1), the UN Covenant on Civil and Political Rights Art. 14(1), American Convention on Human Rights Art. 8(5).

Amnesty International, International Centre of Transitional Justice, US Ambassador on War Crimes Issues, International Bar Association, The United Nations Working Group on Arbitrary, and Organization of Human Rights and Solidarity for Oppressed People (MAZLUMDER), which expressed that human rights have been violated in this case, were also reviewed. Also, the committee thoroughly evaluated the International Crimes Act, procedures regarding the criminal justice, and court notification on procedures or principles, reviewed the legislation and procedure on International Crimes and decisions of the European Court of Human Rights on fair trial, and consequently this report was developed on the trial which is ongoing at the International Crimes Tribunal for Bangladesh.

The purpose of this report is to identify whether a fair trial process is ensured at international standards at the International Crimes Tribunal for Bangladesh, which is a party to the Rome Status that established the International Criminal Court dated March 23, 2010, through the International Covenant on Civil and Political Rights in September 2010.

II. INTERNATIONAL CRIMINAL PROCEDURE PRINCIPLES OF INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNALS

General basic principles of procedure in international crimes can be defined by looking at the general rules of procedure of International Military Tribunal for Major War Criminals (Nuremberg), International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR) and International Criminal Court (ICC), the respective case law and general principles of criminal procedure. General basic principles that establish fundamental human rights for the accused, witnesses or victims are set out in the European Convention on Human Rights (ECHR), International Covenant on Civil and Political Rights, American Convention on Human Rights, and African Charter on Human and Peoples' Rights. In the literature, there are two fundamental trial rights based on the basic principles.

A. Fair Trial Principle

The fair trial principle is one of the most important and globally accepted principles of international law. Conventions on fundamental human rights regulate this principle. Articles 14/1 and 26 of the European Convention on Human Rights, and Article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights are some examples. Especially the European Court of Human Rights[8] and International Crimes Tribunals construct this principle in many judicial opinions. Also, conventions, and treaties that establish international crimes tribunals contains provisions on this principle. Two of the oldest examples are Article 16 of the Charter of the International Military Tribunal for Nuremberg Trials and Article 9 of the Charter for Tokyo War Crimes Tribunal. Furthermore, charters of current international crimes tribunals cover this principle. For instance, Article 21/1 of the Charter for International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, Article 20/2 of the Charter for International Criminal Tribunal for Rwanda, and Article 67 of International Criminal Court regulate these principles. Additionally, said courts took important decisions in regards to that principle.

Longstanding practices of governments have made the fair trial principle a customary rule of the international law.

The fair trial principle has three main criteria. The first one is the principle of equality of arms, which requires that the accused must be at the same or a better position with the authority of prosecution, because the prosecution authority is at a powerful position and collects evidence. In international crimes, evidences may spread in various countries, and accusations could be very serious and complex. For this reason, the defence party must be given the right to get prepared for the case in all aspects.

For the equality of parties, the accused party must be given various rights. Above all, the accused party has the right to have information in detail about all accusations against him. Accordingly, that party must have the right to access and review all evidences collected against. Rules of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia and the International Criminal Tribunal for Rwanda grant a period for the announcement of evidences and list of accused individuals. Besides, the accused has the right to free legal aid that must be provided by the court, in case that party cannot afford retaining a lawyer. Lastly, the accused party must be given the right to call the witnesses and cross-examine the witnesses brought by the claiming or defence party. If the accused person has any security concerns, then that party can ask for protection. If the witnesses reject attending the hearings for security reasons, other facilities, including video-conference, must be provided[9].

8 For example judicial opinion of the European Court of Human Rights, see *Artico v. Italy*, May 13 1980, par. 32; *Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain*, December 6, 1988, par. 67; *Edwards v. United Kingdom*, December 16, 1992.
9 *International Criminal Law*, Antonio Cassese (New York, 2008), p. 386

Secondly, trials and proceedings must be public in order to strengthen fair trial. Charters of international crime tribunals and conventions, treaties and national legislations on human rights contain this principle as a fundamental right[10]. This principle is ensured in the Statute of International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (Article 22), International Criminal Tribunal for Rwanda (Article 21), and International Criminal Court (Article 68).

A.1 Impartiality and Independence of Tribunal

Today, all legal systems include the principle on impartiality and independence of tribunals. In the *Furundžija*'s appeal judgment, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia addressed to the importance of this principle and its place in legal systems[11]. In the judgment, the court stated that the fundamental human right of an accused to be tried before an independent and impartial tribunal is generally recognised as being an integral component of the requirement that an accused should have a fair trial. Articles 13/1 and 21 of the Statute that establishes the Tribunal also include this principle. The Tribunal evaluated the decisions of courts of various countries and the European Court on Human Rights, and noted that there is a general rule that a judge should not only be subjectively free from bias, but also that there should be nothing in the surrounding circumstances which objectively gives rise to an appearance of bias. Accordingly, ICTY established the following criteria in interpreting and applying the impartiality requirement of the Statute;

A. A judge is not impartial if it is shown that actual bias exists.

B. There is an unacceptable appearance of bias if:

i) A judge is a party to the case, or has a financial or proprietary interest in the outcome of a case, or if the judge's decision will lead to the promotion of a cause in which he or she is involved, together with one of the parties. Under these circumstances, a judge's disqualification from the case is automatic; or

ii) The circumstances would lead a reasonable observer, properly informed, to reasonably apprehend bias.

The same principles must be adopted in interpreting and applying the Rule 15(A)[12].

In order to ensure the impartiality and independence of judges, a mechanism must be established first, which will enable the election of judges who have moral integrity, and are impartial, and independent from politics and government. ***Secondly, the judges must be prohibited from asking or receiving instructions from outer authorities, or being interested in the benefits or concerns of parties in any manner.*** Lastly, a control method must be adopted, which will prevent judges from showing partiality or being a party, and take them off the case, and even off the court in case it is identified that they are partial or biased[13].

The principle of independence and impartiality of judges must be observed both during and after their election. Judges are required to avoid all kinds of activities that may jeopardise their independence or adversely affect the trust on their independence. Article 40/1 of ICC Statute regulates this issue. Judges, as required by the principles of tenure of judges and judicial independence, are not and must not be under the influence and pressure of state. This privilege and immunity prevents irregular intervention of the state. Furthermore, court legislations include various methods that protect the independence of judges. These methods are protected by legislations in international courts. ICTY Rule 15(A) and ICC Rule 34 are two examples in point.

A.2 Presumption of Innocence

The principle of presumption of innocence is as old as the history of humanity and a part of all legal systems. Under this principle, a person is innocent until proven guilty through evidences. He or she cannot be considered and treated as guilty. This principle is more important with regards to judges, because if the judge does not consider an accused person innocent under this principle at the beginning of proceedings, than such trial is not legitimate. All national legal systems contain the principle

10 Art. 21(2), ICTR (Art. 20(2), ICC (Art. 67(1), European Convention on Human Rights Art. 6(1), the UN Covenant on Civil and Political Rights Art. 14(1), American Convention on Human Rights Art. 8(5).
11 *Furundžija (Appeal)*, ICTY AC, 21 July 2000 (case no. IT-95/1-A).
12 *Furundžija (Appeal)*, par. 177, 189 & 191.
13 Cassese, p. 379.

that the accused party is innocent unless proven otherwise. Statutes of ICTY (Article 21(3)), ICTR (Article 20(3)) and ICC (Article 66) covers this presumption as well. In general, the content of presumption of innocence is recognized as follows:

i) Suspects must be treated as innocent until the alleged crimes are proved;

ii) The prosecution has the burden of proof for the alleged crimes. The suspect may content himself/herself with rejecting the evidences presented against him/her. He/she is not obliged to prove his/her innocence[14].

iii) The court is obliged to obtain evidences at particular standards (clear and conclusive) in order to accept that the accused person is guilty.

There are three important problems regarding the treatment of accused person pursuant to this presumption. The first one is the question of *when* the accused is subject to the presumption of innocence: after being formally accused and called as suspect, or when an investigation is launched against him/her as a suspect, meaning before the formal accusation? The texts of respective documents support the first one since the term "accused" is used. However, the presumption of innocence applies during the preliminary inquiry stage as well, because considering that the accused person has the right to presumption of innocence, someone who is even not considered as accused has much more entitlement to this presumption. Furthermore, investigating authorities are required to perform investigation also for the good of suspect, meaning they are obliged to collect not only unfavourable evidences, but also favourable ones.

Another problem is the coverage of suspect's arrest and trial by media. The media does not hold off from reporting news about those who are accused of serious crimes such as war crimes, genocide and offences against humanity, just like they are proven guilty. Moreover, there are times media present the suspects by using various negative adjectives, such as monster and butcher. In domestic trials, courts may take decisions to prevent such news. The accused may file a libel suit against such. However, this is not possible in case of international accusations. Therefore, holding off from reporting such news is in the hands of media on one hand, and prosecutor on the other. Nevertheless, countries must develop legal solutions against the excessive involvement of media in investigation and trial processes and thus violation of presumption of innocence[15].

Lastly, this presumption must be observed in the trials. If the accused does not make any defence, in other words even state that he/she denies accusation, then the court must continue the trial as if the accused denied the accusations. This is the direct practice of presumption of innocence. The accused has the right to not prove his/her innocence and above all to remain silent. The articles covering foregoing rights aims at protecting the accused's rights, such as leaving the questions unanswered. One last point is that the accused has no burden of presenting evidence to the prosecution. Also, no conclusion against the accused must be established on the grounds that he/she is exercising the right to remain silent.

With regards to the burden of proof, it is the duty of prosecutor to prove that the accused is guilty. If the prosecutor cannot prove the guilt with evidence at a sufficient level, then the court must order the verdict of not guilty. In the Natzweiler Trial in 1946 during the World War II, military judge of the British Military Court sitting at Wuppertal stressed in the case of *Wolfgang and others* that the Prosecution has the burden of proof and is required to convince the court with evidence other than a reasonable doubt[16]. As indicated in Article 67(1)(i) of the ICC Statute, the burden of proof cannot be reversed. This article is the legalized format of a general rule.

III. TRIAL PROCESS AT THE INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL FOR BANGLADESH

A. ALLEGED NONOBSERVANCE OF FAIR TRIAL PRINCIPLES IN THE CASE – STRUCTURE OF THE INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL FOR BANGLADESH

According to universal, fundamental and unchangeable criminal procedure principles concerning all times, the criminal procedure arises out of criminal suspicion and aims at revealing material fact. The purpose of criminal procedure is to ensure

14 See. *Delalič and others*, ICTY TJ, par. 599, 601.
15 Cassese, p. 381.
16 *Wolfgang Zeus and others* (the *Natzweiler* trial), British Military Court sitting at Wuppertal, 29 May 1946, at 199.

justice by bringing out the material fact. In this regard, criminal evidences must be established first, and then the crime and suspect must be found through the evidence. The presumption of innocence must be observed at a maximum level throughout the trial process and the judgment must be established on strong and undoubted evidences in any case.

The norms to be predicated on in this regard are conceptualised in the international law as historical gains stipulating the defence of human rights in the reciprocity of human rights and criminal law. Among these norms, firstly, it should be acted on the assumption that the accused is innocent, and this is the way the process of criminal procedure becomes meaningful.

When examining the foundation and structure of International Crimes Tribunal for Bangladesh and trial process of the case regarding the trying of opponents, there are some concerns and doubts in this regard. The International Crimes Tribunals Act was adopted in 1973 after the independence of Bangladesh, by the Parliament of Bangladesh. The International Crimes Tribunal was established in 1973 for the trial of Pakistani soldiers, and in the last 38 years it has been extended to the citizens of Bangladesh (especially those with political backgrounds), not to the officers of Pakistan Army, who allegedly committed the violence. For this reason, these officers have not been charged and tried in the course of time. In 2009, the Parliament amended this act, taking its current form. One of the issues that attract notice in the said amendment was the introduction of provision which reads, "*The court is independent in the performance of its judicial functions and fair trial.*" On January 25, 2010 and June 28, 2011, the court itself set out basic principles regarding the trial.

The international community has serious concerns regarding the foundation of court, other than the reference to fair trial in the act. Also, the facts that foreign jurists who are experts in the area of war crimes are not able to offer consultancy directly in this case, suspects are not able to defend themselves sufficiently due to the special regulation of court, these suspects are deprived of the rights granted to the suspects under the Bangladesh Criminal Procedure, and they will not be able to exercise such rights thereafter, have been criticized justifiably by many human rights institutions, including Human Rights Watch, Amnesty International and International Centre For Transitional Justice.

A.1 ALLEGED VIOLATION OF APPEARANCE OF IMPARTIALITY BY THE COURT

A.1.1. JURISDICTION PROBLEMS

A.1.1.1.OBJECTIONS REGARDING THE JURISDICTION

According to Article 3.1(A) of the International Crimes Tribunals Act, the court has jurisdiction with regards to the crimes committed under this law in the territory of Bangladesh whether before or after the commencement of this Act.

However, the jurisdiction and its period of time for operation become controversial, considering that the jurisdiction is limited in the territory of Bangladesh within that period, and there was no country called Bangladesh yet at the time when the crimes were allegedly committed, and it was universally recognized as East Pakistan.

Despite the fact that the Nuremberg Court was established after the World War II and the La Hague Court was given jurisdiction regarding the accused war criminals and war crimes against humanity in Rwanda as well, these both courts were established by the international community. Moreover, the International Criminal Court, which has an international nature, was granted jurisdiction regarding the mass murders committed during the formation of Federation of Bosnia and Herzegovina. For this reason, these courts were established free from all controversies and doubts with regards to their independence, and impartiality, expertise, and legal knowledge of judges.

Furthermore, all members of the International Criminal Tribunal are appointed by the government (ICTA, Article 6(1)), and prosecutors are designated by the government (Article 7(1, 2, 3)). Additionally, all members of "investigation committee", which is authorized to collect evidence for the court, and the "prosecutor", who will chair this committee, are appointed by the government (Article 8(1, 2, 3)). No jury exists in the trial process. Therefore, although this court is named "International Criminal Tribunal", it is actually a national court which was formed completely through the appointments of government, as noted by the Minister of Justice and key advisor of the Prime Ministry. As much as it does not have an international nature, there are serious doubts and concerns regarding its independence and impartiality due to the fact that all members are appointed by the government.

In this case, as indicated in the Statute of International Criminal Court, the most appropriate method for countries with no power of international criminal procedure is to transfer such jurisdiction to the ICC, and this reading applies to the present case as well, because it is not likely to ensure international standards in a trial where the judge, prosecutor and all members of investigation committee are appointed by the government and the suspects are the members of two different political parties which are completely opponent to the government.

Actually, establishment of an "international court" by a country for the trial of alleged crimes in its own territory has never been seen or generally accepted before. If this is a national court, then the procedure and principles observed and adopted in other courts should apply for this one as well. If it is an international court, then the judges must consists of individuals who are distinguished in the international community and experts in areas of legal knowledge and international criminal procedure. Otherwise, all countries which gained independence especially after the World War II would try the alleged crimes during the period of previously affiliated country, the suspects who allegedly committed crimes or people who allegedly collaborated with the criminals, at such "special court". In this case, it is possible that an accused person, who would be acquitted if he/she was tried at a normal court, may be convicted due to the claims such as crimes against humanity or genocide in spite of no evidence at a special court where the rights are significantly limited and there is no period of limitation available, instead of through the criminal procedure of municipal law. Actually, it is likely that such courts use 40-year-old proofs with no evidential value since they do not have conclusive evidences. The news covered by papers is one of them. Such issues did not occur in other countries. However the fact that they occurred at the International Crimes Tribunal for Bangladesh leads to rightful criticisms.

A.1.1.2.CRIMES UNDER THE JURISDICTION OF THE COURT

The crimes under the jurisdiction of the International Criminal Court (ICC) are 32-page-old very comprehensive descriptions from Article 6 to Article 8 of the Rome Statute of ICC and identification of actions which can be termed as "all and only the defined". However, in the International Crimes Tribunals Act, this issue is defined with a general and round statement (Article 3(2)). For example, according to the provision of said article, even if members of a group kill 2 members of another group on the grounds of feud, the court will have the jurisdiction to try these offenders for various charges, such "war crime" or "genocide" (Article 3(2/c)). In this case, determination of the jurisdiction of court in detail as stated in the Rome Statute of ICC and identification of criminal act are obligatory pursuant to the fundamental norms of Criminal Law.

As a matter of fact, the report issued by the Working Group on Arbitrary Detention, an UN-mandated body, on February 6, 2012, shows that the fair trial principle has been violated all along the case. Miguel de la Lama, Secretary of the Group, concluded in his Opinion no. 66/2011 (Bangladesh) that the detention of 7 suspects and acceleration of imprisonment of Prof. Ghulam Azam upon the order of International Crimes Tribunal were arbitrary and violated the international law. "The pre-trial detention of the six individuals brings up the issue of compliance of the International Crimes Tribunal established under the domestic law of Bangladesh. Without addressing the relationship between the provisions contained in the International Crimes (Tribunals) Act and the guarantees and remedies available under the Constitution of Bangladesh, the Working Group notes that the procedure of this Tribunal must comply with the relevant obligations of Bangladesh under international law. Bangladesh has ratified the Rome Statute of the International Criminal Court that provides a model for resolving many such issues in national law, and further assistance may be found in the jurisprudence of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, the International Criminal Tribunal for Rwanda and other ad hoc tribunals", stated the UN-mandated Working Group in their report.

As stated by BNP, the main opposition party, three issues are highlighted in the report of the Working Group on Arbitrary Detention.

1) The fact that the court arrested 1 member of BNP and 5 members of Jamaat-e-Islami without any arrest warrant is arbitrary and unlawful.

2) Placing restrictions on defendants about some legal aspects, including the restriction on the defence counsels' participation in the sessions during which the defendants were interrogated, accusations without presenting

the evidence and taking the statements of defendants even when their lawyers have not been informed of what they are accused of, are contrary to the law.

3) International obligations have not been observed in the trial process[17].

The response of Bangladesh Government to the report was that the arrests were compliant with the domestic law, and thus legal, and therefore, the Working Group's opinion is wrong. "*This tribunal is not an international war crimes tribunal, this is a domestic tribunal. Those who have been arrested are facing trial, so it's not an illegal detention*", stated Shafique Ahmed, the Minister of Law, Justice and Parliamentary Affairs of Bangladesh Government, in an interview with Al Jazeera about the Working Group's opinion. The Minister of Law, Justice and Parliamentary Affairs expressed his similar opinions in his interview with our committee, and noted that the court is named as international tribunal but it is actually a domestic tribunal. In such case, domestic criminal procedure must be enforced in this tribunal as well. However, in an amendment to the ICT Act, it is clearly set out that the Domestic Criminal Procedure Act will not apply in this case, and the provision of said law on presentation of evidence will not apply as well.

As clearly accepted by the Working Group on Arbitrary Detention, the existing legislative framework does not effectively comply with the requirements of International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) regarding the rights of access and defence during the investigation stage. Especially the following issues do not comply with the conditions of ICCPR.

(a) No sufficient information has been provided regarding the nature of charges after the detentions.

(b) Information about the investigation was presented to the tribunal, not to the defendant.

(c) Investigation report and case diaries had never been disclosed to the defendant.

(d) The interrogations had been conducted effectively under the mask of confidentiality.

(e) The prosecutor had not been imposed the obligation to submit the unused case-related data to the accused.

(f) During the interrogations, the defendant party had not been given the right to establish private communication with the selected defence counsel.

(g) The defendant had not been provided the copies of court orders and decisions during the interrogations.

(h) The defendant had been interrogated in the absence of defence counsel.

(i) Members of the investigating authority announced to the media that the defendant admitted his guilt during the interrogations.

A.1.2. THE CLAIM THAT TRIBUNAL CONDUCTS TRIALS FOR POLITICAL REASONS

Two opposition leaders, who allied in the last elections, are being tried at the International Crimes Tribunal. The Awami League, currently the governing party, had formed alliance with BNP and Jamaat-e-Islami at different times after separation from Pakistan, and governed the country for various periods. During the 2008 elections, BNP and Jamaat-e-Islami formed alliance against the current government. Afterwards, Awami League amended the act and commenced the trials in 2010. *Therefore*, *this situation leads to the claims that this case was commenced by the government for political reasons to suppress the opposition*.

"*We wanted to be separated from Pakistan, not just because of we are against Pakistan, but also because of the fact that we differ in terms of ideas and mentality*", stated Sultana Kamal, a member of the judicial investigation committee. She also noted that Jamaat-e-Islami and other 6-7 opposition parties objected to the separation of Bangladesh from Pakistan because they did not have the same opinions. Also, defence attorneys claim that Jamaat-e-Islami had objected to the separation politically, but they

17 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, December, 2012

were not involved in any activities of murder or rape and did not commit any crime against those supporting the separation[18]. Since the laws do not consider supporting "United Pakistan", the accused individuals are being tried on the accusation that "*you supported united Pakistan and therefore you were a part of the crimes committed by the Pakistan Army*." As a matter of fact, defence attorneys, BNP, the main opposition party, and Chairman of the Supreme Court Bar Association expressed that this case have been fictionalized and filed with the assistance of Government of India, in order to suppress the opposition and for political reasons. According to the comments, it is claimed that in this case, which allegedly aims at suppressing the opposition, the fundamental and minimum trial norms stipulated in the internationally recognized criminal procedure law have not been observed and the accused individuals have not been able to exercise their rights. Allegedly, this is a political case which aims at killing successful Islam instructors and politicians who are against India's pressure and suppression policy. A prosperous Bangladesh is a threat to the integrity of India. If Bangladesh reaches prosperity, then India will face dissolution, just like the former Soviet Union. Current Prime Minister of Bangladesh Sheikh Hasina is supported by the Indian community in Bangladesh. She remains in power with the support of India. India supports this case. As a matter of fact, India supports this case in order to suppress the voices against Sheikh Hasina[19].

On the other hand, the government states that Jamaat-e-Islami and some Islamic groups had given the Pakistani all kinds of help, not only in a political way, the accused individuals had played a part in identifying and killing freedom fighters, and helped them in some activities of killing and rape. "Although some people claim that the trials are due to political reasons, the tribunal was not established for political reasons. Those who are currently going to trial are before the court due to the crimes they committed. These people could be a member of any political party. However, currently there is no one before the court for any political reason", noted the Minister of Justice[20].

On the other hand, the opposition points out that this is clearly a political case, the government covers up the pressure on the opposition through this case, this is clearly stated by the secretary general of governing party, the government uses the case as an opportunity to dissolve the opposition, and so much so that someone from the government stated that this case is a blessing to dissolve the opposition[21]. Accordingly, the government, thanks to this case, covers up the problems arising out of deterioration of the country, such as perturbation, disruption of stability, and financial deficiency. By abusing the feelings of people who lost their relatives during the Liberation War, the government eliminates the opponents[22].

BNP, the main opposition party, states that the accused individuals are tried because they are the leaders of opposition, the detainees had been the allies or supporters of current governing party in the past, and the fact that such accusations had never been an issue at those times yet they are now suggests clearly that this case exists for political reasons.

The International Jurists Onion has determined the following based on the tangible data in the case;

- In 1972, an act was introduced in order to try the civilians due to the crimes committed during the war which then led to separation from Pakistan. If the current leaders of Jamaat-e-Islami would aid and abet in such crimes in the past, then they should've been tried pursuant to the acts introduced for civilians in the course of time.

- Sheikh Mujibur Rahman, who is called as the Father of Bengal, is the person who liberalised Bangladesh by separating from Pakistan, and also the founder of Awami League. He had remained in power for 3.5 years, but never accused those who are currently tried in the court.

- Sheikh Hasina, current Prime Minister of Bangladesh and leader of the Awami League, came into power in 1996, and she has never accused the leaders of Jamaat-e-Islami.

- The Jamaat-e-Islami was a partner in the 2001-2006 coalition government. Motiur Rahman Nizami, current leader of

18 Notes of Talks between International Jurists Union and Defence Attorneys of Jamaat-e-Islami, December, 2012
19 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain
20 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, December, 2012
21 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, December, 2012
22 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, December, 2012

Jamaat-e-Islami, served as the Minister of Agriculture (2001-2003), Minister of Industries (2003-2006), and Ali Ahsan Mohammad Mojaheed, Secretary General of Jamaat-e-Islami, served as Minister of Social Welfare (2001-2006).

- Salahuddin Quader Chowdhury, who is currently on trial, was elected as the Member of the Parliament from BNP, the opposition party, after the War of Liberation. Also, Abdul Alim was elected as the Member of the Parliament from the same party, and served as minister. Therefore, it is less likely for the people to elect a war criminal as the minister and member of the parliament.
- Sheikh Hasina, leader of the Awami League, lived in exile in India for a long time because almost her entire family was assassinated before, and promised this case as a part of her election campaign during the last elections.
- Although 41 years passed from the Liberation War, no accusation has been made against the accused today, and these cases were brought after the Awami League came to power alone.
- In the past, Awami League Party formed a coalition with Jamaat-e-Islami, but made no accusations.
- Although the International Crimes Tribunal was established and conducted various trials, no accusation has been made against those who are tried today.

The foregoing factors *support the assertions that the case is based on political reasons*.

A.1.3. PRESS COVERAGE OF CONVERSATIONS INDICATING CHIEF JUDGE'S BEING URGED BY OTHERS

Pursuant to the principles of international law, the judges are obliged to avoid all kinds of activities that may jeopardise their independence and affect the trust on their independence[23]. However, the weekly newsmagazine Economist published an article covering over 17 hours of recorded telephone conversations and more than 230 emails in 12 months between Nizamul Haq, the Chief Judge of International Crimes Tribunal and Belgian-based Bangladeshi lawyer Ahmed Ziaduddin[24]. According to the article, the judge and the lawyer had talked about the case almost 20 minutes every day, between August 28th and October 20th.

The Economist called the chief judge on August 5, 2012, and asked whether he has any contact with any Belgian. The judge said that they, as judges, do not take help and opinion from third parties. Asked whether they sometimes exchange e-mails about the tribunal, the judge replied that there is exchange of views regarding the judgment as well as proceedings. "*We do not talk even with our wife regarding the tribunal*," stated the Chief Judge of International Crimes Tribunal.

When the Skype conversations were published in the Economist on December 6, 2012, Nizamul Haq, the Chief Judge, admitted in the court that he talked with Ahmed Ziaduddin regarding the proceedings. He explained his reason for making such conversations that the tribunal is based on a new law, he is new in the court and it is normal to take expert opinion[25]. Then he resigned. However, no investigation has been launched against the judge for the abuse of office. Moreover, we asked the Minister of Justice, "Would you consider discharging the judge from the office if he did not resign? Because you have such authority", and he replied, "Actually, the judge did not have to leave, but he personally wanted to resign for continuance of proceedings without any doubt"[26]. Also, the chief judge stated "resignation of a judge does not make this tribunal unfair"[27]. Furthermore, Sultana Kamal, advisor to the Prime Minister and one of the counsels for the prosecution, stated that exchange of views is legal and the judge did not have to resign. *At this point, main defence of the government is that since the tribunal is new, conversations lasting*

23 Louise Doswald-Beck "International Protection, Right to Fair Trial" in *Max Planck Encyclopaedia of Public International Law*,(online ed.), at 20.
24 http://bangladeshwarcrimes.blogspot.com/2012/12/sayedee-trial-analysis-prosecution_6.html?spref=fb
25 Mr. Nizamul defended the same. The order of December 6th explains that the tribunal is based on "new law", so the judges needed to "take the assistance of researchers from inside and outside the country". It names Mr Ziauddin as just such an expert. "During the proceedings of the trial and order the Chairman also took assistance from him". Speaking to The Economist on December 4th, Mr Ziauddin said something similar. "It's up to judges to decide where they are going to get research support or other support they need. They are quite entitled to do it. The more so when they really don't have that research backup [in Bangladesh]. [They ask for help] if they feel if there are people more informed about the issue, especially where [international law] is so new in Bangladesh...I'm not really advising him, but if there is a question then I try to respond." (15.12.2012, Economist Weekly Newspaper)
26 Notes of Talks between the Committee of International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Safique, 24.12.2012
27 Notes of Talks between the International Jurists Union and Chief Prosecutor Golam Arif Tipu 23.12.2012

for months between a judge and an expert should be regarded as normal. As a matter of fact, the International Crimes Tribunal-1, from where the judge resigned, rejected on January 3, 2013, the appeals for retrial.

- *The reason for why a judge who needs to send 230 e-mails to conduct the case is appointed chief judge,*
- *The reason for why the judge does not officially inform the tribunal before 17 hours of Skype conversations are covered by the media, but does inform after the media coverage.*

The foregoing issues do not match the government's statements that the judge just benefited from an expert opinion.

- Before the conversations were leaked to the media, the judge personally stated that it is impossible for any member of Supreme Court to do something like that[28]. On which area the person from whom the judge took assistance has expertise, on what conditions he was selected, and why the court had not been informed about such issue before… These questions are left unanswered[29].

Besides, according to the claims of main opposition party, BNP, the leaked materials show that Ahmed Ziaduddin emerges as an important figure in the trial—offering advice, urging Nizamul Haq to do this or that, and supplying him with news and drafts of court documents. In general, judges are required to be extremely careful about discussing details of cases with third parties because that could lead to bias or the impression that they have come under the influence of someone who has nothing to do with the proceedings. This requirement is embodied in Bangladesh's constitution, which says "the chief justice and other judges shall be independent in the exercise of their judicial functions." The judges' code of conduct confirms that "an independent judiciary is indispensable to the justice system in Bangladesh."[30] Despite such legal arrangements, the fact that the records, news and claims which indicate the chief judge's conversations are not only for the purposes of information exchange has damaged the reliability of tribunal.

According to the international law, judges can take advice. But any adviser is usually given an official role, known to prosecution and defence. Additionally, as a general rule, advisers tend to stick to their areas of expertise—giving advice on knotty points of law, for example[31].

As noted by BNP, if the court needs specialized knowledge, then it can retain an expert and take advice within the court. However, getting written instructions from someone who is not even in Bangladesh and not registered with the bar association is nonprocedural as well as unlawful[32]. Such situation tarnishes the independence and impartiality of tribunal.

"A judge resigned from office after the Skype conversations were leaked. However, this judge had held some contacts regarding the structure of tribunal since it was a new one. He did not communicate any information he received from any witnesses etc. As it can be seen in these conversations, no obtained findings and presented documents had been communicated. Therefore, the conversations do not affect essential nature of the tribunal. He only held some talks to clarify the method of procedure", says the Minister of Justice[33].

---

28 Yet the characterisation in the order and from Mr Ziauddin contradicts what the judge told us in an interview on December 5th. On the evening before issuing the order, Mr Nizamul admitted that he and Mr Ziauddin talk but denied that the expatriate had a part in preparing documents. "As judges, we cannot take help from third person and outsiders," he said. Asked whether they sometimes exchange e-mails about the tribunal, he says "No, no, no, regarding tribunal...no talks regarding the judgment or regarding the proceedings, no." Later he said, "A Supreme Court judge, we do not talk even with our wife regarding the tribunal."
In his interview on the previous day, Mr Ziauddin also took the view that judges must be careful about speaking to third parties during a trial. He told us that he has "No official standing [with the court]. No relationship whatsoever." He can send the judge messages if he wants—but "generally though I don't," he said, "he's a judge after all." (15.12.2012, Economist Weekly Newspaper)
29 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, December, 2012
30 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013
31 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013
32 Notes of Talks between International Jurists Union and Bangladesh Nationalist Party (BNP), main opposition party, 22.12.2012
33 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012

Sultana Kamal, member of the judicial investigation committee, stated, "The Skype conversations are not directives. Since this is a special trial, the judge received information regarding the trial procedure. That was a private talk, the attorney did not give any instructions to the tribunal, and they discussed the case without receiving any instructions."[34]

"The talks between the judge and the lawyer may not be very important, and the fact that they talked very important issues about the elements of case is important", says the President of Supreme Court Bar Association[35]. On the other hand, the main opposition party, BNP, claims, in parallel with the Economist, "These conversations show that the Belgium-based lawyer directly influenced the judge about the proceedings, and they talked about how accusations will be drawn up, how the witnesses will be brought to the court, and how they will testify. Furthermore, these conversations reveal that the judge was not happy after Salahuddin Quader Chowdhury, member of BNP, former minister and current suspect, did not state anything".

As the defence counsels state[36], the judge and Belgium-based lawyer even talked about which case will be conducted first, and which decisions will be rendered in each case. Furthermore, they discussed the witnesses and all important decisions were drawn up in Brussels, and then sent to Dhaka in drafts. The conclusion of defence counsels based on the content of conversations is that many decisions had been urged with the order of that lawyer, the Belgium-based lawyer drawn up the decisions and sent them through e-mail and the same decisions written in the e-mails were rendered in the tribunal. The e-mail correspondences and conversations support this claim. Again, on November 26th 2011 the judge sent the lawyer an e-mail, reading "Subject: Order. Not yet received. Very anxious. Please send by this night Bangladesh time, otherwise, I will follow my own one. Nasim."[37] Nizamul Haq's e-mail suggests that he considered Ahmed Ziauddin's arguments to have primacy over his own. As a matter of fact, on May 12th the Brussels-based lawyer sent Chief Judge Nizamul Haq a document called "GhulamAzamChargesFinalDraft"; it was a slightly revised version of a charge sheet he had sent six days earlier. The next day, May 13th, the tribunal issued its indictment against Mr Azam. It was identical to Ahmed Ziauddin's document.

Furthermore, the discussions between the Chief Judge Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin ranged beyond the realm of technical advice. According to the content of conversations published by the Economist, on September 6th Nizamul Haq said: "I am a bit afraid about Shahinur [Shahinur Islam, a tribunal judge]. Because he is too inclined to the international standard. It was in my mind—and prosecutors also complained to me—that he brought the references of foreign tribunals in every order." Ahmed Ziauddin replied, "he has to be stopped from doing that or he has to be removed from there...If he does not stop he has to go as well, because it is so harmful to us."[38] In this conversation, Ahmed Ziauddin advises the removal of tribunal judge on one hand, and expresses his discomfort with a judge who observes the requirements of law on the other. The judge is also not comfortable with a tribunal judge who conforms to the law.

Lastly, in the case of Sayeedi, an e-mail from Ahmed Ziauddin to Nizamul Haq refers to a shared Google document called "Sayeedi judgment". This document says "last edit was made on October 14". At this time, *Sayeedi's lawyers were still presenting his defence to the court*. The document consists of a series of subjects, such as "list of testimonies", "procedural history"; "challenges", etc. Presumably details were to be filled in later. The final headings, and the only two in capitals, read: "CONVICTION/BASIS" and "SENTENCING". Courts often start work on long judgments before the end of a trial and Nizamul Haw could have amended his structure to replace "conviction" with "acquittal". However, on his own showing, that was not what was happening. He denied to us he had been working on the document in October. "Delwar Hussain's judgment has not been even started then," he said.[39]

These claims must be inquired and trust must be revealed. If these are correct, then the judgments to be rendered by the tribunal

34 Notes of Talks between International Jurists Union and Sultana Kamal, Leader of Foundation of Human Rights and Freedom Fighter, December, 2012
35 Notes of Talks between International Jurists Union and President of Supreme Court Bar Association, December, 2012
36 Notes of Talks between International Jurists Union and Key Advisor of the Jamaat-e-Islami Cases, December, 2012
37 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013
38 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013
39 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013

are actually are drawn up by other parties, not judges. This is really a desperate situation. If it is find out that such claims are true, then the chief judge and all respective parties must be tried for official misconduct.

The judge's resignation does not remove the contradiction to law. In fact, as stated by the main opposition party, the chief judge did not use the opinions he received alone, but he shared with two other members the opinions he obtained in the conversations almost 20 minutes every day. Moreover, the Skype conversations suggest that the chief judge, prosecutor and witnesses had a dinner together[40]. In another conversation, it seems there is a consensus between the chief judge and prosecutor on how the prosecutor will act, because some of the talks between them read, "You'll stand up, then I'll say sit down, and this way it will be understood there is no consensus between us".[41] *This situation shows that the judge's registration alone was not enough, the proceedings must start over to eliminate doubts and concerns about fair trial, and the prosecutor and two other judges must be replaced. However, two other judges did not resign, and the tribunal defended that the Economist published the conversations illegally, and they can not be accepted as evidence, and there is not need to start over the proceedings and decided to resume on.*

A.1.4. PRESSURES ON THE MEDIA

In general, principles of the international law require the countries to create legal solutions against the media's involvement in proceedings and trials in case of war crimes and thus causing the violation of presumption of innocence.[42] On the contrary, it was identified that there was a pressure the other way around in Bangladesh. As the defence counsels state, the talks held between the judge and lawyer had wide press coverage in Bangladesh, but for days later, the tribunal rendered an injunction banning the publication of this news. 7 journalists, namely Waliullah Noman, Noman Khan, Sacaad Hossain, Abu Bakar Siddique, Yhaya, Ariful Islam, and Shahinur Rahman, who published the conversations between the judge and lawyer in Bangladeshi newspapers, were detained.[43] Furthermore, some pressures were applied on the Economist newsmagazine[44]. Moreover, the tribunal blocked YouTube and imposed restrictions on the publication of conversations. Also, people are not allowed to make any statement in this regard. Additionally, it was noted that the government attempted to enact a law prohibiting all kinds of criticisms regarding the tribunal, but failed to do so[45].

It was reflected in the press that Bangladesh's International Crimes Tribunal lost its independence and impartiality by obtaining opinion from outsides in a nonprocedural and illegal manner. As the main opposition party, BNP, points out, the Skype conversations show that the tribunal has not been impartial from the very beginning. *Taking no action against the judge and respective parties who abolished the independence of tribunal and misused their authority, and exercising power over the press which reports such news, cause very serious questions regarding the violation of right to fair trial.*

---

40 Third, material we have seen suggests that Mr Ziauddin was communicating with the prosecution and judge about the same issues at the same time. On November 8th 2011 he e-mailed Mr Nizamul a list of matters raised by a defence petition that the judge recuse himself from the trial. The first five items on the list are materials and documents that, the e-mail says, were to be supplied to Mr Nizamul by Zaed-al-Malum, the chief prosecutor at the tribunal. It was perfectly proper for the judge to receive such materials, which do not appear to concern matters that might be disputed in court. It is also possible that the prosecutor was the person best placed to supply them. Even so, it is curious that, on a matter of procedure, the chief prosecutor is being asked to help by someone who is also advising the judge. The connection between judge, prosecution and adviser seemed to have continued. On December 11th 2011 Mr Ziauddin sent an e-mail to two prosecutors, including Mr Malum, apparently giving help with the case against Mr Azam and tips on how to present their arguments. He forwarded this advice to Mr Nizamul the same day. Speaking to us, Mr Ziauddin acknowledged knowing Mr Malum, who is acting for his family in unrelated matters. But he denies improper contact about the cases before the tribunal, and Mr Malum has not replied to our inquiries. The material we have seen therefore suggests three things: that Mr Ziauddin had an influence over how the prosecution framed its case and how the court framed its indictment; that Mr Ziauddin told the judge in his December 2011 e-mail about how prosecutors might develop their case; and that after the prosecutors laid their charges, the judge accepted guidance about the formal accusations from Mr Ziauddin directly. (http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013)

41 Notes of Talks between International Jurists Union and BNP, main opposition party, December, 2012

42 Cassese, p. 381.

43 Notes of Talks between International Jurists Union and BNP, main opposition party, December, 2012

44 On 6th December 2012 the presiding judge of Bangladesh's International Crimes Tribunal, Mohammed Nizamul Huq, passed an order requiring two members of The Economist to appear before the court, demanding that they explain how we have come by e-mails and conversations between himself and Ahmed Ziauddin, a lawyer of Bangladeshi origins based in Belgium. The tribunal was established in 2010 to consider accusations of war crimes committed in 1971, during Bangladesh's war of independence from Pakistan. December 8, 2012. http://www.economist.com/blogs/banyan/2012/12/bangladesh, retrieved on 02.01.2013

45 Notes of Talks between International Jurists Union and BNP, main opposition party, December, 2012

A.2 THE CLAIM THAT THE TRIBUNAL IS NOT IMPARTIAL AND INDEPENDENT AS OF ITS FOUNDATION

A.2.1. PROCEDURE OF APPOINTMENT OF TRIBUNAL JUDGES

According to the provisions of international law, in order to ensure the impartiality and independence of judges, a mechanism must be established first, which will enable the election of judges who have moral integrity, and are impartial, and independent from politics and government. *Secondly, the judges must be prohibited from asking or receiving instructions from outer authorities, or being interested in the benefits or concerns of parties in any manner*. Lastly, various measures must be adopted, which will prevent judges from showing partiality or being a party, and take them off the case, and even off the court in case it is identified that they are partial or biased.

According to Bangladesh's International Crimes Tribunals Act, the government appoints judges, prosecutors and members of investigation committee. Pursuant to Article 6(1) of the International Crimes Tribunals Act, the government may, by notification in the Official Gazette of Bangladesh, appoint any member of higher judicial system as the judge of International Crimes Tribunal. The government of Bangladesh has the sole and exclusive authority in the appointment of all judges. This situation causes serious concerns regarding the principle of independence of tribunal.

It will always be a controversy whether the judges appointed by the government fulfil the provision of Article 2(A), which reads, "The tribunals are independent in the exercise of judicial functions and establishment of fair trial", because all judges are directly appointed by the government. This shows the scale of political effects on the tribunal.

The basic principle of fair trial is that the judges must be independent and impartial before all kinds of power. On the other hand, Golam Arif Tipu, the Chief Prosecutor, says, "All 3 judges are completely independent, they are under no pressure, and they have an act they are proud of"[46]. However, defence counsels and non-governmental organizations stated[47] that appointment of judges at both chambers of International Crimes Tribunal has political grounds, and it is a common opinion that the appointments do not comply with legal procedures. Accordingly, Jahangir Hosen, one of the judges, was an attorney of Awami League, the governing party. Nizamul Haq, the chief judge who resigned, was an administrator of the governing party. Furthermore, Obaidul Islam, during his student days, was the student leader of Bangladesh Chhatra League, the Student Front of the Awami League.

Moreover, the defence counsels state that Nizamul Haq, before he was appointed chief judge, conducted a trial in 1994 against the members of Jamaat-e-Islami on behalf of "Ghatak Dalal Nirmul Committee", a non-governmental organization known for its close relationship with the Awami League. He stated an opinion that Ghulam Azam committed an offense. If a judge expresses an opinion before the trial, then he loses his impartiality.

The People's Court organized virtual trials where the names of real people are expressed, and their posters were burns after they are found guilty by the court, a sign of death sentence. Some of those convicted before the People's Court are now tried for death penalty as suspects at the International Crimes Tribunal. Furthermore, chief of the virtual court was assigned the chief judge of the International Crimes Tribunal. On top of that, the report of this commission was submitted to the tribunal as evidence. It is now used at the tribunal as evidence. For all these reasons, the defence counsels filed a motion for recusation on the grounds that the chief judge is not and cannot be impartial and independent. The request was rejected by the tribunal.

It is claimed that another document bearing the chief judge's signature indicated that the People's Court calls the suspects for trial. The defence counsels filed a motion for the removal of judge in October 2011, and other two members of the tribunal heard the request in November 2011. Other two judges stated that the decision on the removal of chief judge should be "on the discretion of chief judge", and the chief judge rejected to resign from his office. Upon the pressure of defence counsels on presenting sufficient level of reasons for his decision to stay in power, the Tribunal ordered that they have no right to apply pressure on the election of court members according to the law. Without ordering any injunction, the Tribunal also rendered that the defence counsels' request for presentation of reasons for not resigning is the contempt of court. Despite all these grounds, the chief judge had remained in power until the conversations and e-mails between him and the Brussels-based lawyer of Bangladeshi origin were leaked to the media.

46 Notes of Talks between the International Jurists Union and Chief Prosecutor Golam Arif Tipu, December, 2012

47 Notes of Talks between International Jurists Union and Key Advisor of the Jamaat-e-Islami Cases, December, 2012

Also, Prof. Gowher Rizvi, adviser to the prime minister, says, "upon the resignation of judge, the ministry of justice called a meeting of experts, and they decided that it is not necessary to start over the proceedings"[48]. The tribunal has authority to decide whether the chief judge's act of exchanging 230 e-mails with a third party without the knowledge of tribunal puts the entire proceedings under suspicion, and whether it is necessary to start over the proceedings. However, the fact that the experts of the Ministry of Justice held a meeting and decided to whether start over the proceedings support the claims that the judges of this tribunal are not independent. Without any decision rendered by the tribunal on this issue, experts of the Ministry of Justice make a decision. This is a direct intervention in the tribunal. Such a trial and proceedings cannot be accepted in the law.

Furthermore, the Skype conversations published by the Economist suggest that the judge came under governmental pressure. In a conversation of October 14th, between Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin, the judge refers to the government as "absolutely crazy for a judgment. The government has gone totally mad. They have gone completely mad, I am telling you. They want a judgment by 16th December...it's as simple as that." All these conversations support the claims that the government applied pressure for a judgment on December 16th, known as Victory Day in Bangladesh[49].

A.2.2. PROCEDURE OF APPOINTMENT OF TRIBUNAL PROSECUTORS

Pursuant to Article 7(1) of the International Crimes Tribunals Act, the government may, by notification in the Official Gazette of Bangladesh, appoint one or more persons as the prosecutor of International Crimes Tribunal. The government also may designate one of such persons as the Chief Prosecutor. The government of Bangladesh has the sole and exclusive authority in the appointment of prosecutors and chief prosecutor, without any term and condition. This situation causes serious concerns regarding the influence and pressure of government over the prosecutors. On the other hand, it will always be a controversy whether the prosecutors appointed by the government fulfil the provision of Article 2(A), which reads, "The tribunal is independent in the exercise of judicial functions and establishment of fair trial".

A.2.3. PROCEDURE OF APPOINTMENT OF INVESTIGATION COMMITTEE

Similarly, all members of the investigation committee are appointed by the government. President of this committee is a prosecutor who is again appointed by the government. It is not understandable why the government appoints this committee. It is already known that the government has the power to create an investigation committee for such accusations. However, claiming that a tribunal, where all prosecutors and judges are appointed by the government, is independent, impartial and neutral in its decisions and free from all kinds of suspicions is an extremely assertive statement. Furthermore, the investigation committee should collect the evidences and submit them to the tribunal. It would be more lawful for the tribunal to render an arrest warrant or an acquittal based on such evidences.

A.3ALLEGED PARTIALITY OF TRIBUNAL IN THE TRIAL PROCEDURE

Prof. Gowher Rizvi, adviser to the Prime Minister, states that although the International Crimes Tribunal is not an international court, they have conducted some example practices in the application of international standards in criminal procedure[50]. However, when the example cases of Nuremberg and Rwanda Tribunals are examined, it can be seen that such tribunals did not have the problems that Bangladesh's International Crimes Tribunal currently has, such as the appointment of all authorized individuals by the government and trial of opposition leaders.

As a matter of fact the Nuremberg Court was established after the World War II and the La Hague Court was given jurisdiction regarding the accused war criminals and war crimes against humanity in Rwanda as well. *However, these both courts were established by the "international community"*. On the other hand, the International Crimes Tribunal was established in 1973 by the government of Bangladesh for the trial of Pakistani soldiers without any international nature, and in the last 38 years it has become a tribunal trying the citizens of Bangladesh.

It is observed that amendment of procedural law in the process of proceedings brings about restrictions on the jurisdiction which is ensured through the domestic law, and thus causes heavy criticisms.

48 Notes of Talks between International Jurists Union and Gowher Rizvi, adviser to the Prime Minister, 23.12.2012
49 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain,
50 Notes of Talks between International Jurists Union and Gowher Rizvi, adviser to the Prime Minister, 23.12.2012

The principle of universal legal security (predictability) requires a person to be able to know the consequences when he/she does an act. The Minister of Justice does not think so. The Minister stated that the judge and court have the flexibility to amend these rules and adapt them today's conditions. He also noted that this Act provides both the defence and jurisdiction with the opportunity to submit evidence in any period and manner at international standards and there is no discrimination at any stage of proceedings[51].

On the contrary, the main opposition party, BNP, believes that the procedure has been changed against the accused. For example, the Act of 1973 defines the accused as, "the accused is the person against whom a formal accusation is made before the court". Therefore, one becomes "accused" only when a formal accusation is made. *However*, *the accusation against Salahuddin Quader Chowdhury, member of the Parliament from the Bangladesh Nationalist Party, was made after 11 months of his detention*. When his lawyers reminded the contradiction to law, then the tribunal amended the definition of "accused", as "someone against whom an accusation is made or an investigation is ongoing". It is claimed that there are many more such provisions which have been amended after objections[52]. Although the universal principles of law requires making a legal arrangement first and then conducting the proceedings accordingly, Bangladesh's International Crimes Tribunal performed an action first, and then amended the law to make the action comply with the law.

A.3.1. TRIAL PROCEDURE

According to Article 10, titled "procedure of trial", of the International Crimes Tribunals Act, both the prosecution and defence have the right and power to submit all kinds of evidence and counter evidence, summon any witnesses, cross-examine the witnesses of other party and make counter statement. However, considering the claims that defence counsels called the witnesses in a very limited manner and the words of Chief Prosecutor indicating that they are not able to listen to everyone as witness, it is understood that this right granted in the law to defence counsels and accused individuals has not been provided at a sufficient level.

A.3.2. AUTHORITY TO DETAIN DESPITE NOT INCLUDED IN THE INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNALS ACT

It is also an interesting point that the International Crimes Tribunals Act does not have any provision on detention before conviction. In this regard, the defence raised objection to detentions and arrests. For this reason, the tribunal retroactively amended the Law of Criminal Procedure with another law in order to legitimate the pre-conviction detention of accused individuals who were detained in 2010. This practice indicates the approach of filling the gaps in any legislation against the accused people, when they object to the legitimacy of particular procedures or when they attempt to exercise their rights during the proceedings. It is a very important issue to consider that none of the individuals who are currently detained was arrested for war crimes. All of them were arrested for other minor accusations, but then the reason of arrest has become war crimes. This situation supports and strengthens the claims that the law and even the existing acts have not been observed during the proceedings.

The question of compliance of detention procedure with the laws should be deliberated in some aspects. Stephen J. Rapp, United States Ambassador-at-Large for War Crimes Issues, expressed his concerns about detention periods before long trials. The Minister of Justice was asked whether there is a possibility to try a 91-year-old accused person, who is brought to the hearing room on a wheelchair, without arrest through guarantee or legal control measure. The Minister replied with a general answer, "*Patients are treated*".

In examining the international conventions on detention, the International Covenant on Civil and Political Rights, Working Group on Arbitrary Detention (1998), Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (1977), and the Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty (1990) all include provisions on arbitrary detention. According to the United Nations Working Group, deprivation of liberty is arbitrary if a case falls into various categories. The Working Group confirms that detention of the accused is falls into 3rd category, reading "*the total or partial non-observance of the international norms relating to the right to a fair trial*".

51 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012
52 Notes of Talks between International Jurists Union and BNP, main opposition party, December, 2012

A.3.3. PROCEDURE FOR EVALUATING THE EVIDENCES AND WITNESSES PRESENTED TO TRIAL

To mention of a fair trial, the prosecution must submit the evidences, findings and witnesses related to the accusation, to the court in a healthy manner. To ensure this, as required by the principle of equality of arms, prosecution and defence counsels must have the equal freedom and access in terms of evidences.

According to Article 10, titled "procedure of trial", of the International Crimes Tribunals Act, both the prosecution and defence have the right and power to submit all kinds of evidence and counter evidence, summon any witnesses, cross-examine the witnesses of other party and make counter statement.

The same provision is regulated in Article 17 (1, 2, 3) under the heading "*Right of accused person during trial*". Accordingly, *the rights of accused person are as follows*:

- *to give any explanation relevant to the charge made against him,*
- *to have the assistance of his counsel before the International Crimes Tribunal,*
- *to present evidence at the trial in support of his defence, to present counter evidence and to cross-examine any witness called by the prosecution*

However, in the practice of International Crimes Tribunal, the accused people and defence counsels have been deprived of foregoing rights granted in the act.

A.3.4. LIMITATION OF NUMBER OF WITNESSES CALLED BY DEFENCE

International law adopts the principle of equality of arms under the right to a fair trial. Accordingly, the accused person must be granted the rights to call witnesses and cross-examine the witnesses called by the prosecution or defence. Bangladesh's Minister of Justice said that necessary security has been provided for the witnesses and accused[53]. On the contrary, the main opposition party, BNP, stated that a restriction was imposed on the witnesses for defence and they were given 2 hours only.

Similarly, the Minister of Justice told the Committee of International Jurists Union, "If the prosecutor calls 10 witnesses, then the accused person can call 10 witnesses as well."[54] Furthermore, the Chief Prosecutor said, "Prosecution and defence are given the equal facilities, and the defence can call and summon witnesses, just like the prosecution does. However, no one has unlimited time, and therefore the number of witnesses can be limited. If we allow them, they could bring hundreds of witnesses. Then the trial will last forever. However, the number of witnesses can be limited both for prosecution and defence."[55]

According to the statements of defence counsels, the prosecution submitted the names of 150 witnesses, and they, as defence, wanted to present 200 names, but the tribunal limited the number of witnesses for defence to 6. [56] The defence counsels were asked why they felt the need to produce 200 witnesses, and they said that their clients are accused of killing 3 million people and raping 200.000 women, and 200 defence witnesses produced to prove that the accused people have no involvement in such heavy accusations is actually not enough, but the tribunal limited even this number to 6.

According to the international law, proceedings must be independent of government. However, the findings show exactly the opposite in the case of Bangladesh's International Crimes Tribunal. In Bangladesh, general elections will be held in 2013. Since it is not certain whether the governing party will win the elections again, it is claimed that they applied pressure on the tribunal to limit the number of witnesses in order to accelerate the trials, and end quickly. As a matter of fact, the advisor to the Prime Minister stated that they are preparing a law in order to prevent the amnesty of the accused in case the case continues after

53 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012
54 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012
55 Notes of Talks between the International Jurists Union and Chief Prosecutor Golam Arif Tipu 23.12.2012
56 Notes of Talks between International Jurists Union and Defence Attorneys of Jamaat-e-Islami, 21.12.2012

their term of office expires[57]. This statement also supports the claims that there is an effort to conclude the case as soon as possible. Furthermore, the conversations between Chief Judge Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin, published in the Economist, strengthen such claims. "We have to make them understand that the verdict is not a product that you just ask for it and it will be delivered from the machine," Ahmed Ziauddin said later in that same conversation. "But we are not in a position to make them understand. Even then we have to try, we have to speak to them."[58] In a conversation the next day, Nizamul Haq described how a member of the government "came to visit me this evening. He asked me to pass this verdict fast. I told him 'how can I do that?'... He said, 'Try as quick as you can.'"[59] In a conversation of October 14th, the Chief told Ziauddin, "absolutely crazy for a judgment. The government has gone totally mad. They have gone completely mad, I am telling you. They want a judgment by 16th December...it's as simple as that." These conversations confirm the claims that the government applied pressure on respective parties to conclude the case fast.

A.3.5. THE PROBLEM OF USING NEWSPAPER ARTICLES AS EVIDENCE IN PROCEEDINGS

It is very difficulty to find witnesses because the Liberation War, where the accused allegedly committed crime, occurred 41 years ago. None of the witnesses for prosecution stated that they involved in activities of killing or rape by order of those who are tried today. Although it is claimed that they raped 200.000 women, no woman has testified for that. According to the claims of main opposition party, BNP, the prosecution uses old articles of newspapers which especially supported the separation back then, and the tribunal recognized these articles and pieces of newspapers as evidence. On the other hand, when a student with opposing view was killed by the youth branches of current governing party during the events on the second week of December, the Ministry of Internal Affairs stated that these videos are not adequate for investigation, although the television broadcasted by whom this student was killed[60]. This reveals the double standard.

A.3.6. THE PROBLEM OF NOT ENSURING THE SECURITY OF WITNESSES

According to the principles of international law, if any witness has concerns or fears about security, then the defendant may ask for their protection. If the witnesses reject attending the hearings, other facilities must be provided, such as video-conference. However, there are very serious claims regarding the security of witnesses at the Bangladesh's International Crimes Tribunal.

As the defence counsels state, Shukho Ranjoun Bali is a Hindu witness. His family was killed by the Pakistani Army during the way in 1971. Firstly, his name was presented to the tribunal as the witness for prosecution. He was asked to state that his brother was killed by the leaders of Jamaat-e-Islami. However, the witness did not attend the hearing, believing that it would not be true to witness as they wanted. Then, he wanted to witness for the defence. So the defence counsels presented his name to the tribunal as witness. On November 5, 2012, he appeared before the tribunal to witness. However, he was taken into custody in front of the tribunal. Afterwards, the defence counsels asked the tribunal to take action, because the security camera was recording when he was detained. However, the tribunal did not examine the security footage, and launched an investigation against Mohammed Tajul Islam and two other defence counsels on the grounds of raising their voice in their objections.

On the other hand, the Minister of Justice claims that this person was a witness for the prosecution, abducted by the defence, his daughter filed a criminal complaint in this regard, he was reported missing on February 25, 2012, then the defence counsels stated that he will be present at the tribunal as witness on November 5, 2012, but the tribunal had no agenda on hearing the witnesses on that date[61]. Sultana Kamal, member of the investigation committee, stated that this witness was abducted by the defence counsels or the relatives of accused individuals within their knowledge.

In fact, considering that the witness was abducted in front of the tribunal, then the act of abduction and offenders can be identified in the security footage. Also, if the tribunal would have a record of trial, then it could reveal the requests filed by the defence counsels. Ultimately, it is the duty of government to ensure the security of all witnesses.

57 Notes of Talks between International Jurists Union and Gowher Rizvi, adviser to the Prime Minister, 24.12.2012

58 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 31.12.2012

59 http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 31.12.2012

60 Notes of Talks between International Jurists Union and BNP, main opposition party, 22.12.12

61 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012

A.3.7. THE REQUEST FOR BROADCASTING THE HEARINGS ON TV

According to Article 10(4) of the International Crimes Tribunals Act, the proceedings and trials may be in public. However, this never happened in practice. On the other hand, although the publicity of proceedings is stated both by the law and authorities, the proceedings are actually restricted at times for security and similar reasons. For instance, although all official bodies stated that the proceedings is public and only Toby Cadman, an English lawyer, is banned, contrary to the request of Stephen J. Rapp, United States Ambassador-at-Large for War Crimes Issues[62], the Ministry of Foreign Affairs attempted to make our committee's request to attend the hearing look like a false behaviour, by staring that it is not possible to attend the hearing without obtaining their permission, and also various allegations were made against our committee out of nothing. Afterwards, it was stated that the hearings are closed to foreign observers. This situation hinders the transparency of proceedings.

B.CONDUCT OF PROCEEDINGS PURSUANT TO SOME SPECIAL PROVISIONS, NOT UNIVERSAL PRINCIPLES OF LAW

All of 12 people who are tried at the International Crimes Tribunal are civilians. They are the members or administrators of Jamaat-e-Islami or BNP. However, they are tried according to an act enacted in 1973 particularly for soldiers. The defence counsels state that trial of the accused people pursuant to this act is not lawful by itself, and such trial causes violation of various rights, such as appealing to the interlocutory decisions. As a matter of fact, International Crimes Tribunal, as of its foundation alone, is not only extraordinary and private, but also enforces special provisions in the proceedings.

Although those who are tried in this case are all citizens of Bangladesh, they are not able to benefit from their minimum rights because of the present act. Since this law has a special nature, those being tried in the case are not able to exercise even the minimum rights granted to all citizens. Accordingly, with this special court established under the act introduced in 1973, it is aimed to try the Pakistani soldiers, especially who allegedly committed crimes, not the citizens of Bangladesh. However, the citizens of Bangladesh are on trial today. In Bangladesh, common law exists and interlocutory decisions can be appealed under this judicial system. People can apply to superior courts for appealing to interlocutory decisions. However, those who are tried at the Bangladesh's International Crimes Tribunal are precluded to file an appeal.

Furthermore, Allama Delawar Hossain Sayedee, Deputy President of Jammat-e-Islami, who is a detainee, had an open-heart surgery. His lawyers had filed motions for 7 times for trial without arrest, and all rejected. Ghulam Azam, another arrested suspect, is 91 years old. He is receiving a treatment and attends the trials on a wheelchair[63]. It was possible to try him without any detention, but the tribunal rejected the motions in this regard. Under legal principles, the motion for disqualification can be appealed, but this right is taken away because the procedural law and proceedings have a special nature.

IV. EVALUATION OF TRIAL PROCESS IN THE LIGHT OF UNIVERSAL NORMS

A.INDEPENDENCE AND IMPARTIALITY OF JUDGES

The judge must be independent and impartial to render a fair judgment. This principle of law is as old as human history. Non-observance of this principle destroys the legitimacy of a court and a judgment rendered by that court. Referring to its importance, all international conventions and constitutions contain this principle.

Furthermore, Article 6/1 1.c of the European Convention on Human Rights regulates, "entitlement to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal". Also, domestic legislator may set out the details of this principle. Article 6 defines the fundamental principles for trial especially in Article 6/3.[64] It is important to render a judgment after the trial is completed in a fair manner (Frowein/eukoert kn.66).[65]

The first sentence of Article 6/1 of ECHR regulates the requirement that the tribunal must be independent and impartial. Tribunals must be independent of executive powers and political parties. Judges may not act by order and have any accountability

62 Notes of Talks between International Jurists Union and Minister of Justice Mr. Shafique, 24.12.2012

63 Defence counsels also state that their motions for providing special food for Ghulam Azam considering he is sick were rejected, and they couldn't give him any book, notebook and even the Quran.

64 ECtHR, IV. Section, v. 05.10.1999, NJW 2001, 1989- Grams/Germany; Article 2 kn. 13; Article 3 kn. 4.

65 Hans-Meyer Ladewig, Right to Fair Trial-I, Trans. by Özlem Yenerer Çakmut, İç: Right to Fair Trial and Criminal Law, Nurullah Kunter'e Armağan Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Seçkin Yay., Ankara, 2004, p. 254.

to any authority or body. Judges may not be withdrawn from their office. Procedure of appointment and term of office of judges are a guarantee against potential external influences. Tribunals must appear as impartial. Therefore, it should not be in the status of any party, military judge or public officer.[66]

At the same time, tribunals must be independent. In its decisions, the European Court on Human Rights gives due importance to the impartiality and independence of judges.[67] First of all, the European Court on Human Rights examines whether the judge is in a subjective and partial tendency in his/her opinions.[68]

The role of Government Commissioner, who expressed his legal opinion in the oral hearing before the Council of State of France (Conseil d'État) and then attended the deliberations without right to vote, was examined. The European Court on Human Rights by held ten votes to six that there has been a violation of Article 6/1 of the Convention on account of the Government Commissioner's participation in the Conseil d'Etat's deliberations. The court stated that impartiality must exist in appearance as well. In this case, if the commissioner would withdraw his negative opinion on the plaintiff at the deliberations, then such situation did not occur. When such individuals, government commissioners, serve as consultant in international tribunals, then Article 6/1 c.1 is violated.[69]

Moreover, in the *Furundžija*'s appeal judgment, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia stated that trial of the accused at an impartial and independent tribunal is an inseparable part of fair trial. The Tribunal evaluated the decisions of courts of various countries and the European Court on Human Rights, and noted that there is a general rule that a judge should not only be subjectively free from bias, but also that there should be nothing in the surrounding circumstances which objectively gives rise to an appearance of bias.[70]

In this context, it can be established that Bangladesh's International Crimes Tribunal is not capable to ensure the right to fair trial, when evaluated pursuant to Article 6 of the European Convention on Human Rights. Likewise, the Chief Judge asks a lawyer living in Belgium how to act on long Skype conversations and e-mails, and then acts and makes judgments upon the instructions of that lawyer. Furthermore, the details that the judge obtained from such person regarding the criminal procedure are enforced at the tribunal. More desperately, the Chief Judge expresses his discomfort with a court member who he thinks will stick to the principles of international law.[71] Even after these Skype conversations were leaked to the media, it was stated that the minutes of proceedings which were shaped based on such conversations when he was the chief judge are valid after the appointment of new chief judge without the need to start over in any manner, and it was implied in various ways that the summary judgement is close. This situation causes very serious concerns and doubts about the violation of the right to fair trial.

B. VIOLATION OF PRESUMPTION OF INNOCENCE BY AUTHORITIES

All legal systems adopt the fundamental principle that the accused party is innocent unless proven otherwise. The suspect must be treated as innocent until all alleged accusations are proved.[72] Therefore, violation of presumption of innocence abolishes the legitimacy of any judgment rendered by the tribunal. Referring to its importance, all international conventions and constitutions contain this principle. Likewise, Article 6/2 of the European Convention on Human Rights regulates this principle. Accordingly, everyone charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according to law. Unless the suspect is treated as innocent until the trial is concluded with a final judgment, other rights granted to that suspect will lose their meaning and they will not be exercised effectively even if they exists in appearance. The presumption of innocence requires that the

66 ECtHR v. 29.04.1988, Series A, Bd. 132, S. 29 Nr. 64 ff.- Belios/Switzerland; ECtHR v. 28.06.1984, Eu GRZ 1985, 336 Nr. 41 f. – Sramek /Australia case.
67 ECtHR v. 22.04.1994, Series A, Bd. 286, S. 38 Nr. 35-38- Saraiva de Carval/Portugal case.
68 ECtHR v. 29.03.2001, Sig. 2001- III Nr. 45- D.N./Switzerland case.
69 ECtHR v. 07.06.2001, Slg. 2001-VI- Nr. 77 ff.- Kress/France case.
70 *Furundžija* (*Appeal*), ICTY AC, 21 July 2000 (case no. IT-95/1-A).
71 According to the content of conversations published by the Economist, on September 6th Nizamul Haq said: "I am a bit afraid about Shahinur [Shahinur Islam, a tribunal judge]. Because he is too inclined to the international standard. It was in my mind—and prosecutors also complained to me—that he brought the references of foreign tribunals in every order." Ahmed Ziauddin replied, "he [the tribunal judge] has to be stopped from doing that or he has to be removed from there...If he does not stop he has to go as well, because it is so harmful to us." http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain, retrieved on 02.01.2013
72 See. *Delalič and others*, ICTY TJ, par. 599, 601.

trial must be conducted by independent and impartial tribunals established by law and concluded fairly within a reasonable time and in public. The European Court on Human Rights stated in the Barbera, Messegue and Jabardo vs. Spain cases, "when carrying out their duties, the members of a court should not start with the preconceived idea that the accused has committed the offence charged".[73] In a television interview, two high level officers referred to the applicant unhesitatingly as the instigator of a murder in the presence of French Minister of Internal Affairs, and the court rendered that this was a violation of presumption of innocence.[74]

In the case at Bangladesh's International Crimes Tribunal, government authorities stated many times that the accused people "involved in genocide, committed war crimes and therefore they are not tried at the International Crimes Tribunal". Furthermore, even before the accused people are tried at the said tribunal, there are conversations that the government wants a judgment by the Victory Day in Bangladesh.

In this situation, in line with the principles of international law and decisions of international courts, it is established that the presumption of innocence and the right to fair trial of the accused have been violated.

III. CONCLUSION

In consequence of making comprehensive works by holding talks with the related parties and government authorities in Bangladesh, the International Jurists Union has serious concerns and worries that the following problems still exists at the Bangladesh's International Crimes Tribunal and the judgment to be rendered after the proceedings will not be fair.

A.IDENTIFICATION OF THE VIOLATION OF RIGHT TO FAIR TRIAL AT BANGLADESH'S INTERNATIONAL CRIMES TRIBUNAL

a) The structure and operation of Bangladesh's International Crimes Tribunal have problems. With regards to the trial promised by the governing party during an election campaign, the act was amended in 2009. After 41 years, this tribunal started to try the opponents of governing party, who served as minister and member of parliament in the past, on the grounds that they collaborated during the war of liberation. At this point, it can always be suggested that the International Crimes Tribunal, which tries the leaders and members of two opponent parties that formed alliance in the last elections, is a special and biased tribunal.

b) Human rights organizations such as the Human Rights Watch Organization, Amnesty International, and International Centre of Transitional Justice, and international experts on war crimes, such as Stephen Rapp, the US Ambassador on War Crimes Issues, have warned the government of Bangladesh about irregularities in present proceedings, but they have never been corrected.

c) All judges and prosecutors of the tribunal and all members of the investigation committee were appointed by the decision of government. Moreover, there is no requirement for judges to be jurists. This situation constitutes the breach of the principle of fair trial.

d) While the trials are ongoing, the International Crimes Tribunals Act was amended, against the accused.

e) All authorities accept that the tribunal does not have an international nature. However, by naming a domestic tribunal as "international", the period of limitation is removed as well as the rights that the accused people have pursuant to the domestic law, such as unappealability of interlocutory decisions, are restricted.

f) The crimes that are set out in the International Crimes Tribunal Act and War Crimes Law are not defined pursuant to the principle of clarity and definiteness and the element of legality is not observed.

g) The Working Group on Arbitrary Detention noted that the existing legislative framework does not effectively comply with the requirements of International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) regarding the rights of access

73 Barbera, Messegue and Jabardo-Spain, 6 December 1988, A 146, par. 77, www.echr.coe.int.
74 Allenet de Ribemont/France Series A 308 (1995), kn. 11, 41.

and defence during the investigation stage, but no correction has been made in this regard.

h) The detentions made by violating the law in force look like arbitrary treatments. Ghulam Azam was arrested when he went to the court for another case. It has never been announced that whether his statement was taken during the investigation stage, and whether he was hauled up before the investigating judge at the criminal court of peace or war crimes tribunal.

i) Although the Chief Judge, Nizamul Haq, issued a report and declared his opinion against the suspects in 1994, his appointment as the chief judge by the decision of government violates the principles of presumption of innocence, and impartiality and independence of judges and thus the international law.

j) The fact that Nizamul Haw, the Chief Judge, held over 17 hours of Skype conversations and 230 e-mails about the case, with an outsider lawyer, shows that the judge is not impartial.[75] Also, the statements against the other judge who sticks to international law are going out of the law. Moreover, the conversations show that the government wanted the tribunal to make a judgment until 16th December, known as Victory Day in Bangladesh, and therefore it can be suggested that the government applied pressure on the tribunal and gave instructions. All these factors require starting over the proceedings. Additionally, the decisions and actions taken by the chief judge before his resignation were preserved, the motion for new trial was rejected, two other judges and also the prosecutor are still in charge… As a result of these, the tribunal has lost its reliability.

k) The non-observance of principle of access to evidence between prosecution and defence and also the equality of arms, and restrictions on the number of witnesses for the defence have caused the limitation of right of self-defence.

l) The principle of fair trial has been clearly violated as the security of witnesses was not ensured and the witness for defence and prosecution was lost in a suspicious way.

m) Although the imputed crime is defined as war crime, the Rome Statute recognized by the Government of Bangladesh is against sentencing death penalty in such cases. This issue is not taken into consideration by the tribunal.

B.RECOMMENDATIONS

As the International Jurists Union, we are of the opinion just like all international institutions and agencies interested in the subject that the worries and doubts about the said case and proceedings must be removed.

As indicated in the Statute of International Criminal Court, the most appropriate method for countries with no power of international criminal procedure is to transfer such jurisdiction to the International Criminal Court. Because it is not likely to ensure international standards in a trial where the judge, prosecutor and all members of investigation committee are appointed by the government and all of the accused people are the members of two different political parties which are opponent to the government. Execution of Secretary General of Jamaat-e-Islami Party in 12 December 2013 is concretised example of our arguments. Many Non-Governmental Organizations including Human Rights Watch and Muslim Council of Britain and some countries including Turkey declared that they condemned this execution. The Court made an awful mistake in decision in question. Defendant application to appeal the decision was respondent with a verdict which is higher punishment than the first one.

At this point, we are of the opinion that the proceedings must be held by the International Criminal Court and the case must be transferred to the International Criminal Court, pursuant to the Rome Statute, to which the Government of Bangladesh

75 The discussions between the Chief Judge Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin ranged beyond the realm of technical advice. On September 6th Nizamul Haq said: "I am a bit afraid about Shahinur [Shahinur Islam, a tribunal judge]. Because he is too inclined to the international standard. It was in my mind—and prosecutors also complained to me—that he brought the references of foreign tribunals in every order." Ahmed Ziauddin replied, "he [tribunal judge] has to be stopped from doing that or he has to be removed from there...If he does not stop he has to go as well, because it is so harmful to us." Similarly, in a conversation of October 14th, between Nizamul Haq and Ahmed Ziauddin, the judge refers to the government as "absolutely crazy for a judgment. The government has gone totally mad. They have gone completely mad, I am telling you. They want a judgment by 16th December...it's as simple as that." http://www.economist.com/news/briefing/21568349-week-chairman-bangladeshs-international-crimes-tribunal-resigned-we-explain,

is a party. If such transfer is not made, then the United Nations should create an independent and impartial commission and monitor all stages of proceedings.

The case must be built on a legal ground, not on political grounds. To this end, the crimes against humanity must be clearly defined by laws. It is essential to invalidate the actions of former chief judge based on said conversations, and to start over the proceedings. The officers who abused their power and authority must be discharged from office, and legal proceedings must start against them. The hearings must be public and broadcasted. The accused people must be given the same rights as the Bangladeshi citizens who are accused of heavy penalties. Actions must be taken against those who have applied pressure on the jurisdiction up to this time. Otherwise, both national law of Bangladesh and international law will be breached.

المحاكمات الجارية في المحكمة الجزائية الدولية في بنغلادش و مقارنتها بمبادئ الحقوق الدولية

أسباب اهتمامنا بالدعوة:

يعمل إتحادنا وفقاً لمفهومي القانون العالمي وحقوق الإنسان، ويؤمن بمعاقبة مرتكبي الجرائم في ضوء الأدلة المتوفرة دون تمييز أو استفادة من موقعهم الاجتماعي أو دينهم أو لغتهم. وكذا يؤمن الاتحاد –كما سيتضح لاحقا– أن كل من ارتكب «جرائم ضد الإنسانية» يجب معاقبته كائناً من كان هذا المجرم، ويتقدم اتحادنا بشكاوى للمحكمة الجزائية الدولية عن طريق أعضائه في حق من يعتقد أنه يرتكب جرائم ضد الإنسانية. كما يقر اتحادنا بحق الحكومة البنغالية بمعاقبة مرتكبي جرائم ضد الإنسانية.

إن اتحادنا حريص جدا على تأمين المحاكمة العادلة مهما كان دين أو لغة أو عرق المتهم فإن حقه في المحاكمة العادلة لا يمكن التفريط به، وإن اتحادنا يقوم بأعمال تفصيلية في هذا المجال . وهذا هو سبب زيارتنا لبنغلادش.

ذهبنا إلى هناك لأننا أردنا متابعة قضية اكتسبت شهرة إعلامية عالمية في واقعها والاتصال بكل أطراف هذه القضية لإعداد تقرير متوازن بعيدا عن الشكوك والشبهات، وحققنا الأهداف التي كنا كنا نرمي إليها.

الهدف النهائي للتقرير الذي بين أيديكم هو الكشف عن الانتهاكات للمحاكمة العادلة المتاحة لحقوق الإنسان، سبتمبر عام ٠٠٠٢ والميثاق الدولي الخاص بالحقوق المدنية والسياسية، ونظام روما الأساسي للمحكمة الجنائية الدولية، بتاريخ ٣٢مارس ٠١٠٢، الذي وافق على حدة محاكمة أجريت وفقا للمعايير الدولية في بنغلاديش.

هيكل محكمة الجزاء الدولية في بنغلاديش:

بدايةً وللتذكير فقط إن هذا التقرير أُعد بعد مراجعة لجنة من اتحاد الحقوقيين الدوليين، وتطرق لقانون المحكمة الجنائية الدولية في بنغلاديش بالإضافة إلى تمحيص المبادئ والمواد المعترف بها من قبل المحكمة المذكورة .

– لقد تم إقرار قانون المحكمة الجنائية الدولية لبنغلاديش في عام ٩٧٩١م من قبل البرلمان وذلك بعد حصولها على الاستقلال وقد جرى تعديل القانون عام ٩٠٠٢م من قبل البرلمان أيضاً وهو ساري المفعول بالشكل المعدل إلى يومنا هذا.

إنّ أكثر ما يلفت الانتباه في التعديل اَنف الذكر هو إدراج المبدأ الاَتي: استقلالية المحكمة في أداء مهامها القضائية بغُية المحاكمة العادلة.
إلا أننا كغيرنا لدينا شك في خصوص إجراء محاكمة عادلة وذلك للأسباب التي سنأتي على ذكرها, وأهم الأسباب التي تدعونا للشك هو تشكيل المحكمة , ومن ناحية أخرى بتاريخ ٠١٠٢/٢١/٥٢م و ١١٠٢/٦/٨٢م لم تُبينالمبادئ الأساسية للمحاكمة نفسها.

– لقد انتقدت مؤسسات حقوق الإنسان مثل(هيومن رايتس ووتش والعفو الدولية والمركز الدولي للعدالة الانتقالية) التعديل من عدة نواحي : – عدم إدخال حقوقيين أجانب مختصين في مجال جرائم الحرب إلى الدعوى بالإضافة إلى عدم استشارتهم.

–عدم منح المتهمين حق الدفاع عن انفسهم مع أن هناك حقوقاً كثيرة موجودة ومعترف بها للمتهم في قانون أصول محاكمات بنغلادش الجزائية بالإضافة إلى أهلية استخدام هذه الحقوق,

–عدم إحراز ICT اي تقدم كما أنها في موقع غير قابل للتقدم فيما بعد أيضا.
ففي هذه الحالة وكما هو معروف في نظام المحكمة الجنائية الدولية ,فإن الدول التي لا يمكنها إجراء محاكمة جنائية دولية يجب عليها تفويض هذه الصلاحية إلى ICC وعليه نرى بأنها أتت الصواب بهذا الإجراء.

إن في اي محاكمةً, يكون فيها القاضي والنائب العام ولجنة التحقيق معينون بقرار حكومي وكون المتهمين من حزب معارض للحكومة ,لا يمكن القول بأنها محاكمة مطابقة او موافقة لشروط المحاكمة الدولية.

– إن إنشاء دولة ما محكمة, للنظر في الجرائم المرتكبة على إقليمها على غرار المحاكم الدولية امرٌ لم يحصل ولم يلق أي قبول إلى يومنا هذا,
فإذا كانت هذه المحكمة وطنية فإن الأصول والإجراءات السارية في المحاكم الاخرى يجب ان تكون سارية في هذه المحكمة أيضاً,
أما إذا كانت محكمة دولية فيجب أن يكون أفراد هيئتها القضائية من الفئة الدولية وذات خبرة وكفاءة حقوقية عالية وأن يكونوا أُناساً متميزين في مجال أصول المحاكمات الجزائية الدولية.
لهذا السبب فإن حل المحكمة لنفسها وإحالة الدعوى إلى ICC أو إلى محكمة اخرى يعتبر تصرفاً صحيحاً لضمان محاكمة محايدة وعادلة.

النتائج والمقترحات:

– تقييم المحكمة والنتائج التي تم التوصل إليها من قبل اتحاد الحقوقيين الدوليين

هناك مشكلة في هدف تأسيس المحكمة: فهي محكمة منشأة من قبل حزب حاكم وذلك لتمرير وعود متعلقة بمحاكمات في حملة انتخابية ما ،لذا يمكن الدفع بأنها محكمة منحازة وخاصة.
أ_جميع اعضاء المحكمة والنيابة العامة ولجنة التحقيق يتم تعينهم بقرار حكومي أضف إلى ذلك عدم وجود شرط أن يكون اعضاء النيابة العامة من الحقوقيين الأمر الذي يصعب معه القول بوجود محاكمة عادلة.
ب- المحكمة مُعدلة, من قبل حكومة وصلت إلى الحكم بنسبة متدنية من الأصوات فحصلت بعد ذلك على ٠٥٢ مقعد من أصل ٠٥٣ مقعد في البرلمان , على نحو يمكنها من توجيه الاتهام بأثر رجعي.
ج- لقد تم تعديل قانون ICT وذلك أثناء سير المحاكمة (التعديل حصل فيما يخص تعريف المتهم)ما يدل على أنه إجراء واضح ضد مصلحة المتهم, ولم يتغير أي شيء في موقف حكومة بنغلاديش بالنسبة للمخالفات القضائية بالرغم من تحذيرها من قبل منظمات كمنظمة مراقبة حقوق الإنسان والعفو الدولية والمركز الدولي للعدالة الانتقالية بالإضافة إلى أشخاص ك فيليب ريب وهو سفير الولايات المتحدةالامريكية لمراقبة جرائم الحرب كونه خبير دولي في مجال جرائم الحرب.
د- هناك توافق من قبل كل المسؤولين على أن المحكمة ليس لها طابعا دوليا، إذ أن إطلاق كلمة دولي لا يؤثر على القيود المفروضة في القانون المحلي فيما يتعلق بحق المحاكمة العادلة . بالإضافة إلى عدم إمكانية استئناف القرارات الفرعية واعتبار المتهمين مدانين ابتداءً.
هـ-لقد أعدّ رئيس المحكمة تقريراً ضد مصلحة المتهمين وبدون وجود أي مسوغ قانوني في عام ٤٩٩١م ,حيث تم تعيينه بقرار من الحكومة وبالتالي فهناك خرق لمبدأ حياد القاضي وفق شروط المحكمة الجنائية الدولية.
و- إن تقديم رئيس المحكمة استقالته نتيجة حديثه لSKY CONVERSATIONوإرجاء سبب الاستقالة إلى عدم رغبته في المساس بتشكيل المحكمة, لكن المحاكمة التي أجراها رئيس المحكمة والاجراءات والقرارات التي اتخذها كلها بقيت على ما هي عليه دون أي رغبة في إثارة الشكوك حول المحاكمة.
٢- إن الجرائم المحددة في قانون جرائم الحرب وقانون ICT لم تأت موافقة لمبدأ الشفافية ، وبالتالي لا ترقى إلى مستوى العنصر القانوني ، فعلى سبيل المثال : إن قتل شخصين من قبيلة ما سبب للمحاكمة أمام محكمة جرائم الحرب في حين أن هذا الفعل غير متوافق مع التوصيف الوارد في قانون العقوبات فالمعيار قابل للتوسع والتأويل.
٣-بالرغم من عدم وجود نص في القانون يجيز التوقيف التعسفي فإنه وأثناء التوقيف هناك اجراءات تتم بشكل تعسفي ,فمثلاً تم توقيف (غلام أعظم) بدعوى مغايرة تماماً للدعوى التي أُعتُقل من أجلها ولا يُعرف ما إذا كانت أقواله أخذت أثناء التحقيق أم لا أو أن يكون قد عُرض على قاضي التحقيق قبل إحالته إلى محكمة جرائم الحرب أو محكمة الجزاء.

٤- عدم وجود شرح مفصّل لقرينة البراءة أو شرط إثبات و إسناد الجريمة.

٥- هناك إشكالية في الهيكل القانوني لعقوبة الإعدام: كتوصيف الجريمة على أنها من جرائم الحرب, ونظام روما الأساسي المعترف به من قبل حكومة بنغلادش يعارض فرض عقوبة الاعدام في حالات كهذه.

٦-هناك عراقيل على حضور المحامين الأجانب كجهة دفاع عن المتهمين وعلى مجرد حضورهم لجلسات المحاكمة، فلم يسمح للمحامين الموجودين في إنكلترا أو العديد من منظمات المجتمع المدني مجرد مراقبة جلسات المحاكمة.
٧- إن اختفاء شاهد المتهم بشكل غامض يعد خرقاً واضحاً لمبدأ المحاكمة العادلة , كما لا يوجد أي أحكام إخطار للشهود. يقول وزير العدل :لم يكن مقرراً أخذ أقوال الشاهد في نفس اليوم الذي تم فيه تهريبه.
٨-عدم وجود التكافؤ بين محامو الدفاع والادعاء من ناحية تقديم الأدلة ما يعني عدم وجود مبدأ تكافؤ وسائل الدفاع وهناك تضييق على المتهم من حيث عدد الشهود وسماع شهود الاتهام والدفاع.
٩- إن الأمم المتحدة اعترفت بشكل واضح وصريح بأعمال مجموعة مكافحة الاعتقال والتوقيف التعسفي , كما أقرت بعدم تطبيقها لمتطلبات (الميثاق الدولي الخاص بالحقوق السياسية والمدنية) فيما يخص حقوق الدفاع والكشف في فترة سريان التحقيق القانوني , كما بينت الأمم المتحدة النقاط غير المتوافقة مع شروط الميثاق الدولي الخاص بالحقوق السياسية والمدنية وهي:
أ- عدم إعطاء معلومات وافية عن طبيعة التهم بعد التوقيف.
ب- تقديم معلومات عن نتيجة التحقيق للمحكمة بدلاً من تقديمها للمدعى عليه .
ج- عدم اطلاع المدعى عليه على قرار التحقيق وسجل الدعوى أبداً.
د- التحقيق جرى بفعالية تحت غطاء السرية.

هـ- إن المدعي العام لم يلزم المدعي على تقديم البيانات والأدلة التي من شأنها إظهار عدم مسؤولية المدعى عليه
و- إن المتهم لم يتمكن من التحدث على انفراد مع الشخص الذي وكله بنفسه خلال فترة التحقيق بالرغم من تقديمه استدعاءً بذلك.
ز- لم يُعط المتهم أي صورة عن الأوامر والقرارات التي أتخذت في الدعوى خلال فترة التحقيق بالرغم من تقديمه استدعاءً بذلك.
ح- لقد تم التحقيق مع المتهم في غياب وكيله بالرغم من تقديمه استدعاءً بذلك.
ك- لقد صرح أعضاء جهة التحقيق للإعلام بأن المتهم أقر بجرمه خلال فترة التحقيق.
اقتراح اتحاد الحقوقيين الدوليين:

وكما هو الحال في نظام المحكمة الجنائية الدولية ,فإن قانون ICT، باعتبارهقانونا يطبق على محاكمة جنائية، أمر مثير للقلق لذا يمكن القول بان تفويض ال ICT إجراء هذه المحاكمات إلى المحكمة الجنائية الدولية أنسب حل في الطريق الصحيح، غير أن اي محاكمةً ,يكون فيها القاضي ولجنة التحقيق والمدعي العام يتم تعيينهم بقرار حكومي وكون المتهمين من حزب معارض للحكومة ,لا يمكن القول بأنها محاكمة مطابقة أو موافقة لشروط المحاكمة الدولية.

GAZZE

GAZA

تقرير غزة

ULUSLAR ARASI HUKUKÇULAR BİRLİĞİ (UHUB)'NİN 12-14 Ocak 2013 TARİHLERİ ARASINDA YAPTIĞI GAZZE ZİYARETİ

1 -GİRİŞ

2- ZİYARETİN AMACI

3- YAPILAN GÖRÜŞMELER

- a- **Eski Adalet Bakanı ve Adalet Bakanı Yardımcısı ile Görüşme**
- b- **Adalet Bakanlığında Yapılan Görüşme**
- c- **Gazze Barosu Genel Sekreteri ve Baro Yöneticileri ile Görüşme**
- d- **Parlamentoyu Ziyaret ve Parlamento Başkanı ile Yapılan Görüşme**
- e- **İHH Gazze Bürosunu Ziyaret**
- f- **Şer'i Hükümler Merkezini Ziyaret**
- g- **Gazze İslam Üniversitesini Ziyaret**
- h- **Filistin Başbakanı İsmail Heniyye ile Görüşme**

4- GEZİLEN YERLER

- **a- 14 Katlı Adalet Bakanlığı Binasının Enkazı**
- **b- Şehitler Anıtını Ziyaret**
- **c- Balıkçı Barınağı ve Sahildeki Bir Sivil Binanın Yıkıldığı Yeri Ziyaret**
- **d- 14 Kişinin Şehit Edildiği Yeri Ziyaret**
- **e- Cezaevi Ziyareti**
- **f- Barakalarda Yaşamak Zorunda Kalan Aaileler**
- **g- İsrail Saldırılarında Şehit Olan Şeyh Ahmet Yasin ve Rantisi'nin Mezarlarını Ziyaret**

5- GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER VE ZİYARETLER SONRASI YAPILAN TESBİTLER

- a- **Görüşmelerde Elde Edilen Bilgiler**
- b- **Ziyaretler Sonrası Yapılan Tespitler**

6- NETİCE

1 –GİRİŞ

Uluslararası Hukukçular Birliği (UHUB), Birlik Genel Sekreteri Sayın Avukat Necati CEYLAN başkanlığında Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. M. Refik KORKUSUZ, Yönetim Kurulu üyeleri Av. Necip KİBAR, Av. Yasin ŞAMLI, Av. Mustafa YAĞMUR, Av. İbrahim ÖZTÜRK ile birlik üyesi ve Hukukçular Derneği Başkanı Av. Cavit TATLI, yine birlik üyesi Mısırlı Av. Abdurrahman SEYYİD ve Av. Ahmet ABDULLAH ile yine birlik üyesi Suudi Arabistanlı Av. Muhammed Dibyan El UNEYZİ'den oluşan 10 kişilik bir hukukçu heyeti İsrail'in 14-21 Kasım tarihleri arasında GAZZE'yeyaptığı saldırılarla ilgili araştırma-inceleme amaçlıziyarette bulunmuştur.

-Yapılan saldırılarda Savaş Suçu işlenip işlenmediği ve bu saldırılarda insan hakları ihlalleri olup olmadığı;

-Bu saldırılarda tüm uluslar arası camia tarafından yasak kabul edilen silahların kullanılıp kullanılmadığı;

-Sivil ve askeri hedef ayrımı yapılıp yapılmadığı;

-Sivil ve askeri hedef ayrımı yapılmadı ise bunların ne tür neticelere sebep olduğu ve benzeri hususlarda araştırma, inceleme ve yerinde gözlemleme yapmak, Gazze'li yetkililerle de bu hususlarla ilgili görüşmelerde bulunmak;

-Savaş suçları ve insan hakları ihlalleri ile ilgili toplanacak belge, bilgi ve her türlü delilin değerlendirilerek bunların uluslararası Mahkemelerde ve BM'de kullanılması;

Amaçlarına yönelik planlanan bu ziyaret oldukça verimli geçmiştir.

BM tarafından gözlemci statüsünde de olsa Devlet kabul edilen Filistin topraklarından Gazze'ye en kolay giriş Mısır üzerinden Refah sınır kapısı yoluyla olabilmektedir. Ancak bu kolay giriş çoğu zaman saatler, bazende günler almaktadır. Hatta Refah sınır kapısına vardığı halde Gazze'ye giremeden dönen insanların sayısı da oldukça fazladır. Bu husus Uluslar arası Hukukçular Birliği'nin yaptığı ziyaret sırasında bizzat Refah sınır kapısında müşahede edilmiş, yaşanmış ve gözlemlenmiştir.

12 Ocak 2013 Günü saat 15.00 Sularında Refah Sınır kapısına ulaşan Heyet ancak Saat 19.30 sularında bu kapıdan Gazze'ye giriş yapabilmiştir.

Heyet girişte Gazze'li yetkililerce karşılanmış, geçiş işlemlerinin tamamlanmasından sonra Gazze şehir merkezine gelinmiştir. Burada da heyeti Eski Adalet Bakanı Muhammed Faraş Goul ile Adalet Bakan Yardımcısı Ömer El Bousrh karşılamış ve bu karşılamada bir gurup Filistinli yetkili de hazır bulunmuştur. Gazze'ye gelinen ilk gün akşamıbu yetkililerle geliş amacı doğrultusunda ve heyetin kalış süresi de gözetilerek verimli bir araştırma, inceleme ve görüşmelerde bulunması hususunda görüş alış verişinde bulunulmuş, daha önce yapılan planlama gözden geçirilmiştir.

13 Ocak 2013 günü ilk olarak Adalet Bakanlığı ziyaret edilmiş, Burada Adalet Bakanı yardımcısı Ömer El Bousrh ve Bakanlık bünyesinde faaliyet Gösteren ve adı "Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını İzlemeye Yönelik Bağımsız Kurul" olan kurumun başkanı Usame SaadHusay ile görüşmeler yapılmıştır.

Yine aynı gün öğleden önce Gazze Barosu ziyaret edilmiş ve Baro Genel Sekreteri Av. Selama Ömer Bissisio ile görüşme yapılmıştır.

Heyet daha sonra Parlamento binasına geçerek Parlamento Başkanı Mervan Al Borsh ve M. Muhammed Eburasve diğer Meclis komisyon başkanları ile görüşmeler yapmıştır. Yapılan bu ziyarette Parlamentodan bazı grup ve komisyon üyeleri de hazır olmuş vebu kişilerle de karşılıklı görüş alış verişinde bulunulmuştur.

Yine heyet; Gazze' deki Filistin yönetiminin, Mavi Marmara Şehitleri anısına yaptırdığı ve şehitlerin isimlerinin tek tek yazıldığı, -Mavi Marmara Gemisinin yaklaşacağı limanın bulunduğu yere inşa edilen parkta bulunan- anıtı ziyaret etmiş ve aynı bölgede bulunan, sivil amaçlı olduğu belirtilen ve İsrail'in saldırısı sonunda yerle bir olan balıkçı barınağı ile bir binanın enkazını gezmiştir.

Anıtın bulunduğu yerin ziyaretinden sonra Heyet İsrail'in 14-21 Kasım 2012 Tarihleri arasındaki saldırıda DALWA AİLESİ ve HİCAZİ AİLESİNİN YAŞADIĞI, 14 kişinin bombalanarak öldürüldüğü binanın bulunduğu ve şu an yıkıntıları bulunan yeri ziyaret etmiştir.

Yine aynı gün akşam üzeri İHH Gazze temsilciliğine bir ziyarette bulunulmuş ve Gazze Temsilciliğinde, Temsilci Mehmet Kaya heyeti karşılayarak Gazze'de yaptıkları çalışmalarla ilgili heyete bilgiler vermiştir.

Heyet yine aynı gün akşamı Adalet Bakanı yardımcısı Ömer El Bursh tarafından Gazze'de erkek ve kadın tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu cezaevlerine götürülmüş ve bu yerler gezdirilerek tutuklu ve hükümlülerle görüştürülmüştür.

14 Ocak Pazartesi günü sabah Heyet Fetva ve Şer'i Hükümler Merkezi'ni (Bizdeki Yüksek Yargı Mercilerine Denk) ziyaret etmiştir. Burada Heyeti Merkez Başkanı Abdurrauf El Halebi ile görüşmüştür. Bu görüşmenin ardından Gazze İslam Üniversitesi ziyaret edilmiş ve Rektör Dr. Kamalain K. Sha'ath ve bazı Dekan ve öğretim görevlileri ile görüşmeler yapılmıştır.

14 Ocak Pazartesi günü Heyeti saat 12.45 sularında Filistin Başbakanı İsmail Heniyye makamında kabul etmiştir. Verimli geçen bu görüşmenin ardından Heyet İsrail saldırıları sonrası şehit düşen Filistinli önderlerin bulunduğu kabristanlığa gitmiştir. Burada Şeyh Ahmet Yasin ve Rantisi'nin Kabrini Ziyaret ettikten sonraHeyet 14 Ocak akşam saat 17.00 sularında Refah sınır kapısını kullanmak suretiyle Gazze ziyaretini sona erdirmiştir.

2- ZİYARETİN AMACI

1948 yılında Filistin topraklarında İsrail Devleti kurulduktan sonra, İsrail yayılmacı politikalarını uluslar arası güçlerin de yardımı ve göz yumması ile en acımasız bir şekilde devam ettirmiş ve ettirmeye devam etmektedir. İsrail sıksık Filistin topraklarına saldırmakta, bu yerlerde yaşayanları yerlerinden sürmekte, direnen Filistinlilere karşı da en acımasız bir şekilde müdahale etmekte, çoluk çocuk, yaşlı, kadın dinlemeksizinbu saldırılarını sürdürmektedir.Bu saldırılar sonrası pek çok Filistinli, çocuk, yaşlı ve kadın ayrımı yapılmaksızın öldürülmekte, şehit edilmektedir.

İşgalci İsrail tarafından Gazze'ye yönelik yapılan ve "Dökme Kurşun Harekatı" olarak adlandırılan son saldırıda Uluslar arası gözlemcilerin verdiği rakamlara göre 1417 kişi öldürülmüştür. Yine bu kuruluşların verdiği bilgilere göre ölenlerin 926 sı sivil kişilerdir. Bu sivil kişiler ardasında da 91 kadın, 21 yaşlı erkek, 6 BM görevlisi, 2 sağlık görevlisi ve 189 tane de 15 yaşın altında çocuk vardır.

Yine bu saldırılarda uluslar arası alanda Kullanılması yasak pek çok kimyasal ve niteliği tanımlanamayan silah kullanıldığı yine uluslar arası saygın kuruluşlarca ileri sürülmüştür.

Yine İsrail'in Ölçüsüz ve Orantısız güç kullandığı her defasında dile getirilmiştir.

İsrail son olarak 14-21 Kasım 2012 Tarihleri arasında yine Gazze'ye saldırmış, bu saldırıda da 184 kişi öldürülmüştür. Bu 184 kişi arasında DALWA AİLESİ ve HİCAZİ AİLESİNDEN 14 kişi de bulunmaktadır ki bu ailelerin evleri saldırı sonrası yerle bir edilmiştir. Bu saldırıya yönelik de Uluslar arası camia tarafından İsrail'e yönelik aynı kaygılar dile getirilmiştir.

30 Kasım 2012 tarihinde Filistin'e BM'de "Üye olmayan Gözlemci Devlet Statüsü" verilmiştir.

Özellikle İsrail'in 14-21 Kasım 2012 Tarihleri arasında gerçekleştirdiği son saldırılarla ilgili olarak yerinde araştırma, inceleme ve tespitlerde bulunmak ve görüşmeler yapmak

üzere 12-14 Ocak 2013 tarihleri arasında Gazze Ziyaretinde bulunmuştur.

Bu ziyarette;

- İsrail'in Saldırıda bulunduğu mahalleri görmek ve bu yerlerde incelemeler yapmak,

- Mümkün olursa öldürülenlerin yakınları ile görüşmek,
- İsrail tarafından her türlü ambargonun uygulandığı Gazze'de incelemeler yapmak ve yerinde tespitlerde bulunmak,
- Ölçüsüz ve orantısız güç kullanımı noktasında araştırmalarda bulunmak,
- Tüm bu iddialarla ilgili Filistinli yetkililerle görüşmelerde bulunmak, varsa onlardan belge, bilgi edinmek,
- Ve de en önemlisi İsrail tarafından işlendiği tespit edilen Savaş Suçları ve İnsan Hakları İhlallerine karşı Gerek Uluslar arası Mahkemeler nezdinde ve gerekse BM ve Uluslararası camiada neler yapılabileceği hususunda temaslarda bulunmak derneğimiz tarafından AMAÇLANMIŞTIR.

3- YAPILAN GÖRÜŞMELER

a- Eski Adalet Bakanı ve Adalet Bakanı Yardımcısı ile Görüşme

İlk görüşme 12 Ocak 2013 Tarihinde saat 19.30 civarında Refah sınır kapısını kullanarak Gazze' ye geçiş yapılıp Gazze şehir merkezine gelinmesinden sonra burada Eski Adalet Bakanı Muhammed Faraş Goul, Adalet Bakan yardımcısı Ömer El Bousrh ve bir gurup Filistinli yetkili arasında yapılmıştır. Sohbet ortamında gerçekleşen görüşmedegeliş amacı ve temenniler ile yapılabilecek hususlar konusunda görüş alış verişinde bulunulmuş,ertesi gün ve daha sonraki gün için yapılacak görüşme ve ziyaretler konuşulup planlar gözden geçirilmiştir.

b- Adalet Bakanlığında Yapılan Görüşme

13 Ocak Pazar sabahı saat 09.30 sularında heyet planlandığı gibi önce Adalet Bakanlığına gitmiştir. Adalet Bakanı MuoizHeniyye görevden ayrılmış olduğu için Heyeti burada Adalet BakanVekili Ömer El Bousrh karşılamıştır. Görüşmede Ömer El Bousrh İsrail'in 2008 yılındaki 1. Saldırısı sonrası 14 katlı Bakanlık binasının da hedef alındığını ve İsrail tarafından bombalanarak yıkıldığını ifade ederek,bir müddet bakanlık hizmetlerini –İsrail'in saldırganlığını dünyaya gösterme amacıyla- yıkılan binanın önündeki bir çadırdan yürüttüklerini söylemiştir. Ancak şu anda, geçici de olsa bir binada çalışmalara devam ettiklerini belirtmiştir. İsrail saldırılarıyla ilgili ve özellikle Adalet Bakanlığı'na yapılan saldırıyla ilgili Bakanlık hakkında Slayt gösterimi ile birlikteheyetimize ayrıntılı bilgiler vermiştir.

Bu görüşmede Bousr;"Adalet Bakanlığına ait 4 milyon $ değerinde bir binamız vardı. İsrail burayı yıktı, eski yerimizi şimdi Adalet Bakanlığı olarak kullanıyoruz. İçinde bulunan bir milyon dolarlık mobilya, elektronik ve teknolojik malzeme dahil, kullanılan tüm ofis ürünleriyle birlikte hepsi yok edildi. Binada bulunan Hâkimler Enstitüsü de yerle bir oldu."

"Bakanlık binası içerisinde savaş suçları ile ilgili çalışmalar da vardı, saldırı sonrası hepsi yok oldu. Sizlerin de katkılarınızla daha güzelini yapacağız inşallah." Diyerek sözlerini tamamlamıştır.

Hukuk ve Toplum İşleri Geliştirme Komisyon Başkanı olan Adalet Bakanı'nın bir başka yardımcısı, Bakan adınavekili olarak heyete bazı bilgiler vermiştir. "… Yıkım zulümdür. Adalet Bakanlığının yerle bir edilmesi, İsrail'in adalet istemediğini gösterir. Sebebi ise, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar ile ilgili çalışma yapılmasını istememeleridir. 2008'den sonra hükümet, savaş suçları ile ilgili komisyon kurulmasına karar verdi. Daha sonra bu komisyon, insanlığa karşı işlenen ve savaş suçları heyeti olarak faaliyetini devam ettirdi. Halen çalışmalarına devam ediyor. Savaş ve insanlığa karşı suçlarla ilgili birçok belge ve doküman topladık, arşivledik. Çalışmalarımız neticesi şu anda TzipiLivni İngiltere'ye giremiyor. Bu heyetin çalışmaları devam edecektir."

Adalet Bakanı yardımcısı görevini yürüten bakan ayrıca "İçişleri Bakanlığı'na bağlı İnsan Hakları Kurulunun da, savaş anında derhal Gazze Şeridinde hemen çalışmalara başladığını ve Tespitlerini yaptığını" belirtmiştir.

Bu görüşmede UHUB Genel Sekreteri Av. Necati CEYLAN şunları ifade etmiş "UHUB olarak 32 ülkeden üyemiz olan uluslararası bir kuruluşuz. İsrail, Filistin'i işgal etmesinin ötesinde, Uluslararası Sözleşmelere, Birleşmiş Milletler kararlarına aykırı

davranmaktadır. Biz Birlik olarak, ihlalleri yerinde görmek ve uluslararası alanda dünya kamuoyunu bilgilendirmek istiyoruz. Filistin tamamen özgür oluncaya kadar çalışmalarımız, mücadelemiz devam edecektir. İnşallah bunu hep birlikte başaracağız."- Demiştir.

Birlik Üyesi Suudi Arabistan vatandaşı Av. Muhammed D. El UNEYZİ "Son gelişmelerle birlikte uluslararası arenada davalar açılabilecektir. Ramallah'taki hukukçularla birlikte hareket ederek çalışmalara devam edilmesi gerekir. İsrail'in saldırması insanlık suçudur. Çok hızlı hareket edilmesi gerekir. Uluslararası baskı dışında İsrail'i durdurmak zordur." Demiştir.

Bakanlık binasına İsmi "Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını İzlemeye Yönelik Bağımsız Kurul" olan kurumun başkanı Usame SaadHusay de davet edilerek kurumun çalışmaları hakkında heyetimize bilgiler vermiştir. Husay; Saldırılar sonrası İsrail'in işlediği 1.500 civarında Savaş Suçu ve İnsanlığa Karşı Suç tespit ettiklerini, ellerinde çok sayıda belge, bilgi ve doküman gibi ciddi savaş suçu belgelerinin bulunduğunu söylemiştir. 2008 yılında çalışmalara başladıklarını söyleyen Husay çalışmalarını tamamlamak üzere olduklarını ifade etmiştir.

Husey konuşmasında;"Gazze'den göreceğiniz ve karşılaşacağınız durumlardan alacağınız bilgiler sizlere faydalı olur inşallah. Savaş suçları ile ilgili kurul hakkında bilgi vermek istiyorum. Başkanı olduğum kurum ilk önce komisyon olarak kurulmuştu. Dahasonra Filistin Hükümeti 2008 sonu 2009 başında, İsrail saldırısından sonra, kurumumuzun resmi bir kurum olması noktasında bir karar aldı ve komisyonumuz Resmi bir kurum oldu. 2008 yılına kadar böyle bir kurum/komisyon yoktu. Bu komisyon kuruluncaya kadar İsrail'in işlediği suçlar ile ilgili belgelendirme yapılmamıştır. Şüphesiz savaş suçları ile ilgili STK'ların çalışmaları vardı ama bunlar çok sınırlıydıve güçleri de sınırlıydı. Bilgilere ulaşmakta sıkıntı çekiliyordu. 2008'den, yani kurumumuz kurulduktan sonra toplanan belge ve delilleri hukukçular inceledi. Toplanan belge ve delillerle savaş suçları kapsamında 1.500 tane -savaş suçu işlendiğini tespit ettiğimiz- dosya oluşturduk."

"Bu çalışmalar için önce, komisyon kurulmuştu yetersiz olduğu görülünce BakanlarKurulu karar aldı. Heyet kuruldu. Adı da; "Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçları İzlemeye, Belgelendirme ve Delillendirmeye Yönelik Bağımsız Kurul oldu".

"Özellikle bu son 2012 saldırısından sonra, heyetimiz saldırı yapılan her yere dağıldı, delil toplamaya başladık. Delilleri hastanelerden topladık, mağdurlardan topladık, binalardan topladık. Dosya açılmasına yakın bir noktaya geldik. Bir konuda savaş suçu işlendiği haberi gelirse, savcı, fotoğrafçı ve bilirkişiden oluşan bir heyet oluşturup mahalle gidiyoruz. Önce fotoğraf ve kamera görüntüleri alınır/kaydedilir. Kroki resmi çizilir. O çevredeki görgü tanıklarının doğrudan ifadeleri alınır yazıya dökülür. Aynı şeklide bunlarla ilgili olarak patlamaların sonuçlarına ilişkin teknik komitemiz var. Hastane raporları var, adli tıp raporları var, sivil insanların raporları var. Hepsiyle birlikte uluslararası yargılamaya konu olacak hale getirilir. Binaları yıkım öncesi varsa fotoğrafları ile sonrası fotoğraflarını koyarız dosyasına. Mukayese olsun diye. Kurul toplanılan delillerde eksiklik varsa, onları da toplar. Bittiğinde yazıya dönüştürüp raporlama yapılır. Hazırlanan dosyalar savaş suçlarıyla ilgili işlem yapılmak üzere Başsavcılığa verilir." Demiştir.

Ayrıca Belçika ve İngiltere'nin bu tür davalarda tecrübeleri olduğunu, elde edilen belgelere dayalı olarak kararlar çıkarıldığını ifade etmiş ve TzipiLivni hakkında Mahkeme kararı çıkarıldığını, Britanya polisininTzipiLivni'yi kaçırdığını ve yargı kararlarının yerine getirilmesini bizzat engellediğini belirtmiştir.

İsrail'in işlemiş olduğu Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı İşlediği Suçlara karşı uluslar arası bazı devletler harekete geçince ABD ve İsrail'in baskısı neticesi bu devletler var olan kanunlarını değiştirmeleri sonucu müracaatlarınbir işe yaramadığını belirtmiştir. Bu durumla ilgili Belçika, İspanya ve İngiltere'de yaşananları konuşmasında örnek olarak göstermiştir.

Husey;"Dost ülkelerden istediğimiz İsrail'in masum Filistinlilere karşı işlediği suçlara karşı, yargılama yapacak mahkemeler kurulsun, Kanunlar çıkartılsın. Biz Mavi Marmara davasının Türkiye'de açılmasından çok memnunuz ve takip ediyoruz."

"… Bir sıkıntımız da şudur, bu davalara, yani İsrail'in işlemiş olduğu Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı Suçlara bakan insanların sayısı az ve bunlar anormal paralar istiyorlar. Bu nedenlerle biz de ancak; dostlar, arkadaşlar parasal yardımda bulunurlarsa

İsrail'i uluslararası Mahkemelere şikâyet edip davalar açabiliriz. Bizim başka bir sıkıntımız da şu: İsrail uluslararası arenada güçlü. İsrail hakkında bir karar çıkartılamıyor. Filistinlilere karşı işlenen suçlar hiçbir zaman gündeme getirilemiyor, Sesimizi duyuramıyoruz."

"Bu olumsuzluklara rağmen insanlığa kaşı işlenen suçlar zamanaşımıyla ortadan kalkmıyor. Bu bizim için iyi bir durum. Biz şunun farkına vardık, İsrail'in yaptıkları yanlarına kar kalmayacak. Bugün ya da yarın nerede olursa olsunlar bir şekilde yargılanacaklar. Sizlerle birlikte çalışmak, yargılamanın gelişmesini ve genişletilmesini istiyoruz. Biz bu konuda bize yardım eli uzatan herkese bu hazırladığımız dosyalarımızı sunabiliriz. Geldiğiniz için çok teşekkür ederiz." Diyerek sözlerini tamamlamıştır.

Bir soru üzerine; "Çalışmalara, delil toplamalara gidildiğinde ilk önce bombanın parçası alınıyor numune olarak. İnsanların vücutlarından çıkan parçalar alınıyor yaralı ve şehitlerden. Gelişmiş labratuarlarımız yok. Bunların sonuçlanması delillerin ortaya konması için Mısır labratuarlarından ve Adli Tıp Kurumundan yararlanılıyor. Bombalarla ilgili uzmanlar var ama imkânlar çok sınırlı. Bazı bombalar patlamıyor. İçine bakılıp, ayrıştırılıp kimyevi etkileri dosyalara yazılıyor. En ileri labratuarımız savaş suçları ile ilgili delilleri topluyordu. Burayı da İsrail yerle bir etti." Şeklinde cevap vermiştir.

c- Gazze Barosu Genel Sekreteri ve Baro Yöneticileri ile Görüşme

Adalet Bakanlığındaki görüşmelerden sonra Heyet Gazze Barosunagitmiş, burada heyeti Gazze Barosu Genel Sekreteri (Zira orda baro başkanlığı yok Genel Sekreterlik var) ve aynı zamanda Arap Ülkeleri Avukatlar Birliği Genel Sekreter Yardımcısı da olan Av. Selama Ömer Bissisio karşılamıştır.

Bissisio, Baro hakkında malumat verdikten sonra Gazze'de 3.500 civarında avukat olduğunu, bunların bir kısmının bakanlıklarda çalıştığını, bir kısmının da avukatlık yapmadığını, 1.500 civarında fiilen avukatlık yapan meslektaşlarının olduğunu ve bunların da ancak kısıtlı ekonomik imkanlara sahip olduklarını söylemiştir. Daha sonra İsrail saldırıları ile ilgili gerek uluslararası arenada ve gerekse İslam dünyasında yapılması gerekenler hususunda baro merkezinde görüşmelerde bulunulmuştur. Av. Selama Ömer Bissisio Heyetle görüşmeden üç gün evvel (9 Ocakta) Fas'ın başkentiKazaplanka'da Arap Avukatlar Birliğinin tertip etmiş olduğu bir toplantıda olduğunu ve bu toplantıda bütün dünyadaki Avukatlarla işbirliği yapma kararı aldıkları söylemiştir. Kendisi, ayrıca, Batı ve Doğu Filistin yönetiminin (Gazze yönetimi ile Ramallah yönetimi) birleşmesi için büyük gayret gösterdiğin beyan etmiştir.

Bu görüşmede baro Genel Sekreteriolan Av. Selama Ömer Bissisio şunları söylemiştir;"Biz özellikle Türk, Arap ve diğer milletlerden, adil yargılama, insan hakları konusunda çalışma yapan kişilerin bizimle ilgilenmesi ve buraya gelmesinden çok memnunuz. Çünkü 60 yıldır İsrail tarafından adil bir yargılama yapılmadı, ciddi bir saldırı ve savaş içerisindeyiz. Olumlu gelişmeler oluyor sürekli. İnşallah daha da iyi olacak. Gerek birinci 2008 ve sonrasındaki 2012 saldırılarında sürekli insan hakları ve savaş suçlarına ilişkin bombalamalar oldu, sivil insanlar yaralandı ve öldü. Savaş suçlularının yargılanmaları için bize yardım ve destek olmanızı istiyoruz. Özellikle insanlığa karşı suçlar konusunda önderliği bırakmamış olan İsrail'in uluslararası yargılamalara taşınması için birçok insan hakları kuruluşlarıyla temasımız oldu. Bundan sonrada sizlerle birlikte olmaktan ve çalışmaktan memnun olacağız. Kazablanka'dayaptığımız görüşmelerde tüm dünyadaki örgütlerle, uluslararası hukuk örgütleriyle birlikte çalışmamız gerektiğini düşündük. İsrail'in yaptıklarını yanlarına kar bırakmamak için. Bizim çalışılmalarımız sınırlı. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarından yararlanmalı ve tecrübelerinden faydalanmalıyız diye karar aldık. Filistin BM'de Gözlemci Devlet Statüsü kazandıktan sonra, BM'nin tüm birimlerine ve ICC'ye (Uluslararası Ceza Mahkemesi) katılacağız. Artık devlet olduk. İlişkilerimizi arttırmakla insan hakları ve savaş suçlarını uluslararası arenaya taşıyıp yargılatmak istiyoruz. Biz Türkiye'ye çok müteşekkiriz. İlk defa İsrail hakkında bir dava açılmasını sağladınız. Mavi Marmara olayında Türkiye'ye geldim, dava çok ciddi bir şekilde devam ediyor. Bunu görmekten dolayı çok mutluyuz, Türk halkına ve hükümetine çok teşekkür ederiz. İnşallah bu gelişmeler devam eder, görüşmelerimiz ve sizin gelişiniz tek olmaz, sürekli sizlere birlikte olmak ve uluslararası alanda birlikte çalışmak istiyoruz."

Uluslar arası Hukukçular Birliği Genel Sekreteri Av. Necati CEYLAN; "UHUB 32 ülkeden üyesi bulunan bir birliktir. Tunus, Mısır, Sudan, Suriye, Malezya, Endonezya, Pakistan, Bangladeş, Bosna Hersek, Makedonya gibi dünyanın her yerinden oluşan üyelerimiz var. İnsan hakları ihlalleri konusunda çalışmalar yapıyoruz. Filistin davası da; Dernek olarak **bizim açımızdan,**

İslam dünyası açısından ve tüm insanlık açısından çok önemli bir davadır. Hukukçular olarak uluslararası alanda birlikte hareket ederek bu konuda başarıya ulaşacağız inşallah. Filistin'e özgürlük gelmedikçe dünyaya da barış gelmez. Filistin bağımsız olmalıdır." Demiştir.

Filistin Barosu Genel Sekreteri toplantıda aynı zamanda Filistin'in bölünmüşlüğüne vurgu yapmış "…bu bölünmüşlüğün vermiş olduğu eksiklik sadece hukuk alanında değil, eğitimden tarımda kadar her alan ve her yerde problem oluyor. Normal günlük hayatta bu büyük bir problem teşkil ediyor. Bütünlüğü sağlayacağız inşallah." Demiştir.

Sözüne devamla; "Son saldırıdan sonra 3 tane kazanımımız oldu:

1.si Füzelerimiz Kudüs ve Telaviv'e kadar ulaşmaya başladı.

2. si Birleşmiş Devletlerde üyelik, yarı devlet statüsü kazandık,

3. sü de bölünmüşlüğün bitirilmesi için bir vesile olacaktır."Diyerek sözlerini tamamlamıştır.

d-Parlamentoyu Ziyaret ve Parlamento Başkanı ile Yapılan Görüşme

Heyet daha sonra Parlamento binasına geçerek Parlamento başkanı Mervan Al Borsh ve M. Muhammed Eburas ile diğer Meclis komisyon başkanları ile görüşmeler yapmıştır. Oldukça sıcak geçen görüşmelerde parlamento yetkilileri Nehirden (Şeria nehri) denize kadar bir karış topraklarından bile vazgeçmediklerini ve vazgeçmeyeceklerini özelikle vurgulamıştır. Görüşmede, Gazze'ye yapılan saldırılar ve Filistin halkının meşru haklarının nasıl ve ne şekilde ihlal edildiği hususu, Meclis başkanı ve diğer üyeler tarafından heyetimize anlatılmıştır.Yine Parlamento başkanı dünyadaki hukuk örgütlerinden bu yönde yardım talep ettiklerini ve beklediklerini belirtmiştir. Ayrıca, yeni dönemde, Türkiye'den olan beklentilerini ve Türkiye'nin Filistin'in haklı davasına olan önemli katkısını belirtmiştir. Ziyaretçi heyetin tarihi bir mesuliyeti olduğuna ifade ederek, heyetin geldiği ülkenin geçmiş tarihi ile övündükleri hususuna da önemle vurgu yapmıştır. Yapılan bu ziyarette Parlamentodan bazı gurup ve komisyon üyeleri de hazır bulunmuş, Bu kişilerle de karşılıklı görüş alış verişi yapılmıştır.

Meclis Başkanı heyetle yaptığı konuşmasında şunları söylemiştir; "Böyle insan haklarıyla ilgilenen, hukuk alanından ziyarete gelen sizlere teşekkür ediyoruz. Seçim sonuçları açıklandığı tarihten itibaren dörtlü çete Amerika, Rusya, İngiltere ve Fransa bize karşı çıktı. Bizi tanımıyorlar. Buna rağmen, yıkım ve ambargoya rağmen, Filistin halkı dik durdu. 2008 yılındaki savaşta Filistin halkı sabırla hareket etti, Ve yine Filistin'e karşı İsrail'in uluslararası arenada yasaklanmış silahları kullanmış olmasına rağmen, Filistin halkı dik durdu. Yine sizin bildiğiniz gibi İsrail Mavi Marmara olayında görüldü ki kendisini uluslararası hukukun üstünde görüyor. İnsanları katlediyor. Ve uluslararası hukuku her şekilde çiğneyebiliyor. İnsan hakları alanında hassasiyetinizden dolayıFilistin halkı adına sizi tebrik ediyoruz. Siz öyle bir zamanda geldinizki 2008 yılındaki birinci harbin 4. Yıl dönümünde geldiniz. Ondan sonraki aşamaları da gördünüz. İsrail bu yaptıkları ve özellikle direnişe son vermeyi, Filistin geleceğini karartmayı istiyordu ama başaramadı. Filistin halkının onurlu direnişi bu zaferi kazandı. Bu sadece Filistinlilerin başardığı bir şey değil. Tüm dünyadaki hürriyet aşığı insanların, sizlerin başardığı bir durumdur. Bu İsrail'in Filistin'e karşı yapmışı olduğu katliamı ve hukuk dışılığının tespiti için ulusal ve uluslararası çalışmalarda katkı yapmak üzere geldiğiniz için bir kez daha sizi tebrik etmek istiyorum. Biz inşallah İsrail'in bu yapmış olduğu savaş suçlarına karşı, cürümlerinin uluslararası mahkemelerde yargılanması için sizin önemli bir faal etken olacağınızı düşünüyoruz. Kilometre taşı olacağınızı düşünüyoruz. Bizimle sizin aramızdaki iletişimin sürekli olmasını istiyoruz. Aynı zamanda kanun yapım başkanımız ve komisyonuyla da görüşüp onlarla da ilişkinizin devam etmesini istiyoruz."

UHUB Genel Sekreteri Av. Necati CEYLAN Meclis Başkanı ve hazır bulunan Parlamento üyelerine Birlik hakkında bilgi vermiş ve amaçlarını anlatmıştır. Av. Necati CEYLAN ; "İslam Ümmetinin bir parçası olan Filistin halkının uğradığı bu zulme karşı insan hakları alanında çalışmalar yapan sivil toplum örgütü olarak yerinde tespit yapmaya geldik. Bu problem sizin probleminiz değil, bizim problemimiz, İslam ümmetin problemi, tüm insanlığın problemidir. Bu davayı dışarıdan takip ediyorduk, şimdi yerine gelerek, görerek bir rapor hazırlamayı düşünüyoruz. Sizin de bahsettiğiniz gibi uluslararası alanda, Birleşmiş Milletlerde, Uluslararası Ceza Mahkemesinde hep birlikte hukuk mücadelesi vereceğiz. Filistin özgür olmadığı müddetçe, bağımsız

olmadığı müddetçe dünyada barış olmaz, sulh olamaz. İnşallah Filistin'in bağımsızlığını hep birlikte göreceğiz ve yaşayacağız." Diyerek sözlerini tamamlamıştır.

Birlik Üyesi Av. Necip KİBAR söz alarak; "Buraya ziyarete gelen avukatlar, Mavi Marmara Davasına giren takip eden avukatlardır. Bu avukatlar aynı zamanda, UHUB kurulmazdan evvel de, bu Mavi Marmara davasından önce de, İsrail'in işlemiş olduğu suçlar konusunda Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında da gönüllü olarak çalışan avukatlardır. Bu konuda İsrail hakkında daha önce de sivil toplum kuruluşlarından Mazlumder, Özgürder gibi sivil toplum kuruluşları, gerek İsrail ve gerek Ariel Şaron ve Türkiye'yi ziyaret etmek isteyen diğer İsrailli yetkililer ve görevliler hakkında suç duyurularında bulunmuşlardır. Mavi Marmara Davasının açılmasıyla beraber, UHUB ve üye avukatlar olarak bizler çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bundan sonra da Filistin Devletinin uluslararası arenada tanınmasından sonra, BM'de üye olmasından sonra daha fazla gayret sarf edeceğiz." Demiştir.

Suudi Arabistanlı Av. Muhammed D. El UNEYZİ'de; "Suudi Arabistan ve Krallık olarak sizin arkanızdayız. Uluslararası alanda da hakim güçlerle mücadele edeceğiz. Bu bölünmüşlüğü sona erdirmenizi istiyoruz. Bölünmüşlüğü sona erdirmenizin vakti geldi. Mısır sizi destekliyor ama artık tek bir bütün devlet olmanız lazım." Demiştir.

Bu görüşmede Meclis Kanun Yapım Komisyonu Başkanı Muhammed F. Goul; "Filistin'in bir parçası olan Özgür Gazze'de sizi görmekten çok memnun olduk. Uluslararası Hukukçular Birliği tarafından gerçekleştirilen bu ziyaret, bize ve bizim sorunlarımıza önem verdiğinizi gösteriyor. Bize uygulanan siyasi, askeri ve diğer ambargoların önemli bir kısmını kırdık, sizin gelmenizle inşallah hukuki ambargoyu da kıracağız. İsrail'in bize karşı işlediği suçlar güneşten daha açık ve net ortadadır. İsrail'in insanlığa karşı yapmış olduğu suçlar nedeniyle mutlaka yaptıklarının hesabı sorulacaktır. Son bir asırdır İsrail, Roma Sözleşmesinde yazan, insanlığa karşı suçları ve savaş suçlarını işlemiştir. Biz Filistin halkı ve meclisi olarak, İsrail'in yaptığı bu savaş ve insanlığa karşı suçlardan dolayı kaçamamalarını, muhakeme edilmelerini istiyoruz. Bunlar sadece bize Filistinlilere karşı böyle davranmadılar 36 değişik ülkeden yolcuları bulunan Mavi Marmara'ya da saldırdılar. Amerikan vetosuna rağmen, İsrail'in bu işgalleri, suçları sonuna kadar gitmemesi gerekir."

"Halkların hakları zamanaşımıyla düşecek haklar değildir. İşlenen suçlarla ilgili bir an önce dosyaların tamamlanarak Uluslararası Ceza Mahkemesine sunulması, İsrail'in yargılanması gerekir. Genel olarak İsrail'e haddini bildirmek gerekiyor. Bu anlamda Uluslararası Ceza Mahkemesine başvurmak önemli bir parametre olacaktır. Düşünebiliyor musunuz, bugüne kadar 800.000 (sekiz yüz bin) Filistinli, İsrail'in cezaevlerinde tutuklu kaldı, şu anda da 500.000'in üzerinde tutuklu var. Yaşlı kadınlar, çocuklar, Filistin Parlamenteri olan, uluslararası yargı bağışıklığı olan kişiler bile tutuklandılar. Filistin Parlamento Başkanını içeri alacak kadar ileriye gittiler. 15 Ocakta gerçekleştirilen bu savaşta, sadece gözaltına alınma, tutuklanmayla yetinmediler, bu kişilerin evlerini, işyerlerini, çalışma ofislerini yıktılar. 15.01.2009 da ise Meclis Başkanını, kardeşini ve evinde bulunan herkesi öldürdüler. Bu şekilde saldırılarına devam ediyorlar."

"Birleşmiş Milletlerde 114 tane karar İsrail'in aleyhine çıktı, fakat hiçbiri uygulamaya geçirilemedi. Özellikle bu kararların büyük çoğunluğu Filistin'den göç ettirilen kişilerin geriye dönmesi ve yerlerinin verilmesi ile ilgilidir. Bırakın yer vermeyi İsrail halen yerleşim yeri açmayı sürdürüyor. Son harpte (2012'de) 184 kişiyi öldürdüler. Dewlu ailesi ve Hicazi ailesinden tüm fertleriyle birlikte çoluk çocuk demeden 14 kişiyi öldürdüler. Bunları Amerika'nın desteğiyle yapıyor, biz de elele verip İsrail'i yargılatabilirsek, bu tür katliamların kan dökmelerin önüne geçeriz. Bu öldürülenlerin % 50 – 60 'ı kadın ve çocuk, %20'si gençlerden oluşuyor."

"Son uluslararası raporlarda İsrail açıkça eleştirilmesine rağmen, İsrail'in hiçbir şekilde yargılanması söz konusu olmuyor. Değişik devletlerden değişik kuruluşların hazırlamış olduğu raporlarda İsrail'in saldırıları tespit edilmiştir. İsrail hukuk dışılığına bakmaksızın cinayet ve katliamlarına devam etmektedir. İnşallah komisyonun ("Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını İzlemeye Yönelik Bağımsız Kurul"u kast ediyor) çalışmaları size ulaşır, bu raporu ulusalararası hukuk gereğince değerlendirip İsrail'in muhakemesini sağlarsınız." Diye görüşmeye önemli katkılarda bulunmuştur.

Görüşmede MISIRLI AVUKAT ABDURRAHMAN; "ICC'nın Roma Sözleşmesini imzalayarak ilkin işe başlayalım. Bunun için de sizin bir an önce birleşmeniz ve Meclisinizde kabul etmeniz lazım. Ve bu noktadan başlamanız lazım. Bunu yapmazsanız sizin adınıza birilerini başvurmasının pek anlamı kalmaz." Diye öneride bulunmuştur.

Görüşme sırasında İsrail'in suç işlemesi konusunda en büyük destekçinin ABD olması dolayısıyla öncelikle ABD'nin de dava edilmesi gerektiğinin dillendirilmesi üzerine, Birlik Genel Sekreter Yardımcısı Av. Refik KORKUSUZ söz almış ve; "Biz neyi hedefleyeceğiz, öncelikli hedefimiz ne olacak. Gerçekleştiremeyeceğimiz hedefleri önümüze koyarak gerçekleştirebileceğimiz hedefleri ötelemiş veya ıskalamış olmuyor muyuz? Hayatın gerçeklerinin dışına çıkmak bize ne kadar fayda sağlar." Demiştir.

Görüşmede hazır bulunan diğer yetkili ve grup temsilcileri de Uluslar arası Hukukçular birliğinin Gazze'ye yapmış olduğu bu anlamlı ziyaretten memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

Meclis başkanı, ziyaretin anısına, ziyaret heyetinin hepsine "Filistin atkısı" hediye etmiş ve bun hediyenin maddi değerce küçük ve manevi olarak önemli olduğunu sözlerine eklemiştir.

e- İHH Gazze Bürosunu Ziyaret

Yine aynı gün akşam üzeri İHH Gazze temsilciliğine bir ziyarette bulunulmuş, İHH Gazze Temsilciliğinde Temsilci Mehmet Kaya heyeti karşılayarak yaptıkları çalışmalarla ilgili heyete bilgiler vermiştir. Mehmet Kaya Gazze'de 22.000 Civarında yetim bulunduğunu ve bu yetimlerin yarısıyla İHH'nın ilgilendiğini hususunda heyeti bilgilendirmiştir. Aynı zamanda Gazze'de bazı eğitim ve mesleki kurslarla pek çok insana meslek öğrettiklerini ve bu çalışmalara aralıksız devam ettiklerini ifade etmiştir. Buradaki görüşmede Filistinli yetkililerİHH'nın ve CANSUYU derneğinin çalışmalarından ve diğer Türk kuruluşlarının çalışmalarından stayişle bahsetmeyi ihmal etmemişlerdir.

İHH Gazze Temsilcisi Mehmet KAYA görüşmede şunları önemle vurgulamıştır; "Böyle bir topluluğun buraya gelmesi ve buradaki insanlara hem siyasi anlamda hem moral anlamında destek vermesi gerçekten çok güzel bir şey. IHH Gazze sorumlusu olarak da, yaklaşık 7 yıldan beri bu topraklarda çeşitli faaliyetlerimiz var ama dört yıldan beri de resmi olarak buradaki kanunlar doğrultusunda ofisimizi açtık. Burada çalışmalarımıza başladık. Ve ilk açtığımızda küçük bir dairede işe başladık, sonra üst tarafta dört katlı bir yer kiraladık, tuttuk. Orada bayan eğitim merkezi yaptık, bayanlara dikiş nakış kursu veriyoruz, bilgisayar merkezi, Osmanlı kültür merkezi yaptık, o kültür merkezinde bilgisayar kursu soft ve hard çalışmaları yapılıyor, aynı zamanda İngilizce kursu veriyoruz, aynı zamanda ofis yöneticiliği kursu veriyoruz. Bununla birlikte Gazze'nin 5 noktasında aynı hizmeti verdiğimiz yerlerimiz var, bu çalışmalar aynı şekilde yaklaşık 4 seneden beri devam ediyor. Bu sene yıl sonunda iş öğrenerek mezun olan kişi sayısı 1750 kişi."

"Bu merkezin bulunduğu yerin arsasını hükümetten istedik, binayı kendimiz inşa ettik. En üst katında yetim katı var. Yetimler için gönderilen ödemelerin yapıldığı birim. Gazze'de yetim sayısı 22.000 kadardırve biz 11.000'nin sorumluluğu üstlendik."

"Biz aslında bu tür topraklarda insanlara yiyecek içecek dağıtılmasından ziyade meslek

öğretilmesinden yanayız. Ondan dolayı bizbu insanlara meslek öğretmek için bu merkezlerimizi açtık. Bu merkezlerde de her sene insanlar yetişiyor. Bu bayan eğitim merkezlerinden mezun olan bayanlara dikiş makinesi hediye ediyoruz. Evinde kendi işlerine devam ediyorlar, kendi işlerine evinde devam edemiyorsa, bizim merkezlerimize geliyor, iş alıyorsa burada dikiyor."

"Biz şuna inanıyoruz ki, Türkiyeli Müslümanlar olarak, özelde de İHH olarak, hizmet vermek için, çalışmak için bir şeyi sevmek gerekiyor, biz bu toprakları çok seviyoruz. Bu topraklarda yaşamanın izzet ve şeref olduğuna inanıyoruz. Bu topraklara hizmet vermenin de, Türkiyeli Müslümanların desteklerini buraya getirmenin ve onların desteklerini burada yeşillendirmenin çok büyük bir manevi sorumluluğu olduğuna inanıyoruz. Bu direnişe destek olmak için İHH olarak burada ayakta kalmak sanatını öğretmek için elimizden gelen her şeyi yapmaya çalışıyoruz."

f-Şer'i Hükümler Merkezini Ziyaret

Ziyaretimizin 3. Günü olan 14 Ocak Pazartesi günü sabah Heyet Fetva ve Şer'i Hükümler Merkezi'ni (Bizdeki Yüksek Yargı Mercilerine Denk) ziyaret etmiştir. Burada Heyeti Merkez Başkanı Abdurrauf El Halebi karşılamış, El Halebi heyete Adalet Bakanlığı binası gibi kendi Merkezlerinin de İsrail tarafından bombalandığı için şu an çalışmaların yapıldığı yerin geçici ve Ulaştırma Bakanlığına ait 100 m2'lik bir yer olduğunu söylemiştir. Filistin'in özgürleşmesi için özellikle Hukukçulara önemli görevler düştüğü hususu üzerine vurgu yapan El Halebi Heyetle bu konuda her türlü işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirtmiştir.

Herkesin Filistin'i unuttuğu bir zamanda Türkiye halkının yanlarında olduğunu söyleyen Halebi 2008 Yılındaki İsrail saldırısı sırasında 30 kişilik bir gurubun savaş anında Gazze'ye gelerek savaş süresince Gazze'yi terk etmediklerini, bu durumun kendilerine büyük bir mutluluk ve cesaret verdiğini, bunu hiçbir zaman unutamayacaklarını da sözlerineeklemiştir.

Görüşmede Müsteşar, Yargıtay Başkanı, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı, Fetva ve Şer'i Hükümler Başkanı olan ABDÜLRAUF HALEBİŞunları söylemiştir:"Bu gün bizim için çok önemli bir gündür. Sizlerle karşılaştık, önemsediğimiz bir gün bu gün. Bizim kalplerimizin sevgiyle yoğrulduğu, Filistin halkıyla diğer barış isteyen, huzur isteyen halkların sevgiyle yoğrulduğu bir gün. Bilhassa Arap ve İslam toplumundan gelen kardeşlerimiz olması bumuhabbeti daha da arttırır. Gazze çok defa saldırıya uğradı. En son sekiz günlük Kasım 2012 de saldırıya uğradı. İsrail Maddi zarar ve insan öldürme noktasında hedefine ulaştı. Ama Filistin halkının şerefine ve onuruna dokunma noktasında hedefine ulaşamadı. Filistin halkı yaşamayı seviyor, ama yaşamayı yaşatmak için seviyor. Yeryüzünü imar etmek için seviyor, kendi inancı ve akidesinin kendisine emrettiği gibi. Çok zalimce bir ambargoya maruz kaldı Gazze halkı, fakat Gazze Halkı buna direndi. Biz bir şekilde hayatta zor şartlar altında da olsa yaşamayı öğrendik. En zalim, hiçbir şeyin olmadığı dönemlerde bile biz bir şekilde yaşamak zorunda kaldık. Bizim birçok binalarımız bombalandı. Adalet Bakanlığının yok edildiği gibi bizim Darül Fetvamız vardı, fetva ve şer-i konularda en yüksek makamımızın yeri de yok edildi. Dolayısıyla biz de Ulaştırma Bakanlığı'nın bir köşesinde toplam yüz metre kare bir yerde çalışmak zorunda kalıyoruz. Sizin gelişiniz bize büyük bir güç verdi, sebat verdi. Ambargonun kırılması noktasında manevi desteğe büyük ihtiyacımız vardı, bu noktada da çok önemli bir fonksiyonu oldu. Biz biliyoruz ki siz devamlı bizim yanımızdasınız. Dualarınızda bizi hiç eksik tutmuyorsunuz. Biz kalplerimizin derinliğinde sizlere yer verdik, sizin de bize kalplerinizin derinliğinde yer olduğunu düşünüyoruz. Size teşekkür ediyoruz, sizin yöneticilerinize teşekkür ediyoruz. Hassaten Filistin'e Gazze'ye yardım eden desteğini esirgemeyen hayır kuruluşlarına teşekkür ediyoruz."

Av. Necati CEYLAN'de bu görüşmede; "Uluslararası Hukukçular Birliği olarak, kardeşlerimizi, sizleri görmekten çok memnunuz. İnsan hakları konusunda çalışmalar yapan bir birliğiz.Hak ihlalleri noktasında özellikle İslam coğrafyası kan ve ateş içerisinde, bunların başında da Gazze geliyor. Bu Gazze halkının değil bizim problemimiz, hepimizin problemi. İnşallah hep birlikte Gazze'nin Filistin'in bağımsız, hür bir devlet olarak, tamamını göreceğiz. Özellikle bizlere hukukçulara görev düşüyor." Demiştir.

Görüşmede ABDÜLRAUF HALEBİ'de;"Herkesin Filistin'i unuttuğu bir zamanda Türkiye halkı yanımızda olmuştur. İlk Gazze savaşı olan Dökme Kurşun operasyonu yapıldığı zaman 2008 yılında, IHH Başkanı Bülent Yıldırım 30 kişilik bir grupla Gazze'ye gelmişti. Onlara evlere girin dışarıya çıkmayın demiştir. Bizim yanımızda bombalar yağarken, canları pahasına burada kalmışlardı, gitmeyi reddetmişlerdi. Evlerde oturup bombalanmayı bekliyorduk. Savaş sırasında, Gazze'ye gelerek silahsız bir şekilde Gazze'de bekleyerek, Gazze'yi terk etmediler. Bu durum bize büyük bir mutluluk ve cesaret verdi. Bunu hiçbir zaman unutamayacağız." Diye sözlerini tamamlamıştır.

g- Gazze İslam Üniversitesini Ziyaret

Bu görüşmenin ardından Gazze İslam Üniversitesine gidilmiş, Heyeti kapıda Üniversite Rektörü Dr. Kamalain K. Sha'ath karşılamıştır. Daha sonra görüşmelere geçilmiştir. Rektör Heyete Üniversite hakkında ayrıntılı bilgi vermiş; Tıp Fakültesi, Fen Fakültesi, Hemşirelik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Kanun ve Şeriat (Hukuk) Fakültesi, Ticaret Fakültesi, İslami Bilimler Fakültesi gibi 11 Fakültenin bulunduğu Üniversite'de 20.000 civarında Öğrenci bulunduğunu söyleyen Rektör bu öğrencilerin yüzde atmışbeşini kız öğrencilerin oluşturduğunu, kız ve erkek öğrencilerin ayrı ayrı fakültelerde eğitim gördüklerini ifade etmiştir. Üniversitenin oldukça modern ve donanımlı olduğu ve ayrıca kapalı devre TV ve aynı zamanda FM bandından yayın yapan bir radyo istasyonuna da sahip olduklarını belirtmiştir. Rektörlük, özellikle, üstün vasıflı ve Hukuk Fakültesini dereceyle bitirmiş olan bazı öğrencileri, Türkiye'ye mastır ve doktora eğitimi için göndermek istediklerini ve fakat ekonomik durumlarının yetersiz olması nedeniyle, bu yönde adım atamadıklarını belirtmiştir. Türk yetkililerinin bu konuya duyarlı olacaklarını ümit ettiklerini, heyetimiz marifeti ilebu taleplerini bir kez dahaifade etmek istediklerini sözlerine eklemiştir.

Rektör üniversitenin bir devlet kuruluşu olmadığını, tamamıyla halkın yardım ve destekleri ile kurulan bağımsız bir kurum olduğunu ayrıca ifade etmiştir.

Uluslararası Hukukçular Birliği Genel Sekreteri Av. Necati CEYLAN Üniversite Heyetine Uluslararası Hukukçular Birliği hakkında ve Birliğin amaçları hakkında kısaca bir bilgilendirme yapmıştır.

Bu toplantıda: Gazze Üniversitesi Rektörü Dr. Kamalain K. Sha'ath, Genel Bilimler - Fikirler Bilimi Başkanı; YUSUF ESAD Dış İlişkilerden Sorumlu Rektör Yardımcısı;Hayır Cemiyeti Müdürü;Besim Boşnak Hukuk Bölümü Başkanı; Refik Rıdvan Şeriat ve Hukuk Eğitimi Dekanı ve Muhammed Şebab Rektör Yardımcısı hazır bulunmuştur.

Toplantıda önce Üniversitenin tanıtımı ile ilgili video ve slayt gösterisi izletildikten sonra Görevlilerden biri Üniversitenin 1978 yılında kurulduğunu söyleyerek söze başlamıştır. İlk kurulduğunda çadırlarda derslere başladıklarını 1994 yılında da binalarda ders yapmaya başladıklarını belirtmiştir.

Görme özürlüler için çalışmalar yaptıklarını, bu kişilerin interneti kullanarak Kur›an-ı Kerim öğrenerek okuduklarını söylemiştir.

"2008'deki bombalamada üniversitenin çok sayıda binası yıkıldı. 74 tane labarotuvar yerle bir oldu. Sonra yeniden yapmaya başladık. 15 milyon dolardan fazla ek külfet oldu. Sadece bina maliyeti bu. Diğer malzeme ve içindekiler hariç." Demiştir.

Daha sonraGazze Üniversitesi Rektörü Dr. Kamalain K. Sha'ath Söz alarak;"Evrensel bazda bir hukuk işine soyunan bu birliğin, yüksek seviyedeki arkadaşları burada görmekten çok mutlu olduğumuzu söylemek istiyorum. Şu anda Filistin'in ihtiyacı olan şey ne diye sorarsanız, hak ve adalet diye cevap veririm. Bu Uluslararası Hukukçular Birliği'nin genelde insan hakları özelde Müslüman insan haklarıyla ilgilenmesi, bize İslam'ın bu topraklarda tekrar hakim olması noktasında umut veriyor. Bütün dünyanın İslam›a ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Çünkü İslami kavramlara eğer hakim olunursa, İslam inşallah bu topraklara hakim olur, insanlık da eksik olan bu hususu, manevi boşluğu İslam ile gidermiş olur. Harvard'da Hukuk Fakültesi kapısında Nisa Suresinin 135. ayeti yazılıdır. "Ey Allah'ın kulları, şahitlik yapmaktan kaçınmayın, ister yakınlarınız, kardeşlerinizin ister ailenizin, ister zenginlerin, ister güçlülerin aleyhine olsun. Allah onların hepsinden daha güçlüdür, daha zengindir, daha mülk sahibidir". Bu Harvard Üniversitesince, Adalet konusunu anlatan en güzel ifade olarak kabul edilmiş ve kapısına asılmıştır. Bütün dünya artık yavaş yavaş İslam'ın güzelliğinden de bahsetmeye başlıyor. İslam medeniyetinin zirve yaptığı Endülüs örneğini de yavaş yavaş görmeye başlayacaklar. Hak, hukuk ve adalet gibi mefhumlar, eğitime ihtiyacı olan kavramlardır.

Özellikle biz de Filistin olarak bunların eğitimini vermek zorundayız. Filistin'in 3. dünya ülkelerinden belki de bir çok dünya ülkesinden daha fazla eğitime ihtiyacı var. Biz hem eğitim hem de İslami değerlerimizi birleştirip kaynaştırma noktasındaki başarımız nedeniyle övünüyoruz. Şu an 11 fakültede 20.000'nin üzerinde kız erkek olarak öğrencimiz bulunmaktadır. Bunlar değişik alanlarda ihtisası gerektiren konularda eğitim görüyorlar. Tıp, mühendislik, hukuk gibi ana dallarda çalışmalarına devam ediyorlar. Bunları öğrenmek tek başına pek bir şey ifade etmiyor. Eğer bunlar İslami değerlerle kaynaşmazsa, bunlar bizim toplum için çok geçerli bir şey olmaz. İlim İslami değerlerle birleşmeli ki toplumun ihtiyacı ve beklentisi olduğualanlarda topluma hizmet götürebilsinler. Üniversitemizin bütün bölümlerinde Kuran-ı Kerim, Hadis-i Şerif, tefsir, Kuran'ı anlamaya yönelik eğitim verilmektedir. Bu konuda üniversitemiz hassastır. Aynı şekilde kız ve erkek öğrencilerimizin ayrı ayrı binalarda eğitim ve öğretim görmesi ile İslami değerlerle yetişmesi konularında hassasiyetimiz vardır. Bütün bunları yaparken, eğitimi alırken, esas unsurun İslami değerlerin olduğunu, İslami değerlerle bezenmiş bir eğitim olduğunu gözden kaçırmamamız gerekiyor. Üniversite bir bütün olarak, bütün eğitim ve İslami değerleri birlikte topluma sunma, toplumun beklentilerine cevap verme noktasındaki çalışmalarına devam ediyor. Bu hizmetleri verirken, en son teknoloji ve en son yeniliklerin de üniversite eğitiminde verilmesi gerektiğini düşünüyoruz ve vermeye çalışıyoruz. Biz bunu yaparken değişik branşlardan değişik ihtisas gerektiren konularda, Arap üniversitelerinden veya diğer dünyadaki üniversitelerden yetişmiş insanların da çalışmalarından istifade ediyoruz. İçinde bulunduğumuz İslam Üniversitesi, hükümetin kuruluşu değildir, tamamen özel sektöre aittir, halkın yaptırmış olduğu bir üniversitedir. Vatandaşların yardımıyla ayakta durmaktadır. Öğrencilerimizden almış olduğu sınırlı miktardaki üniversite öğrenim bedeli de yine üniversitemize harcanıyor. Tabi ki Filistin'de yaşanan ekonomik zorluk, sıkıntı nedeniyle bu almış olduğumuz sınırlı miktar hiçbir şekilde bizim harcamalarımıza yetmiyor. Bunun için iç-dış veya diğer yardımları almak durumundayız. Bu anlamda Türk Hükümeti başta olmak üzere, üst düzey yöneticilere, Türk hayır kuruluşlarına, vakıflara ve Türkiye halkına üniversitemize yapmış oldukları katkılardan dolayı ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. En önemlisi burada

bu bölgenin en büyük ve en gelişmiş hastanesini bu yılın sonunda inşallah eğitime açıyoruz. Aynı şekilde Türk Hükümetinin yardımıyla, en gelişmiş hastanenin yanında gelişmiş labaratuarlar da yapıldı. Bir çok öğrenciye burs başta olmak üzere değişik alanlarda yardım yapılıyor.

Türk Hükümeti bu katkıların dışında 400 tane savaş mağdurunun tedavisini üstlendi.Türk Hükümetinden bazısı ihtisas gerektiren alanlarda bazısı da akademik konularda bu çalışmalarda yardım ettiler. Böylece harbin oluşturmuş olduğu sıkıntının giderilmesi noktasında ortaya çıkan boşluk giderilmiş olacak." Diye sözlerini tamamlamıştır.

Heyet Adına UHUB Genel Sekreteri Av. Necati CEYLAN'da yaptığı konuşmada; "Gazze İslam Üniversitesinin Rektörü Sayın Prof.Dr. Kamalain K. Sha'athve üniversitenin hocalarına, 32 ülke hukukçularından oluşmuş Uluslararası Hukukçular Birliği'nin hem selamını getirdim hem de kendilerini tebrik ediyorum, saygı ve hürmetlerini sunuyorum. "İlim Çin›de de olsa alınız" hadisi şerifi gereği, böyle bir inancın mensupları olarak bilimsel çalışmalara, bilimsel eğitim ve öğretim anlamında -bu güne kadar gelen, materyalist kapitalist,liberalist, insan fıtratına uymayan, toplumun problemlerini çözmeyen ve daha çok problem doğuran bir çok batı zihniyetinin yerine- bu gün elhamdülillah insan fıtratına uyan, Kuran ve sünnet doğrultusunda toplumu, insanın yapısına uygun, kanunların uygulanması sonucunda bilimsel çalışmalar yapılmasını sevinçle görmekten memnunuz ki bunu burada Gazze'de görmekten de memnun ve mutluyuz. Bilimsel çalışmaların önemi ileriki günlerde görülecektir, insanları buhrana sürükleyen sistemlerden insanların kurtuluşu olan, toplumların kurtuluşu olan sistemlere geçilecektir inşallah. Bu temel doğrultusunda bilimsel yuvalar inşallah sadece Gazze halkının değil insanlığın da kurtuluşuna rehberlik yapacaktır. Gazze'nin Filistin'in insanlığını kurtuluşu olacaktır. Çalışmalarınızda başarılar diliyor teşekkür ediyorum."

Diyerek üniversitenin çalışmaları hakkında memnuniyetini belirtmiştir.

Görüşme Sonrası Rektör Heyeti temsilen heyet başkanı Sayın Av. Necati Ceylan'a bir plaket takdim etmiştir. Daha sonra Rektör Heyete Üniversitede kısa bir çevre gezisi yaptırdıktan sonra heyet Üniversiteden ayrılmıştır.

h-Filistin BaşbakanıİsmailHeniyye ile Görüşme

14 Ocak Pazartesi günü Heyeti saat 12.45 sularında Filistin Başbakanı İsmail Heniye Makamında kabul etmiştir. Bu görüşmede Sayın Başbakan Heyetin ziyaretinden duyduğu memnuniyeti ifade ettikten sonra;

- İsrail zindanlarında bulunan Filistinli esirlerle ve özellikle şu an açlık grevinde bulunan tutsaklarla ilgilenilmesi hususunda hukukçulara büyük görevler düştüğünü,
- Heyetin Bütün Bakanlık ve Kurumlardan her türlü yardım ve belge temin edebileceğini ve bu hususta heyete her türlü yardımcı olunacağını,
- Mavi Marmara olayından söz ederek Şehitlerin kanının kendi kanları olduğu ve yerde kalmayacağını,
- Bu konuda Türkiye'de dava açılmış olmasının çok önemli olduğunu ve İsrail'in yaptıklarının artık karşılıksız kalmayacağının bir göstergesi olduğunu söylemiş ve
- Türkiye halkına ve Hükümetine desteklerinden dolayı teşekkürlerini ifade

ederek Selamlarını iletmiştir.

Sayın İ. Heniye görüşmede şu hususlar üzerinde durmuştur; "Uluslararası Hukukçular Birliği olarak bizi ziyaret etmeniz, Filistin Halkına, Gazze Halkına, yaşamlarına manevi bir destektir, büyük bir destektir. Özgürlük filosuna saldıran, Filistin halkına saldıran İsrail'in İstanbul'da yargılanıyor olması bizi çok mutlu etti, bundan dolayı çok memnunuz. Bu duygularımı sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu davanın açılması Filistin halkına çok büyük bir destektir. Aynı zamanda işgalcilere de iyi bir ders oldu. Mavi Marmara'da Özgürlük Filosunda bulunan şehit olmuş insanları tekrar hatırlatmak istiyorum. Bunlardan Allah razı olsun. Filistin halkına, Gazze halkına destek olmak için geldiler. Bunlar aynı zamanda bizim, Filistin'in şehitleridir. Burada şehit

olanların aileleriyle İstanbul'da görüştüm, onlara da dedim ki, sizin kanlarınız, sizin şehitleriniz, bizim boynumuzun borcudur. Hukuk ve kanuni cenah özellikle işgalcilerin yaptıkları noktasında önemli bir alan teşkil etmektedir. Bunu İsrail Hükümeti de fark etti ve ilk defa bu konuda endişelerini sürekli olarak ifade etmeye başladılar. Biz bununla ilgili olarak bir kanun çıkarttık. İsrail'in yaptıklarının uluslararası suç olarak tespit edilmesi ve cezalandırılması konusunda bir komisyon kurduk. Bu komisyonun faaliyetleri sizin çalışmalarınızda önemli olacaktır. Arap ve Müslüman olarak, bizim yapmamız gereken İsrail'in bu yaptıklarını yanlarına kar kalmamasını sağlamak. İsrail sadece birinci harpte yaptıklarıyla kalmadı, özgürlük filosuna saldırdılar. 15-21 Kasım da bir daha saldırdılar. F-16 savaş uçaklarıyla bütün bir aileyi yok ettiler. Suçluların muhakeme edilmesi gerekir. Biz burada Filistin halkı olarak topraklarımız korumak için direnişimiz sürdürüyoruz. Hukukla yargılamayla ilgili konu uzmanların işi. Bu üç ayrı devletten arkadaşların iştirakiyle gelen heyet inşallah iyi bir hizmet üçgeni olur. Aynı şekilde şu anda İsrail'in zindanlarına kapatılmış, güneş yüzü görmeyen çok sayıda Filistinli esir var, bunlarla ilgili ne yapılabilir, ona da bakmak lazım. Beş altı aydır açlık grevi yapan esirlerimiz var. Sizi burada görmekten memnuniyetimi tekrar ifade etmek isterim. İnşallah en kısa zamanda hep birlikte Kudüs'te birlikte bulunacağız. Uluslararası Hukukçular Birliği'nin İslam âleminin temel taşını teşkil eden Filistin sorununa duymuş olduğu hassasiyet sebebiyle teşekkür ederiz. Yapacağınız çalışmalarda bütün bakanlıklarımız imkanları seferber edilecektir. Bunu da bilginize sunmak istiyorum."

Bu ziyarette Heyeti temsilen UHB genel sekreteri ve heyet başkanı Av. Necati Ceylan; tüm ziyaret ve temaslarda oluğu gibi Ziyaretçi Kurumu ve Kurumun amaçlarını kısaca ifade ettikten sonra; Heyetin ziyaret sebebini de Birliğin kuruluş amaçları doğrultusunda, kimliğine bakılmaksızın her türlü insan hakları ihlalleri ve savaş suçları konusunda araştırma ve inceleme yapmak olduğun ve Gazze'ye de bu amaçla geldiklerini belirtmiştir. Yapılan ve yapılacakbu çalışmaları gerek ulusal ve gerekse uluslar arası alanda kullanmak amacında olduklarını söylemiştir. Özellikle Filistin Coğrafyasında İsrail'in İnsanlığa karşı Suç ve Savaş Suçları işlediğini de ifade eden Av. Necati Ceylan bu alanda yapacakları çalışmaları da bir rapor haline getirerek dünya kamuoyuna duyuracaklarını söylemiştir.

Görüşmede Av. Necati CEYLAN şunları ifade etmiştir; "Filistin davası, Gazze davası, dost ve kardeş Filistin'in değil tüm İslam âleminin davasıdır. Özellikle Mavi Marmara Davasında, Uluslararası Hukukçular Birliği olarak suç duyurusunda bulunduk. Gazze Derneği kurarak Birleşmiş Milletlerdeki kararları, son çıkan raporu kamuoyuna duyurduk. Aynı zamanda Gazze Derneğinin Başkan Yardımcısıyım. Hukuk alanında İsrail uluslararası kararlara, kanunlara uymuyor. Bu boşluğu 32 ülkeden üyemizin olduğu Uluslararası Hukukçular Birliği olarak doldurmaya çalışıyoruz. Gazze ile ilgili bir rapor hazırlamayı düşünüyoruz. Uluslararası kamuoyuna bu raporu duyurmayı ve ulaştırmayı düşünüyoruz. Birleşmiş Milletler, Uluslararası Ceza Mahkemesi, İnsan Hakları Kurumları gibi. Hep birlikte başarıya ulaşacağız inşallah."

S. Arabistan'lı Av. M. D. El UNEYZİ bu görüşmede söz almış ve;"Bu işin içinde Amerika var, ilk önce Amerika'ya karşı dava açılması lazım. İsrail'e Amerika yardım ediyor. Suudi halkı olarak, sizin hep yanınızdayız. Siz de birlikteliği bir an önce sağlayın. Uluslararası Ceza Mahkemesine başvurmak için ICC Roma Sözleşmesini imzalayın." Diye sözlerini ifade etmiştir.

UHUB üyesi ve Hukukçular Derneği başkanı Av. Cavit TATLI söz almış ve şunları ifade etmiştir;"Bir Müslüman olarak bir hukukçu olarak her zaman Başbakanın ve Filistin halkının arkasında olacağımızı belirtiriz. Mavi Marmara'dan evvel de Filistin bizim için önemliydi, Mavi Marmara'da ölenlerin kanları önemliyse burada ölen Filistin'liler de bizim için önemlidir. Biz Özgür Filistin'in gerçekleşmesi için hiçbir baskıya boyun eğmeden, buradaki insanların madden manen arkasında olduğumuzu belirtmek istiyorum. Ben Allah razı olsun diyorum, İslam adına mücadele ediyorlar, bizim yapmadığımız bir şeyi bizim adımıza yapıyorlar, ümmet adına yapıyorlar. Rabbim yar ve yardımcıları olsun".

Yine Birlik Yönetim Kurulu Üyesi Av. Mustafa YAĞMUR; "Ben kendi payıma çok ümit varım. Buraya gelince ümidim daha da arttı. Şöyle düşünüyorum; dünyada Müslüman ülkelerin, şimdiye kadar şu gelen süreçte, halkı ile yöneticilerinin arasındaki hedef farkı kapanıyor. Halkın talepleri yönetime olduğu gibi yansıyor. Bu münasebetle de Müslümanların arasındaki kurulan yapay sınırlar önemsizleşiyor. Müslümanlar arasındaki dayanışma mukavemet daha da kuvvetleniyor. İnşallah bunun Müslümanların çok yakın gelecekte geçmişteki kötü hallerinden kurtulacaklarının sebebi olacak diye düşünüyorum." Diye düşüncelerini ifade etmiştir.

Daha sonra Sayın İsmail Heniyye UHUB Genel Sekreteri Av. Necati Ceylan'a birlik adına bir plaket takdim etmiş yaklaşık bir saat kadar süren bu görüşme sona ermiştir.

4- GEZİLEN YERLER

a- 14 Katlı Adalet Bakanlığı Binasının Enkazı

Uluslar arası Hukukçular Birliği Heyeti: yol güzergahında bulunan ve 2008 Yılındaki

İsrail saldırısı sonucu yıkılan Adalet Bakanlığı binasını, 13 Ocak günkü görüşmelere giderken,

İsrail saldırılarının belgesi olarak kamuoyuna göstermek amacıyla, halen bir moloz yığını halinde tutulduğunu bizzat gözlemlemiştir.

Ayrıca Adalet Bakanlığındaki görüşmeler sırasında, bu binanın eski hali ve yıkımdan sonraki durumu ve yıkılan bina önünde kurulan çadırda bakanlığın bir müddet çalışmalarını sürdürdüğüne dair slayt görüntülerini izlemiştir.

b- Şehitler Anıtını Ziyaret

Yine heyet; Gazze'deki Filistin yönetimi tarafından, Mavi Marmara Şehitleri anısına,Geminin yanaşacağı limanın bulunduğu yere yapılan parkın içerisine inşa edilen şehitlerin isimlerinin tek tek yazılı olduğu anıtı ziyaret etmiş, halen çevre düzenlemesine devam edilen ve Mavi Marmara Gemisinin yanaşması için günlerce gerekli ikmal ve istihkam çalışmaları yürütülen, ancak İsrail saldırısı nedeniyle ulaşılamayan Liman gezilmiştir. Kötü bir tesadüf, ziyaretten 3 Gün önce vuku bulan tayfun neticesinde bir çok balıkçı teknelerinin alabora olduğu ve işlevsiz hale geldiği bu ziyarette görülmüştür. Gazze'de 3.000 kişinin balıkçılıkla geçimini sağladığı düşünüldüğünde, kullanılamaz hale gelen teknelerinFilistin için ne büyük bir ekonomik kayıp olduğugözden kaçmayacaktır. Duygulu anların yaşandığı bu alandaayrıca Şehitler yad edilmiştir.

c- Balıkçı Barınağı ve Sahildeki Bir Sivil Binanın Yıkıldığı **Yeri Ziyaret**

Heyette bulunan üyeler tarafından; Şehitler adına yapılan ve bu parkta inşa edilen Şehitler anıtını gezdikten sonra Parka ve Şehitler Anıtına yakın, hatta bitişik bir yerde bulunan Balıkçı barınağı ile sivil amaçlı olduğu belirtilen ve İsrail'in saldırısı sonunda yerle bir olan binanın enkazı da gezilmiş, burayı da belgelemek amacıyla fotoğraflamıştır.

d- 14 Kişinin Şehit Edildiği Yeri Ziyaret

Anıtın bulunduğu yerin ziyaretinden sonra Heyet İsrail'in 14-21 Kasım 2012 Tarihleri arasındaki saldırıda DALWA AİLESİ veHİCAZİ AİLESİNDEN 14 kişiyi bombalayarak katlettiği/şehit ettiği binanın bulunduğu ve şu an yıkıntıları bulunan yeri ziyaret etmiştir. Saldırı sonrası binanın tamamen yok edilmiş olduğu ve çevresinde bulunan binaların da tamamıyla oturulamaz hale gelmiş olduğu heyetçe gözlemlenmiştir. Konu ile ilgili Filistinli yetkililer, yok edilen iki aile ile ilgili olarak halen çalışmalarını devam ettirildiğini ve ölenler üzerinden DNA testi ve diğer silahların niteliği ve kullanılan maddelerle ilgili Kahire' de labratuar çalışmalarını yaptırdıklarını ifade etmişler, halen labratuarsonuçlarının beklendiğini söylemişlerdir.

e- Cezaevi Ziyareti

Heyet 13 Ocak akşamı Adalet Bakanı yardımcısı Ömer El Bousrh ile birlikte Gazze'de bulunan Kadın ve Erkek Tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu cezaevlerini ayrı ayrı ziyaret etmiş, Bakan yardımcısı ve Cezaevleri yetkilileri heyete cezaevleri hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir. Ayrıca Hem kadınların kaldığı ve hem de erkeklerin kaldığı Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerle de görüşmeler yapılmıştır.

Gezilen bu Cezaevlerinde adli mahkumlar diye bilinen tutuklularla birlikte, özellikle İsrail'e istihbari anlamda bilgiler veren siyasi tutuklu ve hükümlülerin de var olduğu görülmüştür. Bu ziyarette İsrail'e ajanlık yaptığı ileri sürülen ve bizim ziyaret ettiğimiz gün hakkında da mahkumiyet kararı verilen kişiyle de kısa bir görüşme yapılmıştır.

f- **Barakalarda Yaşamak Zorunda KalanAileler**

Ziyaret sırasında heyetimiz; İsrail'in işgal etmiş bulunduğu topraklardan kaçarak

bir anlamda kendi topraklarında mülteci konumuna düşen ailelerin yaşadığı çok sayıda tenekeden yapılmış baraka evlerin varlığını gözlemlemiştir. Bu ailelerin yemeklerini dışarıda yaptıkları ve çocukların da derslerini baraka evlerdeki imkansızlıklar dolayısıyla dışarıda yaptıklarına şahit olunmuştur. Bunları da fotoğraflamıştır. g- İsrail Saldırılarında Şehit Olan Şeyh Ahmet g- Yasin ve Rantisi'nin Mezarlarını Ziyaret

14 Ocak 2013 günü İ. Heniye ile görüşüldükten sonra buradan toplucaŞehit Şeyh Ahmet Yasin ve Rantisi'nin Mezarlarının bulunduğu Kabristanlığa geçilmiş ve Şehitlerin mezarları ziyaret edildikten sonra, İkindi vakti sonrası Heyet çalışmalarını tamamlayarak 14 Ocak akşam saat 17.00 sularında Refah Sınır kapısını kullanmak suretiyle Gazze Ziyaretini sona erdirmiştir.

- GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER VE ZİYARETLER SONRASI YAPILAN TESBİTLER

Uluslar arası Hukukçular Birliği; 12-14 Ocak 2013 Tarihinde yedisi Türkiyeli, ikisi Mısırlı ve biri de Suudi Arabistanlı olmak üzere toplam on kişiyle gerçekleştirdiği; İsrail'in işlediği ileri sürülen Savaş Suçları ve İnsan Haklarına yönelik suçlar konusunda, araştırma ve incelemelerde bulunmak, İsrail'in saldırıları ile ilgili gözlemlemeler yapmak ve bu saldırılarla ilgi Filistinli yetkililerle görüşmelerde bulunmak, Görüşmeler Sonrası Elde Edilen Bilgileri gerekli gördüğünde Uluslar arası kamu oyunda ve mahkemeler nezdinde kullanma amacına yönelik gerçekleştirilen bu ziyaret sonrası aşağıda iki ana başlık altında sıraladığımız hususları tespit etmiş, gözlemlemiştir.

Öncelikle şu hususu vurgulamak gerekir: Mısır üzerinden Refah Sınır kapısını kullanarakGazze'ye ulaşmak başlı başına bir sorundur. Zira; Gazze'ye ulaşmak için en önemli sınır kapısı olan Refah Sınır Kapısında, en azından saatlerce, bazen günlerce beklemeniz gerekmektedir ki girmeyi başara bileseniz, Gazze'ye ulaşabilesiniz. Hatta bu kapıdan Gazze'ye giremeden dönenlerin sayısı küçümsenemeyecek kadar fazladır.

Tüm işlemlerimiz günler öncesinden hazır olmasına rağmen Mısırlı sınır görevlileri tarafından son ana kadar heyetimizin Gazze'ye girişi engellenmeye çalışıldı. Ancak mesai saati sonrası Mısırlı yetkililer bizim geçiş muamelelerimizi yapmak zorunda kaldılar.

Edindiğimiz izlenim ve daha sonra yaptığımız görüşmelerde bu uygulamaların, Refah Sınır kapısında yapılan olağan muameleler olduğunu öğrendik. Yine öğrendiğimiz kadarı ile Mısır'da mübarek dönemi memurları, önceki uygulama ve muamelelerinedevam etme gayreti içersindeler.

Bu durum hem Gazze'ye özellikle insani yardım ve benzer amaçlarla gelen insanlara karşı ve hem de bu yardımlara ihtiyaç duyan Filistin halkına karşı çok ciddi bir İnsan Hakları İhlali ve İNSANLIK SUÇUDUR. Başlı başına çok ciddi bir problemdir.

a- **Görüşmelerde Elde Edilen Bilgiler**

Heyetimiz Gezze'de kaldığı süre içerisinde ve ayak bastığı andan itibaren yoğun bir

tempo ile faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu süre zarfında başta Filistin Başbakanı İsmail Heniyye olmak üzere, Gazze Parlamentosu, Adalet Bakanlığı, Yüksek Mahkeme, Filistin Barosu, Gazze İslam Üniversitesi ve İHH Gazze temsilciliği nezdinde görüşmelerde ve ayrıca karşılıklı görüş alış verişinde bulunmuştur.

İsrail işgal ettiği Filistin topraklarında; işgal politikalarına ve bu topraklarda yaşayaninsanlara karşı öldürme, yer ve yurtlarından sürme, sindirme ve sair her türlü insanlık dışı uygulamalarına aralıksız devam etmektedir. **14-21 Kasım 2012 tarihleri arasında Gazze'ye yönelik yapmış olduğu saldırı, İsrail'in bu zamana kadar yapmış olduğu saldırıların sadece küçük bir örneğidir.**İsrail her defasında değişik bahaneler üreterek işgalci, yayılmacı politikalarını özellikle saldırılar yoluyla sürdürmektedir.

1- İsrail yapmış olduğu saldırılarda hiçbir ölçü gözetmemektedir. Asker-sivil ayrımı

yapmamaktadır. Zira saldırılar sonrası ölenlerin kahir ekseriyeti yaşlı, kadın ve 15 yaşından küçük çocuklar olmaktadır. 14-21 Kasım tarihleri arasında yaptığı son saldırıda hedef gözetilmemiş, **Dalwa** ve **Hicazi** ailelerinden 14 kişi katledilmiştir. Yine"-Dökme Kurşun Harekatı" olarak adlandırılan 2008 yılındaki saldırıda Uluslar arası gözlemcilerin verdiği rakamlara göre 1417 kişi öldürülmüştür. Bu kuruluşların verdiği bilgilere göre ölenlerin 926 sı sivil kişilerdir. Bu sivil kişiler ardasında da 91 kadın, 21 yaşlı erkek, 6 BM görevlisi, 2 sağlık görevlisi ve 189 tane de 15 yaşın altında çocuk vardır.

2- Başta ABD olmak üzere pek çok batılı güç İsrail'e destek vermekte, saldırılar

sonrası sessiz kalmaktadır. İsrail Aleyhine BM'de bu zamana kadar çıkarılan kararlar – ki bu kararların çok önemli bir kısmı işgal edilen topraklardan sürülen Filistinlilerin topraklarına geri dönmelerine yönelik kararlardır- bu ülkelerin İsrail yanlısı tutumları dolayısıyla uygulanamamaktadır.

Son olarak İsrail'in Uluslar arası sularda Mavi Marmara Gemisine yaptığı saldırı sonrası BM tarafından oluşturulan Komisyon'da İsrail yanlısı tutumunu sürdürmüştür. Bu durum İsrail'in halen uluslararası alanda etkinliğini sürdürdüğünün bir göstergesidir.

Bu komisyon Yeni Zelanda eski Başbakanı GeoffreyPalmer başkanlığında 4 üyeden oluşuyordu. İsrail, Joseph CiechanoverItzhar'ı, Türkiye ise emekli büyükelçi Özdem Sanberk'i temsilci olarak atadı. Başkan yardımcılığını ise Kolombiya eski Devlet Başkanı AlvaroUribe yaptı. Ancak 4 kişilik komisyon baskın konusunda uzlaşma sağlayamadı. Bu nedenle raporun sonuna itirazlarını birer sayfalık metinlerle dile getiren İsrailli ve Türk temsilcinin imza koymadığı rapor sadece Palmer ve Uribe'nin imzalarıyla yayınlandı.

Bu raporda Filistin ve Gazze ile ilgili şu kısım dikkat çekicidir;

- Gazze'deki silahlı örgütler İsrail için gerçek bir tehdit oluşturmaktadır ve İsrail'in Gazze'ye deniz yoluyla silah girişini engellemek için ambargo uygulamaya yasal olarak hakkı vardır. Söz konusu abluka uluslararası yasalarla da bağdaşmaktadır.

- İsrail, Gazze'de insani sorumluluklarını yerine getiriyor. Ambargo Gazze halkının toplu cezalandırılması anlamına gelmiyor.

Bu düşünce de gösteriyor ki İsrail'in kendi varlığını gayrimeşru bir şekilde sürdürmesi için meşru hiçbir hakka -her türlü uluslararası müdahale de dahil olmak üzere - siyasi imkan vermek istememektedir. Bu sebeple İsrail **uluslararası hiçbir mahkeme ve sözleşmeyi kabul etmemekte, uluslararası yargı ve çözüm arayışlarını reddetmektedir. Sadece kendi bildiğini hukuk ve kural tanımaksızın yapmaktadır.**

3- Gazze ziyareti sırasında görüşme yaptığımız tüm kurum ve kuruluş yetkilileri Türkiye halkına şükranlarını ifade etmişlerdir. Ta başından bu yana Türk halkının kendilerinden hiçbir yardımı esirgemediklerini, sürekli kendilerinin yanlarında olduğunu özellikle vurgulamışlardır.

4-Türk Hükümetinin son yıllarda özellikle Mavi Marmara Gemisine yapılan

saldırıdan sonra izlemiş olduğu politikalara yönelik memnuniyetlerini Filistinli görüşmeciler ifade etmişler ve bu konuda da müteşekkir olduklarını söylemişlerdir. Özellikle 32 ülke vatandaşının bulunduğu Mavi Marmara Gemisine yapılan saldırıdan dolayı Türkiye'de İsrailli yetkililer aleyhine açılan davaya vurgu yaparak, bu davanın kendileri açısında ve İsrail'in yapmış olduğu haksızlıklara karşı sessiz kalınmaması açısından çok önemli bir dava olduğunu ifade etmişlerdir.

İsrailli yetkililer aleyhine İngiltere, Belçika ve İspanya'da açılan davalara karşı baskılar dolayısıyla bu ülkelerin, İsrail'i ve İsrailli yetkilileri zor durumdan kurtarmak için, yasal değişiklik yapmak durumunda kaldıklarını da vurgulamışlardır.

5-Filistin'e BM nezdinde "Gözlemci Devlet Statüsü" verilmiş olması çok önemlidir. Filistin artık uluslar arası kurum ve kuruluşlara ve özellikle Uluslar arası Ceza Mahkemesi'ne (ICC) üye olma hakkına sahiptir. Bu statü ile artık Filistin Devleti'nin; kısmen de olsa önünün açıldığı ve İsrail'in işlemiş olduğu Savaş Suçları ve İnsanlık Aleyhine işlemiş olduğu suçlar dolayısıyla uluslar arası alanda yargılanması için baş vuru haklarının olduğunu bir hakikattir.

Bu konuda yani İsrail'in işlemiş olduğu suçlar dolayısıyla ZAMANAŞIMININ işlemiyor olmasının da çok önemlidir.

Er veya geç işlenen tüm suçların hesabının İsrail'den sorulacağına inançlarının tam olduğu, İsrail'in de bunun farkında olduğu Filistinli yetkililerce büyük bir kararlılık ve ümitle ifade edilmiştir.

Yetkililer; kendileri açısından, uluslar arası alanda, bu konularla ilgilenen hukukçuların çok az olması ve bu kişilerin astronomik rakamlar istiyor olmasının en önemli problemlerden biri olduğunu söylemişlerdir. Yapılan görüşmelerde bu konuda da ziyaretçi hukukçu heyete büyük sorumluluklar düştüğü vurgusu yapılmıştır. Ziyaretçi heyet de bu konuda üzerlerine düşen tüm sorumluluğu yerine getirmeye hazır olduğunu görüşmelerde ifade etmiştir.

6-İsrail'in işlemiş olduğu suçlar dolayısıyla ellerinde bulunan her türlü belge ve bilgiyi paylaşmaya hazır olduklarını ve bunların istenilen kurumlardan her zaman tedarik edilebileceği Filistinli yetkililer tarafından görüşmelerde ifade edilmiştir. Bu konuda çalışma yapan ve ellerinde 1.500 civarında dosya bulunan İsmi **"Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını İzlemeye Yönelik Bağımsız Kurul";** olan kurul,ellerinde bulunan belgelerin birer örneğini tamamlayınca uluslar arası alanda kullanılmak üzere Birliğimize vereceğini söylemiştir. Yaptığımız tüm görüşmelerde bu hususların altı özellikle çizilmiştir.

7- Gazze İslam Üniversitesi Rektör'ü, Üniversitelerinden yetişen Öğrencilere, özellikle Hukuk eğitimi almış öğrencilere, Türkiye'de mastır imkanı sağlanması konusunda yardımcı olunması talebinde bulunmuşlardır. Rektör; İsrail saldırıları sonucu üniversite bünyesinde bulunan çok sayıda binanın ve 74 adetlabaratuarın da hedef alındığını ve bu bina velabaratuarların da tamamen kullanılamaz duruma geldiğini söylemiş ve bu konuda da imkansızlıklarını dile getirmiştir.

8-İHH Gazze temsilcisi; Gazze halkının maddi ve manevi desteğin ötesinde, kendi ayakları üzerinde duracak şartların ve imkanların sağlanmasının daha önemli olduğu hususu üzerinde durmuştur.İHH'nın son yıllarda bu konuda ciddi çalışmalar yaptığını ve halen yapmaya devam ettiğini –bu faaliyetlerden örnekler vererek- izah etmiştir.

b- Ziyaretler Sonrası Yapılan Tespitler

Heyetimiz Gazze çevresinde, İsrail'in saldırıları sonucu tamamen yıkılan, kullanılamaz duruma gelen enkazla karşılaşmıştır. Bunlardan en önemlisi 14 katlı Adalet Bakanlığı binası, Dalwe ve Hicazi ailelerinin ikamet ettiği binanın enkazı, Gazze Limanındaki balıkçı barınağı ve barınak bitişiğindeki ikamet edilen konutlar. Ayrıca heyetimiz seyahat sırasında seyahat güzergahında bulunan pek çok bina enkazı ile de karşılaşmıştır.

Yine İşgal edilen Filistin topraklarından sürülen pek çok ailenin teneke barınaklarda ve iptidai şartlarda ikamet ettiklerine ve yaşam mücadelesi verdiklerine şahit olmuşlardır.

1-İsrail 2008 yılındaki saldırıda 14 kattan müteşekkil Filistin Adalet Bakanlığı binasını da hedef almış ve bu binayı tamamı ile kullanılamaz hale getirmiştir.Filistin'li yetkililerin ifadelerine göre; binaya yapılan saldırının en önemli amacı, Filistin devletini yok etmek amacının yanında bu binada bulunan ve İsrail'in işlemiş olduğu Savaş Suçları ve İnsan Haklarına yönelik suçlar dolayısıyla, bakanlıkta ellerinde bulunan ve muhafaza edilen belgeleri tamamıyla yok etmeye yöneliktir. Bu konuda İsrail'in ciddi endişeleri vardır.

2-Dalwa ve Hicazi ailesinin bulunduğu bina tamamı ile yerle bir edilmiş, bu saldırıda 14 aile ferdi şehit edilmiştir. Hedef alınan ve tamamen moloz yığını haline gelen bina şehir merkezindedir. Bitişiğinde de binalar ve konutlar bulunmakta olup bu konutlar da tamamı ile oturulamaz hale gelmiştir. Tamamı ile sivil amaçlı olduğu şüphe götürülemez bu yere yapılan saldırı İsrail'in asıl amacının Filistin halkını topraklarından sürmek, sivil Filistin vatandaşlarına da gözdağı vermek olduğu açıktır.

Bu yere yapılan saldırı ile ilgili, mahalden alınan numunelerin ve DNA örneklerinin Mısır'a gönderildiği ve neticelerinin halen beklendiği yetkililerce tarafımıza ifade edilmiştir.

3-Gazze'de yaklaşık üç bin aile balıkçılıkla geçinmekte olup, Gazze limanındaki balıkçı barınağı İsrail saldırıları sonucu tamamen yerle bir edilmiş, kullanılamaz hale gelmiştir. Saldırının şiddeti ile yerde çukur oluştuğu da tespit edilmiştir. Yine balıkçı barınağına yakın, muhtemelen balıkça ailelerine ait bu mahalde bazı konutların da hedef alınarak yok edildiği tespit edilmiştir.

Bu saldırının da Gazze ekonomisine ciddi bir darbe vurma ve yine Filistin halkına bu bölgenin yaşanmaz olduğunu gösterme amacına yönelik olduğu kanaatine varılmıştır.

4-Gazze'de Yahudilere yerleşim yeri açmak amacıyla, İsrail saldırıları sonucu kendi topraklarından sürgün edilen çok sayıda ailenin barınaklarda yaşadığı gözlemlenmiştir. Bu aileler çok zor barınma ve beslenme problemi yaşamaktadır. Bu da Filistin/Gazze halkı için çok ciddi bir insanlık sorunudur. Filistin halkının en ciddi problemlerinden birisidir.

5-İsrail saldırılarda Filistin'in seçkin insanlarını, düşünürlerini, önderlerini özellikle hedef almaktadır. İsrail her saldırıda mutlaka bu tür insanları hedef almakta ve bu yolla Filistin/Gazze halkının hafızalarını yok etme, halkı ümitsizliğe sevk etme amacı gütmektedir. Şeyh Ahmet Yasin, Rantisi de bu kişilere birer örnektir. Bu kişilerin mezarları da heyetimizce bu nedenle hasseten ziyaret edilmiştir. Ziyaret edilen Mezarlıkta İsrail tarafından şehit edilen çok sayıda Filistinli önder ve düşünürün mezarlarımevcuttur. Yine aynı mezarlıkta İsrail işgaline karşı fiili mücadele eden bu mücadele sırasında hedef seçilen çok sayıda Filistinlinin de mezarı vardır.

6- NETİCE

Uluslar arası Hukukçular Birliği'nin (UHUB) 12-14 Ocak 2013 tarihleri arasında yapmış bulunduğu Gazze ziyareti dolayısıyla yapılan görüşmeler ve ziyaretlerle ilgili ayrıntılı bilgiler yukarda verilmiştir. Bu ziyarette Saldırılarla ilgili en üst düzeyde Filistinli yetkililerle görüşmeler yapılmış, onlarla yapılabilecekler hususunda görüş alış verişinde bulunulmuştur. Yine İsrail'in yapmış olduğu saldırılarla ilgili saldırı yapılan mahallerde gözlemleme yapılmış, fotoğraflar çekilmiş ve bu yerlerle ilgili bilgiler toplanmıştır. Arcak;

Asıl amaç olan İsrail'in işlemiş olduğu iddia olunan savaş suçları konusunda, İnsan hakları ihlalleri konusunda, kullandığı silahların Uluslar arası camia tarafından yasak silahlar olup-olmadığı noktasında heyetimiz raporda izah olunan hususlar dışında yeterince maddi belge ve bilgilere henüz vakıf olamamıştır. Bu konuda Filistinli yetkililer ve özellikle "Siyonist İsrail'in Yapmış Olduğu Savaş Suçlarını İzlemeye Yönelik Bağımsız Kurul" başkanı Huseyellerinde bulunan ancak henüz tam ikmal edilememiş olan 1.500 civarında dosyanın birer suretini, dosyalar tamamlanır tamamlanmaz tarafımıza ileteceklerini söylemiştir. Filistin/Gazze ile ilgili hazırlamayı planladığımız RAPOR bu dosyaların tarafımıza gelmesinden sonra hazırlanacaktır. Bu konuda Filistinli yetkililerle temaslar devam etmekte olup, eksiklikleri giderdikten sonra en kısa zamanda tarafımıza iletileceği yetkililerce söylenmiştir.

INTERNATIONAL JURISTS UNIONS (UHUB)'S GAZA VISIT BETWEEN THE DATES OF 12-14 JANUARY 2013

1-INTRODUCTION

2- PURPOSE OF THE VISIT

3- INTERVIEWS

a- Interview with the Former Minister of Justice and Deputy Minister of Justice

b- Interview at Ministry of Justice

c- Interview with the General Secretary of Gaza Bar Association and Board Members of the Bar

d- Parliament Visit and Interview with the Chairman of the Parliament

e- IHH Gaza Office Visit

f- Visit the Center for Jurisprudence (Shariah Provisions)

g- Gaza Islam University Visit

h- Interview with Ismail Heniyye

4- VISITED PLACES

a. 14-storey building of the Ministry of Justice Wreck

b. Martyrs' Memorial Visit

c. Fishing Port and the Place Where the Civillian Building was Destroyed in the Beach Visit

d. The Place Where the 14 People Died to Martyr Visit

e. Prison Visit

f. Families that Have to Live in Sheds

g. Graves of Sheikh Ahmet Yasin and Rantisi Who Died to Martyr in Israel Attacks Visit

5- INFORMATIONS OBTAINED FROM THE INTERVIEWS AND DETERMATIONS MADE AFTER VISITS

a- Informations Obtained Interviews

b- Determinations Made After Visits

6- CONCLUSION

1- INTRODUCTION:

International Jurists Union (UHUB), under Union's General Secretary Advt. Necati CEYLAN's leadership, Deputy General Secretary Prof. Dr. Refik KORKUSUZ, board members Advt. Necip KIBAR, Advt. Yasim SAMLI, Advt. Mustafa YAGMUR, Advt. Ibrahim OZTURK, and with the members of the Union and Jurists Association's Chairman Advt. Cavit TATLI, and again member of the Union Egyptian Advt. Abdurrahman SEYYID, Advt. Ahmet ABDULLAH, and Advt. Muhammed Dibyan EL UNEYZI from Saudi Arabia that composed from a group of 10 jurists delegation visited Gaza with the purpose of making investigation-observation about Israel's attacks to Gaza that were between the dates of 14-21 November.

(Gaza Border Gate)

- In the attacks whether war crimes were committed and in these attacks whether violation of human rights committed;
- In these attacks whether the weapons which are accepted by international community as prohibited were used;
- Whether civilian and military targets were mattered;
- If the civilian and military targets mattered, how these resulted about this and about relevant issues making examination and observation in the place, and also conducting interviews with the officials from Gaza;
- Documents to be gathered, information and any kinds of proves about war crimes and violations of Human Rights would be evaluated and these would be used in international courts and in UN;

Upon these objectives, this visit was quite efficient.

Palestine has been accepted as a state even if in the status of observer state by UN, and to Gaza the easiest entrance could be possible over Egypt via Refah Border Gate, however this easy entrance mostly take hours even sometimes days. Number of the people who arrived to Refah Border Gate and would not be able to enter Gaza and returned, is quite high. During the visit of International Jurists Union, this problem has been examined, seen and observed in Refah Border Gate.

On January 12, 2013 around 15:00, the delegation arrived to Refah Border Gate but was able to pass to Gaza around 19:30.

The Delegation was welcomed by the officials from Gaza in the entrance, after the completion of the entrance procedures, the Delegation set off to Gaza city center. Here also Former Minister of Justice Muhammed Farash Goul and Deputy Minister of Justice Omer El Bousrh welcomed the Delegation and to this ceremony, a group of Palestinian officials attended. Upon the first evening of the arrival, with these officials, through the purpose of the visit and taking in consideration of the length of the visit, it has been negotiated how to make an efficient investigation, examination and interviews and previous plan was over viewed.

On January 13, 2013 firstly Ministry of Justice has been visited. There, an interview was conducted with Usame Saad Husay who is the head of an institution that runs under the responsibility of Deputy Minister of Justice Omer el Bousrh and Ministry, this institution has been named as" an Independent Commission to monitor War Crimes that committed by Zionist Israel"

- Again on the same day before the noon, Gaza Bar Association was visited and an interview was conducted with the General Secretary of the Bar Advt. Selama Omer Bissisio.
- After that, the delegation passed to the building of the Parliament and conducted interviews with the Chairman of the Parliament Mervan Al Borsh and M. Muhammed Eburas and with the other Chairmen of Parliament Commissions. During this visit, members of some groups and commissions attended to the meetings and also with these people interviews were conducted. In addition to this, the delegation visited the monument which was built by the Palestine Government in Gaza for the memoir of ''Mavi Marmara" Martyrs, and on this monument name of the Martyrs were written name by name. It was built in the place where Mavi Marmara Ship would approach. And also, the delegation visited

fishing port, which locates in the same place and declared as civilian purposed and destroyed by Israel attacks, and wreck of a building.

After the visit of the place where the monument is located, the delegation visited the place where DALWA Family and HICAZI Family lived, when Israel attacked between 14-21 November. The Delegation also visited the place where the building in which 14 people were killed by bombings and right now wrecks of the building still exist.

On the same day towards to evening, IHH Gaza Office was visited and at the office, representative Mehmet Kaya welcomed the delegation about what projects are being done.

The Delegation, again on the same day in the evening, was taken by Deputy Minister Of Justice Omer El Bursh to the prison where men and women prisoners and sentenced exist and these places were visited, prisoners and sentenced people were interviewed.

On January 14, on Monday, in the morning, the delegation visited Fatwa and Sharia provisions Center (in our country it corresponds to the High Judicial Authorities). The delegation conducted an interview with the Head of the Center; Abdurrauf El Halebi. After this meeting, Gaza Islam University was visited and interviews were conducted with Rector Dr. Kamalain K. Sha'ath and with some of Deans and with some of Lecturers.

On January 14, on Monday around 12:45 Prime Minister of Palestine has accepted the delegation in his office. After an efficient interview, the Delegation passed to the cemetery where Palestinian leaders who died to martyrs after Israel attacks, lie. There, the Delegation visited graves of Sheikh Ahmet Yasin and Rantisi, then the Delegation on January 14, in the evening around 17:00, via using Refah Border Gate, left Gaza and finished the visits.

2- PURPOSE OF VISIT:

In 1948, after state of Israel was established on the soils of Palestine, Israel has continued its expansionist policies in the cruelest way, with the support and ignorance of international actors. Israel often attacks to Palestine Soil, and sends the residents of the land to exile, interferes in the cruelest way to Palestinians who resist, and keeps doing such things, no matter women, children, older people. After these attacks, many Palestinian-no matter children, women, older people were killed, died to martyr.

In the latest attacks that are done by occupant Israel to Gaza and named as ''Cast Lead Campaign" and according to the international observers' statistics, 1417 people were killed. And also regarding the information which was given by these institutions, 926 of the murdered people were civilians. From these civilian people, there were 91 women, 21 older men, 6 UN Officials, 2 health officers and 189 people who were under 15 years old-children.

Again, in these attacks, many chemicals and many unidentified kinds of weapons that are prohibited to use in international area, were used and that was declared by reputable international foundations.It has been always expressed that Israel imposed excessive and disproportionate force.

Israel lately, between 14-21 November 2012, again attacked to Gaza, in these attacks 184 people were killed from DALWA FAMILY and HICAZI FAMILY and also their houses were destroyed during the attacks. Also for this attack the same worries were expressed to Israel.

On November 30, 2012, in UN to Palestine ''Non-Member Observer State Status" was given.

In particular, about Israel's last attack that was between 14-21 November 2012, the delegation visited Gaza between 12-14 January 2013 in order to make investigations, examinations and determinations and to conduct interviews in place.

In this visit;

– Visiting the neighborhoods, where Israel attacked, and make examinations there.

– If it is possible, conducting interviews with the victim's relatives

– To examine and to determinate in the place that about Israel's any kind of embargo to Gaza.

– Investigation about excessive and disproportional use of force

– Conducting interviews with Palestinian Officials, if there documents to be taken getting information and the most important of all, what could be done in international courts and also in UN and in international community against Israel's detected war crimes and violation of human rights were PURPOSED by our association.

3- INTERVIEWS

a- Interview with Former Minister of Justice and Deputy Minister of Justice:

The first interview was conducted after the entrance to Gaza via Refah Border Gate and arriving to the Gaza City Center, with Former Minister of Justice Muhammed Faraj Goul, Deputy Minister Of Justice Omer El Boursh and with a group of Palestinian Officials. In the atmosphere of conversation, in the interviews, purpose of visit, wishes and about could be done were talked and about following day's and the other day's meetings and visits are talked and the plans were reviewed.

(Interview with Former Minister of Justice and Deputy Minister of Justice)

b- Interview in the Ministry of Justice:

On March 13, on Sunday at 9:30, as it has been planned, the delegation went to Ministry of Justice. For this reason of that Minister of Justice Muoiz Heniyye left his office (duty), the delegation was accepted by Deputy Minister of Justice Omer El Bousrh. In the meeting Omer El Bousrh declared that in the first attack of 2008 attacks 14-storeyed building was targeted and it was destroyed by Israeli bombings. For a while Ministry services were run from a tent which was pitched in front of the wrecks of the building in order to show the world that Israel's aggressive attitude. He also declared that, currently, even it is temporary building, the services are run from there. He gave detailed information with slide shows about attacks of Israel and particularly about attacks to Ministry of Justice.

(Meeting in the Ministry of Justice)

In this meeting, Bousrh: ''we used to have in the value of 4 Million Dollars building which belonged to Ministry of Justice. Israel destroyed it,now we use our previous place as Ministry of Justice. They were all destroyed including 1 Million Dollar furniture, electronic and technological materials, and all office products. Institution of Judges was also destroyed."

''In the building of Ministry, there were documents about war crimes, after the attack, they were all destroyed. But we will make even better ones with your contribution" said and finished his speech.

Another Deputy Minister of Justice who is the Chairman of Law and Society Works Development Commission, in the name of the Minister as a deputy, gave some information to the delegation. ''...destruction is tyranny. Destruction of the Ministry of Justice, shows that Israel does not ask for justice. The reason is that, Israel does not want any works to be done about war crimes and crimes against humanity. After 2008, the government decided to set up a commission about war crimes. After that this commission has continued its activity as Crimes against humanity and war crimes delegation. It still maintains its activities. We gathered and archived many records and documents about war crimes and crimes against humanity. As a result of our activities, Tzipi Livni has been banned to enter to England. This delegation's activities are going to keep on."

The Minister who runs the duty of Deputy Minister of Justice also stated that ''Human rights committee that is branch of the Ministry of International Affairs immediately started its works and attachments in the Gaza War."

In this meeting General Secretary of UHUB Advt. Necati Ceylan expressed that ''As UHUB, we are an international foundation with members from 32 countries. Beyond Israel's occupation in Palestine, Israel acts contrary to international agreements and United Nation's Resolutions. We, as a union would like to see the breaches in the place and to inform World Public. Our struggle and activities will keep up until Palestine becomes a completely free state. Inshallah (hopefully), we will achieve this all together."

Member of the Union and Saudi Arabia citizen Advt. Muhammed D. El Uneyzi said that ''with the latest events, it will be possible to bring a lawsuit in international area. The activities must be maintained with the Jurists in Ramallah. Israel's attack is a crime against humanity. A reaction must be immediately shown. It is hard to stop Israel without international pressure."

Usame Saad Husay who is the head of that in the name of ''An independent Committee to Monitor War Crimes that are committed by Zionist Israel" was also invited and our delegation was given information about the works of the institution. Hussay said: '' After the attacks we have identified around 1500 war crimes and crimes against humanity and we have many documents, informations and records that are serious war crimes documents." Hussay expressed that they have started their activities in 2008 and they were about to finish their works.

(In the Ministry of Justice Hussay Gives Information to the Delegation)

Hussay in his speech: **''Inshallah (hopefully) informations from the situations that you would encounter and would see** are beneficial for you. I would like to give information about committee that is related to war crimes. In the beginning this institution of which I am the chairman was set up as a commission. After that, by late 2008 and early 2009 after Israel attack, Palestine Government had decided to make our institution official, and it became . Until 2008, there was no such an institution. Until the establishment of this commission, documentation about war crimes committed by Israel has not been conducted. For sure there were activities of NGOs about war crimes, but they were quite limited and limited in ability. It was hard to reach information. Since 2008, after our institution was established, obtained documents and evidences have been examined by our jurists. With the obtained documents and evidences, we have formed a file. We identified 1500 war crimes that are in the scope of war crimes.

''At first, for these studies, a commission was established when it was realized that it is inefficient, Council of Ministers took a decision that established delegation, and the name has become 'An Independent Committee to monitor, document and to bring evidences for Zionist Israel's war crimes' ''.

''Especially after 2012 attacks, our delegation dispersed to the all places where being attacked, we started to collect evidences. We have collected the evidence from hospitals, from victims, from buildings. We were about to start an investigation. When it is heard that a war crime is committed, we go there with a delegation that consists of a prosecutor, a photographer and an expert. Primarily pictures and videos are taken/recorded. A sketch is drawn. Eyewitnesses from the environment of place, are directly taken their testimonies and those are written in the papers. Also we have a technical committee about the results of the explosions. There are hospital reports, medical jurisprudence reports, civilian people's reports. Together with all, those are rendered in order to become an issue in international trials. We put pictures.(if they exist) of the buildings before destructions and after destructions to compare. If there are deficiencies in the evidences, the delegation collects them, when they are finished, they are written and reported. The documents that are prepared about war crimes are given to office of the chief public prosecutor in order to be issued."

In addition to that, it was expressed that Belgium and England are experienced about such cases, and decisions were taken based on obtained documents. There is a court order about Tzipi Livni. Britain police snatched him and blocked the court order.

He has stated that in international area, some states started to move against war crimes and crimes against humanity that were committed by Israel, however, after USA and Israel's pressures, these states move back and change their statute, and the applications did not work at all. About this issue, we showed some examples from Belgium, Spain and England.

Husey finished his speech with these words ''We ask from brother countries, courts shall be set up, laws shall be regulated. We

are so pleased that 'Mavi Marmara Trial' is operated in Turkey and we follow it."

''Our another trouble is that, to these cases in other words, the people who run these cases that are about war crimes and crimes against humanity committed by Israel, are so a few and these people ask for huge amounts of money. That's why only when our friends assist us financially, we sue Israel in international courts. We also complain about that Israel is very dominant in international area. It is hard to issue a decision about Israel. Crimes committed against Palestinians never become a current issue, we are not able to make authorities hear our voice.

Despite all negative sides, crimes against humanity can not be removed by time-out. It is a positive situation for us. And then, we have realized, that is not going to get away with Israel from they did. Today or in the future, wherever they are, somehow they are going to appear in the courts. We would like to work with you and we would like to expand and develop the judgment. About this, we can present the files that we prepared, to the people who would like to help us. Thank you very much for visiting us."

Over a question; ''when we go for examination and to collect evidences in place, firstly we take a piece from the bombs as a sample, and these are taken from the bodies of veterans and martyrs. We do not have developed laboratories. To get the result from the collected samples, in order to present them as an evidence, we have to get assistance from Egypt and Egyptian Forensic Medicine Institution. We have bomb experts but means are too limited. Some of the bombs do not explode. We open and resolve them, chemical are written. Our the most sophisticated laboratory used to be collecting the evidences about war crimes. Israel also destroyed it. '' He answered.

c- Interviews with General Secretary of Gaza Bar Association and Board Members:

After interviews in the minority of justice, the delegation visited Gaza Bar Association. General Secretary of Gaza Bar Association (likewise, there is no bar chairman, General Secretary runs it) and at the same time, Arab Countries Jurists Union Deputy General Secretary Advt. Selama Omer Bissisio welcomed the delegation there.

(Gaza Bar Association Visit)

Bissisio gave general information about the Bar and he said that there were around 3500 lawyers, some of them work at ministries, some of them did not practice their profession, around 1500 lawyer practiced their professions and they worked with limited means. After that, some interviews were conducted in the Bar, in order to discuss/negotiate what could be done against Israel attacks in both international area and Islamic World. Advt. Selama Omer Bissisio told us that 3 days before the meeting with the delegation on 9 January, he has attended to a meeting in Casablanca-Capital of Morocco, this meeting has been organized by Arab Lawyers Union and in this meeting it has been decided to cooperate all together with the lawyers internationally. He also declared that he showed an effort to make Western and Eastern Palestine (Gaza Government and Ramallah Government) get united. In this meeting General Secretary of the Bar, advt. Selama Omer Bissisio expressed that ''We are pleased by the visit of people especially Turkish, Arab and from other nations who work for fair trials and human rights because for 60 years fair trials have not been taken place by Israel. We are under a serious pressure and a war. Positive developments occur all the time. Inshallah (hopefully), our situation will be better. Both in the first attack in 2008 and in 2012 attacks, bombings were done against human rights and war crimes were committed. Civilians were injured and died. We ask for help and support to sue war criminals. We had several contacts about Israel which the champion of crimes against humanity, to move the cases to the international courts for this we had numerous contacts with human rights foundations. Since now, we are pleased that we are going to work with you. In Casablanca we decided that it is necessary to work with the different kinds of organizations and international jurists foundations in order not to get away with the crimes which are committed by Israel. Of course our studies are limited. We made a decision that we should utilize from non-governmental organizations. After that Palestine take the position of Observer State Status in UN, we are going to attend in the all units of UN and ICC (International Court of Criminal). We have been already a state. By strengthen our relations, we would like to move violation of human rights and war crimes to the international courts and to being judged them in international courts. We are glad to Turkey. For the first time, you achieved to sue Israel. I have been in Turkey in ''Mavi Marmara" case, trial keep on very seriously. We are happy to see that Israel is being judged, We thank to Turkish people and government. Inshallah (hopefully), these developments continue, our meetings and your visit will not be single, continuously we would like to be with you and in international area we would like to work together."

General Secretary of International Jurists Union Advt. Necati Ceylan said that: '' UHUB is a union which consists of members from 32 counties. We have members from countries such as Tunisia, Egypt, Sudan, Syria, Malaysia, Indonesia, Pakistan, Bangladesh, Bosnia and Herzegovina, Macedonia. We argue about Human Rights violations, Palestine Case is an significant case from the point of our association, Islamic World and all of humanity. Inshallah (hopefully), as jurists, we are going to accomplish by liaising in international area. Until Palestine does not obtain its freedom, it is impossible to provide world peace."

Also General Secretary of Palestine Bar Association have emphasized on Palestine's disunity ''…this leads to the lack that is not only in the field of law, but also in all fields from the field of education to the field of agriculture causes some problems. It forms a big problem in daily life. Inshallah (hopefully) we are going to supply the unity.

Continuously; ''after the last attack, we gained three things:

1- Our rockets started to reach to Jerusalem and Tel-Aviv.

2- We have attained membership and semi-state status in United Nations.

3- These are going to be an opportunity to end the disunity."

d- Visit to the Parliament and an interview with the Chairman of the Parliament

Afterwards, the delegation passed to the building of Parliament and conducted interviews with the Chairman of the Parliament-Mervan Al-Borsh, M. Muhammed Eburas and with the other chairmen of the Parliament Commissions. During the sincere meetings, Parliament officials, especially, emphasized that they even had not given up on a little part of their land from the River (Shari'a River) to the sea, and they were not going to give up on it. During the interview, It has been told to our delegation by the chairman of the Parliament and the other members about the attacks to Gaza how and in which aspects it has been breached the legal rights of Palestinian people. Also, the chairman of the Parliament declared that they demanded and waited for the help through this direction from jurists organizations in the world. Addition to this, in the new era, expectations from Turkey and the supports of Turkey to Palestine's rightful proceedings has been told. He stated that the visitor delegation has duty that lies to history, and also especially emphasized to boast the history of the country where the delegation come from. In this visit, some groups and members of the commission attended in the meetings, it was communed with them.

(Visit of the Parliament)

In the conversation with the delegation, the Chairman of the Parliament said that; '' We thank you for your visit, such people who are interested in human rights and visit from the field of law. Since the election results were announced, gang of four America, Russia, England and France objected against us. They do not recognize us. Despite of this, destruction and embargo, people of Palestine walked tall. In the war of 2008, people of Palestine acted in patience and although Israel used the weapons, which are banned to use in international area, against Palestine, people of Palestine walked tall. As you know, it was seen that in Mavi Marmara case, Israel acted as if it is superior to the international laws. They slaughter people and violates international laws in any cases. We felicitate you for the behalf of Palestine people, for the sense in human rights field. You visited us in such a time that it is the 4th anniversary of the first attack in the war of 2008. You have also seen the following steps. Israel aimed to especially give an end to the resistance and darken the future of Palestine by doing this, but they could not achieve it. Palestine people's dignified resistance brought this victory. Not only Palestinians have achieved this but also it has been achieved by all the freedom supporters and you. For one more time, I would like to congratulate you for your visit to identify that Israel's massacre on Palestine and unlawful acts against Palestine,

to contribute in national and in international level for these issues. We hope (Inshallah), you will play and a vital role in order to sue Israel in international courts for the war crimes which Israel committed. We believe that you are going to be a milestone. We would like to have a perpetual connection with you and at the same time we would like you to meet our chief of law-making and his commission and would like you to keep your relations."

General Secretary of UHUB Advt. Necati Ceylan gave information about the union and expressed its purposes to the Chairman of the Parliament and the members of the commission. Advt. Necati Ceylan: ''We came here as a Non-governmental Organi-

zation which studies on human rights, to identify in place that the human rights violations against Palestinian People -part of Islamic Ummah have been exposed to oppression. This is not only your problem but also our problem, Islamic Ummah's problem and all people's problem. We have been already following this case from outside, but now we wanted to visit here to see and to prepare a report. As you have mentioned, we would like to have a legal struggle with you all in international area, in United Nations, inInternational Criminal Court. As long as Palestine is not free andindependent, peace is not possible in the world. Inshallah (hopefully) we are going to see and enjoy all together Palestine's freedom." said and finished his words.

Member Of the Union Advt. Necip Kibar began to speak; ''The advocates who are visiting here are the ones, pursued and attended to Mavi Marmara trial. Before the UHUB was established and also before the Mavi Marmara incursion, these advocates already had been working voluntarily in Non-governmental Organizations operating in Turkey about the crimes that Israel committed. From the Non-governmental Organizations such as Mazlumder, Özgürder made denunciation about Israel, Ariel Sharon and the other Israeli Officials who want to visit Turkey. Together with the Mavi Marmara Lawsuit started to take place, we, UHUB and member attorney friends have been continuing to work. Yet still, after State of Palestine is recognized in international area, take the membership in UN, we are going to show more effort."

Saudi Arabian Advt. Muhammed D. El UNEYZİ said that; '' We are behind you as Saudi Arabia and the Kingdom. We are going to struggle with the dominant powers in international area. We ask you to finish this disunity. It is time to finish the disunity. Egypt upholds you but you need to become a single united state."

In this meeting, Chief of the Parliament Law-making Commission Muhammed F. Goul; '' We are glad to see you in a part of Palestine in Free Gaza. This visit of International Jurists Union (UHUB) shows that you care about us, our problems. We broke such important embargoes which are imposed upon us in military, in politics and the others and with your visit Inshallah (hopefully) we will break the juridical embargo. It is more obvious than the Sun exists that Israel's crimes against us, exist. For sure, Israel is going to have to give answers to its crimes against humanity. During the last Century, Israel committed war crimes and crimes against humanity that are mentioned in the Rome Convention. We as Palestinian People and Palestinian Parliament want Israel to be sued and not to be able to run away from these crimes against humanity and war crimes. Not only they showed such behaviors to us-Palestinians but also to a ship ''Mavi Marmara" which consists of passenger from 32 different countries. Despite the U.S. Veto, Israel's invasions and crimes must be stopped."

''Rights of the people are not the rights that are going to foreclose by lapse. It is necessary to immediately finish and present the files about crimes that committed and finally to sue Israel. In general it is necessary to bring Israel into to line. In this regard, applying to International Criminal Court is going to be an important parameter. Can you imagine that until now 800 000 Palestinians were arrested in the prisons in Israel, and now there are over 500 000 arrested people. Old women, kids, even Palestinian Parliamentarians who has international jurisdictional immunity were arrested. Even they went too far to arrest the Chairman of the Parliament. However, in the war of January 15, they did not stop with the arrests, detains, they continued with destruction of these people's houses, their workplaces, their offices.

In the date of 15.01.2009, they murdered the Chairman of the Parliament, his brother and everyone who was in the house. They keep on attacking like this."

''In United Nations 114 decisions were taken against Israel, but none of them were being able to put in practice. These decision were especially about the displaced people's returns to Palestine and giving back their places. However Israel does not give their places back, they keep on opening new settlements. In the last war (in 2012), they murdered 164 people. They murdered 14 people from Dewlu Family, Hicazi Family with their all members no matter children or who else. Israel commits such things with the support of America, if we cooperate and sue Israel, we can prevent such massacres and bloodsheds. These victims who were murdered are 50-60% from women and children, 20% are from younger people."

''Despite the fact that in the latest international reports, Israel has been criticized, anyhow it has not been possible to judge Israel. Attacks of Israel been identified in the reports of varied foundations from varied countries. With the ignorance of the acts whether they are lawful, Israel keeps murders and slaughterings. Inshallah (hopefully), the commission's (he indicates that '' an

Independent Commission for monitoring the war crimes that are committed by Israel") works will be taken by you, and you shall judge Israel by examining this report in terms of international law." said and he presented his vital contributions.

In the meeting, Egyptian attorney Abdurrahman suggested that : '' Firstly, we shall begin our work to sign the Rome Convention. For this , you have to be united as soon as possible and you have legalize it in your Parliament. If you do not do this, it will not be meaningful that someone else apply for it."

During the interview, it was expressed that Israel's major backer is USA and for this reason primarily we need to sue USA, over this proposal, Prof. Dr. Refik KORKUSUZ began to speak: ''What are we going to aim, What will be our primary purpose? Don't you think that we miss targets by targeting the things that we can't put in practice? How are we going to benefit by getting out of the realities of the life?"

The other officials and representatives of the groups who attended to this meeting expressed that they were glad by International Jurists Union's meaningful visit to Gaza.

The chairman of the Parliament gave present to all the members of the delegation ''Palestine scarf" for the memoir of the visit he added that this present is not valuable materially but has a spiritual value.

e- IHH Gaza Office Visit:

(Interview in IHH Gaza Office)

On the same day at eventide, IHH Gaza Office was visited, in IHH Gaza agency representative Mehmet Kaya welcomed the delegation and gave information about their activities. Mehmet Kaya informed the delegation about that there are around 22 000 orphans and IHH takes care of the half of them. He mentioned that they also by some education and training courses, they provide jobs to many people in Gaza and they keep doing this continuously. During this meeting, Palestinian officials also mentioned about the IHH's CANSUYU association's activities and Turkish foundations' activities.

IHH Gaza representative Mehmet Kaya underlined that; ''It is such a good job that such a community came here and showed its support politically, morally to people who live here. As a IHH Gaza representative for around 7 years we have had several activities in these lands but for 4 years officially we have opened our office through the laws of here. We have started our activities here. Firstly, we started our works at a small apartment, after that we have rented a near here building which is 4 storeyed. We provided there women course center and provide a needlecraft course for women. Computer center, Ottoman Culture center are also included. In this culture center, we have lessons about computer hardware and software, and also English Language course and office administration courses are provided. We have 5 places as the same this center and we provide at those places the same service. We have been supplying such a service for 4 years. This year, the number of students who graduated with the full ability is 1750."

''We asked for the land where this building locates from the government. We have constructed the building. The top floor is for the orphans. There is also a unit where is used for the collecting the aids. The number of the orphans in Gaza is around 22000 and we have borne the half of them-11 000 orphans' responsibility.

''Indeed, we prefer to provide career trainings to people rather than distributing food-drink. For this reason we have opened these centers to provide career trainings. In these centers every year people are raised-educated. We give a sewing-machine as a gift to women who graduate from women training centers. They keep on performing their jobs at their homes, if it is not possible to perform their jobs at homes, they come to our centers and if they have a work, they perform it here."

''We believe in that as Muslims from Turkey, in particular as IHH, to provide services to work, you have to love something, We love these lands so much. We believe that living here is an honor and a pride. We also believe that there is a big moral responsibility to provide services, to bring Turkish-Muslims support to here and raise these supports here. We try to do our best to support this resistance, and as IHH we try to do the best to teach people that the art of surviving.

INTERNATIONAL JURISTS UNION

Report of Gaza

f. A visitation to center of ecclesiastical provisions

Our committee have visited center of ecclestiastical provisions (high judicial authorities in our system), in third day of our visitation on Monday, january 14. At the center, the committee have welcomed by Abdurrauf El halebi the president of the center, el Halebi told the committee that their center have bombed by İsrael such as Ministry of Justice building so for now the location where the working place is a location about 100 m2 which is temporary and it belongs to ministry of transport. El Halebi accented that important works especialy falls to the lawyers to liberalize the Palestine and he made clear about the matter they are ready to make every cooperation with the commitee.

El Halebi said that Turkish people were standing with them at the time everbody had forgetten the Palestine and said in 2008 when İsrael attack a group with 30 people came to Gaza and didn't forfeit the Gaza during the war and this situation gave them a huge happiness and courage and he added his words that they will never forget this.

(PICTURE) - A visitation to center of ecclesiastical provisions -

In interview Undersecretary, President of the court of Cassation, President of supreme council of Judges and Public Prosecutors, Fatwa and ecclesiastical provisions center president Abdülrauf Halebi said these: "Today is a very important day for us. We met you, this is an important day for us. A day which is our hearts kneaded, people of palestine and other people who want peace and comfort kneaded by love. Especially, coming friends from arabic and islamic societies increases this love. Gaza attacked lots of times. Lately, have attacked in november 2012 for 8 days. İsrael reached the target of psysical damage and killing human points. But couldn't reached the target touching the honour and pride of people of Palestine. People of Palestine loves living, but loves living for life giving. Loves for built the earth, as their beliefs and religious faith creed ordered them. Gaza people exposed to very cruel embargo, but people of Gaza resisted to this. We have learned to live somehow even in hard situations. We had to live in times when there is nothingand cruel. Lots of buildings of us have bombed. There was our Darül Fetva as Ministry of Justice have destroyed and our highest level position in Fetva and Şeri subjects have destroyed. So, we have to work at the corner of the ministry of transport that a place 100 m2. Your coming gave us a huge power and persistence. At point of breaking the embargo we needed a spirutial support, this gave a huge function. We know that you are always with us. You are never praying without about us. we gave a place to you in deeps of our hearts, we think that we have a place in your hearts. We thank you and your administors. Thanks for all charity organizations which helps to Gaza and Palestine."

Lawyer Necati CEYLAN said in this interview: " As international Jurists Union, we are very pleased to see our friends. We are a Union making Works about subject of human rights. İn point of infringement of rights especially islamic world is in blood and fire, firstly as Gaza. This is not the problem of people of Gaza but our problem, problem of all of us. i hope we will see whole Gaza, Palestine as a independent state. Especially, there is a mission for us, for jurists."

In interview Abdülrauf Halebi:"Turkish people were standing with them at the time everbody had forgetten the Paletsine.The president of IHH Bülent YILDIRIM came to Gaza with 30 people in 2008 during the first war of operation cost lead. He said them stay in your houses, dont come out. As the bombs falling like a rain they stayed and refused to go home. We stayed at house and waited fort he bomb attack. During the war, they came and stayed at Gaza without any guns. This gave us a huge happiness and courage. We will never forget this." And he completed his words.

g. A visitation to Gaza Islam University

After this interview, they've gone to University and The Rektor Dr. Kamalain K. Sha'ath welcomed them. And after this, interviews started. Rektor gave detailed information about the University; and told about existence of 11 faculties like Faculty of law, Engineerin, Medical, Education, Commercial. Rektör explained that, in the university there are about 20.000 students, % 65 of

these students are women and man and women students educating in different faculties. He indicated that University is very modern and equipped and there is a closed circuit tv and FM band based radio station. Rektor explained that they especially want to send students to Turkey for master and Doctorate wich are top caliber and students graduated with high grades from faculty of law but because of luck of funds they cannot make a stride about this. He added his words that they hope Turkish authorities will be sensitive about this matter.

Rektor also said that the University is not a state organization, but a place completely established with helps and supports of the people.

UHUB General Secretary Av. Necati Ceylan gave a short information about the aims of UHUB to University Committee.

In This Meeting: RektorDr. Kamalain K. Sha'ath, General Sciences-İdeas Science President Yusuf Esad Responsible with foreign relationship vice Rektor, Charity Society Manager, Besim Boşnak law department President, Refik Rıdvan ecclesiastical and law education dean and Muhammed Şebab vice rektor also attended.

In the meeting, firstly videos and slide shows about the university watched and a person started his words by establishing the University in 1978. He explained that they were education in tents at first establishing times and they they started to education in buildings in 1994.

He said that they are working for blind people and these people are reading The Koran by learning using the internet.

Said that: "University's lots of buildings demolished in 2008 bombing. 74 laboratories fall from grace. Than we started to built again. This costed more than 15 billion dollars. This is only for building. Without other material and interior things."

And after Rektor of Gaza University Dr. Kamalain K. Sha'ath took the floor: I want to say that we are very pleased to see friends from high level people, this union that aimed to a law mission in global manner. If you as me "what is the thing that palestine need of right now?", i reply as Right and Justice. UHUB's dealing with general human rights and in special muslims human rights are giving us hope in the point of reign of islam in these lands. We think, whole the World need for islam. Because, if we handle islamic terms, islam will hopefully reign in these lands and humanity will fill this gap with islam. There is Surat An Nisa 4: 135 at the Harvard Faculty of law building's door. "O you who have believed, be persistently standing firm in justice, witnesses for Allah, even if it be against yourselves or parents and relatives. Whether one is rich or poor, Allah is more worthy of both. So follow not [personal] inclination, lest you not be just. And if you distort [your testimony] or refuse [to give it], then indeed Allah is ever, with what you do, Acquainted.". This accepted as best explenation that telling the justice by commission of justice and hanged to the door. All the World slowly starting speak also about the beauty of islam. They will slowly start to see the Example of Endülüs when islam is at the top. Terms as right, law and justice are the terms that need to education.

Especially we have to educate these as Palestine. Palestine needs education more than 3. World Countries and maybe more than most of all other countries in the World. We have a proud of successful in point of mixing educational and islamic values. There are more than 20.000 men and women students in 11 faculties. They are educating about subjects in different science branches. They are still working on branches as Medical, Law, Engineering. Learning these things alone is not meaning anything. İf these dont mix with islamic values, these wont be valid for our society. For service for people in needs and expectations, science must be combined with islamic values. There are educational programs aims to understanding Koran, hadith, interpretation, in all sections of our university. Our university is very sensitive about this matter. We also have sensibility about student's educating in differant buildings and having islamic notions. By doing all these things, we must not miss the point that main thing is islamic values and an education has islamic values. University is keeping it's works at the point of serving islamic values to society and and answer the expectations of the people. By giving these services, we think and work that last tecnologies and innovations must be given in education of university. When we doing all these thing, we are using peoples works from arabic and other World universities in subjects which needs for experiment in different subjects. İslamic university that now we are inside of it, is not a place of government, but its fully belongs to private sector and a people made university. We stand on feed by helps of people. Limited tuition fee that we get from students spends fort he university again. Of course, this is enough for our spends because of

economical hardship in Palestine. Because of this, we have to get from in and out or other helps. For this reason, we thank for at first Turkish Government, top class administrators, Turkish charity organizations, foundations and Turkish people for making supports for our university. Above all, we hopefully will open the region's most developed hospital for education. As well most developed laboratory built by helps of Turkish Government. A lot of helps are giving for students in differant areas as grant.

Otherwise Turkish government has undertaken 400 people's cure who are war weary. Government helped us for some of specialization and academic subjects. So the removal of the burden of the war have created gaps that arise will be resolved at the point." He finished his words.

For the name of UHUB General Secretary Av. Necati Ceylan said and explained his pleasure about works of university in his expression: "i respect for teacher of the university and i brought them greeting of UHUB that consist of jurists of 32 differant countries. As in hadith of "get it even science is in China", as member of such a belief, we are pleased and happy to see hopefully see today the works about apply of laws compatible for human nature, on the direction of Koran and Sunna in Gaza instead of West's Materialist, capitalist, liberalist, unsolving human problems and more problems making thinking manner. İmportence of scientific works will be understood in next days, Hopefully we will pass to systems that human's and Society's salvation instead of systems that drifting human to burdens. İn line with this main objective scientific homes will be guides for not only Gaza's but also humanity's salvation. Will be the salvation of Gaza, Palestine and humanity. İ wish you success in your works and thank you.".

After interview, Rektor gave a plate to Av. Necati Ceylan as represent for Commitee. After a trip of committee in university by Rektor, committee leaved from university.

Prime Minister of Palestine, İsmail Haniye, has accepted our visit on Monday, 14th of February at 12:45. After stated his pleasure, Mr. President said:

-Lawyers have a very important role on following Palastinian thralls and other prisoners who are arrestes at that moment,

- Council can secure to get help and all of the document which it needs.

-Prime Minister talked about Mavi Marmara and said blood of Mavi Marmara martyrs like theirs, they'll take revenge.

-The court case in Turkey is very important and it shows that cruelties of Israel wouldn't be unanswered.

-He stated his support to Turkish government and public.

Mr. İ. Haniye emphasise these toppics; "Your visiting as UHUB, is a very important psychological support for Palestinian public. Judifying Israil army, which attacked to Freedom Fleet and Palestinian Public, make us happy. I want to share with you my pleasure because of that. Judifying Israil armies is a very big support for Palestinian public and a lesson for invadors. I want to remember again the people who were at Mavi Marmara Freedom fleet. God bless them. They came here to help Palestinian government and public. They are also our, Palestinian's martyrs. We see each other with their families and I said them, we're thankfulnes because of your blood, your martyrs. Lawyers have a very important role on struggle with invaders. Israel government has realised that and began to utter their unease for the first time. We made law about this toppic. We established a commission to identify Israel commits a crime. Israil hasn't only committed crime at the first war, also attacted to freedom fleet. They attacted again on 15th-21st of november. They destroyed families with F 16 warplanes. Guilties must have been judged. We are going on to resist for protect our country. Specialists are making effort about law. This council which is formed from members of three different countries, can be a helpful organisation. At that time there are many palestinian prisoners in Israel state's prisons. We have to think about what we can do about them. There are prisoners who stage a hunger strike.

I want to state my pleasure again to see you here. Allah willing, as soon as possible we will be together again at free Jerusalem. We thank warmly UHUB, for its sensibility about question of Palestine. Our ministries will pull out all the stops for your movement. I want to submit for your information.

Att. Necati Ceylan, as delegate of UHUB, gave some information about UHUB. He said aim of the council is researching and analysing human rights abuses, instead of regarding guilties or oppressed's identities and they came to Gaza for this aim. He said, they will use conclusions of their works at national and international region. Especially on Palastinian region Israel is committing crime against humanity and they will proclaim this fact to all over the world.

Att. Necati Ceylan also stated: "Palastinian case, Gaza case, isn't only the problem of Palastinian which is our ally, it's also the problem of Islamic world. Especially about Mavi Marmara case, we made a denunciation as UHUB. We established Gaza Organisation and declare The United Nations jurisdiction and our reports about this problem to the public. I'm also vice president of Gaza Organisation. Israel isn't obey the international human rights law. We try to stand in the branch as UHUB with our 32 members. We're planning to prepare a report about Gaza and share it with international public like UN, ICC and organisations for human rights. If god lets we will be succeed together."

Att. M. D. El Uneyzi (From Saudi Arabia) began to speak an said; " America is in the loop and firstly we have to sue this state. America helps İsrael. We will be always with you as Saudian public. You have to pull together too. And sign the Roma Status for applying ICC."

Att. Cavit Tatlı who is a member of UHUB and president of Association of Jurists began to speak. He said "I want to stated to standing behind Palestinian governement and public as a Muslim and jurist. Palestine was important for us before Mavi Marmara too. If Mavi Marmara martyrs are important, Palestinian martyrs are also important. I want to stated to support Palestinian public instead of bow to preasure, for free Palestine. I say may God be pleased, Palestinian public struggle for our religion, they fight for what we can't do. God speed them."

Director of UHUB, Mustafa Yağmur said: "I'm hope against hope and because of coming here I keep my hopes alive. I reckon; at that time, muslim governments and their publics aim same things. Govenments aim make real what people want. So borders in Muslim publics are closured. It will be a salvation for Muslims ıf God lets."

After these speech Mr. Ismail Heniyye, gave a plaquet to secretary general of UHUB Necati Ceylan and this interview ended.

4. TOUR

a. 14-Storey Ministry of Justice Building Wreck

Council of UHUB, observed that Ministry of Justice Building which was destroyed because of Israel attemp, is still a pile of rubble. Because Palestinian government wants to show it to public a prof of Israel attemp.

Also until reviewing at Prime Ministry, council pursued a slide show about former and new states of the building.

b. Martyrs Memorial

Council, visited Mavi Marmara Martyrs Memorial which was built by Palestinian government at the harbour the sheet would mooraged. Unfortunately, our team observed that lots of smack overturned and became useless because of thyphoon happened 3 days ago. It's a very important economic loss for Palastinian because 3000 people live by the sea in Gaza. At this visit also martyrs were remembered.

c. Visiting Fishing Port and Demolished Building At The Cost

Council's members after visiting Martyrs Memorial, toured fishing port and the building which was demolished by Israel attack and photographed there.

d. Visiting The Place Where 14 People Were Killed In

After visiting Martyrs Memorial, The Council visited the place Israel killed 14 people from Dalwa and Hicazi families. The council observed, after the attack, the building was destroted and other buildings around it are also useless. Authorities stated, DNA tests are being made about the two destroted famillies and they investigate which guns were used against people. The investigation conduct at Cairo and they are stil waiting conclusion.

e. Visiting The Prison

The council visited the prisons for women and men with vice president of justice, Omer El Bousrh at the night of 13th of October. Vice President and authorities of prisons, keeped detailed informed to council about the prisons. Also at prisons they interviewed with prisoners both from women and men prisons.

The council observed that judicial prisoners and political prisoners who inform to Israel are together. Also council interviewed with a prisoner who sentenced with assertion of being agent.

f. The Families Who Have To Live In Sheds

The Council, have observed there are lots of families who had to escape from their inhabitations to save their lives and became refugees though they are in their countries. Now they have to live in sheds form from tin. The families, cook their dishes and their children do their homework out of the sheds because it's impossible to do in the sheds. The council photographed these activities.

g. Visiting tombs of Sheikh Ahmet Yasin and Rantisi who were Killed By Israel Soldiers

After making interview with I. Haniye, at 14th of January 2013, The Council went to graveyard and after visiting tombs of the martyrs, the council finished their Works. At the night of 14th January The Council's visiting finished and Council lived from Palestine by using Refah Border Gate.

f. Families Had to Live in Sheds

During our visit our committee observed presence of a great number of sheds made by tins families escaping from the lands was occupied by Israel become refugees in their own territories in a sence live in. It has been witnessed that these families cook outside and in consequence of inadequacies in sheds children have their class outside. They were photographed.

g. Visit of Sheikh Ahmed Yassin and Rantissi had Martyred in Israel Attacks Graves

On January 14, 2013 after meeting Ismail Haniyeh it is gone to cemetery where the graves of Sheikh Ahmed Yassin and Rantissi in and after visitation of martyrs' graves, after the afternoon praying period, committee fullfilling their works, around 17 pm, ended the visit by using Rafah border gate.

5- INFORMATION ACQUIRED FROM THE MEETINGS AND DETERMINATIONS AFTER THE VISITATION

International Jurists Union, on January 12-14 2013, has determined and observed these matters we arranged under two main topics below after performed the visitation by favour of ten person in total including seven Turkish, two Egyptian and one Saudi Arabian

for the purposes of performing researches and studies on war crimes and crimes against human rights alleged Israil commits, observing on Israel's attacks and meetings with Palestinian officials, if it considers necessary, applying the information after meetings before world public opinion and courts.

Primarily need to emphasized this point: arriving Gaza passing through Egypt by using Rafah border gate is itself a matter. Beca-

use, you need to wait at least for hours sometimes for days in Rafah border gate the most important border gate to arrive Gaza, so as to enter, to arrive Gaza. Even, amount of the people returned from the gate before is a considerable number.

Despite all our procedures being ready from days before, It was tried to prevent our committee to join Gaza by Egyptian border officials untill the last. However Egyptian officials had to our transition transactions after business hours.

We learned from our impressions and meetings these are usual conduct in Rafah border gate. Also as far as we learned Mubarek era officials in Egypt is in an effort to maintain their former procedures and treatments.

This situation constitutes severe violation of human rights and crime against humanity both against people come to Gaza for humananitarian aid or similar purposes and Palestenian people need these aims. It's a serious problem in itself.

a. **The Information is Attained in the Meetings**

Our Committee continues the activities in an intensive tempo during step on Gaza as from we arrived. In the meantime Meetings and also exchanging views were made before especially Ismail Haniyeh Prime Minister of Palestine Gaza Parliament, Ministry of Justice, Supreme Court, The Palestinian Bar Assosiation, Gaza Islamic University, IHH Representation of Gaza.

Israel continues occupation policies and killing, exile, intimidation inhuman treatments constantly against people lives in the territory in Palestenian territories it occupied. The attacks to Gaza on the dates of between November 14-21, 2012 are only a simple sample of attacks Israel have done thus far. Israel continues its occupying and expansionist policies particularly through attacks by making various pretexts.

1. Israel does not observe any standard in its attacks. Israel does not make a distinction between military and civil. Because vast majority of people died after the attacks are elders, women and children under 15. No target observed in Israel's last attack between on the date of November 14-21, 14 people from Dalwa and Hicazi families were assassinated. Furthermore, attack in the year of 2008 called "Operation Cast Lead", 1417 people killed according the figures given by international observers. 926 of those who died are civillians according to the information these organizations provided. 91 women, 21 elder men, 6 UN officials, 2 health officer, 189 children under 15 are among these civillians.

2. Many occidental power notably USA give support to Israel and keep silent after attacks. Decisions, that a considerable part of the decisions is intended to return their occupied territory for Palestinians, has been issued against Israel in UN by this time are not applicable consequently Pro-Israel stance of the states.

They continue pro-Israel stance on the Commission created by UN after Israel's attack to Mavi Marmara ship in international waters. This condition is an indication of that Israel maintains its efficiency in international arena.

The Commission consists of 4 member under the chairmanship of Geoffrey Palmer is former prime minister of New Zeland. Israel deputes Joseph Ciechanover Itzhar as for Turkey deputes Özdem Sanberk is retired ambassador. Alvaro Uribe Former president of Columbia was vice chairmen. However the 4 person Commission could not reach consensus on the raid. The Report Israeli and Turkish delegates gaving voice their objections by one page texts at the end of the report didn't put signature was published by the signatures of Palmer and Uribe.

Following sections about Palestine and Gaza in the report is remarkable:

- Armed organisms in Gaza pose a real threat to Israel and Israel is legally entitled to apply embargo to Gaza in order to prevent entry of arms by sea. The blockade in question is also consistent with the international law.

- Israel fulfils humanitarian responsibilities in Gaza. The embargo does not amount to collective punisment of the People of Gaza.

This consideration shows that Israel does not want to allow political legitimate right –including international interference- to maintain the existence illegitimately. For this reason, Israel does not except any international court or convention and rejects an international judgement and a solution seeking. Israel is a law unto oneself without recognizing rules or law.

3. Officials of all agencies and institutes we meet during the visitation of Gaza prensented their gratitude to People of Turkey. They emphasize in particular that People of Turkey did not withold any aid from themselfs and stood to themselves continously since the beginning.

4. Palestinian interviewers expressed their pleasure intended to policies after the attacks on the Mavi Marmara Ship Turkish Government and remarked they are thankful about this. They stated that the case is crucial in terms of themselves and in the sense of remainin silence against the injustice Israel done, stressing the case filed against Israeli officials in Turkey owing to the attack on the Mavi Marmara Ship where 32 citizen of the country was in.

They also emphasized that the states were obliged to make legal amendments against cases filed in England, Belgium and Spain against Israeli officials so as to recover Israel and Israeli officials from the critical condition because of pressures.

5. It is important that is given Observer State Status to Palestine before UN. Now Palestine has the right to be a member of international organizations and institutions especially International Criminal Court. With this status it is a fact that the State of Palestine's way is more clear even partially and has rights to apply for prosecution of Israel in the international arena in consequence of War Crimes and Crimes against Humanity that Israel had committed.

It is crucial that PRESCRIPTION does not process in consequence of the crimes Israel commits.

It is stated that they firmly believe Israel will be asked to account for all crimes eventually and Israel is aware of this by Palestinian officials with stability and hope.

Officials told that is one of the most important problems is that the number of jurists who interests these topics in international arena is too low and that these people look for astronomic numbers. It is expressed in the meetings that great responsibilities on this point belongs to the committee of jurist visitors. Committee of visitors also stated that they are ready to fulfill all of the incumbent responsibilities on this point in the meetings.

6. They explained they were ready to share all kind of documents and information they have owing to crimes Israel commits so they could always be obtained instantly from the requested institutions. The Committee works on this subject and has over 1500 documents in their hands called **"Independent Committee Report for Monitoring War Crimes Zionist Israel Committed"**stated that they would give one each copy of the documents in their hands to our Union to be used in international arena after they completed to get copies.

These issues is specifically highlighted in our meetings:

7. Rector of Islamic University of Gaza demands on assisting to enable graduate education in Turkey for the students trained in their University especially to those have gotten legal training . The Rector said that numbers of building and 74 laboratories were targeted so these buildings and laboratories became completely unuseable besides voiced impossibilities of also on this issue.

8. The Delegate of IHH Gaza laid emphasis on that providing conditions and opportunities to People of Gaza so as to stand on their own legs is more important beyond giving moral and material support to them. He explained that IHH has made and contiues to make serious studies in this regard giving examples.

b. Determinations After the Visitaion

Our committee encountered a debris of the region completely collapsed as results of Israel's attacks around Gaza and became unuseful. The most important ones are 14 floored building of Ministry of Justice, debris of building Dalwe and Hicazi families were residing and fishing shelter and houses adjacent to the houses had been residing in at the Port of Gaza. Additionally our committee encountered many debris of building on our travel route.

They witnessed that many families were exiled from occupied Palestinian territories resides in shelters made of tin and in primordial conditions and struggle to survive.

1. Israel targetted Palestinian Ministry of Justice consisting of 14 floors in the attack in the year of 2008 and make unuseable

this building completely. According to expressions of Palestinian officials the most important aim of the attack is destroying the documents Ministry possesed and was protecting in Ministry located in building presents Israel's War Crimes and Crimes against Human Rights beside destroying the state of Palestine. Israel has serious anxieties on this point.

2. The building Dalwa and Hicazi families resided in was completely razed, 14 member of the families were marthyred in this attack. The building has been targetted and turned into ruble is in the capital of the city. There are buildings and houses next to the building and these have been made uninhabitable. By the attack performed to this land, it is indubious that targetted civillians, Israel's main purpose is to exile Palestinian people from their lands and to menace Palestinian citizens.

It was expressed by officials about the attack that specimens and dna samples taken from locale sent to Egypt and their outcomes are still expected.

3. About 3000 families are doing fishing in Gaza and the fishing shelter in the Port of Gaza was razed and made uninhabitable as results of Israel's attacks. It is determined that a hole was consisted by the severity of the attack. Besides it is determined that in some houses near the fishing shelter in this location those probably belonging to the families of the fishermans were destroyed by targetting.

It was concluded that this attack is intended to deal major blow to Economy of Gaza and to show Palestinian people that this area is an unlivable place.

4. It has been observed numerous families exiled from Gaza territory resulting attacks of Israel live in shelter so as to open settlement for Jews in Gaza. These families have problems of harbouring and nutrition. It is a serious problem of humanity for Palestinian/ Gaza people. This is the one of the most important problems of Palestinian people.

5. Israel especially targets elite people, philosophers, leaders of Palestine in attacks. Israel absolutely targets people in this specialities in all attacks, by this way seeks to destroy memories of Palestinian/ Gaza people and makes despair people. Shayk Ahmet Yasin and Rantisi were intances for these people. The graves of these two people are visited by Our Committee sensitively fort his reason. There are graves of good deal of Palestinian leaders and philosophers who were marthyred by Israel in the graveyard. Numbers of graves of Palestinian people struggled and were targetted in the struggle in occupation of Israel in the same graveyard.

6- CONCLUSION

A detailed information on visits and meetings related Gaza visitation practiced by International Jurists Union between the dates of January 12-14th in 2013 has been given above. In the visitation meetings were conducted with Palestinian the most senior officials, exchanged of views about thing can do. Observations were made in location of attacks, photos were taken and informations were got related to attacks made by Israel.

Our Committee has not reached enough information and substantive documents, except points had explained in the report, concerning that weapons Israel used if they are prohibited weapons in International Arena –the problem is the main objective-, that the war crimes claimed Israel had committed and Israel's violations of Human Rights. Plaestinian officials especially Husey, Head of "Independent Committee Report for Monitoring War Crimes Zionist Israel Committed"said thatthey would hand in to us one copy of about 1500 documents they hold but couldn't have completed yet upon completion. THE REPORT we are planning to prepare about Palestine/ Gaza will be prepared after we achieve these documents. Contacts on this regard with Palestinian officials continue, it is said by the Palestinian officials that the documents would delivered to us at the earliest after inadequancies completed.

During the attacks realized by occupier Israel between 14-21 November, 184 people died. Those attacks are against the fundamental principles of Humanitarian Law and they are classified as crimes against humanity. Israel must be acoounted for attacks in question.

زيارة وتقرير وفد الإتحاد الدولي للحقوقيين لغزة2103-

١ – المقدمة .
٢ – هدف الزيارة .

٣- اللقاءات التي تم إجرائها .

أ – لقاء مع وزير العدل السابق ووكيل وزارة العدل .

ب - اللقاءات في وزارة العدل .

ت – لقاء مع السكرتير العام لنقابة المحامين وأعضاء من المسؤولين فيها .

ث – زيارة للمجلس التشريعي الفلسطيني ولقاء مع رئيسه .

جـ – زيارة مكتب هيئة الحقوق والحريات التركية (أي ها ها) في غزة .

ح – زيارة مركز الفتوى والأحكام الشرعية.

خ – زيارة الجامعة الإسلامية بغزة .

د – زيارة لرئيس الوزراء الفلسطيني السيد / إسماعيل هنية .

٤ – المناطق التي تم زيا تها :
أ – ركام مقر وزارة العدل المكون من ٤١ طابقاً والذي تم تدميره بالكامل أثناء الحرب على غزة .

ب – زيارة النصب التذكاري للشهداء .

ت – زيارة مرفأ الصيادين وركام أحد البيوت المدنية التي تم قصفها أثناء الحرب على غزة .

ث – زيارة بيت آل الدلو والذي تم قصفه وأستشهد على أثره ٤١ شخصاً من نفس العائلة .

ج – زيارة السجن المركزي في غزة

ح – زيارة العائلات التي أضرت للعيش في الحظائر وأماكن أخرى غير لائقة لفقدانها بيوتها

خ – زيارة ضريح الشهداء الشيخ أحمد ياسين وعبد العزيز الرنتيسي .

٥- المعلومات التي تم جمعها من اللقاءات قرارات ما بعد الزيارة .

أ – المعلومات التي تم جمعها من اللقاءات .
ب – قرارات ما بعد الزيارة .

٦ – الخاتمة .

زيارة وفد الإتحاد الدولي للحقوقيين لغزة من٢١ إلى ٤١ يناير ٣١٠٢

١ – المقدمة :

قام الإتحاد الدولي للحقوقيين بزيارة لغزة وذلك لتوثيق جرائم الحروب وخاصة الحرب التي خاضتها اسرائيل ضد قطاع غزة من ٤١-١٢ نوفمبر ٢١٠٢ وضم الوفد ٠١ من المحامين كان على رأسهم السكرتير العام للإتحاد المحامي نجاتي جيلان ونائب السكرتير العام البروفسور دكتور محمد رفيق كوركوسوز وكلاً من أعضاء مجلس إدارة الإتحاد المحامي نجيب كِبار والمحامي ياسين شاملي والمحامي مصطفى ياغمور والمحامي إبراهيم أوزتورك ورئيس جمعية الحقوقيين جاويد تاتلي وأعضاء الإتحاد من مصر المحاميان عبد الرحمن السيد وأحمد عبد الله وعضو الإتحاد من المملكة العربية السعودية المحامي محمد دبيان العنيزي.

(بوابة معبر رفح البري)

– هل تم إرتكاب جرائم حرب أثناء الإعتداءات الإسرائيلية على غزة وهل تم انتهاك لحقوق الإنسان .

– هل تم إستخدام أسحلة محرمة دولياً أثناء الإعتداءات .

– هل تم التفريق أثناء الحرب بين الأهداف المدنية والعسكرية .

– التباحث مع المسؤولين في غزة بشأن تداعيات عدم التفريق بين الأهداف المدنية و العسكرية وماهي التداعيات التي ترتبت على ذلك والتباحث بشأن مواضيع مشابهة أخرى.

– جمع كل الأدلة والمعلومات التي تدل على إرتكاب جرائم حرب وإنتهاك لحقوق الإنسان لإستخدامها أمام المحاكم الدولية وكذلك عرضها على الأمم المتحدة.

– لقد كانت زيارة مثمرة وحققت أهدافها المرجوة.

– بالرغم من قبول فلسطين عضواً ولو كان مراقباً في الأمم المتحدة فإن أسهل طريق للوصول إلى غزة هو عبر معبر رفح بين مصر وفلسطين ولكن هذا المرور قد يستغرق ساعات او أيام . وهناك الكثير ممن يصلون إلى المعبر ويعودون من حيث أتوا لأنهم لا يتمكنون من دخول غزة وهذا ما عايشه أعضاء الوفد الحقوقي للإتحاد الدولي للحقوقيين حيث وصل يوم ٢١ يناير ٣١٠٢ الساعة الثالثة من بعد الظهر ولم يستطع الدخول قبل الساعة السابعة والنصف مساءً.

لقد تم إستقبال الوفد من طرف المسؤولين الفلسطيين وعلى رأسهم وزير العدل السابق محمد فرج الغول ووكيل وزارة العدل عمر المستشار عمر البرش والعديد من المسؤولين في قطاع غزة . وتوجه الوفد بعدها إلى مقر إقامته وتمت مناقشة خطة الزيارة ومدة الإقامة .

٣١ يناير ٣١٠٢ زيارة لمقر وزارة العدل ولقاء وكيل الوزارة المستشار عمر البرش ولقاء رئيس اللجنة المستقلة لوثيق جرائم الحرب الإسرائيلية السيد/ أسامة سعد حوساي . وتم اللقاء مع السيد سلامة عمر بسيسو.

بعدها توجه الوفد لمقر المجلس التشريعي واللقاء بنائب رئيس المجلس السيد /أحمد بحر وأعضاء المجلس مروان البرش ومحمد أبو راس وأعضاء اللجان الفاعلة داخل المجلس .

زيارة النصب التذكاري لشهداء سفينة مرمرة والتي كُتب عليها أسماء الشهداء وتم إنشاء هذا النصب من طرف المسؤولين في غزة بالقرب من الميناء الذي كان مُعداً لإستقبال السفينة . وزار الوفد أيضاً رُكام بيوت الصيادين القريب من المنطقة والتي تم قصفها في الحرب الأخيرة على غزة.

زيارة رُكام منازل آل حجازي والدلو والذي أسفر قصفها عن إستشهاد ما يقرب من ٤١ شخصاً من العائليتن وذلك أثناء العدوان من ٤١- ١٢ نوفمبر للعام ٢١٠٢ .

وفي نفس اليوم تم زيارة مكتب هيئة الحقوق والحريات التركية (أي ها ها) في غزة ولقاء مدير مكتبهم في غزة السيد / محمد كايا الذي كان في استقبال الوفد وتم إطلاعه على برنامج زيارة الوفد .

وتم في نفس اليوم أيضاً زيارة المراكز التأهيلية للذكور والإناث برفقة السيد وكيل وزارة العدل المستشار عمر البرش وتم لقاء النزلاء هناك .

٤١ يناير الإثنين زيارة لمركز الفتاوى والأحكام الشرعية (مرجعية القضاء العالي) ولقاء رئيس المركز السيد عبد الرؤوف الحلبي وبعدها توجه الوفد لزيارة الجامعة الإسلامية بغزة ولقاء عميد الجامعة الدكتور كمالين شعث والعديد من أعضاء الهيئة التدريسية في الجامعة؟

٤١ يناير الإثنين الساعة ٥٤:٢١ رئيس الوزراء الفلسطيني السيد إسماعيل هنية يستقبل الوفد في مقر رئاسة الوزراء. وبعد اللقاء المثمر مع رئيس الوزراء توجه الوفد لمقبرة شهداء الإعتداءات الصهيونية وزيارة لقبر الشهيد الشيخ أحمد ياسين وكذلك قبر الشهيد عبد العزيز الرنتيسي

.

٤١ يناير الإثنين الساعة الخامسة مساءً توجه الوفد لمعبر رفح البري من أجل المغادرة.

٢ – أهداف الزيارة :

بعد إحتلال الأراضي الفلسطينية وقيام دولة اسرائيل في العام ٨٤٩١ م لم تتوقف إسرلئيل عن سياستها التوسعية وبمساعدة القوى الكبرى ولا تزال تتبع هذا السياسة دون مراعاة لأي قوانين أو أعراف دولية مما أدى إلى تشريد الملايين من أبناء الشعب الفلسطيني وقتل الألاف منهم دون رحمة .

لقد أسفرت الإعتداءات الإسرائيلية على غزة في حرب»الرصاص المصبوب» إلى إستشهاد مايقرب من ٧١٤١ فلسطينياً منهم ما يقرب من ٦٢٩ مدني و ١٩ إمراءة و ١٢ رجل مسن و٦ موظفين تابعيين للأمم المتحدة عاملين من موظفي الصحة و ٩٨١ طفل تحت سن الخامسة عشر وذلك حسب تقارير مؤسسات حقوقية دولية.

ولقد إستخدمت القوات الإسرائيلية في هذه الإعتداءات أسحلة محرمة دولياً في حرب غير متوازنة بين الطرفين.

لقد إستشهد حوالي ٤٨١ فلسطينياً في الحرب الأخيرة على غزة والتى كانت ما بين ٤١–١٢ نوفمبر من العام ٢١٠٢ وكان لعائلتي الدلو وحجازي النصيب الأكبر حيث أستشهد من العائلتين ٤١ شخصاً وتم تدمير العديد من المنازل أثناء تلك الإعتداءات.

في ٠٣ نوفمبر من العام ٢١٠٢ تم منح دولة فلسطين عضوية مراقب في الأمم المتحدة .

تم زيارة غزة من أجل البحث والتدقيق ولقاء المسؤولين والمواطنين ومعرفة نتائج الإعتداءات على غزة .

ومن أهداف هذه الزيارة :

١– زيارة الأماكن التي تعرضت للإعتداءات الإسرائيلية .
٢– لقاء أهالي الشهداء.
٣– الوقوف على آثار الحصار الإسرائيلي على غزة.
٤ – توثيق حالة إستخدام إسرائيل للقوة المفرطة وغير المتوازنة ضد الفلسطينيين.
٥– لقاء المسؤولين الفلسطينيين .

والهدف الأهم من هذه الزيارة هو محاكمة إسرائيل أمام المحاكم الدولية وفي الأمم المتحدة على ما ترتكبه من إعتداءات على الشعب الفلسطيني.

٣– اللقاءات التي تم عقدها:

أ) لقاء وزير العدل السابق ووكيل وزارة العدل :

تم أجراء أول لقاء مع وزير العدل السابق السيد محمد فرج الغول ووكيل وزارة العدل السيد عمر البرش وبعض المسؤولين الفلسطينيين وذلك بعد الوصل مباشرة إلى غزة بتاريخ ٢١ يناير ٣١٠٢ . وجرى اللقاء على شكل تبادل للأحاديث وعن أهداف الزيارة وعملية ترتيب برنامج لزيارة الوفد .

(أثناء لقاء وزير العدل السابق ووكيل وزارة العدل)

لقاء في مقر وزارة العدل :

في صباح يوم ٣١ يناير وعند الساعة التاسعة والنصف وكما هو مخطط له تمت زيارة وزارة العدل وكان في إستقبال الوفد وكيل الوزارة السيد / عمر البرش وقد أكد السيد عمر البرش بأنه تم إستهداف مبنى وزارة العدل والمكون من ٤١ طابقاً وذلك أثناء الإعتداءات الإسرائيلية على غزة في العام ٨٠٠٢ وأن أعمال الوزارة تتم من داخل خيمة أمام حُطام مبنى الوزارة وذلك لفضح الإعتداءات الإسرائيلية وأنه يتم أيضاً عمل بعض أقسام الوزارة من داخل مبنى مؤقت خُصص للوازرة وقد قام المسؤولين في الوزارة بإطلاع الوفد على الأضرار التي تعرض لها مبنى وزارة العدل وذلك من خلال عرض مصور .

(اللقاء الذي تم عقده في وزارة العدل)

وقد أوضح السيد البرش أثناء اللقاء بأن مبنى وزارة العدل والذي كلف ما يقرب من ٤ ملايين دولار أمريكي قد تمت تسويته بالأرض جراء القصف الصهيوني وأن الخسائر الناجمة من تحطم الموبيليا ةالأجهزة الإلكترونية قد وصلت إلى المليون دولار تقريبا وتم تدمير معهد القضاة أيضاً في ذلك القصف .

وخسرت الوزارة جميع الأعمال والملفات المتعلقة بجرائم الحرب نتيجةً لهذا القصف.
ولقد تحدث إلينا أيضاً رئيس لجنة التطوير الخاصة بوزارة العدل قائلاً: بأن الدمار هو أحد أشكال الظلم وأن ما فعلته إسرائيل يدل على أنها لا تريد العدالة والسبب هو أرتكابها لجرائم الحرب. ولقد قررت الحكومة تشكيل لجنة لتوثيق الجرائم والإعتداءات الإسرائيلية وبدأت بالفعل هذه اللجنة بالعمل ومن نتائج عملها أن وزيرة الخارجية الصهيونية السابقة تسيفي ليفني لا تستطيع دخول الأراضي البريطانية.وسوف تستمر هذه اللجنة بعملها المنوط بها.
ولقد أوضح القائم بأعمال وزارة العدل أن اللجنة الحقوقية التابعة لوزارة الداخلية بدأت العمل من أجل توثيق جرائم الحرب الإسرائيلية .
ولقد أوضح السيد المحامي نجاتي جيلان رئيس الإتحاد الدولي للحقوقيين بأن إتحادهم عبارة عن مؤسسة دولية تضم أعضاءً من ٢٣ دولة تقريباً .وأضاف بأن إسرائيل تخالف كل الأعراف والمواثيق الدولية والتابعة للأمم المتحدة كقوة إحتلال لفلسطين . وإننا كإتحاد سوف نعمل على توثيق هذه الإنتهاكات وعرضها على المجتمع الدولي وسوف نستمر بالعمل حتى يتم تحرير فلسطين وإننا نتطلع للعمل بصورة مشتركة للوصول لأهدافنا إن شاء الله.
وقد أضاف عضو الإتحاد من المملكة العربية السعودية المحامي محمد العنزي بأنه يجب رفع دعاوى ضد إسرائيل في المحافل الدولية . وأنه يجب التحرك مع الحكومة في رام الله . إن الإعتداءات الإسرائيلية هي جريمة حرب . ويجب التحرك بسرعة لأن الضغط على إسرائيل سيجعلها توقف إعتداءاتها على الشعب الفلسطيني.
لقد إجتمعنا مع رئيس المؤسسة المستقلة لتوثيق جرائم الحرب الإسرائيلية السيد / أسامة سعد حوساي ولقد أطلعنا على طبيعة عمل هذه المؤسسة وأوضح بأن إسرائيل إرتكبت ما يقرب من ٠٠٥١ جريمة حرب ويوجد لديهم وثائق تثبت ذلك . وأضاف بأنهم بدأوا العمل في العام ٨٠٠٢ وعلى وشك الإنتهاء من تقريرهم النهائي.

(الإجتماع مع السيد حوساي في مبنى وزارة العدل)

لقد تمنى حوساي للوفد بأن تكون زيارته مثمرة إلى قطاع غزة. وأكد بأن مؤسسته كانت في بدايتها لجنة عمل وتم الإقرار بتحويلها إلى مؤسسة مستقلة وتمكنت المؤسسة من توثيق ما يقرب من ٠٠٥١ وثيقة تدين إسرائيل.

وأضاف بأن الأعضاء المنتسبين لنا إنتشروا في كل مناطق قطاع غزة خاصة بعد الحرب الأخيرة في العام ٢١٠٢ وبدأوا بجمع الأدلة من المستشفيات والمشردين والبنايات المدمرة . وأصبح أقرب ما يمكن من إستكمال الملفات التي تخولنا لرفع قضايا.
وأعتمدت طريقة عملنا على التوجه فوراً إلى مكان الحدث مع مصور وخبير قانوني ويتم تصوير المكان المستهدف وعمل رسم تخطيطي للمكان والإستماع لشهود العيان في المنطقة. ولدينا أيضاً فرق عمل تنتشر تجمع التقارير من المستشفيات ومن مؤسسات العمل المدني ويتم تجميع كل هذه الشواهد لتشكل تقريراً يمكن الإعتماد عليه في المحافل الدولية .
وإننا نعتمد في رفع القضايا على دول لها باع طويل في هذا المجال مثل بلجيكا وبريطانيا وأفاد بأن الشرطة البريطانية هي من أخفت تسيفي ليفني وعطلت عمل القضاء البريطاني بالقبض عليها ومحاكمتها .
وأضاف السيد حوساي بأن هناك بعض الدول مثل بلجيكا وإسبانيا وبريطانيا إضطرت إلى تغيير قوانينها بعد الضغط الذي مارسته عليهم كلاً من الولايات المتحدة الأمريكية وإسرائيل.
وأضاف حوساي بأن يأمل بأن يتم إنشاء محاكم في الدول الصديقة للشعب الفلسطيني المظلوم وبأنه سعيد جداً لتطورات المحكمة الخاصة بسفينة مرمرة.
إن من أهم المشاكل التي نواجهها هي أن عدد الأشخاص الذين يعملون في مجال رفع القضايا الخاصة بجرائم الحرب قليل وبالتالي يطلبون مبالغ باهظة وهذا يشكل عائقاً كبيراً لنا والعائق الآخر هو أن إسرئيل قوية على المستوى الدولي فلا يمكن إستصدار أية أحكام قضائية ضدها من أي جهة دولية .
وبالرغم من كل هذه المعوقات فإن جرائم الحرب لا تسقط بالتقادم .وهذا شيء جيد بالنسبة لنا وإننا على قناعة بأن إسرائيل ستدفع يوماً ما ثمن أفعالها عاجلاً أم آجلاً. نحن نتطلع للتعاون معكم من اجل توسيع نطاق العمل لمقاضاة إسرائيل وأننا على إستعداد للتعاون مع أي جهة وتزويدها بكل ما لدينا من تقارير وأنهى عمله بشركنا على هذه الزيارة .
ورداً على أحد الأسئلة قال : بأننا نجمع الأدلة من كل مكان ومن أجسام المصابين والشهداء ولكن لا يوجد لدينا مختبرات متطورة لذللك يتم إرسال العينات للمختبرات المصرية لدينا خبراء متفجرات ولكن إمكانياتنا محدودة. هناك بعض القنابل لا تنفجر يتم تفكيكها والإطلاع على محتواها الكيميائي وإدراجها ضمن ملفات خاصة بها.

ج – زيارة السكرتير العام لنقابة المحامين ولقاء المسؤولين هناك:
بعد الإنتهاء من زيارة وزارة العدل توجه الوفد لزيارة مقر نقابة المحامين بغزة والتقى بالسكرتير العام للنقابة (لايوجد منصب رئيس النقابة بل السكرتير العام) وكان من ضمن المستقبلين للوفد هو مساعد الأمين العام لإتحاد الحقوقيين العرب المحامي سلامة عمر بسيسو .

(زيارة نقابة المحامين)
وأعطي السيد بسيسو معلومات هامة عن النقابة وأوضح بأن هناك ما يقرب من ٠٠٥٣ محامي بغزة من جزء يعمل في الوزارة وقسم آخر لا يمارس مهنة المحاماة وقال بأن هناك ما يقرب من ٠٠٥١ محامي يمارسون مهنة المحاماة ولكنهم يعيشون في ظروف إقتصادية صعبة جداً .
بعد ذلك تم البحث في سبل التعاطي مع الإعتداءات الإسرائيلية وكيفية فضحها على المستويين الدولي والإسلامي .
وأوضح المحامي سلامة عمر بسيسو بأنه حضر مؤتمر لإتحاد المحامين العرب في العاصمة المغربية الرباط بتاريخ ٩ يناير أي قبل ٣ أيام من لقاءنا وقرر المجتمعون هناك بالتحرك بشكل جماعي . وأكد السيد بسيسو بأنه يبذل جهوداً كبيرة في إتجاه المصالحة الداخلية الفلسطينية بين غزة ورام الله.

وقال المحامي سلامة عمر بسيسو بأن سعيد جداً بزيارة وفود من تركيا والدول العربية الأخرى المهتمين بالعدالة وحقوق الإنسان . لأن غسرائيل تظلم وتعتدي على الشعب الفلسطيني منذ ٠٦ عاماً ولا يوجد أي تحرك جدي لمحاكمتها في المحافل الدولية . هناك تحركات إيجابية ونحن متفائلون في المستقبل.
وأكد أنه بحاجة لجهودنا من أجل مقاضاة إسرائيل دولياً على ما إرتكبته من جرائم بحق الشعب الفلسطيني وخاصة في الحربين الأخرتين ٨٠٠٢ و٢١٠٢ حيث دُمرت العديد من المباني وجُرح الكثير وأستشهد العديد من أبناء الشعب الفلسطيني.
وأكد أنه يجب محاسبة إسرائيل على ما تقترفه من جرائم حقوق الإنسان ويسعدنا التعاون في هذا المجال . وقال بأن إمكانياتنا محدودة ويجب التعاون مع منظمات المجتمع المدني والمنظمات الحقوقية العالمية كما توصلنا لهذا القرار في مؤتمر الرباط الأخير .
بعد أن أصبحت فلسطين عضواً مراقباً في الأمم المتحدة أصبح الباب مفتوحاً أمام الفلسطينيين لعضوية المحكمة الجنائية الدولية وأوضح المسؤولين الفلسطينيين بأن فلسطين أصبحت دولة وسيصرون على عضويتهم في محكمة الجنايات الدولية .
وأضافوا بأنه توثيق التعاون من الهيئات الدولية ومنظمات حقوق الإنسان لمقاضاة إسرائيل دولياً.
نشكر تركيا كثيراً فإنها المرة الأولى التي يتم فيها مقاضاة مسؤولين إسرائيليين . لقد قمت بزيارة تركيا من أجل متابعة ملف سفينة مرمرة وأعتقد بأن هناك مؤشرات جدية ومتابعة كبيرة لهذه المحاكمات. وهذا أسعدنا كثيراً لذلك نتقدم بالشكر الجزيل لحكومة وشعب تركيا . ونتمنى التواصل معكم بشكل دائم من أجل التنسيق لتحقيق أهدافنا المشتركة.

وصرح السكرتير العام للإتحاد الدولي للمحامين المحامي نجاتي جيلان قائلاً : عن إتحادنا يضم أعضاءَ من ٢٣ دولة من بينها تونس ومصر والسودان وسوريا وماليزيا واندونيسيا والباكستان وبنغلادش والبوسنة والهرسك وغيرها من دولٍ كثيرة على مستوى العالم .
إننا نعمل في مجال إنتهاكات حقوق الإنسان . إن القضية الفلسطينية بالنسبة لنا كمؤسسة وبالنسبة للعالم الإسلامي ولجميع الشرفاء في العالم هي قضية هامة وهامة جداً وسنتحرك سوياً على الصعيد الدولي ونحن متأكدون من النجاح بإذن الله تعالى.
وعرج السكرتير العام لنقابة المحامين الفلسطينيين على قضية الإنقسام الداخلي الفلسطيني وقال: بأن الإنقسام يؤثر على جميع مناحي الحياة من التعليم حتى الزراعة وليس فقط على القطاع الحقوقي ولكن هذا الإنقسام سينتهي بإذن الله.

وأردف قائلاً بأن هناك ثلاثة مكاسب من الإعتداء الإسرائيلي الأخير على غزة :
- صواريخنا وصلت لتل أبيب والقدس .
- عضوية فلسطين كدولة (مراقب) في الأمم المتحدة.
- إن هذه الإعتداءات ستؤثر بشكل إيجابي لإنهاء الإنقسام الداخلي.

ح) زيارة المجلس التشريعي الفلسطيني ولقاء نائب رئيس المجلس .
توجه الوفد لمقر المجلس التشريعي وألتقي بنائب رئيس المجلس السيد أحمد بحر وعضو المجلس السيد مروان أبو راس ورؤساء اللجان العاملة داخل المجلس .
وأكد بأن هناك مسؤولية تاريخية ملقاة على هذا الوفد الزائر لما تمثله تركيا من عمق تاريخي وحضاري. حضر هـ وأكد السيد نائب رئيس المجلس على تمكسهم بفلسطين التاريخية من النهر إلى البحر وأنهم لن يتنازلوا عن ذرة ترابٍ واحدٍ من أرض فلسطين . وأوضح نائب رئيس المجلس والأعضاء الآخرين للوفد الظلم الذي يتعرض له الشعب الفلسطيني من خلال الإعتداءات المستمرة من طرف العدو الإسرائيلي.
وقال نائب رئيس المجلس : بأنه ينتظر الدعم والمساندة من المؤسسات الحقوقية الدولية وثمن على الدور التركي في هذا الإتجاه . وأكد بأن هناك مسؤولية تاريخية ملقاة على هذا الوفد الزائر لما تمثله تركيا من عمق تاريخي وحضاري. حضر هذا اللقاء العديد من رؤساء وأعضاء اللجان في المجلس التشريعي الفلسطيني.

(زيارة المجلس التشريعي)

قال نائب رئيس المجلس للوفد الزار : نشكر جميع الوفود الزائرة وخاصة الحقوقية منها . فمنذ إنتخابات ٦٠٠٢ وهناك حصار خانق على الشعب الفلسطيني

يقوده الرباعي الولايات المتحدة الأمريكية وروسيا إنجلترا وفرنسا ولا يعترفون بنا . وبالرغم من كل المتاعب والدمار والحروب التي تعرض لها الشعب الفلسطين إلا أنه لا يزال صامداً مرابطاً على أرضه .

لقد صبر الشعب الفلسطيني أثناء الحرب عليه في العام ٨٠٠٢ بالرغم من إستخدام إسرائيل لأسلحة محرمة دولياً . لقد رأي الجميع ما قامت به إسرائيل من قتل للمتضامنين على سفينة مرمرة وأنها ترى نفسها فوق القانون الدولي . نشكركم بإسم الشعب الفلسطيني لتوجهاتكم المباركة في مجال حقوق الإنسان . إن زيارتكم جاءت في توقيت مناسب جداً في الذكرى الرابعة لحرب الفرقان ٨٠٠٢ والتي كان من أهم اهدافها هو القضاء على المقاومة الفلسطينية ولكنها لم تفلح في ذلك وإنتصر الشعب الفلسطيني بصموده وهذا النصر هو نصراً لكل الأحرار في هذا العالم . أهنئكم مرة أخرى لأن زيارتكم تهدف لفضح الجرائم الإسرائيلة على المستوى الدولي ونحن نتمنى أن تصب جهودكم هذه مع الجهود الأخرى المبذولة من أجل محاكمة إسرائيل في المحاكم الدولية . وأتمنى أن يستمر التواصل والتنسيق بيننا على المدى البعيد.

زود المحامي نجاتي جيلان السكرتير العام للإتحاد السيد نائب رئيس المجلس التشريعي بمعلومات عن أهداف الإتحاد الدولي للمحامين . : إن الشعب الفلسطيني هو جزء أصيل من هذه الأمة وإن ما يتعرض له من ظلم دفعنا للعمل ضمن منظمات المجتمع المدني وجمعيات حقوق الإنسان . إن هذه القضية ليست قضيتكم فقط بل هي قضيتنا وقضية الأمة الإسلامية بل قضية الإنسانية جمعاء . لقد كنا نتعامل مع القضية الفلسطينية عن بُعد ولكننا الآن جئنا إلى مكان الحدث لتوثيق كل هذه الجرائم .

سوف نستمر بالعمل على الصعيد الدولي وفي محكمة الجنايات الدولية . وأردف السيد جيلان قائلاً : بأنه لن يعم السلام العالم طالما فلسطين محتلة وغير مستقلة . وختم قوله بأننا نتمنى أن نري فلسطين وقد تحررت وأصبحت حرة مستقلة.

وقد وضح المحامي نجيب كبار أعضاء الإتحاد بأن المحامين المنضمين للوفد هم محامي القضية المرفوعة ضد إسرائيل في المحاكم التركية بشأن سفينة مرمرة . وبين بأن معظم هؤلاء المحامين هم من الناشطين في بعض مؤسسات المجتمع المدني والتي لها باع طويل في مجال مقارعة إسرائيل خصوصاً أثناء زيارة المسؤولين الإسرائيليين لتركيا وعلى رأسهم أرييل شارون . ومن هذه المؤسسات جمعية (أوزغردار) . وسوف نستمر بعملنا ودعمنا للقضية الفلسطينية وخاصة بعد أصبحت فلسطين عضواً مراقباً في الأمم المتحدة .

وتحدث عضو الإتحاد المحامي السعودي محمد العنيزي قائلاً : إن شعب المملكة العربية السعودية يقف لجانبكم ونطالبكم بإنهاء الإنقسام الداخلي وقد جاء الوقت لكي تتحركوا بشكل موحد كشعب فلسطيني واحد .

رئيس اللجنة القانونية في المجلس التشريعي محمد فرج الغول :

« إنه ليسعدنا أن نراكم في (غزة) هذا الجزء المُحرر من فلسطين . إن زيارتكم هذه تدل على الإهتمام الذي يوليه الإتحاد العالمي للحقوقيين تجاه فلسطين والشعب الفلسطيني . لقد إستطعنا أن نكسر الحصار السياسي والعسكري المفروض علينا وبزيارتكم هذه سيتم كسر الحصار الحقوقي إن شاء الله.

إن الإعتداءات والجرائم الإسرائيلية لا تحتاج إلى دليل فهي أوضح من عين الشمس ويجب ألا تمر هذه الجرائم دون معاقبة إسرائيل . لقد إرتكبت إسرائيل في العقد الأخير جرائم ضد الإنسانسة وجرائم حرب المنصوص عليها في إتفاقية روما. ونحن كشعب فلسطيني وكمجلس تشريعي نريد أن تُحاكم إسرائيل على ما إقترفته من جرائم . ولم تقتصر الإعتداءات افسرائيلية على الشعب الفلسطيني فقط بل إمتدت إلى سفينة مرمرة والتي كان على متنها متضامنون من ٦٣ دولة . ويجب أن تتوقف إسرائيل عن هذه الجرائم وعن إحتلالها بالرغم من مساندة الطرف الأمريكي لها .

إن حقوق الشعوب لا تسقط بالتزامن ويجب محاكمة إسرائيل في المحافل الدولية وفي محكمة الجنايات الدولية فيجب علينا رفع هذه القضيا حتى تكف إسرائيل عن جرائمها .

تصورا بأن أكثر من ٠٠٨ ألف فلسطيني دخلوا السجون الإسرائيلية ويوجد الآن ما يقرب من ٠١ ألاف أسير في السجون الإسرائيلية منهم الشيوخ والنساء والأطفال والمرضى ونواب من المجلس التشريعي والعديد من المتضامنين مع الشعب الفلسطيني حتى أنه وصلت بهم الجرأة لإعتقال رئيس المجلس التشريعي الفلسطيني . ولم يكتفوا بذلك بل إقتحموا منازل النواب وقتلوا ودمروا وذلك خلال إعتداءات يناير ٩٠٠٢ .

لقد صدر عن الأمم المتحدة مايقرب من ٤١١ قراراً تُدين إسرائيل ولكن لم يُنفذ أيٌ منها ومعظم هذه القرارت كانت بشأن عودة اللاجئين المهجرين إلى ديارهم ولكن إسرئيل لم تستجب لهذه القرارات بل إستمرت في بناء المستوطنات على الأرض الفلسطينية . لقد قتلت إسرائيل في الحرب الأخيرة (٢١٠٢) ما يقرب من ٤٨١ فلسطينياً كان لعائلتي الدلو وحجازي النصيب الأكبر من عدد الشهداء حيث سقط من العائلتين ٤١ فرداً . تُمارس إسرائيل هذه الأفعال بدعم واضح من الولايات الأمريكية المتحدة . لذك يجب أن نكثف من جهودنا من أجل مقاضاة إسرائيل ولكي يتوقف نزيف الدم هذا حيث أن معظم الشهداء من النساء والأطفال (ما بين ٠٥-٠٦٪) و٠٢٪ فقط من الشباب .

بالرغم من الشجب المتكرر من معظم دول العالم إلا أنه لم يتم محاكمة إسرائيل لغاية الآن وهناك العديد من المؤسسات الدولية والتي لديها تقارير واضحة تُدين إسرائيل . ولكن إسرائيل لا تُلقِ بالاً لهذه التقارير وتستمر في إرتكاب جرائمها ضد الشعب الفلسطيني. أتمنى أن تصلكم تقارير اللجنة المستقلة لتوثيق جرائم الحرب الإسرائيلية وتتمكنون من مقاضاتها في المحافل الدولية .

وقال المحامي المصري السيد عبد الرحمن :بأن على الطرف الفلسطيني أن يوقع على إتفاقية روما الدولية ولا يمكن تحقيق ذلك في ظل الإنقسام الحاصل فعلى أطراف النزاع في فلسطين أن يتوحدوا لكي يستطيعوا مقاضاة إسرائيل دولياً لأنهم ليس من المنطقي أن ينوب عنكم أي طرف في تقديم مثل هذه الوثائق لمؤسسات الدولية .

في أثناء اللقاء تم طرح فكرة مقاضاة الولايات المتحدة الأمريكية لأنها الداعم الرئيسي لإسرائيل ولكن نائب رئيس الإتحاد الدولي للحقوقيين المحامي رفيق كوركوسز علّق قائلاً : بأنه يجب أن نحدد أهدافنا ويجب علينا ألا نحيد عن الهدف المرسوم ولنا ويجب أن نتحلي بالواقعية بالتعاطي مع هذه الأمور .

وفي نهاية اللقاء شكر الحاضرون الوفد الزائر ووزع نائب رئيس المجلس التشريعي الكوفية الفلسطينية على جميع أعضاء الوفد وقال بأن لها قيمة معنوية كبيرة عند الشعب الفلسطيني.

خ) زيارة مكتب جمعية الحق والحريات التركية في غزة (IHH):

(مكتب IHH)

توجه الوفد في مساء نفس اليوم لزيارة مكتب جمعية الحق والحريات في غزة . وكان في إستقبال الوفد مدير مكتب غزة السيد محمد كايا والذي أطلع الوفد على طبيعة عمل المكتب وعن العديد من المشاريع التي يقوم المكتي بتنفيذها وأضاف السيد محمد كايا بأن عدد الأيتام في غزة وصل إلى ٢٢ ألف يتيماً تكفل جمعيته نصف هذا العدد تقريباً وأن هناك العديد من المشاريع التي تنفذها الجمعية وخاصة مشاريع إكساب الشباب لمهن وحرف يستطيعون بعدها إعالة أنفسهم أسرهم .
«والجدير بالذكر بأن جميع المسؤولين الفلسطينيين الذين ألتقيناهم أشادوا بالدور الكبير الذي تقوم به المؤسسات التركية وعلى رأسها (إي هاها) و(جان سويو)» .

وأكد السيد محمد كايا بأن مثل هذه الزيارات تشكل دعماً معنوياً وسياسياً لهذا الشعب وقال: بأنه بدأ عمله في غزة منذ ٧ سنوات وتم فتح مكتب غزة حسب القوانين هنا في غزة منذ ٤ سنوات . وأضاف بأنه نشاطهم بدأ في شقة صغيرة والآن تم إستئجار مكان من أربع طوابق . حيث تم فتح مركز تدريب نسائي حيث يتم تدريب النساء على أعمال الخياطة والحياكة وفتحنا أيضاً مركزاً للحاسوب والمركز الثقافي العثماني وفي نفس الوقت فتحنا دورات خاصة لتعليم اللغة الإنجليزية ودورات في الإدارة المكتبية .وللعمل إننا ننفذ برامجنا هذه في ٥ مناطق أخرى من قطاع غزة وأن خدماتنا هذه مستمرة منذ ٤ سنوات ونوه إلى أن عدد الذين تخرجوا من هذه الدورات لهذه السنة بلغ ٠٥٧١ شخصاً . لقد طلبنا قطعة أرض من الحكومة الفلسطينية وأنشأنا عليها هذا المركز حيث خُصص الطابق العلوي لأيتام الشعب الفلسطيني والذي يبلغ عدد ما يستفيدون من برامجنا حواالي ١١ الف يتيم من أصل ٢٢ ألفاً في قطاع غزة .

إن سياستنا المتبعة في مثل هذه المناطق لا تقتصر على توزيع الغذاء والشراب بل العمل على إكساب المواطنيين هناك مهناً وحرفاً ولكي نشجع على مثل هذه المشاريع وعلى سبيل المثال نقوم بإهداء ماكينة خياطة لكل إمراءة تُنهي دورة الخياطة والحياكة لكي تستطيع العمل من منزلها وإعالة عائلتها .وإذا كانت غير قادرة على العمل من داخل منزلها فإننا نؤمن لها وظيفة عمل داخل مركز التدريب خاصتنا .
إننا نؤمن كمسلمي تركيا وبالأخص (إي ها ها) بأن مثل هذه الأعمال لا تنجح وجني ثمارها إلا بالحب ونحن نحب هذه الأرض ونقول بأن هذه الأرض هي أرض العزة والشرف واضاف بأن العمل هنا هو واجب على كل مسلمي تركيا فإننا ننتظر المزيد من الدعم لكي تتحقق أماني هذا الشعب وأننا في (إي ها ها) نقف إلى جانب هذا الشعب المقاوم في جميع مجالات حياته .
د– زياروة مركز الفتوى والأحكام الشرعية :
قام الوفد في اليوم الثالث من زياراته الإثنين ٤١ يناير بزيارة لمركز الفتوى والأحكام الشرعية والذي يقابل (مركز القضاء الأعلى) عندنا في تركيا . وكان في إستقبال الوفد رئيس المركز السيد عبد الرؤوف الحلبي وقال السيد الحلبي بأن المبنى الرئيسي للمركز تم تدميره كما وزارة العدل وأنهم يباشرون أعمالهم من هذا المكان الوقت التابع لوزراة الإتصالات والذيت تبلغ مساحته ٠٠١ متراً مربعاً . وثمن السيد الحلبي الدور الذي يقوم به الحقوقيين من أجل حرية فلسطين وأنه يقطع على عاتقهم مسؤولية كبيرة . وأضاف بأن المركز على إستعداد تام للتعاون من الإتحاد الدولي للحقوقيين في كافة المجالات .
واشاد السيد الحلبي بالدور الذي يقوم به الشعب التركي وهو من الشعوب القليلة التي لا تنسى معاناة الشعب الفلسطيني وأضاف : بأن وفداً مكوناً من ٠٣ فرداً قام بزيارة غزة أثناء حرب ٨٠٠٢ وأنهم لم يغادروا غزة بالرغم من الحرب الشديدة وهذا مدعاة للسعادة والفخر والشعب الفلسطيني لن يتنسى هذه المواقف ابدا.
واشاد السيد الحلبي بالدور الذي يقوم به الشعب التركي وهو من الشعوب القليلة التي لا تنسى معاناة الشعب الفلسطيني وأضاف : بأن وفداً مكوناً من ٠٣ فرداً قام بزيارة غزة أثناء حرب ٨٠٠٢ وأنهم لم يغادروا غزة بالرغم من الحرب الشديدة وهذا مدعاة للسعادة والفخر والشعب الفلسطيني لن يتنسى هذه المواقف ابداً .

(زيارة مركز الفتوى والأحكام الشرعية)
وأكمل السيد المستشار عبد الؤوف الحلبي (رئيس المحكمة العليا–رئيس مركز القضاء الأعلى –ورئيس مركز الفتوى والأحكام الشرعية) كلامه قائلاً :
«اليوم هو يوماً مهماً بالنسبة لنا لأننا معكم . عن قلوبنا مليئة بالحب والسعادة لأننا كشعب فلسطيني نريد أن نعيش بسلام وإستقرار كما شعوب الدنيا جمعاء .
إن الزيارات التي يقوم بها أشقاؤنا العرب والمسلمين لنا تعزز من أواصر المحبة والتعاون بين هذه الشعوب .
لقد تعرضت غزة لإعتداءات كثيرة أخرها حرب الأيام الثمانية في العام ٢١٠٢ لقد حققت إسرائيل أهدافها من التدمير والقتل ولكنها لم تستطع أن تهزم العزة والشرف لدى الإنسان الفلسطيني . إن الشعب الفلسطيني محباً للحياة ويعمل من أجل إعمار الأرض كما تأمره عقيدته الإسلامية .لقد قاوم الشعب الفلسطيني

أقصى أنواع الحصار الظالم وتعلم هذا الشعب البقاء بالرغم من كل الظروف الصعبة التي مر بها .
لقد إضطررنا للعيش في ظروف صعبة للغاية فقد تم تدمير جميع المباني التابعة لنا مثل مبنى وزارة العدل ومبنى دارة الفتوى ومركز الفتوى والأحكام الشرعية وأضطررنا للعمل في مساحات ضيقة .
إن زيارتكم الكريمة هذا أكسبتنا قوة وثبات إضافي لأننا نحتاج إلى دعم معنوي كبير من أجل كسر هذا الحصار الظالم ونحن على يقين بأنكم تقفون إلى جانبنا في جميع الأوقات وأنكم لا تنسونا من دعائكم . لقد أودعناكم في أعماق قلوبكم ونتمنى أن يكون لنا مكان في أعماق قلوبكم .إننا نشكركم ونشكر كل من يمد يد العون للشعب الفلسطيني .
بدوره أبدى رئيس الإتحاد المحامي نجاتي جيلان عن سعادته بهذا اللقاء وأن من أهداف الإتحاد هو الوقوف إلى جانب المظلومين في العالم الإسلامي بتوثيق الجرائم المرتكبة ضدهم والتي تأتي غزة على رأس هذه المناطق. إن القضية الفلسطينية هي قضيتنا جميعاً وإننا سنعمل جاهدين لكي يعيش الشعب الفلسطيني في دولة حرة مستقلة وهذا يتطلب العمل الجاد من الجميع وخاصة الحقوقيين منهم .

ذ – زيارة الجامعة الإسلامية بغزة :
كان في إستقبال الوفد الزائر رئيس الجامعة الدكتور / كمالين شعث الذي رحب بالضيوف وأعطى نبذة مختصرة عن الجامعة الإسلامية بغزة . حيث قال :
بأن عدد الطلاب المسجلين في الجامعة حوالي ٢٢ ألف طالب وطالبة حيث تُمثل الطالبات ما نسبته ٥٦٪ في مبانٍ منفصلة موزعين على ١١ كلية هي (الطب – العلوم – التمريض – التربية – الهندسة – الحقوق – التجارة – العلوم الإسلامية) وأضاف بأن الجامعة مزودة بأحدث التقنيات العلمية من خلال دائرة تلفزيونية مغلقة ومحطة بث إذاعي بنظام (أف أم) . وصرح رئيس الجامعة بأنهم كانوا ينوون إرسال الطلاب المتفوقين في كليات الحقوق لتركيا من أجل إكمال دراساتهم العليا إلا أن الأوضاع الإقتصادية الصعبة التي تمر بها الجامعة حالت دون ذلك . وتنمى أن يلقى الطلب هذا صداً عند المسؤولين الأتراك وحمل الوفد الزائر أمانة توصيلها للمسؤولين هناك .
وأضاف بأن الجامعة لا تتبع للحكومة بل تم تأسيسها بتبرعات الشعب وهي جهة مستقلة تماماً .
وقدم المحامي نجاتي جيلان السكرتير اللعام للإتحاد نبذة مختصرة عن أهداف وعمل الإتحاد .
وحضر هذا اللقاء رئيس الجامعة الدكتور كمالين شعث , يوسف أسعد نائب رئيس الجامعة ومسؤول العلاقات الخارجية ,بسيم بشناق عميد كلية الحقوق , وعميد كلية الشريعة وأصول الدين رفيق رضوان ومساعد رئيس الجامعة السيد محمد شهاب .
وشاهد الوفد عرض تعريفي بالجامعة من بادية نشئتها في العام ٨٧٩١ حيث كانت غرف الدراسة عن خيام ومبانٍ بسيطة وتم البناء الفعلي لقاعات الدراسة في العام ٤٩٩١ .
واضاف بأن هناك برامج خاصة بأصحاب الإعاقة البصرية حيث يستطيعوإستخدام شبكة الإنترنت في تعلم وقراءة القران الكريم

زيارة الجامعة الإسلامية بغزة)(
لقد تعرضت الجامعة في حرب ٨٠٠٢ للقصف العنيف مما ادى إلى تدمير العديد من المباني بينها ٤٧ مختبراً علمياً بأضرار قُدرت ب ٥١ مليون دولار .
إنه يسعدنا كرئيس للجامعة أن أستقبل هذا الوفد الممثل للإتحاد الدولي للحقوقيين وإذا سألتموني عن أشد إحتياجات الشعب الفلسطيني في هذه المرحلة فأسجيب (الحق والعدالة) . وإن هذه الإتحاد الذي يعمل على الأرض الإسلامية يزيد من تفاؤلنا بأن الإسلام عائداً لإدارة شؤون الحياة لأن العالم بحاجة للإسلام لكي يعم الأمن والأمان والإستقرار العام كله .
لقد عُلق على باب كلية الحقوق بجامعة هارفرد الآية رقم ٥٣١ من سورة النساء كأفضل عبارة تعبر عن معنى العدالة .
بسم الله الرحمن الرحيم «} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَى بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَى أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلْوُوا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا} النساء: ٥٣١
إن العالم وبشكل بطيء بدأ يدرك أهمية الإسلامية وخاصة عند النظر إلى الحضارة العظيمة في الأندلس وأنهم بحاجة لتعلم مفاهيم الحق والعدالة والحريات .
إن فلسطيني تُصنف من دول العالم الثالث ولكنها من أكثر الدول إحتياجاً للتعليم ونحن كجامعة إسلامية نفخر بأننا إستطعنا التوفيق بين العلوم وبين ثوابتنا الإسلامية . يوجد في جامعتنا ١١ كلية تضم حوالي ٠٠٠٠٢ طالباً وطالبة في مختلف التخصصات العليمة والإنسانية كالطب والهندسة والقانون وغيرها ولا يمكن لهذه التخصصات أن يكون لها أي فائدة لمجتماعتنا بدون التحلي بالخلق الإسلامي حيث يجب على المتلقين ان يكونوا قدوة في مجتمعاتهم في جميع مجالات الحياة
إننا ندرس في جميع كلياتنا القران الكريم والحديث الشريف والتفسير ولدينا حساسية خاصة في جامعتنا تجاه هذا الموضوع
وننوه إيضاً على أن الطلاب والطالبات يدرسون في مبانٍ منفصلة وذلك مراعاةً للآداب والأصول الإسلامية .
إن الإسلام هو محور حياتنا التعليمية لذل نحن حريصون على أن نفعل الثقافة الإسلامية في جميع التخصصات والكليات بالجامعة . وتراعي الجامعة بذلك كل التطلعات للمجتمع الفلسطيني ومع كل ذلك نستخدم آخر التقنيات الحديثة في طُرق التعليم ونحن نستفيد أيضاً من جميع الطاقات العلمية سواءً من الجامعات العربية أو الجامعات على مستوى العالم . إن هذه الجامعة ليست جامعة حكومية بل هي مؤسسة خاصة بُنيت بجهد الأهالى ولا يزال المواطن هو الداعم الرئيسي لها إلى جانب الأقساط الرمزية التي يتم تحصيلها من الطلاب ومن المعروف للجميع الأوضاع الإقتصادية الصعبة التي تمر بها بلادنا وهذا يعني أن ما يتم تحصيله من الطلاب لا يكفي لسد العجز في ميزانية الجامعة . لذلك نحن نضطر لقبول المساعدات الداخلية والخارجية .
ونتقدم بالشكر الجزيل لكلٍ من الحكومة التركية والمسؤولين الأتراك ومؤسسات المجتمع المدني والأوقاف ولشعب تركيا على كل ما يقدموه من دعمٍ للجامعة وسوف نقوم بإذن الله بإفتتاح أكبر مستشفى بالمنطقة (المستشفى الجامعي) وسيتم إفتتاح المختبرات الخاصة بجانب المستشفى بدعمٍ كاملٍ من الحكومة

التركية . ولدينا العديد من المنح التي نقدمها لطلابنا في مختلف التخصصات .
وأنهى كلامه بقوله :إن الحكومة التركية تكفلت بعلاج ما يقرب من ٠٠ جريح من ضحايا الحرب وقامت بمساعدة هؤلاء الجرحي بكافة التخصصات .
أما رئيس الإتحاد المحامي نجاتي جيلان فقد بلغ لرئيس الجامعة السيد كمالين شعث السلام من جميع أعضاء الإتحاد والموزعين في ٢٣ دولة على مستوى العالم اضاف مستشهداً بحديث الشريف « أطلبوا العلم من المهد إلى اللحد » بأن ما رآه في هذه المؤسسة التعليمية إنما يعكس حقيقة عودة الإنسان إلى فطرته التي خلقه الله عليها وهي الإلتزام بالقرآن والسنة بعدما لوثت الأفكار العلمانية واليسارية والليبرالية فطرة الإنسان العادي .
أنه لمن دواعي سرورنا أن نرى مجتمعكم في غزة وبفضل هذه المؤسسة قد عاد لفطرته الطبيعية . إننا على يقين بإذن الله بأن مجتمعاتنا سوف تتحرر من عبودية الأنظمة الوضعية إن شاء الله.
وفي نهاية اللقاء قدم السيد رئيس الجامعة المحامي نجاتي جيلان درع هدية نيابة عن أعضاء الإتحاد . وختم الوفد الزائر زيارته بجولية ميدانية لمرافق الجامعة .

ر) زيارة السيد إسماعيل هنية :
لقد إستقبل السيد إسماعيل هنية رئيس الوزراء الفلسطيني الوفد الزائر وذلك يوم الإثنين الموافق ٤١ يناير الساعة ٢١:٥٤ ظهراً والذي أبدى سعادته البالغة بهذه الزيارة الكريمة .
) وبدأ السيد هنية حديثه بتذكير المؤسسات الحقوقية بدورها الهام خاصة تجاه الأسرى الفلسطينيين المضربين عن الطعام في السجون الفلسطينية .
) أكد السيد هنية على أن جميع الوزرات في حكومته تحت تصرف الإتحاد الدولي للحقوقيين وأنهم على إستعداد تام للتعاون في جميع المجالات .
) وتطرق بحديثه أيضاً حول سفينة مرمرة مؤكداً بأن الدماء التي سالت إنما هي دماءً فلسطينية وأن دماء الشهداء هذه لن تذهب هدراً بإذن الله .
) وقال :بأن القضية المرفوعة ضد إسرائيل في المحاكم التركية لها أهمية كبيرة من حيث معاقبة إسرائيل على جرائمها المستمرة .
) وفي نهاية الحديث تقدم السيد هنية بالشكر لشعب تركيا وحكومته على ما يقدموه من دعم للقضية الفلسطينية وأرسل بتحياته للجميع .

(لقاء السيد إسماعيل هنية)
لقد أكد السيد هنية على أنه هذه الزيارة تعتبر مهمة جداً من حيث الدعم المعنوي لشعب فلسطين ولأهل غزة . وأضاف بأنه في غاية السعادة لأن إسرئيل المعتدية على سفينة الحرية والتي تعتدي بشكل دائم على الشعب الفلسطيني يتم محاكمتها في إسطنبول .أردت في البداية أن أشاطركم مشاعري هذه . وأوكد ثانيةً بأن هذه القضية مثلت دعماً كبيراً للشعب الفلسطيني. ونرى بأن المُحتل تعلم درساً كبيراً منها . وأريد أن نتذكر معاً الشهداء الذين سقطوا على متن سفينة الحرية سفينة مرمرة. نقول : رحمهم الله وتقبلهم عنده من الشهداء لقد أتوا لكي يتضامنوا مع الشعب الفلسطيني إننا نعتبرهم شهداء فلسطين . لقد إلتقيت في إسطنبول بعوائل هؤلاء الشهداء وأكدت لهم بأن دماء أبنائهم دين في أعناقنا .

إن الجانب القانوني لهذه القضية يمثل نقطة مهمة في هذه القضية ولأول مرة نرى إسرائيل في حالة ذعر حقيقي وأنا كرئيس وزراء أصدرت قانوناً خاصاً بذلك وشكلنا لجنة لتوثيق جرائم الحرب الاسرائيلية ونعتقد بأن هذه اللجنة سيكون لها دوراً كبيراً ومهماً لفضح إسرائيل على الصعيد العالمي.

إن من واجبنا كعرب ومسلمين أن لا نترك إسرائيل تفلت دون عقاب عما ترتكبه من جرائم حرب . لم تقتصر الإعتداءات الإسرائيلية على الحرب الأولى بل إستمرت بالإعتداء على سفينة مرمرة وكذلك الحرب الأخيرة ما بين ٥١-١٢ نوفمبر والتي إستخدمت فيها طائران «إف -٦١» وليس بيت عائلتي الدو وحجازي عنا ببعيد حيث تم إستهدافه بالطائرات مما ادى إلى إستشهاد جميع من كانوا بالبيت . لذلك يجب محاكمة المجرمين على ذلك. نحن كشعب فلسطيني نقاوم الإحتلال بكل ما أوتينا من قوة أما الجانب القانوني فلا بد من تركه للمختصين أمثالكم وأتمنى من وفدكم الذي يضم اعضاءً من ثلاث دول أن يشكل عاملاً مهما من الناحية القانونية .
وأضاف السيد هنية قائلاً: بأنه يوجد الآن داخل السجون الإسرائيلية أسرى فلسطينيين معزولين إنفرادياً ولم يروا الشمس منذ زمن بعيد ويجب علينا أن نفكر كيف يمكننا مساعدة هؤلاء الأسرى وهناك أسرى أخرين مضربين عن الطعام منذ ٥ أو ٦ شهور .
إريد أن أرحب بكم مجدداً بيننا وبإذن الله تعالى سنلتقي جميعنا في القدس الشريف إن شاء الله . ونشكركم مجدداً على إهتمامكم كإتحاد دولي للحقوقيين بقضية الأمة الأولى وهي القضية الفلسطينية . وأوكد لكم أننا على إستعداد لتسخير جميع إمكانياتنا وإمكانيات جميع الوزرات من أجل إنجاح جهودكم .

وكما في كل اللقاءات السابقة تحدث المحامي نجاتي جيلان نيابة عن أعضاء الوفد شارحاً وموضحاً للسيد هنية الأهداف من هذه الزيارة وكذلك أهداف الإتحاد حيث قال: إن أهدافنا في الإتحاد تتمحور حول الوقوف إلى جانب كل القضايا العادلة بغض النظر عن اللون والعرق والهوية وإن الهدف الرئيسي من زيارتنا هذه هو هو توثيق جرائم الحرب المرتكبة ضد الشعب الفلسطيني وأكد بأن ما ترتكتبه إسرائيل على الأرض من جرائم يرتقي لدرجة جرائم حرب وأنهم بصدد أعداد تقرير يوثق ذلك لعرض على الرأي العام العالمي .

وأضاف المحامي نجاتي جيلان قائلاً: بأن القضية الفلسطينية ليست قضية إخواننا الفلسطينيين فقط بل هي قضية العالم الإسلامي بأسره . ونحن كإتحاد دولي للحقوقيين تقدمنا ببلاغ ضد إسرائيل على الجريمة التي إرتكبتها بحق سفينة مرمرة . وأسسنا جمعية بإسم غزة ونشرنا كل مايتعلق بقررات الأمم المتحدة وكذلك

التقارير الواردة بهذا الخصوص وفي نفس الوقت أود التنويه على أنني نائب لرئيس هذه الجمعية . إن إسرائيل لا تلتزم بالقرارت والمواثيق الدولية خاصةً القانونية منها ونحن في إتحادنا الذي يضم أعضاءً من ٢٣ دولة سنحاول أن نسد العجز الحاصل في الناحية القانونية بتجهيز تقرير مفصل عن الأوضاع القانونية الخاصة بغزة . وسنعمل جاهدين على أيصال هذه التقارير للمؤسسات والمحاكم الدولية وكلنا أمل بالله عزوجل بأننا سنحقق ما نطمح إليه أن شاء الله.

أما المحامي السعودي محمد العنيزي فأكد على وقوف الشعب السعودي إلى جانب الشعب الفلسطيني ودعمه له وذكر بأنه يجب مقاضاة الولايات المتحدة أيضاً لأنها هي من يدعم إسرائيل بالمال والسلاح . وشدد في حديثه على إنهاء الإنقسام الفلسطيني الداخلي لكي يتمكن الفلسطينيون من مقاضاة إسرائيل دولياً وذلك بعد توقيع إتفاقية روما الخاصة بجرائم الحرب .
السيد المحامي جاويد تاتلي عضو الإتحاد ورئيس جمعية الحقوقيين التركية أكد دعمه للقضية الفلسطينية وللشعب الفلسطيني وللسيد رئيس الوزراء وقال : بأن القضية الفلسطينية كانت ولا تزال مهمة بالنسبة لنا حتى قبل ما حدث في سفينة مرمرة حيث أن الدماء التي سالت هي نفس الدماء التي تسيل من أبناء الشعب الفلسطيني . ونؤكد على أننا سنستمر بدعم الإنسان الفلسطيني في جميع جوانب الحياة حتى يتم التحرير بإذن الله . أقول وبكل فخر: تقبل الله من هذا الشعب حيث أنه يدافع عن الأمة جمعاء وينوب عن المسلمين بالدفاع عن المقدسات الإسلامية لذلك أدعو الله عزوجل أن يؤيدهم بنصره .

المحامي مصطفى ياغمور أكد عن تفائله وزادت جرعة التفاؤل هذه بعد زيارته لغزة وأكد على أن الفجوة في المواقف بين الشعوب وحكامها بدأت بالتقلص وأن المطالب الشعبية بدأت تجد صداها لدى الحكام وهذه بداية لإزالة الحدود بين دول العالم الإسلامي مما يزيد من قوتها ومقاومتها للظلم .

ولقد إنتهى اللقاء الذي إستمر لمدة ساعة بتقديم السيد هنية لدرع هدية للمحامي نجاتي جيلان ممثلاً للإتحاد الدولي للحقوقيين .

٤- الأماكن التي تم زيارتها :

أ) ما تبقى من مبنى وزارة العدل المكون من ٤١ طابقاً .
الزيارة تمت بتاريخ ٣١ يناير وتعمد المسؤولين الفلسطينيين على إبقاء المبنى على حاله مدمراً ليكون شاهداً على الجرائم الإسرائيلية تجاه الشعب الفلسطيني ولفضح إسرائيل أمام الرأي العام . وشاهد وفد الإتحاد الدولي للحقوقيين عرضاً مصوراً تضمن صوراً للمبنى قبل وبعد تدميره وكيف إستمرت الوزارة بعملها من خلال إقامة خيمة أمام المبنى المدمر.

(مبنى وزارة العدل المدمر)

ب) زيارة النصب التذكاري لشهداء سفينة مرمرة:
زار الوفد النصب التذكاري لشهداء سفينة مرمرة والذي أقامته الحكومة التركية أمام الميناء الذي كان من المفترض أن ترسوَ أمامه السفينة . وتمت إقامة هذا النصب وسط حديقة وكُتبت أسماء الشهداء جميعاً على النصب التذكاري .
وأثناء زيارة الوفد للميناء إطلع على الأمكان التي تعرضت للإعتداءات الإسرائيلية هناك وكان من المفارقات المؤسفة أن صادفت زيارتنا للميناء بعد ثلاثة أيام من عاصفة أدت إلى تدمير العديد من مراكب الصيد ومن المعروف أن هناك ما يقرب من ٠٠٠٣ عائلة فلسطينية تعتاش من مهنة الصيد في قطاع غزة .

(النصب التذكاري لشهداء سفينة مرمرة)

ت) زيارة مجمع الصيادين والمباني السكنية حوله :

(مجمع الصيادين والأمكان المدمرة من حوله)
تمت زيارة مجمع الصيادين والذي يبعد أمتاراً قيليلة عن النصب التذكاري لشهداء مرمرة حيث تم تدميره من طرف القوات الإسرائيلية والعديد من المباني السكنية حوله .

ث) بعد زيارة النصب التذكاري لشهداء سفينة مرمرة توجه الوفد لزيارة منزل عائلتي الدلو وحجازي والذي تم إستهدافه في الحرب التي وقعت ما بين ٤١-١٢ نوفمبر من العام ٢١٠٢ والذي أسفر عن إستشهاد ٤١ فرداً من العائلة ولقد لاحظ الوفد أنه تمت تدمير المبنى بالكامل مع تضرر جميع المباني القريبة منه حيث أصبحت غير قابلة للسكن . وأوضح المسؤولين الفلسطينيين بأن البحث لا يزال جارياً من أجل التعرف على هوية الشهداء وأيضاً للتعرف على طبيعة

الأسلحة المستخدمة في تدمير المنزل حيث تم أرسال العينات اللازمة للمختبرات المصرية لفحصها وإجراء فحص الحمض النووي لأشلاء الشهداء .

(منزل عائلتي الدلو وحجازي المدمر)

ج) زيارة مركز التأهيل (السجن) :
قام الوفد الزائر في مساء ٣١ يناير وبصحبة وكيل وزارة العدل السيد عمر البرش لسجن غزة المكون من قسمين احدهما للرجال وأخر للنساء . وشرح السيد وكيل الوزارة ومسؤولي السجن الأوضاع داخل السجون وتمكن الوفد من اللقاء مع بعض المحكومين من الرجال والنساء .
والجدير بالذكر ان هذه السجون تضم إلى جانب المحكومين الجنائيين محكومين سياسيين ممن تمت إدانتهم بالتخابر مع إسرائيل وقابل الوفد أحد المحكومين بتهمة التخابر مع إسرائيل .

(زيارة سجن غزة)

ح) زيارة الأسر التي أُجبرت على السكن في مبانٍ من الصفيح
لقد زار الوفد بعض الأسر التب أضطرت للسكن فِي مبانٍ من الصفيح وذلك نتيجة لجوئها من أماكن الحرب أو المهجرين من المدن الفلسطينية المحتلة وأجبروا على أن يكونوا لاجئين في أوطانهم .ويضطر ساكني هذه البيوت على طبخ أطعمتهم خارج منازل الصفيح وبسبب الإمكانيات المتواضعة يضطر الأولاد إلى مذاكرة دروسهم خارج المنزل وتم توثيق هذا المشهد فوتوغرافياً.

(مساكن الصفيح)

خ)زيارة أضرحة الشهداء الشيخ أحمد ياسين والشهيد الدكتور عبد العزيز الرنتيسي
لقد قام الوفد الزائر يوم ٤١ يناير وبعد لقاءها برئيس الوزراء إسماعيل هنية بالتوجه لمقبرة الشهداء لزيارة أضرحة القادة الفلسطينيين وعلى رأسهم الشيخ أحمد ياسين والشهيد الدكتور عبد العزيز الرنتيسي توجه الوفد بعدها لمعبر رفح من أجل المغادرة في الساعة الخامسة عصراً من نفس اليوم .

)زيارة أضرحة كلاً من الشهيد الشيخ أحمد ياسين والشيد عبد العزيز الرنتيسي(
٥- <u>نتائج وملاحظات ما بعد الزيارة:</u>
لقد ضم وفد الإتحاد العالمي للحقوقيين ٧ محامين من تركيا ومصريان وآخر من المملكة العربية السعودية حيث قام الوفد المشكل من ٠١ أشخاص بزيارة غزة من ٢١ إلى ٤١ يناير من العام ٣١٠٢ م . ولقد هدفت الزيارة توثيق جرائم الحرب والإعتداءات الإسرائيلية على الشعب الفلسطيني والإستماع للمسؤولين الفلسطينيين وكذلك جمع ما يمكن جمعه من وثائق تُدين إسرائيل أمام المحافل الدولية ويمكن تقسيم الزيارة إلى محورين رئيسيين :
قبل كل شيء يجب التنويه بأن زيارة غزة عن طريق معبر رفح يُشكل عقبة كبيرة حيث يتوجب على من يريد دخول غزة الإنتظار لساعاتٍ طِوال. وفي بعض الحالات ينتظر الفلسطينيون لأيام من أجل العودة إلى ديارهم . ولا يمكن إهمال الأعدا الأخرى من الزائرين الذين يتم إعادتهم من حيث أتوا دون الدخول لقطاع غزة.
وبالرغم من إستيفائنا لجميع الوثائق اللازمة لدخول قطاع غزة إلا أن الوفد تمت مضايقته للحظة الأخيرة لمنعه من دخول غزة ولقد أُجبر موظفوا الحدود المصريين على إدخال الوفد حتى بعد إنتهاء ساعات العمل اليومية .
لقد أخبرنا المسؤولين في غزة إلى أن هذه المعاملة اللاإعتيادية من الجانب المصري للمسافرين عبر معبر رفح البري وأن رجال نظام مبارك لا يزالون يتعاملون حسب القواعد القديمة مع قطاع غزة.
إن هذا الوضع يُشكل عائقاً كبيراً أمام دخول المساعدات الإنسانية وأمام دخول الأفراد مما يُشكل إنتهاكاً لحقوق الإنسان ويعتبر جريمة إنسانية بحق الشعب الفلسطيني.

أ) المعلومات التي حصل عليها الوفد الزائر:
لقد كان برنامج الوفد حافلاً منذ اللحظة الأولى حيث قابل كلاً من رئيس الوزراء الفلسطيني السيد إسماعيل هنية والمجلس التشريعي الفلسطيني ووزارة العدل ومقر المحكمة العليا ونقابة المحامين والجامعة الإسلامية وكذلك تم زيارة مكتب جمعية الحق والحريات التركية بغزة.

تستخدم إسرائيل وسائل كثيرة من أجل إيذاء الشعب الفلسطيني من قتل وتشريد وتهجير وما الحرب التي شنتها على الشعب الفلسطيني ما بين ٢١ إلى ٤١ نوفمبر ٢١٠٢ غلا مثالاً صغيراً على ذلك وفي كل مرة تختلق إسرائيل أسباباً واهية من أجل تنفيذ إعتداءاتها .
١- لا يوجد أي حدود للقوة المستخدمة من قِبل إسرائيل أثناء إعتداءاتها على الشعب الفلسطيني ولا يوجد تفريق بين أهدفاً مدنية أو عسكرية والدليل على ذلك أن الشهداء إما أن يكونوا شيوخاً أو نساء أو أطفال ما دون سن ال ٥١ من العمر . ومثال على ذلك إستشهاد ٤١ فرداً من عائلة الدلو

وحجازي في الحرب ما بين ٢١- ٤١ نوفمبر ٢١٠٢ . ولقد وثقت المؤسسات الدولية عدد الشهداء في الحرب على غزة سنة ٨٠٠٢ بأنه ٧١٤١ شهيداً منهم ٦٢٩ مدني . (١٩ إمراءة- ١٢ رجل مُسن – ٦ من موظفي الأمم المتحدة – و٢ من منتسبي وزارة الصحة إلى جانب ٩٨١ طفلاً دون سنة الخامسة عشر من العمر) .

٢- هناك العديد من الدول الغربية وعلى رأسهم الولايات المتحدة الأمريكية تدعم إسرئيل وتلزم الصمت حيال الإعتداءات الإسرائيلية المتكررة . وكل القرارت الصادرة من الأمم المتحدة تنص على حق عودة اللاجئين الفلسطينيين إلى ديارهم ولكن لا يتم تطبيق هذه القرارات وذلك لتحيز هذه الدول العظمي إلى جانب إسرائيل .

إن موقف الأمم المتحدة من قضية سفينة مرمرة يدل على إستمرار إنحياز الدول الكبرى ودعمها لإسرائيل .

لقد تم تشكيل لجنة رباعية للتحقيق في قضية سفينة مرمرة برئاسة رئيس وزراء نيوزلندا السابق غوفري بالمر وعضوية كلاً من جوزيف اتسهار من اسرائيل واوزدم صابرك من تركيا ورئيس كولومبيا السابق الفارو اوريبا نائباً لرئيس اللجنة . لم تسفر هذه اللجنة عن أية نتائج تذكر لإعتراض كلاً من ممثلي تركيا وإسرائيل على قرارات االجنة . ويجب التنويه إلى القسم الخاص بفلسطين وغزة في هذا التقرير : « إن المنظمات المسلحة في غزة تشكل خطراً كبيراً على إسرائيل ومن حق إسرائيل حصار غزة وخاصة من البحر لكي تمنع دخول أسلحة لهذه المنظمات وهذا لا يتنافي مع المواثيق والمعاهدات الدولية . إن إسرائيل تقوم بواجباتها تجاه المواطنيين في قطاع غزة ولا يوجد أي عقاب جمماعي ضد سكان القطاع .

إن إسرائيل لا تعترف بالمواثيق والمعاهدات الدولية وترفض المثول أمام أياً من المحاكم والمؤسسات الحقوقية الدولية ولا تعترف إلا بالقوانين التي تدعمها وتؤيدها .

3- إن جميع الذين قالبناهم في غزة أرسلوا بتحياتهم لشعب تركيا على ما قدمه ويقدمه دعماً للشعب الفلسطيني وأوضحوا بأن شعب تركيا وقف دائماً إلى جانب الحق الفلسطيني .

٤- لقد ثمن المسؤولين الفلسطينيين مواقف الحكومة التركية تجاه إسرائيل خاصة بعد حادثة سفينة مرمرة والتي كان على متنها مواطنيين من ٢٣ دولة . وشكروا حكومة تركيا لمقاضاتها مسؤولين إسرائيليين في محاكمها . وأكدوا بأن هذه المحاكمات مهمة جداً بالنسبة لهم لأن إسرائيل ستدرك بأن ما فعلته لن يبقى بدون عقاب.

لقد غيرت بعض الدول الأوروبية من قوانينها حتى لا يتسنى لأحد مقاضاة المسؤولين الإسرائيليين والدول هي : إنجلترا-بلجيكا وأسبانيا .

٥- إن منح دولة فلسطين عضوية مراقب في الأمم المتحدة مهم جداً لأن فلسطين ستتمكن الآن من أن تصبح عضواً في الكثير من المحافل الدولية وخاصة محكمة الجنايات الدولية . وأصبح من الممكن لدولة فلسطين أن ترفع قضايا ضد إسرائيل لمحاكمتها على جرائمها المستمرة بحق الشعب الفلسطين .

ومن أهم النقاط بهذا الخصوص أن هذه القضايا لا تسقط بالتقادم ويحق لفلسطين أن تحاكم إسرائيل في أي وقت تريد وأن المسؤولين الفلسطينيين عازمون على المضي قُدماً في هذا الإتجاه.

لقد أكد المسؤولين الفلسطينيين بأن رفع قضايا دولية لمحاكمة إسرائيل يحتاج إلى كوادر حقوقية دولية وهذا يتطلب مبالغ عالية جداً . لذلك فإن الوفد الزائر أكد بأنه سيبذل قصار جهده في هذا الإتجاه.

٦- إستعد المسؤولين الفلسطينيين لتزويدنا بكل الوثائق المتاحة وأكدوا بأن لديهم ما يقرب من ٠٠٥١ قضية يمكن رفعها ضد إسرائيل وخاصة الوثائق التي بحوزة «اللجنة المستقلة لتوثيق جرائم الحرب الإسرائيلية». ولقد تم التأكيد على ذلك في جميع اللقاءات التي تمت خلال الزيارة.

٧- أثناء زيارتنا للجامعة الإسلامية طلب السيد رئيس الجامعة من الجهات التركية بتمكين طلبة الحقوق بالجامعة من إستكمال دراساتهم العليا في الجامعات التركية . وأكد بأن الجامعة تعرضت لإعتداءات شديدة أثناء الحروب الإسرائيلية دُمر خلالها العديد من المباني وحوالي ٤٧ مختبراً .

٨- في زيارتنا لممثل جمعية الحقوق والحريات التركية في غزة بأن سكان غزة يحتاجون إلى عوامل تساعدهم على الحياة والوقوف على أقدامهم إلى جانب الدعم المادي والمعنوي وأوضح للوفد الزائر بعضاً من هذه المشاريع .

<u>ما تم توثيقه بعد الزيارة :</u>

لقد تم مشاهدة أثار الدمار الناتجة عن الإعتداءات الإسرائيلية وخاصة المباني المدمرة كلياً . ومنها مبنى وزارة العدل المكون من ٤١ طابقاً وكذلك منازل عائلتي الدلو وحجازي .وشاهد الوفد الدمار الذي لحق بمجمع الصيادين والمباني السكنية المجاورة له.

لقد كانت هناك مشاهد دمار كبيرة أثناء تجول الوفد في مدينة غزة.

شاهدنا أيضاً الأماكن التي يعيش فيها الكثير من اللاجئين وهي عبارة عن بيوت من الصفيح وتحت ظروف معيشية صعبة للغاية تكاد تصل لحد الحياة البدائية.

١- لقد تم إستهداف مبى وزارة العدل المكون ٤١ طابقاً وحسب المسؤولين الفلسطينيين فإن الهدف من هذا الإستهداف هو ضرب البنية التحتية للدولة الفلسطينية ولتدمير كل ما يثبت بأن إسرائيل إرتكبت جرائم حرب لأنا إسرائيل قلقة جداً بهذا الخصوص.

٢- لقد تم تسوية منازل آل الدلو وحجازي بالأرض وأستشهد على أثر ذلك ٤١ فرداً من العائلة وتضررت جراء ذلك جميع المباني المجاورة لها بحيث أصبحت غير صالحة للسكن. إن هذا المكان المستهدف هو مدني بالدرجة الأولي ولا توجد أية دلائل على أنه يستخدم لأغراض عسكرية ولكن هدف إسرائيل من هذه الإعتداءات هو ترويع الشعب الفلسطيني وتهجيره من أرضه بالقوة.
ولقد تم أخذ عينات من الأشلاء المتناثرة بالمكان وإرسالها للمختبرات المصرية وذلك من أجل إجراء فحص الحمض النووي لمعرفة هوية هؤلاء الشهداء ولم تصل النتائج بعد حتى تاريخ زيارتنا.

٣- هناك ما يقرب من ٠٠٠٣ عائلة فلسطينية في غزة تعتاش من مهنة الصيد وقد تم تدمير مرفأ الصيد ومجمع الصيادين تدميراً كاملاً وترك هذا القصف حفرة كبيرة في المكان . وتم قصف منازل يعتقد أنها لهؤلاء الصيادين قريبة من المكان .

ولقد أثرت هذه الإعتداءات بشكل سلبي على الإقتصاد في منطقة غزة وأصبحت هناك قناعات بأن هذه المنطقة غير قابلة للعيش في ظل الظروف المتواجدة.

(الحفرة التي خلفها القصف الإسرائيلي على مجمع الصيادين)

٤- إن الحالة المعيشية للاجئين الفلسطينيين في غزة مأساوية للغاية فقد تم تهجيرهم من بيوتهم من أجل إفساح المجال للمستوطنين الوافدين من خارج فلسطين وتم طرد أصحاب الحق الأصليين من بيوتهم وهم الآن يسكنون في ظروف صعبة للغاية وفي منازل من الصفيح والكرتون ومشكلة اللاجئين تشكل أهم مشاكل الشعب الفلسطيني.

٥- إن من أهم أهداف الإعتداءات الإسرائيلية على الشعب الفلسطيني هو إغتيال العديد من القادة والمفكرين الفلسطينيين وذلك من أجل إضعاف ذاكرة الشعب الفلسطيني وأن يفقد هذا الشعب الأمل . وكان لزاماً علينا زيارة أضرحة العديد من هؤلاء الشهداء وعلى رأسهم الشيخ أحمد ياسين والشهيد عبد العزيز الرنتيسي والكثير ممن أستشهدوا أثناء نضالهم ومقاومتهم للإحتلال الإسرائيلي.

<u>الخلاصة:</u>

لقد تم إعداد التقرير الخاص بالزيارة التي قام بها الإتحاد العالمي للحقوقيين لمدينة غزة من الفترة ٢١ إلى ٤١ يناير من العام ٣١٠٢ م كما هو مبين . وتم لقاء العديد من المسؤولين الفلسطينيين من أجل بحث سبل التعاون بين الطرفين في ما يتعلق بالإعتداءات الصهيونية على قطاع غزة .
ولقد تم توثيق جرائم الحرب الإسرائيلية من خلال الذهاب للمواقع دمرتها الحرب وتصوريها وجمع كل الدلائل والمعلومات التي توثق هذه الجرائم. ولكن : لقد هدفت الزيارة إلى فضح الجرائم الإسرائيلية من خلال وثائق تثبت أنها إستخدمت أسحلة محرمة دولياً لعرضها على المحافل الدولية إلا أننا لم نستطع الحصول على مثل هذه الوثائق.
ولقد أكد لنا السيد حوساي رئيس لجنة توثيق جرائم الحرب الإسرائيلية بأنهم لم يستطيعوا بعد توثيق كل شيء وسيتم إرسالها صورة منها لطرفنا في حال إكتمالها مع العلم بأن عدد هذه الوثائق يقارب ال ٠٠٥١ وثيقة .
وسيتم إرفاق هذه الوثائق مع تقريرنا المزمع تجهيزه في حال وصولها لنا حيث أكد لنا المسؤولون هناك بأنهم سيزودننا بها في حال إكتمالها.

MISIR

EGYPT

تقريرمصر

SONLANDIRILAN MISIR DEMOKRASİSİ'NE HUKUKİ BAKIŞ RAPORU-2013

BİRİNCİ BÖLÜM

MISIR ZİYARETİNİN GEREKÇESİ VE HEDEFLERİ

MISIR ZİYARETİNİN GEREKÇESİ

MISIR ZİYARETİNİN HEDEFLERİ

İKİNCİ BÖLÜM

MISIR'DA SİYASİ DURUM

MISIR TARİHİNDE BİR İLK; SEÇİMLE GELMİŞ BİR CUMHURBAŞKANI

ASKERİ DARBE SÜRECİ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARLA GÖRÜŞMELER

DARBEYE DESTEK VEREN BAZI KİŞİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

A-DR. ABDURRAHMAN SEYYİD

B- AV. MUHAMMED ABULDİYAR

İHTİLAL KARŞITI KİŞİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

A- ADEVİYE MEYDANI'NDA MURSİ YANLISI GÖSTERİCİ BİR BAYAN VE BİR BEY İLE YAPILAN GÖRÜŞME

B- KAHİRE HÂKİMLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

a) MAHKEME BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

C- HÂKİMLER MECLİSİNE ÜYE BİR HÂKİM İLE YAPILAN GÖRÜŞME

D-İSKENDERİYE AĞIR CEZA HÂKİMİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME

E- MÜSLÜMAN KARDEŞLER MENSUPLARI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

A-MÜSLÜMAN KARDEŞLER LİDERLERİNDEN MUHAMMED BALTACI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

b-MÜSLÜMAN KARDEŞLER MENSUBU ÜST DÜZEYDE KAMU GÖREVİ YAPMIŞ BİR KİŞİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME

c-MURSİ TARAFTARI OLAN BİR İŞ KADINI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

F-GAZETECİLER SENDİKASI BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

G-MUHALEFET CEPHESİNDE YER ALDIĞI HALDE, ASKERİ İHTİLALE KARŞI ÇIKAN SİYASİ PARTİ LİDERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME

MISIR'DA BULUNAN BİR İŞADAMI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARIN SİYASİ GÜÇLERİNİ MÜŞAHHASLAŞTIRDIKLARI SİYASİ GÖSTERİ ALANLARI

TAHRİR MEYDANI

NASIR CITY'DEKİ GÖSTERİLER

RABİATÜL ADEVİYYE MEYDANI

BEŞİNCİ BÖLÜM

YAPILAN TESPİTLER

A-DARBE İLE CUMHURBAŞKANININ VE DİĞER ANAYASAL KURULUŞLARIN YETKİLERİNİN SONLANDIRILMASI

B-DARBEYE KARŞI ÇIKAN EYLEMCİLERE GÜVENLİK KUVVETLERİNİN YAKLAŞIMI

C-GÖZALTINDAKİLERE KÖTÜ MUAMELELER

D-MEDYAYA BASKI

E-TAHRİR'DE TECAVÜZ VAKALARI

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

I- MISIR ZİYARETİNİN GEREKÇESİ

Uluslararası Hukukçular Birliği, Mısır'daki gelişmelerin "uluslararası hukuk ve insan hakları" yönü ile ilgilenmiş ve özellikle askerlerce 100'den fazla kişinin öldürülmesi, 60'ın üzerinde kadına ve 30'un üzerinde erkeğe tecavüz edilmesi duyumlarının alınması üzerine "Mısır'daki insan hakları ihlallerini" yerinde incelemek ve tarafları dinlemek amacı ile Kahire'ye bir heyet göndermiştir.

Heyete katılması için yapılan davete, Lübnan, Suudi Arabistan, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan üyelerimizden olumlu cevap gelmiştir. 12 Türk hukukçu da, bu toplantıya iştirak edeceğini bildirmiştir. Ancak, değişik gerekçelerle, Lübnan, Suudi Arabistan, Kuveyt'den gelecek olan üyelerimiz iştirak edememiş sadece Birleşik Arap Emirlikleri'nden gelen hukukçu üyemiz ile 12 Türk üye bu araştırmayı yapmıştır.

II- MISIR ZİYARETİNİN HEDEFLERİ

Mısır'a yapılan gezi ile belirlenen hedefler;

- İnsan hakları hukuku çerçevesinde,varsa insan hakları ihlallerini incelemek, katliam mesabesinde olan ölümlerin sebep ve saiklerini araştırmak,

- 60'ın üzerinde kadına ve 30'un üzerinde erkeğe tecavüz edilmesi duyumlarının doğru olup olmadığını yerinde araştırmak,

- Yapılacak araştırmanın objektif olması açısından; Mısır'da bulunan tüm siyasi tarafları dinleyerek ve iki karşı gösterinin merkezi durumunda bulunan Tahrir Meydanı ile RabiatülAdeviyye Meydanlarını bizzat ziyaret edip, göstericilerle konuşarak rapor hazırlamak şeklinde belirlenmiştir.

Ziyaret, 19-20-21 Temmuz 2013 tarihlerinde Kahire'de gerçekleştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

MISIR'DA SİYASİ DURUM

I- MISIR TARİHİNDE BİR İLK; SEÇİMLE GELMİŞ BİR CUMHURBAŞKANI

Mısır'ın, farklı din ve etnik unsurların hâkimiyeti altında geçmiş bir siyasi tarihi bulunmakta olup, halk hiç bir zaman iktidara ortak olamamıştır. Mısır tarihinde ilk denilebilecek bir kazanım olarak "Arap Baharı" ile başlayan demokratikleşme süreci, bu ülke insanının kendisine güvenmesi ve askeri rejime karşı meydanlarda gösterilere başlaması neticesini de beraberinde getirmiştir. Şüphesiz, Arap Baharı'nın en önemli sebepleri, yönetenlerin kamu kaynaklarını her vatandaşın açıkça göreceği şekilde kendi menfaati doğrultusunda kullanması ve halkın açlık derecesine varan yoksullaşmasıdır.

Mısır'da silahlı kuvvetler,çoğu zaman yönetenlerin halka karşı silahı gibi davranmışlardır. Mısır ordusu Arap Baharı ile başlayan gösterilerde halkın çok yoğun muhalefetini görerek o süreçte en azından halka karşı güç kullanmamayı tercih etmiştir. Silahlı kuvvetlerin bu tutumu Hüsnü Mübarek rejiminin yıkılmasını hızlandırmıştır.

Hüsnü Mübarek'in oluşturduğu diktatör rejiminin yıkılmasından sonra yönetim, Askeri Konsey'e havale edilmiştir. Zira bu rejimin devrilmesi için gösteri düzenleyen unsurlar yönetimi ellerine alacak bir organizasyon oluşturamamışlardır. Askeri Konsey tarafından tereddütle karşılanan seçimler, devamlı ertelenmiş ve uzun bir süreden sonra Mısır tarihinde ilk defa serbest seçimler yapılmıştır. Yapılan bu serbest seçimler neticesinde Dr. Muhammed Mursi("Mursi") halk tarafından Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Mısır halkı da tarihinde ilk defa hür iradesiyle kendi cumhurbaşkanını seçmiştir.

Cumhurbaşkanı seçilen Dr. Muhammed Mursi, 80 yıldan fazla baskı altına alınan, kurucu başkanı suikasta kurban giden, bazı yöneticileri idam edilen ve bütün yöneticileri hapisle cezalandırılan, çok acı çeken insanların kurmuş olduğu "Müslüman Kardeşler", orijinal adı ile "İhvan-ı Müslimin" cemaati mensubudur.

30 Haziran 2012 tarihinde Cumhurbaşkanlığına gelen Mursi, iktidara gelişi ile birlikte, hem Batı Dünyasının hem de Arap Dünyasının tereddüdüle karşılaşmıştır. Batı Dünyası, İslami kimliği nedeniyle Mursi ve yönetimine mesafeli davranmıştır. Öte yandan, tek kişi yönetimine dayalı geleneksel Arap rejimlerinin hüküm sürdüğü körfez ülkeleri ile Suriye ve Yemen gibi ülkeler de, bu dalganın kendi ülkelerine de sıçramasından korkmuşlardır. Bu nedenle Mısır'daki halkın iradesiyle iktidara gelmiş olan yönetimin kalıcı olmasını hiçbir zaman istememişlerdir. Nitekim 30 Haziran 2013 askeri darbesi akabinde Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Kuveyt darbe yapanlara ekonomik yardım olarak 12 milyar dolar göndermiştir. Hatta bununla da yetinmeyerek kendi ülkelerinde, Müslüman Kardeşler cemaatine sempati duyan veya Müslüman Kardeşler cemaati ileparalel düşüncelere sahip olan sivil toplum kuruluşlarına mensup kişileri tutuklama ve cezalandırma yoluna gitmişlerdir.

II- ASKERİ DARBE SÜRECİ

Serbest seçimler ve halkın iradesiyle cumhurbaşkanı seçilen Dr. Muhammed Mursi, tamamı Hüsnü Mübarek döneminde atanmış bulunan yargı, asker ve polis teşkilatı bürokrasisinin mukavemetiyle karşılaşmıştır.

Mursi yönetiminin temel ve hayati nitelikteki idari tasarrufları ile kanun ya da kanun hükmündeki kararnamelerin büyük bir çoğunluğu Anayasa Mahkemesi ve İdare Mahkemesi tarafından bozulmuş ya da durdurulmuştur. Bu engellemeleri aşabilmek için Mursi, mevzuatın kendisine verdiği yetkileri kullanarak hazırlanmış olan anayasanın halkoyuna sunulmasını temin etmiş, halk oylamasına sunulan Yeni Mısır Anayasası, halkın %64 çoğunluğunun oyu ile kabul edilmiştir. Eski iktidar yanlıları tarafından sürekli olarak çalışması engellenen ya da engellenmek istenin Mursi yönetimi, öte yandan da bir iktidardan beklenen ıslahatı yapamaması nedeniyle de eleştirilmiştir.

Mısır, kamu kaynaklarının çok az ve yatırımların oldukça sınırlı olduğu, işsizliğin dünya ortalamasının çok üzerinde olduğu bir ülkedir. Üstelik ekonomisinin %45'ini Silahlı Kuvvetler elinde tutmaktadır. Mübarek döneminden bu yana ayrıcalıklarını hep muhafaza etmiş olan üst düzey işadamları da, Mısır halkının hayatında, geçici problemler oluşmasına neden olmuşlardır. Örneğin, ihtilale giden son üç haftada, elektrik kesintileri, dayanılmaz boyutlara ulaşmış ve sanayi üretimi sıfırlanma noktasına gelmiştir. Öte yandan, benzin ve mazot da, piyasadan çekilerek, halkın galeyana gelmesine neden olunmuştur. Mısırda askeri darbe öncesi yaşananbu olaylar, Türkiye'de darbeler öncesi yaşanan olaylarla birebir ayniyet arz etmektedir. Bu durum darbelerin aynı merkezden üretildiği intibaını oluşturmaktadır.

Mısırda oluşturulan bu ortam, muhalefet liderleri tarafından Mursi'yi eleştirmek için kullanılmıştır. Nitekim Mursi iktidarı henüz dokuzuncu ayında olmasına rağmen 2013 yılının Mart ayında, iktidar karşıtı gösteriler başlatılmıştır. Bu gösterilerde Mursi'nin iktidardan ayrılması ve ülkeyi erken seçime götürmesi talep edilmiştir. Esasen Mübarek rejimi taraftarı olan bazı kişiler Tahrir Meydanı'nda çadır kurmuş ve oradan ayrılmamışlardır. Zira 26 Ocak 2013 tarihinde gece yarısından sonra saat 02:00 sularında kendilerine, dışarıdan tabildotlarla yemek geldiği bizzat tarafımızdan müşahede edilmiştir. O tarihte dahi sayıları geceyarısı1000'lere varan genelde yoksul kimselerden oluşan protestocularınyönlendirildiği açıkça görülmekte idi.

Mısır Halkının 4 yıllığına devlet başkanı seçmiş olduğu Dr. Muhammed Mursi, erken seçim istemini reddetmiştir. Son olarak, 30 Haziran 2013 tarihinde yapılması öngörülen ve halkın isyanı olarak isimlendirilen gösterilere, bütün muhalefet ile daha önce Cumhurbaşkanına destek vermiş bazı kesimler de katılmıştır. Bu protesto eylemine katılanların önemli bir kesiminin talebi, sivil itaatsizlik nitelikli gösteriler yapmaktır. Bu kesimler yapılan görüşmelerde askeri darbeyi hiç öngöremediklerini, beklemedikleri bir şekilde askeri darbe olduğunu açıkça ifade etmişlerdir. Daha önce Mursi karşıtı protesto gösterilerine katılan bu kesimlerin bir kısmı darbe sonrası, bir kısmı da askeri yetkililerin namaz kılan halkın üzerine ateş açmasından sonra, askeri darbeyi kabul etmediklerini, darbecilerin atadığı cumhurbaşkanı Adli Mansur'un derhal istifa etmesini istemişlerdir.

Öte yandan, Müslüman Kardeşler teşkilatı ile darbeye karşı olan diğer halk kesimleri, karşı mitingler düzenleyerek, sivil iktidarı desteklemişlerdir. Ancak, bu gösteriler başlamadan hemen önce, Mısır Silahlı Kuvvetleri tarafları anlaşmaya çağırmıştır. 30 Haziran 2013 tarihinde başlayan Tahrir Meydanı merkezli gösterileriktidara karşı gövde gösterisine dönüşmüştür. Bu göstericilerin çok farklı siyasi kanaatlere sahip olduğu bilinmektedir. Farklı siyasi kanata sahip olan ve normal zamanlarda bir arada olması mümkün olmayan göstericilerin bir arada olduğu meydanda, Human Rights Watch ve diğer insan hakları kuruluşlarının belirlemelerine göre 60'ın üzerinde kadına tecavüz edilmiştir. Bu tecavüz vakalarından biri olan Hollandalı bayan gazeteciye

yapılan tecavüz olayı görüntüleri sosyal medyada paylaşılmıştır. Ayrıca, ifade edildiği üzere, 30'un üzerinde erkek te, bu tecavüz eylemlerine maruz kalmıştır.

Mısır Silahlı Kuvvetler Genel Kurmay Başkanı ve aynı zamanda Mursi hükümetinin Savunma Bakanı SİSİ; son bir muhtıra vererek 48 saatlik süre içinde, iktidar ile muhalefetin anlaşmasını istemiştir. İktidara darbe muhtırası olarak ortaya konan bu irade ile o ana kadar askeri meclis ile hep iyi geçindiğini düşünen Mursi ve taraftarları hayal kırıklığına uğramıştır. Bu 48 saatlik süre içinde, karşı gösteri yapma kararı alan Müslüman Kardeşler darbenin ilk adımı olan bu beyanları yasa dışı olarak değerlendirmiştir. Kendilerinden önce 60 yıl süren diktatör yönetimlere gösterilen hoşgörünün Muhammed Mursi'ye bir yıl bile gösterilmediğini ve dış kaynaklı bir darbe planlandığını ifade etmişlerdir. Yapılacak darbelere boyun eğmeyeceklerini de ilan etmişlerdir. Bir yandan da darbe durumunda, karşı koyma stratejilerini planlamışlar ve hemen uygulamaya koymuşlardır.

3 Temmuz 2013 tarihinde, askeri darbeyi medyaönünde açıklayan Mısır Silahlı Kuvvetler Komutanı Abdulfettah SİSİ;

- Mısır halkı tarafından seçilmiş Cumhurbaşkanı Dr. Muhammed Mursi'nin iktidardan uzaklaştırıldığını,
- Mısır halkının referandum sonunda kabul ettiği Anayasanın yürürlüğünün askıya alındığını,
- Geçici Cumhurbaşkanı olarak da, Anayasa Mahkemesi Başkanı olan Adli Mansur'un atandığını açıklamıştır.

Bu açıklamalar sonrasında, hükümet düşürülmüş, Millet Meclisi lağvedilmiştir. Mursi yönetiminin önde gelen isimleri ile Müslüman Kardeşlermensuplarının gözaltına alınması furyası başlamıştır. 4 televizyon kanalı kapatılmış ve çok sayıda gazetenin de yayını durdurulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARLA GÖRÜŞMELER

I- DARBEYE DESTEK VEREN BAZI KİŞİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

19 Temmuz 2013 tarihinde NOVOTEL'de, Mursi karşıtı gösterileri düzenleyen organizasyonu tanzim edenlerden, Dr. Abdurrahman Seyyid ve Av. Muhammed Abuddiyar ile görüşülerek kendilerindenaşağıdaki bilgiler alınmıştır.

A. DR. ABDURRAHMAN SEYYİD

Dr. Abdurrahman Seyyid "BenMursi aleyhine toplantıların organizasyonunda yer alıyorum toplantılara katılıyorum. Biz, Mursihükümetinin devrilmesi için, değişik gruplarla ittifak yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. Tahrir meydanında birçok devrimci var. Kimse Mısır'ın siyasi güç kuvvet dengesini bilmeden olup bitenleri anlayamaz.

Şunu bilmelisiniz ki; Mısır'da 3 siyası güç var:

- En büyük güç Mübarek ve taraftarları bunlar iyi örgütlenmiş olup her yerdeler,
- İkinci güç ayıca en iyi örgütlenmiş güç olan İhvan'dır.
- Üçüncüsü ise devrimcilerdir. Bunlar 2005'ten beri Mübarek rejimini düşürmek için çalıştı.

Devrimciler 3. güç olmalarına rağmen sokağı en fazla harekete geçiren güçtür. İkinci olarak İhvan taraftarları ve son olarak da Mübarek taraftarları sokağı harekete geçiren güce sahiptirler.

Bu güçlerin üçü halkın toplamının %15'ini oluşturuyor. Geri kalan %85 halk ise hiçbir yere bağlı olmayan kişilerden oluşuyor. Bunlar hangi tarafa geçerse çoğunluğu onlar alır. 25 Ocak devriminden sonra yapılan seçimlerde devrimcilerin büyük çoğunluğu İhvan ve Mursi'yi destekledilerler. Seçimlerin 3 gün öncesinde Anayasa Mahkemesi seçimle oluşacak Meclisin hukuk dışı olduğuna karar verdi. Bunun üzerine halk Mursi'yi seçti. Mursi kazandıktan sonra durum değişti. Mursi ve devrimciler arasında uçurum oluştu.

Biz devrimcilerle birlikte çalıştık. Ne yapacağımıza ilişkin plan ve proje oluşturarak bunları İhvan ile paylaştık. Fakat Müslüman Kardeşler hem Anayasa oylaması öncesinde hem de sonrasında, hiç de demokratik olmayan bir şekilde Askeri Meclis ile ittifak yaptı. İşte bu durum devrimciler ile İhvanın arasının açılmasına neden oldu.

Temerrüt Hareketi (İsyan Hareketi), 6 Ekim, Kifaye, Gençler Grubu gibi birçok gruptan oluşmaktadır.

MuhammetMursi, seçildikten sonra tercihlerinde İhvan yanlılarını kayırmayacağı ve öne almayacağı sözünü vermişti. Oysa uygulamada İhvan, her yere yerleşti, belli makamlara konuldu. Zamanla İhvan aleyhine büyük tepkiler başladı. Biz halk oylamasına gidelim ve Mursi'nin görev süresinin uzatılıp uzatılmayacağına halk karar versin, dedik. Fakat Mursi bunu kabul etmedi. Daima Anayasa'ya aykırı hareket etti. İhvan Anayasa'ya bir hüküm koyarak ısrarla meclisin seçimine ilişkin kanunlarının yasalaşabilmesi için önce Anayasa Mahkemesi'nin onayının alınması mekanizmasını getirdi. 30 Hazirandan 2 hafta önce biz Mursi'ye seçim olsun mu olmasın mı diye bir halk oylamasına gidilmesini önerdik. Fakat Mursi askerler siyasi hayata ne karışıyor diyerek teklifimizi reddetti. Daha sonra asker meclisi feshetti. Bunu önlemenin tek yolu halk oylamasına gitmekti. Nitekim biz halk oylaması yapılsın, Meclis yeniden seçilsin, yeni bir meclis seçimi olsun ve yeni bir Anayasa yapılsın istemiştik.

Şu an ki programın hepsi isyan hareketinin 3 ay önceden yapmış olduğu programın aynısıdır. Asker gelmek ve devrim yapmak zorunda kaldı. Mevcut yönetimi ve darbeyi destekliyoruz.' şeklinde beyanda bulunmuştur.

Görüşülen kişi "halkın %64'ünün kabul ettiği Anayasayı kabul etmeyip 33 maddelik tek kişinin hazırladığı bir Anayasanın nasıl kabul edildiği" sorusuna; "Askerin Anayasa'ya müdahalesi olmadı, 33 maddelik Anayasayı siviller yaptı. Anayasa şu anda kalkmadı sadeceAnayasanın uygulaması durduruldu" diyerek cevaplandırdı ve buna inandığını belirtti.

Askeri yönetimi davet eden Tahrir gösterileri esnasında kadınlara cinsel saldırıda bulunulduğu iddialarına; "Evet Tahrir'de kadınlara tecavüz edildi. Fakat kimler yaptı bilmiyoruz. Tahrir oldukça geniş bir alan ve bu olaylar güvenlik noktaları dışında oldu.Adeviyye meydanında ve Tahrir'de güvenlik noktalarının dışında insanların üzerine kimler ateş etti, aynı şekilde bu da belli değil" şeklinde açıklamalarda bulundu.

Beyanlarına devamla; "İhvan eski teröristlerle, silahlı çetelerle işbirliği yaptı ve sokakları bunlarla doldurdu. Bizimde birçok hatamız olduğu halde ilk silahı İhvan kullandığı için bütün suç ondadır. Özellikle, Cumhurbaşkanı muhafızlarının bulunduğu bölgede İhvan taraftarlarının başlattığı silahlı eylemde, insanlar öldürüldü. Bunun sorumluluğu da onlardadır" demiştir.

Temerrütçüler (devrimciler); "Askeri darbeyle Mursi yönetiminin sona erdirilmesi" amaçlarına ulaşmış olduğuna göre şimdi niçin Tahrir'e gösteriye gittikleri ve insanları çağırmaya devam ettikleri sorularını; "Amacımız gerçekleştiği için Tahrir şu anda boştur. Biz oraya gidip sadece çözüm konuşuyoruz. Yaptığımız inkılabın askeri yönetime dönüşmesini istemiyoruz. Bunlar 3 ay önceden bizim aldığımız kararlardı. Biz karar aldık, asker aldığımız kararları uyguladı ve yerine getirdi. İhtilalin askerle bir ilgisi yok." diye cevapladı.

Mursi'nin şu anda nerede olduğu sorusuna "Mursi'nin hapiste olmadığı, şu an sarayda olduğu ve ancak hareket alanının sınırlandırılmış olduğu" cevabını verdi.

Baradey'in "ordu göreve" diyerek askeri darbeye davetiye çıkardığı bilinmektedir. Darbeden 3 ay önce temerrütçülertarafından alınan kararlarda Baradey'in cumhurbaşkanı olması kararı da var mıydı? sorusuna; "Başlangıçta Baradeyin Başbakan olması kararı alınmıştı, darbeden sonra selefiler tarafından kabul edilmediği için başbakan olamadı" şeklinde cevap vermiştir.

Mursi taraftarlarının toplandığı Adeviyye meydanında kalmakta ısrar eden göstericilere ne yapmayı düşünüyorsunuz? Sorusuna ise; "Göstericiler Adeviye'de kalmaya devam ederse onları dağıtırız. Bizim iki problemimiz var: Göstericiler Adeviye'de kalmakla yetinmiyor. Cumhurbaşkanlığı muhafızlarına saldırdığı gibi askeri yerlere de saldırıyorlar. Ellerinde çok silah varve aynı zamandayolları kesiyorlar. Dolayısıyla bunlar yasa dışı göstericilerdir. Benim İhvan'dan arkadaşlarım var, silah taşıyorlar. İhvan'dan bir grup ayrıldı ve silahlı kuvvet oluşturdu. Adeviye'dekiler saldırıya geçerse bizde saldırırız." diye cevapladı.

Nihai Anayasayı 4 ay içerisinde hazırlamayı planladıklarını belirten konuşmacı konuşmasına devamla Türkiye'deki Taksim olaylarına işaret ederek "Taksim=Tahrir'dir. Taksim bizi taklit ediyor. Biz hükümetlere muhalefet eden bütün grupları destekliyoruz." diyerek taksim olaylarını desteklediğini de ifade etmiştir.

Konuşmacı devamla; "Sözünü ettiğimiz, Cumhurbaşkanı muhafızları kurumunun önündeki katliam sabah namazından yarım saat sonra oldu. Olayı araştırdığımda bu olayı sosyal medyaya verenler saat 05.30' da verdi. Ben bu isyanı destekleyen ve organize edenlerdenim. Ben istiyordum ki halk oylaması olsun. Mursi halk oylaması ile düşsün. Mursi düşürülsün mü diye yine halka sormamız lazımdı. Benim temerrüt hareketinde savunamadığım nokta halk oylaması olmadan Mursi'yi indirmemizdi.

Mısırlılar ister Hristiyan ister Müslüman olsun tarihleri boyunca dindar olarak tanınırlar. Bizdeki dindarlık fazladır. Yani liberaller ve laikler de namazını kılar. Her taraf ve halk için asker mukaddestir.

İsyanı hazırlarken ki süreçteki hatalarımız ve doğrularımız şu şekildedir. Biz isyanı yaparken geçici hükümet olacak siviller anayasa yapacak asker kesinlikle olmayacak diye planlamıştık. İhvan dedi ki biz askeri zapt edemeyiz. Medeni bir cumhurbaşkanı oluşturmalıyız.

Yani asker önce ihvanı kullandı bizi ve diğer devrimcileri devre dışı bıraktı. Şimdi tam tersini yapıyor. Bizi ihvana karşı kullanıyorlar. Yani asker bizi böldü." şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

Dr. Abdurrahman'ın beyanları kendisi dışında hiç kimse tarafından ifade edilmemiş tam aksine Tahrir gösterilerine destek veren birçok kişi dahi Mursi taraftarlarının her hangi bir silah kullanmadığını beyan etmişlerdir.

B- AV.MUHAMMED ABULDİYAR

Tahrir meydanında yapılan temerrüd hareketinin yöneticilerinden olan Av. Muhammed Abuldiyar, kendisi ile yaptığımız görüşmelerde şu bilgileri vermiştir.

Ordunun konumu biraz farklıdır. Bütün iyi şeyleri ordu yapıyor. 25 Ocak'ta biz devlet içindeki yolsuzluğa karşı savaştık. Böylece 30 yıllık yolsuzluk ve bozulma dönemi sona erdi. Mübarek fesat olduğu için devletin yöneticileri de fesat ve kötü niyetliydi. Atanmış kişilerinde bu yolsuzluklardan haberi vardı. Her ne kadar mübarek askere ateş etmesini emretmişse de asker bunu yapmayarak halkın yanında yer aldı. 25 Ocak'ın arkasından gelen İhvan başarısız oldu. İlk defa askere destek veren liberaller değildi, İhvan idi. İlk defa askeri meclis başkanı İhvan gösterisinde emirülmü'minin(Arapçada bu şekilde söylenir) olarak ilan edildi. Bu anayasa değişikliklerinde İhvan ortak hareket etti ve halk oylamasına gidildi. Bütün mendi kuruluşlar anayasa değişikliğine karşı çıktı ve yargıya gitti. Biz bu anayasayı istemiyoruz, yeni bir anayasa istiyoruz dedik. Askerin yetkisini artıran bu anayasa için sokağa indik ama anayasa referandumdan geçti. Ondan sonra da ihvan askeri meclise desteğe devam ettiler. İhvan askeri vesayete onay veren davranışı nedeni ile sokakta bizi karşısında buldu. İhvan dedi ki; 93 milyon kişinin iyi yaşaması için 1 milyon kişi ölse ne olur.

İhvan yönetimde değildi ama bu düşünce ile katliama destek oldu. Önce ihvan şunları bunları öldürdü diyor. Mesela dün (20.07.2013) 4 kadın öldürüldü, bu tamamen ihvanın aptallığıydı. Eğer gösteri yapmasalardı ölmezlerdi. Asker halk iradesi dışında bir şey yapmadı. Halkın iradesi ile Mursi'yi düşürdü. Biz 3 aydan beri Mursi'nin yönetimi bırakması için hazırlık yapıyorduk.

30 Haziran yürüyüşüne çıkacaklara hain dediler. Bunlar eski yönetimi istiyorlar iç harp istiyorlar dediler. Mursi'yi destekleyen Muhammed Abdül Maksut 26 Haziran'daki bir toplantıda kim Mursi'ye karşı çıkarsa biz bunu kan dökerek karşılayacağız demiştir. Kim 30 Haziran'a katılırsa kafirdir, münafıktır Allah (cc) bunları helak edecektir demiştir. Bütün bunlar, Mursi'ye karşı, Müslüman Kardeşler'den olmayanların güveninin boşa çıkmasına neden olmuştur.

Tüm kamu kuruluşları Mursi'ye karşıydı. 30 Haziran'da gerçekleşen devrim, halkın iradesinin asker tarafından yerine getirilmesiydi. Bundan sonra gelenlerde halkın iradesi ile başa geçecek. Halkın iradesi dışında kim gelirse gelsin biz ona karşı olacağız.

Konuşmacı, Mısır'da seçimler neden aynı gün değil de, ayrı günlerde ve 2 ayı bulan bir sürede yapılıyor, neden aynı anda yapılmıyor? sorusunu; "Bizim ülkemizde seçimlerde yolsuzluk yapılır. Ayrıca 3-4 seçimi aynı anda yapmak çok zordur. Bunu beceremeyiz." diye cevapladı.Konuşmacı devamla; "Mursi anayasa ile askeri güçlendirdi, oysa kendisine çok ikaz yapıldı, fakat dinlemedi. Askerde anayasadan aldığı bu yetki ile Mursi'nin başını yedi ve darbe yaptı" dedi.

II- İHTİLAL KARŞITI KİŞİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Bu görüşmeler; doğrudan vatandaşlarla ve siyasi önderlerle yapılarak, halkın genelinin bakış açısının alınması sağlanmaya çalışılmıştır.

A. ADEVİYE MEYDANI'NDA MURSİ YANLISI GÖSTERİCİ BİR BAYAN VE BİR BEY İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Bayan konuşmacı, gösterilerde kadınlara yönelik tecavüz ve diğer(tecavüz hukuken bir cinsel saldırıdır)cinsel saldırı fiilleri ile ilgili olarak "Adeviye'deki gösteriler barışçıl ve oldukça medeni. Kesinlikle bu yönde bir şey olmadı. Fakat Tahrir'de olduğunu bildiklerini" belirtti.

Bayan konuşmacı devamla, "Türkiye Başbakanı Erdoğan'ın bizim başımızın üzerinde yeri var. İsteriz ki siz ve sizin gibi buraya gelenler burada yaşanılan her şeyi görüp oralara aktarsalar" dedi.

Bayan konuşmacı Mısır'da yapılan bu darbenin sebebiyle ilgili olarak "Bunların hepsi haklar ve yozlaşma ile ilgi bir durum. Mursi'nin kadın danışmanları vardı. Dr. Pakinam ve el Seharkami idareye kadınlar da katılıyordu. %10 civarında kadın parlamenter vardı. Her bölgenin mutlaka 1 kadın aday göstermesi gerekliydi. Dr. Hudaghame adalet ve özgürlük partisindendi. Anayasa hazırlıklarına iştirak etmiştir. Darbeden sonra anayasa çalışmaları durdu. Temel hak ve özgürlüklerimiz elimizden alındı. Sokakta namaz kılan insanların üzerine ateş açıldı. Kadınlar bir camide hapsedildi.

Benim babam Müslüman Kardeşler üyesiydi. Darbe sonrasında artık can güvenliğimizden emin olamıyoruz. Müslüman Kardeşlere yakın olan kim varsa kapılarını kırıyorlar. Kadınları ve erkekleri evden alıp onlara şiddet ve cinsel tacizde bulunuyorlar. İnsanlar evlerinde giysileri ile birlikte yatıyor." diye açıklama yaptı.

Adeviyye'de görüşülen erkek şahıs da; "Adeviyye'de değil ama Tahrir Meydanında bayanlara karşı bu tür olayların gerçekleştiğini, bayanları boş alanlara çekip onlara tecavüz ettiklerini biliyoruz. Ama bunları kimin yaptığı hakkında fikrimiz yok. Sadece asker olmadıklarını biliyoruz. Darbeden önce tecavüz, cinsel saldırı görülmezdi. Bu tür olaylar darbe ile paralel olarak meydana gelmekte olup sadece Tahrir Meydanında gerçekleşiyor. Sisi'yi destekleyenler bu tür fiilleri gerçekleştiriyor. Ben bir erkek olarak Tahrir'e gitmem, orada can güvenliği yok." diyerek sorularımızıcevapladı,

Erkek konuşmacı devamla "Adeviyye'ye polis/asker gelse ve dağıtmak istese ne yapacaksınız" sorusuna; "Biz burada öleceğiz tankların önünde duracağız. Mursi gelmedikten sonra 2-3 yıl sürse bile buradan ayrılmayacağız." diye cevap verdi.

B. KAHİRE HÂKİMLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

a) MAHKEME BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Askeri yönetime kadar Mısır'da adliyede hâkim olarak görev yapan kişi, Mısırda gerçekleşen olaylarla ilgili olarak görüşlerini şöyle açıkladı.

"Kahire'deki durum ve burada yaptıklarına ilişkin bilgi vereceğim. Mısır'da son 2 yıl içinde 5 halk oylaması yapıldı. Hepsinde İslami temsilciler kazandı; bu halk oylamasında sandık başında hâkimler ve uluslararası temsilciler vardı. Asker bu 5 halk oylamasının her aşamasına karşı çıktı. Her seferinde İslami temsilciler kazandı. Onlar da seçimlerin hilesiz olarak yapıldığını gördü.

Görüşme esnasında meydanın üstünden helikopterler uçması üzerine; gördüğünüz yukarıdan geçen helikopterler bu süreçte ABD'nin hibe ettiği helikopterlerdir. Halkı korkutmak için kullanılıyor. Ancak gördüğünüz gibi kadın ve erkekler Kuran-ı Kerim okuyorlar, korkmuyorlar.

30 Haziran'da asker 5 ayrı halk oylamasında kazanan Mursi'ye verilenoylarıçöpe attı. Asker emir verip 48 saat süre verince bizde hemen Adeviyye'dekibu alanı kurduk. Mursi tekrar Cumhurbaşkanı oluncaya kadar buradayız. Asker 30 Haziran'da halkın seçtiği Cumhurbaşkanını görevden alarak meclisi feshetmiştir.

Asker öyle bir kişi getirdi kibu kişiorduya göbekten bağlıdır. Bu durum bütün Mısır Anayasası'nı yerle bir etti. Mursi hükümetine her aşamada zorluk çıkartan asker hem yasama hem de yürütme yetkisini tek bir kişiye,kendi atadığı Adli Mansur'a verdi. Bu Mısır tarihinde hiç olmamış bir durumdur. Bu işin içinde fesat vardır. Bu Mübarek döneminde bile olmamıştır.

Burada İhvan-ı Müslimin'in adamlarına karşı linç ve tutuklamalar başlatıldı ta ki cumhuriyet muhafızları ateş açıp halktan birilerini öldürülene kadar. İslami fikirlere yakın 7 gazete ve televizyon kapatıldı." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Namaz esnasında yapılan katliamla ilgili olarak;

"Sabah namazı ikinci rekâtta asker tarafından önce göz yaşartıcı bomba daha sonra gerçek mermiler atıldı. Şu anda 130'un üzerinde şehit var. 1000'in üzerinde de yaralı var. Ölümlerin büyük çoğunluğunun sebebi gerçek mermi kullanılmasıdır. Elimizde bu kişilerin asker mermisi ile öldürüldüğüne dair doktor raporları var. Öldürülenlerin içinde kadın ve çocuklar da bulunmaktadır. Yapılan bu katliamların hesabının mutlaka sorulması gerekiyor.

Namaz esnasında ateş etmelerine belirli bir gerekçe söyleme imkânımız yok. İslam'a karşı düşmanlıklarından ve kinlerinden dolayı bu katliamı yaptılar." diye belirtti.

Adeviye meydanının dağıtılması için tank ve silahlarla müdahale edildiği takdirde ne yapacakları sorusuna şu açıklamayı yaptı; "Mursi, düşürülmeden bir gün önce 25 Ocak devrimlerinin kazanımlarını anlattı ve sakın şiddete başvurmayın dedi. Şu an Adeviye meydanında toplanan insanlar, tanklarla karşılaşırsa çıplak göğüsleri ile tankların önüne çıkacaklar. Bu insanlar devrim gücü ile barış içerisinde tanklara karşı koyuyorlar. Müslümanlar demokrasiyi istiyordu ama Mübarek rejiminin adamları demokrasiyi baltaladı.

30 Haziran'da 53 kişinin öldürülmesi ile yapılan katliamdan önce Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin, Cumhuriyet muhafızlarının elinde olduğunu sanıyorduk. Şu anda nerede ve kimin elinde olduğunu bilmiyoruz.

Asker Cumhurbaşkanını, yardımcılarını ve danışmanlarının tamamını tutukladı.

Mısırda işlenen cinayetlerin sorumlusu olarak görülen Baltacıların sayısı burada 200 binden fazla. Baltacılar gizli ve derin bir emniyet yapılanması içerisinde görevliler. Amaç seçimlerde bu adamları halkın arasına sokarak halkın sindirilmesidir."

C- HÂKİMLER MECLİSİNE ÜYE BİR HÂKİM İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Kendisine; "Askerler de Mısır'ın insanları, onları içinize alamıyor musunuz? Onlarla birlik olamıyor musunuz? şeklindeki sorumuza;

"Şüphesiz her toplumda değişik ülke istihbaratları ve hainler bulunur. Mısır'da ABD ve İsrail istihbaratçısı ile hainler yer alıyor. Bu yapılan darbe eski rejimi yüzde yüz geri getirmekten başka bir şey değildir.

Katliam yapılmadan önce Askerler Cumhuriyet Muhafızları ve katliama uğrayanlar arasında bir hat vardı. Namaz kılanlar bu hattı kesinlikle geçmedi ve onlara bir uyarı da yapılmadı. Orası bir askeri kulüptü. Dolayısı ile kırmızıçizgisi olan bir yer değildi. Ben hâkim olarak tüm şahitleri dinledim. 30 kişiye tek tek sordum. 2. rekâtı kılarken ateş edilmiş. Şeyh halefe sordum o da aynı şekilde 2. rekâtta ateş edildiğini söyledi. Ben insan hakları derneği başkanıyım devreye girmeyi istedik ama asker bizi işe sokmadı.

İhvan'dan 1500 kişi içerde, bunlardan 500 tanesi herkesçe tanınan insanlardır." diye cevap vermiştir.

D. İSKENDERİYE AĞIR CEZA HÂKİMİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME

"Biz demokrasi istiyoruz. Ben hâkim olarak 20 yıldan fazladır, çalışırım. Seçimlerde sandıkların kontrolcüsü ve seçim kurulu başkanlığı yaparım. Devrimden sonraki 5 seçim dışında yapılan tüm seçimler sahte ve göz boyama idi.

Mursi'nin atadığı kamu görevlilerinin hepsi darbe sonrası görevinden alındı. Mursi'ye yakınlığı ile bilinenlerin hepsi işten atıldı."

Devlet işleri nasıl yürüyecek?Adeviye meydanı gösterileri ne zamana değin devam edecek?sorularına;

"Mübarek döneminde tüm bakanlıkların başında sivil bakanın yanında ve bölge müdürlüklerinin başında da generaller vardı.

Adeviye meydanında bu organizasyon oluşturulduğunda başta katılım azdı. Şimdi insanlar akın akın meydana geliyor. Mesela bugün 19.07.2013 tarihinde 4 milyon insan Adeviye'de buluştu. 6 Ekim köprüsünde 200 kişinin yaralanması ve cumhuriyet muhafızlarının katliamdan sonra daha fazla insan gösterilere katılmaya başladı. Tüm aileler buraya gelip burada oturmaya başladı. Eğer darbeye direnen halkın iradesi kırılırsa halk geri adım atarsa YOK EDİLİRLER. Halkın kazanımlarının asker tarafından yok edilmesine göz yumulmamalı." diye cevap vermiştir.

AB askeri hükümeti tanıdı ne düşünüyorsunuz?sorusuna ise; Bu aslında ABD'nin gerçekleştirdiği bir darbedir. ABD İsrail'in körfez ülkelerinin istihbaratlarının hatta Filistin Abbas istihbaratının da katkısı ile bu darbe gerçekleşti."şeklinde beyanda bulunmuştur.

E. MÜSLÜMAN KARDEŞLER MENSUPLARI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

a) MÜSLÜMAN KARDEŞLER LİDERLERİNDEN MUHAMMED B**ALTACI İLE YAPILAN GÖRÜŞME**

Muhammed Baltacı (hakkında tutuklama kararı çıkartılan eski Meclis başkan vekili ve ihvan temsilcisi) ile yapılan görüşmenin notları:

Sizi şu anda böyle karşıladığımız için kusurumuza bakmayın, bu olağanüstü bir durum. İnşallah ilerde sizleri çok daha güzel karşılarız. Bizim en büyük hatamız devlet müesseselerini yani askeri polisi vs. iyi niyetli olarak düşündük. Onların düzelmelerini bekledik. Tabi 25 Ocak devrimine kadar çok badireler atlatmıştık. Devletin ve askerin istihbaratı, Hüsnü Mubarek dönemindeki derin devlet, bu darbeyi organize etti.

Şimdi sizlere bazı hukuki konuları anlatacağım.

1. Başkanın şahsı ve hayatı ile ilgili şeyler. Şu an bizim yasal olarak seçilmiş olan başkanımız kaçırılmış ama nerede olduğu hakkında hiçbir bilgimiz yok. 20 günden beri kimsenin bilmediği bir yerde tutuluyor. Ne avukatı, ne doktoru, ne de ailesi ondan bilgi alamıyor. Sağlık durumu insani ihtiyaçları neler bilmiyorum. Sağlık sorunları vardı onlar ne aşamada bilmiyoruz.

2. Son 20 günden beri yoğun olarak insan hakkı ihlalleri yaşanıyor. Askerin kendi eli ile öldürdüğü 100'lerce insan var. Askerlerin son saldırılarında 130 kişi öldü. 1000 den fazla kişi yaralandı 500 den fazla kişide tutuklu durumdadır. İnsanlar sorgusuz sualsiz götürülüyor ve sonra onlara suç uyduruluyor. Sonra da ilgisiz konular birleştirilerek yeni bir suç oluşturuluyor. Özgürlük ve Kalkınma Partisi lideri eski meclis başkanı önce içeri alındı ve suçlandı sonra alakasız başka suç isnadında bulunuldu.

3. Ben meclis başkan vekili ve parlamenterdim. Hakkımda namaz kılanları yani arkadaşlarımı öldürmekten insanları galeyana getirmekten tutuklama kararı verdiler. İhvandan 500 üst düzey yönetici tutuklandı. Askeri sınırlayan hiçbir güç yok.

4. Cumhurbaşkanı yemin ederek göreve başladı ancak diğer üst düzey yetkililer anayasa ve kanunlara göre yemin etmeleri gerekirken hala yemin etmediler. Zira onlar da yetkisiz olduklarını biliyorlar. Bizde atamalar da üst düzey yöneticilerin yemin etmesi gerekiyor. Ama atamalar hukuka aykırı olduğu için onlar da yemin etmediler.

5. AYM ("Anayasa Mahkemesi") başkanı sadece Cumhurbaşkanının yokluğunda Cumhurbaşkanını bazı işlerini yaparak ona vekâlet edebilir. Ancak bunun için önce Cumhurbaşkanının kendisine yetki vermesi gerekiyor. Cumhurbaşkanı Muhammed MursiAYM başkanına ülkeyi yönetme yetkisi vermedi. Onun için bu hareket Cumhurbaşkanını, meclisi ve hükümeti düşürmeye dönük bir darbedir.

6. Geçtiğimiz 2 yılda iki anayasa değişikliği için referandum 4 tane de seçim yapıldı. Bu seçimlerin hepsi Müslüman Kardeşler lehine sonuçlandı. Anladılar ki sandık onlar için iyi bir seçim değildi. Bunun için askeri darbe yoluna gidilerek sandıkla başa geleni indirme yolunu seçtiler.

Mevcut hükümet ile aranızda şu anda görüşme yapılıyor mu?sorusuna; "Doğrudan görüşmelerimiz yok. Fakat yabancı elçiler aracılığı ile her aşamada bize "artık tartışma bitti Cumhurbaşkanın, anayasanın ve meclisin geri gelmesi mümkün değil.

Sürekli bizi suçlayıcı iftiralar uyduruyorlar. Birkaç saat içinde darbe oldu. Bunu dünyaya halk onları düşürdü diye duyurdular. Mübarek içinde böyle dediler ve indirdiler. Fakat mübarek hiçbir seçim yapmamıştı. Yalandan hileli seçimler yapmıştı. Oysa Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin seçim konusunda ne kadar nezih olduğunu dünya biliyor. %52 ile seçimi kazanmıştır. Muhammed Mursibu şekilde Cumhurbaşkanı oldu. Cumhurbaşkanlığı seçiminde Ahmet Şefik ise %48 oy aldı.Halkın oyları ile seçilmiş Cumhurbaşkanının darbe ile düşürülmesi kabul edilemez. " şeklinde cevap verdi.

Darbe olacağının işaretini almış mıydınız?sorusunu; Hepimiz bunu gördük ama Mursi ısrarla ve iyi niyetle polis ve askere güvendi diyerek cevapladı.

Buradaki harekette İslam karşıtlığı var mıdır (askerde)? Diye sorduğumuzda ise; "Darbe; bu hareketin içinde ve her kademedeki her yerde bulunan gizli güçler tarafından yapıldı. Tabi burada biz anayasaya uygun şekilde gittik. Bir sürü şey vardı. Bunlar askeri darbe ile yok oldu. Onların elinde seçime katılmak gibi anayasal olarak bir güç vardı. Yeni seçim yeni bir parlamento seçimi isteyebilirlerdi. Fakat onlar yeni bir seçim istemeyerek cumhurbaşkanı gitsin istediler." şeklinde cevap vermiştir.

b) **MÜSLÜMAN KARDEŞLER MENSUBU ÜST DÜZEYDE KAMU GÖREVİ YAPMIŞ BİR KİŞİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME**

Nahta'da (Kahire Üniversite önü) polis 7 kişiyi öldürdü, pek çok insan yaralandı. Darbenin ilk gününden beri polis orayı işgal etmek istedi ama başaramadı. Bu alan üniversiteli gençler için önemli olduğundan öğrenciler bundan hoşlanmadı. Buradaki öğrencilerin çoğu yabancı ülkelerden öğrencilerden oluşuyor. Öte yandan, Cumhurbaşkanı muhafız alayı kulübünün önünde 100' den fazla kişinin öldürülmesi ve 1000' den fazla kişinin yaralanması nedeniyle darbe karşıtı protestolara katılım artmıştır.

Dün (19.07.2013) Mensura'da protesto oldu. Baltacılar yani Mısır'ın derin devleti ile bağlantılı silahlı kişiler, masum 4 kadın protestocuyu öldürdü, pek çoğunu da yaraladı.Saldırıyı özellikle kadınlara yaptılar. Çünkü erkekler önde kadınlar arkada yürüyordu. Erkeklerin geçmesinden hemen sonra saldırıyı kadınlara yaptılar. Bu saldırılarda halkın vicdanını yaralamış ve protestoları artırmıştır.

c) MURSİ TARAFTARI OLAN BİR İŞ KADINI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Hukuk mezunu, şu anda dil okulunun yöneticisi olan bir kadın ile yapılan 2 saatten fazla bir görüşme sonucunda şu bilgilere ulaşılmıştır.

İhvanı Müslimine karşı bir nefret oluşturulduğu söyleniyor bu konuda neler biliyorsunuz?sorusuna; "Medya aracılığı ile böyle bir nefret oluşturulmaya çalışılıyor. Ama ayrıca İslam'ı sevmeyen yabancı ülkeler ve halklar da bunun için çaba harcıyor. Mağrib, Tunus gibi ülkelerden konuştuğum bayanlar diyor ki; bizim hükümetler de İslam'dan nefret ediyor. Şu anda Mısır'ı takip ediyorlar. Siz başarılı olursanız biz de sizi takip edeceğiz. Mısır ayağa kalkarsa (Mursi geri gelirse) bizim hükümetlerimiz de artık bizim sözümüzü dinlemek, taleplerimizi yerine getirmek zorunda kalacaklar. Biz Mısır'ı kendi annemiz gibi hissediyoruz. Mısır güçlü olursa biz de güçlü oluruz." diye cevap vermiştir.

Mursi yönetimindeki sıkıntılar neydi?diye sorduğumuzda ise;"Mursi yönetime geldiğinde birçok yardımcısı vardı. Bunları Mursibirçok yere yerleştirdi. Ancak eski yönetimden kalan rüşvet çarkı içinde olan ve birçok kötü alışkanlığı olan binlerce insan bürokraside ve kamuda çalışmaktaydı. Bu kişiler alışa geldikleri çalışma şartlarının değişmesini istemiyorlardı. Önce Mursi'den bütün bu kişileri temizlemesini istedik. Ama Mursi onların yerine gelecek kimseleri bulamadı. Örneğin İçişleri Bakanlığı için doğru bakan bulunamadı. Kimse bu makamı istemedi. Çünkü polis teşkilatının içinde Mursi aleyhtarı çok güçlü insanlar vardı. Polisin elinde silah vardı, rüşvet alıyorlardı. Çok prestijli bir yaşamları vardı. Bu prestijlerini kaybetmek istemediler. Mursi

aleyhine çalıştılar. Mursi'nin görev teklif ettiği kişiler, doğru zaman olmadığını, Mursi'nin bu dönemde başarılı olamayacağını gerekçe göstererek görevi reddettiler. Bu nedenle ilk alternatifler değil de mecburen bazı kişileri bazı bakanlıklara getirildi.

Mursi aslında güçsüzdü. Güçlü bir duruşu yoktu. Örneğin bazı kişiler medyada Mursi için çok kötü sözler sarf etse deMursi onları kovmadı. Medya polis asker gazeteciler hepsi darbeden sonra gerçek yüzlerini gösterdiler. Darbeden önce evimde kullandığım ocak tüpünü 5 Mısır paunduna alırken darbe öncesi bir anda bunlar karaborsaya düştü 400 Mısır puanda kadar çıktı. Darbenin hemen akabinde ise 1 günde tekrar 5 Mısır paunduna düştü. Darbe öncesinde de Mursi döneminde de az da olsa elektrik kesintisi olurdu. Ancak Mursiye karşı yapılan darbeden önce elektrikler neredeyse devamlı kesikti. Hayatı olumsuz etkileyecek boyutlara ulaştı. Darbeden sonra elektrik kesintisi de aniden ortadan kalktı." Şeklinde cevap vermiştir.

Mursi güçsüz ise nasıl öne çıkıp aday oldu? diye sorduğumuzda; "İhvanın başında Muhammed Bedia var. Ama kendisi yaşlı olduğu için 2. isim olan İhvanı Müslim'inin adayı Hayrat Eşşatır idi. O çok güçlü bir kişiydi fakat seçim kurulu bazı önemsiz sebeplerle Hayrat Eşşatır'ın aday olmasını engelledi. Onun yerine ihvanın adayı olarak Mursi cumhurbaşkanlığına aday oldu. Mursi ülkeyi yönetmek istiyorsa güçlü olmalı ve iyi yardımcılara sahip olmalıdır. Özellikle bakanlarının doğru temiz insanlar olması gerekiyordu. Şimdi geri gelse bile bunu yapmadığı takdirde ülkeyi yönetemez. Ülkeyi yönetmek için sert kararlı bir duruşu olması gerekiyor. Medya insanların Mursi'den ve Mursi'nin etrafındakilerden nefret etmesini sağladı. Her gün yardımcılarınıve bankalarını aşağılayan haberlere yer veriliyordu." diyerek cevap vermiştir.

F. GAZETECİLER SENDİKASI BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

20 Temmuz 2013 saat:22:00'de yapılan görüşmeler neticesinde, kendisinden şu bilgiler alınmıştır.

Mohammed İhsan AbdelQuddous: (Mısır Gazeteciler Sendikası Başkanı ve yazar Bu kişi aynı zamanda İhvan'ın eski avukatı. Aynı zamanda, Mısır'da,20. Yüzyılın en büyük İslam alimi olarak kabul edilen Mohammad Gazalinin de avukatı. Dedesi ve babası da tanınmış yazar ve düşünürlerdendir.)

Şunu hemen söyleyeyim ki 25 Ocak devrimi devlete ve tüm kamu kuruluşlarına karşı yapılan bir devrimdi. 30 Haziran2013 darbesi ise bütün devlet müesseselerinin devlet başkanına karşı bir darbesidir. Mursi 1 yıl boyunca devleti kötü yönetti. Kamu kuruluşları, polis, asker ve basın kuruluşları hepsi onun karşısında durdu. Halk benzin ve elektrik olmamasına itiraz etti. Devlet müesseselerinin hükümete karşı bir hareketiydi bu. Şu an ki olaya tüm kamu kurumları sevindi. Burada tüm sorumluluk Mursi'nindir. Başkan oldu ve ülkeyi kötü yönetti. Oysa biz Mursi'nin Mısır'ın Erdoğan'ı olmasını istedik. Ama başarısız oldu.Mısır'ın yeni Sedat'ı olmaya başladı. Sedat geldiğinde de tüm kamu kuruluşları Sedat'a karşıydı. Bu işten en fazla asker yararlandı. Perde arkasında asker durdu ve sonunda darbe yaptı. Bu gelişme sonunda yeni ve medeni bir cumhurbaşkanı seçilmesi pratik olarak mümkün değil, çünkü 1 yıl sonra yine aynı şeyler olacakveyine seçim olacak. Yeni cumhurbaşkanı adayı mutlaka askerin desteğini almak isteyecek. Maalesef askerin istediği kişi cumhurbaşkanı olacak. Eğer bu kriz devam ederse aşağı kademedeki genç subaylar harekete geçerler ve Sisi'ye karşı bir darbe yaparlar.

Maalesef tecrübe sahibi olmayan insanlarda işin içine girmeye başladı. Aklı başında insanlarda tutuklanıyor. Benim ihvandan Mehdi Akif isimli bir arkadaşım var. Erdoğan'ın da arkadaşı olanaklı başında bir kişidir. O da tutuklandı.

Burada insan hakları yok. Sıfır. Bu kamu kuruluşlarının yaptığı bir operasyondur. Polisin cumhurbaşkanına isyan ettiği bir darbedir. Biz bu darbeye karşıyız. Bu normal değildir. Tüm kamu kuruluşları ile yapılmış bir darbedir.

Aynı anda 53 insan öldürüldü. Sonradan bu sayı 100'ü geçti. Mısır tarihinde aynı anda böyle bir katliam hiç olmamıştı. Cumhuriyet muhafızlarına bir saldırısı olduğunu söylediler ama büyük bir yalandı. Asker hedef alarak doğrudan göstericileri öldürdü.

Mısır tarihinde kadınlar hiç öldürülmemişti. Mensure'de Cuma namazından sonraki barışçı gösteriler sonrasında gördük ki, artık onlarda öldürülmeye başlandı. Benim gelecekten umudum yoktur. Yapılması gereken en büyük iş ortadaki kanın kaldırılmasıdır. Müslümanlar artık nasıl anlaşsın. Aralarında kan döküldü. Mevcut durum, devam edemez. Herşey, bir gün öncesine göre,

daha kötüye gidiyor. Bu durum, devam ederse İslamcı olsun liberal olsun "genç subaylar" doğrudan devreye girecek. Yani bir askeri darbe daha bekliyorum. Çünkü şimdiki hükümette başarısız olacak, kan dökülüyor ve bundan askerlerde rahatsız. Ancak, ikinci bir askeri darbe ise, çok daha kanlı olabilir. Ama, çare olmayacak. Çare, asker ile Müslüman kardeşlerin anlaşmasıdır.

Ben hayatım boyunca Mübarek'e karşı olan bir adamdım.

Askeri yönetime karşısınız fakat Tahrir'deki gösteriler askerin kötü yönetimine sebep olmuyor mu?sorusuna; Evet doğru. Bunlar darbenin bir parçasıdır.diyerek cevap verdi.

"Anayasa'yı ilanı etmesi, Laiklere yalan söyleyerek onları kaçırması ve İhvan'ın tek başına yönetimde olması ise Mursi'nin hatalarıdır. Tek bir partinin tek bir cemiyetin elinde mahsur kaldı. İslam kalplerin ısındırması iken o kalpleri soğuttu. Onun birçok danışmanı vardı. Bu danışmanların hepsi protesto için istifa etti. İslam için güzel bir örnek olmadı ben onun Erdoğan olmasını isterdim. Erdoğan bütün Türkiye'nin oyunu aldı. Fakat Mursi bunu başaramadı.

Tabi bunlar askeri darbenin sebebi olamaz. Çünkü asker daha kötüdür. Darbeden sonra geçen 3 haftada yüzlerce kişi öldürüldü. Cumhuriyet muhafızları 2 saatte 50'nin üstünde insan öldürdü. Şimdi de gösterici kadınları öldürüyorlar. İnanıyorum ki askeri yönetim Mursi'den çok daha kötü olacak. Ben 3. aşamayı bekliyorum. Şu anda asker perde arkasındadır. Ama 3. aşamada asker doğrudan gelecek." Diye beyanda bulunmuştur.

BBC'de yer alan Tahrir'de kadınlara tecavüz edildiği haberi var doğru mudur?diye sorduğumuzda; "Bu bilinen bir şey, çok tecavüzler oldu. 25 Ocak'ta bu gibi şeyler olmamıştı. 30 Haziran darbesinde ise çok pislik vardı. 3 gün sürdü bu darbe. Benim RabiatülAdeviye'de sevmediğim şey; halka seslenmiyorlar sadece kendi tabanlarına sesleniyorlar. Ve böylece yine halkı unutuyorlar. Kendi tabanlarına yönelik konuşuyorlar. İhvanın en büyük hatası Mursi'nin hatalarını kabul etmemektir." diye cevap vermiştir.

G. MUHALEFET CEPHESİNDE YER ALDIĞI HALDE, ASKERİ İHTİLALE KARŞI ÇIKAN SİYASİ PARTİ LİDERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Mısır tarihinin bazı çok önemli isimlerinin konumu her zaman tartışma konusu olabiliyor. Bunlardan birisi de Abdulmünim EBU'L FUTUH'tur. Hüsnü Mübarek'in devrilmesinden sonra Müslüman kardeşler, ilk yaptığı açıklamada, Cumhurbaşkanlığı seçimine girmeyeceğini bildirdi. Bu açıklamadan sonra İhvanı Müsliminin eski üst düzey yöneticilerinden olan AbdülmünimEbulFutuh, (2011 yılında Müslüman Kardeşler teşkilatından ayrılarak) 2012 cumhurbaşkanlığı seçimine adaylığını açıkladı. Daha sonra İhvan seçime katılma kararı aldığında da Ebu'lFutuh adaylıktan çekilmeyerek, seçimde %17 civarında oy alarak 4. sırada yer aldı. Ebul'lFutuh şu an Arap Doktorlar Sendikası (ArabMedicalUnion) başkanı olmasının yanı sıra, "Güçlü Mısır Partisi" nin genel başkanı olarak da görev yapmaktadır. MURSİ' ye karşı, sert muhalefeti ile bilinen EbulFutuh, kendi muhalefetinin "ADAVET" (düşmanlık) derecesinde olmadığını belirtti. 30 Haziran 2013 toplantısı ile başlayan askeri ihtilale karşı, çok sert tavrı ile dikkat çekmektedir.

Evinde yapılan toplantıda Ebu'lFutuh'unyanısıra, muhalefet hareketinin tanınmış simalarından Av. Dr. Abdurrahman Seyyid ve Mursi'nin danışmanı Dr. Velid CEVHERİ de hazır bulundu.

Kendisi özet olarak, kardeş Türkiye'nin konumunu her zaman takdir ettiklerini beyan etti. Türk hükümetinin hem devlet bazında hem de bireysel bazda bize ilgi göstermesinden, buradaki antidemokratik yaklaşımlara karşı duruşu nedeni ile hem hükümetimizi hem de bizi kutladığını beyan etti. "Sizi burada görmekten memnun olduk" diyerek, Türkçe "hoş geldiniz" ibaresini kullandı.

Kendisine UHUB olarak hukukçulardan oluşan tarafsız bir sivil toplum örgütü olarak Mısır'a geldiğimizi, siyasi kişilerle görüşmediğimizi, sadece Dr. Abdurrahman ve Dr. Cevheri'nin bize görüşme ayarladığı kişilerle görüşebildiğimizi söyledik.

Abu'lFutuh ise özet olarak bize şu açıklamalarda bulundu. "Her ne kadar siz hukukçu olarak sadece hukuk ve insan hakları ile ilgileniyorsanız da Mısır'da yaşananlar siyasi olduğu kadar, hukuk ve insan haklarını da ilgilendiren mesele. Benim siyasi konumum yanında 43 yıldır hukukçu olarak demokrasi ve temel hak ve özgürlükler ile ilgilendim ve ilgilenmeye devam ediyorum.

Biz de bütün Mısır halkı gibi ülkeyi yıllardır ekonomik ve siyasi olarak perişan eden Mübarek rejimine karşı 25 Ocak devrimine katıldık. Fakat istediğimiz bir sonuca ulaşamadık. 11 Şubat'ta Mübarek düştükten sonra bütün Mısır halkı gibi sevindik. Bu işi namuslu olduğunu düşündüğümüz Mısır askeri konseyine devrettik ama sonradan anladık ki, bu bir hata idi. Aradan geçen 1,5 yılsonunda asker gitsin diye insanlar yine sokaklara döküldü.

Bizim ilk hatamız ihtilalden sonra yönetimi askeri konseye devretmek, ikinci hatamız ise Mübarek döneminde tesis edilen "derin devlet"in adamlarını temizleyememek oldu. Kısacası, ihtilalden sonra yönetimi askeri konseye devrederek çekilmemiz hata idi. Bu devrimi tamamlamamız gerekiyordu.

2012 yılındaki Cumhurbaşkanlığı seçimleri geldiğinde daha önce benim de içinde olduğum grup İhvan'ıMüslimin stratejisi ve parti stratejisini ayırmak gerektiğine karar verdi. Ama İhvan yönetiminin ağırlıklı kanadı, bu ikisini birbirinden ayırmak istemedi. Bunun üzerine ben ve arkadaşlarım İhvan'dan ayrıldık. İhvan yönetimi, Mursi'yi Cumhurbaşkanı adayı olarak gösterdi. Biz de aynı zamanda adaydık. Sonuçta seçimleri Mursi kazandığında artık yapacak bir şeyimiz yoktu. Demokrasilerde istemeseniz de halkın seçtiği bir devlet başkanı ile çalışmak zorundasınız; tabii ki devlet başkanı sözünü yerine getirmek kaydıyla. Oysa Mursi verdiği sözleri tutmadı.

Biz seçimde birinci olduğu için, seçimde ikinci olan eski nizamın bakanı olan "AHMET ŞEFİK"e karşı Mursi'yi destekledik. Seçimden sonra da Mursi ile çalışmaya başladık. Birçok kişi Mursi ile çalışmaya yanaşmadığı halde biz kendisiyle çalışmak istedik. Mursi'ye başlıca şu tavsiyelerde bulunduk.

1. Seçim sonrası bir geçiş döneminde olduğumuzdan bütün siyasi toplumu dikkate alarak, herkese güven vermesini tavsiye ettiysek de bunu başaramadı.

2. ABD ülkemizde, bütün müesseselere hâkim konumda olduğundan ABD'yi ülkeden çıkarmasını da söyledik. Belki buna gücü yoktu ama neticede bunu da başaramadı.

3. Mısır halkının çoğunun aç ve çok fakir insanlardan oluştuğunu, ülkede sosyal adalet tesis edilmesinin önemli olduğunu belirttik. Mursi bu konuda da başarılı olamadı.

Mursi Cumhurbaşkanı olduğunda maalesef çok zayıf bir idareci oldu, devlet yönetimine hâkim olamadı. Polis, asker onu dinlemiyordu; kamu kuruluşları ise onu dikkate bile almıyordu. Devletin sanki bir derin devlet tarafından yönetildiğini gördüğümüzde ve askeri darbe gelebilir düşüncesi ile kendisine Anayasada var olan ve Cumhurbaşkanı'nın "halk oylaması" talebi ile yeni seçime giderek, halkın iradesinin tecellisi gerektiğine ilişkin maddeyi hatırlattık. Söz konusu madde uyarınca halkın, erken seçime gidilip gidilmemesine karar vermesi için bir halkoylaması yapılabilirdi. Ancak Mursi bu yöndeki bir halkoylamasına gitmeyi ısrarla reddetti. Mursi bir yandan erken seçim olsun mu olmasın mı diye bir halkoylamasına gitmeyi reddederken öte yandan da devletin hiçbir kuruluşuna hâkim olamıyordu.

Ülkede devlet işlerinin ve ekonominin kötüye gittiğini görünce 30 Haziran'dan 5 ay önce gençlerle toplantılar yapmaya başladık. Bizim istediğimiz Mısır halkının erken seçim olsun mu olmasın mı yönünde bir halkoylamasına gitmesi idi. Nihayet sivil kuruluşları organize ettiğimizde erken seçim olsun mu olmasın mı diye karar verecek bir halkoylamasına gidilmesi için 30 Haziran'da yapılacak toplantı için Mursi'yi tekrar uyardık. Ancak, her zaman olduğu gibi dinlemedi.

30 Haziran isyan hareketine; açık söylemek gerekirse bu işe eski yönetimin, Mübarek'in adamları ile tamamı Mursi muhalifi olan ve eski dönemin beslemesi durumunda bulunan büyük şirketlerin ekonomik katkısı oldu.

Bizim istediğimiz insanların sivil itaatsizlik hareketi ile sokaklara çıkması idi, oysa gördük ki aynı gün yani 30 Haziran'dan birkaç saat sonra asker ortaya çıkarak darbe yaptı. Kısacası 30 Haziran esasında sivil itaatsizlik üzerine kurulmuştu fakat askerin gelmesi ile ortaya öngörmediğimiz ve bilmediğimiz bir sonuç çıktı.

30 Haziran 2013 tarihinde başlayacak gösterilerden önce; Hamdin SABBAH ve Muhammed BARADEY isimli siyasiler hiçte ahlaki olmayan bir şekilde, askeri göreve çağıran beyanlarda bulundular. Oysa biz kahraman Mısır ordusunun kışladan çıkmasının doğru olmayacağını, Ordunun kendi işi dışında bir işe kalkışmasının kendisini de yıpratacağını, bunun doğrudan bir darbe olacağını söyledik.

Şu anda ordu geldi ve yönetime el koydu. Halk istemiş ve ordu göreve gelmiş değildir. Burada asker bilfiil ve açıkça darbe yapmıştır. Mursi seçimle gelmişti ve yine seçimle gitmesi gerekiyordu. Biz askeri bir darbenin olmasını hiç istemedik ama oldu. Hukukçuluğu ile olumlu kişiliği bilinen Anayasa Mahkemesi Başkanı Adli Mensur diğer siyasilerle birlikte bizi de çağırdı, aramızda bir de sivil olacağını söyledi. İstemediğimiz halde sonuçta bir askeri darbe olmuştu. Biz Adli Mansur ile görüşmeye gittiğimizde gördük ki sivillerden kimse yok ve eski Mübarek rejiminin adamları olduğu gibi geri gelmiş. Her şey askerin elinde ve kontrolü altındadır. Biz de, bu nedenle, yeni kurulacak hükümete hiç destek vermedik ve hükümetin yapısına iştirak etmedik.

Katliama gelince; insanlar maalesef bildiğiniz gibi Cumhuriyet Muhafızları tarafından yani askerlerin ateşi ile katledildi, şehit oldu. Bu olaydan hemen sonra İhvan'ıMüslimin taraftarları ve başkaca gruplardan kişiler sokaklara indi. Bazıları silahlı eyleme başladıysa da biz onları silah kullanmaktan vazgeçirdik. Eylem yapmaları onların en tabi hakkı çünkü onların oyları ile Cumhurbaşkanı olan Mursi'yi asker darbe ile devirdi.

Katliamın olduğu yerde askeri eğlence kulübü vardı ve Mursi'yi destekleyenler orada gösteri yapıyorlardı. Emin değilim ama gösterilerin 1. veya 2. günü olacak sabah namazını kılarken (saat 04.30 sularında) bana bir haber geldi. Askerler göstericilere ateş açmıştı ve insanlar ölmüştü. Haberin yanlış olabileceğini, göstericilerin askere ateş açmış ve askerin de onlara karşılık vermiş olabileceğini düşünerek önce bir araştırma yapılmasını istedim. Fakat sonuçta anladık ki göstericiler kesinlikle ateş açmamış, silah kullanmamıştı. Bu insanlar belki oraya ölmek için gitmiş olabilir, o alan gösteri için uygun olmayabilir; fakat nihayetinde göstericiler silahsızdı. Kan akıtan askerin yaptığı bu pisliği protesto etmek, askeri yönetimden çekilmeye çağırmak amacıyla demeçler verdik. Al Jazeera televizyonunda da bu yönde bir konuşmam yayınlandı.

Asker bize, gelin devlet kurun, komisyonlarınızı oluşturun dediyse de hepsini reddettik. Şu ansa yapılan Mübarek rejiminin olduğu gibi geri gelmesidir. Eski işkenceciler, pislikler, halka zülüm yapan alçak adamlar geri döndü. Eski görevlerini ifa etmeye devam ediyorlar. Sorgusuz sualsiz tutuklamalar var. Sina yarımadasındaki haksız tutuklamaların, işkencenin, oradaki olayların sebebi de, yine bu pislik adamlar.

Askeri yönetim geldikten sonra, öncelikli olarak, İslami televizyon kanal ve gazetelerini kapattı. Benim yeni yönetim karşıtı beyanlarımı bile, normal devletin kanalları, yayınlamamaya başladılar. Şu anda ülkede bütün iletişim organları, yazılı ve görsel medya askerin kontrolünde olup, askerin hoşlanmayacağı hiçbir şey yazılmıyor, yayınlanmıyor.

Devlet Güvenlik Araştırmaları Genel Müdürlüğü'ne bağlı (yani derin devlete) bağlı bir 'baltacı' organizasyonu var. Söz konusu baltacı organizasyonunun sesi, yetkileri 24 Ocak devrimi sonrasında kısılmıştı. Şimdiki askeri darbeden sonra ise çok güçlendiler ve insanlara zarar vermeye başladılar. 19 Temmuz günü yani iki gün önce 4 kadını öldürdüler. Pek çok kadını da yaraladılar. Adeviye'deki gösteriler tamamen barışçıl gösterilerdir. Ancak, bu adamlar, Mübarek dönemindeki saldıkları korkuyu devam ettiriyorlar.

30 Haziran darbesi sonrasında işkence ve haksız yere tutuklamalar had safhaya çıktı. İşkence merkezleri kuruldu. Gelişmelerden sadece İhvan değil, ihvan dışında, İslami kişiliği olanlar da tutuklanmaya başlandı. 86 yaşındaki Mehdi Akif, diğer sembol isimler yaşlarına bakılmadan tutuklandı. Cumhurbaşkanı aday adayı olan Hazım İsmail ve Hayrat Eşşatr, Hilmi Cezzar gibi isimler de tutuklananların arasında yer almaktadır. İslami kimlikleri ile tanınmakta olan bu kişiler tutuklanarak işkence merkezlerine götürüldü. Essam Al-Aryan ve Muhammed Baltacı gibi İhvan üst düzey yetkilileri hakkında da tutuklama kararı bulunmaktadır. Kısacası Mursi'ye yakınlığı olan herkes tutuklanıyor. Siyasi nitelikli tutuklamalar her yerde devam etmektedir. Söz konusu tutuklama kararları mahkemenin verdiği bir karar olmayıp, Cumhurbaşkanına bağlı başsavcı tarafından verilmektedir. Bu kuruluş da, siyasi organizasyonunun bir parçasıdır." Bu açıklamalardan sonra, kendisine müteveccihen sorularımız varsa bize cevap verebileceğini söylediğinde, arkadaşlarımız aşağıdaki soruları kendisine tevcih ettiler.

Bundan sonraki süreçte neler olacak? sorusuna; "Bir yanda Mursi ve taraftarları diğer yanda asker olmak üzere her iki taraf da biraraya gelecek ve onlar şu anki çok menfi durumu düzeltecekler. Düzeltmeleri gerekir. Biz de bu yöndeki toplantılara katıldık, çözüm getirmeye çalıştık ama iki taraf da çok ağır şartlar getirerek, diyalogun olmasını engelledi. Dolayısıyla henüz bir uzlaşmaya varılamadı. Halen, bu yöndeki çalışmalarımız devam ediyor." şeklinde cevap verdi.

Başbakan Erdoğan'ın, yeni askeri müdaheleye yönelik, açıklamalarını nasıl karşılıyorsunuz? Türkiye nasıl bir dil kullanmalı?sorusuna ise; "Erdoğan çok akıllı ve sevilen bir liderdir. Açıklamaları kardeşçe ve samimidir. Ben olumsuz bir açıklamasını görmedim. Seçilmiş bir Cumhurbaşkanı yine seçimle gitsin diyor. Bu ahlaki ve insani bir tutumdur. Ben de bu noktada, Sayın Erdoğan ile aynı şekilde düşünüyorum." demiştir.

Tahrir meydanında kimler toplanıyor?Az önce bahsettiğiniz gibi baltacı denilen bir organizasyon var. Bunların sizin için tehlike oluşturacağını düşünmüyor musunuz?sorularına ise; "Biz Mursi'nin Muhalifi idik ama düşmanı değildik. Tahrir meydanında toplananlar ise Mursi'ye karşı düşmanlık konumuna gelmiş olanlar.

Halk buna müsaade etmez. Mısır halkı, eski rejime geçmeme konusunda iradesini zaten gösterdi. Gerekirse tekrar gösterir." şeklinde cevap vermiştir.

Siz 30 Haziran "isyan hareketi" ne katılanlarla birlikte hareket ettiniz. Katılan öbür grupların sicillerinin bozuk olduğu ve darbe yanlısı olduğu zaten biliniyordu. Siz niye onlara iştirak ettiniz?diye sorduğumuzda;"Mursi yönetiminin verdiği sözleri tutmaması nedeniyle, düzenlediğimiz bir barışçıl toplantıya, bütün muhalefetin katılarak "görüşlerini demokratik yollardan bildirme" hakkı bulunmaktadır. Öte yandan, askeri darbe olacak diye ben kötü idareye ses çıkarmayacak mıyım? Mursi yönetim kabiliyeti çok sınırlı bir adamdı." demiştir.

I- MISIR'DA BULUNAN BİR İŞADAMI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

İlk olarak, olayın daha anlaşılabilir olması açısından Mübarek hükümeti döneminde oraya yatırım yaparak, çok sayıda Mısırlının istihdamını sağlayan Türk işadamları ile görüşmelerin yapılmasının, hazırlanacak tarafsız bir rapor için daha uygun olduğu düşünülmüş ve Mısırda yaşayan Türk iş adamı ile 19 Temmuz 2013 tarihinde görüşme yapılmıştır.

Söz konusu iş adamının verdiği kısa bilgiye göre, Mısır'daki durumu şu şekilde özetlemek mümkündür;

Mısır'da, kimliğini ve taraflarını doğrudan bilmediğimiz ve sadece aktörlerini ve icracılarını görebildiğimiz bir plan uyguladılar. 30 Haziran 2013 tarihinden hemen önce; Doları, mazotu, gazı piyasada azalttılar. Elektrik kesintileri arttı. Halkın temel ihtiyaçlarının temininde çok sıkıntı yaşandı.

30 Haziran 2013 tarihinde askeriyenin yönetime el koyması ile birlikte Elektrik kesintisi ve benzin kıtlığı sona erdi. Daha sonra dış ülkelerden 14 milyar dolar para geldi. Mısır'da ekonominin %40-45 civarı ordunun elindedir. Bu nedenle, ekonomiyi istediği gibi yönlendiriyor. Özellikle ORDU, Türkiye'deki OYAK gibi, petrol ve tekstil gibi alanlara hâkimdir.

Öte yandan MURSİ iktidara geldiğinde 100 gün içinde temizlik, güvenlik ve trafik güvenliği konusunu çözeceğini söyledi ise de bunları yerine getiremedi. Bu durum, halkın kendisine karşı güvensizliğine yol açtı. Halk yalnızlaştı. Darbeyi destekleyen insanlar Türkiye'de bizim gibi darbeler görmediği için, mevcut darbeden, olumlu beklentileri vardı. Askerin maddi imkânları, tahmininizin çok üstünde bir miktardadır. Askerler, çoğu şirketlerin yönetiminin başında olup, pek çok şirkette hisseleri var.

Darbe sonrasında halk had safhada kutuplaştırıldı. Özellikle, Müslüman kardeşler taraftarlarına yönelik büyük bir kin atmosferi oluşturuldu. Hatta meydanlardaki insanlar bombalansa onlara karşı olanlar üzülmeyecekler. Merhamet duyguları hiç harekete geçmeyecek. Müslüman, Müslüman'ı katledecek duruma getirildi.

Erdoğan'ın açıklamaları Mısır'da nasıl karşılanıyor?sorusuna şu cevabı vermiştir;

1. Özellikle, askeri ihtilal yanlıları; Erdoğan, arkadaşı Mursi giderse kendi başına da aynısı gelecek, bu nedenle MURSİ' ye destek veriyor diye düşünüyor.

2. Erdoğan ile İhvan arasında benzerlik kurularak, halkın Erdoğan'a karşı anti pati duyması amaçlanıyor. Çok değil, bir hafta önce, Erdoğan Mısır'da bir kahraman konumunda idi.

3. Öte yandan, Mursitaraftarları, Erdoğan'ıçok büyük bir insan olarak görüyor ve Türk bayrakları ile gösteri yapıyorlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARIN SİYASİ GÜÇLERİNİ MÜŞAHHASLAŞTIRDIKLARI SİYASİ GÖSTERİ ALANLARI

I- TAHRİR MEYDANI

19 Temmuz 2013 tarihinde Cuma günü Tahrir civarında tanklar ve askerler vardı. Hattakaldığımız Novotel'in önünde çok sayıda tank ve asker bulunuyordu. Helikopter ve uçaklar sürekli gökyüzündeydi. Zaman zaman kâğıt attıklarını gördük. Sonradan ve ajanslardan takip ettiğimiz kadarı ile, katılanlara promosyon kağıtları dağıtılmış.

Tahrir meydanına öğleden sonra saat 13.30-14.30 arasında yapılan gezi: Meydan kalabalık değil, girişte Baltacı denilen ve derin devlet yapılanmasının temel bir unsuru olduğu söylenen grup mensupları tarafından üst araması yapılıyor. Bu aramada, bize kim olduğumuz sorulduğunda, Türk olduğumuzu ifade edince, söylenenlerin aksine bizesempati ile baktılar ve kimlik kontrolünü bıraktılar. Meydanda, akşama iftar yemeği dağıtılmak üzere, masalar ve sandalyelerin dağıtımı yapılıyordu. Çok sayıdaki boş çadırların dışında 100-200 kişiyi geçmeyen gençler bulunuyordu. Bu gençlerin bir kısmı da, elindeki demirlerle kavga ediyor ve diğerleri de kavganın büyümesini engellemeye çalışıyordu. Kadınlara ve erkeklere tecavüzün gerçekleştiği ileri sürülen bu meydanda, bu gençlerin kavgasını ayırmak için araya girmenin bile büyük bir risk olduğu görülüyordu.

Tahrir meydanına gece saat 22.00'den sonra yapılan gezi;Bu saatte TAHRİR meydanı tarafımızca tekrar ziyaret edildi. Tahrir meydanında 4-5 bin civarında kişinin olduğu ve bunların askeri ihtilalin lideri olan AbdulfettahSİSİ'nin fotoğraflarını taşıdığı görüldü. Bu kalabalık MURSİ'nin hain ve işbirlikçi olduğuna dair sloganlar atıyorlardı. Ancak, sayının ve heyecanın hiçbir zaman ADEVİYYE meydanı ile kabil-i kıyas olmadığı görülüyordu. Bu ziyarette de yine gruplar (özellikle baltacı olarak bilinen kişiler) arasında kavga olduğu görüldü. Yine bu meydanda bulunan göstericilerden bazılarının gündüz olduğu gibi, gecede sokak satıcılarının ve elinde kesici ve delici alet bulunan kişilerin çok önemli bir kesimi oluşturdukları müşahede edildi. Ancak, gündüzün aksine gece mitinginde, üstü başı temiz ve iyi giyimli kimselerin de bulunduğu müşahede edildi.

II- NASIR CITY'DEKİ GÖSTERİLER

19 Temmuz 2013 tarihinde saat 15.30 sularında, Nasır CITY'de büyük ve kalabalık grupların yürüyüşe geçtiklerini görünce, bizi taşıyan minibüsten inip göstericileri izlemeye başladık.

Özellikle, Nasır City'ye yaklaştıkça Mursi fotoğrafları ortaya çıkıyordu. Trafik yoğun ve etrafçok kalabalık idi. Adeviyye'de Cuma namazından çıkan MURSİ yanlısı halk;Ramsesmeydanına oradan da Adeviyye'ye yürüyüş yaptı. Ancak Adeviye'nin tamamen boşaltılmadığı yaptığımız ziyaret ile anlaşıldı.Yürüyüşteki göstericilerin hiçbirinde ateşli ve/veya kesici delici silah vasfında alet veya silah görülmüyordu. Ezher Üniversitesi Alimler birliğinden de yürüyüşe katılanlar vardı. Gösteri esnasında hava sıcaklığı 35 derece civarındaydı. Yürüyüş esnasında ana caddede bir şerit araçların geçişi için açık bırakılarak yürüyüş yapıldığı tarafımızdan müşahede edildi.

En fazla taşınan fotoğraflardan bir tanesi Mursi'nin Bakanlar Kuruluna ve İslam âlimlerine imamlık yaptığı namaz sırasında çekilmiş fotoğrafı idi. Bu darbenin nedeninin Mursi'nin İslami kimliği olduğuna ilişkin iddialara vurgu yapıyorlardı.

Askeri uçakların geçtiği esnada kalabalıktan yuh sesleri yükseldi.

Göstericilerden bir tanesi: Ramses meydanında 240 kişiyi tutukladılar, şimdi onlara kendimizi göstereceğiz. Onun için Ramses'e yürüyüp Adeviye'ye geri döneceğiz diyordu.

Atılan sloganlardan bazıları:

Tek seçilmişimiz Mursi. Diğerleri değil.

Ey asker kardeşim silahını bize karşı kullanma. Silahını düşmanlarına doğrult.

Sisi gidecek Mursi gelecek.

Askeri nizam gidecek.

Hepimiz Arabız.

No SİSİyes MURSI.

Workers for Mursi!

Lawyers for Mursi!

Farmers for Mursi!

Where is my voting?

Allweneed is democracy

Wehave a problem with CC not withsoldiers.

Bu pankartların dışında, bütün yürüyüş güzergâhı boyunca atılan sloganlar ve baygınlık derecesinde yüksek ve hiddetli seslerle yapılan çağrılar, coşkulu bir şekilde devam etti. Bu arada, bir kısım orta yaş üstü göstericinin yolun kenarında, sıcak ve orucun etkisi ile bayıldığı tarafımızdan müşahede edildi.

III- RABİATÜLADEVİYYE MEYDANI

19Temmuz 2013 tarihinde Saat 16.30 ila 17.30 arasında yaptığımız kısa gezi dışında aynı gece, gece yarısından sonra(20 Temmuz 2013 tarihinde) saat 00:10, Adeviyye Meydanı ziyaret edilerek,burada kalan kişi ya da kişilerin düşüncelerinin alınması sağlanmıştır.

Adeviye meydanın birçok girişi var. Her girişte kum torbalarından ve kaldırım taşlarından boyu bir iki metreyi bulan barikatlar kurulmuş. Bundan amaçlarının "Baltacıların gelip Adeviye Meydanı'ndakileri öldürmemesi, onlara zarar vermemesi" olduğunu söylediler. Barikatları geçip meydana girebilmek için ünce üst araması, çanta ve kimlik kontrolünden geçilmesi gerekiyor. Bayan ve erkek gönüllüler üst araması yaparak meydana silahla veya diğer zarar verici aletlerle girilmesini önlüyorlar.

Meydan girişlerindeki ve alandaki görevlilerin/gönüllülerin elinde sadece uzun ve kalın sopalar bulunmakta olup, kimsenin elinde ateşli silah veya başkaca kesici alet görülmemiştir.

Meydanın girişinde üst araması ve kimlik kontrolü yapan gönüllülerin haricinde ayrıca meydana çıkan sokaklarda gözetleme yerleri bulunmaktadır. Bu noktalarda yine gönüllüler bulunmakta olup, asker ve/veya polisin geldiğini görünce meydandakilere bildiriyorlar ve hep beraber polisi/askeri alana almıyorlar.

Meydanın izdiham derecesinde kalabalık olduğu müşahede edildi. Bazı kadınların baygınlık geçirdiği buna rağmen meydanı terk etmediği görüldü. Yüz binlerce insan alana girip çıkmaktaydı. Alanda seyyar satıcılar da vardı. Yemek ve temel ihtiyaç malzemeleri satılıyordu. İhvan mensupları, Selefi ve Kıpti liderler, eski Bakanlar, yerel parti liderleri çıkıp konuşma yapıyorlardı. Alanda zaman zaman Mısır milli marşı çalınıyordu.

Topluluğun üzerinden ara ara helikopterler ve jetler geçiyordu ve fakat bu durum, topluluğun, bu askeri darbeyekarşı tepki göstermesine neden oluyordu.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YAPILAN TESPİTLER

A. DARBE İLE CUMHURBAŞKANININ VE DİĞER ANAYASAL KURULUŞLARIN YETKİLERİNİN SONLANDIRILMASI

Mısır'da 30 Haziran 2013 tarihinde başlayıp 03 Temmuz 2013 tarihine kadar devamlı ihtilal çağrısı yapılmıştır. 3 Temmuz günü Mısır Silahlı Kuvvetler Komutanı Abdulfettah SİSİ, Mursi'nin iktidardan uzaklaştırıldığını, Anayasanın yürürlüğünün askıya alındığını, geçici Cumhurbaşkanlığınada, Anayasa Mahkemesi başkanı olan Adli MANSUR'un getirildiğini açıklamıştır. Bu açıklamalar sonrasında, hükümet düşürülmüş ve Millet Meclisi lağvedilmiştir. Mursi yönetiminin sembol isimlerinin büyük çoğunluğu ile darbeye karşı gösterileri organize eden "Müslüman kardeşler"inüst düzey mensupları gözaltına alınmış ve bu durum devam etmektedir.İslami içerikli yayın yapan dört televizyon kanalı kapatılmış ve çok sayıda gazetenin de yayını durdurulmuştur. Darbe yanlısı olmayan basın üzerinde başlayan sansür, Müslüman kardeşlerin "elektronik medya" ve sınırı aşan yayınların sağladığı imkânlaaşılmaya çalışılmıştır. Mursi yönetimi ile bağlantılı olduğu kişiler temel hak ve özgürlüklere aykırı olarak tutuklanıp, işkenceyemaruz kalmıştır.

B. DARBEYEKARŞI ÇIKAN EYLEMCİLERE GÜVENLİK KUVVETLERİNİN YAKLAŞIMI

Müslüman kardeşlerilk sivil Cumhurbaşkanı'nın ve çok sayıda yöneticinin gözaltına alınmasını protesto etmek için, Kahire'nin "RabiatülAdeviyyeMeydanı"nda toplanmaya ve askeri darbeyi protesto etmeye başlamışlardır. İlk günlerde, sınırlı katılımcı ile başlayan protestolar, Cumhuriyet muhafızları kulübünün önünde sabah namazı esnasında namaz kılanlar üzerine ateş açılması sonucu 100'ün üzerinde insanın ölümü ve 1000'in üzerinde kişinin yaralanması sonucu artarak devam etmiştir. Oysa,ortada askerin namaz kılan gruba müdahalesini gerektiren hiçbir haklı durum yoktur. Polisin saldırısı üzerine meydanın diğer tarafında bulunan askerler de gruba müdahalede bulunmuş, böylece göstericiler iki taraftan sıkıştırılmıştır. Bu esnada ordunun bir birimi olan özel tim de Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı'ndan büyük zırhlılarla çıkarak saldırıya katılmıştır. Beş dakika gibi kısa bir sürede 100'den fazla gaz bombası atılmıştır. Meydanda bulunan çocuklardan bazıları gaz nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

Göstericiler ateşli silahlar ve gaz bombalarıyla kendilerine saldıran polis ve askerlere taş atarak kendilerini savunmaya canlarını kurtarmaya çalışmışlardır. Saldırı sırasında Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı'nın giriş tarafındaki duvarın üstünde konuşlanmış keskin nişancıların öldürme kastıyla hedef gözeterek göstericilere ateş açtığı televizyon görüntülerinde de görülmektedir.

Söz konusu katliam ile ilgili generaller açıklama yaparak, ölenleri suçlama yoluna gitmişler ve büyük bir gözaltı ve tutuklama kampanyasına başlamışlardır. Buna göre toplam 650 kişi bu suçların tamamıyla, 200 kişi ise bir subayı öldürmekle suçlanmaktadır. Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı'nda tutulan kişilerin ilk olarak karargâhta sorgulandıkları, sorgu sırasında dövüldükleri ve işkenceye maruz kaldıkları bildirilmektedir. Bu iddialarla ilgili deliller de mevcuttur. Çok sayıda görgü tanığının belirttiği üzere sorgulamalar Mübarek döneminin sorgucularıolan Ulusal Güvenlik ekipleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı'nda yaşanan olaylarla ilgili yapılan resmî açıklamalarda göstericiler arasında "terörist bir grup olduğu, Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı'na silahla ateş açıldığı, karargâha girmeye çalışıldığı" iddia edilmiştir. Öte yandan hâlen silahlı birimlerin açtığı ateş sonucu ölen kadın ve çocukların ölümüne dair hiçbir açıklama yapılmamıştır.

Askerî darbe sonrasında Cumhuriyet Muhafızları Karargâhı önündeki saldırının dışında, 6 Ekim Köprüsü, Ramses Meydanı ve Kahire Üniversitesi başta olmak üzere birçok noktada şiddet olayları yaşanmış, güvenlik güçleri tarafından barışçıl gösteri yapan sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirilmiştir. Saldırılarda 10 ayrı **şehirde**farklı tarihlerde 23.07.2013 tarihine değin toplam180'e yakın kişi hayatını kaybetmiştir. Olayların tamamında bu güne kadar 2.500'e yakın kişi yaralanmıştır.

Bu güne değin toplam 1.500' ün üzerinde gerçekleşen "tutuklama kampanyası" daha da ileri giderek, aşağıda belirtilen ve Mısır'da tanınmış kişilere yönelmiştir. Tutuklamalar hiçbir haklı sebebe dayanmamaktadır. Konu ile ilgili araştırma yapan İHH yetkililerinin de belirttiği gibi MISIR' ıntutuklu sembol isimlerinden bazıları şunlardır.

Saad el-Katatni - Adalet ve Hürriyet Partisi Genel Başkanı

Raşit Bayomi - Müslüman Kardeşler Mürşid Yardımcısı

Muhammed el-Biltaci

Saffet Hicazi

Hilmi el-Gazzar - Adalet ve Hürriyet Partisi

Muhammed el-Oumda

Hazım Salah Ebu İsmail

Abou el-Ela Madi - Al Vasat Partisi

İssam Sultan - Al Vasat Partisi Başkan Yardımcısı

İssam el-Aryan - Adalet ve Hürriyet Partisi Başkan Yardımcısı

KhaledAbdallah

İssamAbdelmacid - Cemaati İslami yöneticisi

Tarık el-Zommor - Cemaati İslami yöneticisi

Muhammed Bedii

Hayrat el-Şatır

Muhammed Mehdi Akif

Mahmut Abu Zaid

Ossama Ebu Bekir

Ahmet Souşa

Mahmut İzzet

C. GÖZALTINDAKİLERE KÖTÜ MUAMELELER

Askeri yönetimin gözaltı ve tutuklamalar esnasında çok sayıda kişinin elleri arkadan bağlı olarak darp, tüfek dipçiği ile şiddetli darp, tekme, yumruk, yerlerde sürükleme, havasız bırakma, psikolojik baskı, tehdit, şantaj gibi birçok işkence ve kötü muameleye maruz kal**ındığı** serbest bırakılanlar tarafından söylenmiştir. Ayrıca Mübarek döneminde işkence ilesorgu yapmakla ünlü Ulusal Güvenlik sorgucularının da bu sorgulamalarda bulunduğu veyakalanan kişilere işkence ile sorgu yaptığı belirtilmiştir.

D. **MEDYAYA BASKI**

Askerî darbeyle beraber Mısır'da medyanın da, büyük bir baskı altına alındığı tespit olunmuştur. ÖzellikleMURSİ yanlısı, Müslüman Kardeşlere ait olan ve Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi destekçisi çizgide yer alan tüm ulusal görsel, işitsel, yazılı ve internet yayın organları kapatılmıştır. Bunlardan birçoğunun ofislerine güvenlik güçleri baskın düzenlemiş ve buraları teknik olarak çalışamaz hâle getirmiştir. Medya organlarında çalışanlardan bazıları da gözaltına almıştır. Hatta uluslararası yayın yapan medya organlarınınofislerine baskınlar düzenlenmiş, buralarda görev yapan medya mensupları gözaltına alınmıştır. Buna

en çarpıcı örnek ise,El Cezire ofisinin basılmasıve görevlilerinin tutulmasıdır.

Ayrıca İHH'nın da tespit ettiği gibi; Türkiye'den medya kuruluşu A Haber'den gazeteci Fatih Er, kameraman Tufan Güzelgün, Star TV'den gazeteci Murat Uslu, kameraman Zafer Karakaş da tutularak sorgulanmıştır. Gazetecileri Koruma Komitesi (CommitteetoProtectJournalists-CPJ) verilerine göre ShaabMasr muhabiri Salah al-Din Hasan olaylar sırasında öldürülmüştür. Hollandalı bir kadın muhabirin, Tahrir Meydanı'ndaki protestolar esnasında görevini ifa ederken tecavüze uğradığı açıklanmıştır. El Watan foto muhabiri Ömer Zoheiry, Tahrir Meydanı yakınlarında kimliği belirsiz kişilerce ağır bir şekilde dövülmüştür. Yine Mısır Gazeteciler Sendikası yönetim kurulu üyesi Halit el Balshy'e saldırıda bulunulmuştur. Al-Youm Al-Saba gazetesinden Muhammed Kemal, SuezNews'ten Raci el Atar ve Al Badil gazetesinden Kerim Anwar da dövülmüş ve ekipmanları kullanılamaz hâle getirilmiştir. Ağır şekilde darp edilen gazeteciler hastanede tedavi altına alınmıştır.

E. TAHRİR'DE TECAVÜZ VAKALARI

Bağımsız gözlemcilerin tespitleri ile sübuta erdiği üzere, Tahrir meydanındaki MURSİ karşıtı gösterilere katılan veya görevi gereği buraya gelen basın mensuplarına tecavüz edilmiştir. Genel olarak birbirlerini tanımayan ve MURSİ karşıtlığı temelinde toplanan siyasi gruplar; bugüne değin en az 90 kişiye karşı (60 kadın ve 30 erkek) Tahrir meydanında tecavüz vak'asını gerçekleştirmiştir.

Tecavüz vakalarından; Tahrir'deki **İsyan Hareketi'**ni gerçekleştirenlerin sorumlu olduğu açıktır. Esasen, basında çıkan görüntülerden de anlaşıldığı gibi, Tahrir meydanında yapılan organizasyonda öne çıkanlar, sınırlı sayıda siyasi parti yetkilisi ile birlikte Mısır askeri kuvvetleridir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Görüşülen kişinin beyanları kendisi dışında hiç kimse tarafından ifade edilmemiş tam aksine Tahrir gösterilerine destek veren birçok kişi Mursi taraftarlarının her hangi bir silah kullanmadığını beyan etmişlerdir.

MURSİ hükümetini düşürmek için Tahrir meydanına çıkan bazı kişi ve gruplarda askeri darbe ile karşılaştıklarında şok olduklarını ifade etmişlerdir. Halbuki süreç dikkatle takip edildiğinde; 30 Haziran 2013 organizasyonunu gerçekleştirenlerin, askerin iktidara el koyması için çağrıyı 2-3 ay önceden yaptıkları görülmektedir. Bu durumda, bu hareketi destekleyen ve sonucunda iktidara gelen Askeri Yönetimile birlikte bu çağırıyı yapan siyasilerin sorumlu olduğu açıktır.

Bu raporda; yapılan görüşmeler de dinlenen şahsın cümleleri birebir aktarılmıştır. Halkın oyu ile seçilen Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'ye bazı eleştirilerin yöneltildiği görülmektedir. Mesela halkın beklentilerini karşılayamadığı, eski yönetimin bürokrasideki kalıntılarını temizleyemediği ifade edilmiştir. Hemen belirtmemiz gerekir ki bu görüşler devlet mekanizmasını ve işleyişini bilmeden yapılan değerlendirmelerdir. Bu konuda Muhammed Mursi'nin görüşlerini alma imkânı olmamıştır. Ancak Muhammed Mursi'yi eleştiren hemen herkes askeri darbenin kötü ve kabul edilemez olduğunu ifade etmiştir.

Yapılan araştırma ve değerlendirmelerimiz sonucunda; Uluslararası Hukukçular Birliği olarak aşağıdaki önerilerde bulunuyoruz;

1. Şekli ve amacı ne olursa olsun; seçilmiş bir Cumhurbaşkanı'nın düşürülmesi, parlamentonun feshi ve hükümetin Genelkurmay başkanı tarafından düşürülmesi ve tutuklanması "ASKERİ BİR DARBEDİR". Halkın İradesine aykırıdır. Meşru değildir. Üstelik 30 Haziran 2013 "isyan hareketi"ni düzenleyenlerin birçoğu amaçlarının "sivil itaatsizlik" yolu ile Cumhurbaşkanını halk oylamasına zorlamak iken, askeri darbe ile karşılaşıldığını ifade etmişlerdir.

2. Mısırda yapılan askeri darbe sonrası seçilmiş siyasi parti mensuplarına, kanaat önderlerine yönelik büyük bir tutuklama furyası başlatılmıştır. Belirli bir cemaat, siyasi parti mensubu veya darbe muhalifi olmak tutuklama için yeterli sebep olmuştur. Ayrıca tutuklamalar hâkim kararı ile değil idari kararlar ile gerçekleştirilmiştir. Bu yüzden binlerce kişi hukuka aykırı olarak hürriyetinden mahrum edilmiştir. Bu durum yoğun hak ihlallerini beraberinde getirmiştir. Hukuk ayaklar altına alınmıştır.

3. İnsanoğlunun en temel hakkı hayat hakkıdır. Diğer bütün haklar bundan sonra gelir. Darbeciler, Mısır vatandaşlarının hayat haklarını ihlal eden bir ortam oluşturmuştur. Cumhurbaşkanlığı muhafız alayı önünde bulunan askeri eğlence kulübü önünde sabah namazını kılan göstericilere sabah namazı esnasında askeri kuvvetler tarafından hedef gözetilerek kasten ateş açılmış, 100'den fazla kişi katledilmiş ve 1.000'den fazla kişi de yaralanmıştır. Bu durum, entemel insan hakkı olan hayat hakkının pervasızca ortadan kaldırılmasıdır. Devlet terörüdür. Katliamdır

4. Değişik kentlerde, örneğin Mansure'de kadınlara yönelik katliam, devletin derin kanadı olan "baltacı"diye tabir edilen çeteler tarafından yapılmıştır. Bu da açık bir devlet terörüdür ve sorumlusu darbeciler ve atadıkları yöneticilerdir; insanlığa karşı suç teşkil eden fiillerdir.

5. Görüntüleri medyada yayınlanan başta Hollandalı gazeteci olmak üzere, 60'ın üzerinde kadına TAHRİR meydanında tecavüz edildiği her iki tarafça da kabul edilmiştir. Bu olaylardan organizasyonu düzenleyenler ve darbe yapanlar sorumludur. Zira meydandaki eylemi organize eden kişilerin ve/veya kurumların, doğabilecek hukuk dışılığa ve insan hakları ihlallerine karşı da önlem almaları gerekirdi. TAHRİR meydanında yapılan organizasyonda öne çıkanlar, sınırlı sayıda siyasi parti yetkilisi, kamu kurumu bürokratları ile birlikte Mısır askeri kuvvetleridir.

6. Mısır halkı tarafından %64 oranında bir nispetle kabul edilmiş Anayasanın tek bir Generalin kararı ile askıya alınıp, yerine 33 maddelik geçici bir kararname konulması evrensel hukuk standartlarına uymamaktadır.

7. Cumhurbaşkanının emrinde çalışması gereken Genel Kurmay Başkanının aldığı karar ile; Cumhurbaşkanının düşürülmesi, Meclisin lağvedilmesi, Hükümetin devrilmesi hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

8. Şimdiye değin, tutuklaması gerçekleşen 1.500 kişi ile birlikte, sivil ve seçilmiş bir Cumhurbaşkanı'nın hapsedilmesi ve yerinin de hiç kimse tarafından bilinmemesi, hiçbir hukuk sisteminde kabullenilecek bir husus değildir. Hukuka aykırı tutuklama ve gözaltılar ile Kişi özgürlüğü ve kişi güvenliğine yönelik olarak uluslararası sözleşmeler (üçüz insan hakları metinleri) ihlal edilmiştir.

9. Hukuka aykırı olarak tutuklanmış olan Cumhurbaşkanı Mursi ve darbe sonrası tutuklanan kişiler derhal serbest bırakılmalıdır.

10. Televizyonların ve gazetelerin kapatılması, basın mensuplarının tutuklanıp sorgulanması basın özgürlüğünün ihlali olduğu gibi halkın haber alma hakkının da açık ihlalidir.

11. Mısır halkının üzerine ateş açanlar, yüzlerce kişiyi öldürenler, binlercesini yaralayanlar yargılanmalıdır.

12. Uluslararası hukukun devlet olma şartı olarak belirlediği bağımsız siyasi otorite kavramının sadece cebri icra gücü ya da düzenleme yapma yetkisini haiz olma şeklinde algılamak yanlış olur. Devletin modern uluslararası hukukta kabul gören nitelikleri arasında temel hak ve hürriyetlere saygılı olması şartı aranmaktadır. Devletin İnsan Haklarını korumakla alakalı pozitif yükümlülüğünden bahseden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında bu koruma yükümlülüğünü demokratik devlet olmanın temeli olarak saymaktadır.

13. Günümüz uluslararası hukuk camiası, bir devletin ülkesinde yaşayan insanların temel hak ve hürriyetlerini koruma yetisini takip etmektedir. Bu bağlamda, uluslararası hukukta son dönemlerde ortaya çıkan başarısız devlet kavramının devletin kendi ülkesinde yaşayan insanlara yaklaşımını değerlendiren kriterlere bağlı olduğunu görüyoruz. Sisi darbesi ile beraber Mısırın başarısız devletler arasına girdiği uluslararası camiada sıkça tekrar edilmektedir.

14. Mısır'ın da taraf olduğu BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamasi, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi ve BM İşkenceyi Önleme Sözleşmesi'nin temel hükümleri çiğnenmektedir. Endişe verici bu durum uluslararası hukuka güveni derinden zedelemektedir.

REPORT, LEGAL PERSPECTIVE ON THE END OF DEMOCRACY IN EGYPT-2013

CHAPTER ONE

MOTIVES AND OBJECTIVES OF EGYPT VISIT

I- MOTIVES FOR EGYPT VISIT

II- OBJECTIVES OF EGYPT VISIT

CHAPTER TWO

POLITICAL SITUATION IN EGYPT

I- A FIRST IN THE HISTORY OF EGYPT; AN ELECTED PRESIDENT

II- MILITARY COUP PERIOD

CHAPTER THREE

INTERVIEWS WITH PARTIES

I- INTERVIEW WITH SOME PRO COUP PEOPLE

A- DR. ABDUL RAHMAN SAYYID

B- MOHAMED ABULDIYAR (LAWYER)

II- THE INTERVIEWS WITH THOSE WHO ARE AGAINST REVOLUTION

A- INTERVIEW IN ADAWIYA SQUARE WITH A WOMAN AND MAN WHO ARE SUPPORTERS OF MORSI

B- INTERVIEW WITH CAIRO JUDGES

a) INTERVIEW WITH THE HEAD OF COURT

C- INTERVIEW WITH A JUDGE WHO IS A MEMBER OF COUNCIL OF JUDGES

D- INTERVIEW WITH THE JUDGE IN THE CRIMINAL COURT IN ALEXANDRIA

E- INTERVIEW WITH THE MEMBER OF MUSLIM BROTHERHOOD

a) INTERVIEW WITH MOHAMED BALTACI WHO IS ONE OF THE LEADERS OF MUSLIM BROTHERHOOD

b) INTERVIEW WITH A PERSON WHO WORKED AS A SENIOR OFFICIAL IN THE CIVIL SERVICE AND MEMBER OF MUSLIM BROTHERHOOD

c) INTERVIEW WITH A BUSINESSWOMAN WHO IS SUPPORTER OF MORSI

F- INTERVIEW WITH THE PRESİDENT OF UNION OF THE JOURNALISTS

G- THE INTERVIEW WITH THE LEADER OF THE POLITICAL PARTY, WHO STANDS UP TO MILITARY COUP BUT STANDS ON THE OPPOSITION

III- CONVERSATION WITH A BUSINESSMAN IN EGYPT

CHAPTER FOUR

DEMONSTRATION AREAS THAT SIDES EMBODIED THEIR POLITICAL POWERS

I- TAHRIR SQUARE

II- DEMONSTRATIONS AT NASIR CITY

III- RABAA AL-ADAWIYA SQUARE

CHAPTER FIVE

THE DETERMINATIONS ARE MADE

A- THE TERMINATION OF THE AUTHORY OF THE PRESIDENT AND THE CONSTITUTIONAL INSTITUTIONS

B- THE APPROACH OF THE SECURITY FORCES AGANIST THE ACTIVISTES THAT ARE AGANIST THE COUP

C- BAD BEHAVIOR AGANIST THE PEOPLE WHO IS TAKEN INTO CUSTODY

D- PRESSURE ON PRESS

E- RAPE CASES IN TAHRIR

CHAPTER SIX

CONCLUSION AND SUGGESTIONS

CHAPTER ONE

MOTIVES AND OBJECTIVES OF EGYPT VISIT

I- MOTIVES FOR EGYPT VISIT

Union of International Jurist paid attention to "international law and human rights" aspect of the developments in Egypt and sent a Committee to Cairo in order to investigate "the violations of human rights in Egypt" and listen the parties,in particular because of the information about killing of more than 100 people by soldiers, raping of over 60 women and 30 men.

The positive response arrived from our members in Lebanon, Saudi Arabia, Kuwait and United Arab Emirates to the invitation for their attendance to the Committee. Also, 12 Turkish juristnotified their attendance to this meeting. However, our members from Lebanon, Saudi Arabia, Kuwait could not attend because of different reasons,and only our jurist member who came from United Arab Emirates and 12 Turkish members did this research.

II- OBJECTIVES OF EGYPT VISIT

Objectives which are identified with the trip to Egypt;

- investigating the violations of human rights if there is any, searching the reasons and motives of the deaths which were a kind of massacre withing the scope of human rights law,
- searching on the site whether the information on rapes of over 60 women and 30 man is correct.
- preparing a report by listening all the parties in Egypt in terms of the objectivity of this research and visiting in person the Tahrir square and Rabaa al-Adawiya square where they are the centers of two opposition ptotests and talking with demonstrators.

Visit was made on 19-20-21 July 2013 in Cairo.

CHAPTER TWO

POLITICAL SITUATION IN EGYPT

I- A FIRST IN THE HISTORY OF EGYPT; AN ELECTED PRESIDENT

Egypt has a political history which was under the influence of different religion and ethnic elements, and people could never share the power. Democratisation period, which started with "Arab Spring" as an acquisition which can be considered as first in the history of Egypt, has brought together with the result of the confidence of this country's people in themselves and the start of demonstration on the ground against military regime. Undoubtedly, the most important reasons for "Arab Spring" are that the rulers used the public resources for their own benefit in the way that every citizen could see it plainly and the impoverishment of the people up to the degree of hunger.

Armed forces in Egypt behavedmost of the time as they are the weapon of rulers against people. Egyptian army at least preferred not to use force against people in that period when they saw the heavy opposition of people at the demonstrationsstarted with Arab Spring. This behavior of armed forces accelerated the fall of Hosni Mubarak regime.

After the fall of Hosni Mubarak's dictator regime, administration was transferred to Military Council. This is because, those elements, which staged demonstration to overthrow this regime, could not establish an organisation to take the power into their hands. The elections, which were viewed with hesitation by Military Council, always delayed and free elections were held as a first in the history of Egyptafter long time. In the wake of these freee elections, Dr. Mohamed Morsi was elected by people to be President. Egyptian people has chosen their president with their own free will in their history.

Dr. Mohamed Morsi, who was elected to be President, is a member of the Muslim Brotherhood movement (its original name is Ikhwan al-Muslimun) which was under pressure for more than 80 years, its founding president was assassinated, some of its leaders were executed and all of its leaders were sentenced to prison, established by people who were suffered a lot.

When Morsi, who became president on 30 June 2012, came to power, he encountered reluctance from both western and Arab worlds. Western world kept distance with him because of his Islamic idendity. On the other side, countries, which are ruled by traditional Arab regimes based on one person governmentsuch as the gulf countries, Syria and Yemen, feared that this wave might spread to their countries. Thefore they never wanted the govenment, which came to power with the will of people in Egypt, to be permanent. Thus, after 30 June 2013 military coup, Saudi Arabia, United Arab Emirates and Kuwait sent 12 billion dollarsas economic support to those who staged coup. They even did not find enough this and they arrested and punished those who were member of non-governmental organisations, which sympathise and think parallel with Muslim Brotherhood, in their country.

II- MILITARY COUP PERIOD

Dr. Mohamed Morsi, who was elected to be President after free elections and by the will of people, encountered the resistence of the bureaucracy of justice, military and police organisations that all of them were appointed in the era of Hosni Mubarak.

Most of the administrative works laws and statutory decrees, which are essential and vital features of Morsi government, were reversed or suspended by the Constitutional Court or Administrative Court. In order to overcome these obstacles, Morsi has made available a referendum to be held on draft constitution by using the power given to him by legislation and after referandum this New Egypt Constitution was adopted by the vote of majority of people as 64% votes to none. On the other hand, Morsi administration, which its work is always prevented or wanted to be prevented by the supporters of old government, was criticized for not making the reforms expected form a government.

Egypt is a country that public resources are very few, investments are very limited and unemployment is much higher than world average. Furthermore, 45% of its economy is in the hand of armed forces. Also the top rank business people, who always kept the privileges since the Mobarak era, caused temporary problems in the life of Egyptian people. For instance, in the last three weeks before revolution, electricity cuts reached to unbearable levels and industrial production came to halt. Also, they caused people to become outraged by taking the petrol and diesel from market. These incidents, happened in Egypt before the military coup, have similarities with the incidents happened in Turkey before coups. This situation makes an impression that the coups were generated from same headquarters.

This environment,which was created in Egypt,was used by opposition leaders to criticise Morsi. Thus, although Morsi administration was only just in its ninth month, the anti government demonstrations was started in March 2013. Morsi's resignation and an early election were required in these demonstrations. Some people who were originally supporters of Mubarak regime put up tents in Tahrir Square and did not leave there. Because it was observed by us in person that the food was brought to them from outside as table d'hotes at about 02:00 am in the morning on 26 January 2013. It was obviously noticed that the protesters, whowere mostly poor people and their number reachedup to 1000 in the middle of night even at that days, were manipulated.

Dr. Mohamed Morsi, who was elected by Egyptian people for 4 years to be head of state, refused the early election request. Lastly, all oppositions and those who previously provided support to Morsi took part in demonstrations which were scheduled to be held on 30 June 2013 and were called as revolt of people. The request of the large section of those, who took part in this protest,was to stage civil disobedience type demonstrations. They expressed openly in the interviews with these sections that they never anticipated military coup and military coup happened unexpectedly. After coup, some of those among these sections, who previously took part in demonstrations against Morsi, and also after the incident that military officials opened fire on praying people,another group demanded that they do not accept military coup and immediate resignation of Adly Mansour, who was appointed by those who staged the coup.

On the other hand, Muslim Brotherhood movement and other sections of public, which oppose the coup, hold counterdemonstrations and supported civil government. However, just before the start of these demonstrations, Egypt Military Force called the parties for asettlement. Tahrir Square based demonstrations, which started on 30 June 2013, turned into show of force against government. It is known that these demonstrators had different political opinions. According to Human Rights Watch and other human rights organisations, more than 60 women were raped on the ground where demonstrators, who had different political opinions and would never coexist in normal times, coexisted. Images of Dutch female journalist' rape incident, which was one of these rape incidents, was shared in social media. Moreover, as it is said that more than 30 men became subject to these rapes.

SISI, who was the chief of general staff of Egyptian Armed Forces and at the same time was the Defence Minister of Morsi Government, issued an ultimatum and asked that the government and opposition should agree in 48 hours. Morsi, who thought that he was getting on with military council until that time and his supporters were disappointed with this command, which was revealed as an ultimatum for coup. In this 48 hours, Muslim Brotherhood, which deciced to stage counterdemonstrations, considered these statements, which were the first sign of the coup, as illegal.They expressed that the tolerance, which was shown to dictator administrations which lasted 60 years before them, was not shown to Mohamed Morsi even for one year, and a coup was planned by foreigners. They declared that they are not going to submit to coups which will be staged. In the meantime, in the event of coup, they planned the strategies to oppose and put immediately into practice.

Commander of Egyptian Armed Forces, Abdul Fattah el SISI who announced the military coup in front of media on 3 July 2013, declared that;

- President Dr. Mohamed Morsi, who was elected by Egyptian people, was unseated,
- The Constitution adapted by Egyptian people after plebiscite is suspended,
- The head of Supreme Constitutional Court, Adly Mansour, was appointed to be interim president.

After these announcements, the government fell and the Shura Council was dissolved. Prominent names in the Morsi government and members of the Muslim Brotherhood were arrested. 4 television channels were shut down and publication of many newspapers were stopped.

CHAPTER THREE

INTERVIEWS WITH PARTIES

I- INTERVIEW WITH SOME PRO COUP PEOPLE

The information below were collected in an interview with Dr. Abdul Rahman Sayyid and lawyer Mohamed Abuddiyar who were orginizers of anti Morsi demonstrations on 19 July 2013 in NOVOTEL.

A- DR. ABDUL RAHMAN SAYYID

Dr. Abdur Rahman Sayyid expressed that "I take part in the organisation of meetings against Morsi and attend them. In order to overthrown the Morsi Government, we made alliances with different groups and continue to make. There are many revolutionist in the Tahrir square. No one can understand the situations without knowing the balance of political power in Egypt.

You should know that; there are 3 political powers in Egypt:

- The greatest powers are Mubarak and his supporters. They are very well organised and everywhere.

- Second power is the Muslim Brotherhood which is also the best organised power.
- Third one is the revolutionists. They had been working to overthrow the Mubarak regime since 2005.

Although the revolutionists are third power, they are the power which makes the street the most mobilized. Secondly Muslim Brotherhood supporters and lastly Mubarak supporters have the power to make the street mobilized.

Three of these powers make up 15% of total population. The remaining 85% of population is made up by those who are connected to nowhere. Wherever side they join, that side becomes the majority. Majority of the revolutionist supported the Muslim Brotherhood and Morsi in the elections which wereheld after 25 January revolution. Constitutional Court decided 3 days before the election that the assembly, which is going to be established after election, will be illegal. Therefore, people elected Morsi. Situation changed after Morsi won. A gap happened between Morsi and revolutionists.

We worked with revolutionists. We made plan and project about what we are going to do and shared these with Muslim Borther-hood. However, Muslim Brotherhood made alliance with Military Council in a undemocratic way before and after the voting for Constitution. This situation caused a separation between revolutionists and Muslim Brotherhood.

Tamarod (Rebellion) Movement consists of many groups such as 6 October, Kefaya, Youth Movement.

Mohamed Morsi promised not to back and favour the Muslim Brotherhood followers in his choices after he is elected. However, in practice, the Muslim Brotherhood moved in everywhere and they were placed into certain positions. In the course of time, the complaints started against the Muslim Brotherhood. We told that, we can hold a plebiscite and people can decide whether to extend the tenure of Morsi. But Morsi did not accept that. He always acted against the Constitution. Muslim Brotherhood inserted a provision into Constitution and persistently brought a system which requires consent firstly from Constitutional Court for passing of regulations related to the election of assembly. 2 weeks before 30 June, we proposed to Morsi to hold a plebiscite for whether an election is going to be held. However, Morsi rejected our proposal by saying that what business soldiers have in political life. Afterwards military dissolved assembly. The only way to prevent this was to hold an plebiscite. In fact, we wanted a plebiscite, assembly to be elected again, a new election for assembly and a new Constitution.

This programme is the same with the programme that rebellion movement made 3 month earlier. Soldier had to come and revolutionise. We support current government and coup."

The interviewee answered the question of "instead of not accepting a Constitution which was accepted by 64% of population, how a Constitution, which has 33 articles and is made by one person, is accepted?" by saying; "Military did not intervene in Constitution, civils made that 33 articles Constitution. The Constitution has not been dissolved, just its implementation has been stopped" and said that he believes it.

He gave explanations for the allegations about sexsual assaults against women during demonstrations, which invited the Military Administration,in the Tahrir square, as "Yes, women were raped in Tahrir. However, we do not know who did. Tahrir is a wide area and these incidents happened outside the security points. It is also not clear who opened fire on people outside the security points in the Al-Adawiya square and Tahrir."

He continued to say that "Muslim Brotherhood collaborated with former terorists and armed gangs and packed the streets with them. Although we made many mistakes however firstly they used gun and therefore they have all guilt. Particularly, people were killed in the armed protest started by the supporters of Muslim Brotherhood in the area where Presidential Guard stationed. They are the one responsible for this as well".

He answered the question of supporters of Tamarod Movement (Rebellion) have achieved their purpose by "putting an end to the Morsi administration with military coup", and why now they go to Tahrir for demonstration and continue to call people? By saying that "Tahrir is empty because our purpose has been achieved. We go there and just talk about the solution. We do not want the revolution,thatwe made, to turn into military government. These were the decisions we made 3 months earlier. We

made decision, soldiers applied and carried out the decision we made. The revolution has nothing to do with soldiers."

He answered the question of where Morsi is now, by saying "Morsi is not in prison, he is in palace now and but his freedom of movement is restricted."

He answered the question of it is known that Baradei invited the military coup by saying "army to duty". In the decisions taken by the supporters of Tamarod Movement 3 months before the coup, was therea decision to make Baradei the president? by saying "the decision was taken at the beginning to make Baradei to be Prime Minister, he did not become a prime minister because salafies did not accept him".

He answered the question of what do you think to do about demonstrators who want to stay in Al-Adawiya where the supporters of Morsi gather, by saying "if the demonstrators continue to stay Al-Adawiya, we disperse them. We have two problems: the protesters does not satisfy with staying in Al-Adawiya. They assaulted the Presidency Guard and also assault military places. There are lots of weapons in their hands and they block the roads. Therefore they are illegal demonstrators. I have friends from Muslim Brotherhood and they carry gun. A group has left Muslim Brotherhood and formed an armed force. If those in Al-Adawiya attacks, we attack too."

The speaker expressed that they plan to prepare the final Constitution in 4 months and he continued to say that "Taksim=Tahrir". Taksim is copying us. We support every groups who oppose the government." By referring the Taksim incidents in Turkey, he expressed that he supports the Taksim protests.

The speaker continued and saidthat "the massacre in front of Presidency Guards Institution,which we talked about, happened after half an hour from morning prayer. When I investigated the incident, those, who reported this incident, gave their report at 05.30 am. I am from those who support and organise this revolution. I want, there to be a plebiscite. Morsi to be overthrown by plebiscite. It was necessary for us to ask public if Morsi to be overthrown. The point I cannot defend in Tamarod Movement was that we brought Morsi down without plebiscite.

Whether they are Christian or Muslim, Egyptian are known as religous throughout the history. Religious people are more in our side. In other words, liberalist and secularist pray as well. Soldier is sacred for every side and people.

Our rights and mistakes during the preparation of revolution: we planned when we stage the rebellion that civillians are going to make constitution but army certainly is not going to be. Muslim Brotherhood said that we cannot control the army. We should have a civilized president.

That means, soldiers used the Muslim Brotherhood and disabled us and other revolutionists. Now they are doing opposite. They use us against Muslim Brotherhood. That means, soldiers divided us."

The statements of Dr. Abdur Rahman were mentioned by no one other than himself, on the contrary those who supported the demonstrations in the Tahrir square stated that Morsi supporters did not use any gun.

B- MOHAMED ABULDIYAR (LAWYER)

Mohamed Abuldiyar, who is one of the leaders of Tamarod Movement in the Tahrir square, has given these information in the interview made with him.

The position of army is a bit different. Army is doing every good things.We fought against mischief and corruption in the State on 25 January. Thus, 30 years of corruption period ended. The leaders of country were corrupt and malicious because Mubarak was corrupt. Those people who were appointed knew that. Although Mubarak ordered the soldiers to fire, soldiers did not do that and took the side of people. Muslim Brotherhood, which came after 25 January, became unsuccessful. Those who gave support for the first time to army was not liberals but Muslim Brotherhood. Head of Military Council was declared the commander of the faithful (Amir Al-Muminin) in Muslim Brotherhood demonstration for the first time. Muslim Brotherhood

acted collectively in this constitutional change, plebiscite was held. Every mendi institution opposed the constitutional change and took the case to the court. We told that we do not want this constitution, we want a new constitution. We were on the street for this constitution which increases the power of army, however the constitution was adopted after plebiscite. After that, Muslim Brotherhood continued to support Military Council. Muslim Brotherhood find us as against them on the street for their behaivour which gives consent to militarism. Muslim Brotherhood said that, it does not matter if 1 million people die to enable 93 million people to live well.

Muslim Brotherhood was not in administration but they supported the massacre with this view. Muslim Brotherhood says they killed these and these. For example, yesterday (20.07.2013) 4 women were killed, this was completely the foolishness of Muslim Brotherhood. They would not die if they did not demonstrate. Army did not do anything other than will of people. They bring down Morsi with people's will. We had been preparing for 3 months to make Morsi leave the government.

They said traitor to those who was going to take part in 30 June march. They said that they want old regime and want civil war. Mohamed Abdul Maksut who support Morsi said in a meeting that whoever opposes Morsi, we will respond this by spilling blood. He said that who takes part in 30 June, they are infidel, hypocrite and Allah will destroy them. All of them caused for those who are not from the Muslim Brotherhood that they lost faith in Morsi.

All of the institutions were against Morsi. The thing happened on 30 June was that the will of people was fulfilled by army. Those, who come to power, will come with the will of people. Whoever comes to power without the will of people, we will oppose them.

Speaker answered the question of why the elections were not held on the same day but on different days and for the period of up to 2 months?, why they were not held on the same day? by saying "corruption happens in elections in our country. Also, it is difficult to hold 3-4 election at the same time. We can manage this". Speaker continued to say that, "Morsi empowered army with constitution, in fact he received lots of warning, but he did not listen. Therefore, Army put him into trouble and staged coup with this power that they had from the constitution."

II- THE INTERVIEWS WITH THOSE WHO WERE AGAINST REVOLUTION

These interviews were made directly with citizens and political leaders, and by doing that views of the general public weresought to be obtained.

A- INTERVIEW IN ADAWIYA SQUARE WITH A WOMAN AND MAN WHO WERE SUPPORTERS OF MORSI

Female speaker said about the rapes, sexual assault acts against women in demonstrations that "demonstrations in Al-Adawiya was peaceful and very civilised. Such things did not happen. However, they knew that it happened in Tahrir".

Female speaker continued to say that "Erdogan the Prime Minister of Turkey is more than welcome. We want that you and others, who come here like you, see and tell there everything happening here."

Female speaker talked about the reason for this coup, staged in Egypt,that "all of these are a situation about the rights and corruption. Morsi had female advisors. Dr. Pakinam and al-Saharkami. Women were taken part in administration. There were about 10% female member of parliament. Every region must havenominated 1 female candidate. Dr. Hudaghame was from Justice and Freedom Party. She took part in the preparation of constitution. Works for constitution stopped after coup. Basic rights and freedoms were taken from us. Fire was opened on people who were praying on the street. Women were locked up in a mosque.

My father was a member of the Muslim Brotherhood. We cannot be sure about the security of our life anymore. They break the doors of those who are close to the Muslim Brotherhood. They take the women and men from their houses and use violence and sexual abuse against them. People sleep in their homes with their clothes."

Male person who was interviewed in Al-Adawiya answered our questions by saying that "we know that not in Al-Adawiya but

in Tahrir square, such incidents happened and they took women to empty areas and raped them. But we do not have idea who did these. Only we know that they are not soldiers. There was no rape or sexual abuse before coup. Such incidents happened in parallel with coup and only happened in Tahrir square. Those, who support Sisi, do such acts. As a man, I do not go to Tahrir, there is no security of life there."

For the question of "what do you do if police/soldier wantto come and disperse", male speaker continued and gave answer that "we are going to die here and stand before tanks. Unless Morsi comes back, we will not leave here even it takes 2-3 years."

B- INTERVIEW WITH CAIRO JUDGES

a) INTERVIEW WITH THE HEAD OF COURT

Person, who worked as a judge in the court in Egypt until military government, explained his views on incidents happened in Egypt.

"I am going to give information about the situation in Cairo and its effects here. There were 5 plebiscites in Egypt in last 2 years. Islamic representatives won in all of them; there were judges and international representatives at the ballot box in this plebiscite. Army oppesed every phase of these 5 plebiscites. Every time Islamic representatives won. They saw that the elections were held without fraud.

On the flights of helicopters over the area during interview, he expressed that; these helicopters you see flying above are the helicopters donated by USA in this period. They use them to frighten people. However, women and men are reading Quran and they are not afraid as you see.

On 30 June, military put the votes casted for Morsi in 5 different plebiscitesinto waste bin. We immediately set up this area in Al-Adawiya when the army ordered and gave 48 hours. We are here until Morsi becomes president again. Army removed the president, who was elected by people, from his position and dissolved the parliament on 30 June.

Soldiers have brought such a person he is deeply bound up with them and this ruined us and all Egypt Constitution. Army, which brought obstacles to Morsi Government at every stage, gave both legislative and executive power to one person, Adly Monsour, which they appointed him themselves. This was a situation never happened in the history of Egypt. There was a mischief in the situation. This was not happened even in the are of Mubarak.

Lynch and arrests were started for the members of the Muslim Brotherhood here, until republic guards opened fire and killed some among people. 7 newspapers and televisions, which are sympathetic to islamicideas, have been closed."

About the massacre during prayer;

He said that "firstly tear gas canister and later live ammunition used by soldiers in the second rakat of the morning prayer. There are over 130 martyr now. There are injured over 1000. The reason for the most of deaths is the use of live ammunition. There are medical reports we have about that these people were killed with army bullets. There are children and women among those who were killed. There should be an accountability for these massacres.

We do not have any possibility to say a certain reason for the fire during prayer. They did this massacre because of their hostility and grudge against Islam."

On the question of what they are going to do when they intervene with tanks and weapons to disperse the Al-Adawiya square, he said that "Morsi talked about the gains from 25 January revolution before he was removed and said that never use violence. People who gathered now in Al-Adawiya square will stand before thanks with their naked chest if they encounter tanks. These people are opposing the tanks in peace with the power of revolution. Muslims wanted democracy but the supporters of Mubarak regime sabotaged the democracy.

Before the massacre which 53 people were killed on 30 June, we thought that President Mohamed Morsi was in the hand of Republican Guards. We do not know now where he is and whose hand he is in.

Soldiers arrested President, his assistants and all of his advisors.

The number of Baltagis (or thugs), who are seen responsible from murders which happened in Egypt, is more than 200 thousand. Baltagis are staff in a secret and deep police structure. The purpose is the oppression of people by sendingthese men into public in elections."

C- INTERVIEW WITH A JUDGE WHO IS A MEMBER OF COUNCIL OF JUDGES

For our question of "soldiers are the people of Egypt, can't you take them into you? Can't you be together with them? hegave the answer that;

"No doubt, there are intelligences of different countries and traitors in every society. There are USA and Israel intelligence agents and traitors in Egypt. This coup is nothing more than bringing one hundert percent the old regime.

Before massacre, there was a line between soldiers, republican guards and those who were massacred. Those, who were praying, were never crossed this line and no warning was issued for them. It was an military clup. Therefore, it was not a place which has redline. Asa judge, I listened every witness. I questioned 30 people one by one. The fire was opened in the second rakat of the prayer. I asked sheik Halef and he replied same as fire was opened in the second rakat. I am the president of human rights organisation and we wanted to step in but soldiers did not allow us to take part in this matter.

There are 1500 people from Muslim Brotherhood in jails, 500 of them are well know by everyone."

D- INTERVIEW WITH THE JUDGE IN THE CRIMINAL COURT IN ALEXANDRIA

"We want democracy. I have been working for more than 20 years as a judge. I do job as the controller of ballot boxes and the president of election committee. Every electionwas fake and eyewash, other than those 5 elections, which were held after revolution.

After coup, those officials, who were appointed by Morsi, were removed from their positions. Everyone, who is known for their close relationship with Morsi, was fired."

For the question of "how the government job will be done, how long the demonstrations in the Adawiya square will last, he answered that;

"In the Mubarak era,there were generals with every civil minister and also at the top of the regional directorate.

The participation was small at the beginning when this organisation is made in the Al-Adawiya square. Now people are coming to this square in crowds. For example today 19.07.2013, 4 million people gathered in Al-Adawiya. More people started to participate in the demonstrations after 200 people injured on the 6 October bridge and the massacre by republican guards. If the will of people, who oppose the coup, is broken and people step back, THEY ARE DESTROYED. Destruction of the people's gains by soldiers should not be allowed."

After the question of EU has recognised military government, what you think about this, he said that this is a coup staged by USA. This coup happened with the contribution of intelligences of USA, Israel, gulf countries and even intelligence of Palestine Abbas."

E- INTERVIEW WITH THE MEMBERS OF MUSLIM BROTHERHOOD

a) INTERVIEW WITH MOHAMED BALTACI WHO IS ONE OF THE LEADERS OF MUSLIM BROTHERHOOD

The notes of interview with Mohamed Baltaci (former deputy president of partliament and representative for the Muslim Brotherhood) whom an arrest warrant has been made for him.

Excuse us for welcoming you like this now, because this is an extraordinary situation. God willing, we will welcome you much better in the future. The biggest mistake of us was that we thought state institutions which means army, police etc. as they have good faith. We waited for their improvement. Of course, we went through many hardships until 25 January revolution. Government and military intelligence and deep state in the era of Hosni Mubarak orginised this coup.

I am going to tell you now these.

1. Things about the life of senior leader. Our leader, who has been chosen legally, has been kidnapped and we do not have any information his whereabout. He has been held for 20 days in a place where no one knows. Neither his lawyer, his doctor nor his family can have information about him. I do not know about his health and his needs. He has health problems, we do not know in which stage they are.

2. There has been massive violation of human rights for 20 days. There are hundreds and hundreds people that soldier killed them. 130 people were killed in the recent attacks of soldiers. More than 1000 people were injured and more than 500 people were arrested. People are taken without any question and the offence is fabricated for them later. After that, irrelevant matters are collected and then a new offence is established for them. Head of Freedom and Development Party, who is president of parliament, was first arrested and accused and later another offence which is irrelevant is attributed to him.

3. I was the speaker in the house of parliament and member of parliament. They issued arrest warrant for me for killing my friends, who was praying, and for provoking people. Over 500 senior leaders from the Muslim Brotherhood were arrested. There is no power to limit soldiers.

4. President started his job by taking oath, but other senior officials have not taken oath yet, although they should have taken according to constitution and laws. Because, they know they have no authorization. In our system, senior leaders must take oath for appointments. However they have not taken oath because of that their appointments are not legal.

5. Head of the Constitutional Court can only represent the President for some of their job when the President is absent. However, the president firstly should give authority to him/her to do that. President Mohamed Morsi has not given the authority to the head of Constitutional Court to govern the country. Therefore, this act is a coup to remove the president, parliament and government.

6. There have been 2 plesbicites for the change of Constitution and 4 elections. All of these elections were resulted in favour of the Muslim Brotherhood. They have understood that the ballot box was not a good choice for them. For this reason, they have chosen the way of coup to remove those who have come to power with election.

For the question of if there is a negotiation between you and current government now, he gave answer that "we have not made direct negotiations. However, through foreign ambassadors every time to us "it is end of discussion, it is impossible that President, Constitution and Parliament can come back again.

They always fabricate slanders to blame us. The coup happened in couple of hours. They announced this to the world as people overthrowed them. They said this for Mubarak as well and overthrowed. But Mubarak did not stage any election. He staged fake and fraudelent elections. On the other hand, the world knows how the President Mohamed Morsi is decent on election. He won the election by 52%. Mohamed Morsi was elected as President in this way. Ahmat Shafik had 48% vote in the election for presidency. Overthrow of a president, who was elected by people, with coup cannot be accepted."

For the question of if you noticed any sign that there will be coup, he gave answer that we all see this, but Morsi insistently and with good faith trusted in police and soldier.

When we ask that if there a hostility towards Islam in this act (in term of soldiers), he gave answer that "coup; was staged by secret powers that they were in this act and every where at every level. Of course, we acted here according to constitution. There were lots of things. They all vanished with military coup. They had a power to participate in the election. They could ask a new election and a new parliament. But they did not want a new election and they wanted the president to go."

b) INTERVIEW WITH A PERSON WHO WORKED AS A SENIOR OFFICIAL IN THE CIVIL SERVICE AND MEMBER OF THE MUSLIM BROTHERHOOD

Police killed 7 people in Nahta (in front of Cairo University) and lots of people were injured. Police wanted to occupy there since the first day of coup but could not do it. This area is very important for the youths of university and the students did not like it. Many of those students are from foreign countries. On the other hand, the number of participant for the protests against coup increased because of the killing of more than 100 and injuring of more than 1000 people in front of the Presidency Guard Club.

There was a protest at Mansura on yesterday (19.07.2013). Baltagis, who are connected to the deep state of Egypt, killed 4 female protesters and injured many others. They did this attact particularly towards women. Because, men were walking at the front and women were at the back. They attacked to women just after men passed. These attacks had effect on the conscious of people and increased the protests.

c) INTERVIEW WITH A BUSINESSWOMAN WHO IS SUPPORTER OF MORSI

These information was gathered in an interview for more than 2 hours with a woman, who is law graduate and now is the manager of language school.

For the question of a hatred has been generated against Muslim Brotherhood, what do you think about that, she gave answer that "there has been effort to generate such hatred through media. However, also foreign countries and people which do not like Islam make effort for this. Women I talked from such countries like Magrib, Tunusia say that our governments also hate Islam. They now monitor Egypt. If you succeed we follow you too. If Morsi stands up (Morsi comes back), our governments have to listen us and answer our requests. We see Egypt as our mother. If Egypt is to be strong, we are to be strong."

When we ask that what the problems were in the Morsi government, she answered that "Morsi had many assistants when he came to power. Morsi put them in many places. However, thousands and thousands of peoplewere still working in the bureaucracy and public service,whowere in the circle of bribery from the era of former administration and had lots of bad habit. These people did not want the working conditions to be changed, which they were accustomed to. They first wanted from Morsi to clean up these people. However, Morsi could not find people to replace them. For instance, he could not find a right minister for interior ministry. No one wanted this office. Because there were many powerful people in the police department who hate Morsi. Police had weapons and they used to bribe. They had a very prestigious life. They did not want to lose this prestige. They worked against Morsi. Those, who Morsi offered job, said that it is not right time and Morsi cannot succeed and they refused the offer. Therefore, some people, who are not first alternative, were appointed to the ministries.

Morsi was actually weak. He did not have a strong stand. For example, Morsi even did not fire some people who said very bad things for Morsi on the media. Media, police, army, journalists, all of them showed their true face after coup. I used to buy a gas container for oven for 5 Egyptian pounds, but before coup, they suddenly went on the black market and their price increased up to 400 Egyptian pounds. Just after coup, its price dropped to 5 Egyptian pounds again in 1 day.There were electricity cuts sometimes in the era of Morsi before coup as well. However, the electricity was always absent before the coup, which was staged against Morsi. It reached to the levels which affect to life negatively. The cut in electricity suddently stopped after coup."

When we ask that if Morsi was weak, how he could become candidate, she answered that "Mohammed Badie was at the head of the Muslim Brotherhood. However, he was old and because of that the second name Hayrat Al Shatır was the candidate of the Muslim Brotherhood. He was a powerful person but election committe prevented his candidacy for some unimportant reasons. Instead of him, Morsi became candidate of the Muslim Brotherhood for presidency. If Morsi wants to govern the country, he

must be strong and must have good assistants. Particularly his ministers were supposed to be moral and respectable people. Even if he comes back now, he cannot govern the country without doing this. He must have a strong and determined stand to govern the country. Media has managed to make people to hate Morsi and those around Morsi. They used to give news insulting his assistants and banks."

F- INTERVIEW WITH THE PRESIDENT OF UNION OF THE JOURNALISTS

The information below was gathered from him in the interview on 20 July 2013 at 22:00.

Mohammed Ihsan Abdul Quddous: (head of Egypt Union of the Journalists and author. This person is also former lawyer of the Muslim Brotherhood. Furthermore, he was the lawyer of Mohammed Ghazali who is accepted the greatest scholar of Islam in 20. century. His grandfather and father were wellknown authors and thinkers.)

I should say that, revolution of 25 January was a revolution against state and all public institutions. But the coup of 30 June 2013 was a coup of every state institutions against the president. Morsi governed the country badly during 1 year. Public institutions, police, army, media everyone stand against him. People protested against the lack of fuel and electricity. This was a act of state institution against government. However, every state institution was happy because of this incident. Morsi has every responsibility here. He became president and governed the country badly. In fact, we wanted Morsi to be Erdogan of Egypt. But he was unsuccessful. He started to be a new Sadat of Egypt. When Sadat came, every state institution was against him. Mostly soldiers benefited from this. Soldiers stood behind curtain and staged coup at the end. It is practically not possible to elect a new and civilised president after this development, because after 1 year there will be same things and another election. New president will certainly want to have the support ofarmy. Unfortunately, the personwill be president, who is desired by the army. If this crisis continues, lower rank officers will make a move and stage coup against Sisi.

Unfortunately, those who does not have experience started to involve into this business. Sensible people are being arrested. I have a friend in Muslim Brotherhood called Mahdi Akif. He is a sensible person and friend of Ergogan too. He has been arrested as well.

There is no human rights here. None. This is an operation of state institutions. It is a coup that police revolted against president. We are against this coup. This is not normal. It is a coup staged by all state institutions.

53 people were killed at the same time. Later this number exceeded 100. There was no such massacre at the same time in the history of Egypt. They said there was an attact against the Republican Guard, but this was a big lie. Soldiers killed directly demonstrators by targeting them.

Women never killed in the history of Egypt. We saw that in a peaceful demonstration in Mansure after Cuma prayer, now they are started to be killed as well. I have no hope for future. The biggest thing which should be done is to stop blood. How muslims can settle. Blood was spilt between them. Present situation cannot continue. Everything is going worse comparing with the previous day. If this situation goes on, Islamist or liberal "young officers" will intervene directly. That means I am expecting another military coup. Because current govenment too will be unsuccessful, blood is spilt and soldiers are unhappy about that. However, a second military coup might be more bloody. But, it will not be solution. Solution is that soldiers and the Muslim Brothers should settle.

I am a person who was always against Mubarak during his life.

For the question of you are against military administration but does notthe demonstrations in Tahrir square cause a bad government of soldiers?, he answered that yes it is correct. These are a part of coup. He continued to express that;

Mistakes of Morsi were the declaration of Constitution, seculars left because of his lies and Muslim Brotherhood was to be the only power at the government. He was stuck in the hand of one party and one community. Islam is to warm hearts but he made them cold. He has many advisors. All of these advisors resigned to protest him. He was not good example for Islam, I would want him to become Erdogan. Erdogan had the votes of whole Turkey. However, Morsi could not achieve that.

Of course these cannot be reason for military coup. Because, soldiers are worse.Hundreds and hundreds of people were killed in 3 weeks after coup. Republican Guards killed more than 50 people in 2 hours. They now kill the female demonstrators. I believe that military government will be much worse than Morsi. I am expecting 3. stage. Currently soldiers are behind curtain. However, soldiers will come directly in stage 3.

When we asked that there is a news on BBC about women were raped in Tahrir, is this true? He answered that; "this is something known, many rapes happened. Such things did not happen on 25 January. There were many mess in 30 June coup. This coup lasted 3 days. The thing I did not like in Rabaa Al-Adawiya was that they do not address the people, they just address their supporters. Therefore, they forget people again. They talk for their supporters. The biggest mistake the Muslim Brotherhood made was to not accept that, Morsi made mistakes."

G- THE INTERVIEW WITH THE LEADER OF THE POLITICAL PARTY, WHO STANDS UP TO MILITARY COUP BUT STANDS ON THE OPPOSITION

Position of some very prominent names of Egypt History can always be controversial. Abdel Moneim Aboul Fotouh is one of them. After the fall of Hosni Mubarek, the Muslim Brotherhood stated that they would not participate in the election of president. After this explanation, Abdel Moneim Aboul Fotouh, who was one of the most important figures of the Muslim Brotherhood before his resignation, left from Muslim Brotherhood in 2011 and explaned his decision to participate in the president elections of 2012. But when theMuslim Brotherhood stated to participate in the elections, he did notwithdraw his candidacy and became the fourth among the candidates with about 17% of the votes. Now he is maintainin his duty of presidentship of Arab Medical Union besides being president of Powerful Egyptian Party. Despite to be known for his strong opposition against Mursi, he stated that his opposition is not a hostility. He is noticed for his attitute against coup that began with the meeting which dated 30 Jun 2013.

The well-known supporter of opposition movement, Attorney Dr. Abdurrahman Seyyid and advisor of Mursi, Dr. Velid Cevheri were also present with Aboul Fotouhduring the interview at his home.

Briefly he said that theyalways appreciate the fraternal country Turkey's position at the region. He stated that they were pleased because of Turkish government's interest in their individualistic and govenmental position and he complimented us and our government on stand up against military coup. He emphasised they were pleased to see us here and said "welcome" in Turkish.

We told him we came to Egypt as an impartial non-governmental organization which consists from lawyers and we had not met with political figures, we could only see some people who Dr. Abdurrahman and Dr. Cevheri recognized us.

Aboul Fotouh briefly said us that: "The events in Egypt, not only taken place in political area, but also it is about human rights and law. I have been working for 43 years as jurist on fundamental rights and freedoms beside my political position.

We participated in 25 October military coup like all Egyptian public against Mubarek's government which damaged the country's social and economic condiction. But we couldn't reach our aims. When the government fell we were pleased like Egypt public. We assigned Egyptian Military Consey for this job that we thought it was honorable, but then we realised it was a fault. After 1.5 year people hit the streets again but this time it was for sending the soldier.

Our first fault was assigned the soldier for govern, the secound fault that could not get rid of invisible government. Briefly it was a fault that we assigned the govern to soldier and gave up our right to govern. We had to complete the revolution.

During the president elections in 2012, the group which was I had been one of its members previously, decided to seperate strategy of the Muslim Brotherhood, from the strategy of the party. However, the important members of the Muslim Brotherhood was opposite to this decision. Thereupon I leaved from the Muslim Brotherhood with my friends. The conductors of the Muslim Brotherhood nominated Mursi as president candidate.We were also candidate. Finally when Morsi won the election, we didn't have anything to do. Whether or not you like its approach, if your country's regime is a democracy, you have to work with the

government who is elected by public; ofcourse the president should keep his promises. But Morsi did not.

We supported Morsi against Ahmet Şefik who is ex-minister of the old regime and the second front at the elections. After the elections we began to work with Morsi. When anyone did not want to work with Morsi, we were his supporter. We have made him some essential recommendations:

1. We recommended him to gain everyone's trust with regarding the position of country after the election, but he could not achieve to do.

2. We told him to dismiss USA because of its domination above all institutions. Maybe he was not powerful, finally he could not.

3. We stated that most of Egyptian people were poor and it is necessary to constitute social justice. But he could not become successful in this regard too.

Unfortunately, during his presidency, Morsi was an ineffectual leader, he couldn't dominate the events. Military forces and police did not obey him; governmental institutions did not take notice of his rules. When we realised taht the state was being ruled by an invisible state and frightened from a military coup, we reminded him he could have a vote as relying an article of constitution. According to this article he could hold a referendum whether public wanted to have an early election. But he refused to hold the referendum. On the other hand he could not dominate any of the institutions.

Country's economic conditions and general situations were getting worse. We began to have meeting with young people. We hoped to held a referandum whether Egyptian public wanted an early election. When we organized the non-governmental organizations we warned Morsi about the meeting wich would hold at 30th of June. But he did not take us seriously.

Obviously, the old regime, Mubarek's supporters and some important companies which were aided by old regime contributed economically to 30 June rebellion.

Our purpose was to encourage people hit the streets with a civil disebodience act; however military coup occured after a few hours. Briefly the 30 June rebellion was planned as a civil disebodience act but when soldier came it turned to a coup.

The politicians Hamdin SABBAH and Muhammed BARADEY issued statements calling the military to task before the demonstrations on 30 June 2013 had started, which was unethical. However we stated that it is not accurate for the heroic Egyptian Army to leave the quarters, that for the Army to attempt other things out of their duties would erode the army itself and that it would be a direct coup.

The military forces have seized control of government. The coup did not depend on public's desire. Actually here, army clearly staged coup. Mursi had taken control the govern with election and he had to abdicate with election. We had never wanted the military coup but it did. Adly Mansour who is president of constitutional court and known with his positive outlook invited us with the other politicians and he promised there would be civilian. But when we went to meeting we saw there was not anyone from civilian and all of the people who were effective at the old regime were there. Due to the dominance of military forces we have never supported the new government and participated in it.

Unfortunately people were killed by Republican Guard. After that Muslim Brothers' supporters and some people from other groups moved against this event. Some of them began to offer armed resistance but we dissuaded them. To protest this event is their right because their president elect Mursi overthrow with undemocratic methods.

The place where the massacre had occured there was a military recreation area and Mursi's supporters were protesting latter events. I am not sure but it was probably first or second day's of protest, we received news that military forces had killed some people. I thought the news could be falsified and wanted to verify the news. But finally we learned demonstraters had never opened fire. Maybe these people could be there for dying, the place could not be suitable forthe demonstrate, but finally the

demonstrators were unarmed. We made a statement for calling the military forces to stop and abdicate. My speech was featured on El Jazeera about this issue.

Army said us to establish our state and foundations. Bu we refused to do. At that time they work to bring back Mubarek's Regime. Former torturers, sneaks and cruel men were turned back. Now they continue to do what they did formerly. They are arresting people unquestioned. They are also causing false imprisonments and tortures at Sina Peninsula.

After the coup, military government first of all closured of television channels and newspapers. Tv channels did not broadcast my explanation against new government. At that time mass media and written and visual media are under the control of military. Anything the military forces do not like have never written or broadcasted.

There is an organization called "Baltacı" which depends on General Directorate of Researches for State Security (invisible government). Its powers were restricted after the coup dated 24 January. Now, because of the coup, the organization became stronger and began to damage the public. They killed 4 women 2 days ago (19th of July). Also they injured lots of women. The demonstsrations are peaceful. But, these men continue to have the fear they spread in the era of Mubarek.

After the military coup on June 30 arrests, torture and unfair burst out. Torture centres have been established. Not only members of the Muslim Brotherhood, but also the people who are known with their Islamic identity were arrested. Mehdi Akif –who is at his 86- and some symbolic figures was arrested. Their ages were overlooked. President candidate for nomination Hazım İsmail, Hayrat Eşşatr and Hilmi Cezzar are among these people. They were arrested because of their affinity with Mursi. Arrests in political reasons continues everywhere. Arrest warrants issues not by court but by president. An this establishment is a part of politic organization." After this explanation when he said if we had some questions he could answer them our friend asked him following questions.

His answer for the question of what would happen in future, "Morsi and his supporters and military delegates will come together and correct the current negatif position. They have to do. We participated the meeting for this aim and made an effort for this but both sides obstructed the dialog to raise difficult conditions. So there have not reconciliation yet. We continue our Works about the dialog."

His answer to the question of "what do you think about Erdoğan's explanation forthe coup, how must be Turkey's approach to the event?" was "Erdoğan is a very intellectual and courteous leader. His explanations are fraternal and candid everytime. I did not come across his any negative explanation. He is stating a selected president have to fall with selection. It is an ethical and humanistic attitude. I agree with him.

He answered the questions: "Who are gathered at the Tahrir square? There is the Baltacı Organization you told us about it just now. Do not you think they could be a dangerous for you?". He said: "We were opposite to Morsi but we did not enemies of him. But the people who gathered at Tahrir are the enemies of him.

The public do not allow to do this. The public of Egypt has already showed their general will about not to turn the old regime. It will do it again if it become necessary.

When we asked "you were acted with the people who participated to 30th Jun Rebellion Act. It was known the other groups were supporter of coup. Why did you act with them?" he said "We organized the meeting because Morsi government broke their promises. Everyone has to right to participate to a peaceful meeting and declared their opinions in there in democratic methods. On the other hand would not we react to misgovernment unless there might be coup? Morsi was unable to manage.

III- CONVERSATION WITH A BUSINESSMAN IN EGYPT

Firstly, for make the matter more understandable, in Mübarek period it is thought that by making there investment and making interviews with Turkish businessmans who support employment for too many egyptian would be more proper for preparing an objective report and made an interview with a Turkish businessman living in Egypt in 19/07/2013.

According to the short information given by the businessman ,being talked about, the situation in Egypt can be sum up as;

They applied a plan wich we do not directly know the identity and sides and only can see the actors and implementers of it. They made the Dolar, diesel fuel and gas depress in market short before from 30/06/2013. Electric cut-outs increased. Supporting the people's basic needs become very hard.

After the army seize control of the goverment electric cut-outs and famine of petrol ended. After that, 14 billion dolars came from abroad. The army in Egypt has about 40-45 percent of economy. Therefore, they direct the economy as they want. Especially, the army is ruling the areas as petrol and textile like OYAK in Turkey.

On the other hand, when Mursi came to power, he said that cleaning, security and traffic security problems would be solved in 100 days but he could not. And this caused to unreliability of the people about him. The people become alone. The people expected positive things from present coup, because of coup supporters have not seen coups like we have seen in Turkey. The army's physical opportunities are more over than our predictions. Soldiers are in the saddle of most of corporations and have shares in many corporations.

After the coup the people are so seperated. Especially, a big grudge atmosphere created against the Muslim brotherhood supporters. Even the squares became bombed they will not be sorry about them. They will not have pity on them. Muslims became as killers of another muslims by effect of them.

He answered the question of "how Erdoğan's explanations areseen in Egypt" as;

1. Especially, military coup supporters think that; Erdoğan think if Morsi goes, he will face same thing. Because of this, he is supporting the Morsi.

2. They want to make people have bad opinions about Erdoğan by making an analogy between Erdoğan and the Muslim Brotherhood. Not far, a week before, Erdoğan was a hero in Egypt.

3. On the other hand, according to Morsi supporters Erdoğan is a great person and they are demonstrating with Turkish national flags.

CHAPTER FOUR

DEMONSTRATION AREAS THAT SIDES EMBODIED THEIR POLITICAL POWERS

I- TAHRIR SQUARE

There were soldiers and tanks around the Tahrir on friday, 19/07/2013. Also, there were lots of tanks and soldiers in front of the, Novotel, which wasthe place we stayed. Helicopter and planes were always in the sky. We saw they were throwing papers from time to time. According to our lately followed news agencies, promotion papers distributed to the attendants.

The trip to Tahrir Square at 13.30-14.30: Square is not crowded, member of a group that deep state's basic element and called Baltacı, are making body search at the entrance. By the way, when they asked us who we are and we explain that we are Turks, contrary to talks, they sympathized us stopped controlling identities. At the square, tables and chairs were distributed for the fasting meal in the evening. There were maximum 100-200 youngs out of too many empty tents. A part of this young group were fighting with iron bars in their hands and others were trying to restrain the fight. In this square, it is asserted that there were rapes occured against women and men, it was seen that trying to stop those fights was even very risky.

The trip to Tahrir Square after 22.00: Tahrir squarewas visited again by us at this hour.At Tahrir square, there were about 4-5 thousand people and seen that they were carrying pictures of military leader of the coup, Abdel Fattah el-SISI. This crowd was shouting slogans about they think Morsi is a traitor and collaborator. But, it has seen that number and excitement were never incomparable with Adeviyye square. In the visit, there were fights again between groups(especially the people called baltacı).

At this square in the night, its seen that some of the demonstrators were those who tallymen and people wiht sharp and driller objects in their hands like in the daytime. But, it was observed that contrary the daytime, at the night meeting, there were good and clean dressed people.

II- DEMONSTRATIONS AT NASIR CITY

When we see that a big amount of group was walking at Nasır CITY on 19/07/2013 about 15.30 p.m., we got off the minibus wich was carrying us and started to watch demonstraters.

Especially, when getting closer to Nasır CITY, pictures of Morsi were coming out. Traffic was jammed and around was very crowded. Morsi supporters, who were coming out from friday prayer, walked to Ramses square and from there to Al-Adawiya. But, it is understood by our visit that Al-Adawiya was not fully emptied. There was not any sharp and driller objects or guns in any demonstraters hands at the walk. There were attendants to walk from Al-Azhar University'sUnion of Scholars. During demonstrations, temperature was 25 degree. It has observed that walking was going on by leaving open a line at main street while demonstrations.

One of the most carried pictures was a picture that captured while Morsi was an imam to cabinet and islamic scholars. They were implying that the cause of this coup was about the islamic personality of Mursi.

While the planes passes, boo sounds from that crowd was raised.

One of the demonstrators: They arrested 240 people at Ramses square and now we are going to show us them. He was saying because of that we will walk to Ramses and walk to Adeviye.

Some of the slogans:

Our choisen one is Mursi. Not others.

Hey! My soldier brother. Do not use your gun against us. Aim your gun at enemies.

Sisi will go Mursi will come.

Military order will end.

We are all Arabs.

No SISI yes MORSI.

Workers for Morsi!

Lawyers for Morsi!

Farmers for Morsi!

Where is my voting?

All we need is democracy

We have a problem with CC not with soldiers.

Apart from these plakarts, all the way long, slogans and calls vehemently continued which were made with high and strong sounds. Meanwhile, it was observed that a part of over middle age demonstraters were passed out by the effect of heat and fasting.

III- RABAA AL-ADAWIYA SQUARE

Apart from our short trip made in 19/07/2013 between 16.30-17.30 same night, after the midnight (20/07/2013) at 00.10, we visited Adeviyye square and take opinions of people who stay here.

Adeviyye square has a lot of entrance. There are 2 metres high settled obstacles made by sandbags and paving stones at every entrances. They said that purpose of this is that "prevent Baltagis to kill and harm those in Al-Adawiya square". For passing the obstacles and entering the square, you must firstly have a body search and pass from bag and identity control. By making body search, women and men volunteers prevent entry to square with guns or other harmful gadgets.

Volunteers(in charge) at the square has only long and tick batons, but no fire guns or other sharp objects were observed in anybody's hands.

Apart from volunteers making body search and identity control at the entrance of square, there are observation places at streets going to the square. Volunteers was there at this points and when a cop or a soldier is seen as coming,they were alerting the people at the square and they were not letting them to enter the area.

It was observed that square was crowded at stampede degree. It was observed that some of the women passed out but didn't leave the square. Hundreds and thousands of people were going in and out the square. There were also tallymens at the square. Food and basic necessities were being sold. Members of the Muslim Brotherhood, salafi and copt leaders, old ministers, local pary leaders was giving speech. At the square, from time to time, Egypt national anthem was played.

Helicopters and jets were intervally passing over the crowd and but this situation was causing to reaction against this military coup by that crowd.

CHAPTER FIVE

THE DETERMINATIONS ARE MADE

A- THE TERMINATION OF THE AUTHORY OF THE PRESIDENT AND THE CONSTITUTIONAL INSTITUTIONS

The revolition call had been made continuously since 30/06/2013 to 03/07/2013 in Egypt. On03/07/2013, Abdel Fattah el-SISI, the commander of the Armed Forces of Egypt, had declared that Morsi had been removed from his authory, the Constitution has been suspended, Adli Mansur, the president of the Constitıtional Court, temporarily is appointed to be President. After this decleration, the authority of the goverment and the Assembly was terminated. Most of the names that reflects the Mursi regime and the senior members of the Muslim Brotherhood that organises the protests aganist the coup were taken into custody, and it also continues. Four television channels which broadcast Islamic content were closed and publication of many newspapers were stopped.

The cencorship that starts on the press which are aganist the coup was tried to eliminate by opportinity created by "electronic press" and transboundary publication which is provided by the Muslim Brotherhood. Many people that have a connection with Morsi goverment had been arrested in a way which are against the fundemental rights and freedoms, and tortured.

B- THE APPROACH OF THE SECURITY FORCES AGAINST THE ACTIVISTS WHO ARE AGAINST THE COUP

The Muslim Brotherhood started to gather together at "Rabaa Al-Adawiya" square to protest the arrest of the first civilian President of the Country and many administrators. The Protests, which started with few people, gain an acceleration with the attack which caused more than 100 death and more than 1000 injured people while they were praying at morning in front of the Re-

publican Guards Headquarter and it also must be mentioned that there were no legal basis to force the military to attack. Upon the attack of the police forces, the soldiers, standing at the other side of the square, intervened to the group. As a consequence the demonstrators are compressed on both sides. At the same time, a special team which is a unit of the military service had checked out from Republican Guard's quarterage with armored vehicles and had joined to that attack. More than 100 gas bomb had been thrown in 5 minutes. Because of this gas, some of the children had lost their life.

Protesters had tried to save their life by throwing stones to soldiers and police that attacked with firearms and gas bombs. It can also be seen that there were lots of snipers that were positioned in front of the Republic Guard headquarter to aim to kill protesters.

About this massacre the generals made an statement, prefferd to blame the protesters and started a huge detention and arresting campaign. Totally 650 people is accused of all of these claims, 200 people accused of killing an officer. It is also claimed that people who were holding at Republic Guard Headquarter is questioned at first at headquarter with torture. There are evidences about this claim too.

According to many witnesses, the questioning had made by questioners called National Security Team had worked in Mubarek era. About the events that occurs at Republic Guards's headquarters, about the official statements, it is claimed that in protesters there was a terrorist group that attackted to Republic Guard's headquarter with guns and tried to break the security. On the other hand stil there is no explanation about number of death or injured people because of the attack of security units.

After the military coup, at many point such as October 6 Bridge, Ramses Square, Cario University violance events had also happened, security forces had attacked civilians who protests peacefully. At the attacks in 10 different cities and on different dates, until 23.07.2013, nearly 180 people had died, until today neary 2500 people had injured.

The "Arresting Campain" that has resulted up till today with more than 1500 people, got further with these names who are famous in Egypt. These arrests are based on no legal basis. According to the officer's statement of the Humanitirian Relief Foundation, these are some of the arrested famous names:

Saad el-Katatni President of the Freedom and Justice Party

Raşit Bayomi- Head Adviser of Muslim Brotherhood

Muhammed el-Biltaci

Saffet Hicazi

Hilmi el-Gazzar Freedom and Justice Party

Muhammed el-Oumba

Hazım Salah Ebu İsmail

Abou el-Ela Madi Al Vasat Party

Issam Sultan Vise President of the Al Vasat Party

Issam el-Aryan Vise President of the Freedom and Justice Party

Khaled Abdallah

Issam Abdelmacid Administrator at Islamic Community

Tarık el-Zommor Administrator at Islamic Community

Muhammed Bedii

Hayrat el-Şatır

Muhammed Mehdi Akif

Mahmut Abu Zaid

Ossama Ebi Bekir

Ahmet Souşa

Mahmut Izzet

C- BAD BEHAVIOR AGANIST THE PEOPLE WHO IS TAKEN INTO CUSTODY

According to the released people's statements, under the military based goverment's arrestments, protesters face with bad behaviour such as torture, pounding while their hands are binding, kick, punch, dragging on the ground, leave breathless, psychological pressure, threat, blackmail. It is also mentioned that National Security Questioners that are famous at questioning with torture were ready at investigations too.

D- PRESSURE ON PRESS

With the military coup, it is detected that press power in Egypt had a pression on itself. Particularly the press stands near Mursi's opinion, belongs to Muslim Brotherhood had shouted down. Most of them became unuseable because of the security unit's sudden attack. Some of the workers at Egypt press had taken into custody. Moreover at the international press workers had also taken into custody too. The most specific example is Al-Jazeera's workers.

Besides as Humanitirian Relief Foundation had detected Turkish reporters Fatih Er, Tufan Güzelgün from Haber A, Murat Uslu, Zafer Karakaş from Star TV had taken into custody, and be questioned. According Committee to Protect Journalists' data, Salah al-Din Hasan who is journalist at Sahaap Masr had killed during these events. İt is declared that woman journalist from Netherland is raped during the protests. Ömer Zoheiry who Works as an journalist at El Watan had beated badly by unknown people near the Tahrir Square. Halit el Balshy, the member of the board of manage of Egypt Journalist Union had been attacked too. Muhammed Kemal who works at Al-Youm Al Saba, Raci el-Atar who Works at Sues News and Kerim Anwar who Works at Al Badil had been beated down and their equipments had become unuseless. The journalists who beated badly had taken madical treatment at hospitals.

E- RAPE CASES IN TAHRIR

As became definite by findings of independent observers, attendants to against Mursi demonstrations at Tahrir square or press members as in charge was raped. Political groups coming together by base of Mursi opposition and generally don't know each other, have made rape cases against at least 90 people (60 women and 30 men) at Tahrir square up till now.

It is clear that people who made this rebel movement at Tahrir are responsible of these rape cases. Actually, as understood by pictures published by press, prominent people, made organisation at Tahrir square are limited number of political party officials alongside with Egypt millitary forces.

CHAPTER SIX

CONCLUSION AND SUGGESTIONS

Expressions of the person consulted has not worded apart from himself on the contrary, many people who support Tahrir demonstration proclaimed that Morsi supporters hadn't use any arm.

The people or groups went to Tahrir Square in order to overthrow Morsi Government also proclaimed that they had gotten shocked when they had confronted military coup. However, if the process is carefully pursued, it seems that the people who practise 30 June 2013 organization made the call for military to seize power 2 or 3 months ago. Then, it's clear that politicans made call with the military government supports this activity and consequently came into power is responsible.

In this report; statements of the person who listened to transferred verbatim. It seems that some criticisms direct to President Mursi who is elected by public opinion. Such as he can not fulfill expectations of community, can not remove the the bureaucracy leftovers of the old conduct. It should be stated at once that these remarks are considerations made without knowing the state mechanism and operation. It was not possible to take Morsi's opinion about this issue. But, almost everyone criticizing Morsi acknowledged that military coup is negative and inadmissible.

In the wake of our research and assessments, as the Union of International Jurists, we make these suggestions below,

1. **Whatever its form and aim, overthrowing an elected president, dissolving of parliament and overthrowing and** arresting of a government by the head of army are "A MILITARY COUP". And it is contrary to the will of public. It is not legitimate. Besides, most of the people who organize "rebel movement" on 30 June 2013 stated that their actual aim was to force President to conduct a referendum through a "civil disobedience", but they face a military coup.

2. After military coup which staged in Egypt, a range of arrests was commenced, intended for members of political parties, opinion leaders. Being member of a particular congregation, a political party or opponent to the coup became a sufficient reason for arrestment. Separately, arrestments made by administrative decisions without judicial decision and a thousands of people was deprivated of liberty unlawfully. This cause intense human rights violations. Law has been disregarded.

3. The most fundamental right of human being is the right to life. All of the other rights is secondary. Pro-coup leaders generated a stage violates right to life of Egyptians.It opened fire by targetting the demonstrators who perform dawn prayer in front of military entertainment club out front Presidency troop of guardsmen by military forces during the prayer, over 100 people were assasinated and over 1000 people were injured. This condition is abolishing the most fundamental human right recklessly. It is a state terror and a massacre.

4. In various cities, for instance, in Mansuri, massacres took place against women by gangs called "baltagis" which is a deep wing of state. This is definitely a state terror and responsibles are coup supporters, administrators appointed by them and these acts constitute crime against humanity.

5. It is accepted by both sides that, over 60 women were raped as especially Dutch journalist, whose scenes was broadcasted in media, in Tahrir Square.People,who arrange this organization and stage coup, are responsible for these incidents.People and/or institutions which were organised the protest in Square had to take precaution against probable illegalities and human rights violations. Leaderships of the organization, which was performed in Tahrir Square, are limited number of political party officials, bureaucrats of public institutions and Egyptian military forces.

6. It does not comply with the standards of universal law that Constitution, adopted with a rate of 64 percent of Egyptian people, was suspended by an order of a single General and a 33 articled provisional decree was put instead.

7. Overthrowing the President, dissolution of the Parliament, overthrowing government by an order of chief of army, who wassupposed to be working under President, doesn't comply with constitutional state.

8. It is not an acceptable case in any legal system that imprisoning the President, which nobody knows where he is, with 1500 people who have been arrested until now. International conventions (triplet human rights instruments) were violated based on personal liberty and personel security owing to illegal arrestments and custodies.

9. President Morsi who was arrested illegally and people who were arrested after the coup must be released immediately.

10. Closure of television channels and newspapers, arrest and questioning of the member of press are a breach of liberty of press and also an explicit breach of the access to information right of public.

11. Those who opened fire on Egyptian people, killed hundreds and hundreds of people, injured thousands, must be tried.

12. It is not proper to perceive the concept of independent political authority compulsory, which is an element of state, as execution or power to regulate. According to modern international law, respecting fundamental rights and duties is one of the qualitites of the state. Many decisions of European Court of Human Rights, protecting Human Rights is a positive duty, which is a basic condition to be considered as democratic state, of the state.

13. At the present time, international community follows the capacity of a state related to protection of fundamental rights and freedoms of the people living in its territory. In this context, we see that failed state, one of the new concepts od international law, is assess the state's approach and stand about people living its territory.After Sisi's Coup, more and more it is accepted that Egypt is a failed state.

14. Fundamental provisions of UN Universal Declaration of Human Rights, International Covenant on Civil and Political Rights and UN Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment – which are ratified by Egypt – are violated. This worrisome situation damages the trust to international law.

تقرير حول القضية المعروفة في الإمارات العربية المتحدة بـ»٤٩«

٢	المدخل وهدف التقرير
٥	القسم الأول الإدعاءات حول تأسيس جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي ومبرر العملية (ضدها)
٥	الفصل الأول الوضع القانوني للجمعية
٥	الفصل الثاني إدعاءات معتقلي الجمعية
٦	القسم الثاني التُهم الموجهة إلى أعضاء الجمعية، مرحلة الاعتقال والمحاكمة
٦	الفصل الأول إدعاء أن المحكمة التي تنظر في القضية أسست خصيصا من أجلها
٦	الفصل الثاني الحالات التي ظهرت نتيجة أبحاثنا في الإمارات العربية المتحدة
٦	١- إدعاء أن المحاكمة سياسية
٠١	٢- انتهاك للحقوق في الاعتقالات
٢١	٣- المتهمون وتواريخ اعتقالهم
٣١	٤- إدعاء أن المشتبه بهم عذبوا
٨١	٥- إدعاء أن حق المحاكمة بعدل انتهكت
٨١	أ- انتهاك قرينة البراءة
٩١	ب- إدعاء أن القضاة لا يمكن أن يكونوا محايدين باعتبار مناصبهم
٩١	ج- إدعاء أن حق المتهمين للدفاع عن أنفسهم انتهكت
١٢	د- انتهاك حق الانتفاع من مدافع
٢٢	هـ- إدعاء أن العقوبات تجاوزت المذنبين إلى غيرهم
٤٢	و- منع مقابلة المعتقلين
٥٢	ز- حالة النساء من المتهمين
٥٢	القسم الثالث طلب هيئتنا لحضور الجلسة
٧٢	النتيجة، الملاحظات والتوصيات ١- التوصيات
٧٢	٢- الملاحظات

المقدمة والغاية من التقرير

في عالم اليوم، لا تزال انتهاكات حقوق الإنسان في الإزياد والتجوزات القانونية في التكاثُر، بل ويتنهك حقُ الحياة الذي يهتمّ به النظام القانوني وسيادة القانون أكثر إهتمامٍ ويحميه ويرعاه، كما يُقام بالمجازر والقتل الجماعي بهذه المبررات والدوافع او تلك. ربما تحدث الانتهاكات الجماعية أكثر ما تحدث في العصر الراهن الذي نعيشه وهي واقعٌ من وقائع العصر المريرة. لأنه «لوحظ في النصف الثاني من القرن العشرين أكثر من مأتين وخمسين (٠٥٢) ألفاً من النزاعات المسلحة في أماكنٍ مختلفةٍ من العالم؛ وقد مات في هذه النزاعات والاشتباكات أكثر من ستة وثمانين (٦٨) مليون انسانٍ من المدنيين وغالبيتهم من الاطفال والنسوان؛ وحُرم أكثر من مأة وسبعين (٠٧١) مليون شخص من حقوقهم الاساسية والملكية.»[1]

ومن المُؤسِف جداً أن هذه الانتهاكات والتجوزات مازالت مستمرةً على الرغم من الإعلان العالمي لحقوق الإنسان، والاتفاقية الأوروبية لحقوق الإنسان، والاتفاقية الدولية لمناهضة التعذيب، واتفاقية الحقوق المدنية والسياسية وغيرها من الاتفاقيات والعقود الدولية كذا على الرغم من المنظمات الدولية من مثل الأمم المتحدة، والمحكمة الأوروبية لحقوق الإنسان، والمحكمة الجنائية الدولية وغيرها. وقد حرّك عدم كفاية الآليات المثبطة والمانعة من إنتهاكات حقوق الانسان المنظماتِ المدنية/غير الحكومية، والأفراد ذوي الحساسية.

إن المؤسسات المدنية/غير الحكومة وان لم تكن لها قوةُ المنع من إنتهاكات الحقوق لكن أهميتها بارزةٌ وظاهرةٌ وذلك بتحريك الضمير الانساني من ناحية، وتمهيد الطريق لإنشاء آلياتٍ دوليةٍ جديدةٍ من ناحيةٍ أخرى خلال جلب انتهاكات حقوق الإنسان على جدول الأعمال وتوفير التنبه لها.

قد بدأت رابطة الحقوقيين الدولية التي تم تأسيسها في تركيا بنشاطاتها، ومازالت رابطة الحقوقيين الدولية التي أسسها المحامون، وقادة الرأي من ٢٣ دولةٍ مختلفةٍ، تعمل لأجل سيادة القانون، وتأسيس العدالة، وتحقيق بيئة السلام والاستقرار في العالم، وضمان الحقوق والحريات، وتركيز وعي حقوق الانسان وتطويرها. كما تستهدف رابطة الحقوقيين الدولية بموجب دستورها الاسهام في توفير فهمٍ ووعي للعدالة على المستوى الدولي وذلك خلال التصدي للإنتهاكات الحقوقية التي تحدث في العديد من بلدان العالم والقيام بجهود ضدها.

بدأت رابطة الحقوقيين الدولية بإجراء دراساتٍ وفحوصٍ بغاية فحص ودراسة المطالبات والادعاءات المتعلقة بالدعوى المرفوعة على أعضاء ومديري جمعية دعوة الاصلاح التي هي بمثابة المبادرة المدنية الذين هم من مواطني دولة الامارات العربية المتحدة بأكملهم في محلها وموقعها، والاستماع الى جميع الاطراف والحصول على المعلومات حول ذلك، وتثبيت الانتهاكات الحقوقية ان وجدت. ولهذا الغرض، قد راجعت الرابطة سفارة دولة الإمارات العربية المتحدة والقنصلية العامة في اسطنبول وبلّغتهما طلبها ورغبتها في مقابلة وزير العدالة لدولة الإمارات العربية المتحدة، ووزير الداخلية، والنائب العام من المسؤولين كما طلبت لقاءً مع المتَّهمين. لكن لم يُردّ على طلبنا لمقابلة المسؤوليين الحكوميين، كذا لم يُوافق على طلبنا لمراقبة المحاكمات التي أجريت في أبو ظبي بين تواريخ ٤ و ٨١ آذار/مارس سنة ٣١٠٢.

تم الوفود من رابطة الحقوقيين الدولية في شكل هيئةٍ الى أبو ظبي في تواريخ ٣-٥ آذار/مارس ٣١٠٢ بغاية مراقبة المحاكمات والمقاضات، ومقابلة المتَّهمين ان وجدت الى ذلك سبيلاً. ولكن لم تسمح سلطات إنفاذ القانون بإقتراب هيئتنا ولا من إقتراب ممثلي المؤسسات الاجتماعية المدنية الذين جائوا من دولٍ أخرى أيضاً، وطلبت منا الخروج والابتعاد على بعد ومسافة ثلاثين (٠٠٣) متراً من مبنى المحكمة. بل ولم يكتفوا بإبعاد هيئتنا وابعاد ممثلي المؤسسات الاجتماعية المدنية عن مبنى المحكمة فقط وقد حذّروننا من الحبس والقبض علينا في حال وجود ثلاثة أشخاصٍ منا وإجتماعنا مع بعضنا ألبعض. وبناءً على هذا التحذير والتنبيه اضطرت هيئتنا للإبتعاد عن الموقع المذكور.

تم القيام بإجراء مقابلاتٍ ولقاءاتٍ مع بعضٍ من محامي المتَّهمين وأقربائهم، وقد لوحظ في العديد من أقربائي المتَّهمين الخوف والقلق والهلع أثناء اللقاءات حتى عند مقابلتنا لهم أيضاً. وقد قمنا بمراجعة وزارة العدالة خلال طلبٍ تحريري لأجل القيام بلقاءٍ مع المسؤولين والمتَّهمين، ومتابعة المحاكمات والمقاضات. كما قمنا بنفس الطلب من نائب وزير العدالة شفاهياً أيضاً. وأعرب نائب وزير العدالة بأن المحكمة ستقوم بإصدار قرارٍ حول متابعة المحاكمات، ولكن لم يُحصل على أية نتيجةٍ من المحكمة على الرغم من مراجعة المحكمة بناءً على ذلك. لم تتمكن هيئتنا من ملاحظة ومشاهدة تطبيقات المحكمة أثناء المحاكمات التي تم إجراءها في « المحكمة الاتّحادية العليا» بدولة الامارات العربية المتحدة بسبب عدم التمكن من متابعة المحكمة إنما تمكنت الهيئة من أخذ آراء أقرباء المتَّهمين والمحامين الذي تابعوا المحاكمات. ولم يمكن أخذ آراء المسؤولين الحكوميين وهيئة المحكمة.

تم إعداد هذا التقرير بناءً على التثبيات التي تم كشفها حول معاملة المتَّهمين، والقبض عليهم، ومحاكمتهم، ومعرفة الاتهامات الموجَّهة اليهم، وظروف الاعتقال والحبس، وما عاشه المتَّهمون الذين تعرضوا لخطر الموت نتيجة تطبيقات الخلايا، وإدعاءات الضغوط على أقرباء المتَّهمين والمحامين وما الى ذلك. ويستهدف بهذا التقرير؛ ان كانت دولة الامارات العربية المتحدة من الدول التي قبلت « اتفاقية منع التعذيب» في تاريخ سبتمبر / أيلول ٠٠٠٢ ووافقت عليها؛

- **تثبيت إنتهاكات حقوقية حول المحاكمة العادلة**
- **إزالة التطبيقات التي تعارض وكرامة الانسان**
- **ضمان الامتثال للحد الأدنى من حقوق الإنسان**
- **مراعاة مبدأ الشخصية من العقوبات**

1 محمد سميح جمالماز، المدخل الى النظرية العامة لقانون حقوق الإنسان فوق حدود الولاية الوطنية، الطبعة الثالثة، الصفحة ٥٤٣-٦٤٣.

- **توفير إجراء المحاكمات وفقاً للمعايير الدولية**

الجزء الاول

تأسيس جمعية دعوة الاصلاح والادعاءات حول تبريرات العملية

القسم الاول

موقف الجمعية القانوني

جمعية دعوة الاصلاح هي منظَّمة تم تأسيسها في سنة ٥٧٩١ في دولة الامارات العربية المتحدة بإذنٍ وترخيصٍ من الحكومة وهي في الاصل منظَّمةٌ تقوم بتقديم المساعدات والخدمات الاجتماعية. كما أن الجمعية هي واحدة من المنظمتين الاثنتين اللتين تقدِّمان المساعدات والخدمات الاجتماعية في دولة الامارات العربية المتحدة. ومن المعروف أن كبار الإداريين من دولة الامارات العربية المتحدة قد شاركوا في العديد من إجتماعات الجمعية الاجتماعية. كما أنه من المعروف أن نشاطات الجمعية ليست موقوفة على دولة الامارات العربية المتحدة فقط بل وهناك لها نشاطات في دولة البحرين، والكويت أيضاً. تم تأسيس الجمعية في البحرين سنة ٠٤٩١، وفي الكويت سنة ٠٦٩١، وفي دولة الامارات العربية المتحدة سنة ٥٧٩١. وتعرف الجمعية ثانية الجمعيات الخيرية الكبيرة في دولة الامارات العربية المتحدة. وذكرت أن هناك شعَبٌ لجميعة دعوة الاصلاح في إمارة عجمان، وإمارة الفجيرة، وإمارة دبي، وإمارة رأس الخيمة أيضاً تلك التي من إمارات دولة الامارات العربية المتحدة.

القسم الثاني

إدعاءات تقارير جمعية دعوة الاصلاح

ومن المعروف من قبل كل أحدٍ أن جميع أعضاء هذه الجمعية متشكِّلون من الأكاديميين وكبار الاداريين والمسؤولين في دولة الامارات العربية المتحدة. ويذكر أنه شرعت بعمليةٍ كبيرةٍ جداً من جهة الحكومة ضدّ هذه الجمعية؛ أولاً بإجراءات تسيء من «سمعة الجمعية» ثم متابعة سياسات إعتقالات أعضائها «بتطبيقات الاعتقال غير القانونية» على الرغم من أن هؤلاء الاشخاص لم يكن لديهم أي نضالٍ ولا مقامةٍ ضد الحكومة لا من طريق الشدة والسلاح ولا من طريقةٍ سياسيةٍ أخرى. كما يذكر أن أعضاء الجمعية قد أنزلوا من مواقفهم المحترمة وحُتّ من كرامتهم وجعلوا في موقف «المتَّهمين المعتقلين» متعرضين للتحقير والاهانة بإستمرارٍ. ويعرب أنه تم القيام ببدء محاكمة هؤلاء الاشخاص أخيراً في نهاية سنةٍ من خلال إنشاء محكمةٍ خاصةٍ بهم وذلك نتيجة ضغطٍ من البيئة والمجتمع ولو كان قليلاً. وقامت الرابطة بإرسال هيئتين الى دولة الامارات العربية المتحدة لأجل القيام بالفحوص والدراسات في موضعها وموقعها آخذةً بعين الاعتبار المراجعات المقدَّمة اليها حول هذه الادعاءات.

الجزء الثاني

الاتهامات الموجَّهة لأعضاء الجمعية، ومرحلة الاعتقال والمحاكمة والمقاضات

القسم الاول

إدعاء إنشاء هذه المحكمة القائمة بالمحاكمات والمقاضات خاصة بشأن هذه الدعوى

ذكرت أن «المحكمة الاتّحادية العليا» التي تمت فيها محاكمة المتَّهمين قد أنشأت خاصة بشأن محاكمة أعضاء جمعية دعوة الاصلاح. لأن هذه المحكمة لم تكن موجودة سابقاً، ولهذا السبب، تسمى هذه المحكمة فيما بين أقرباء المتَّهمين «بمحكمة الاصلاح» عطفاً على إسم الجمعية التي ينتمي اليها المتَّهمون. كما يذكر أن مبنى المحكمة التي تمت بها القيام بالمحاكمة بدأ بإنشائه بناءً على الشروع والبدء باعتقال المتَّهمين أعضاء الجمعية، وأنه تم إنشاء مبنى محكمةٍ يسع لأربعمأة (٠٠٤) شخصٍ خلال ستة أشهرٍ فقط، وأن محامي المتَّهمين حُذِّروا عندما دخلوا الى صالة المحكمة قبل البدء بالمحاكمة بأن «هذه الصالة تابعة للأمن ليست للمحكمة» ونُبهّوا على ذلك. وإنشاء هذه المحكمة خاصة بشأن هؤلاء المتَّهمين يعني إنتهاك المبادئ الأساسية لقانون الإجراءات الجنائية من مثل «مبدأ القاضي العادي/الطبيعي»، و«مبدأ حيادية المحكمة»، و«إستقلال المحكمة» قبل ان تبدأ المحاكة والمقاضاة.

القسم الثاني

النتائج التي ظهرت نتيجة فحوصن ودراساتن هيئتنا في دولة الامارت العربية المتحدة

I- إدعاء أن المحاكمة تم تحقيقها بأسبابٍ سياسيةٍ

يوجد في دولة الامارت العربية المتحدة مجلسٌ للشورى/الاستشارة يتم إنتخاب هذا المجلس/البرلمان من قبل عشرين (٠٢) ألف شخصٍ حازين على أهلية الانتخاب فقط، والكلمة الاخيرة للأمير أيضاً. تدّعي جمعية دعوة الاصلاح التي تم تأسيسها رسمياً سنة ٥٧٩١، أن النظام الموجود ليس ديموقراطية، وتطلب بأن يكون لمجيع المواطنين حق الانتخاب، وبضرورة إنشاء مجلسٍ/برلمانٍ يتولى السلطة التشريعية. وأُعرب بأن الاشخاص الذين هم في تبعية دولٍ قويةٍ وهم من مواطني تلك الدول ذات القوة على الخصوص أحرارٌ مستقلون ولديهم كافة الحريات بدولة الامارات العربية المتحدة في حين أنه لا يوجد للعرب السُّكّان المحليين أيّ ضمانٍ قانوني، وأن القيام بالسياسة فعلياً ممنوعٌ ومحظورٌ نتيجةً للضغوطات الموجودة. بل وقد يسبب قيام أولئك الذين يؤدُّون المهامات الرسمية على الخصوص ببياناتٍ سياسيةٍ ويكفي لأن يفقدوا وظائفهم وأعمالهم.

هؤلاء المتَّهمون الذين تمت محاكمتهم ومقاضاتهم في المحكمة الاتّحادية العليا التي أنشأت في أبو ظبي، كلهم من إداريي الجمعية المسمى بجمعية دعوة الاصلاح المؤسسة سنة ٥٧٩١ بإذنٍ وترخيصٍ من السلطة الحاكمة، ومن أعضائها وأعضاء فروعها النسائية. الاتهام والجرم الموجَّه للمتَّهمين هو إدعاء إنشاء وتأسيس منظَّمةٍ تهدف تغييرَ النظام الموجود في دولة الامارات العربية المتحدة. ويتكوّن أكثر المتَّمين المحاكَمين من الاشخاص الذين وقَّعوا على الاعلان/البيان الذي أصدره المثقفون والذين هم من مواطني دولة الامارات العربية المتحدة بتاريخ ٣ آذار/مارس سنة ١١٠٢. وقد أثني في البيان المذكور على الادراة الموجودة وحظيت السلطة الحاكمة فيه بالتقدير، بالاضافة الى طلب؛

- تشكيل برلمانٍ وطنيٍ تم إنتخاب جميع أعضائه عن طريقة ديموقراطية،
- تولي البرلمان الوطني المنتخب صنع الدستور والسلطة التشريعية ويملكهما
-

في دولة الامارات العربية المتحدة.

وتم الوصول في نتيجة الفحوص والملاقات والدراسات التي قامت بها الهيئة إلى استنتاج أن هذه المطالب والطلبات قد أحدثت في إدراة دولة الامارات العربية المتحدة والسلطة الحاكمة بها إنزعاجاً وقلقاً خطيرين. ويفهم أن هذه المطالب التي تم إعلانها في البيان الصادر بتاريخ ٣ آذار/مارس سنة ١١٠٢ من قبل المثقفين والاكاديميين، أعتبرت جريمة التمرد والخروج على الإدارة من قبل السلطة الحاكمة. وأكثر أولئك الاشخاص الذين وقَّعوا على البيان والذين يبلغ عددهم أربعمأة (٠٠٤) واحد على الرغم من أن جميعهم مثقفون ومتعلمون ومن الاكاديميين، وأنهم أشخاصٌ تولوا مهامات في إدارة الدولة او يملكون مهامات عامة، أما معتقلون وأما مراقبون ومتابعون في مهاماتهم وأعمالهم.

لقد صار العديد من الموقعين على هذا البيان كالمتَّهمين في القضية المذكورة، على أنه لم يشاهد هناك دليلٌ ملموسٌ وبرهانٌ محددٌ فيما بين الاتهامات الموجَّهة للمتَّهمين ولم يتم العثور على شيء يعتبر به في ذلك. كما أن إدعاء الشروع والبدء بهذه الاعتقالات والمحاكمات والمقاضات نتيجة المخاوف والقلق الناجمة من الاحداث المتطورة في مصر وتغيير السلطة الحاكمة بها وعلى الخصوص وقوع هذه الامور بعدها، يكسب قوة. بالاضافة الى ان الوعود المعطاة من قبل قوات الامن لبعض المتَّهمين «بأنهم ان قاموا ببيانٍ أنهم تأثروا من جماعة الاخوان المسلمين في مصر والاعتراف بجرائمهم عن هذه الطريقة فيتلقون ببعض المساعدات ويعاملون معاملة أخرى» كانت امراً مثيراً للاهتمام جداً. ومع ذلك الوثيقة المشخَّصة الملموسة الوحيدة لتوجيه هذه الاتّهامات للمتَّهمين واعتقالهم بها هي البيان حول طلب سلطةٍ ديموراطيةٍ قابلةٍ للمراقبة فقط ليس الا. ولم يُتسنّ الوصول الى دليلٍ ملموسٍ وبرهانٍ قطعي محددٍ لتلك الإتهامات غير ذلك البيان الصادر. ولهذا السبب، يُعتقد أن هذه القضية تم الشروع بها بغاياتٍ سياسيةٍ لأجل هضم أعضاء الفكرة المعارضة في دولة الامارات العربية المتحدة، وأنها تستمر لتلك الاهداف.

يعزز نظرية أن المقاضاة سياسية البدء في الاعتقالات بعد التغييرات التي شهدها قانون «العقوبات للأشخاص المسلحين وغير المسلحين الذين يدعون للقيام ضد الحكومة»، إذ لفِّق ليتناسب مع مقتضى القضية.

تعزز أيضا أن المقاضاة سياسية كلمة «نربيهم» لسلطان بن قاسم في إذاعة قاصدا بها معتقلي القضية. من جهة أخرى تصريحات مسؤولي رأس الخيمة تعزز أيضا إدعاءات أن للقضية أسباب سياسية.

تبين من خلال لقاءات مع مسؤولي بعض السفارات الأجنبية أن مسؤولي الأمن أضلوهم ببيانات خاطئة قائلا: «إن المعتقلين هم مواطنون مصريون». بهذه الطريقة حاولوا أن يحدثوا انطباعا بأن المتهمين قد تأثروا من أحداث مصر.

من الأمور الملفتة للنظر هو كون المتهمين ناشطون في مؤسسة إغاثية، تم تأسيسها عام ٥٧٩١ برخصة من الحكومة، وكونهم أصحاب وظائف فعالة ومحترمة في المجتمع، وذوي خلفية ثقافية واسعة.

يمكن القول بأن المشكلة السياسية في الإمارات العربية المتحدة هي أن الدولة لا تدار حسب المؤسسات والقوانين. فحسب هؤلاء الذين يفكرون بهذه الطريقة لا يوجد تعريفا لمهمات قياديي الدولة. ويرى أن فتح دعوى قضائية والقيام باعتقالات من وراءها ضد متهمين ليس لديهم تصرفات متطرفة، أمر يثير انتقادها واعتبارها سياسية. ومن الأمر الملفت للنظر أيضا تزامن بدء هذه الدعوى القضائية والاعتقالات مع سقوط بعض حكومات دول الشرق الأوسط وأفريقيا.

يرجع المعتقلون المسألة إلى عام ٧٠٠٢، إذ التحريض في الإمارات العربية المتحدة بدأ تلك العام حسب رأيهم. يشار إلى أن مجموعة تدعى «مركز البحوث» القادمة من المملكة العربية السعودية هي التي ترأست التحريض في الإمارات العربية المتحدة. ويشار إلى أن هذه المجموعة قام بإشاع بيانات سلبية عن جماعة الإخوان المسلمين في مصر، والتي تحكمها حاليا. ويشار أيضا إلى أن «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» كانت تدعى إليها حتى ذاك التاريخ «الدعوة

للإصلاح»، ولكن بعد الاتهامات الموجهة إلى منتسبيها صار تدعى إليها «الإخوان المسلمين». من ناحية أخرى يشار إلى أن المجموعة المسماة بـ»مركز البحوث» كانت تنشر نشرة ضد الحزب السياسي للإخوان المسلمين، وتصف كثيرا من انتقادات الحزب لجمعية بـ»السياسية» وتنشرها وكأنها جريمة. حتى انتقاد عدم وجود عدالة في جمع الضرائب كان توصفه بالسياسي وبالتالي جريمة.

حسب ما قاله أحد المعتقلين فإن النائب العام الذي يجري التحقيقات في القضية إدعاء ما يلي: «(...) خلال ٥٣ عاما دربوا الأولاد ذوي الذكاء العالية، وأخذوهم على المخيمات الصيفية والعمرة، وقاموا بالتحضيرات اللازمة ليصبحوا مسؤولي وقياديي رافع المستوى، وبهذه الطريقة يتحكمون على كل المناصب في الدولة».

وحسب ما قاله أهالي المعتقلين فإن الاتهام الضمني الذي يوجه إلى كل المعتقلين في القضية هو: «في حالة استلام هؤلاء الحكم فإن النظام العشائري سوف تسقط ومعه الحكومة». هذه الإدعاءات وردت صريحة في أصل «تدقيق أسباب الاعتقال». وأشير إلى أن المعتقلين الـ١٦ كلهم قد سمعوا هذا الكلام.

يعتقد المنتسبون إلى «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» أن الجمعية لم ترتكب أية جريمة من وقت تأسيسها لغاية اليوم، وأن اليوم تم استهدافهم بسبب تمثيلهم لحركة التوعية الإسلامية في الإمارات العربية المتحدة.

تسبب بدء مقاضاة الذين وقعوا بيان تاريخ ٣ آذار ١١٠٢ قي تاريخ ٤ آذار ٣١٠٢، أي بعد عامين من تاريخ توقيعهم البيان، إلى ورود إدعاءات بأن المقاضاة أتت ثأرا لتلك البيان.

ذكر أن الضغوطات السياسية والانتهاكات الحقوقية لمنتسبي «جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي» بدأت عقب قول رئيس مصر السابق والمطاح حسني مبارك: «لا تقيموا وزنا لهؤلاء»، أثناء زيارته إلى الإمارات العربية المتحدة عام ٤٩٩١، قاصدا إياهم. وذكر أن حكومة دبي أغلقت الجمعية وبدأت تستخدم عقاراتها كصالات للحفلات والأفراح، منتهكة، بهذه الطريقة، حق الملكية بشكل مخالف للقانون.

أشير إلى أن ميزانية الإمارات العربية المتحدة هي ٠١ مليار دولار، ولكن هذا الرقم لا يتناسب مع إيرادات النفط، إذ صادراته اليومية تبلغ ٠٥٤ مليون دولار. يقال أن النفط يستخرج في الإمارات العربية المتحدة منذ ٠٦ عاما، وأن واردات النفط تذهب إلى عائلة واحدة. هذا ما يسبب لانتقادات بأن الموارد الطبيعية في البلاد تذهب هباء. وينتشر بين الشعب الإماراتي وبشكل شائع فكرة أن مثل هذه الانتقادات يعتبر جريمة ويعاقب عليها بشدة.

وأخيرا أشير إلى أن معتقلي القضية يُسألون باستمرار، أثناء تعذيبهم، عن «لماذا أتوا بمسألة تأسيس الخلافة»، سؤال يجيبون إليه بأن ليس لديهم القوة والإمكانيات ليحققوا تلك الهدف.

II- انتهاك للحقوق في الاعتقالات

الأشخاص المتهمون في هذه القضية تم اعتقالهم ضمن خطة للقوى الأمنية، وليس بسبب جرائم ارتكبوها. ولا يوجد قرار صدر من المحكمة أو النيابة العامة، الأمر الذي يجعل يُفكر أن هذه الاعتقالات كانت كيفية.

ذكر المحامون وأهالي المعتقلين أن أثناء اعتقالهم وبعده تعرض كل واحد منهم إلى انتهاكات لحقوق الإنسان، وأن حتى الآن لم يتسن للمعتقلين وأهاليهم معرفة السجن الذي تم حبسهم فيه. أول لقاء مع معتقلي القضية تم بعد ٨ – ٠١ شهور من اعتقالهم في غرفة النائب العام، وتحت رقابة من مسؤولين حكوميين. لا أحد لديه معلومات مفصلة عن الأوضاع الصحية للمعتقلين. يوجد فحوصات طبية معروفة يجب إجراءها في مثل هذه الاعتقالات، ولكنه لا يوجد أي قيد أوتقرير لهذه الفحوصات، الأمر الذي يثير للقلق.

وحسب ما أفاده محامون وأقارب المتهمين، فإن كُلا منهم تم اعتقالهم إما أثناء ممارستهم لأعمال الحياة اليومية أو أثناء ممارسة وظائفهم في مؤسسة رسمية. أغلب المتهمين معروفين لدى الشارع الإماراتي.

أشير إلى أن بعد ما حدث في مصر تغيير في الحكم بدأت الضغوطات والاعتداءات في الإمارات على المعارضين بشكل عام. وحسب بيان لأهالي المعتقلين، فبعد مرور الزمان هذه الاعتداءات تحولت إليهم أيضا. واحد من هذه الضحايا هو عبد الرحمن حبيبي وعائلته. بدأت الاعتداءات على عبد الرحمن، الذي يبلغ من العمر ٤٥ سنة، وأهله قبل اعتقاله بعدة أشهر. بدأت السلطات مضايقتهم، وخاصة مضايقة ابنه، أثناء مغادرتهم وقدومهم إلى بلاد. لم يتمكن من الحصول على وظيفة في المؤسسات الحكومية، ومنع من حق التعليم. أثناء ذهابه إلى العمرة مع زوجته وأمه تم اعتقاله من قبل شرطة المطار في الساعة ٠٣:٧٠، وانتظر في مخفر المطار لغاية الساعة ٠٠:٢١، الوقت الذي تم فيه الإبلاغ عن اعتقاله. وعند سؤاله حول إذ ما كان قد صدر قرار في حقه بتوقيفه تم إبلاغه بأنه لا يوجد مثل هذا القرار في حقه.

معتقل آخر هو صالح الظفيري (٤٥)، مدير مدرسة ومؤسس «مؤسسة رأس الخيمة للقرآن الكريم وعلومه». ومن أشغاله أن يلقي المواعظ في الجوامع ويخطب أيام الجمعة فيها. بدأ مرحلة اعتقاله لما منع من السفر إلى الخارج، وقبله منع أولاده من حصولهم على وظائف رسمية. تم اعتقاله في ٢١٠٢ في بيته. يُعتقد أن سبب اعتقاله هو: «انتقاده منع بعض المتهمين، الذين تم اعتقالهم دون قرار محكمة أو حكم في حقهم، من حقوق المواطنة، وبيانه أن هذه المعاملة مخالفة لحقوق الإنسان». أما التهم الموجهة إليه رسمية فهي: «توظيف الدين لمصالح سياسية، ونشر الفترة بين الناس من خلال وظائفه الدينية. أخلي سبيله بأمر من الأمير بعد ثلاثة أسابيع من اعتقاله. بعد ٣ أشهر من إخلاء سبيله تم اعتقاله مرة أخرى في تاريخ ٢١٠٢ / ٤٠ / ٩٢ في بيت أمير رأس الخيمة. أُجبر على

الإقامة الجبرية في غرفة من غرف قصر أمير رأس الخيمة من ٩٢ نيسان لغاية ٩ أيلول ٢١٠٢، و في تاريخ ٩ أيلول ٢١٠٢ تم نقله من تلك الغرفة في القصر إلى أبو ظبي. يُعتقد أن كونه شخصية معروفة في البلد وقريب لأمير رأس الخيمة أمر جعل انتهاكات الحقوق مرتكبة في حقه أثناء توقيفه واعتقاله أقل من المرتكبة في حق معتقلي القضية الآخرين.

معتقل آخر هو سلطان كايد القاسمي (٥٥)، مؤسس جامعة الاتحاد الخاصة عام ٩٩٩١. شغل منصب مدير عام في عدة وزارات في رأس الخيمة، وله دكتورا في السياسة التعليمية والتنمية الوطنية. في نفس الوقت هو رئيس شعبة جمعية الإصلاح والتوجيه الاجتماعي في رأس الخيمة، وللجمعية ٤ شعب في الإمارات. اعتقل في ٠٢ نيسان ٢١٠٢ من قبل أشخاص مسلحين يرتدون زي مدني اقتحموا منزله. وكما أنه لم يُبين أي سبب للاعتقاله أثناء عملية الاعتقال، فإنه لم يُنظم أيضا أي ضبط يثبت اعتقاله.

أما المعتقل محمد عروق، فهو محامي ولديه درجة الأستاذية. اعتقل في حين إشعاله لمنصبي رئيس نقابة المحامين وعميد كلية القانون في جامعة الإمارات العربية المتحدة. هو أحد المفكرين الذين وقعوا بيانا يطالب فيه بـ»منح الكل حق التصويت والانتخاب، وتحويل البرلمان من كونه مجلس استشاري محض إلى مجلس فعال» قبل الانتخابات البرلمانية لعام ١١٠٢. يسود رأي أن هذا البيان استخدم ضده من قبل وسائل الإعلام التي كانت تتحرك بأوامر من قوات الأمن، حيث الاعتقالات بدأت بعد ما نشر أخبار ضد أعضاء ومنتسبي الجمعية من قبل هذه الوسائل.

في بداية القضية تم اعتقال ٤٦ متهما، وأخلي سبيل ٠٣ منهم لمقاضاتهم من غير أن يكونوا موقوفين، وعدد النساء المتهمات في القضية هو ٠١، بينما يقال أن بعض المتهمين ما زالوا هاربين.

أشير إلى أنه لا يوجد قي القضية حد محدد لمدة توقيف واعتقال المتهمين، حيث يتم تحديد مدة التوقيف من قبل مسؤولي الأمن الذين يمددونها كيفما شاءوا. أشير أيضا إلى أن مدة النظر في قرارات تمديد مدة التوقيف في الإمارات العربية المتحدة يجب أن لا تتجاوز ٠٣ يوما، بينما في هذه القضية استغرق النظر في قرار تمديد مدة توقيف المتهمين ٤٣ – ٥٣ يوما. يقال بأن بعض المعتقلين لم يكن لديهم ملف حتى ينظر فيه، ورغم ذلك قررت المحكمة باستمرار حالة اعتقالهم. ولم يؤخذ بعين الاعتبار ولا واحدة من كل الاعتراضات التي قُدمت إلى المحكمة اعتراضا على قرارت الاعتقالات.

أفيد بأن أحكاما للقانون قد انتهكت، حيث أنه لم يُحترم المدة الأقصى للتوقيف المسموحة في قوانين الإمارات العربية المتحدة. ورغم أن المدة المحددة في قوانين الإمارات العربية المتحدة تخالف، وبشكل صريحة، المبادئ العالمية، فحتى هذه المدة لم تحترم حين اعتقال المتهمين. أُدعي أن بعض المعتقلين ظلوا في حالة الاعتقال من ٦١ تموز ٢١٠٢ ولغاية ٣٢ كانون الأول ٢١٠٢، أي ٥٧١ يوما، دون أن يصدر في حقهم أي قرار باعتقالهم.

٥ من المعتقلين تم اعتقالهم دون قرار من المحكمة، ولا يعرفون بمذا يتهمون به، يعتقدون أنهم تم الالتحاق بهم إلى القضية بقرار من النيابة العامة.

أشير إلى أن ضابطا مسؤولا في القضية عرض على بعض المتهمين وثيقة تنص على قبولهم بمغادرة البلاد، وأنه طلب منهم أن يوقعوها، محذرا إياهم أنه في حالة رفضهم توقيعها سيتم اعتقالهم، وأن لديهم ٥١ يوما كمهلة لتوقيع الوثيقة، ولكنهم رفضوا توقيع وثيقة كهذه، ما أدى إلى اعتقالهم بتهمة عدم مغادرتهم للبلاد، الأمر الذي يجعل يُفكر أنه لا يوجد تهمة حقيقية وجدية ضد المتهمين.

تم اعتقال محمد دواء العدولي، وهو حاكم من أعضاء القضاء، من قبل قوات الأمن لمدة ٥ شهور وبدون قرار محكمة، أثناء ممارسة وظيفته داخل المحكمة.

تم اعتقال أحمد يوسف أبو عطبة الذهبي، وهو حاكم من أعضاء القضاء، أيضا بنفس الطريقة.

ذكر أنه لم يتم مراعاة مدة النظر في قرارات الاعتقالات، المحددة في قوانين الإمارات العربية المتحدة كشهر واحد، وأنه لم يُسمح لمقابلة المعتقلين إلا في حضور الحاكم.

تبين أن أجهزة للتنصت وضع سريا في منازل أكثر المعتقلين. وأرانا قريب أحد المعتقلين أجهزة للتنصت وجدها في منزله.

ذكر أيضا أن المعتقلين تعرضوا للتعذيب، وأنهم استجوبوا تحت معاملة غير إنسانية، وأنهم أجبروا على توقيع وثائق تنص على إقرار المتهمين بالتهم الموجهة إليهم.

III– المتهمون وتواريخ اعتقالهم

حسب المعلومات التي حُصلت عليها، فإن قائمة المتهمين وتواريخ اعتقالهم هي كالآتي:

الرقم التسلسلي	الاسم	تاريخ اعتقاله
١	إبراهيم إسماعيل إبراهيم محمد إلياس	٦١\٧٠\٢١٠٢
٢	سالم حمدون الشاهي	٧١\٧٠\٢١٠٢
٣	عمران علي حسن الرضوان	٦١\٦٠\٢١٠٢
٤	محمود حسن محمود أحمد الحسيني	٦١\٧٠\٢١٠٢
٥	عيسى مازود عبد الله الساري	٧١\٧٠\٢١٠٢
٦	راشد عمران الشمسي	٦١\٧٠\٢١٠٢
٧	طارق إبراهيم عبد الرحيم القاسم	٧١\٧٠\٢١٠٢
٨	عيسى خليفة أحمد السويدي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٩	جمعة سعيد جمعة بن درويش الفلاسي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٠١	حامد حسن رقيد العالي	٥٢\٧٠\٢١٠٢
١١	طارق حسن عبد الله الغطاني	٥٢\٧٠\٢١٠٢
٢١	عبد الرحيم محمد عبد الرحيم الزروني	٥٢\٧٠\٢١٠٢
٣١	عبد السلام درويش المرزوقي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٤١	عدنان عبد الكريم محمد جلفر	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٥١	محمد عبد الله محمد عبد النقابي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٦١	مصباح درويش جمعة الرامشي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٧١	نجيب أحمد عبد الله أميري	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٨١	عبد الله عبد القادر الهاجري	٦١\٧٠\٢١٠٢
٩١	راشد محمد عبد الله الركن	٦١\٧٠\٢١٠٢
٠٢	حسن منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
١٢	محمد علي صالح المنصوري	٦١\٧٠\٢١٠٢
٢٢	محمد عبد الله الركن	٧١\٧٠\٢١٠٢
٣٢	خالد محمد عبد الله الشيبة	٦١\٧٠\٢١٠٢
٤٢	سلطان بن كايد القاسمي	٠٢\٤٠\٢١٠٢
٥٢	خليفة هلال سعيد النيمي	٧١\٧٠\٢١٠٢
٦٢	فؤاد محمد عبد الله الحامدي	١٣\٧٠\٢١٠٢
٧٢	طارق إبراهيم عبد الرحيم القاسمي	٩١\٧٠\٢١٠٢
٨٢	بدر عبد الرحمن عبد الله حسين	١٣\٧٠\٢١٠٢
٩٢	سعيد ناصر سعيد عثمان الواحدي	٥٢\٧٠\٢١٠٢

٠٣	عبد الله سيفي محمد سيفي (...)	٠٣\٧٠\٢١٠٢
١٣	علي حامد علي راشدي النامي	١٣\٧٠\٢١٠٢
٢٣	خالد محمد يوسف اليماهي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٣٣	عمران علي حسن الرضوان	٦١\٦٠\٢١٠٢
٤٣	محمود حسن محمود الحامدي الحسن	٦١\٧٠\٢١٠٢
٥٣	عبد الله نصيب كرامة الجابري	٧١\٨٠\٢١٠٢
٦٣	نجيب أحمد عبد الله أميري	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٧٣	جمال يلسيم الشركي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٨٣	أحمد يلسيم الشركي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٩٣	محمد عبد الرزاق الصادقي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٠٤	أحمد غيث السويدي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
١٤	أحمد يوسف عطبي الزعبي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٢٤	صالح محمد صالح الظفيري	٩٢\٤٠\٢١٠٢
٣٤	علي حسين الأحمدي	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٤٤	شاهين عبد الله حسني	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٥٤	حسن منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٦٤	حسين منيف الجابري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٧٤	عبد العزيز حارب المحيري	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٨٤	راشد حلفان عبد بن سبت علي	٨٢\٨٠\٢١٠٢
٩٤	حسن علي عبد الله النجار الحمادي	٦١\٧٠\٢١٠٢
٠٥	عبد الرحمن أحمد الحديدي	٦١\٧٠\٢١٠٢
١٥	أحمد سيفي المطاري	١٣\٧٠\٢١٠٢
٢٥	سيف محمد علي	٤٢\٧٠\٢١٠٢
٣٥	أحمد صقر محمد أبو السويدي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٤٥	إبراهيم المرزوق محمد سيف المطاري	٦٢\٣٠\٢١٠٢
٥٥	محمد سيف المطاري	
٦٥	سيف محمد سيف العطر الزنهاني	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٧٥	خالد محمد يوسف اليماهي	٠٣\٧٠\٢١٠٢
٨٥	حسن محمد حسن أحمد الحامدي	٠٣\٧٠\٢١٠٢

استمر ورود الأنباء بوقوع مزيد من الاعتقالات أثناء تحضير التقرير

IV- إدعاء أن المشتبه بهم عذبوا

كل المتهمين يدَّعون أنهم تعرضوا للتعذيب أثناء اعتقالهم، يشار إلى أن الضرب والإهانة وتصرفات مهينة للكرامة استمرت طيلة التوقيف والاعتقال.

يقال أن أحمد يوسف أبو عطبة الذهبي، رغم منصبه كحاكم وكونه عضو من أعضاء القضاء، تعرض لتعذيب شديد، حيث أدخل بين أظافره أسلاك حديدية حادة وجعل ينتظر، وتلقى تهديدات باستئصال أضافره في حالة حرك رجليه، ما أدى إلى استمرار نزيف الدم جراء ذلك التعذيب حتى اليوم.

المعتقل عبد الرحمن الخطيبي طبيب اعتقل في تاريخ ٢١٠٢ \ ٧٠ \ ٦١، وفي تاريخ ٢١٠٢ \ ٧٠ \ ٩١ أصيب بنوبة قلبية، فأجري له عملية جراحية في مستشفى مستخدما اسما مزورا بعد إخفاء هويته الحقيقية. لم تبلغ عائلته عن هذه العملية، كما لم يستأذن، لا منه ولا من عائلته، لإجراء العملية، ولم يعطى أية معلومات حول العلاج اللازم اتباعه بعد العملية.

المعتقل فؤاد حمادي أصيب بنزيف في معدته جراء الضغط النفسي الذي تعرض إليه. اشتكى إلى الحاكم بأن إنارة حجرته قوية ولا يستطيع النوم، ولكن مشكلته لم يحل. ونقل إلى مستشفى وأجري له عملية بسبب نزيفه في المعدة دون أن يبلغ عائلته.

أفاد المتهم المعتقل محمد مصبح الرميدي أنه تعرض إلى مسبات وشتائم وإهانة مستمرة أثناء استجوابه في المركز الأمني. وأفاد أنه تعرض إلى إهانات مستمرة من قبل مسؤولي الأمن الصارخين عليه: «أنتم أولاد حسن البنا، لا يمكنكم أن تكونوا مواطنين».

أشير إلى أنه قيل للمتهم خليفة هلال الرسيمي: «سننتهك عرضك إذ لم تقر بالتهم الموجهة إليك».

أشير إلى أن د. إبراهيم إسماعيل الياسين تعرض لإهانات كثيرة، وقاموا بتهديده بمثل: «سنأتي بزوجتك عريانا ونعملوا معها ما نشاء».

وذكر أنه تم إبلاغ محاميي المتهمين حول هذه التصرفات غير الإنسانية، وأن المحامين قدموا إلى المحكمة أكثر من ٠٢ طلبا مطالبين فيها بالتحقيق في هذا الخصوص دون جدوى.

يقال أن المعتقل هامش السامي يعاني من ألم في العمود الفقري، وبسبب هذه المرض يصعب عليه المشي. منع أثناء اعتقاله من تناول الأدوية التي من الضروري تناولها، الأمر الذي أدى إلى زيادة آلامه وعدم قدرته على المشي.

يشار إلى أن المعتقلين حبسوا في جحر مساحتها ٣ × ٢ م^{٢}، ليس فيها حمام، مغسلة، سرير أومقعد، إلا سادة وحصير على الأرض، ويصعب فيها أداء الواجبات الدينية بسبب ضيق المكان.

ذكر بأن كثيرا من المعتقلين أصيب بآلام في المفاصل بسبب نومهم على الأرض، وأصيبوا أيضا بأمراض في العظام بسبب التبريد الزائد بالمكيفات. ويذكر أن وجوه الموقوفين في هذه الحجر بدأت تصفر، وتظهر ودوائر من لون الأرجواني حول عيونهم بسبب هذه الحجر غير المؤهل لعيش البني الآدمي فيها. ذكر بأن أحد المعتقلين في هذه الحجر فقد ٥٣ كغ بسبب الظروف المعيشية المذكورة آنفا، الأمر الذي جعل حياته تدخل مرحلة خطيرة.

ذكر بأن المتهمين كانوا يستمعون وبشكل مستمر إلى بكاء آخرين أثناء تواجدهم في الحجر، وأن هذا البكاء والصراح، من مثل: «انقذوني»، كان لأشخاص معروفين من معتقلي القضية.

ويذكر أن صوت صراخ المرأة عند الولادة كانت تسمع للمعتقلين لزيادة الخوف والقلق فيهم.

عرض على المعتقلين إمكانية استخدام أداوات مثل القلم، الكتاب، الهاتف والتلفاز، الممنوعة للمعتقلين، في حالة تعاملهم مع قوات الأمن، ووعدوا بمزيد من الإمكانيات في حالة إقرارهم انتماءهم لجماعة الإخوان المسلمين.

أشير إلى أن وجه المعتقل سلطان كايد القاسمي تشوه جراء التعذيب وسوء المعاملة، ولهذا السبب زيارة أهله له كي لا يحزنون من حاله. وأشير أيضا إلى أن حياة هذا المعتقل في خطر، إذ ما يزال يفقد وزنا.

وأشير إلى أن المعتقلين أثناء لقاءهم مع أهاليهم يقفون في جحر ضيقة جدا وعيونهم مغطاة، موصفين هذه الجحر بـ»أوسع بقليل من القبر».

يشار إلى أن المعتقلين تعرضون إلى معاملات غير إنسانية حتى في الأوقات التي لم تعذبوا فيها.

يشار أيضا إلى أن لمبات عالية الإضاءة تستخدم في حجر مساحتها ٣ × ٢ م^{٢}، ولا يوجد نافذة أو حمام في الحجر، وبهذا سبب فإن على المعتقل الذي لديه حاجة أن ينادي الحارس ويخبره بحاجاته، وحينئذ الحارس هو الذي يقرر متى يستطيع أن يقضي حاجته. الحراس يتأخرون في تلبية احتياجات وطلبات المعتقلين حتى يتعذب أكثر. ويذكر أن المعتقلين أثناء ذهابهم لقضاء حاجاتهم يخلع ملابسهم ويتركون فقط مع السراويل، وبعد ٢ – ٣ دقائق من دخولهم الحمام

يبدأ الحراس بمطالبهم بالخروج.

تعرض المعتقل راشد عروق إلى التعذيب لمدة ٤ – ٦ ساعات خلال ثلاثة أسابيع، والذين شاهدوه آخر مرة ذكروا بأنه كان مسطحا على وجهه بسبب التعذيب.

لم يُحصل على أي خبر من رشيد آروك الذي هو من المعتقَلين لمدة خمسة أشهر ونصف (٥،٥ شهر) إعتباراً من تاريخ إعتقاله، ولم يتم تثبيت المكان الذي أعتقل فيه او أين هو. كما لم يتم تثبيت إعتقاله الا بعد خمسة أشهرٍ ونصف، وسمح له بالاتصال الى اهله عن طريق الهاتف بعد ثلاثة أسابيع من ذلك التاريخ لمدة دقيقتين ليخبرهم بأنه معتقَل ومقبوضٌ عليه. ويتم تقديم إلتماسات وعرائض الى ثلاث مراجع وسلطات مختلفة عن طريق المحامي لأجل معرفة مكان إعتقاله. لكن رفضت الطلبات المطلوبة بهذه العرائض والالتماسات، كما ذُكِر بأن المحامي وأهل المعتقَل قد هدد لأجل عدم تكرار هذه العرائض والطلبات. وقد أجيب أهل المعتقَلين وأقربائهم ومحاميوهم الذين سئلوا عن الحبس الذي يعتقل فيه المعتقَلون «بأنه لا يمكنهم معرفة مكان إعتقالهم، وأنه لا حق لهم في معرفة مكان الاعتقال والحبس» ويجب عليهم المنع من ذلك. يذُكِر أنه لم يتم الحصول على جوابٍ واحدٍ من السلطات ذات العلاقة بالرغم من تقديم قرابة سبعمأة (٠٠٧) صحيفة من العرائض والالتماسات بإسم المعتقَلين لأجل الحصول على معلومات في مواضيع مختلفة تتعلق بالمعتقَلين ومن أجل حماية المتَّهَمين. كما ذُكِر أن بعض المعتقَلين تعرضوا للإهانة والإساءة وأوسيئ الى كرامتَّهَم عند القبض عليهم وفي مدة إعتقالهم عن طريق تجردهم من ملابسهم وإخلاعها منهم، وقد عرضوا بعضهم لضوءٍ قوي بشكل غير طبيعي لمدة أربعةٍ وعشرين ساعة في من فردات (حجر/خلايا)، وأنهم لم يمكنهم النوم، ولوحظ في نتيجة ذلك تغيّرات غير طبيعية في عيون المعتقَلين.

كذا أُدّعي أن فؤاد الحمادى من المعتقَلين قد تغيّر لون أعينه بسبب تعرضه في من فردة لضوءٍ قوي غير طبيعي على الدوام والاستمرار وأن لون عيونه الذي كان أخضر قبل إعتقاله تغيّر وصار رمادياً فيما بعد الاعتقال. كما أصيب المعتقَل فؤاد الحمادى بالنزيف من المعدة في نتيجة تلك الظروف السالبة القاصية المذكورة في الحجرة، وأنه خضع للعملية الجراحية في معدته بسبب تلك النزائف. كذا يُدّعَى أن العديد من المعتقَلين خضعوا لعملياتٍ جراحيةٍ وتدخلاتٍ طبيةٍ جدية وخطيرة بما فيها عملية القلب الجراحية أيضاً. وأن معتقَلاً أصيب بالسكتة القلبية نتيجة الضغوط التي تعرض لها، وأُخضِع لعملية القلب الجراحية من دون رضاه بل وعلى الرغم منه. وقد اعتبر أهل هذا المعتقَل الذي لم تكن لديه أية شكوى صحية قبل الاعتقال إخضاعه لعملية القلب الجراحية حالة مشبوهة. وذُكِر أن الادوية التي تم إقتراحها من قبل الاطباء لما بعد العملية الجراحية أعطيت للمعتقَل وهو مربوط العينين، وأنه لم يكن على معرفة ولا على علم حول تلك الادوية التي أشرب إياها قهراً وكرهاً. وقد حكم في حق جميع المعتقَلين في المحاكمة التي تم عقدها في تاريخ ٣١٠٢,٤٠,١١ بنقلهم جميعهم الى الحبس العادي. وكان جميع المعتقَلين قد بقوا في الحجر والخلايا (من فردات) إعتباراً من القبض عليهم وإعتقالهم الى تاريخ ٣١٠٢,٤٠,١١. ويُدّعَى أن المعتقَلين تعرضوا في هذه الفترة للإهانة، والتذليل، والضغط، والتعذيب تلك التي ذكرت أعلاه.

قال المتَّهَم المعتقَل احمد غيث في المحاكمة : إنه تم تطبيق كافة طرق التعذيب وأسالبها المعروفة عليه خلال أربعة أشهر، وإنه وقّع على إفادةٍ كرهاً وتحت التعذيب بأنه حاول تغيير النظام والحكومة، وأما المعتقَلون الاخرون فتم القبض عليهم وإعتقالهم إعتماداً على هذه الافادة التي تم أخذها تحت التعذيب وكرهاً.

بيّن المتَّهَم أحمد غيث للمحكمة أنه ورفقائه معصومون ما قاموا بأي جرم ولا جريمة، وأن الافادة تم أخذها تحت التعذيب، كما طلب من المحكمة الحماية مبيِّناً ومحدِّداً بأنه وأهله معرضون للتهديدات والمخاطر. يذُكِر أن المعتقَلين تعرضوا للتعذيبات وتم تقيم العديد من الشكاوى حول ذلك للسلطات المعنية لكن بقيت هذه الشكاوى كلها بلا نتيجةٍ، وأنه لا يمكن القيام بفعل اي شيئ حول هذا الموضوع في القانون المحلي. وكذا ذُكِر أن المتَّهَمين يحسبون أنفسهم محقين معصومين غير مجرمين، وأنهم بقوا عاجزين لا يمكنهم إثبات عصمتَّهَم وأحقيتهم من ناحية القانون الداخلي.

يجب عدم إعتقال متَّهَم في حجرات فردية لوحده أكثر من خمسة عشر (٥١) يوماً بموجب الاتفاقية الدولية لمناهضة التعذيب التي وقعت عليها الإمارات العربية المتحدة أيضاً، وعلى الرغم من ذلك لقد أعتقل المتَّهَمون في حجرٍ ومن فردات لوحدهم طوال شهورٍ، وذُكِر من قبل أقربائهم وأهلهم بأن ألوان وأشكال أجسادهم قد تغيّرت نتيجة لذلك كما ذُكِر أعلاه.

ويُدّعَى أنه نشرت على شبكة الإنترنت وخصوصاً على وسائل الإعلام الاجتماعية من مثل تويتر والفيسبوك بيانات مهينة، وشتائم في حق المتَّهَمين وأفراد عائلتهم، وأوسيء لاى سمعتهم وأعلنوا خونة للوطن وعرضوا للإستهداف بهذه الطريقة.

III– إدعاء إنتهاك حق المحاكمة العادلة

أ– انتهاك قرينة البراءة

وأكّد باستمرار من قبل قوات الأمن أن المتَّهَمين خونة للوطن. كما ذُكِر أن مدير الامن والوزراء كلهم أجمعين قالوا في حق المتَّهَمين مراراً واستمراراً «إن هؤلاء خونة للوطنة ومتعاونون». ورفضت شكاوى ودعاوى جنائية التي تم رفعها في حق هؤلاء الذين قاموا ببيانات للتأثير على القضاء، كذا رفضت طلبات منع المنشورات والاعلامات الموضوعة للجريمة من ناحية التدبير.

قد ذُكِر خلال المالاقات والمفاوضات التي تم إجرائها أن الموظفين والمسؤولين الرسميين وعلى الخصوص حراس الأمن وموظفيه قاموا خلال

سنوات ألفين وسبعة وألفين واثنا عشرة (٢٠٠٢-٢١٠٢) بدعايات بذاتهم مباشرة او بواسطة بعض مجموعات أخرى على الحزب السياسي المسمى بالاخوان المسلمون الذي أسِّس في بعض الدول ولا سيما في مصر. وأنه تم ربط المتَّهَمين في هذه الدعايات التي قاموا بها بهذا الحزب السياسي وأعلنوا كأنهم خونة للوطن. وعلى الرغم من رفع الشكاوى والدعاوى في حق هؤلاء الذين قاموا بتحقير المتَّهَمين وإذلالهم والاهانة بهم، والناشرين للخبار الكاذبة لا أصل لها لكن لم تم القيام بأي إجراء طوال سنتين اثنتين. وتكونت بهذا السبب قناعة منتشرة بأن هؤلاء الذين قاموا بتلك الدعايات مرتبطون مع الدولة ويتم حمايتهم من قبل سلطات الدولة ومسؤوليها.

بعد انطلاق حملة التشويه و الاذلال التي بدأت من قبل فاستمرت باعتقالات الناس في ٢١٠٢,٧٠,٦١ و ذهب الامر الى اعتقالات اخرى و كانت اكثر هذه الاعتقالات مطبقة على افراد منسوبي جمعية الدعة الى الاصلاح الذين لا يهمهم الا تنمية المجتمع و السعي الى تطويرهم و وعيهم.

و قد اغلق موقع الانترنت الذي كان يشرف عليه و يديره المعتقل والمتهم أحمد منصور بعد نشر بعض الاخبار ضدهم في موقعه من قبل شركة أمن أمريكية تدعى blakwater التي تمارس و تزاول عملها في الشرق الاسط و بالاخص في العراق. و بعده تم اعتقال أحمد منصور اضافة الى استدعاء ٧ اشخاص الذين كانو يكتبون في هذا الموقع الى مديرية الجوازات و تم ابلاغهم بانهم اخرجوا من التوطين و سحبت منهم الجنسية. مع ان جميع ما صدر عنهم في نشرياتهم في ذلك الموقع ليس الا عبارة عن افكار و تعبيرات مصونة قيلت في اطار ونطاق حرية الفكر و التعبير. و الاشخاص السبعة الذين سحبت منهم الجنسية و اخرجوا من المواطنية جميعهم أساتذة جامعية منورين و لهم ثقل في مكانتهم و مستواهم العلمي.

و من جهة اخرى فان عملية سحب الجنسية لا تتم الا بعد موافقة الامير و اعلانه في الجريدة الرسمية الا انه هذه الاجراءات لم تطبق على السجناء و بعض المعتقلين الذين هم في السجن رغم تقدمهم برفع دعوى ضد القرارات التي اتخذت بشأنهم محتجا بانها غير مشرةعة و لا تطابق التعاملات الحقوقية بل تم رفضها.

ثم جميع افراد منسوبي جمعية الدعوة للاصلاح استدعيت الى مراكز الشرطة و افرض عليهم بالتوقيع على وثائق قدمت لهم هناك و تنص هذه الوثيقة بعبارة ,, ان جمعية الدوة للاصح هي حركة سياسية متماشية مع حركة اخوان المسلمين و نحن لذلك لسنا منهم''

ب-ادعاء عن القضاة بانهم نظرا لموقفهم لا يمكن ان يكونوا غير متحزين

هناك ادعاءات بأن قرارات الاعتقالات صدرت عن القاضي فلاح الهاجري حيث ان القضاة الذين حاكموهم لم يصدوا قرارا نحو الاعتقال فمن ثم اوتي بهذا القاضي خصيصا لهذا الامر

و كما ان القناعة الاغلبية و الاعتقاد الشائع في حال محاكمة المعتقلين بشكل منفتح وشفاف يستوجب الامر بالقرار على براءة جميع المعتقلين الا انه فقد تستمر المحاكمة تحت ظروف و اجواء صعبة و بعيدة عن الشفافية. حيث ان هذا الامر لوحظ و تم افادته من قبل كثير من اعضاء لجنتنا و انهم صرحوا بكامل الوضوح وبمشاهدتم عينا بان المحاكمة مستمر في ظل ظروف صارمة و خفية و غير عادية .

يتم تعيين القضاة الى المحكمة العليا الاتحادية بموافقة و تصديق المجلس العليا الذي يتكون من ٧ اشخاص تم اختيارهم من قبل الامارة و ٠٦- ٥٦ ٪ من القضاة متشكلين من مواطنين جمهورية مصر العربيية و الجزائر و السودان و بلاد المغرب العربي.و القسم الباقي الذي يشكل ٥٣-٠٤ ٪ من مواطنين الامارات العربية المتحدة.

و جميع القضاة الذين ليسوا من مواطني دولة الإمارات العربية المتحدة لا يمكن بقائهم في البلاد الا لمدة ثلاث سنوات. و و تصاريح الإقامة الصادرة للقضاة تعطى من قيل مديرية الامن . و القضاة الذين يأتون من الخارج يحصلون على راتب شهري اقل بـ٠٣ ٪ من القضاة المحليين. و كما يوجد اعتقاد شائع بان القضاة الغير مواطنين يزاولون تحت تأثير مديرية الأمن لدولة الإمارات العربية المتحدة. فلهذا السبب، ان القرارات الصادرة في هذا الصدد لا يمكن ان تخلى من عدم الحيادية والاستقلالية, بل انها قرارات متحيزة .

ت- الادعاء و الزعم نحو انتهاك حقوق المعتقلين في الدفاع

يدعى بان المحامون الذين سيقومون عن دفاع المعتقلين لسبب الضغوط الموجودة عليهم من قبل قوات الامن يمتنعون عن اخذ هذه المهمة.و كما يدعى بان ثلاثة من المحامين الذين رغب في الدفاع عن المعتقلين بعد الضغوط التي واجهوها من قوات الامن تراجعوا من هذه الوظيفة. وحسب الافادة ان الدعوى الذات ٤٩ يوجد لـ ٥٧ متهم محامي واحد و ليعض المتهمن محامي واحد يقوم بالدفاه عنهم نتيجة هذا الضغط الموجود عليهم. و يعتقد بان المتهمون لا يثقون للمحامين الذين تم تعيينهم من قبل الحكومة.

حيث امتنع المتهم مصبح الرميتي بأنه لا يريد اعطاء الافادة و البيان الا بوجود محامي ولذلك طب من المحكمة محام يدافع عنه.وبناء على اصرار

المتهم فان المحامي الذي استدعي لاجله تعرض للتهديد و انذاره بان لا يتدخل في اي شؤون من شؤون المتهم.

ومن جهة آخر ام المحامي الذي أتى من الكويت للدفاع عن المتهم الرحماني بعد اللقاء معه استدعي من طرف قواة الامن وجرى عليه التحقيق في الدائرة.

و أقوال عائلة المتهم عبد الرحمان الحبيبي تدل و تؤكد موضوع الضغوط على المحامين الذين يريدون التكلف بوظيفة الدفاع عن المتهمين.حيث ان العائلة تكلمت مع المحامي و اتفقت معه لاجل تعقيب الدعوى وفي أول الامر قبل المحامي هذه المهمة ولكن بعد الضغوط التي جرت عليه و تراجع من استلام هذه الوظيفة.

و حينما كان الاستاذ/البروفسور محمد عروق الذي تحمل وظيفة مدافع عن المتهمين المعتقلين و المنسوبين لجمعية الدعوة للاصلاح حيث قدم اعتراضاته للمحكمة بان القرارات التي اتخذت عن موكليه في سحب الجنسية منهم قرار غير مشروع و لا يجوز ذلك بل هو ايضا بعد هذه العملية احتجز من قبل رجال الامن و تم تعليق جنسيته أيضا.

و كما يجري بيانات اخرى نحوهذه الدعوى و منها بان المحامين الذين أرادوا توكيل المتهم و المعتقل محمد الصالح المنصوري للدغاع عنه في هذه القضية بناء على الضغوط والخوف و القلق انسحبوا من هذه المهمة.

اعتبارا من عملية الاعتقالات التي جرت على المتهمين تعرضوا الى الممانعة بتدقيق ملفاتهم باي وجه من الاوجه والحجج من قبل المدعي العام حيث انه أفاد بتاريخ ٧١ يناير ٣١٠٢ اعتقل ٤٩ شخصا بعد التحيقيق عليم تم نقلهم الى المحكمة.و في ٨٢.يناير ٣١٠٢ تم المراجعة من قبل المتهمين والمدافعين عنهم بطلبهم من المحكمة لتدقيق ملفاتهم و لكن بلا جدوى كان الجواب لا يزال ملفاتهم لم تصل اليهم بعد.لذا لا المتهمين و لا المدافعين لم يتمكنوا من الوصول الى ملفاتهم ولذلك لم يقدروا على استخدام حقهم الطبيعي في الدفاع عن أنفسهم.و بهذا الصدد نرى اخلال كبير و انتهاك شديد في موضوع حق الدفاع عن النفس.

و في تاريخ ٨٢.يناير ٣١٠٢ بناء على طلب عن لجنة الامم المتحدة تم الرد عليه بأن المحكامة لا تزال مستمرة و الملفات المذكورة تم تسليمها من قبل المحكمة في ٩٢.يناير ٣١٠٢ .

و قد تم اعتقال سبعة آخرون قبل الجلسة بيومين حيث لوحظ من كل ذلك أنه يتم الاعتقال و القبض على كثير من الناس دون النظر الى وجود أو اثبات عنهم اي جريمة و يوضعون في مساجين لا يعرف عن مكانه و لا مكان المسجونين وكما لا يوجد أي علم من عاقبة المعتقلين و ايم خ هم مسجونين كل ذلك يؤدي الى وضعية قلق و غير مؤمن.

بناء على طلب أقارب المعتقلين للحضور الى جلسات المحكمة و مشاهدة المحاكمة افرض عليهم بجلب أوراق وثائق كثيرة لتصعيب الامور حيث انه كثير من المقربين الى المعتقلين لم يتمكنوا من الحضور الى المحاكم لسبب عدم استطاعتهم الاوراق المطلوبة محتجا بانها ناقصة و غير مكتملة حسب المطلوب.وكما افرض على أقارب المعتقلين الذين يرغبون بالحضورالى جلسات المحكمة الاتيان بسياراتهم الخاصة الى موقف السيارات الموجود أمام وزارة العدل و يجب عليهم القيام بابلاغ رقم لوحات سياراتهم و نوعية السيارة التي ياتون بها الى الجهات المعنية وسيتم نقلهم من موقف السيارات الى صالة المحكمة بالسيارات الرسمية من قبلهم.

و أفادوا بانهم توسلوا الى هذه الطريقة في اتيانهم الى صالة المحكة خوفا من وقوع أي عمليات استفزازية من قبل امتدادات الامن المدنيين الذين يعرفون ,,بالبالطجية'' حيث انه كل هذه الامور تبين بوجود انتهاك و اخلال كبير في أحقية الانسان في حقوقه الاساسية المطلوب أن تكون بوضوح و شفافية كاملة.

يدعى بانه يوجد سجلات صوتية خاصة بالمتهمين وتلك السجلات الصوتية تم الحصول عليها بطرق غير مشروعة.

و المحامي الموكل عن ٥٧ شخص متهم لم يلتقي بموكليه كلهم الا ٥٤ شخصا فقط و٠٢ شخصا منهم لم يتمكن من الوصول اليهم,لذلك لم يستطع أن ينفذ وظيفته الاساسية في حق موكليهم الذين ينتظرون منه الدفاع بشكل تام.

في أول جلسة التي انعقدت حضر المحامي الموكل عن ٥٧ متهم الى المحكمة في تمام الساعة ٠٠:٩ وعند حضوره للمحكمة منع من جلب أي شيء و أوراق أو مستندات الى الصالة بما فيها أوراق و ملفات النتهمين.الا بعد ساعة و نصف بناء على صدور اذن من قاضي المحكمة أذنت له بالدخول باوراق الدفاع فقط.و لا يمكن القول بامكانية انجاز المحامين وظائفهم الاساسية تحت ظل هذه الاجواء و المدافعة عن حق موكليهم.

ث – وضع القيد على امكانية استخدام حق الدفاع

تم البيان على ان جميع المعتقلين اعتبيارا من تاريخ اعتقالهم حتىتاريخ فتح الدعوى ضدهم لم يتمكنوا من تواصلهم مع اي مدافع أو محام .و كما لم يتم الابلاغ عنهم مدة طويلة لا لاهلهم و لا لمحاميهم . اذ ان المعتقل راشد عروق اعتقل في تاريخ ٢١٠٢,٧٠,٦١ . و عندما جرى عملية الاعتقال لم يخبروا أهله و لعدم تواصله مع اي افراد العائلة ولا المحامون حتى عند المراجعة لمقام الادعاء العام كان الجواب '' انه ليس عندنا و لا في الامنية''و لم يعلم عنه الا بتاريخ ٢١٠٢,٢١,٣٢ بانه معتقل .

و المدة الاعتقالية التي تعدت اكثر من ٥ أشهر لم يرى اكثر المعتقلين أهاليهم الا بعضهم في الشهرين الاخيرين و ذلك لا يتعدى ٣ مرات فقط..

و المعتقلين فور القبض عليهم لم يسمح لهم الانتفاع من اي مساعدة حقوقية و لا حقوق قضائية و طوال الايام تعرضو للتحقيقات من قبل المدعين أو رجال الامن.و في هذه المدة الطويلة التي دامت فترة الاعتقال لم يتخاطبون باية أسئلة حول جمعية الدعوة للاصلاح بل كانت التحقيقات حول السؤال عن لماذا اخبر هذه التحقيقات للجمعيات و المؤسسات الدولية .

أكبر المتعقلين يسن ٤٦ و أصغرهم لا يزال في ٨١ من عمره. حيث ان المعتقل محمد زومر يبلغ ٨١ سنة من العمر

ج – الادعاء حول اخلال مبدأ العينية في الجزاءات

حيث نشهد وضد التدابير في حسابات المعتقلين على حساباتهم المصرفية و كثير منهم غير الاكتفاء بنفسه فقد وضع التدبير على حسابات أولادهم وأهليهم أيضا . و اضافة الى ذلك فقد منعوا رخصة البناء أو الانشاءات لبعض غير منقولات المعتقلين رغم انه مالكها و صاحبها. و لم يسمح لهم بانشاء أو اكمال بنائه .و كما يوجد بيانات حول المعتقلين الذين سحبت منهم الجنسية فقد سحبت منهم بطاقاتهم الشخصية و رخصهم لقيادة السيارة أيضا.و أيضا بسبب وضع اليد على تأمين الاجتماعي للمعتقلين و أهليهم كثير من هؤلاء المقربين لم يقدروا الانتفاه من تناول الخدمات الصحية رغم مراجعتهم بذلك.

و المدعى عليه عبد الرحمن الحبيبي بعد اعتقاله فقد وضع التدبير على حساباته المصرفية و كذلك وضع التدبير على حسابات عائالته و أولاده أيض. و لامتناعهم من اي مصروف يصرفونه من هذه الحسابات عانوا من ايجاد مصروفهم بذلك.

و عند علم ابنه بعدم استخدام حسابه فقد سأل مسؤولي المصرف عن سببه فأجابه المصرف اذهب راجع البنك المركزي و عند مراجعته للبنك المركزي أحالوا الامر لمقام الادعاء العام بشأنه.رغم ان المدعي العام صرح بانه لا يجوز وضع الرهن على حسابات أفراد عائلة المعتقل و ان الاجراءات المطبقة بهذا الخصوص غير مشروع و لكن لقد استمر التدبير و لم يفك. و رغم اقامة الدعوى ضد المصرف عن كيفية تعامله في هذا الخصوص مع مرور فترة طويلة لم تصل الدعوى الي اي نتيجة.و لم يتخذ قرار بشأنه.

و كذلك بالنسبة رخصة السيارة التي تستخدمها عائلة المعتقل بعد انتهاء مدتها أثناء المراجعة لتمديدها تعرضوا بعدم تمديدها لسبب كون الاب معتقل فلذلك لا يمكن تمديدها .و بعد هذه اللحظة لعدم تمديد رخصة السيارة الخصوصية فقد احتجزت من قبل رجال الامن حجة بانتهاء مدة رخصتها.

كذلك نفس المعاملة جرت في تمديد رخصة اذن المحل الذي انتهى مدته و عند المراجعة لتمديده عأنت العائلة مشاكل كثيرة لهذه الاسباب . و خاصة في نيل دفاتر الشيكات من البنوك و في معاملة تمديد اقامة العمال الذين يعملون لدي اهل المعتقلين و في كافة الاجراءات الرسمية و الحكومية تعايشوا بكثير من الامتناعات البرقراتية في شؤونهم و اعمالهم التجارية

و بنت المعتقل فؤاد حمادي السيدة نواف حمادي بناء على تفوقها في المدرسة حصلت على منحة دراسية من الامير و لكن لقد سحبت منها هذه المنحة أيضا و كذلك بنت المعتقل محمد الصديق الانسة وفاء محمد سحبت منها المنحة التي حصلت عليها .

و من جهة اخرى فان نواف حمادي بنت المعتقل فؤاد حمادي تم تجهيز فلم فيديو من مصدر لم يعرف منشاؤه و تم نشره في احد منتديات الانترنت ثم ارتفع من هذا الموقع . و في هذا الفيديو يدعى بان نواف فؤاد لها علاقة باخوان المسلمين في مصر اشتركت في فعاليات عديدة ضد الحكومة و غيرها من الادعاءات الغير الصحيحة و ليست لها اي اصول اذ ان الرسوم و الصور التي استخدمت في هذا الفيديو هي لقطات من مناظرة و مصابقة دولية التي يرعت فيها المتهمة تمثيلا الامارات العربية المتحدة في دولة قطر.

كما يفاد بان السيدة زوجة المعتقل و المدعى عليه حسين النجار امرأة لديها دوكتوراه في الفيزيا و هي الوحيدة في خبرتها العلمي بين جمع أشخاص الذين يعملون في هذه المنطقة من نوعها. الا أنه في عام ٠٠٠٢ اضطرت الى التعاقد و لذلك منذ ١١ سنة تخلت عن العمل و عندما كانت تعمل لدي وزارة التربية والتعليم عينت الى وزارة أخرى من غير رغبتها في ذلك و المكان الذي عينت اليه لم يتركوا لها اي فرصة للعمل بمهنتها لذلك أجبرت بأخذ معاشها الشري من دون مزاولة اي عمل.

و في يوم الجلسة للمحكمة أي في ٤٠ مارس ٣١٠٢ عندما كنا عند اهالي المعتقلين الذين كانو ينتظرون المحكمة في موقف السارات المجاورة للمحكمة و عند محادثتنا معهم لقد تم مشاهدتنا بعيننا على اعتقال ولدين / ابراهيم الصديق و محمد الحديدي لسبب حملهم شنط مكتوبة عليهم باللغة الانجليزية ,,we are with you ,, أي نحن معكم .

و عائلات المعتقلين الذين كانو منتظرين في موقف السيارات المجاورة لمنى المحكمة لقد تعرضو بانذار من قبل رجال الامن على عدم اجتماعهم في مكان واحد و منعوهم من الوقوف مع بعض اكثر من ثلاثة اشخاص و عند تعديهم هذا العدد سيعتبرون بأنهم قاموا بفعاليات احتجاجية ضد الحكومة و كل ذلك جاري أمام عيوننا.

و كثير من أهالي المعتقلين و أسرهم أفادوا بأنهم متعرضين كثرا في جو الانترنت عن طريق مواقع التويتتر و غيرها الوسائل العلام الاجتماعية من المواقع اللالكترونية الى الذل و السب و أنهم خائنين للوطن و مستهدفين لهجمات كافة الاحتقار في شأنهم بذلك.

ح – حظر المقابلة للحتجزين

أفاد كثير من عائلات المعتقلين بقلقهم و خوفهم عما يحصل في أهليهم اذ كثير منهم لا يعلمون اهلهم اين و في اي سجن هم معتقلين و بعضهم يعبر عن قلقه بأنه لا لا يعلم انه هل في السجن أم لا و

التي يحتجز فيها المعتقلون لشهور، لم أقارب المعتقلين في السجن، أو حتى مقدار الوقت في السجن، وليس لديها معلومات

حول ما إذا كانوا قد أعربوا عن قلقهم.

و كما ان كثير من المعتقلين هم أيضا ليس لدبهم علم في اي سجن هم مسجونين حيث انه حسب البيانات و الافادات المتححصلة يقال انهم أثناء خروجهم من الحجرات تشد عيونهم و أثناء انتقالهم الى أى مكان اخر ايضا يذهبون بشد عيونهم و من دون علمهم اين هم ذاهبون.

كما تتحقق المقابلات التي تتم بين المعتقلين و عائلتهم أو محاميهم في غرفة المدعي العام , غير انه في كثير من الاحيان يمتنعون المعتقلين بحجج شتى في مقابلتهم مع أهليهم أو محاميهم. و عند السماح بذلك لا تتم هذه المقابلة الا في غرفة المدعي العام. و في مقابل المراجعة لدي المدعي العام المتواجد في المحكة عن معرفة المعتقلين بمكان وجودهم في اي سجن يتواجدون. كان الرد دائما من المدعي العام بعدم معرفته بمكانهم . ولاجل احتجاز المعتقلين في حجرات و أماكن غير معلوم فجميع المحاولات التي عملت لاجل رفع هذا الخصوص كانت محاولات بلا جدوى و لم ينظر اليها بعين الاعتبار.

حتى بعد تاريخ السماح في مقابلة المعتقلين مع أهليهم لم تتعدى هذه المدة سوى ٤ أو ٥ دقائق فقط .و في أثناء هذه المقابلات جاء الصرح من المعتقلين بأنهم محجوزين في حجرات منفردة و لم يتمكنوا من رؤية المعتقلين الاخرين أبدا.

و حتى في بعض الاسئلة الموجهة للمعتقلين كانت عند زيارته لبيته ,, لمذا كنت تتردد كثيرا في الذهاب الى بيتك في تركيا ملتمسا بالتهمة .

و حسب افادة نواف فؤاد الحمادي بنت المعتقل فؤاد الحمادي منذ اعتقال والدهم الذي يبلغ الى ٠٧٢ يوما لم يتم اللقاء بينهما الا ٣ مرات فقط و كانت تلك اللقاءات في غرفة المدعى العام و ذلك بصحبة الموظفين الرسميين .

جاء البيان بان دولة الامارات العربية المتحدة وقعت الاتفاقية العالمية لمناهضة التعذيب . و على الرغم من التوقيع على هذا العقد لقد انتهكت هذه الاتفاقية بقيامها بالتعذيب و تطبيق سوء المعاملة للمتهمين التي أدلة بها أقارب المعتقلين و بيانات النحامين في ذلك.

د – وضعية النساء المتهمات

عند اجراء التحقيقات لقد القي القبض أولا على الرجال و فيما بعد في شهر ديسمبر ٢١٠٢ و شهر يناير ٣١٠٢ بدأت التحقيقات نحو النساء.و في هذه التحقيقات تم جمع النساء اللاتي هن أعضاء لجمعية الدعوة للاصلاح من قبل رجال الامن و في أثناء ذلك أخذت جوازات السفر و بطاقاتهم الشخصية منهم.و النساء المتهمات أطلق صراحهن بعد أن اخذت منهن جوازاتهن . وفي هذه الدعوى لا يزال يوجد ٣١ امرأة متهمة و مدعية عليها . وأطلق صراح تلك السيدات بالكفالة حيث سحب منهن جوازاتهن و يطبق عليهن قيودات على استخدام حقوق المواطنة .

حتى في ظل الظروف الطبيعية و رغم وجود قيودات و تشددات مكثفة للمناورات السياسية على الرجال في الامارات العربية المتحدة لقد يوجد ٣١ امرأة متهمة بتهمة تشبثهم في محاولة قلب نظام الحكم و لا تزال المحاكمة مستمرة.

القسم الثالث

طلب لجنتنا الاستماع و متابعة الجلسات

بناء على طلب من أقارب المتهمين توجهت اتحاد اللجنة الدولية للحقوقيين أمام مبنى وزارة العدل لمشاهدة الجلسة المنعقدة في ٤ مارس ٣١٠٢ . و تم ابلاغ الطلب الى وزارة العدل و رئاسة المحكمة لمشاهدة الجلسة . تم ابلاغنا بأن رئيس المحكمة ليس في مكانه . و في المقابلة التي تمت مع مدير مكتب الرئيس تم تسليم جميع الاوراق و الوثائق اللازمة اليه و أفاد مدير مكتب الرئيس بأنه سوف يوصل هزه الاوراق الى رئيس المحكمة.

و الفد لاتحاد اللجنة الدولية للحقوقيين الذين ذهبوا الى الامارات العربية المتحدة لمشاهدة جلسة المحاكمة فقد التقى مع نائب الوزير السيد /سالم الجنيبي . و السيد سالم الجنيبي صرح للوفد يجب أن تقدم الاوراق الى المحكمة قبل يوم انعقاد الجلسة .و نم تبليغه بأنه تم المراجعة للمحكمة قبل يوم الجلسة و عليه أفاد بأنه لا يوجد أي وثيقة تدل على اذن من رئيس المحكمة وصلت الى موظفي البوابة بذلك . لذلك لا يمكن دخولنا للجلسة . و اضافة بان للرئيس حق صريح في عقد الجلسة بصورة سرية و له حق في اتخاذ القرار بذلك و تلك من صلاحياته.

و في أثناء تواجد وفدنا في تلك اللقاءات تلقت أخبارا بان بعض الوفود الاجنبية من ممثلي المنظمات لحقوق الانسان وصلت الى الامارات العربية المتحدة طلبا لمشاهدة الجلسة و الحضور الى المحكمة بل تم الرفض من دخولهم الى البلد و تم طردهم من المطار الى نحو ما أتوا منه.

النتيجة ؛ الحقائق المثبتة و التوصيات

١ – الحقائق المثبتة :

- **ان التحقيقات تمت بصورة غير قانونية وفي مدة الاعتقالهم و احتجازهم أجري على المتهمين أعمال تعذيبية** و تعرضوا لسوء المعاملة, و جازوهم بجزاء البقاء في حجرات منفردة و عدم معرفتهم باعتقالهم في اي سجون و عدم سماحهم باللقاء مع اهلهم و تم البيان بذلك من قبل أقارب و مدافعي المتهمين بصورة واضحة و صادقة.
- عدم السماح للمتهمين و المحامين في تدقيقى ملفاتهم القضائية حتى عدم النظر اليها لذا فقد سلب حق الدفاع منهم بغير حق بل رفعت هذه الحقانية تماما.
- وجود الضغط على المحامين الذين حاولوا التواجد في الدفاع عن المتهمين و لاجل هذه الضغوط لم يستطيعوا مزاولة هذه الوطيفة و بذلك لقد تحقق الحرمان بحق الدفاع .
- **و قد لوحط من قبل وفدنا أيضا ان المحاكمة فقد انتهك فيها العلنية و الشفافية من قبل المحكمة و وزارة العدل تماما و كما شوهد بان المحكمة جرت بصورة غأير عادلة و بعيدة عن المصداقية.**
- **و قد تم الوصول الى معرفة ان المتهمين الذيم ينتسبون الى جمعية الدعوة للاصلاح هي جمعية و احدى المنظمات المدنية بعيدة عن الانشطة و الفعاليات العنيفة و منسوبيها المتهممون ليس لديهم مطالب الا مطالبات ديمقراطية مستندة على اختيار الفرد.**
- **و كما تم الوصول الى ان الاتهامات المسندة الى المتهمين ليست الا أفكارا مصونة مستندة الى حرية الفكر و التعبير و بريئة للغاية في التفكير و التعبير .**

٢– التوصيات

- **يجب اطلاق صراح المعتقلين فورا**
- **ينبغي ان تتم المحاكمة منذ البداية يصورة علنية وشفافية**
- **يجب تأسيس المحاكمة العادلة باقرب وقت**
- **يجب رفع جميع الحواجز و الممانعات نحو التعاملات التي تستند الى الضغط و القيود المفروضة المتعلقة بحقوق الدفاع**
- **يجب ايقاف القمع من على أقارب المتهمين فورا**

MORO

MORO

تقريرمورو

BANGSAMORO

I. Moro (Mindanao) Adasının Coğrafi Konumu

II. Moro (Mindanao) Adasının Bu günkü Sosyal ve Demografik Yapısı

III. Moro'luların Ekonomik Durumu

IV. Tarihi Süreç

A. Moro (Mindanao) Adasının Kısa Tarihi

B. Moro'lu Müslümanların İşgalcilere (İspanyollar – Amerikalılar-Japonlara) Karşı Direnişi

C. Filipinler Devletine Karşı verilen Mücadele

D. Filipinler Hükümeti ile Varılan Anlaşmanın Mahiyeti

E. Çerçeve Anlaşma Hükümleri ve Kısa Değerlendirmesi

F. Çerçeve Anlaşma Üzerine Bina Edilecek Hukuki Statü

G. Moro Adasının Şu andaki Siyasi Yapısı

V. Uluslararası Hukukçular Birliğinin Ziyaret Amacı

VI.Uluslararası hukukçular Birliğinin Ziyaretleri ve Görüşmeleri

VII. Moro'lu Müslümanların İhtiyaçları

A.Siyasi Parti Kurmada Yardım Talepleri

B. Hukuki Yardım Talepleri

C. Sosyal Yardım ve Yetimlere Sahip Çıkılması Talepleri

D. Kotobato Üniversitesindeki öğretimin desteklenmesi talepleri

VIII. Moro'lu Müslümanların Dünya Müslümanlarından Beklentileri

IX. Moro'lu Müslümanlara «uluslararası resmi kuruluşlar» ve «hükümet dışı uluslararası kuruluşların katkıları

X. Sonuç ve Değerlendirme

I. MORO (MİNDANAO) ADASININ COĞRAFİ KONUMU

En yakın mesafesi Asya anakıtasına yaklaşık 1000 km. uzaklıkta bulunan Filipinler irili ufaklı 7.107 ada ve adacıktan oluşuyor. Ülkenin iki büyük adası var. Biri kuzeyde yer alan ve başkent Manila'nın da bulunduğu Luzon, diğeri güneyde yer alan ve Moro'nun da bulunduğu Mindanao. Bu iki adanın ortasında kalan adalar grubuna Visayas adı veriliyor.

Filipinler 7 bin 107 takım adadan oluşmuştur. Toplam yüzölçümü yaklaşık olarak 300 bin km²dir. 116° 40' ve 126° 34' Doğu boylamları ile 4° 40' ve 21° 10' Kuzey enlemleri arasında uzanır. Doğusunda Filipinler Denizi, batısında Güney Çin Denizi ve güneyinde Celebes Denizi ile çevrilmiştir. Borneo adası birkaç yüz kilometre güneybatıda ve Tayvan tam kuzeyde uzanır. Moluccas ile Sulawesi kuzeyde ve PalauFilipinler Denizi'nin uzak doğusundadır.

Adalar genellikle üç ada grubuna bölünmüştür: Luzon (Bölge I ile V arası, NCR ve CAR), Visayas (VI ile VIII arası), ve Mindanao (IX ile XIII arası ve ARMM). Luzon'dakiManila'nın yoğun kapısı ulusal başkenttir ve Quezon şehrinden sonra dışa açılan ikinci en büyük şehridir.

Yerel iklim sıcak, nemli ve tropikaldır. Yıllık ortalama sıcaklık 26,5 °C civarındadır. Bilinen üç mevsim vardır: *Tag-init* veya *Tag-araw* (sıcak mevsim veya Mart'tan Mayıs'a kadar olan yaz mevsimi), *Tag-ulan* (Haziran'dan Kasım'a kadar olan yağmurlu mevsim), ve *Taglamig*(Aralık'tan Şubat'a kadar olan soğuk mevsim. Güneybatı musonu (Mayıs-Ekim) "habagat" olarak ve kuzeydoğu musonunun (Kasım-Nisan) kuru rüzgarları da "amihan" olarak bilinir. Sorsogon, Baguio, Davao ve Sierra Madre dağı gibi yerlerde çölleşme vardır.

Dağlık adaların birçoğu tropikal yağmur ormanlarıyla ve volkanla kaplıdır. En yüksek noktası 2 bin 954 m. yüksekliğiyle Mindanao'dakiApo Dağı'dır. Mayon Volkanı, Pinatubo Dağı ve Taal Volkanı gibi birçok etkin volkan vardır. Ülke Batı Pasifik tayfun kuşağı içinde bulunur ve yılda yaklaşık 19 tayfun geçirir.

En uzun nehri kuzey Luzon'dakiCagayan Nehri'dir. Hemen hemen dairesel olan Manila Bay ve Laguna de Bay'a bağlı olan Pasaig Nehri, Subic Körfezi, Davao Körfezi ve More Körfezi gibi yerler bazı önemli körfezlerdir. Samar ve Leyte adalarını birbirine bağlayan San Juanico KöprüsüSan Juanico Boğazı'nı birleştirir.

II. MORO (MİNDANAO) ADASININ BU GÜNKÜ SOSYAL VE DEMOGRAFİK YAPISI

Mindanao'nun batısında yer alan küçük adalar Sulu, Tavitavi ve Basilan da yine Müslümanların yaşadığı adalar.Müslümanların ülkedeki dağılımına gelince; en çok Müslüman Mindanao Adası'nın batısında Moro adı verilen kısımda yaşıyor. Moro bölgesi Mindanao'nun yarısından biraz az bir toprak parçasını kapsıyor. Mindanao Adası'nın yalnızca yüzde 35'i Müslüman, bu da 6 milyon kişi anlamına geliyor. Geri kalanlar Hıristiyan ve dinsizlerden oluşuyor. Luzon Adası'nda özellikle başkent Manila merkezli olmak üzere bir milyon civarında Müslüman bulunuyor. Ortadaki Visayas'ta ise sadece 15 bin civarında Müslüman var. Mindanao'nun batısındaki küçük Sulu Adası'nın yüzde 99'u (200 bin kişi) Müslüman.

Filipinler 105 milyonu aşan nüfusuyla (2012) dünyanın en çok nüfusuna sahip 12. ülkesidir. Dünyanın en kalabalık 11. başkentidir. Okur-yazarlık oranı %92,5'dir (2003) ve bunda erkeklerin oranı kadınlarınkine hemen hemen eşittir. Yaşam süresi kadınlarda 69.91 ile 72.28 arasında, erkeklerde 66.44 yıldır. Nüfus yılda yaklaşık olarak %1.92 artmaktadır. 1903'den beri 100 yılda nüfus 11 kat arttı. Bu da gösteriyor ki, büyüme oranı bölgedeki diğer ülkelere göre daha hızlıdır. (Endonezya aynı sürede sadece 5 kat büyüdü)

Filipinliler çeşitli Avustralyanca kelimelerinin birbirini takip eden bin yıldan daha uzun bir süre boyunca etkisi altında kalmıştır.

Filipinliler şu anda, çeşitli etnik guruplar içeren, fakat sınırlanmayan şu guruplara bölünmüştür: Visayanlar, Tagaloglar, Ilocanolar, Morolar, Kapampangan, Bicolano, Pangasinense, Igorot, Lumad, Mangyan, Ibanag, Chabacano, Bajau, Ivatan ve Palawantribes.

1987 YasasındaFilipince ve İngilizce'nin her ikiside resmî dil ilan edilmiştir. Birçok Filipinli İngilizce›yi, Filipince'yi ve yerel dillerini anlayabilir, yazabilir ve konuşabilir.

On iki büyük bölgesel dil, yerel bölgelerinin yardımcı resmi dillerinin her birine konuşan bir milyondan daha fazla kişiden oluşmuştur. Bu diller: Tagalog, Cebuano, Ilocano, Hiligaynon, Waray-Waray, Kapampangan, Bikol, Pangasinan. Kinaray-a, Maranao, Maguindanao ve Tausug.

Filipinliler Ferdinand Magellan'ın 1521'de ülkeye gelmesiyle Hristiyanlıkla tanıştılar. Filipinler'in yaklaşık %86'ı Hristiyan olmakla beraber bunların %81'i Roma Katolik Kilisesi'ne bağlıdır. Güney Asya'da ticareti geliştiren Arapların teklifiyle 14.yüzyılından kısa bir süre sonra İslamiyet'le tanıştılar. Filipinler'in yaklaşık olarak %10'u Müslüman'dır ve yerel dilde 'Moros' olarak bilinirler ve genelde ülkenin güneyinde Mindanao adasındadırlar. 1899'da Amerikan askerlerinin ülkeye gelmesiyle Presbiteryen ve Metodist (Protestan mezhebi) ile de tanıştılar.

Filipinler'de Müslümanların oranı bugün yüzde 10. Eğer Hıristiyanlaştırma yapılmamış olsaydı bu oranın en az yüzde 60 olacağı tahmin ediliyor. Devletse Müslümanların oranını yüzde 6 olarak gösteriyor. Moro cihadı başlamadan önce bölgede misyonerlik faaliyetleri çok güçlüydü. Cihattan sonra çoğu bölgeyi terk etti.

Filipin kültüründe, Filipinlerin İspanyol ve Amerikan kültürleriyle karışık yerli Avustralya uygarlıklarının etkileri görülür. Filipin kültürü İspanyolların üçyüz yıldan fazla süreyle Meksika Şehri kanunları kullanarak Filipinleri sömürmesiyle oluştu. Bu İspanyol tesirleri çok belirgin bir şekilde edebiyat, halk müziği, halk dansı, dil, yiyecek, sanat ve din'de, (Roma Katolik Kilisesi dinsel festivalleri gibi) kendini gösterir.

Sayısız cadde, kasaba, ilçe adları İspanyolca isimlerden oluşmuştur. İspanyol mimarisi de ülkede genişçe yeralır. Bu etki özellikle ülkenin kiliseleri, hükümet binaları ve üniversitelerde görülebilir. Vigan şehrindeki İspanyol sömürge kasabasında olduğu gibi birçok İspanyol stili ev ve bina koruma altına alınmıştır.

Filipin mutfağında Çin etkisi çok belirgindir. Yerel dilde *mami* olarak bilinen şehriyenin varlığı, Çin mutfağını andırır.

Filipinler'de kullanılan İngilizce dili çağdaştır ve Amerikan mirası olarak görülür.

Filipinler'deki en temel oyun sporları basketbol ve bilardodur. Fast-food ve film aşkı gibi Amerikan Pop Kültür Trentleri'nin geniş bir etkisi vardır. Birçok cadde köşesinde fast-food büfeler bulunur.

Filipinli'lerin şanlı ulusal kahramanları çalışarak ve halkına yol göstererek Filipin'in ulusal şeklini kazanmasında katkıda bulunmuştur.JoséRizal halkının ulusal kimliğini kazanmasına yazdığı yazılar ve yaptığı konuşmalarla katkıda bulunmuş, yenilikçi, ileriyi gören bir kahramandır. Orijinali İspanyolca olan Noli Me Tangere ve El Filibusterismo adındaki romanları İspanyol yönetimi altındaki sömürge yaşamını anlatır ve Filipin okullarında okutulur.

Müzik (geleneksel müziği içerir) ve serbest etkinlikler Filipin toplumunun önemli bir özelliğidir.

Boks, basketbol, badminton, bilardo, futbol, ve bowling gibi çeşitli sporlar da beğenilen sporlardır.

Geleneksel Filipin dövüş sanatı (Eskrima gibi) üçyüz yıllık İspanyol sömürgesi zamanında ortadan kaldırıldı, ancak sonradan yeniden ilgi görmeye başladı. Böylece Filipin Dövüş Sanatı 20. yüzyılda Filipin askeriyesinde, polisiyede ve mevcut birçok kulüpte bütün üyelere zorunlu kılındı.

III. FİLİPİN - MORO'LULARIN EKONOMİK DURUMU

Filipinler tarımsal alanda, elektronik endüstrisinde ve ekonomi hizmet sektöründe yeni endüstrileşen ülkedir. "Sonraki Onbir" ekonomilerinde listelenmiştir. Filipinler'in ekonomisinde önemli bir canlılık görülür.

Asya Finansal Krizi sonucunda Filipin pesosunu bir doları 40 pesodan 26 pesoya düşürerek Filipin ekonomisini son derecede

etkiledi. Düşük yabancı sermaye ülkeye girmesiyle temelini tarımın oluşturduğu ekonomide 1999'da %3 ve 2000'de %4 küçülme oldu. 2000'deki politik belirsizlikler pesoyu zayıflatmış hatta daha ötesi bir doları 55 pesoya çıkararak pesonun en düşük seviyeye inmesine neden olmuştur.

1990'lardaki Doğu Asya finansal krizi, Filipinler'in ekonomisinde deneyim sağlamasına ve 2004'de %6'lık bir büyüme elde etmesini sağladı. Başbakan GloriaMacapagalArroyo, 2020'lerde ülkesinin gelişmiş ülkeler arasında yer alacağını taahhüt etti. 2005'de Filipin pesosu Asya'nın en işlevsel parası oldu. 2006'da Filipin ekonomisi geçen yıla oranla %5,4'lik bir büyüme sağladı. Hükümet Gayri safi milli hasılayı artırmak için 2007'de %7'lik, 2008'de %8'lik ve 2009'da %9'luk bir büyüme hedefliyor.

Muz ticaretinin ülke ekonomisine katkısı büyüktür. Bunun yanı sıra Filipinler tam bir tatil cennetidir.

IV. TARİHİ SÜREÇ

A. MORO (MİNDANAO) ADASININ KISA TARİHİ

Filipinlerin tarihi ve insan yaşamının başlangıcına ilişkin çeşitli rivayetler mevcuttur.

Bir görüş dünyanın buzul çağı döneminde bu yaklaşık 1000 km. uzunluğundaki denizde oluşan buzul köprülerle, insanların ve o çağın fil, dinozor vesair gibi hayvanların Asya kıtasından Filipin adalarına geçtikleri varsayımıdır. Gerekçeleri anılan hayvanların Filipin adalarında fosillerinin bulunmasıdır.

Diğer görüşler de, bu adaya Malay ve Endonezya adalarından insanların bu adalara taşınmış olması. Moro isminden hareketle bir diğer görüş de diğer bir ismi Morokko olan Fas ve Moritanya'dan insanların deniz yoluyla bu adalara gelmiş olmaları ve kendi ırklarının isminin ada ismine dönüşmesidir. Çünkü daha sonraları İspanyollar Mindanao ve Sulu adalarına geldiklerinde, adada kendi ülkeleri İspanyayı fetheden Berberilerin tipinde (fizyonomisinde) ve hayat tarzında insanlarla karşılaşmışlar ve bu insanların Morolu (Kuzey AfrikalıMorokko ve Moritanyalı) olduklarına hükmetmişlerdir. Moro kelimesinin İspanyolcada Müslümanlar anlamında kullanıldığı ve 1541 yılında İspanyaya teslim olan kuzey takımadalarına İspanya veliahdı II. PHİLİP'in adının verildiği, Sulu ve Mindanao adalarında da İspanyollara direnen Müslümanlar yaşadığı için oraya da MORO dedikleri de adlandırmadaki bir diğer yaklaşım.

B. MOROLU MÜSLÜMANLARIN İŞGALCİLERE (İSPANYOLLAR – AMERİKALILAR-JAPONLARA) KARŞI DİRENİŞİ

Moro adalarının insanlarının İslamiyet'le tanışması miladi 1300'lü yılların başında Deniz yoluyla adalara gelen Müslüman arap tacirler, sufiler ve tebliğciler vasıtasıyladır. İlk Müslüman olanlar da ticari yollar ve liman bölgelerinde yaşayan insanlar olmuştur.

İslamla tanışmadan önce taş, ay, yıldız gibi mücessem varlıklara tapan Sulu ve Mindanao halkı kısa sürede İslamiyeti benimsemiştir. Arap tebliğcilerin etrafında toplanan halk, zamanla Peygamber soyundan geldiğine inanılan Seyyid Ebubekir'in riyasetinde Sulu Sultanlığını, Şerif Muhammed Kabungsuan riyasetinde de Maguindanao sultanlığını kurmuşlardır.

1521'de İspanyollar Filipinler'e girdiklerinde (daha doğrusu o zamanki adıyla Maynila Krallığı) ülkenin kralı Raja Süleyman'ı öldürürler. Manila'nın ismi o zamanlar "Allah'ın emniyeti" anlamına gelen "Emanullah"tır. Manila ismi bunun bozulmuş hâlidir. Raja Süleyman bölgede kurduğu İslam Sultanlığı'nı yönetmektedir. Sembolik olarak Osmanlı'ya bağlıdır. İspanyollar, Hıristiyanlığa geçmeyen herkesin öldürüleceğini veya dağlara ve denize doğru kaçmaları gerektiğini söylerler. Bu noktada Müslümanlar ve putperestler aynı kaderi paylaşırlar. Manila'nın da bulunduğu Luzon Adası'ndan Mindanao Adası'na kaçarlar. Fakat kaçanların sadece yüzde 5'i adaya ulaşabilir, geri kalanlarsa ya yolda ölür ya da denizde kaybolur.

Luzon Adası'yla yetinmeyen İspanyollar, orta kısımdaki Visayas adı verilen adalara da ulaşırlar. Oralarda da Müslüman katliamı yaparlar. Burada LapuLapu isimli Müslüman komutan önderliğindeki Müslüman halk, kahramanca savaşır ve İspanyol komutan Macellan'ıöldürmeyi başarır. Fakat daha sonra İspanyollar bölgeye takviye birlikler göndererek hâkimiyeti sağlarlar ve

büyük bir kıyım yaparlar. Buradaki katliamdan kaçabilenler güneydeki Mindanao Adası'na giderler.

Müslümanları takip eden İspanyollar, Mindanao'ya da gelir. Ama Müslümanlar bu kez hazırlıklıdır. İspanyol komutan Mindanao'ya indiğinde askerlerine "Siz şimdi ikinci vatanınızdasınız!" diyerek, Hıristiyanlığa inanmayan herkesi öldürmeleri emrini verir, fakat ilk saldırıda Müslümanlar tarafından öldürülür.

1521 yılında İspanya Krallığı adına Ferdinand Macellan'ın Filipin adalarından Cebu adasına çıkmasıyla Moro – İspanya savaşları başlamıştır. Kuzey Takımadaları ispanyollara direnmeden teslim olmuş, fakat bunlardan Mactan adası İspanyollara karşı savaşmıştır. Mactan adası komutanı Raca Lapu-Lapu İspanyollarla yaptığı bu savaşta Macellan'ı öldürmüştür.

Sonraki yıllar İspanyollar yeni gemilerle yeni güçler göndermiş ve kuzeydeki takımadalarını işgal ederek yerel anemi dini mensubu olan kuzeylilere hıristiyanlaştırma sürecini yaşatmıştır. Güneydeki Sulu ve Mindanao adası sultanlıkları ise hiçbir zaman İspanyollara teslim olmamış, 1898 yılına dek 377 yıl boyunca İspanyollarla sürekli bir harp halinde olmuşlardır. İspanyollarla dörtyüzyıla yakın süren bu savaş döneminde Moro Müslümanlarının en etkin ve parlak olduğu dönem Sultan Kudarat dönemidir. İspanyollara yenilen Sultan Kudarat, Lanao Bölgesine çekilerek güç toplamış, diğer sultanlıklarla birlik oluşturmuş ve İspanyollarla yaptığı büyük savaşlarla İspanyolların Sulu, Mindanao ve Burnei adalarından tamamen çekilmesini sağlamıştır.

1848 yılına dek Güneyde tutunamayan İspanyolların 1848 yılında sahip oldukları Buharlı büyük gemilerle güneye saldırmaları Moro – İspanyol savaşlarının dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde Sultanlıklar zayıflamış, bu büyük gemiler karşısında Morolu Müslümanlar denizde tutunamamış, ama bu defa İspanyolların "Juramentado=yeminli fedailer" dedikleri "Mücahid" gruplar oluşturmuşlardır. Böylece İspanyollar 400 yıl boyunca işgal de etseler güneyde kendilerini hiçbir zaman güvende bulamamışlar, ülkeye egemen olamamışlardır. 1898 yılında da bütün Filipinleri 20.000.000 dolara ABD'ye satarak bölgeden çekilmişlerdir.

ABD 1899 yılında Moro'da bir tür özerklik mahiyetinde olan Sulu Sultanlığı ve Mindanao Sultanlığı ile Bates anlaşması yapmıştır. Akabinde direnen kuzeyi tamamen egemenlikleri altına almış daha sonra 1904 yılında Bates anlaşmasının geçersiz olduğunu ilan ederek Moro adalarına General Vood'u genel vali tayin etmiştir. Bu şekilde Morolu Müslümanların direniş süreci bu defa ABD'ye karşı başlamıştır. Ama ABD kuzeyin de kendisine tamamen teslim olması, bazı küçük sultanlıkların direnmemesi, eğitim ve barınma gibi yöntemlerle yönetimlere müdahale etmesi gibi taktiklerle güneydeki halkı finipinolaştırma süreci başlatmıştır. Moro halkının direnişi 1946 yılına dek sürmüştür. ABD 1946 yılında çekilirken, ABD ile olan anlaşmaya göre Mindanao ve Sulu adalarında tam bağımsızlık kazanılması gerekirken, ABD 50 yıllık süreçte güneyde filipinolaştırdığı adamları bilhassa 1935 yılından itibaren yönetim kadrolarına yerleştirerek Moronun kendisi çekilirken Kuzeye bağlanmasını sağlamıştır. Bu defa Morolu Müslümanların direnişi Kuzeye Manila hükümetine karşı başlamıştır.

C. FİLİPİNLER DEVLETİNE KARŞI VERİLEN MÜCADELE

Organize olmayan fedailer şeklinde başlayan direniş hareketi DatuOdtugMatalan liderliğinde 1 Mayıs 1968 senesinde "Mindanao İslam Cumhuriyeti"ni kurmak amacıyla "Mindanao Bağımsızlık Hareketi" adlı organizasyon dönüştürüldü. Ancak bu organizasyon uzun sürmedi. Çünkü organizasyonun lideri aynı zamanda Manila hükümetinin devlet başkanı Marcos'unCotabato valisi idi. Marcos dönemi sulu ve Mindanao adasında Müslümanlara yapılan büyük katliamlar ve kuzeyden güneye en çok filipino göçünün gerçekleştirildiği ve güneyde müsülümanların topraklarına elkonulduğu dönemdir. Ama aynı zamanda Marcos dönemi, İspanyolların ülkeyi terkinden beri ABD yönetimi boyunca eğitsel ve yönetimsel faaliyet ve taktiklerle dünyevileşen ve İslami ideallerinden uzaklaşan Moro halkının, kendine geliş sürecidir.

Ortadoğuda, bilhassa Mısırda eğitim gören Morolu gençler Filistin direnişine tanık olmuş, İhvanı Müslimini tanımıştır. Manilada eğitim gören Morolu gençlerde de MarcoshükümetininMorolulara karşı gerçekleştirdiği zulüm, topraksızlaştırmave asimilasyon politikaları sebebiyle direniş fikri oluşmuştur. 1972 senesinde Manilada eğitim gören gençlerden Nur Misuari ile Mısırda eğitim gören Selamet Haşim'in müşterek hareketleri ile Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi (MNLF) kuruldu.

MNLF'nin 1972 yılından 1975 yılına dek Sulu ve Mindanao adalarının çeşitli şehirlerinde Marcoshükümetinin idari ve askeri kurumlarına üst üste yaptıkları saldırılar ve koydukları eylemler sürecinde, Bangsomoro bölgesinde kendisine halktan geniş

katılım sağladı. Böylece Sulu ve Mindanao adasının büyük çoğunluğunda hâkimiyeti ele geçirdi. Manila Hükümeti bu durum karşısında MNLF'ye ateşkes ve özerklik önerisinde bulundu. 1976 yılında Trablusgarp anlaşması yapıldı. Bu ateşkes sürecinde MNLF arasında Marcosrejimi ciddi ihtilaflar oluşturdu, kopmalar yaşandı, bu arada Manila Hükümeti sözleşme koşullarına uymadı. Dinamizmini kaybeden MNLF tekrar eski etkin direnişine geçemedi. Bu arada MNLF içinde ideolojik olarak sol ve laik duruş ve İslami duruş biçiminde farklılıklar da zuhur etti. Bunu üzerine MNLF'den ayrılan Selamet Haşim Moro İslami Kurtuluş Cephesi (MILF)'i kurdu. Şimdi Bangsomoro'ya daha çok MILF hakim olup Manila Hükümetine karşı direnişi MILF yürütmektedir.

İspanyollardan sonra Japonların ve Amerikalıların istilasına uğrayan Filipinler, bağımsızlığını ancak II. Dünya Savaşı sonrası, 1946'da, elde edebildi. ABD, İspanya'ya 20 milyon dolar vererek Filipinler'i bağımsızlığına kavuşturdu!

1965-1986 yılları arasında Filipinler Devlet Başkanı olan Ferdinand Marcos, 21 Eylül 1972'de ülkede sıkıyönetim ilan etti, Vatikan'la anlaşma yaptı ve tüm Müslümanları zorla Hıristiyanlaştırma yoluna gitti. ILG isminde milis güçleri oluşturularak camiler, medreseler yıkılmaya, Müslümanlar toplu olarak katledilmeye başlandı.

1968'de Selamet Haşim Kahire'de okurken, orada bulunan Morolu arkadaşlarıyla bir yapılanmaya girişti. Fikrî olarak İhvan-ı Müslimin'den etkilenen Haşim, bir çalışma planı ortaya koyarak Moro İslami Hareketi'nin temelini attı. 1972'de Moro'da dönemin devlet başkanı Ferdinand Marcos bölgede kıyım yapmaya başlayınca, Selamet Haşim Mısır'daki doktora eğitimini yarıda bırakarak Moro'ya döndü. Bu arada daha önce Selamet Haşim'in eğitim amacıyla Malezya'ya gönderdiği gençlerden biri olan Nur Misvari 1971'de Moro'ya döndü. Selamet Haşim'le birlikte Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi (MNLF)'ni kurdular. Örgütün siyasi idare merkezi Libya'da kuruldu. Nur Misvari Trablus'ta Filipinler hükümetiyle özerklik anlaşması imzalayınca Selamet Haşim bu anlaşmaya karşı çıktı ve hareketten ayrılarak Moro İslami Kurtuluş Cephesi (MILF)'i kurdu.

1974'te Nur Misvari otonomi konusunda Filipinler hükümetiyle anlaştı. Anlaşma 1976'da imzalandı. Misvari neredeyse hiçbir somut kazanım elde edemediği anlaşmada, hükümetin bütün şartlarını kabul etti. Misvari'nin imzaladığı otonomi anlaşması sembolik olmanın ötesine geçmiyordu.

Moro İslami Kurtuluş Cephesi (MILF) bu anlaşmaya şiddetle karşı çıktı. MILF'in hareketten ayrılması, Nur Misvari liderliğindeki Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni de bitirmiş oldu. Çünkü yüzde 90'ı Selamet Haşim'in yanında yer alarak İslami Kurtuluş Cephesi'ne geçti. MNLF, Filipinler hükümetiyle 1996'da yeni bir özerklik anlaşması daha imzaladı, ancak istediği özerkliği elde edemedi. MNLF'nin 1996'da Filipinler hükümetiyle anlaşma imzalamasından sonra MILF silahlı mücadeleye devam etme kararı aldı ve Mindanao'da bazı bölgelerin kontrolünü ele geçirdi.

İslami Kurtuluş Cephesi 2003 yılında Filipinler Devleti'yle masaya oturma kararı verdi ve Selamet Haşim hükümetle barış görüşmelerine başladı. Fakat Haşim o yıl vefat etti. Yerine yardımcısı Hacı Murad İbrahim tayin edilerek barış görüşmelerine devam edildi.

MILF liderlerinden Muntasır Bey, "2001'de yaşanan 11 Eylül olayının bize etkisi büyük oldu. Daha realist politikalar uygulamaya başladık. Daha stratejik düşünmemiz gerektiğini anladık. Çünkü giderek yalnızlaştık. Özellikle Arap dünyası o günden sonra bizimle tüm irtibatını kesti. Neredeyse İHH dışında İslam dünyasıyla irtibatımız kalmadı. İHH bize yönelik yalnızlaştırma politikasının uygulandığı 11 Eylül sonrası dönemde bize yardım ulaştıran tek yardım kuruluşu oldu, bundan dolayı IHH'ya minnettarız. Bu barış esasında 15 yıllık bir sürecin sonucudur. Bizi barış sürecine zorlayan esas etmenler şunlar oldu: 1)Terörist örgüt olarak ilan edilmek istemedik, 2) İslam dünyasıyla aramızdaki yardım kanallarımızın ve bağlantımızın tamamıyla kopmasının önüne geçmek istedik, 3) Otonominin hedeflerimizi gerçekleştirme yolunda kullanabileceğimiz bir araç olacağını düşündük."

D. FİLİPİNLER HÜKÜMETİ İLE VARILAN ANLAŞMANIN MAHİYETİ

15 Ekim 2012'de başkent Manila'da Devlet Başkanı BenignoAquino ile MILF Başkanı Hacı Murad İbrahim bir çerçeve anlaşmasına imza attılar. Bu sadece bir ön anlaşma niteliğindeydi, nihai anlaşma 2014 başı gibi yapılacak

Filipinler'de 40 yıllık çatışmaya son verecek antlaşmanın sonuçlandığı belirtildi. Filipinler hükümeti ile ülkenin güneyinde bağımsızlık mücadelesi veren Moro İslami Kurtuluş Cephesi arasındaki barış görüşmelerinde çerçeve anlaşma sağlandı. Hükümet, 'Bangsamoro' adlı özerk bölgenin kurulmasını kabul etti.

E. ÇERÇEVE ANLAŞMA HÜKÜMLERİ VE KISA DEĞERLENDİRMESİ

GPH-MILF Ortak Tasarısı

Esirgeyen, bağışlayan Allah'ın adıyla

Bangsamoro Çerçeve Anlaşması

İşbu belgede bu Anlaşmanın Tarafları olarak adlandırılan Filipinler Hükümeti (GPH) ve Moro İslami Kurtuluş Cephesi (MILF) aşağıdaki maddeleri anlaşıp kabul ettiler:

I. BANGSAMORO'NUN KURULMASI

1. Taraflar, statükonun kabul edilemez olduğunu ve Müslüman Mindanao Özerk Bölgesi (ARMM) yerine Bangsomoro'nun kurulması gerektiğini kabul eder. Bangsamoro, Nisan 2012'de İlkelerin Karar Noktaları'nda belirtilen yeni özerk politik birimdir.

2. Bangsamoro hükümeti bakanlıklardan oluşacaktır.

Taraflar, bakanlıklar hükümeti biçimine uygun bir seçim sistemini oluşturmayı kabul eder. Seçim sistemi demokratik katılımcılığa izin verecek, devlet memurlarının öncelikli olarak seçmenlere karşı sorumluluğunu sağlayacak ve gerçekten ilkelere dayalı partilerin kurulmasını teşvik edecektir. Bangsamoro Temel Yasası içinde yer alacak bu seçim sistemi, BangsamoroHükümeti tarafından ulusal yasalarla uyumlu olarak çıkarılacak yasalar yoluyla uygulanacaktır.

3. Sınırları dahilindeki bölgeler, kentler, belediyeler, köyler ve coğrafi alanlar Bangsamoro'nun seçim birimlerini oluşturacaktır.

Seçim bölgelerinin işlerini düzenleme yetkisi Bangsamoro Temel Yasası dahilinde garanti altına alınmıştır. Yerel hükümet birimlerinin yürürlükte yasalar altında faydalandığı ayrıcalıklar, Bangsamoro yerel hükümeti yasasının hükümleri uyarınca daha iyi yönetim için düzenlenmedikçe, değiştirilmedikçe veya reforme edilmedikçe kısıtlanamaz.

4. Merkezi Hükümet'inBangsamoro Hükümeti'yle ilişkileri asimetrik olacaktır.

5. Taraflar, Bangsamoro kimliğini kabul ederler. Fetih ve sömürgeleştirme zamanında Mindanao, Sulu takımadaları ve Palawan da dahil olmak üzere yakın adalarda yerli veya asıl sakinler olarak kabul edilenler ve onların -melez veya safkan- soyundan gelenler kendilerini Bangsamoro olarak tanımlayabilirler.

Eşler ve onların soyundan gelenler Bangsamoro olarak sınıflandırılır. Diğer yerli halkların seçme özgürlüğüne saygı duyulacaktır.

II. TEMEL YASA

1. Bangsamoro bir Temel Yasa'yla yönetilecektir.

2. Bangsamoro Temel Yasası'nın hükümleri Tarafların tüm anlaşmalarıyla uyumlu olacaktır.

3. Temel Yasa, Bangsamoro yaşam biçimini yansıtacak ve uluslararası yönetim standartlarına uygun olacaktır.

4. Bangsamoro halkı tarafından hazırlanacak ve bölgesindeki seçmenler tarafından onaylanacaktır.

III. YETKİLER

1. Merkezi Hükümet'in kendine özel yetkileri, Bangsamoro Hükümeti'nin kendine özel yetkileri ve Merkezi Hükümet ve Bangsamoro Hükümeti tarafından paylaşılan ortak yetkiler olacaktır.

Hükümetler arası ilişkilere dair ilkeleri içeren Yetki Paylaşımı Eki, bu Anlaşmanın bir parçasını oluşturacak ve Temel Yasa'nın tasarlanmasında rehber olacaktır.

2. Merkezi Hükümet aşağıdaki yetkilere sahip olacaktır:

a. Savunma ve dış güvenlik

b. Dış politika

c. Cumhuriyet Yasası Madde 9054'te zaten izin verilmiş olan ekonomik anlaşmalara girme yetkilerinin Bangsamoro'ya devredilmesi koşuluyla ortak pazar ve küresel ticaret.

d. Para basma ve para politikası

e. Yurttaşlık ve yurttaşlığa kabul etme

f. Posta servisi

Bu liste, Taraflarca kabul edilecek ek yetkilere engel teşkil etmez.

3. Taraflar, Şeriat mahkemelerinin güçlendirilmesi ve davalara karar verme yetkisinin genişletilmesi gereğini kabul eder. Bangsamoro, Şeriat adalet sistemi üzerinde yetkili olacaktır. Şeriat egemenliği ve uygulaması sadece Müslümanlar için geçerli olacaktır.

4. Bangsamoro Temel Yasası, Bangsamoro Hükümeti ihtiyaçları doğrultusunda Bangsamoro'daki helal sertifika veren yapıları akredite edebilir.

5. Bangsamoro Temel Yasası, Bangsamoro için adalet kurumlarını oluşturacaktır. Bunlar:

a. Resmen kurumlaşması ve işlevli kılınması ve Şeriat mahkemelerinin karar yetkilerinin genişletilmesiyle beraber Şeriat'a dayalı adalet sistemi üzerinde yetki;

b. Yerel sivil mahkemelerin çalışmalarını geliştirmek için önlemler ve

c. Alternatif sorun çözme sistemleri.

6. Yerli halkların varolan hakları ve gelenekleri Bangsamoro adalet sisteminin kuruluşu sırasında dikkate alınacaktır. Buna göre yöreye özgü sistemler, alternatif sorun çözme yöntemleri olarak tanınabilecektir.

IV. GELİR DAĞILIMI VE REFAH PAYLAŞIMI

1. Taraflar, refah üretiminin (veya gelir üretme ve kaynak yaratma) Bangsamoro operasyonu için önemli olduğunu kabul eder.

2. Bangsamoro, Bangsamoro Temel Yasası'yla uyumlu bir şekilde Tarafların da ortak kararıyla belirlenecek sınırlamalar içinde kendi gelir kaynaklarını yaratma ve vergi koyma, ücret belirleme ve ceza uygulama yetkilerine sahip olacaktır. Bu yetki, yetki devri, eşitlik, öz sermaye, hesap verme, basit yönetim, uyumluluk, ekonomik etkinlik ve mali özerklik ilkeleri rehberliğinde, vergi esası ve vergi oranı belirlemeyi içerecektir.

3. Bangsamoro'nun yerli ve yabancı kaynaklardan fon ve hibe, Merkezi Hükümet'ten blok fon ve yardım alma yetkisi olacaktır.

Aynı zamanda, kabul edilebilir kredi değerliliğine bağlı olarak Merkez Bankasının onayını gerektiren (açık veya gizli) müstakil garantili krediler hariç yerli ve yabancı borç verme kuruluşlarıyla kredi anlaşmaları imzalamaya yetkilidir.

4. Taraflarca üzerinde anlaşılacak bir formül doğrultusunda Bangsamoro, yetki alanı dâhilinde bulunan karada veya denizdeki tüm alanlar/bölgelerdeki doğal kaynakların çıkarılması, geliştirilmesi ve kullanımı sonucunda elde edilecek gelirlerden adil pay alacaktır.

5. Bangsamoro, bölge içinde veya sayesinde dış kaynaklar tarafından üretilen gelirler veya diğer fonları izleyebilmek için kendi denetim yapısı ve prosedürlerini oluşturabilir. Bu, Ulusal Denetim Komisyonu'nun gelirlere ilişkin hesapların ve fonların kullanımı ve hükümet araçlarının sahip olduğu ve emaneten tuttuğu mülklerin incelenmesi, denetlenmesi ve düzenlenmesiyle ilgili yetki, otorite ve görevini engellemez.

6. Merkezi hükümet ve BangsamoroHükumeti arasındaki gelir ve refah paylaşımı anlaşmalarının detayları Taraflarca kararlaştırılacaktır. Refah Paylaşımına Dair ek, bu Anlaşmanın bir parçasını oluşturacaktır.

7. Gelir dengesizlikleri ve bölgesel mali ihtiyaçlar ile gelir artırma kapasitesindeki dalgalanmaları takip etmek için Bangsamoro ve Merkezi Hükümet temsilcilerinden oluşan hükümetler arası mali politika kurulu oluşturulacaktır. Kurul, Taraflarca üzerinde anlaşılmış hükümetler arası ilişkiler ilkelerine bağlı olarak gerekli mali düzenlemeleri belirlemek için en az altı (6) ayda bir toplanacaktır. Bangsamoro tam mali özerkliğe kavuştuğu zaman Merkezi Hükümet temsilcisinin kurulda bulunmasına gerek kalmayacaktır. Mali özerklik, Bangsamoro'nun kendi gelir kaynaklarını yaratması, iç gelir vergisindeki payı ve merkezi hükümet veya herhangi bir bağışçı tarafından gönderilen fonlar veya yardımları bütçelendirmesi anlamına gelecektir.

8. Taraflar, Bangsamoro halkının yaşam kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi için sürdürülebilir kalkınmanın önemini tespit eder. Bu amaçla, Bangsamoro, doğal kaynakların uygun bir şekilde korunması, işlenmesi ve geliştirilmesi yoluyla sürdürülebilir bir kalkınma için kapsamlı bir çerçeve geliştirecektir. Etkin bir koordinasyon ve yardım için Bangsamoro yasama yapısı, amacı yasalar yoluyla ortak çevresel hedefler tespit etmek, çevre ve kalkınma planlarında uyum sağlamak olan Bangsamoro ve Merkezi Hükümet temsilcilerinden meydana gelen hükümetler arası bir yapı oluşturacaktır.

V. BÖLGE

1. Bangsamoro'nun çekirdek bölgesi: a) ARMM'nin şu andaki sınırları, b) Baloi, Munai, Nunungan, Pantar, Tagoloan ve Lanao del Norte bölgesindeki Tangkal Belediyeleri ve 2001 plebisitinde ARMM'yedahil olmak için oy kullanan Kabacan, Carmen, Aleosan, Pigkawayan, Pikit ve Midsayap Belediyelerindeki tüm köyler, c) Cotabato ve Isabela kentleri, d) Bangsamoro Temel Yasasının kabul edilmesini takip eden iki ay içerisinde ve devam eden paragraflarda açıklanan Bangsomoro sınırlarının çizilmesi sürecinde katılma kararı alan yerel hükümet birimlerinin bulunduğu veya oy kullanma ehliyetine sahip kişilerin en az %10'unun katılmayı talep ettiği tüm diğer komşu bölgelerden oluşur.

2. Taraflar, Bangsamoro Temel Yasasının ve önceki paragrafta bahsedilen çekirdek bölgelerin geçiş komisyonu tarafından tasarlanan haliyle tüm Bangsamoro'da halk oylaması sonucu en geniş onayla kabul edilmesi için birlikte çalışacaklardır. Üçüncü taraf olarak uluslararası gözlemci ekibi, sürecin özgür, adil, saygın, meşru ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini gözlemleyecektir.

3. Çekirdek bölgenin dışında kalan ve belirgin bir şekilde Bangsamoro halkına sahip komşu bölgeler ne zaman isterlerse sakinlerinin %10'unun talebi sonucu yapılacak plebisitte bölgenin çoğunluğu da kabul ederse Bangsamoro bölgesine katılabileceklerdir.

4. İç ve bölgesel suların işlenmesi Refah ve Yetki Paylaşımı Eki'nde belirtilecektir.

5. Bölge tanımı, büyük kara parçaları, deniz, kara, nehir ve alüvyon alanları ve hava alanı ve üzerindeki atmosferik uzayı kapsar. Yönetim, Tarafların bu anlaşmada ve refah ve yetki paylaşımı eklerinde üzerinde anlaşıldığı üzere yapılacaktır.

6. Bangsamoro Temel Yasası, Bangsamoro'daki yaşayanların kolektif demokratik haklarını tanıyacaktır.

VI. TEMEL HAKLAR

1. Halihazırda yararlanılan temel haklara ek olarak Bangsamoro'da yaşayan tüm yurttaşların aşağıda sayılan hakları yasama, yürütme ve yargıyı bağlamaktadır:

a.Yaşama hakkı ve kişinin ve onurunun dokunulmazlığı.

b. Dinlerin ve inançların ifade özgürlüğü hakkı;

c.Gizlilik hakkı;

d.İfade özgürlüğü hakkı;

e. Siyasi fikirleri belirtme ve demokratik olarak siyasi isteklerini yayma hakkı;

f. Barışçıl ve meşru yöntemlerle anayasayı değiştirmeye çalışma hakkı;

g. Kadınların anlamlı bir şekilde siyasete katılım ve her tür şiddetten korunma hakkı;

h. Kişinin yerleşeceği yeri özgürce seçme ve evinin dokunulmazlığı hakkı;

i. Fırsat eşitliği ve sosyal ve ekonomik etkinlikler kamu hizmetlerinde sınıf, inanç, maluliyet, cinsiyet ve etnik köken nedeniyle ayrımcılığa uğramama hakkı;

j. Kültürel ve dini yapılar kurma hakkı;

k. Dini, etnik ve mezhepsel baskılara uğramama hakkı;

l. Yasal uygulamalar sonucu doğan şikayetlerin tazmin edilmesi hakkı.

2. Kazanılmış mülkiyet hakları kabul edilecek ve saygı duyulacaktır. Bangsamoro halkının kendi bölgesel ve kişisel haklarının, geleneksel toprak imtiyazlarının adaletsizce çiğnenmesi veya marjinalize edilmesinden kaynaklanan meşru şikayetleri kabul edilecektir. Eski haline getirilmesinin mümkün olmadığı durumlarda Merkezi Hükümet ve Bangsamoro Hükumeti, telafi için Bangsamoro halkının kolektif yararına olacak ve karşılıklı olarak belirlenecek nitelik, nicelik ve durumda yeterli ve etkin önlemleri alacaktır.

3. Yerli halkların haklarına saygı gösterilecektir.

4. Merkezi HükümetBangsamoro bölgesi dışında oturan Bangsamoro halkının haklarını güvence altına alacak ve toplulukla-rının rehabilite edilmesi ve gelişmesi için programlar düzenleyecektir. Bangsamoro Hükumeti, toplulukların kendi ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini arttırmak için destek sağlayabilir.

VII. GEÇİŞ VE UYGULAMA

1. Taraflar bir geçiş dönemine ve geçiş mekanizmalarının oluşturulmasına ihtiyaç olduğunu kabul eder.

2. Taraflar bu Çerçeve Anlaşmasının parçası olacak bir Geçiş Düzenlemeleri ve Yöntemleri Eki oluşturmayı ve kabul etmeyi kararlaştırır.

3. Yürütme emriyle bir Geçiş Komisyonu kurulacak ve Kongre Kararlarıyla desteklenecektir.

4. Geçiş Komisyonunun işlevleri aşağıdaki gibidir:

a. Taraflarca yazılmış veya yazılacak tüm anlaşmalarla uyumlu hükümlerle birlikte Bangsamoro Temel Yasası taslağıyla ilgili çalışmak

b. Tarafların anlaşmalarını anayasa uyarlamak ve yerleştirmek amacıyla önceki barış anlaşmalarının herhangi birini ihlal etmeden gerekirse Filipinler Anayasasını değiştirme önerileri üzerine çalışmak;

c. Bangsamoro topluluklarında yürütülecek gelişme programlarını gerekirse MILF Bangsamoro Kalkınma Ajansı (BDA), Bangsamoro Liderlik ve Yönetim Enstitüsü (BLMA) ve diğer ajanslarla birlikte koordine etmek

5. Geçiş Komisyonu, tümü Bangsamoro olmak üzere on beş (15) kişiden oluşacaktır. Yedi (7) üyesi GPH ve sekiz (8) üyesi başkan da dahil olmak üzere MILF tarafından seçilecektir.

6. Geçiş Komisyonu, ARMM ve diğer hükümet ajanslarından bağımsız olacaktır. GPH etkin bir şekilde çalışması için gerekli fonları ayıracak ve diğer kaynakları sağlayacaktır. Geçiş Komisyonu görevlerini ve sorumlulukları yerine getirip sönümlenene dek tüm diğer hükümet ajansları tarafından desteklenecektir.

7. Geçiş Komisyonu tarafından düzenlenen Bangsamoro Temel Yasası taslağı, Başkan tarafından acil yasa tasarısı olarak onaylanacaktır.

8. Bangsamoro Geçici Otoritesi'ni oluşturan Temel Yasa'nın resmen yayınlanması ve onaylanmasını takiben ARMM feshedilecektir.

9. Geçiş dönemi boyunca, devredilen tüm etkiler Bangsamoro Geçici Otoritesi tarafından kullanılacaktır. Bakanlık ve Kabine Sistemi şeklindeki hükümet, Bangsamoro Geçiş Otoritesi'nin oluşturulmasıyla birlikte başlayacaktır. Ayrıca Bangsamoro Geçiş Otoritesi, bürokrasiyi uygun yönetim kurumları olarak yeniden düzenleyebilir.

10. Bangsamoro Geçiş Otoritesi, Temel Yasa'da belirtilen talimatlara göre özerklik verilen bölgedeki hükümet işlevlerinin devamlılığını sağlamakla yükümlü olacaktır. Bangsamoro Geçiş Otoritesi, 2016 seçimlerini takiben yerini seçilen Bangsamoro Yasama meclisine ve Bangsamorohükümetine bırakacaktır.

11. Tüm anlaşmaların uygulanmasını gözlemleyecek, uluslararası yapılar ve ülke içindeki gruplardan gözlemci bir ekip oluşturulacak.

12. Geçiş dönemi sonunda, GPH ve MILF Barış Görüşmeleri Komisyonu, Malezyalı Kolaylaştırıcı ve Gözlemci Ekip, tüm geçiş dönemi sürecini ve tüm anlaşmaların uygulanma durumunu gözden geçirmek, incelemek veya değerlendirmek için bir araya gelecektir. Eğer tüm anlaşmalar tamamen uygulanır haldeyse barış görüşmelerini resmi olarak bitirmek için Taraflarca bir "Çıkış Belgesi" düzenlenip imzalanabilir.

13. Tüm konular çözülüp tüm anlaşmalar uygulanır hale gelene kadar Tarafların görüşme komisyonları, görüşmelere devam edecektir.

VIII. NORMALIZASYON

1. Taraflar, normalleşmenin barış süreci için hayati olduğunu kabul eder. Normalleşmeyle birlikte toplumlar barışçıl bir toplumda, yeterli geçim kaynakları ve siyasi katılımla hak ettikleri yaşam kalitesine kavuşabileceklerdir.

2. Normalleşmenin amacı Bangsamoro'da can güvenliği sağlamaktır. Normalleşme, temel insan haklarına bağlı, bireylerin şiddet veya suç korkusundan azade olduğu ve süregelen gelen ve değerlerin saygı gördüğü bir toplum yaratmaya yardım eder. Can güvenliğinin olmaması insan ve sivil haklarının ihlali, sosyal ve siyasal adaletsizlik ve cezasızlık gibi pek çok duruma yol açar.

3. İlke olarak, polis sistemi ve düzenlemesi profesyonel ve partizan politik kontrol dışında tutulmalıdır. Polis sistemi, yasaların etkili, etkin, adil ve tarafsız korunabilmesi, eylemleri bakımında hesap verebilir olabilmesi ve hem Merkezi Hükümete ve Bang-

samoroHükümetine hem de hizmet ettiği topluma karşı sorumlu olabilmesi için sivil bir yapıya sahip olacaktır.

4. Taraflarca, bölgede etkin polis sistemi yürütülebilmesi için bağımsız bir komisyon oluşturulacaktır. Komisyon, tarafların temsilcilerinden oluşacak ve çalışmalarında destek almak için yerel ve uluslararası uzmanları davet edebilecektir.

5. MILF, tekrar kullanılmaması amacıyla güçlerinin devreden çıkarılması için dereceli bir plan başlatacaktır.

6. Tüm yasa koruma işlevleri aşamalı ve dereceli olarak Filipinler Silahlı Kuvvetleri'nden (AFP) Bangsamoro polis gücüne transfer edilecektir. Taraflar, 4. Paragrafta belirtilen bağımsız gözden geçirme süreci sonuçlarına göre Bangsamoro polis gücünün şekli, işlevi ve ilişkileri üzerine görüşmelere devam etmeye karar verir.

7. Uluslararası Gözlem Ekibi'yle birlikte (IMT) Düşmanlıkların Bitirilmesi için Ortak Koordinasyon Komitesi (JCCCH) ve Ortak Özel Eylem Grubu'nun da (AHJAG) katılımıyla, MILF güçlerinin devreden çıkarılması tamamen sonuçlanana kadar ateşkes anlaşması gözlemlenmeye devam edilecektir. Bu koordinasyon mekanizmaları devredışı bırakma tamamen sonuçlanıncaya kadar Hükümet ve kalan MILF güçleri arasındaki koordinasyonu sağlamak ve MILF'inBangsamoro bölgesinde barışın ve düzenin korunmasındaki yardımını düzenlemek için kurulacak Ortak Normalleşme Komitesi'nin (JNC) temelini oluşturacaktır.

8. Taraflar, bölgedeki silahların azaltılması ve kontrol altına alınması ve özel orduların ve diğer silahlı grupların lağvedilmesi için ortak çalışacaklarını taahhüt eder.

9. Normalleşme sürecinin detayları ve güçlerin devredışına çıkarılmasının zaman çizelgesi bu Anlaşmanın bir parçasını oluşturacak Normalleşme Eki'nde yer alacaktır.

10. Taraflar, Bangsamoro'nun iyileştirilmesi, yeniden inşası ve kalkınması için çabalarını yoğunlaştırmaya ve MILF savaşçılarının, yerinden edilmiş insanların ve yoksulluğa düşen toplulukların ihtiyaçlarını görmek için programlar oluşturmayı kabul eder.

11. Taraflar, normalleşme süreci için birden çok ülkenin desteği, yardımı ve taahhütlerine ihtiyaç olduğunu kabul eder. Bu amaçla, etkin, şeffaf ve hesap verilebilir bir acil destek ve yatırım bütçesine sahip Güven Fonu kurulacaktır. Taraflar, kurumsal güçlenme, altyapıdaki dengesizlikleri çözecek etkili programlar ve savaşçı veya savaşçı olmayan MILF unsurları, yerli haklar, kadınlar, çocuklar ve yerlerinden olmuş insanların normal yaşama dönmesi için ekonomik olanakların sağlanması için Bangsamoro Çerçeve Anlaşmasındaki 13 kapasite arttırıcı alanda olduğu gibi nitelikli finansman projelerini benimsemeyi kabul ederler.

12. Taraflar, geçici adalet için Bangsamoro halkının meşru şikayetlerini iletebileceği, tarihsel adaletsizleri düzeltecek ve insan hakları ihlallerinin bildirilebileceği bir program için çalışmayı kabul ederler.

IX. DİĞER

1. Bu anlaşma tek taraflı olarak uygulanamaz.

2. Taraflar, bu doküman kapsamında Çerçeve Anlaşmanın detaylarıyla ilgili çalışmayı ve yıl sonuna kadar kapsamlı bir anlaşma ortaya çıkarmaya bağlıdır.

F. ÇERÇEVE ANLAŞMA ÜZERİNE BİNA EDİLECEK HUKUKİ STATÜ

Taraflar, statükonun kabul edilemez olduğunu ve Müslüman Mindanao Özerk Bölgesi (ARMM) yerine Bangsomoro'nun kurulması gerektiğini kabul eder.

BangsamoroHükumeti bakanlıklardan oluşacaktır.

Taraflar, bakanlıklar hükümeti biçimine uygun bir seçim sistemini oluşturmayı kabul eder.

Seçim sistemi demokratik katılımcılığa izin verecek, devlet memurlarının öncelikli olarak seçmenlere karşı sorumluluğunu sağlayacak ve gerçekten ilkelere dayalı partilerin kurulmasını teşvik edecektir. Bangsamoro Temel Yasası içinde yer alacak bu seçim sistemi, Bangsamoro Hükumeti tarafından ulusal yasalarla uyumlu olarak çıkarılacak yasalar yoluyla uygulanacaktır.

Sınırları dahilindeki bölgeler, kentler, belediyeler, köyler ve coğrafi alanlar Bangsamoro'nun seçim birimlerini oluşturacaktır.

Merkezi Hükümet'inBangsamoroHükumeti'yle ilişkileri asimetrik olacaktır.

Taraflar, Bangsamoro kimliğini kabul ederler. Fetih ve sömürgeleştirme zamanında Mindanao, Sulu takımadaları ve Palawan da dahil olmak üzere yakın adalarda yerli veya asıl sakinler olarak kabul edilenler ve onların -melez veya safkan- soyundan gelenler kendilerini Bangsamoro olarak tanımlayabilirler.

Eşler ve onların soyundan gelenler Bangsamoro olarak sınıflandırılır. Diğer yerli halkların seçme özgürlüğüne saygı duyulacaktır.

Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi (MNLF) 12 yıl süren mücadeleden sonra Ekim 1992'de Filipinler hükümetiyle ateşkese gitmişti. 16 Nisan 1993'te de Endonezya'da "barış" görüşmeleri başlatıldı. 7 Kasım 1993'te bir ateşkes anlaşması ve bir de ilkeler anlaşması imzalandı. Sonuçta üç yıldan fazla süren görüşmelerden sonra Moro ve Mindanao adalarının bulunduğu Güney Filipinler'e MNLF öncülüğünde özerklik verilmesi üzere bir anlaşma imzalanması konusunda ittifak sağlandı. Bu konuda hazırlanan ilk barış anlaşması taslağı da 23 Haziran 1996'da Güney Filipinler'in Davao kentinde parafe edildi. 2 Eylül 1996 tarihinde de bu anlaşma Endonezya'nın başkenti Jakarta'da taraflarca imzalanarak resmen uygulamaya geçirildi.

Anlaşma, Güney Filipinler'deki 14 bölgeye özerklik verilmesini öngörüyor. Ancak ilk geçiş döneminde MNLF'nin bu 14 bölgenin yönetiminde herhangi bir rolü olmayacak. Sadece Barış ve Kalkınma Meclisi adı altında bir meclis oluşturulacak ve başkanlığına da Nur Misvarigetirilecek. Bu meclis bölgedeki yerel yönetimlere sadece bazı tavsiyelerde bulunabilecek. Bu tavsiyelerin uygulanması zorunluluğu olmayacak. Barış ve Kalkınma Meclisi'ne bağlı olarak Müslümanların dini işlerinin koordinasyonuyla ilgilenmek üzere bir Fetvâ Dairesi oluşturulacak. Bu dairenin yetkilileri söz konusu meclisin başkanı tarafından atanacak.

Barış ve Kalkınma Meclisi'nin görev yapacağı geçiş dönemi üç yıl sürecek. Bu sürenin bitiminde söz konusu 14 bölgede referanduma gidilerek halktan "özerkliği mi yoksa Manila yönetimine bağlı kalmayı mı" istedikleri sorulacak. Bu referandumda halkının çoğunluğu özerkliği isteyen bölgelere tam özerklik verilecek.

MoroİslâmiKurtuluş Cephesi (MILF) ve daha radikal görüşleriyle tanınan Ebu Seyyaf grubu Barış ve Kalkınma Meclisi'ne idari ve siyasi açıdan hiçbir yetkinin verilmemesi ve söz konusu 14 bölgeye özerklik verilmesinin referandum şartına bağlanması dolayısıyla karşı çıkıyorlar. Bölgede 1946›dan buyana uygulanan nüfus kaydırma politikası dolayısıyla özerklik verileceği bildirilen 14 bölgenin çoğunda hıristiyanların oranı artırılmış durumda. Bundan dolayı referandumdan "özerklik" lehine oy çıkacak bölge sayısının 4'ü geçmeyeceği sanılıyor. Bu sebepten dolayı sözü edilen gruplar özerkliğin referandum şartına bağlanmasına karşı çıkıyorlar. Ancak anlaşmanın imzalanmasıyla birlikte MNLF gerillaları büyük ölçüde bağımsızlık mücadelesinden tecrit edilmiş oldular. Bu yüzden MILF ve Ebu Seyyaf grubuna mensup mücâhitler hükümet kuvvetleri karşısında yalnız bırakıldılar. Bu durumda bağımsızlık mücadelesini sürdürmeleri zor olacak. Dolayısıyla gelişmelerin nasıl devam edeceğini şimdiden tahmin etmek zor.

G. MORO ADASININ ŞU ANDAKİ SİYASİ YAPISI

Filipinler, üniter başkanlık yapısına sahiptir. Başkan devlet ve hükümet başkanlığı görevlerinin her ikisini de üzerinde bulundurur. Aynı zamanda silahlı kuvvetlerinin de başkomutanıdır. Başkan, halkın oylarıyla altı yıllık bir dönem için seçilir. Kabineye atama yapar ve toplantılara başkanlık eder. İki kanatlı parlamento, senato ve temsilciler meclisinden meydana gelir. Senato üyeleri de altı yıllık bir dönem için seçilir. Temsilciler meclisi üyeleri ise üç yıllık bir dönem için yasamalı ilçelerden temsilciler içinden seçilir.

Filipin, üç coğrafik alana bölünür; Luzon, Visayas ve Mindanao. Bunlar, on yedi bölgeye, seksen bir ile, 118 şehir, bin 510 belediyeye ve 41 bin 995 Barangay (bölge hükümetleri) ayrılır.

7.107 adadan oluşan Filipinler'in yüzölçümü 300 bin km2. Filipinler'in % 86'sı Hristiyan, %10'u Müslüman'dır. Yaklaşık 105 milyon nüfuslu ülkede 10 milyon civarında Müslüman yaşamaktadır. Müslümanların büyük bölümü, ülkenin güney kısımlarındadır. Moro İslami Kurtuluş Cephesi, yoğunluklu olarak ülkenin güney kesiminde faaliyetlerini sürdürüyor.

MILF açıklamasında: Otonomiden sonra siyasi parti kuracağız. Mayıs ayında (2013) genel, belediye, senato ve valilik seçimleri var. Biz bu seçime parti olarak girmiyoruz. 2016'daki seçimlere girmeyi planlıyoruz. Otonomiden önce parti olarak girmeyi uygun görmüyoruz. Belediye ve valilik seçimlerinde Hıristiyanlara karşı Müslüman adayları, Müslüman iki aday olunca da daha dindar olanını destekleyeceğiz. Ama genel seçimleri boykot edeceğiz, yani katılmayacağız.

MILF olarak kırk yıldır hiçbir seçime girmedik, fakat halk olarak oy hakkımızı kullandık. Son cumhurbaşkanlığı seçimlerinde halkımıza şimdiki cumhurbaşkanına oy vermelerini tavsiye ettik.

Moro'nun iktisadi durumu uzun süren savaş dolayısıyla çok kötü. Devlet zaten yıllardır Müslüman bölgelere hizmet götürmüyor. Fakirlik ve sefalet yaşamın doğal bir parçası hâline gelmiş durumda."

V. ULUSLARARASI HUKUKÇULAR BİRLİĞİNİN ZİYARET AMACI

Filipinlerin güneyinde yıllardır Filipin devletine karşı yürütülen direnişin, silahlı mücadele sürecinin Ekim2012'de taraflarca sona erdirildiği, şimdi tanınacak olan özerkliğin koşullarının belirlenmesi süreci yaşandığı, tam da bu süreçte, UHUB olarak anılan ülkeye yapılacak olan seyahatin, oradaki insanlara gerek moral olarak ve gerek ise anlaşma koşullarına yapılabilecek önerilerle katkı ve destek sağlanacağı gerekçeleri ile ziyaret ve incelemelerde bulunmak amacıyla 20.08.2013 -30.08.2013 tarihleriarasında BANGSAMORO bölgesine 10 günlük bir inceleme araştırma gezisi düzenlenmiştir.

VI. ULUSLARARASI HUKUKÇULAR BİRLİĞİNİN ZİYARETLERİ VE GÖRÜŞMELERİ

19.08.2013 gecesi İstanbul'dan hareket eden uçağımız saat farkının da etkisiyle 20.08.2013 akşam üzeri Hong Kong'a ulaştık. Aynı gün Filipinlerin başkenti Manila'ya uçmamız gerekirken, Filipinlerindeki yoğun muson yağmurlarının Manila Havalimanını sular altında bırakması sebebiyle uçuşumuz ertesi güne ertelendi. Manila'ya 21.08.2013'de ulaşıyoruz. O gün de Manila'da kalarak ancak 22.08.2013'de Mindanao adasında Bangsomoro'nun başkenti olacak durumdaki Cotabato'ya ulaşabildik.

A. 22 AĞUSTOS 2013 PERŞEMBE– COTABATO

COTOBATA – DARAPANAN KAMPI

Cotabato şehrinde DARAPANAN KAMPI ziyaret edildi.

Burası MILF'in yönetim merkezi. Toplantıda üst düzey MILF yöneticileri, komutanları ve Genel Kurmay Başkanı hazır bulundu. MILF Başkanı Hacı Murat'ın acil bir iş sebebiyle ülke dışında olduğunu belirtildi.

Besmele ve dualarla yapılan açılıştan sonra IHH'yı temsilen Ömer Kesmen'e ve Türkiye'den gelen 12 kişilik heyetimize hoşgeldin denilerek, kendilerini bize tanıttılar.

İHH Bangsamoro temsilcisi Ömer Kesmen'inBangsamoro hakkında verdiği genel bilgiler:

Moro'nun tamamı Marmara Bölgesi büyüklüğünde bir alan.

Nüfusun %85'i Müslüman, %15'i Hıristiyan. Fakat Hıristiyanlara %25 olduklarını iddia ediyorlar.

Çatışmaların sona erdiği iki yıl öncesine kadar, yaklaşık 50 yıldır Müslüman halk dağlarda, ormanlarda yaşıyordu. Halk ancak

iki yıldır şehirde, dolayısıyla şehir hayatına uyum sağlamada ciddi zorluk çekiyorlar. Burada sıfırdan bir sosyal yaşam, bir şehir hayatı kurulacak.

Bangsamoro insanı genel olarak sıcak kanlı, uyumlu, anlaşması kolay insanlar. Zaten Türklere ve Müslümanlara büyük sevgi ve hürmet besliyorlar

Konuşma notları;

Merkezi Komite Genel Başkan Vekili;

"Burası sizin anavatanınız, atalarınız burada. Sizlerin buraya gelmesi bize moral ve cesaret veriyor. Bangsamoro insanının size ihtiyacı var ve umarız ki bu görüşmeler hayırlara vesile olur. Sizleri burada ağırlamak bizim için bir mutluluktur. İsterseniz size öncelikle MILF hakkında bazı bilgiler vereyim. MILF; Bangsamoro halkının mücadelesine öncülük etmektedir. Bangsamoro'daki insanların hukukunu en iyi savunan gruptur. Buradaki Müslümanların büyük çoğunluğunun teveccühünü kazanmıştır. MILF Merkezi Komitesi Bangsamoro'nun en üst sıradaki birliği olup, İslam rehberliğinde, politikalar uygular. İslami konularda da danışmanlık yapar ve fıkhi konularda bilgi verir.Bu komitelerin üyeleri olan kişiler El-Ezher, Ümm›ül Kur'a, Medine İslam Üniversitesi gibi önemli üniversitelerde eğitim görmüş ulemadan oluşuyor.

MILF Merkez Komitesi üyeleri:

1. Al-Haj Murad İbrahim - Başkan

2. GazzaliJaafar - Birinci Başkan Vekili

3. Alim Ali Solaiman - İkinci Başkan Vekili

4. Sammy Al-MansourGambar - Genel Sekreter

5. AlimZainodenBato - Şura Meclisi Başkanı

6. Alim Abdullah Gayak - Terbiye Komitesi Başkanı

7. Alim Said Abdussalam - Finans Komitesi Başkanı

8. Alim Abu Hurairah - DarulIfta Başkanı

9. AlimKhalifaNando - Yüksek Şeriat Mahkemesi Başkanı

10. Mohaguer Iqbal - Enformasyon Komitesi Başkanı

11. Alim Ibrahim Montasir - Dava Komitesi Başkanı

12. BobbyBuldon - Merkezi Araştırma Ajansı Başkanı

13. OmarDavao - İstihbarat Komitesi Başkanı

14. Alim Abdullah Pasigan - LuznatolOlya Başkanı

15. AlimaSagiraPindaliday - Sosyal Refah Komitesi Başkanı

16. Amor Pindaliday - Gençlik İşleri Başkanı

MILF 44 il komitesinde oluşur. Finans, iş, gençlik, işçi, kadın ve diğer bütün sektörler merkezi komitede temsil edilir. Bu 44 komitenin de alt komiteleri bulunmaktadır. Biz Bangsamoro halkının büyük çoğunluğunu mobilize ettik. Bunun da üzerinde

askeri kanadımızı organize ettik. Biz buna Bangsamoro Silahlı Kuvvetleri diyoruz. (Bangsamoro Islamic Armed Forces). Bu askeri kanadın başındaki kişi de aynı zamanda Merkezi Komite'nin üyesi

Bangsamoro Silahlı Kuvvetleri 6 cepheden oluşuyor. Her bir cephe üst komutanlık olup, her üst komutanlığın da alt komutanlığı vardır.

MILF isterse bir haftadan daha kısa bir sürede 1 milyon kişiyi toplayabilir ki bunun örnekleri geçmişte yaşandı.

Savaş sırasında kadın ve çocuklar başta olmak üzere insan hakları her saat başı ihlal edildi. Şu anda içinde hukukçularının da yer aldığı İngiliz bir örgüt Moro'daki insan haklarının ihlalini görmek için Moro'ya geldi. Ellerinde bu ihlallerle ilgili yeterince belge bulunuyor.

İnsan hak ihlalleri meselesinden başka ayrıca Bangsamoro Çerçeve Anlaşmasının anayasal olarak korunması için Filipin Anayasasının değiştirilmesine gerek olup olmadığı sorunu var. bize bu konuda öneri hazırlayabilirsiniz."

Kendilerine 'İslam'a büyük vurgu yapıyorsunuz ama Mısır örneğinde olduğu gibi başka planınız var mı, önlemleriniz nedir' diye sorduğumuzda;

'İslam bir hayat biçimidir. MILF'in kuruluş amacı insanımızın Kuran'a dayalı bir hayat yaşayabilmesidir. Kuran'a ve hadise dayalı bir toplum yaşamı hedefliyoruz. Elbette Kuran ve Şeriatı esas alıyoruz. Bir sorun olduğunda buna önce Kuran'dan cevap bulmamız gerekiyor. Cevap bulamazsak hadislere, sünnete bakmamız gerekiyor her ikisinde de cevap yoksa bu sefer cevap İslami şeriattadır. Yani önce İslami şeriatı kurmamız lazım. Peygamberimizin Muaz bin Cebele yaptığı uyarı gözönüne alarak, ayet ve hadis bulamadığımız durumda bunlara aykırı olmayacak şekilde içtihada ediyoruz. Moro İslam cephesinin kurulmasının amacı da İslam şeriatı olan bir sistem kurmaktır."

Heyetimizin lideri, UHUB genel sekreteri Necati Ceylan da, "Aslında hepimizin bir ümmet olduğunu, bu nedenle dertlerinin dertlerimiz olduğunu, emperyalist dünyanın bu ümmeti parçalaması sonucu İslam dünyasının her yerinde kan ve gözyaşının hakim olduğunu, bu ziyaretlerle bir birimizin derdiyle yakından dertlenerek, bir birimize yakınlık tesisederek dayanışma içerisine girebileceğimizi ve böylelikle tüm problemlerimizi giderebileceğimize inandığımızı" beyan eden şeklinde konuşma yaptı.

Yine bir kamp yetkilisi soru üzerine; "40 yıldır savaştıklarını, şimdi ise normalleşme sürecine girdiklerini, hepimizin hukukçu olmasından memnuniyet durduklarını ve normalleşme sürecinde hukukçular olarak bizden öneri beklentisi içinde olduklarını" beyan etti. "Şimdi bu dönemde en büyük sorunlarının Filipinlerin her yerine sürülmüş olan Bangsomoro'luların buraya nasıl toplayabilecekleri hususu olduğunu" bildirdi. Ve devamla; "burada en büyük sorunumuz insan hakları ihlallerine maruz kalmamızdır.İnsan hakları ve anayasa çalışmaları hususunda tecrübe ve yardımlarınızı bekliyoruz" dediler.

Bangsamoro Development Agency/Kalkınma Ajansı Başkanı Dr. SafrullahBibatuan;

"Uzun yıllar boyunca savaşmak zorunda kalmış olan bu halkın 'kalkınma' ve 'rehabilitasyon' konularında ciddi yardıma ihtiyacı var. Savaşın ve anlaşmazlığın halkını yokettiğini" belirterek bize 'Bangsamoro halkının ıslahı, eski haline gelmesi konusunda birlik olarak onlara yardımcı olup olamayacağımızı, çatışmalardan dolayı Mindanao halkının % 50'ye yakını diğer bölgelere göç ettiğini, şimdi bizleri bekleyen en önemli sorun Mindanao dışına kaçan bu popülasyonun bölgeye geri döndürülmesi mücadele/savaş sırasında kuzeye kaçan arkadaşlarının Bangsamoro'ya nasıl dönebilecekleri' sorusunu yöneltti. Bu konuda yardımlarınızı bekliyoruz" diye konuşmasına devam ederek; "Daha önce hazırlanmış olan 'temel yasa' taslağıyla ilgili değişiklik önerilerinin yanında Filipinler anayasasında yapılacak değişikliklerle ilgili önerilerinizi bekliyoruz" diyerek konuşmasını tamamladı.

"Kendilerine hukuki açıdan yardımcı olabileceğimizi karşılaştırmalı hukuk bilen akademisyen hukukçularımız olduğunu, göç edenlerin geri dönmesi hususunda cevap verebilmek için ise daha çok bilgiye ihtiyacımız olduğunu, bir geçiş dönemine ihtiyaçları olduğunu, uzman hukukçularımız ile Türkiye'de veya Moro'da görüşmeler yapılabileceğin" belirttik.

Hacı Murat'ın Sekreterinin eşi ile yaptığımız görüşmede bize "Mindanao'da birçok medrese bulunduğunu, yönetimdeki birçok kişinin Arapça ve İngilizce bildiğini" belirtti. Kendisi devamla; 'Biz kamplarda ikamet ediyoruz ama bütün merkezi komite üyeleri bu bölgede oturmuyor. Bütün Moro halkı olmasa da çoğunluğu MILF kuvvetlerine mensuptur. Ben çocukluğumdan beri mücahideyim. Babam da mücahitti kocam da. 40 yıldır savaşıyoruz. Bir yandan savaşırken bir yandan da yaşamak zorundayız. Çocuklarımızı okutmalıyız ki onlar eğitimli olsunlar ve mücadeleye eğitimli olarak katılsınlar. Bu yüzden çocuklarımız hafta içi Filipinler devletinin okulunda okuyor. Haftasonu da medreseye devam ediyorlar. Paramız olmadığı için çocuklarımızın burs kazanması önemli, bu yüzden çamaşır yıkarken bile çocuklarımızı eğitiyoruz. Moro mücadelesinde aktif olarak rol alıyorum, dolayısıyla ofis işlerim de oluyor; bu konuda gerektiğinde evimden ve çocuklarımdan fedakarlık ediyorum."

"Şu anda ateşkes olduğu için çoğu erkek ve kadın dağlardan indi. Bahçelerine tarlalarına gidebiliyorlar. Savaş döneminde bir yandan mücadele ederken bir yandan da tarlada çalışmak zorundaydık ki aç kalmayalım. O günleri hatırlamak bile istemiyorum" şeklinde konuşmuştur.

B. KAMP ZİYARETİNDEN SONRA

MINDANAO HUMAN RIGHTS ACTION CENTER/ MİNDANAO İNSAN HAKLARI EYLEM MERKEZİ (**MinHRAC) ZİYARET EDİLDİ.**

Bu merkezin yetkili müdürü avukat Zainudin S. Malang'dir. Kendisinin yokluğunda diğer personelle görüştük. Genç MinHRAC çalışanları, MinHRAC'ın insan hakları ihlalleriyle ilgili çalışma yöntemi, izleme sistemleriyle ilgili bilgi verdiler.

MinHRAC'ın 1300 takipçisinin bulunduğu ve 20 alan - araştırma ve uluslararası izleme birimine sahip olduklarını belirttiler. MinHRAC ayrıca BM İnsan Hakları İzleme Birimi üyesi olduğunu söylediler.

Burada yapılan bilgilendirmeye göre; "Mindanao adasında 3812 köy vardır. Buradaki çatışmalar daha çok, Filipin devletinin müslümanların topraklarına elkoyma operasyonuna olan direnişten kaynaklanmaktadır. Hak ihlallerini yerinde izlemek için dağınık bir örgütlenme biçimi gerçekleştirdik. Bir insan hakları ihlali vukuunda derhal yerinde izliyoruz. Mindanao'da 13 değişik dil kullanılır, 10 milyon nüfus, 11 değişik etnik grup vardır".

Bize buradaki amaçlarının kısaca; "insan haklarına olan bilinci artırmak, insan hakkı ihlaline uğrayan mağdurların sorunlarının ıslah edilmesi konusunda onlara yarımcı olmak, insanların bölgesel, ulusal ve uluslararası, kişisel ve toplu hakları konusunda destek kampanyaları üstünde çalışmak olduğunu, ayrıca Hükümet tarafından yapılan katliamlardan dolayı MinHRAC olarak insan hak ihlallerini izlemeye başladıklarını" belirttiler.

Devamla; "Filipinler devleti ve Moro halkı arasındaki sorunun esasında toprak meselesinde kaynaklandığını, toprak meselesini çözemediklerinde ise din konusunu ortaya çıkardıklarını belirttiler. Esasen buradaki toprakların sahibi Moro halkı olduğu halde Amerikanın burada uyguladığı toprak politikası sonucunda Moro halkı topraklarından edildiğini, İspanya'nın istilasından sonra gelen Amerika bizi Filipinler'e bağladı ve böylece Filipinizasyon sürecinde bizi Filipinlileştirmek istediler. Bizim için bu kabul olunamazdı. Moro'ya Hristiyan nüfusu getirerek onlar için arazi açmak istediler. Kültürümüze aykırı olan bu toprak politikasını ile Moro halkı arazilerini kaybetti. Bizim halkımız cahildi. Onlar bu topraklar Allah'a ait sanıyordu, bu yüzden de topraklarını hükümet nezdinde kayıt altına almak gerektiğini bilmiyordu. Hükümet Moro halkının bu saflığından faydalanarak arazilerini Hristiyanlara verdi. Çatışmalar genel olarak Filipinler ordusu ile Müslüman halk arasında gerçekleşiyor. Esasen Müslüman ve hıristiyan halk tabakaları arasında bir çatışma yok. Çatışmaların temelindeki mesele, Morolu Müslümanlara ait olan toprakların ellerinden alınarak kuzeyden getirilen hıristiyanlara dağıtılması ve Müslüman halkın topraksız bırakılması yönündeki adaletsiz iskan politikasıdır" şeklinde bilgi vermişlerdir.

Halen, 60 000'i Cebu şehrinde olmak üzere bütün Visaya adalarında (Luzon, Mindanao ve Visayalar Filipinleri oluşturan üç büyük ada grubu) toplam 280.000 yerinden edilmiş Morolu bulunmakta. Bu kişiler 2000 yılına kadar Mindanao'da devam ede gelmiş uzun savaş süreci neticesinde marjinalleşmiş ve insan onuruna yakışır şekilde geçimini sağlamakta büyük zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

İnsan Hakları İhlallerine ilişkin olarak;"Filipinler Hükümeti ile MILF arasındaki ateşkes sonrasında dahi, MoroluMüslümanlara karşı hak ihlali niteliğinde olan birçok olay gözlendiğini, bu olaylardan en önemlileri 2008 yılında gerçekleşen, bir çok sivilin (özellikle çocukların) zarar gördüğü, bir çok evin yakıldığı hadiseler olduğunu" söylediler

Öte yandan buradaki sorunu tek bir meseleye indirmek de mümkün değil, bütün resmi görmek gerekiyor burada. Evde çalışan genelde kadınlar.

İletişim bilgileri:

http://minhrac.ph/

- Sarah Jane A. Decampo, Humanitarianaffairsofficer

sdeocampo@minhrac.org+639177836741+630644214802

- Asmira S. Diego, Writer, monitoringdepartment

adiego@minhrac.org+639276013815+630644214802

C. 23 AĞUSTOS 2013 CUMA - BUNAVAN BÖLGESİ, USAME BİN ZEYD KAMPI

Sabah Maguindanao **bölgesine hareket ediyoruz. Burada** DatuPaglas yerleşim yerinin hayli uzağında kısmen yüksek bir mekanda diğer bir Mücahid kampına gidiyoruz. Kamplar şehir merkezlerinden uzaklarsa da, köy görünümündeki küçük yerleşim yerleri ile iç içe. Adeta burada kim kamp görevlisi kim oranın meskun halkından belli değil. Halkın ve kamp mensuplarının olağanüstü bir ilgisi ve karşılama törenleri ile karşılaşıyoruz. 10 km'ye kadar 20'ye yakın motosikletli eskort **eşliğinde, cuma namazı için toplanılan yere geliyoruz. Açık alanda kılınan cuma namazı ve verilen ikramın ardından, müzakereler başlıyor. Bu olaylar boyunca, kampta bulunan hemen herkesin elinde mevcut cep telefonları ile karşılıklı bir resim çekme / çekilme furyası yaşıyoruz.**

Burada, Cuma namazında hutbelerin hâlâ Abdülhamit Han adına okunduğunu öğreniyoruz.

Kampın bütünü MILF ordusuna mensup. Burada halk oldukça yoksul, bu bölgeye Filipin devletinden tarım alanında çok az destek geliyor.

Bu bölgede Müslümanların yaşadığı yerlerdeki yaşam standartları hıristiyanların yaşadığı bölgelere oranla gözle görülür derecede düşük.

Kamp bölgesinde bulunan evlerde elektrik tesisatı yok. Fakat herkesin elinde cep telefonları/fotoğraf makineleri gibi elektronik eşyalar var. Güneş enerjisinden elektrik üreterek elektronik cihazlarını şarj ediyorlar.

Internet imkânı var. Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerini kullanıyorlar.

Kamptaki yetkili bayanlarla görüşmelerde şunları ifade etmişlerdir;

"Aquino'nun barış görüşmeleri konusunda dürüst olduğunu düşünüyoruz çünkü görüşme karşılıklı yapılan birşey olduğu için onların barış istediğine güvenmeliyiz ki onlar da bize güvensin. Önceki dönemlerde Marcos ile de görüşmeler yapılıyordu ama ona güvenmiyorduk. Bundan önceki Filipinler'in kadın başkanı da barış için çalıştı ama olmadı. Aynı zamanda onlar bizim de başkanlarımız çünkü bazı olguları reddedemezsiniz. Biz Filipinli değiliz fakat harita üzerinde Filipinler'deyiz, dolayısıyla onlar bizim de başkanlarımız. Bangsamoro da neticede Filipinler'in bir odası"

Kendilerine Çerçeve Anlaşması ile ilgili düşüncelerini sorduğumuzda bize; "Biz kabul edilebilir, güzel bir netice bekliyoruz, umut ediyoruz"şeklinde cevap verdiler. Ayrıca anlaşmanın tam metnini okumadıklarını ama radyodan genel hatlarını dinledik-

lerini, anlaşmayı imzalayan İkbal'in kendilerini radyo aracılığı ile bilgilendirdiğini belirttiler.

Kendilerine MNLF'nin tutumunu sorduğumuzda bize; "bu bölgede MILF taraftarlarının olduğunu, barış görüşmeleri sürecinde Filipin hükümetinin MNLF ile iletişime geçmediğini, bu sebeple onların Çerçeve Anlaşmasına karşı olduklarını, Çerçeve Anlaşmasının ile bitmemiş bir işleri olduğunu söylediklerini" ifade ettiler.

Devamla; "Ancak şimdi savaşmaktansa masada konuşarak anlaşmanın daha iyi olduğuna inanıyoruz. Savaşmaktansa müzakere etmek daha güzel bir sonuç getiriyor. En azından böyle düşünmekte haklı olduğumuzu umuyoruz. İlerlemek zorundayız. Teknoloji çok önemli ve biz de TV, bilgisayar, internet kullanıyoruz. Ama halkımız çok fakir. Kalkınmak için bize hiç şans verilmedi oysa teknik ekipman olmadan kalkınmak mümkün değil.

Önceden herkes MILF'den olduğunu saklıyordu çünkü İslam'ı ve cihad edenleri sevmiyorlardı ama artık kitlesel bilgiden dolayı herkes MILF'den olduğunu söylüyor". demişlerdir.

Kadınlardan biri; kocasının cihad yaptığını ve bu nedenle eve gelir getirmek için kendisinin çalıştığını, cihad yaptıklarından dolayı erkeklerin çoğunun çalışmadığını, cihad için çalışırken bile aynı zamanda hindistancevizi ve diğer gıdaları yetiştirdiklerini çünkü evde yemek ve çocuklarını okutmak için paraya ihtiyaçları olduğunu söyledi.

Kamptaki üst düzey yöneticilerden birinin eşi olan Jamila, bir devlet okulunda öğretmen olarak çalışıyor. İsmi resmi kayıtlarda "Mila" olarak geçiyor. Müslüman isimlerini hristiyanize etme politikasının bir sonucu. Barış süreciyle ilgili düşüncelerini sorduğumuzda, "Aquino'nun samimiyetine dair bazı tereddütlerimiz olsa da bu sefer barışın geleceğine inanmak istiyoruz" diyor. Barış süreciyle ilgili umutsuz değiller. "Artık savaş zamanının bittiğini ve BangsamoroMüslümanlarının daha iyi şartlara kavuşması ve kalkınması için çalışma zamanı olduğunu söylüyor".

Yapılan görüşmelerde şunları ifade etmişlerdir; "İstanbul'a geldiğimizde kumaş dokunması ve radyo kurulması eğitimi gördük. Sizin bilgilerinize muhtacız. Sizin bizi bu ziyaretiniz, bizi ziyaret etmiş olmanız, bizim bu anlaşmanın dış dünyada da tanınmış olmasına, Bizim meşruiyet kazanmamıza büyük katkı sağlayacaktır."

Bu Kamp ziyaretinden sonra, ancak akşama ulaşabilecek şekilde Mindanao adasının güney doğusundaki Davao şehrine hareket ediyoruz.

D. 24 AĞUSTOS 2013 CUMARTESİ, SELMAN-İ FARİSİ KAMPI ZİYARETİ, KUZEY DAVAO / TAGUBAKİT

Sabah Davao'danMindanaoAdasının en güney batısındaki Mati şehri yakınlarında, pasifik okyanusu kıyısında diğer bir kampa gidiyoruz. Aynı sıcak ilgi ve aynı muhteşem karşılama. Bu kamp biraz daha yerleşik ve teşkilatlı.Kampta konuşmalar üstü kapalı etrafı açık bir alanda yapılmakta. Bu sırada muhteşem bir meşhur muson yağmuruna tanık oluyoruz. Ama ne yağış. Bizim bardaktan boşanırcasına diye abarttığımız hal, orada tam da bu tanımın karşılığını buluyor.

MATI şehri, Kuzey Davao Bölgesi, Selman Farisi Kampı

Bu bölge Cotobato'dan daha düzenli, evler daha bir eve benziyor, yollarda çiçekler var ve yollar (diğer beton ve yer yer toprak yolun tersine) tek şerit asfalt.

Yine birçok komutan ve yönetici mevcut. Bangsamoro bölgesinin kuzey doğu ucunda yer alan bu bölge savaştan çok etkilenmemiş.

Bangsamoro Kalkınma Ajansı Bölge Müdürü Alim Lokman şu şekilde bir konuşma yapmıştır;

"Bugün tarihi bir gün Bangsamoro cihadının ilk gününden itibaren kendi hükümetimizi kurmayı amaçladık. Halkımız için de en iyisi budur ve artık kendi hükümetimizi kurma şansımız var. Cihad, Allah adına savaşmaktır. Hepimiz Müslümanız. Tevekkül ettiğimizden dolayı artık istediğimize kavuşmak üzereyiz. Şeytan aramıza kıskançlığı sokmak istiyor ama bundan kaçınmalıyız.

Türkiye'den kardeşlerimizin binlerce kilometreyi sadece bizimle birlikte olmak için gelmelerinde dolayı çok mutluyuz. Bugün burada Türkiye'den kardeşlerimizle bir arada bulunmamız Bangsamoro için tarihi bir anı ifade etmektedir.

Barış süreci, bizler için, Bangsamoro'nun geleceği adına neler yapılabileceğini görebilmemiz için çok önemli bir fırsat anlamına geliyor. Bizler Filipinler hükümetiyle barış sürecine girmekle, Allah yolunda cihaddan ayrılmış değiliz. Bu süreç, uzun süren mücadelemizin ve Allah'a olan tevekkülümüzün bir sonucudur."

Kadınlarla yapılan görüşmelerde ise; "Cihad olmasaydı bu duruma gelemeyeceklerini, Çerçeve Anlaşmanın imzalanmayacağını belirttiler. Ayrıca Çerçeve Anlaşmasının imzasından önce ancak başlarını örtebildiklerini ama hicab giyemediklerini, şimdi ise artık rahatça hicab giyebildiklerini" söylemişlerdir.

SamirahMustapha-Claro isimli hanım, Mati bölgesinde yapılması hedeflenen kadınlar için bir eğitim merkezi projesini heyetimize teslim etti. Projeyle ilgili bütün hazırlıkların tamam olduğunu yalnızca finansmana ihtiyaçları olduğunu söyledi. Projeyi İHH temsilcisi Ömer Kesmen Bey'e iletmemizi istedi. Gerekirse projeyle ve yapılması planlanan faaliyetlerle ilgili fotoğraf ve benzeri doküman gönderebileceğini söyledi.(iletişim: matoy_shamir@yahoo.com)

NorJannah N. Gulenbayan, ConcernedBangsamoroYouth of DavaoOriental (CBYDO) isimli, 2007'den beri faaliyette olan bir gençlik örgütünün personeli. Bu örgüt, DavaoOriental bölgesindeki gençlerin hem bireysel hem de sosyal olarak gelişimini sağlamak ve gençleri bu tür sosyal çalışmalara dahil etmeyi hedefleyen bir organizasyon. Fakat yalnızca gençlere değil farklı yaş gruplarına da benzer hizmetler vermekteler. Sosyal çalışmaların dışında aynı zamanda çeşitli sağlık programları ve çevre konularında da faaliyet göstermekteler. Gelecek ay, başka yerel partner kuruluşlarla birlikte, bazı küçük yerleşim birimlerinde gıda yardımı ve okul çağında olan fakir çocuklar için okul malzemesi desteğinde bulunacakları bir projeyi gerçekleştirecekler. (iletişim: jannah_0410@yahoo.com)

Ayrımcılık meselesini sorduğumuzda; "BangsamoroluMüslümanlar genel olarak hayatın her alanında ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Örneğin yakın zaman önce, hemşirelik okulu öğrencilerinin mezuniyet töreninde öğrencilerin başörtü takması okul yönetimi tarafından yasaklandı ancak gelen tepkiler sonucunda Müslüman kadının kimliğinin bir parçası olan başörtüye saygı göstermek zorunda kaldılar. Burada verdiğimiz en önemli mücadelelerden birisi de bu kimlik mücadelesi. Yine sosyo-ekonomik anlamda, Müslüman kadınlar, belirli kurum ve kuruluşlarda, gerekli liyakate sahip oldukları halde, tesettürlü oldukları için bu görevlere getirilmiyorlardı. Ancak kendisine referans olacak etkili bir kişi bulunabildiği hallerde bu kurum ve kuruluşlarda çalışma imkanına sahip olabiliyorlar. (Olayın kadrolaşma gibi bir siyasi bir boyutu da olduğunu söylüyor)"

E. 25 AĞUSTOS 2013PAZAR, HALİD BİN VELİD KAMPI ZİYARETİ, GENERAL SANTOS / SAPUMASLA

Bu kamp ziyaretinden sonra Mindanao'nun güney ucundaki körfezde bulunan General Santos şehrine hareket ettik. Yolda durduğumuz meyve satıcıların sattıkları buraya özgü birbirinden leziz meyvelere ve hakiki Mısır haşlamasına tanık oluyoruz. Buraya özgü ve ilk defa gördüğümüz meyvelerin tadıyla yeni tanışıyoruz amamısırdan tadınca da yıllar önceki mısırlarımızın kaybettiğimiz tadıyla burada yeniden karşılaştığımızı farkediyoruz.

Üst düzey Müslüman yöneticilerin yanında hükümet mensubu, Hristiyan bir yerel yönetici de toplantıya katıldı. Burada şehrin Hristiyan olan valisi de kısa bir konuşma yaptı.

Konuşmasında genel olarak din farklılıklarının çatışma sebebi olmadığından bahsetti, bütün insanların adem ve havva soyundan geldiğine vurgu yaptı. Yanımızda bulunan hanımlara yerel yönetici hakkında ne düşündüklerini sorduğumuzda, onu samimi bulmadıklarını, yalancı olduğunu düşündüklerini ve güvenmediklerini söylediler.

Bu bölge bağımsızlık anlaşmasına dahil olan bir bölge değil çünkü nüfusun yaklaşık % 30'u Müslüman %70'i ise Hristiyan.

Müslümanların ayrımcılığa maruz kaldığından bahsettiler: Örneğin, toplantı yapmakta olduğumuz yerin esasen bir çiftlik olduğu, buranın bu tarz bir toplantıya uygun olmadığı, buna uygun yerlerin mevcut olduğu fakat Müslümanların kullanımına açık olmadığını söylediler. Hareket özgürlüklerinin kısıtlandığından bahsettiler. Toplantı sırasında elektrik kesintisi yaşanması

üzerine sık sık elektrik kesintilerinden muzdarip olduklarını söylediler.

Kadınlarla yapılan görüşmelerde de;

"Mücadele ve savaş zamanında bazı Hristiyanlar bizi destekledi bazıları da Filipin devletini ama şimdi herkes Çerçeve Anlaşmayı destekliyor. Ramazan Ayı'ndan sonra görüşmelere yine Malezya'da devam edeceklerini söylediler dolayısıyla biz de bu görüşmelerin devamını bekliyoruz" demişlerdir.

F. 26 AĞUSTOS 2013 PAZAR, INSTİTUTE OF BANGSAMORO STUDİES BANGSAMORO ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ'NDE HUKUKÇULARLA BULUŞMA, COTOBATO

Buraya, yeni yapılanmada görevli bulunan avukat ve profesörlerle görüşmeye geldik. Hoşgeldiniz ve tanışma merasimindenve ziyaret ve desteğinize olan teşekkür beyanlarından sonra, tarafımızdan barış görüşmelerinin akıbeti ve çerçeve anlaşmasında atıfta bulunulan ek anlaşma metinlerinin geldiği aşama ile ilgili bilgi alışverişine geçildi.

Geçiş Komitesi, Transcom, Bangsamoro Temel Yasası'nı hazırlayacaktır. MILF'ten 8 üye, merkezi hükümetten ise 7 üyesi olan ve toplamda 15 kişilik bir komite bu. Komite içinde yerli halkı temsilenMindanao adasında yaşayan her iki taraftan da birer üye bulunmakta. Geçiş Komitesi Temel Yasa'yı hazırlayıp Filipin Kongresi'ne sunacak ve kabul edilmesiyle yasalaşmış olacaktır. Akabinde Bangsamoro'da yapılacak referandumdan geçmesi halinde önce bir Geçiş Hükümeti kurulacak sonrasında ise normal hükümet kurulacaktır.

Bugünkü görüşmede Geçiş Komitesinde bulunan avukatlar ve diğer üst düzey yönetim üyeleri de yer aldı.

Başkan çalışmalarını; iktidarın paylaşımı, refahın paylaşımı, normalizasyon süreci ve vergilendirme şeklinde tasnif etti. İktidarın paylaşımı ve vergi paylaşımı üzerinde hala çalışıldığını ve henüz netleşmediğini, dün akşam itibariyle normalleşme sürecinde karşılıklı realize için teklif teatisi yapıldığını beyan etti. Ayrıca Normalleşmenin üç hususu kapsamadığını, bunun, silahsızlanma, askerlerin çekilmesi, askerlerin normal hayata entegrasyonu olduğunu belirtti. "Biz silahsızlanmayı en son aşamada devreye sokacağız, şimdi müzakere takvimine göre bir üst aşamadayız, müzakereler sürüyor," şeklinde açıklamalarda bulundu.

Bize; bunun resmi bir görüşme olmadığı, bunun kardeşler arasında bir görüşme olduğunu söyleyerek söze başladılar.

Geçiş Komisyonu hakkında da şu açıklamalarda bulunuldu:

"İktidar paylaşımın da iç sular, ulaşım, atalardan kalan topraklar ve yargı meselesi tartışılmaları var. Ancak taleplerimizi kabul ettirdik. **Zaten atalardan kalan toprak meselesi; aslın da bizden çok sizi yani Türkiye'yi ilgilendirmektedir.** Çünkü bunlar Halifenin topraklarıdır. Biz, burada sadece halifemizin bize olan emanetine sahip çıkıyoruz, çıkmakla yükümlüyüz. (Bu bölümdeki bu ifade ve tarzı, gerçekten bu şekildeki mevcut inançlarının ifadesi mi, bir espri mi, kinaye mi yoksa acaba?) Filipinlerde ABD tipi başkanlık sistemi mevcuttur. Ama biz Bangsmoro'da daha çok parlamenter sistemi önceleyeceğiz."

"Geçiş komisyonunun ve sürecin sağlıklı çalışıp çalışmadığını denetleyecek bir izleme komitesi kuruldu. Başkanı bir uluslararası akil adam olacak. Bir de Bangsomoro için polis teşkilatı kuruluyor.Bangsmoro Temel Yasası'nı hazırlayacak bir komisyon daha kuruldu ve çalışmalar sürüyor. Bu temel yasa taslağı Filipinler meclisinde onaylandıktan sonra referanduma sunulacak. Referandum Bangsmoro'daEkim/2015de yapılacak."

"İnsan haklarına ilişkin konuları normalleşme aşamasında çözümleyeceğiz.Bu komisyon ilk defa 26 Temmuz 2013'te toplanmış, bir sonraki toplantı tarihi ise 7 Eylül 2013.Periyodik toplantıları sürüyor. Takvim gereği olan çalışmalarını sürdürüyor. İktidarın paylaşımı ve vergi paylaşımı, henüz müzakere sürecinde olup, imzalanması ve böylece komisyonun görevinin ne zaman biteceğine dair bir zaman veremeyiz. Türkiye bizim yatırım projelerimizde ve durumumuzun iyileştirilmesi sürecinde katkıda bulunabilir. Taşralara gittiniz. Durumumuzu gördünüz. Bu konularda IHH ve TİKA gibi kurumlarınızla kalkınmamızda yardımcı olabilirsiniz."

“Müzakere planı için, uluslararası kontak grubu kuruldu. Bu kontak grubunda Türkiye, Malezya, Suudi Arabistan ve Japonya var. Cenevre insan hakları izleme sürecinde üye olarak Hollanda ve iki Arap ülkesi daha var.”

“Sivillerin korunması ve yerinden edinen insanlar konusunu dün, BM’den gelen heyetle görüştük. Şu anda ateşkes sürmekte. Ateşkes sürdüğü müddetçe, sivillerin korunmaya muhtaciyeti yok.”

“2009’de burada bir dram yaşandı. Norveç ekibi burada yerinden edinmiş insanlar hususunu Sudan’dakiolaylarla eşdeğer görmüştü. Biz ilkIHH’yı çağırdık. Ama IHH bize karşı kararsızdı. Şayet o zaman IHH bizim çağrımızı kabul etseydi, şimdi aracılık için Norveç yerine IHH bulunacaktı. Ama yine de onlar burada geçicidir diye düşünüyoruz.”

“Alman Hıristiyan demokratları devlet vakfı sizin için en uygun olanı parlamenter demokrasi diyerek, bize bir anayasa taslağı verdiler. Onun üzerinde de çalışıyoruz.”

“Temel yasanın tamamlanması için, şimdilik geçiş komisyonu bu eklerin sonuçlanmasını bekliyor.”

“Paylaşıma konu yetkiler 3 ana kategoridedir. Bunlar; sadece Bangsomoro’nun yetkisinde, sadece hükümetin yetkisinde ve iki kurumun ortak yetkisinde olan yetkilerdir. İktidarın paylaşımı hususu henüz tartışılıyor.”
“Siyasi partiler kurulacak mı? MILF parti olacak mı? Sorusuna. Oldukça önemli bu husus. En büyük eksiğimiz bu. Sizin bizim için en büyük katkınız, siyasi parti kurma hususunda bize yardımcı olmanız olacaktır. Zaten liderimiz Hacı Murat Türkiye›ye gittiğinde de, bizim partileşme sürecimiz için, bize yardımcı olmanız talebinde bulundu. Gerçekten Allah aşkına bize yardımcı olacaksanız, MILF’inpartileşme sürecinegeçişinde bize yardımcı olun. Çünkü bu süreçte en büyük eksikliğimiz bu.”
“Filipin hükümetinin askeri güçlerinin 2/3’ü Bangsmoro’da. Asker ile polis ayrımı kesin şekilde gerçekleştirilmeli ve polis bize tabi olmalı. Çünkü asker dış güvenliği polis ise iç asayişi sağlamakla görevlidir.”

“Biz Bangsomoro’nun yerlisiyiz. Bangsomoro’da yerel hizmetler, ulaşım, su vesair gibi konular bizim inisiyatifimizdedir. Aslında sağlığı da üstlenmek isteriz ama, o hizmet ağır parayı mucip ve bu yüzden onu üstlenemiyoruz.”
“Sizin bize diğer bir büyük yardımınız, dışarıda lehimize yapacağınız lobi faaliyetleri olabilir.”

“İslam hukukuna geçiş hususunda sizin bir katkınız olabilir mi? Türkiye›de şeriat hukuku tatbik ediliyor mu?”

“ABD ülkeden ayrılana kadar, biz zaten Manila’ya bağlı değildik”, dediler.

Kendilerine soru sorduk ve Komisyon Başkanı sorularımıza şöyle cevap verdi;

1. Çerçeve Anlaşma şu anda masada ve 4 tane de eki var. Elinizde ekler var mıdır?

Evet, elimizde mevcutlar. Bu ekler; Güç Paylaşımı, Zenginlik/ Varlık Paylaşımı, Normal Hale Geçi, Vergilendirme

2. Şu anda ana hükümet ile görüşmeler ne aşamadadır?

Zenginlik Paylaşımı ve Vergilendirme konusunda teknik taslak hazırlandı ama Güç Paylaşımı konusu hala herhangibir şey imzalanmadı, Eylül ayında yeniden bu konuda görüşmeler yapılacak.

3. Çerçeve Anlaşması’nda okuduğumuz kadarıyla bir Geçiş Komitesi oluşturulacak. Bu komite oluşturuldu mu? Oluşturulduysa çalışmalarını öğrenmek isteriz.

Geçiş Komitesi Güç Paylaşımı konusu üzerinde çalışılıyor. Karasuları ve geçiş (transition) gibi konular hala beklemede. Atalardan kalma alanlar yani Bangsamoro anavatanı ve doğal kaynaklar konuları ise birleştirilmiş gündemdir, aynı anda görüşülmektedir.

Atalardan kalma alanlar Türkiye ile yakından bağlantılıdır çünkü bu bölgeler halifeye bağlıydı. Bu her ne kadar tarih olmuş olsa da bizim iddialarımız içerisindedir.

Hükümet yapısı Güç Paylaşımı taslağını da içermektedir. Bizim sistemimiz başkanlık sistemidir ama biz bunu parlamenter sisteme değiştirmek istiyoruz. Başbakanlık sistemi istiyoruz.

Önemli komitelerden biri de parayla ilgili komitedir. Ayrıca bağımsız polislik komitesi de vardır, amaçları Bangsamoro için bağımsız bir polis teşkilatı kurmaktır.

Çerçeve Antlaşma, iki taraf arasında geçen 15 yıllık görüşme sürecinin bir sonucu olarak;

Anlaşmanın

1- İktidar paylaşımı

2- Refah paylaşımı

3- Geçiş modelleri ve normalleşme

4- Vergilendirme

konulu 4 eki mevcut. Bunlardan refah paylaşımı ve vergilendirme konulu olanlar imzalanmış fakat iktidar paylaşımı ve normalleşmeyle ilgili iki ek bazı anlaşmazlıklardan ötürü henüz imzalanmamış, görüşmeler halihazırda devam etmekte.

Normalleşme süreciyle ilgili olarak, çatışma çözümü yöntemleri çerçevesinde üç şart sözkonusu:

1) silahsızlanma (disarmement)

2) sivilleşme (demobilisation)

3) yeniden bütünleşme (reintegration)

MILF, bu çatışma çözümü şartlarını kabul etmiyor. "Silahsızlanma" yerine silahlarını ellerinde tutabilecekleri, İrlanda modelinden esinlenen "çatışmasızlık" denilebilecek farklı bir terimi tercih ediyorlar.

Geçiş Komitesi'yle ilgili olarak bir izlenecek program mevcut. Şu an süreç "teknik ekip" aşamasında.

Geçiş Komitesi'nin görevi temel yasayı hazırlamak. Temel yasa, ancak Çerçeve Anlaşma'da belirlenmiş olan konular hakkında düzenleme içerebilecek.

İktidar paylaşımı; Filipinler hükümeti

-İç sular ve

-Atalardan kalan topraklar

meselelerini birbirinden ayırmak istiyor. Fakat MILF buna karşı çıkıyor. Atalardan kalan topraklar, Osmanlı İmparatorluğunu dolayısıyla T.C.'yi doğrudan ilgilendiren bir mesele.

Hükümet yapısı; Filipinlerde ABD sistemine benzer bir başkanlık sistemi yürürlükte. Bangsamorolular bu başkanlık sistemini değil, parlamenter sitemi tercih ediyor. Bölgesel bir hükümet kurulması planlanıyor.

Ulusal İzleme Komitesi (NationalMonitoringComittee): Başında uluslararası bir akil kişilik bulunacak olan ve sürecin usulüne uygun ilerleyip ilerlemediğini takip edecek bir izleme komitesi oluşturulacak.

Bağımsız polis teşkilatı kurulması için de bir komite kurulması çalışmaları devam ediyor.

Normalleşmeyle ilgili ek:

Başlıca meseleler;

- Polis teşkilatı meselesi

-TransitionalJustice (çatışmaların sona ermesini izleyen süreç için bir nevi geçiş dönemi hukuku)

*hak ihlalleri

*toprak meselesi

*rehabilitasyon

Bu konuların nasıl çözüme kavuşturulacağına dair henüz belirlenmiş bir model yok fakat farklı modeller üzerinde çalışmalar devam ediyorlar.

Prof. Dr. Refik Korkusuz'un**"Biz** sürece nasıl katkı sağlayabiliriz?» sorusuna, daha çok **sivil toplum faaliyetleri alanında projeler**e ihtiyaç olduğu cevabı verildi.

Buna ek olarak, **Türk Hükümeti nezdinde Bangsamoro ile ilgili lobi faaliyetleri** yapabileceğimiz ifade edildi. (Esasen en önemli mesele bu, yabancı ülkeler süreçte her iki tarafa da yardımda bulunurken müslüman Türkiye›nin sürece ilgisiz kalması son derece üzücü)

Bunun yanında **siyasi parti kurma meselesi**nde yardım talebinde bulunuldu. ("İslami bir hareket olan MILF'in siyasi bir parti kurup kurmayacağı görüşülen meseleler arasında. Biz Taliban, El Kaide gibi organizasyonlar değil, Türkiye'nin Ak Parti'si veya Mısır'ın İhvan›ı benzer bir demokratik bir yapılanma kurmak istiyoruz)

Şeriat hukukunun modern adalet sistemiyle nasıl bağdaştırılabileceğine dair model arayışı içerisindeler. Bu konuda tavsiyelere açıklar.

Uluslararası Temas Grubu (International ContactGroup) Türkiye, Birleşik Krallık, Japonya, Suudi Arabistan devletleri resmi temsilcileri ve dört sivil toplum kuruluşu (CentreforHumanitarianDialogue, ConciliationResources, Muhammadiyah, andTheAsia Foundation) temsilcilerinden oluşmaktadır.

Sürece bir şekilde dahil olan yabancı devletler:

Resmi düzeyde,

Burunei ve Endonezya ateşkes meselesini,

Japonya sosyal meseleleri,

Norveç ve diğer AB üyesi ülke ise sivillerin korunması ve insan hakları ihlalleri meselelerini takip etmekteler. (Sivillerin Korunması meselesiyle ilgili olarak İHH›ya teklifte bulunmuşlar fakat İHH›dan olumlu yanıt alınamamış. Mavi Marmara sürecinin etkisi olabilir)

Prof. Refik Korkusuz'un Geçiş Komitesi'nin alt komiteleri var mıdır? sorusuna; bir çok alt komiteleri olduğu, MILF askerlerini hizmete sokma ve geçiş dönemi adaleti (transitionaljustice) komitelerinin, bunlardan bazıları olduğunu belirttiler.

Geçiş dönemi adaleti komitesi üzerinde hala çalışıyoruz. Bu komitede insan hak ihlalleri, arazi meseleleri, rehabilitasyon konuları tartışılacak. Öte yandan bu kapsamda bir 'af' düşünmüyoruz çünkü biz suçlu değiliz.

Transcom 2013 Temmuz Cotobato'da ayında açıldı ve iç tüzük belirlendi. Bir dahaki toplantıları Eylül ayında olacak. 2 gün genel toplantı olacak 2 gün de alt komiteler toplanacak. Güç Paylaşımı konusu henüz kararlaştırılamadığı için Transcom ne zaman sona erer bilmiyoruz.

…

Toplantının bitiminden sonra, Burunei Sultanının Cotabato'da yaptırdığı cami ve Cotobato'dan okyanusa dökülen Grand Mindanao Nehri'nde yaptığımız nehir gezisi enteresan idi. Nehirde direkler üzerine yapılan evler gördük ki bu evlerin 20 binden fazla olduğu ve 250 bin insanın bu nehir üzerindeki evler ya da barınaklarda yaşadığı söylendi.

G. 27 AĞUSTOS 2013 SALI, MARAWİ CİTY, CAMP BUSHRA ZİYARETİ

Maravi şehri, Lanao Gölü, Butik Bölgesi, Büşra Kampı

27.08.2013 günü Lanao gölü yakınlarındaki kampa geldik.Diğer tüm kamplarda olduğu gibi, burada da yine, candan, dinamik ve muhteşem bir karşılama, ardından kamp liderinin konuşması, kamp görevlilerinin tanıtılması, biz misafirlerin tanıtılması ve 2-3 kişimizin kısa konuşması ile kamp programı sona eriyor. Ardından da birlikte yemek yiyerek ayrılıyoruz.

Burası işadamlarının ağırlıklı yaşadığı bölge olduğundan yerleşim alanları diğer yerlere nazaran çok daha gelişmiş. Buradaki toplantıda Japonya Hiroşima Üniversitesinden gelen ve 'toplumsal adalet' konusunda araştırma yapan iki Japon akademisyen ile tanıştık. 2 yıldır bölgede bu konuyla ilgili çalışma yaptıklarını belirttiler.

Buradaki konuşmalarda bizden istenilen hukuki yardımı 4 başlıkta topladılar. 1. Temel Yasa'nın hazırlanması, 2. Hükümet yönetimi ve kurumların oluşturulması (GovernanceandİnstitutionS), 3. Siyasi parti oluşturulması, 4. Seçim sistemi.

Bu bölge, MİLF kurucusu Selamet Haşim'in yaşadığı ve kendisinin metfun bulunduğu bölgedir. Bu kampın daha bir dinamik, daha bir büyük ve mücehhez olduğunu gözlemledik. Ancak Cotabato'dan burası 7 saatlik yol idi. Lanaogölü etrafı, Mindanao'nun diğeryerlerinden daha da bir muhteşem idi.

Buradaki kamp liderleri;

"Bu kamp Lanao gölü yakınındadır. Lanao gölü, Mindanao'nun elektriğinin yüzde ellisini karşılar. Bu bölgede 180 bin milis gücümüz mevcut. Şu an Mindanao bölgesindeki hükümet güçlerinin 30 bin askerini ve 20 bin polis gücünü biz teşkil etmekteyiz. Sizlere ihtiyacımız var. Hem bu bölgenin kalkınması için teknik konularda ve hem de normalizasyon sürecimizde siyasal, hukuksal vesairkonularda. Bizim bütün tarihimizde, Müslüman bir ülke olarak dünyada sadece Abdülhamit Han tanıdı, bize O yardımda bulundu. Bizi dünyaya o tanıttı. Şimdi de Türkiye'nin dünya İslam birliğini tesis edebileceğini umuyoruz." demişlerdir.

Bangsamoro Kalkınma Ajansı başkanı Dr. SaffrullahDipatuan'ın da şu şekilde konuşmuştur;

Bölgeye dair:

"Şimdi bulunduğumuz bölge Bangsamoro anavatanının kuzeyinde bulunan Ranaw bölgesi olup Lanao del Sur ve Lanao del Norte olmak üzere iki eyaletten oluşmaktadır. Bu iki eyaletin Maranaw'lar diye adlandırılan sakinleri Filipinlerdeki en büyük ikinci müslüman topluluğu oluşturmaktadır. Maranaw, "göl insanları" anlamına gelmektedir, bu isim dünyanın en eski, Filipinlerdeki en büyük göl olduğu sanılan ve bölgemizin tam merkezinde bulunan Lanao gölünden gelmektedir. bu gölün ve ona dökülen Agust Nehrini üzerinde birden fazla hidroelektrik santraller bulunup, Mindanao'nun elektriğinin yaklaşık % 50'si bu santrallerden karşılanmaktadır."

MILF'in Yapısı:

Siyasi Kanat

"MILF biri askeri biri siyasi olmak üzere iki kanattan meydana gelmektedir. Siyasi kanat, halihazırda fiili olarak Bangsamoro'daki sivil yönetimi oluşturmakla beraber 12 bölgesel siyasi komiteden oluşmaktadır. Her bölgesel komitede 28 kadın ve erkek üye bulunmaktadır. Her bölgesel komitenin altında en az 5 kent komitesi bulunmaktadır. Her kent komitesi de 28 kadın ve erkek üyeden oluşmaktadır. Her kent komitesinin altında birden çok Barangay dediğimiz ilçe veya köy komiteleri bulunmaktadır. Kısacası, bölgesel düzeyden köylere kadar her siyasi birim 28'er üyeden oluşan komitelerden oluşmaktadır."

Barış Süreci

"MILF Filipinler hükümetiyle bir barış görüşmeleri sürecine girmiş bulunmaktadır. Ekim 2012'de MILF ile Filipinler hükümeti arasında bir Bangsamoro Çatı Anlaşması (Framework Agreement on Bangsamoro) imzalanmıştır. Anlaşmanın dört ekinden ikisi imzalanmış olup normalleşme ve iktidar paylaşımına ilişkin olan iki ek üzerinde henüz anlaşmaya varılamamıştır. Yakın zamanda bu iki konu üzerinde de anlaşmaya varılacağını ümit ediyoruz. Eklerin tamamı üzerinde anlaşmaya varılmasından sonra yeni oluşturulmuş olan Bangsamoro Geçiş Komitesi tarafından Bangsamoro temelyasası hazırlanacaktır. Taslak hazırlanır hazırlanmaz yasalaştırılmak üzere Filipinler millet meclisine (congress) sunulacaktı. Taslak yasalaştırıldıktan sonra ise, referandum veya plebisit yoluyla Bangsamoro halkının onayına sunulacaktır. Halk onayından sonra kurulacak Bangsamoro Geçiş Otoritesi, mevcut Mindanao Müslüman Özerk bölgesi yönetiminin yerini alacaktır."

UHUB ve Türkiye'den Beklentileri

"Yardım, rehabilitasyon ve kalkınma konularıyla ilgili olarak çalışma yapması için MILF, Bangsamoro Kalkınma Ajansı'nı kurmuştur. Bu alanlarda Türkiye›den IHH'nın bazı faaliyetlerde bizimle partner olarak çalışacağını umuyoruz. Bunun yanında, sizlerden Türkiye'deki diğer devlet ve devlet dışı organizasyonlarla bizim aramızda, bu konularda bize yardımcı olmak üzere, köprü olmanızı umuyoruz.

Geçiş dönemimiz henüz yeni başlamış olduğu için, bize tam anlamıyla özerk-otonom bir yönetimin imkanlarını içerecek bir temel yasa hazırlama konusunda yardım edebilirsiniz. Bizim ilgili ajanslarımızı ve üyelerimizi, belirli eğitim programları çerçevesinde, Türkiye'deki siyasi yapıyı incelemeleri için davet ederek, Türkiye'nin siyasi birikiminden ve tecrübesinden yararlanmamızı sağlayabilirsiniz.

Gençlerimizin kaliteli eğitim ve nitelikli olarak yetiştirilmeye çok ihtiyacı olduğundan, eğitim burslarına ve kurumsallaşma/yönetim konularında yoğun eğitime ihtiyacımız var.

Daha yardıma ihtiyaç duyduğumuz bir çok alan olmakla beraber, bunlar yalnızca hukukçular olarak sizlerin teknik alanınızı ilgilendiren konular olduğu için bunları ifade etmekle yetiniyorum."

Teşekkür

"Konuşmamı bitirmeden önce şunu ifade etmek isterim ki, yabancı istilacılar ülkemizi istila etmeden önce, topraklarımız sultanlar ve diğer geleneksel liderler tarafından idare edilmekteydi. O günlerde liderlerimiz, özellikle yıkılışına kadarki Osmanlı İmparatorluğu döneminde, İslam Halifeliği dışında başka hiçbir dünyevi otoritenin üstünlüğünü kabul etmemiştir. İçinde bulunduğumuz modern zamanda, inanıyoruz ki Türkiye Cumhuriyeti, birleşmiş bir İslam dünyasının şanlı liderliğini üstlenmeye en uygun pozisyonda bulunan ülkedir."

H. 28.08.2013 ÇARŞAMBA, PASİFİK OKYANUSU ve YETİMHANE GEZİSİ

Öğleden sonra Cotabato'ya İHH tarafından yaptırılan yetimhaneyi ziyaret ettik. İHH hakkında Gazze'deki destansı hizmetleri sebebiyle söylediğim sözü, burada da tekrarlıyorum: İHH gerçekten Türkiye'nin yüzakı. Bu yetimhane şim-

dilik mütevazı bir başlangıç amaCotabato şartlarında muazzam bir hizmet. Şimdilik 40 kadar yetimin bakım barınma ve eğitim hizmeti sağlanıyormuş. Ülke genelinde 4.000 civarında yetimin olduğu tahmin ediliyor. Bunların tamamı şehit yetimleri. Önceleri ketum davranmışlar ve İHH'dan ne yardım almış ne de bu durumlarını bildirmek istemişler. Zamanla İHH'ya güvenlerinin artmasıyla paralel olarak bu muhtaciyetdurumlarının giderim yoluna gidilmiş. Şimdi yeni bir yetimhane inşaatı başlatmaktaymış, İHHMavi Marmara olayı İHH için Moro'da muazzam bir güven sağlamış. Uçaksavar olayı da IHH'nın diğer bir yüzakı.

Heyet arkadaşımızdan Ahmet Sorgun'a bir yerlinin sorusu: Sultan (burada Abdülhamit Han'ın halefleri kasdediliyor) ile hükümetin arası nasıl? Bir problem yok, değil mi?

I. 29.08.2013 PERŞEMBE, COTABATO'DAN HAREKET

Yine iki günü bulan aynı güzergahla dönüş yolculuğu. Harika tabiat, ama yoksulluk, yoksunluk, 40 yılda 300 bini bulan şehadet, ama başıdiklik, ama dinamizm, ama sıcakkanlılık, ama misafirperverlik, ama samimiyet, alınlardaki savaş ve hüzün izlerine rağmen hep mütebessim çehre… Ve bunların bizlere yüklediği dağlar kadar hüzün, ama dağlar kadar umut ve sevinç ile yüklü bir dönüş yolculuğu…

VII. MOROLU MÜSLÜMANLARIN İHTİYAÇLARI

A. SİYASİ PARTİ KURMADA YARDIM TALEPLERİ

Bangsamoro Devleti siyasi partiler eli ile yürütüleceğinden, bu konuda siyasi parti kuruluş ve çalışmalarına ilişkin bir parti tüzüğü ile süreç haritalarını gösteren bir yapılanma sunabilir.

B. HUKUKİ YARDIM TALEPLERİ

Devletleşme sürecinde yapılacak olan Anayasa çalışmalarını takip etmek, mümkün olduğunca fiili olarak toplantılara iştirak etmek

Hak ihlalleri ile ilgili kurumlarla sürekli iletişim halinde olmak

Hak ihlallerini uluslar arası kurum ve kuruluşlara iletmek

C. SOSYAL YARDIM VE YETİMLERE SAHİP ÇIKILMASI TALEPLERİ

Yiyecek ve giyecek talepleri kısmen yardım kuruluşları tarafından karşılanmaları için çalışmalar yapmak.

Küçük ölçekli işletmeler kurulması için girişimde bulunmak

Teknolojik imkanların kullanılarak basın, yayın, radyo ve televizyon kurulmasına yardım etmek.

D. KOTOBATO ÜNİVERSİTESİNDEKİ ÖĞRETİMİN DESTEKLENMESİ TALEPLERİ

Üniversite ve akademik çevrelerin Moro'daki üniversiteler ile iletişim halinde olarak, arapça ve İngilizce bilen öğretim üyelerinin Moro'da dersler vermesini sağlamak, internet üzerinden bir e-fakülte uygulaması başlatılarak, Moro'daki öğrencilere canlı eğtim-öğretim vermek, yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapmak.

VII. MOROLU MÜSLÜMANLARIN DÜNYA MÜSLÜMANLARINDAN BEKLENTİLERİ

Her alanda maddi ve manevi desteklerini beklediklerini açıkça ifade eden Morolularıuluslar arası arenada tanıtımlarına katkıda bulunmak

Ülke bazında resmi tebrik ve ziyaretler bulunulması için diplomatik girişimlerde bulunmak.

IX. MORO'LU MÜSLÜMANLARA "ULUSLARARASI RESMİ KURULUŞLAR" VE "HÜKÜMET DIŞI ULUSLARARASI KURULUŞLAR"IN KATKILARI

Devletleşme ve Anayasa Yapım sürecinde komisyon üyesi olan IHH ile sürekli temas halinde olmak

Morolular için en uygun çözüm şartları oluşturmak için katkıda bulunmak.

X. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Moro, Moro'lumüslümanlar ve MİLF Türkiye' de İslam aleminde ve dünyada daha bilinir hale gelmeli.

2. Türkiye (şimdilik Türk halkı) ve Moro arasında ilişkiler artırılmalı, geliştirilmeli.

a) Daha fazla STK'nın gelmesi temin edilmeli.

b) Odaların, meslek kuruluşlarının, iş adamlarının gelmesi temin edilmeli.

c) Ziyaret, seyahat, doğa, turizm amaçlı geziler düzenlenmeli, teşvik edilmelidir.

3. TİKA'nın Yunus Emre'nin bölgede çalışmalara başlaması sağlanmalı.

4. En önemli eksikleri olarak gördükleri basın yayın alanında, (radyodan başlayarak) öncülük etmeli, yardımlaşılmalı.

5. Türkiye' ye öğrenci getirilmesi, Moro' ya üniversite hocası gönderilmesi sağlanmalı,

6. Filipin hükümeti ile sürdürülen görüşmelerde MİLF, İslam dünyasının desteğini daha fazla hissetmeli.

7. Bir STK olarak Moro' da yardım faaliyetleri yapan ve görüşmelerde gözlemci olan IHH ve çalışmaları desteklenmeli.

8. Önce Manila' ya sonra Mindanao' ya doğrudan uçak seferleri başlatılması ilişkilerin artmasına vesile olur.

9. Moro'yu tarihiyle, coğrafyasıyla, toplumsal yapısıyla vb. alanlarda konu edinen seminer, tez, makale, kitap, konferans çalışmaları yapılmalı.

10. Önde gelen Moro'luları Türkiye› ye getirip, gezdirmeli, tanıştırmalı, kamuoyuna tanıtmalı.

11. Türkiye' de "Moro Günleri» tertip ederek değişik yönleriyle Moro tanıtılmalı.

Şeklinde sıralayabileceğimiz aktiviteler ile Moro'nun "orda bir köy var, gitmesek de gelmesek de, o köy bizim köyümüzdür" marşını söylemenin ötesinde, öncelikle bir insan ve müslüman şiarı olarak UHUB'un da misyonu doğrultusunda, "kendi için istediğini başkası için istemedikçe hakiki müslüman olamaz" düsturundan hareketle "kardeşliği tesis ederek" her alanda kendilerine yardım edilecektir.

B A N G S A M O R O

I. Geographical Location of Moro (Mindanao) Island

II. Current Social and Demographic Structure of Moro (Mindanao) Island

III. Economic Status of Moro People

IV. Historical Process

A. Brief History of the Moro (Mindanao) Island

B. Resistance of Muslims of Moro Against the Invaders (the Spanish - Americans - the Japanese)

C. The Struggle Against the Philippine Government

D. The Nature of the Agreement Made with the Philippine Government

E. Provisions of the Framework Agreement and Its Brief Evaluation

F. The Legal Status to be Built on the Framework Agreement

G. Current Political Structure of the Moro Island

V. The Purpose of Visit of the International Jurists Union

VI. Visitations and Negotiations of the International Jurists Union

VII. Needs of the Muslims of Moro

A. Requests For Establishing a Political Party

B. Requests for Legal Aid

C. Requests for Social Aid and Protection of Orphans

D. Requests for Supporting the Education in the Cotobato University

VIII. Expectations of Muslims of Moro from the Muslims of the World

IX. Contributions of "the international official institutions" and "international non-state organizations" to the Muslims of Moro

X. Conclusion and Evaluation

I. GEOGRAPHICAL LOCATION OF MORO (MINDANAO) ISLAND

Philippines, with closest distance to the Asian main continent about 1000km, consist of 7,107 large and small islands and holms. The country is housing two large islands. One of these islands is Luzon, located in the north, housing the capital city Manila as well, and the other is Mindanao, located in the south, where Moro is also located. The island group in the middle of these two islands is called Visayas.

Philippines consist of 7,107 Archipelagos. Total surface area is about 300,000 km². It extends between the 116° 40' and 126° 34' Eastern longitudes and 4° 40' ve 21° 10' Northern latitudes. It is surrounded by the Philippine Sea in the east, Southern China Sea in the west, and the Celebes Sea in the south. The Borneo island is located several hundreds of kilometers to the southwest, and Taiwan extends right to the north. Moluccas and Sulawesi are in the north and Palau is located in the far east of the Philippine Sea.

The islands are generally divided into three island groups. Luzon (Between the chapter I and V, NCR and CAR), Visayas (between VI and VIII), and Mindanao (between IX and XIII and ARMM). The dense gate of Manila in Luzon is the national capital, and is the second largest city opening out to foreign countries, after Quezon.

Local climate is hot, humid and tropical. Annual average temperature is about 26,5 °C. There are three known seasons in the area: *Tag-init* or *Tag-araw* (hot season or the summer season from March to May), *Tag-ulan* (rainy season from June to November), and *Taglamig* (cold season from December to February. Southwest monsoon (May-October) is known as "habagat" and dry winds of the northeast monsoon (November-April) are known as "amihan". Desertification is observed on areas such as Sorsogon, Baguio, Davao and Sierra Madre mountain.

Most of the mountainous islands are covered with tropical rain forests and volcanos. Its highest point is the Apo Mountain in Mindanao with a height of 2,954 meters. There are many active volcanoes such as the Mayon Volcano, Pinatubo Mountain and Taal Volcano. The country is located in the Western Pacific typhoon zone and witnesses about 19 typhoons each year.

Its longest river is the Cagayan River in the northern Luzon. Places such as the Pasaig River linked to the almost circular Manila Bay and Laguna de Bay, as well as the Subic Bay, Davao Bay and More Bay are among the major bays. Connecting the Samar and Leyte islands, the San Juanico Bridge links the San Juanico Strait.

II. CURRENT SOCIAL AND DEMOGRAPHIC STRUCTURE OF MORO (MINDANAO) ISLAND

The small islands Sulu, Tavitavi and Basilan, located in the west of Mindanao are also inhabited by Muslims. As for the distribution of Muslims over the country, the area called Moro, west of the Mindanao Island, has the highest number of Muslims. Moro area covers a territory a little smaller than half of Mindanao. Only 35% of Mindanao Island is Muslim, which means 6 million people. The remaining population consists of Christians and unreligious people. There is about a million Muslims in the Luzon Island, particularly in the capital city of Manila. There are only about 15,000 Muslims in Visayas, which is located in the middle. 99 percent of the little Sulu island in the west of Mindanao is Muslim (200,000 people).
Philippines is the 12th most populated country in the world with a population exceeding 105 million (2012). Manila is the 11th most populated capital in the world. Literacy rate is 92,5% (2003) and the proportion of men and women is almost equal in this regard. Life expectancy is between 69.91 and 72.28 in women and 66.44 in men. Annual population increase is about 1.92%. The population multiplied 11 times in 100 years since 1903. This indicates that growth rate is faster compared to the other surrounding countries. (Indonesia recorded a growth of only 5 times)

Filipinos have been under the influence of various Australian words for a period of over a thousand consecutive years.
Filipinos are currently divided into the following groups, without limitation, encompassing various ethnical groups: Visayans, Tagalogs, Iloccanos, Moros, Kapampangan, Bicolano, Pangasinense, Igorot, Lumad, Mangyan, Ibanag, Chabacano, Bajau, Ivatan and Palawan Tribes.

In the 1987 Law, Filipino and English are both announced as the official languages. Many Filipinos can understand, speak and write English, Filipino and local languages thereof.

Twelve large regional languages and auxiliary official languages of local regions thereof comprise more than one million persons speaking either language. These languages are: Tagalog, Cebuano, Ilocano, Hiligaynon, Waray-Waray, Kapampangan, Bikol, Pangasinan. Kinaray-a, Maranao, Maguindanao and Tausug.

Filipinos were introduced to Christianity when Ferdinand Magellan came to this country in 1521. 86% of Philippines consist of Christians, however 81% is related to the Roman Catholic Church. They were introduced to Islam shortly after the 14th century upon suggestion of the Arabs who improved trade in the Southern Asia. About 10% of Philippines is Muslim and are known as 'Moros' in the local language, and are generally located in the Mindanao island to the south of the country. They were also introduced to Presbyterians and Methodists (Protestant sect) when the American soldiers came to the country in 1899.

The ratio of Muslims in Philippines as of today is 10 percent. It is estimated this would be at least 60 percent there were no Christianization. The government, however, indicates the ratio of Muslims as 6 percent. Although missionary activities in the area were highly concentrated before the Moro jihad broke out, most of the missionaries left the area after the war.

The Philippines culture bears the influence of Spanish and American culture and mixed local Australian civilizations. The Philippines culture was formed by way of the Spanish exploiting the Philippines using the Mexican City laws for over 300 years. These Spanish influences are distinctly apparent on literature, folk music, folk dance, language, food, art and religion, (such as Roman Catholic Church religious festivals).

Numerous avenue, town and district names consist of Spanish names. The Spanish architecture is also absorbed in the country. This influence can be observed particularly in churches, state buildings and universities. Many Spanish style houses and buildings as seen in the Spanish colony town in the Vigan city are taken under protection.

The English language used in Philippines is modern and is considered to be an American heritage.

III. ECONOMIC STATUS OF PHILIPPINES AND MORO PEOPLE

As a result of the Asian Financial Crisis, the value of the Philippine peso against dollar dropped from 40 peso to 26 peso, which had a huge impact on the Philippine economy. The introduction of low foreign capital in the country led to a decrease of 3% in 1999 and 4% in 2000 in the economy, which consists fundamentally of agriculture. Political ambiguities in the 2000s weakened peso, and even increased the dollar to 55 peso, causing peso to drop to its lowest level.
The Eastern Asia financial crisis in 1990s enabled Philippines to gain experience in economy and to achieve a growth of 6% in 2004. The Prime Minister Gloria Macapagal Arroyo guaranteed that her country would be among the developed countries by 2020s. In 2005, the Philippine peso became the most functional currency in the Asia. The Philippines economy recorded a growth of 5,4% in 2006 compared to the previous year. The government aimed to have a growth of 7% in 2007, 8% in 2008 and 9% in 2009 in order to increase the gross national product . (please include whether the objective was achieved, if it is important) Banana trade made great contribution to the country's economy. Furthermore, Philippines is a total paradise for vacation.

IV. PERIOD OF STRIFE

A. RESISTANCE OF MORO MUSLIMS AGAINST THE OCCUPIERS (THE SPANISH AMERICANS - THE JAPANESE)

Introduction of people of Moro islands to Islam began with the Muslim Arabic tradesmen, Sufis and preachers who came to the islands by Sea at the beginning of 1300s A.D. Those who first became Muslims were those who lived near trade roads and ports. The people of Sulu and Mindanao, who were worshipping solid objects such as stone, moon and stars before Islam adopted

Islam quickly. The people gathering around Arabic preachers eventually founded the Sulu Sultanate under the presidency of Seyyid Ebubekir, who was believed to be descending from the lineage of the Prophet, and the Maguindanao sultanate under the presidency of Serif Muhammed Kabungsuan.

The Spanish kill the country's king Raja Suleyman in 1521 when they enter the Philippines (actually the Maynila Kingdom as it is called during that period). The name of Manila during that period is "Emanullah" which means "the guardianship of the God". The name Manila is a distorted version of this. Raja Suleyman governs the Islamic Sultanate which he founded in the area. It is symbolically related to the Ottomans. The Spanish declare that everyone who do not become Christian will either be killed or will have to escape to the mountains and the sea. At this point the Muslims and the heathens share the same destiny. They escape from the Luzon Island, where Manila is also located, to the Mindanao Island. However, only 5% of those who escape manage to reach the island, while the rest either die on the way or are lost in the sea.

The Luzon Island is not enough for the Spanish, and they reach the islands called Visayas in the middle region. They massacre Muslims in those areas as well. Here the Muslims, under the leadership of the Muslim commander Lapu Lapu, fight valiantly and manage to kill the Spanish commander Magellan. However, later the Spanish send reinforcements to the region and secure their dominance, making a huge slaughter. Those who manage to escape the slaughter move to the Mindanao Island in the south.

The Spanish follow the Muslims and come to Mindanao. However, this time the Muslims are ready. The Spanish commander says to his soldiers "Now you are in your second homeland!" when he arrives in Mindanao, and orders them to kill anyone who does not believe in Christianity, however he is killed by the Muslims during the initial assault.

The Moro - Spanish wars began when Ferdinand Magellan embarked on a Philippine island, Cebu, in the name of the Spanish Kingdom in 1521. The Northern Archipelago surrendered to the Spanish without resistance, but among these islands the Mactan island fought against the Spanish. The commander of the Mactan island, Raca Lapu-Lapu, killed Magellan during this war against the Spanish.

During the following years, the Spanish dispatched new forces with new ships, occupied the northern archipelago and started the Christianization process on the northern people who were believers of the local animistic religion. The Sulu and Mindanao island sultanates in the south, however, never surrendered to the Spanish, and constantly battled against the Spanish for 377 years until 1898. During this period of war against the Spanish, which continued for about four centuries, the era in which the Muslims of Moro were the most effective and glorious was the period of Sultan Kudarat. Defeated by the Spanish, Sultan Kudarat withdrew to the Lanao Region and gained power, united with the other sultanates, and after the large battles he made with the Spanish, he caused the Spanish to withdraw from the Sulu, Mindanao and Burnei islands entirely.

The Spanish, who could not hold in the South until 1848, assaulted the south in 1848 with large Steamboats, which was a turning point in the Moro - Spanish wars. During this period the Sultanates declined, the Moro Muslims could not hold in the seas against these large ships, but they organized "Mujahid" groups which the Spanish called "Juramentado = sworn warriors". Thus the Spanish occupied for 400 years and yet never felt secure in the south, and could not take over the country. In 1898 they sold the entire Philippines to USA for 20,000,000 dollars and withdraw from the region.

The USA signed the Bates agreement with the Sulu Sultanate, who were a sovereignty in Moro, as well as with the Mindanao Sultanate in 1899. Then they entirely took over the resisting north, and declared the Bates agreement annulled, in 1904, and appointed the General Vood as the general governor of the Moro islands. Thus the resistance of Moro Muslims began, this time against the USA. However, the USA started a process of **filipinization** on the southern people as the north surrendered entirely, certain small sultanates did not resist, and employing tactics such as intervening in governance using methods such as education and sheltering. Resistance of the Moro people continued until 1946. While the USA withdrew in 1946, whereas the Mindanao and Sulu islands were to obtain complete independence according to the agreement with the USA, the USA placed its

men –filipinized by the USA in the south during a process of 50 years- in the government particularly as of 1935, and made sure Moro was bound to the North while the USA withdrew **from** Moro. This time the resistance of Moro Muslims began against the North, that is, the Manila government.

B. THE STRUGGLE AGAINST THE PHILIPPINE GOVERNMENT

Began in the form of non-organized warriors, the resistance movement was developed into the "Mindanao Independence Force" in order to found the "Islamic Republic of Mindanao" on May 1st, 1968 under the leadership of Datu Odtug Matalan. However, this organization did not last long. That's because the leader of the organization was at the same time the Cotabato governor of the president of the Manila government, Marcos. The period of Marcos saw large massacres against the Muslims in the Sulu and Mindanao island, and saw the highest number of Filipino migration from the north to the south, and it was the period when the Muslims' territories were taken over in the south. However, at the same time, the period of Marcus is also the period when the Moro people, who were secularized via education and governance activities and tactics during the USA control since the Spanish left the country and who were drawn away from their Islamic ideals, began to recover from that.

Ferdinand Marcos, who was the Philippines President between the years 1965-1986 declared martial law in the country on September 21st, 1972, made an agreement with Vatican and attempted to Christianize all the Muslims by force. Militia forces, called ILG were established and they began to demolish the mosques and madrasahs and to massacre the Muslims collectively. In the Middle East, in particular the Moro youth educated in Egypt witnessed the Palestine resistance, and got to know their Muslim brothers. The Moro youth educated in Manila also had a sentiment of resistance because of the persecution of the Marcos government against the Moro people as well as the policies of removing Muslims from their lands and of assimilation. In 1968, while Selamet Hasimi was studying in Cairo, he began to organize with his friends from Moro around him. Influenced by the Society of the Muslim Brothers intellectually, Hasimi established a work plan and laid the foundation of Moro Islamic Force. When the president Ferdinand Marcos began his massacres in Moro in 1972, Selamet Hasimi discontinued his doctorate training in Egypt and returned to Moro. In the meanwhile, Nur Misvari, one of the youngsters sent by Selamet Hasimi to Malaysia for training, returned to Moro in 1971. He founded the Moro National Liberation Front (MNLF) with Selamet Hasimi in 1972. The political headquarter of the organization was established in Libya.

The assaults and actions launched by MNLF on the administrative and military institutions of the Marcos government in various cities of the Sulu and Mindanao islands from 1972 to 1975 brought a large scale of participation from the public in the Bangsomoro region. Thus it gained dominance in the majority of Sulu and Mindanao islands. The Manila Government offered truce and autonomy to MNLF. The Tripoli agreement was made in Tripoli between Nur Misvari and the Philippine government with regard to autonomy, in 1976. During the truce made with this agreement, the Marcos regime created serious opposition between the members of MNLF, abandonments occurred, and at the same time the Manila Government did not follow the contract conditions. Misvari accepted all the conditions of the government in the agreement, in which he had almost no solid gain. The autonomy agreement signed by Misvari was symbolic at its best.

Losing its dynamism, MNLF could not regain its effective resistance. In the meanwhile, ideological differences in the form of left, secular stance and Islamic stance occurred within MNLF. Thereupon Selamet Hasimi Moro left MNLF and established the Moro Islamic Liberation Front (MILF). Now Bangsomoro is mostly dominated by MILF, and the resistance against the Manila Government is conducted by MILF.

Invaded by the Japanese and Americans after the Spanish, Philippines could only gain its independence after the 2nd World War, in 1946. USA gave independence to Philippines by paying 20 million dollars to Spain! (Americans occupied?) This part seems to be unnecessary, because there are explanations above in this regard.

MILF leaving the movement under the leadership of Selamet Hasimi brought an end to the National Liberation Front led by Nur Misvari. That's because 90% joined the Islamic Liberation Front. MNLF signed another autonomy agreement with

the Philippine government in 1996, but it could not get the autonomy it desired. After MNLF signed the agreement with the Philippine government in 1996, MILF decided to continue the armed struggle and took control of certain regions in Mindanao. The Islamic Liberation Front decided to negotiate with the Philippine government in 2003 and Selamet Hasimi began the negotiations for peace with the government. However, Hasimi passed away during that year. He was replaced by Haci Murad Ibrahim, and negotiations for peace continued. (is there any document proving the negotiations of peace began in 2003?)

MILF leader Muntasir .... (Bey) says the following regarding the process when negotiations for peace began; "The event in 11 September, 2001 had a great impact on us. We began to implement more realistic policies. We understood we have to think more strategic. Because we became more and more isolated. Especially the Arabic world cut all contact with us after that day. We now had almost no contact with the Islamic world except for IHH. IHH was the only aid organization who helped us during the period after September 11th, when isolation policy was implemented against us. Therefore we are grateful to IHH. This peace is the result of a 15 years process. The essential factors that forced us to make peace were the following:

1) We did not want to be announced as a terrorist organization,
2) We wanted to prevent entire cut-off of our aid channels and connections with the Islamic world,
3) We thought autonomy would be a means for us to use in realizing our goals."

V. THE NATURE OF THE AGREEMENT MADE WITH THE PHILIPPINE GOVERNMENT

On October 15th, 2012 the Philippines President Benigno Aquino and the MILF President Haci Murad Ibrahim signed a framework agreement in the capital city of Manila. This was only in the nature of a preliminary agreement.
Later the final agreement was signed. We herewith provide you the text for this agreement, over 70 pages, as the annex to this report for your consideration.

1- PROVISIONS OF THE FRAMEWORK AGREEMENT AND ITS BRIEF EVALUATION

Joint GPH-MILF Draft
In the name of God, the Beneficent, the Merciful

Framework Agreement on the Bangsamoro

The Philippine Government (GPH) and the Moro Islamic Liberation Front (MILF) herein referred to as the Parties to this Agreement, have agreed and acknowledged as follows:

I. ESTABLISHMENT OF THE BANGSAMORO

1. The Parties agree that the status quo is unacceptable and that the Bangsamoro shall be established to replace the Autonomous Region in Muslim Mindanao (ARMM). The Bangsamoro is the new autonomous political entity (NPE) referred to in the Decision Points of Principles as of April 2012.

2. The government of the Bangsamoro shall have a ministerial form.

The Parties agree to entrench an electoral system suitable to a ministerial form of government. The electoral system shall allow democratic participation, ensure accountability of public officers primarily to their constituents and encourage formation of genuinely principled political parties. The electoral system shall be contained in the Bangsamoro Basic Law to be implemented through legislation enacted by the Bangsamoro Government and correlated with national laws.

3. The provinces, cities, municipalities, barangays and geographic areas within its territory shall be the constituent units of the Bangsamoro.

The authority to regulate on its own responsibility the affairs of the constituent units is guaranteed within the limit of the

Bangsamoro Basic Law. The privileges already enjoyed by the local government units under existing laws shall not be diminished unless otherwise altered, modified or reformed for good governance pursuant to the provisions of the Bangsamoro local government code.

4. The relationship of the Central Government with the Bangsamoro Government shall be asymmetric.

5. The Parties recognize Bangsamoro identity. Those who at the time of conquest and colonization were considered natives or original inhabitants of Mindanao and the Sulu archipelago and its adjacent islands including Palawan, and their descendants whether of mixed or of full blood shall have the right to identify themselves as Bangsamoro by ascription or self-ascription.
Spouses and their descendants are classified as Bangsamoro. The freedom of choice of other Indigenous peoples shall be respected.

II. BASIC LAW

1. Bangsamoro shall be governed by a Basic Law.
2. The provisions of the Bangsamoro Basic Law shall be consistent with all agreements of the Parties.
3. The Basic Law shall reflect the Bangsamoro system of life and meet internationally accepted standards of governance.
4. It shall be formulated by the Bangsamoro people and ratified by the qualified voters within its territory.

III. POWERS

1. The Central Government will have reserved powers, the Bangsamoro Government shall have its exclusive powers, and there will be concurrent powers shared by the Central Government and the Bangsamoro Government.
The Annex on Power Sharing, which includes the principles on intergovernmental relations, shall form part of this Agreement and guide the drafting of the Basic Law.

2. The Central Government shall have powers on:
a. Defense and external security
b. Foreign policy
c. Common market and global trade, provided that the power to enter into economic agreements already allowed under Republic Act No. 9054 shall be transferred to the Bangsamoro.
d. Coinage and monetary policy
e. Citizenship and naturalization
f. Postal service
This list is without prejudice to additional powers that may be agreed upon by the Parties.
3. The Parties recognize the need to strengthen the Shari'ah courts and to expand their jurisdiction over cases. The Bangsamoro shall have competence over the Shari'ah justice system. The supremacy of Shari'ah and its application shall only be to Muslims.

4. The Bangsamoro Basic Law may provide for the power of the Bangsamoro Government to accredit halal-certifying bodies in the Bangsamoro.

5. The Bangsamoro Basic Law shall provide for justice institutions in the Bangsamoro. This includes:
a. The competence over the Shari'ah justice system, as well as the formal institutionalization and operation of its functions, and the expansion of the jurisdiction of the Shari'ah courts;
b. Measures to improve the workings of local civil courts, when necessary; and
c. Alternative dispute resolution systems.

6. The customary rights and traditions of indigenous peoples shall be taken into consideration in the formation of the Bangsamoro's

justice system. This may include the recognition of indigenous processes as alternative modes of dispute resolution.

IV. REVENUE GENERATION AND WEALTH SHARING

1. The parties agree that wealth creation (or revenue generation and sourcing) is important for the operation of the Bangsamoro.
2. Consistent with the Bangsamoro Basic Law, the Bangsamoro will have the power to create its own sources of revenues and to levy taxes, fees, and charges, subject to limitations as may be mutually agreed upon by the Parties. This power shall include the power to determine tax bases and tax rates, guided by the principles of devolution of power, equalization, equity, accountability, administrative simplicity, harmonization, economic efficiency, and fiscal autonomy.

3. The Bangsamoro will have the authority to receive grants and donations from domestic and foreign sources, and block grants and subsidies from the Central Government. Subject to acceptable credit worthiness, it shall also have the authority to contract loans from domestic and foreign lending institutions, except foreign and domestic loans requiring sovereign guaranty, whether explicit or implicit, which would require the approval of the Central Government.

4. The Bangsamoro shall have a just and equitable share in the revenues generated through the exploration, development or utilization of natural resources obtaining in all the areas/territories, land or water, covered by and within the jurisdiction of the Bangsamoro, in accordance with the formula agreed upon by the Parties.

5. The Bangsamoro may create its own auditing body and procedures for accountability over revenues and other funds generated within or by the region from external sources. This shall be without prejudice to the power, authority and duty of the national Commission on Audit to examine, audit and settle all accounts pertaining to the revenues and the use of funds and property owned and held in trust by any government instrumentality.

6. The details of revenue and wealth sharing arrangements between the Central Government and the Bangsamoro Government shall be agreed upon by the Parties. The Annex on Wealth Sharing shall form part of this Agreement.

7. There shall be an intergovernmental fiscal policy board composed of representatives of the Bangsamoro and the Central Government in order to address revenue imbalances and fluctuations in regional financial needs and revenue-raising capacity. The Board shall meet at least once in six (6) months to determine necessary fiscal policy adjustments, subject to the principles of intergovernmental relations mutually agreed upon by both Parties. Once full fiscal autonomy has been achieved by the Bangsamoro then it may no longer be necessary to have a representative from the Central Government to sit in the Board. Fiscal autonomy shall mean generation and budgeting of the Bangsamoro's own sources of revenue, its share of the internal revenue taxes and block grants and subsidies remitted to it by the central government or any donor.
8. The Parties agree that sustainable development is crucial in protecting and improving the quality of life of the Bangsamoro people. To this end, the Bangsamoro shall develop a comprehensive framework for sustainable development through the proper conservation, utilization and development of natural resources. For efficient coordination and assistance, the Bangsamoro legislative body shall create, by law, an intergovernmental body composed of representatives of the Bangsamoro and the Central Government, which shall ensure the harmonization of environmental and developmental plans, as well as formulate common environmental objectives.

V. TERRITORY

1. The core territory of the Bangsamoro shall be composed of: (a) the present geographical area of the ARMM; (b) the Municipalities of Baloi, Munai, Nunungan, Pantar, Tagoloan and Tangkal in the province of Lanao del Norte and all other barangays in the Municipalities of Kabacan, Carmen, Aleosan, Pigkawayan, Pikit, and Midsayap that voted for inclusion in the ARMM during the 2001 plebiscite; (c) the cities of Cotabato and Isabela; and (d) all other contiguous areas where there is a resolution of the local government unit or a petition of at least ten percent (10%) of the qualified voters in the area asking

for their inclusion at least two months prior to the conduct of the ratification of the Bangsamoro Basic Law and the process of delimitation of the Bangsamoro as mentioned in the next paragraph.

2. The Parties shall work together in order to ensure the widest acceptability of the Bangsamoro Basic Law as drafted by the Transitory Commission and the core areas mentioned in the previous paragraph, through a process of popular ratification among all the Bangsamoro within the areas for their adoption. An international third party monitoring team shall be present to ensure that the process is free, fair, credible, legitimate and in conformity with international standards.

3. Areas which are contiguous and outside the core territory where there are substantial populations of the Bangsamoro may opt anytime to be part of the territory upon petition of at least ten percent (10%) of the residents and approved by a majority of qualified voters in a plebiscite.

4. The disposition of internal and territorial waters shall be referred to in the Annexes on Wealth and Power Sharing.

5. Territory refers to the land mass as well as the maritime, terrestrial, fluvial and alluvial domains, and the aerial domain and the atmospheric space above it. Governance shall be as agreed upon by the parties in this agreement and in the sections on wealth and power sharing.

6. The Bangsamoro Basic Law shall recognize the collective democratic rights of the constituents in the Bangsamoro. democratic rights of the constituents in the Bangsamoro.

VI. BASIC RIGHTS

1. In addition to basic rights already enjoyed, the following rights of all citizens residing in the Bangsamoro bind the legislature, executive and judiciary as directly enforceable law and are guaranteed:
a. Right to life and to inviolability of one's person and dignity;
b. Right to freedom and expression of religion and beliefs;
c. Right to privacy;
d. Right to freedom of speech;
e. Right to express political opinion and pursue democratically political aspiration;
f. Right to seek constitutional change by peaceful and legitimate means;
g. Right of women to meaningful political participation, and protection from all forms of violence;
h. Right to freely choose one's place of residence and the inviolability of the home;
i. Right to equal opportunity and non-discrimination in social and economic activity and the public service, regardless of class, creed, disability, gender and ethnicity;
j. Right to establish cultural and religious associations;
k. Right to freedom from religious, ethnic and sectarian harassment; and
l. Right to redress of grievances and due process of law.

2. Vested property rights shall be recognized and respected. With respect to the legitimate grievances of the Bangsamoro people arising from any unjust dispossession of their territorial and proprietary rights, customary land tenure or their marginalization shall be acknowledged. Whenever restoration is no longer possible, the Central Government and the Government of the Bangsamoro shall take effective measures for adequate reparation collectively beneficial to the Bangsamoro people in such quality, quantity and status to be determined mutually.

3. Indigenous peoples' rights shall be respected.

4. The Central Government shall ensure the protection of the rights of the Bangsamoro people residing outside the territory

of the Bangsamoro and undertake programs for the rehabilitation and development of their communities. The Bangsamoro Government may provide assistance to their communities to enhance their economic, social and cultural development.

VII. TRANSITION AND IMPLEMENTATION

1. The Parties agree to the need for a transition period and the institution of transitional mechanisms.

2. The Parties agree to adopt and incorporate an Annex on Transitional Arrangements and Modalities, which forms a part of this Framework Agreement.

3. There shall be created a Transition Commission through an Executive Order and supported by Congressional Resolutions.

4. The functions of the Transition Commission are as follows:
a. To work on the drafting of the Bangsamoro Basic Law with provisions consistent with all agreements entered and that may be entered into by the Parties;
b. To work on proposals to amend the Philippine Constitution for the purpose of accommodating and entrenching in the constitution the agreements of the Parties whenever necessary without derogating from any prior peace agreements;
c. To coordinate whenever necessary development programs in Bangsamoro communities in conjunction with the MILF Bangsamoro Development Agency (BDA), the Bangsamoro Leadership and Management Institute (BLMI) and other agencies.

5. The Transition Commission shall be composed of fifteen (15) members all of whom are Bangsamoro. Seven (7) members shall be selected by the GPH and eight (8) members, including the Chairman, shall be selected by the MILF.

6. The Transition Commission will be independent from the ARMM and other government agencies. The GPH shall allocate funds and provide other resources for its effective operation. All other agencies of government shall support the Transition Commission in the performance of its tasks and responsibilities until it becomes *functus oficio* and cease to exist.

7. The draft Bangsamoro Basic Law submitted by the Transition Commission shall be certified as an urgent bill by the President.

8. Upon promulgation and ratification of the Basic Law, which provides for the creation of the Bangsamoro Transition Authority (BTA), the ARMM is deemed abolished.
9. All devolved authorities shall be vested in the Bangsamoro Transition Authority during the interim period. The ministerial form and Cabinet system of government shall commence once the Bangsamoro Transition Authority is in place. The Bangsamoro Transition Authority may reorganize the bureaucracy into institutions of governance appropriate thereto.

10. The Bangsamoro Transition Authority shall ensure that the continued functioning of government in the area of autonomy is exercised pursuant to its mandate under the Basic Law. The Bangsamoro Transition Authority will be immediately replaced in 2016 upon the election and assumption of the members of the Bangsamoro legislative assembly and the formation of the Bangsamoro government.

11. There will be created a third party monitoring team to be composed of international bodies, as well as domestic groups to monitor the implementation of all agreements.

12. At the end of the transition period, the GPH and MILF Peace Negotiating Panels, together with the Malaysian Facilitator and the Third Party Monitoring Team, shall convene a meeting to review, assess or evaluate the implementation of all agreements and the progress of the transition. An 'Exit Document' officially terminating the peace negotiation may be crafted and signed by both Parties if and only when all agreements have been fully implemented.

13. The Negotiating Panel of both Parties shall continue the negotiations until all issues are resolved and all agreements implemented.

VIII. NORMALIZATION

1. The Parties agree that normalization is vital to the peace process. It is through normalization that communities can return to conditions where they can achieve their desired quality of life, which includes the pursuit of sustainable livelihoods and political participation within a peaceful deliberative society.

2. The aim of normalization is to ensure human security in the Bangsamoro. Normalization helps build a society that is committed to basic human rights, where individuals are free from fear of violence or crime and where long-held traditions and value continue to be honored. Human insecurity embraces a wide range of issues that would include violation of human and civil rights, social and political injustice and impunity.

3. As a matter of principle, it is essential that policing structure and arrangement are such that the police service is professional and free from partisan political control. The police system shall be civilian in character so that it is effective and efficient in law enforcement, fair and impartial as well as accountable under the law for its action, and responsible both to the Central Government and the Bangsamoro Government, and to the communities it serves.

4. An independent commission shall be organized by the Parties to recommend appropriate policing within the area. The commission shall be composed of representatives from the parties and may invite local and international experts on law enforcement to assist the commission in its work.

5. The MILF shall undertake a graduated program for decommissioning of its forces so that they are put beyond use.

6. In a phased and gradual manner, all law enforcement functions shall be transferred from the Armed Forces of the Philippines (AFP) to the police force for the Bangsamoro. The Parties agree to continue negotiations on the form, functions and relationship of the police force of the Bangsamoro taking into consideration the results of the independent review process mentioned in paragraph 4.

7. The Joint Coordinating Committees on Cessation of Hostilities (JCCCH) as well as the Ad hoc Joint Action Group (AHJAG) with the participation of the International Monitoring Team (IMT) shall continue to monitor the ceasefire agreement until the full decommissioning of the MILF forces. These existing coordinating mechanisms shall be the basis for the creation of a Joint Normalization Committee (JNC) to ensure the coordination between the Government and remaining MILF forces, and through which MILF shall assist in maintaining peace and order in the area of the Bangsamoro until decommissioning shall have been fully completed.

8. Both Parties commit to work in partnership for the reduction and control of firearms in the area and the disbandment of private armies and other armed groups.

9. The details of the normalization process and timetables for decommissioning shall be in an Annex on Normalization and shall form part of this Agreement.

10. The Parties agree to intensify development efforts for rehabilitation, reconstruction and development of the Bangsamoro, and institute programs to address the needs of MILF combatants, internally displaced persons, and poverty-stricken communities.

11. The Parties recognize the need to attract multi-donor country support, assistance and pledges to the normalization process. For this purpose, a Trust Fund shall be established through which urgent support, recurrent and investment budget cost will

be released with efficiency, transparency and accountability. The Parties agree to adopt criteria for eligible financing schemes, such as, priority areas of capacity building, institutional strengthening, impact programs to address imbalances in development and infrastructures, and economic facilitation for return to normal life affecting combatant and non-combatant elements of the MILF, indigenous peoples, women, children, and internally displaced persons just as in 13 capacity increasing fields in Bangsamoro Framework Agreement.

12. The Parties agree to work out a program for transitional justice to address the legitimate grievances of the Bangsamoro people, correct historical injustices, and address human rights violations.

IX. MISCELLANEOUS

1. This Agreement shall not be implemented unilaterally.

2. The Parties commit to work further on the details of the Framework Agreement in the context of this document and complete a comprehensive agreement by the end of the year.

Following this framework agreement, the final agreement was signed on January 25, 2014. Essentially, the Final agreement was created by compiling agreements made from time to time, attaching them to the framework agreement, and including additional agreements which detail the articles of the framework agreement. Herewith we may summarize the final agreement in terms of content based on topics as follows.

2- COMPREHENSIVE AGREEMENT ON THE BANGSAMORO

Agreements:

1) Agreement for the General Cessation of Hostilities signed on 18 July 1997 in Cagayan de Oro City, Philippines
2) General Framework of Agreement of Intent between the Government of the Republic of the Philippines and the Moro Islamic Liberation Front signed on 27 August 1998 in Sultan Kudarat, Maguindanao, Philippines
3) Agreement on the General Framework on the Resumption of Peace Talks signed on 24 March 2001 in Kuala Lumpur
4) Agreement on Peace between the Government of the Republic of the Philippines and the Moro Islamic Liberation Front signed on 22 June 2001 in Tripoli, Libya
5) Declaration of Continuity for Peace Negotiations between the Government of the Republic of the Philippines and the Moro Islamic Liberation Front signed on 3 June 2001 in Kuala Lumpur, Malaysia
6) GPH-MILF Decision Points on Principles as of April 2012 signed on 24 April 2012 in Kuala Lumpur, Malaysia
7) Framework Agreement on the Bangsamoro initialed on 12 October 2012 and signed on 15 October 2012 in Manila, Philippines
8) Annex on Transitional Arrangements and Modalities signed on 27 February 2013 in Kuala Lumpur, Malaysia
9) Annex on Revenue Generation and Wealth Sharing signed on 13 July 2013 in Kuala Lumpur, Malaysia
10) Annex on Power Sharing signed on 8 December 2013 in Kuala Lumpur, Malaysia
11) Annex on Normalization signed on 25 January 2013 in Kuala Lumpur, Malaysia
12) Addendum on the Bangsamoro Waters and Zones of Joint Cooperation signed on 25 January 2014 in Kuala Lumpur, Malaysia

Supplementary to the CAB are the various agreements, guidelines, terms of reference, and joint statements duly signed and acknowledged by the Parties in the course of the negotiations between the two Parties beginning in 1997.

The Parties commit to honor, respect, and implement all these past agreements and supplementary documents signed by them and as further elaborated in the Framework Agreement on the Bangsamoro and its Annexes.

ANNEX ON NORMALIZATION

A. POLICING:

1. Law enforcement and maintenance of peace and order in the Bangsamoro shall be the primary function of the

police force for the Bangsamoro.

2. The police force for the Bangsamoro shall be professional, civilian in character, effective and efficient in law enforcement, fair and impartial, and accountable under the law for its actions. It shall be responsible both to the Central Government and the Bangsamoro Government, and to the communities it serves.
3. To achieve the principle stated above, an Independent Commission on Policing (ICP) shall be organized to recommend the appropriate policing for the Bangsamoro. The ICP shall be constituted by the Panels and shall be guided by the Terms of Reference adopted last 27 February 2013 by both Panels. The ICP is deemed abolished upon submission of its final report to the Panels.
4. Pending the establishment of the Bangsamoro Transition Authority (BTA), the Panels shall create a mechanism to facilitate a consultative process between the Parties in the appointment, employment and deployment of the existing police force. Employment refers to the utilization of units or elements of the Philippine National Police (PNP) for purposes of protection of lives and properties, enforcement of laws, maintenance of peace and order, prevention of crimes, arrest of criminal offenders and bringing of offenders to justice, and ensuring public safety, particularly in the suppression of disorders, riots, lawlessness, violence, rebellious and seditious conspiracy, insurgency, subversion or other related activities. Deployment shall mean the orderly and organized physical movement of elements or units of the PNP within the province, city or municipality for purposes of employment as herein defined.

Transitional Components of Normalization:

1- Normalization during the transition stage shall be based on the principle of partnership between the GPH and the MILF working together to secure the peace on the ground.

2- To ensure effective security collaboration, several joint mechanisms shall be established. The Joint Normalization Committee (JNC) shall coordinate the different processes in normalization. The Joint Peace and Security Committee (JPSC) shall coordinate the security component of the normalization process. The Joint Peace and Security Teams (JPSTs) shall be the operating units composed of the Armed Forces of the Philippines (AFP), the PNP, and the MILF's Bangsamoro Islamic Armed Forces (BIAF). These mechanisms shall work for the maintenance of peace and order and the stability of the areas mutually identified by the GPH and the MILF.

3- These transitional mechanisms shall be in place until the police force for the Bangsamoro is fully organized and operational. Based on need, the Parties may choose to extend the operations of these transitional arrangements.

ANNEX ON POWER SHARING

PART III DELINEATION OF POWERS

II. Reserved Powers:

II. The Central Government and the Bangsamoro Government shall exercise concurrent powers within the Bangsamoro on the following matters:

9- Coastguard - The Central Government shall have primary responsibility over coastguard matters. There shall be cooperation and coordination over coastguard matters between the Central Government and the Bangsamoro Government through the intergovernmental relations mechanism.

14- Public order and safety - The Bangsamoro Government shall have primary responsibility over public order and safety within the Bangsamoro. There shall be cooperation and coordination between the Central Government and the Bangsamoro Government through the intergovernmental relations mechanism.

III. The Bangsamoro Government shall have exclusive powers that it exercises within its territorial jurisdiction, over the following matters.

1- Agriculture, livestock and food security;

2- Economic and cultural exchange;

4- Trade, industry, investment, enterprises and regulation of businesses taking into consideration the relevant laws;

5- Labor, employment and occupation

7- Barter trade and countertrade with ASEAN countries;
8- Economic zones and industrial centers
9- Free ports - The Bangsamoro Government may establish free ports in the Bangsamoro. The Bangsamoro Government shall cooperate with the Central Government through the intergovernmental relations mechanism on customs, immigration, quarantine service, and international commitments.
10- Tourism;
11- Creation of sources of revenue;
12- Budgeting;
18- Education and skills training;
19- Science and technology;
20- Culture and language;
21- Sports and recreation
27- Customary laws;
29- Ancestral domain and natural resources;
36- Inland waters;
57- Local administration, municipal corporations and other local authorities including the creation of local government units - The Bangsamoro Government shall manage and build its own bureaucracy and administrative organization, in accordance with the ministerial form of government envisioned by the Framework Agreement on the Bangsamoro, and as shall be provided by the Bangsamoro Basic Law creating the Bangsamoro, and subsequent laws to be passed by its assembly. However, when such acts require the creation of a congressional district, the Philippine Congress and the Bangsamoro assembly shall work together in order to facilitate the creation of the same, through the appropriate intergovernmental relations mechanism;
58- Establishment or creation of other institutions, policies and laws for the general welfare of the people in the Bangsamoro;

PART II
GOVERNANCE STRUCTURE
Ministerial Government
1-The Bangsamoro shall have a democratically-elected assembly consistent with the principles of a ministerial form of government. The Bangsamoro Transition Commission may provide for the name of the assembly in the Bangsamoro Basic Law.
11-There shall be a Philippine Congress – Bangsamoro assembly forum for purposes of cooperation and coordination of legislative initiatives.

VI. THE STATUS TO BE BUILT ON THE FRAMEWORK AGREEMENT

The Parties agree that the status quo is unacceptable and that the Bangsamoro shall be established to replace the Autonomous Region in Muslim Mindanao (ARMM).

The government of the Bangsamoro shall have a ministerial form.

The Parties agree to entrench an electoral system suitable to a ministerial form of government. The electoral system shall allow democratic participation, ensure accountability of public officers primarily to their constituents and encourage formation of genuinely principled political parties. The electoral system shall be contained in the Bangsamoro Basic Law to be implemented through legislation enacted by the Bangsamoro Government and correlated with national laws.

The provinces, cities, municipalities, barangays and geographic areas within its territory shall be the constituent units of the Bangsamoro.

The relationship of the Central Government with the Bangsamoro Government shall be asymmetric.

The Parties recognize Bangsamoro identity. Those who at the time of conquest and colonization were considered natives or original inhabitants of Mindanao and the Sulu archipelago and its adjacent islands including Palawan, and their descendants

whether of mixed or of full blood shall have the right to identify themselves as Bangsamoro by ascription or self-ascription. Spouses and their descendants are classified as Bangsamoro. The freedom of choice of other Indigenous peoples shall be respected.

(This is a different section)
The peace process conducted by MNLF;
Moro National Liberation Front (MNLF) made a truce with the Philippine government in October 1992 after a struggle of 12 years. Also, "peace" negotiations began in Indonesia on April 16, 1993. A truce agreement and a principles agreement were signed on November 7, 1993. At the end of negotiations lasting over three years, alliance was made for signing an agreement in order to grant autonomy to Southern Philippines, where Moro and Mindanao islands are located, under the leadership of MNLF. The draft for the first peace agreement prepared in this regard was initialed on June 23, 1996 in the city of Davao, Southern Philippines. This agreement was signed by the parties on September 2, 1996 in Jakarta, the capital of Indonesia, and was officially put into effect.

The agreement stipulates granting autonomy to 14 regions in the Southern Philippines. However, MNLF will not have any role on the governance of these 14 regions during the first transition period. Only an assembly will be created under the name of the Assembly of Peace and Development, and it will be chaired by Nur Misvari. This assembly may only give suggestions to the local administrations in the region. It will not be mandatory to implement these suggestions. A Department of Fatwa will be established in order to deal with the coordination of religious affairs of Muslims in connection with the Assembly of Peace and Development. The officials of this department will be appointed by the chairman of the assembly.

The transition period for which the Assembly of Peace and Development will hold office will last for three years. At the end of this term, a referendum will be held in the 14 regions, and the public will be asked whether they want "autonomy or to be bound to the Manila governance". With this referendum, the regions in which majority of the people want autonomy will be granted full autonomy.

Moro Islamic Liberation Front (MILF), and the Ebu Seyyaf group known for its more radical opinions objected as no political power is given to the Assembly of Peace and Development and because granting autonomy to the 14 regions depends on referendum. The ratio of Christians have been increased in most of the 14 regions to which autonomy is to be given, owing to the policy of shifting the population implemented since 1946. Therefore it is estimated the number of regions which would vote in favor of "autonomy" in the referendum would not exceed 4. For this reason these groups opposed to basing autonomy on referendum. However, upon signing the agreement, the MNLF guerillas have been somehow isolated from the struggle for independence to a large extent. Therefore the fighters who are member to MILF and the Ebu Seyyaf group have been left alone in the face of the government forces. Today it is expected the peace negotiations conducted by MILF will be more permanent.

CURRENT POLITICAL STRUCTURE OF MORO ISLAND

Philippines has a unitary presidency structure. The President holds both the state and government presidency duties. At the same time, he is the chief commander of the armed forces. The President is elected for a period of six years by the votes of the public. He makes appointments to the cabinet and chairs the meetings. The two winged parliament consists of the senate and the representative's assembly. Members of the senate are appointed for a period of six years. Members of the representative's assembly, however, are appointed from among the representatives from legislative districts for a period of three years.

Philippines is divided into three geographical areas; Luzon, Visayas and Mindanao. These are split into 17 regions, 81 provinces, 118 cities, 1,510 municipalities and 41,995 Barangay (district governments).

Philippines consists of 7,107 islands and has a surface area of 300,000 km². 86% of Philippines is Christian, and 10% is Muslim. The country has a population of about 105 million people, and the Muslim population is about 10 million. A large part of the

Muslims live in the southern parts of the country. Moro Islamic Liberation Front concentrates its activities in the southern part of the country (around the Mindanao island).

MILF states that: Political parties will be established after the autonomy, and they are planning to enter the elections to be made in 2016. They did not deem it appropriate to enter the elections as a party before the autonomy, and they will support Muslim candidates against Christians during the municipality and governorate elections, and support one among two Muslim candidates. They stated they will not take part in the general elections (2013).

They stated that as MILF they have not entered any elections for forty years, but used their voting rights as the public, and that they recommend to the public to vote for the current president of the republic in the last presidential election.

The economic status of Moro is in a very bad situation due to the long period of war. It is seen that the government has not provided services to the areas where Muslims live for years, and therefore poverty and misery has become a natural part of life.

VIII. THE PURPOSE OF VISIT OF THE INTERNATIONAL JURISTS UNION

An examination and research trip was made to the BANGSA MORO region for 10 days between the dates 20.08.2013 and 30.08.2013 in order to make visits and examinations on the grounds that the armed struggle process in the resistance carried out against the Philippine government in the south of Philippines for years was put to an end by the parties on October 2012, and now the conditions for the autonomy to be recognized are being established, and right at this point a trip to be made as UHUB to the country would boost the morale of the people there and would provide contribution and support by way of making recommendations for the agreement conditions.

IX. VISITATIONS AND NEGOTIATIONS OF THE INTERNATIONAL JURISTS UNION

We took the flight from Istanbul at night on 19.08.2013 and arrived at Hong Kong on 20.08.2013 in the evening. We were supposed to fly to Manila, the capital of Philippines on the same day, but the intense monsoon rain in the Philippines flooded the Manila Airport and therefore our flight was delayed to the following day. We arrived at Manila on 21.08.2013. We stayed in Manila during that day, but we only managed to reach Cotabato, which would be the capital city of Bangsomoro in the Mindanao island, on 22.08.2013. The distance between Manila and Cotabato is about 1000 km.

A. AUGUST 22, 2013 THURSDAY - COTABATO COTOBATA – DARAPANAN CAMP VISIT

We visited the DARAPANAN CAMP in the city of Cotabato.

This is the headquarters of MILF. Here MILF executives, commanders and the Chief of Staff attended the meeting. We could not meet the MILF President Haci Murat since he was abroad owing to negotiations of peace.

After the opening of the meeting with basmala and prayers, our committee coming from Turkey was welcomed with a ceremony and mutual introduction followed.

The person who was announced to be the Deputy General Chairman of the Central Committee took the floor in the meeting; "This is your homeland, your ancestors are here. The fact that you came here gives us morale and courage. The people of Bangsamoro need you and we hope these negotiations will bring good results. We are happy to welcome you here." and following this touching speech, he said he "wants to give some information about MILF".

The speech continued "MILF pioneers the struggle of the people of Bangsamoro. It is the group that best protects the rights of the people in Bangsamoro. It earned the countenance of a great majority of the Muslims here. MILF Central Committee is the highest ranking union of Bangsamoro, and implements policies under the guide of Islam. It also provides consultation in

Islamic issues and provides information on intellectual issues. The members of these committees consist of persons who studied at major universities such as El-Ezher, Ümm'ül Kur'a and Madinah Islamic University".

MILF Central Committee members consist of:
1. Al-Haj Murad İbrahim - Chairman
2. Gazzali Jaafar - First Deputy Chairman
3. Alim Ali Solaiman - Second Deputy Chairman
4. Sammy Al-Mansour Gambar - Secretary General
5. Alim Zainoden Bato - Chairman of Council Assembly
6. Alim Abdullah Gayak - Chairman of Education Committee
7. Alim Said Abdussalam - Chairman of Finance Committee
8. Alim Abu Hurairah - Chairman of DarulIfta
9. Alim Khalifa Nando - Chairman of High Sharia Court
10. Mohaguer Iqbal - Chairman of Information Committee
11. Alim Ibrahim Montasir - Chairman of Lawsuit Committee
12. Bobby Buldon -Chairman of Central Research Agency
13. Omar Davao - Chairman of Ingelligence Committee
14. Alim Abdullah Pasigan - Chairman of Luznatol Olya
15. Alima Sagira Pindaliday - Chairman of Social Welfare Committee
16. Amor Pindaliday - Chairman of Youth Affairs
.

MILF consists of 44 provincial committees. Finance, work, youth, workers, women, and all other sectors are represented in the central committee. These 44 committees also have sub-committees. A large majority of the Bangsamoro people have been mobilized by MILF. The military of MILF is organized and is called the Bangsamoro Islamic Armed Forces. The person leading the Armed Forces is also a member of the Central Committee.

Bangsamoro Armed Forces consist of 6 fronts. Each front is a major command and each major command has sub commands. The executives mention that MILF can gather 1 million persons shorter than a week if it wishes, and there are examples to this in the past.

Moro people think human rights, in particular women and children, are violated by the Philippine government every hour during war. It is mentioned these violations of human rights do not attract the attention of the world, however a group consisting of some English jurists recently came to Moro to witness the violation of human rights in Moro.

Alongside the violation of human rights, it is mentioned there is also the issue as to whether a modification of the Philippines Constitution is required in order to ensure constitutional protection of the Bangsamoro Framework Agreement, and they need to find a solution in this regard.

When they were asked 'they place great emphasis on Islam, but do they have any other plans (as in Egypt), and what precautions do they take against possible events', they replied;

'Islam is a lifestyle. The purpose of foundation of MILF is for our people to be able to live a life based on Quran. We are aiming for a community life based on Quran and Sunnah. Of course, we base ourselves on Quran and Sharia. When we encounter any issue, we first need to find an answer in the Quran. If we cannot reach a conclusion that way, we need to consult to Sunnah, and if again we cannot reach a conclusion, then the answer is in the Islamic sharia. That is, we first need to establish the Islamic sharia. Considering the warning given by our Prophet to Muaz bin Cebele, we arrive at a judicial opinion if we cannot find a verse and hadith in that regard, on condition this is not contrary to the latter. The purpose of founding Moro Islamic front is to establish a system of Islamic sharia".

During the meeting, the chairman of our Committee, secretary general of UHUB Necati Ceylan spoke as well, and said; "We are all a community, and therefore their trouble are ours, and blood and tears rule every part of the Islamic world since the imperialistic world breaks down this community, and we believe that with these visits we can closely share each other's grief, establish affinity among ourselves and provide solidarity, and thus solve all of our problems.

Another Moro camp officer replied to a question and said that "they have been fighting for 40 years, and now they are going through a normalization process, they are happy that all of their visitors are jurists, and they expect recommendations from us as jurists that would contribute to the peace process during this normalization process". He continued saying that "now their major issue during this period is how the Bangsomoro people, who are driven to every part of the Philippines, can turn back to Mindanao". "Our major issue in Moro is that our human rights are violated. They need knowledge and aid regarding the human rights and constitutional works".

Chairman of Bangsamoro Development Agency, Dr. Safirullah Bibatuan said;
"These people had to fight for long years and they need serious help for 'development' and 'rehabilitation', and War and conflicts wore out the people". He said that about 50% of the people of Mindanao moved to other regions due to the conflicts, and now the major issue they have is bringing the Bangsamoro people, who had to move to the north outside of Mindanao during the conflict / war back to the region. They need help in this regard". He continued; "They are open for recommendations for modification on the 'basic law' draft prepared before, as well as modification on the constitution of Philippines".

We said "we could help them on legal issues, we have academician jurists who are knowledgeable about comparative law, but we need more information to reply for the immigrants to return, they need a transition period, and negotiations can be made in Turkey or Moro with our expert jurists". (THIS PARAGRAPH DOES NOT MAKE ANY CONTRIBUTION, IT CAN BE REMOVED)
Another lady from Moro said: (it is not appropriate to say the spouse of the Secretary of Haci Murat said); "There are many madrasahs in Mindanao, and many persons in the governance know Arabic and English". She continued "they reside in the camps but not all central committee members reside in the camp region, not all but most of the people of Moro are members to the MILF forces, that she has been in a war since her childhood, her father and husband has also fought for long years, they had to keep their lives going while fighting at the same time, they got their children enrolled in education, and therefore their children go to the Philippine government school in the weekdays, they continue the madrasa at the weekend, they have to find scholarship for their children's education, otherwise they cannot have them receive their education, and therefore even their doing the laundry contribute to their children's education, they took active role in the Moro struggle, and therefore they have office work as well, and as a lady she sometimes has to sacrifice from her home and from her care for her kids".

The lady from Moro continued and said; "now there is truce many men and women came back from the mountains and they are able to go to their gardens and fields; they had to work in the fields in order not to starve while fighting at the same time during the period of war, and she doesn't even want to remember those days".

B. MINDANAO HUMAN RIGHTS ACTION CENTER / (MinHRAC) HAVE BEEN VISITED.

The authorized manager of this center is Zainudin S. Malang. He wasn't there at the time and we met with the other personnel. Young MinHRAC employees gave us information about the working method and monitoring systems of MinHRAC with regard to human right violations.

They said MinHRAC has 1300 followers and 20 field - research and international monitoring unit. They said MinHRAC is also a member of the UN Human Rights Watch.

According to the information provided here; "Mindanao island has 3812 villages. The conflicts here stem largely from the resistance against the operation of the Philippine government to seize the lands of Muslims. We made a loose organization

structure in order to see the violations in place. When a human rights violation happens, we see it in place. There are 13 different languages in Mindanao, and it has 10 million population and 11 different ethnic groups".

They stated the purpose of the foundation is briefly to "increase the awareness of human rights, helping those who incur violation of human rights to resolve their issues, and to work on support campaigns regarding regional, national and international, personal and collective rights of people, and that they also started to watch human rights violations as MinHRAC due to the massacres made by the Government".

They continued; "The problem between the Philippine government and the people of Moro stem actually from the land issue, and they brought about the issue of religion when they couldn't solve the land issue. Essentially the owner of the lands here are the Moro people, and yet they were driven from their lands as a result of the land policy applied by America here. Coming after Spain's invasion, America bound the Moro people to Philippines and thus they wanted to Filipinize us during this mind-shaping process. This wasn't acceptable for us. They brought Christian population to Moro and wanted to open land for them. With this land policy, which is contrary to our culture, the Moro people lost their lands. At the beginning Moro people thought "these lands belong to the God". Therefore they did not know they had to register their lands in the government. The government exploited the naivety of the Moro people and gave their lands to Christians. Therefore the conflicts occur generally between the Philippines army and the Muslim public. Essentially there is no conflict between the Muslim and Christian populace. The main reason underlying the conflicts is the unjust settlement policy in which the lands which belonged to the Moro Muslims were taken from them and distributed to Christians who were brought from the north, and the Muslim people were left without land". Currently there are a total of 280,000 persons from Moro in all Visaya islands (Luzon, Mindanao and Visayas are the three large island groups comprising Philippines) who were driven from their lands, among whom 60,000 are in the city of Cebu. These persons were marginalized as a result of the long period of war which continued in Mindanao until the year of 2000 and had great difficulties in maintaining their subsistence in a civilized way.

Regarding the Violations of Human Rights, they stated; "Even after the truce between the Philippine government and MILF, many events were observed against the Moro Muslims which were in the nature of violation of rights, and the most significant among these were those happened in 2008, in which many civilians (particularly kids) were damaged and many houses were burned".

C. AUGUST 23, 2013 FRIDAY - BUNAVAN REGION, USAME BIN ZEYD CAMP VISIT

On August 23, 2013 Friday we went to the Maguindanao region in the morning. Here we went to another martial camp in a partially high area quite far from the Datu Paglas residence area. The camps are far from the city centers, however they are nested with small residence areas which look like villages. It is almost indistinguishable as to who stays in the camp and who is a resident local there. We saw incredible attention and welcoming ceremonies by the people and the camp members. Escorted by about 20 motorcycled fighters from a 10 km distance, we went for the Friday prayer. Following the prayer in an open area and the treat, we began our negotiations.

Here we learned the sermons in Friday prayers are still read on the name of the Ottoman Sultanate Abdulhamit Han.

The entire camp is member of the MILF army. Here we observed the people are very poor. They mentioned the Philippine government provides very little support on agriculture here.

Here we observed the life standards in areas where Muslims live are visibly lower compared to the areas inhabited by the Christians.

We saw there is no electricity in the houses in the camp area, and everyone charged their electronic devices such as mobile phones and cameras by way of generating electricity from solar power.

We saw they use internet, Facebook and other social media pages via mobile phones.

During our negotiations with some ladies in the camp, they said;
"We think Aquino is honest with regard to peace negotiations, because a negotiation is something that is made mutually, and we should trust that they want peace, so that they would trust us. During the previous periods, negotiations were made with Marcos as well. However we did not trust him. The previous female president of Philippines also worked for peace, but it wasn't a success. They are also our presidents, because we cannot deny certain phenomena. We are not Filipino, but we are within the borders of the Philippine government on the map. Thus they are our presidents as well. Bangsamoro, consequently, is an island of the Philippines"

When we asked them their opinions about the Framework Agreement; they said "they find it acceptable, they expect a good result, and they are hopeful". Also, they stated they did not read the full text of the agreement, but listened to the general outline on the radio, and Ikbal, who signed the agreement informed them via radio.

When we asked the attitude of MNLF regarding the peace process, they said "there are MILF supporters in this region, the Philippine government did not contact MNLF during the peace negotiations, and therefore MNLF are against the Framework Agreement".

They continued; "However, we now believe negotiation is better than fighting. Negotiating brings a better result than fighting. At least we hope we are right in thinking so. We have to progress. Technology is very important and we use TV, computer and internet as well. However, our people are very poor. We weren't given any opportunity for development, however it is not possible to develop without technical equipment.

Previously, everyone concealed their support for MILF because people didn't like Islam and fighters of jihad. But now everyone is saying he/she supports MILF after the enlightenment as a result of mass communication".

One of the ladies said that "her husband is fighting for jihad and therefore she works for bringing income to home, most of their men cannot work since they are doing jihad, and they are also growing coconuts and other foods even when they are working for jihad, because they need food at home and money to educate their children".

Jamila is the wife of a senior executive in the camp, and she stated; "she works as a student at a state school, her names is entered as "Mila" in the official records, because there is a policy of Christianizing the Muslim names". She said, while explaining her opinions regarding the peace process; "Although we have certain doubts regarding the sincerity of Aquino, we want to believe that peace will be realized this time". She said they are hopeful about the peace process, and the time of war is over, and now it's time for working to ensure the Bangsamoro Muslims have better conditions and develop.

During the negotiations, they also said; "they need textile workshops and Radio as a means of mass communication", and this visit of the International Jurists Union "is also very important in order for Bangsamoro to be recognized by other governments".

D. AUGUST 24, 2013 SATURDAY, SELMAN-I FARISI CAMP VISIT, NORTH DAVAO / TAGUBAKIT

On August 24, 2013 we set out from Davao in the morning and went to another camp in the southeast end of Mindanao Island, near the city of Mati, on the beach of the Pacific Ocean. Here we received the same warm attention and care. This camp looks more settled and organized. Negotiations in this camp were made in an area covered on the top and open on the sides. At this point the monsoon rain was providing a hint regarding the region's climate.

Selman Farisi Camp is located in the city of MATI in the Davao Region. This region is more organized than Cotobato. Roads (as opposed to the other concrete and sometimes earth roads) were one lane asphalt.

It seems this region, located in the southeast end of the Bangsamoro region is not much affected by the war.

The Bangsamoro Development Agency Regional Manager Alim Lokman said during the meeting;
"Today is a historical day, we have always aimed to establish our own government since the first day of the Bangsamoro jihad. This is the best for our people as well. Now we have the chance to found our own government. Jihad means fighting in the name of God. We are all Muslims. We are about to get what we wanted since we trusted in God. The Devil wants to cast jealousy between us, but we have got to avoid it.

We are very happy since our brothers from Turkey have travelled thousands of kilometers just to be with us. The fact that we are here today with our brothers from Turkey means a historical moment for Bangsamoro.

For us, the peace process means a critical opportunity to see what can be done for the future of Bangsamoro. We went through a peace process with the Philippine government, but it doesn't mean we left jihad in the name of God. This process is a result of our long period of struggle and of our trust in God".

During a negotiation made with several ladies, they said; "they could not manage to come to this condition and sign the Framework Agreement if it wasn't for jihad". They also mentioned "before the execution of the Framework Agreement, they could not wear hijab although they could cover their heads, whereas now they can wear hijab without any problem".

A lady called Samirah Mustapha-Claro gave information to our commission regarding an educational center project for women planned to be made in the Mati region. She said everything is ready for the project, and they only need financing.

Nor Jannah N. Gulenbayan, who is a personnel of a youth organization performing activities since 2007, named Concerned Bangsamoro Youth of Davao Oriental (CBYDO), which is an organization aiming to ensure both personal and social growth of the youth in Davao Oriental region and to include the youth in such social works, stated that; "their organization provides similar services not only to the youth but also to different age groups, and they perform activities in several health programs and environmental issues other than Social works, and they will realize a project next month -the month following the negotiation- with other local partner institutions, in which they will provide food in some small residence units and school materials for poor kids who are at school age".

To a question as to whether the Philippine government makes any discrimination, she replied "Bansamoro Muslims are generally discriminated in every area of life, and for example recently the school management forbid the students of nursery school to wear scarf during the graduation ceremony, but they had to respect the scarf, which is a part of the identity of Muslim women, as a result of reactions, and one of the major struggles they have here is this struggle of identity, and in socio-economic terms the Muslim women are not appointed in certain institutions and organizations because they wear veiled clothes although they are qualified for the appointment, and they can only work in these institutions and organizations if they can find an effective person as reference".

E. AUGUST 25, 2013 SUNDAY, HALID BIN VELID CAMP VISIT, GENERAL SANTOS / SAPUMASLA

Our visit to the camp located in General Santos city area to the south of Mindanao island was accompanied with the same warm attention as in the other camps. Along with Muslim senior executives, a Christian local administrator who is a member of the government also attended this meeting. The Christian governor of the city also made a brief speech during the meeting. He generally mentioned in his speech that religious differences are not a reason for conflict. He emphasized that all people descend from the lineage of Adam and Eve. We asked ladies who attended the meeting what they think about the local administrator, and they said they don't find him sincere and they don't trust him. (this can be removed)

This region is not included in the independence agreement because about 30% of the population is Muslim and 70% is Christian.

They mentioned that Muslims are discriminated in this region as well: For example, they said the place we are making the meeting is actually a farm, and it is not appropriate to hold meetings there, and there are places suitable for it, but they cannot use them since they are not open for Muslims to use them. They also mentioned their liberty of Movement is restricted. When a blackout occurred during the meeting, they said they are having trouble with frequent blackouts.

The ladies attending the meeting said; "Some Christians supported the Muslims at the time of struggle and war, and some supported the Philippine government, and now everyone supports the Framework Agreement". They said they will continue negotiations in Malaysia after Ramadan, and therefore we are waiting for these negotiations to continue" they said. (this can be removed as it is unnecessary)

F. AUGUST 26, 2013 SUNDAY, MEETING OF JURISTS AT THE INSTITUTE OF BANGSAMORO STUDIES, COTOBATO

A meeting has been made with several attorneys and professors who were employed in the organization that constitutes the peace process. During this meeting, information was given to our commission regarding the destiny of peace negotiations and the progress in annex agreements referenced in the framework agreement.

The Transition Committee will prepare the Bangsamoro Basic Law. This committee consists of 8 members from MILF, 7 members from the central government, and thus in total 15 persons. There is one member from each of the two parties living in the Mindanao island within the committee, representing the local people. The Transition Committee will prepare the Basic Law and present it to the Philippines Congress, and it will pass into law upon acceptance thereof. Then if it passes the referendum to be made in Bangsamoro, first a Transition Government will be founded, and then a normal government will be established. During this negotiation, the attorneys in the Transition Committee and other executive members were present as well.

They said the negotiations with the Philippine government were classified as power sharing, welfare sharing, normalization process and taxation. They said work is still in progress with regard to power sharing and tax sharing and it has still not been established, and an offer exchange had been made as of the previous day for mutual realization in the normalization process. They further said that normalization does not cover three issues, which are disarming, withdrawing military forces, and integration of soldiers to the normal life. During the meeting, they said; "they will put forth disarming at the very final stage, and now they are at the next level according to the calendar of negotiation and the negotiations still continue".

They made the following explanations regarding the Transition Commission:
"There are discussions about the internal waters, transportation, inherited lands and jurisdiction issues in the power sharing. However, procured acceptance of our requests. As a matter fact, the inherited land issue concerns you that is Turkey, more than us. That's because these are the lands of the Caliph. Here we are only looking after entrust of our caliph to us, we are obliged to. Philippines has a USA type presidential system. However, we will rather give priority to a parliamentary system in Bangsmoro. "A watch committee has been established in order to inspect whether the transition committee and the process operates well. It will be chaired by an international wiseman. A police organization is also being established for Bangsomoro. Another commission has also been established in order to prepare the Bangsmoro Basic Law, and works still continue. This basic law draft will be presented to the referendum following approval in the Philippines council. The referendum will be held in Bangsmoro in October 2015".

They made the following offers; "We will resolve the issues with regard to human rights during the normalization phase. This commission was held on July 26, 2013 for the first time, and the next meeting date is September 7, 2013. Periodical meetings continue. Power sharing and tax sharing is currently at the stage of negotiation, and we cannot foresee when it will be signed and when the commission's duty will end. Turkey may contribute to our investment projects and during the process of improving our situation. You went to the provincial areas. You saw the situation. You may help our development with regard to these issues with your institutions such as IHH and TIKA"

"An international contact group has been established for the negotiation plan. Turkey, Malaysia, Saudi Arabia and Japan take part in this contact group. Netherlands and two Arabic countries are members to the Geneva human rights watch process."
"Yesterday we discussed the protection of civilians and displaced people with the commission coming from the UN. Currently the truce continues. As long as it does, the civilians do not need protection."

"In 2009, we witnessed a drama here. The team from Norway had considered the issue of displaced people herein as equal to the events in Sudan. We then appealed to certain nongovernmental organizations, however those who received the invitation were undecided. If the invited institutions were not undecided, now those institutions would be where Norway is now".
"German Christian democrats foundation provided a constitution draft saying that parliamentary democracy is the best for us. We are working on it as well.
"For now the transition committee is waiting for the conclusion of these annexes in order for the basic law to be completed."
"Powers to be shared are under 3 main categories. These are powers, a part of which are held only by Bangsamoro, another part held only by the government, and some held jointly by both organizations. Power sharing is currently being discussed."
We asked: Will political parties be established? Will MILF become a party? And they replied: "This is a highly significant issue. This is our major shortcoming. Your best contribution would be to help us establish a political party. As a matter of fact, our leader Haci Murat requested from you to help us in our process of becoming a party, during his visit to Turkey. We need help with regard to becoming a party during the transition of MILF to the process of becoming a party. As this is our major shortcoming during this process."
"2/3 of the military forces of the Philippine government are in Bangsamoro. Distinction between the military and the police shall be clear and conclusive, and the police shall be subject to us. That's because the military provides the external security, whereas the police provides internal security."

"We are natives of Bangsamoro. Issues such as local services, transportation and water are under our initiative in Bangsamoro. We would like to undertake health as well, but it requires a heavy amount of money and therefore we cannot undertake it."
They continued "We already were not bound to Manila until USA left the country".

The Chairman of Commission said, in reply to our questions, that;
"The Framework Agreement is currently being discussed and it has 4 annexes. We have these annex documents. They consist of Power Sharing, Welfare / Wealth Sharing, Normalization and Taxation"

"Technical draft has been prepared for Wealth Sharing and Taxation, but still nothing has been signed on Power Sharing, negotiations will continue in this regard in September."

"The Transition Committee is working on Power Sharing. Issues such as territorial waters and transition are still pending. Inherited lands, namely, Bangsamoro mainland and natural resources are merged in the agenda and are discussed simultaneously. Inherited lands are closely related to Turkey, because these regions were bound to the caliph. Although this is history, it is still among our claims.

The government structure includes the Power Sharing draft. Our system is presidential system, but we want to replace this with parliamentary system. We want the government house system.

One of the significant committees is the committee of money. There is also an independence policing committee, and their purpose is to establish an independent police organization for Bangsamoro.

Framework Agreement, as a result of 15 years of negotiation between the two parties;
The agreement has 4 annexes on:
1- Power sharing
2- Welfare sharing
3- Transition models and normalization
4- Taxation

Those related to welfare sharing and taxation have been signed, but the two annexes related to power sharing and normalization have not been signed yet, owing to some disputes, and the negotiations continue" (Today these negotiations have been completed as well, and the final agreement has been signed.

Regarding the normalization process, there are three conditions under the conflict resolution methods:
1) disarmament
2) demobilization
3) reintegration
MILF does not agree these conflict resolution conditions. Instead of "disarmament", they prefer a different term that might be called "non-conflict", influenced by the Ireland model, in which they can keep their arms."
A program is scheduled for the Transition Committee. The process is currently in the "technical team" stage.
Transition Committee's duty is to prepare the basic law. Basic law may only contain regulations regarding the issues established in the Framework Agreement.

Power sharing; Philippine government wants to divide the
-Internal waters and
-Inherited lands
issues from each other. However, MILF opposes to this. Inherited lands directly relate to the Turkish Republic because it relates to the Ottoman Empire.

Government structure; A presidential system similar to the USA system is in effect in Philippines. Bangsamoro people prefer a parliamentary system to this presidential system. Establishing a regional government is being planned.

National Monitoring Committee: A monitoring committee will be established; it will be led by an international wiseman and it shall monitor whether the process will duly progress.

Works still continue for creating a committee in order to establish an **independent police organization**.
Annex regarding Normalization:
Major issues;
- Police organization
-Transitional Justice (kind of a transitional period law for the process after the conflicts come to an end)
    * violations of rights
    * land issue
    * rehabilitation

There is still no set model as to how these issues will be resolved, but they continue their work on different models.
You can help us in the area of civil society, humanitarian aid, lobby works and establishing political party". Can be removed, repetition and unnecessary

International Contact Group consists of the official representatives of Turkey, United Kingdom, Japan and Saudi Arabia states, and representatives of four non-governmental organizations (Centre for Humanitarian Dialogue, Conciliation Resources, Muhammadiyah, and The Asia Foundation).

Foreign states somehow involved in the process:
On an official level,
Brunei and Indonesia follows the truce issue,
Japan follows the social issues,
Norway and another EU member state follow the protection of civilians and violation of human rights issues. They said IHH

was involved in the process later and they are very pleased with it.

They mentioned the Transition Committee has many sub-committees, and some of these are committees for commissioning the MILF soldiers and transitional justice.
"We are still working on the transitional justice committee. Violations of human rights, land issues and rehabilitation issues will be discussed in this committee. On the other hand, we do not stipulate an 'amnesty' in this regard, because we are not guilty. Transcom was commenced on July 2013 in Cotobato and the internal legislation has been established. The next meeting will take place in September. A general meeting will be held for 2 days, and the sub committees will gather for another 2 days. We do not know when Transcom would end since the Power Sharing issue has not been resolved yet". (these are unnecessary, can be removed)

After the end of the meeting, we visited the mosque built by the Brunei Sultan in Cotabato. During our trip to the Grand Mindanao River, cast to the ocean from Cotobato, we saw houses built on poles on the river, and we were told there are over 20,000 of these houses and 250,000 people live in the houses or shelters on this river.

G. AUGUST 27, 2013 TUESDAY, MARAWI CITY, CAMP BUSHRA VISIT
City of Marawi, Lake Lanao, Butik Region, Camp Bushra

On 27.08.2013 we came to the camp near Lake Lanao. As in all camps, here we came across lively, dynamic and vigorous welcome, followed by speech by the camp leader, introduction to camp officers, introducing us to the people, and speeches of 3 persons from our commission, and thus the camp program ended.

This is a region populated by businessmen on a large scale, and therefore the residence areas are a lot more developed compared to other places. We met two Japanese academicians here in this meeting who came from the Japanese Hiroshima University and who were making research about 'social justice'. They said they had been working in the region regarding the issue for 2 years. They summed up the legal aid requested from us in the speeches here under 4 headings. 1. Preparing the Basic Law, 2. Governance and institutions, 3. Creating a political party, 4. Election system.

This region is where the MILF founder Selamet Hasimi lived and is buried. We observed this camp was more dynamic, larger and equipped. However we managed to reach this place in 7 hours from Cotabato since the roads were in very bad condition. The camp leaders here commented on the region;

"This camp is near Lake Lanao. Lake Lanao provides fifty percent of Mindanao's electricity. We have 180,000 militias in this region. Currently we constitute 30,000 soldiers and 20,000 policemen of the government forces in the Mindanao region. We need support on both technical issues for developing this region and on political, legal and other similar issues during our normalization process. We recognized and have been subject to only the sultanate of the Ottoman empire, which was a Muslim government, and of Abdulhamit Han, in all our history. The Ottomans provided unrequited aid to us. It introduced us to the world. Now we hope Turkey can give us support".

The chairman of Bangsamoro Development Agency Dr. Saffrullah Dipatuan said the following;
Regarding the region:
"The region we are currently in is the Ranaw region to the north of Bangsamoro mainland, and consists of two states, which are Lanao del Sur and Lanao del Norte. The residents of these two states, called Maranaws, are the second largest muslim community in Philippines. Maranaw means "people of the lake", and derives from the Lake Lanao, which is thought to be the world's oldest and Philippines' largest lake, situated right in the center of our region. There are several hydroelectric plants on the lake and on the Agust River which flows over it, and about 50% of Mindanao's electricity is provided from these power plants." he mentioned.

Structure of MILF:
Political Group
"MILF consists of two wings, one military and one political. The political wing virtually constitutes the civilian management in Bangsamoro and consists of 12 regional political committees. There are 28 female and male members in each regional committee. Each regional committee has at least 5 city committees. Each city committee also consists of 28 female and male members. Each city committee has several district or village committees which we call Barangay. In short, each political unit from regional scale down to villages consists of committees each consisting of 28 members.

Peace Process
"MILF is in the process of negotiations for peace with the Philippine government. A Framework Agreement on Bangsamoro was signed on October 2012 between MILF and the Philippine government. Two of the four annexes of the agreement have been signed, but no agreement has yet been made on the two annexes regarding power sharing.- note: today this stage has been completed as well- We hope that soon agreement will be made on these two issues as well. Following agreement on all the annexes, the Bangsamoro basic law will be prepared by the newly organized Bangsamoro Transition Committee. As soon as the draft is prepared, it will be presented to the Philippines national congress in order to be enacted. Following legislation of the draft, it will be presented to the approval of the Bangsamoro people via referendum or plebiscite. The Bangsamoro Transition Authority to be established following public approval will replace the current Mindanao Muslim Autonomous region's governance.

Their Expectations from UHUB and Turkey
"MILF founded Bangsamoro Development Agency to work on aid, rehabilitation and development issues. We hope that certain Non-Governmental organizations from Turkey will work with us as partners in the activities with regard to these issues. Besides that, we hope you would be a bridge between us and the other state and non-state organizations in Turkey in order for them to help us on these issues.

Our transition period has just begun, and therefore you may help us on preparing a basic law that would have the facilities of a complete autonomous governance. You may invite our related agencies and members under certain training programs in order to examine the political structure in Turkey, and thus enable us to benefit from the political accumulation and experience of Turkey.

We need educational scholarships and intense education on institutionalization / management since our youngsters are in great need for quality education and to be raised as qualified persons.

Although there are many other areas we need help for, these are all that I'd like to mention since they are issues that relate to your technical area as jurists."

"Before ending my speech, I would like to mention that our lands were being governed by sultans and other traditional leaders before foreign invaders invaded our country. In those days, especially during the period of the Ottoman Empire until it came to an end, our leaders did not accept the superiority of any secular authority other than the Islamic Caliphate. As for the modern period of today, we believe the Turkish Republic is in the best position to undertake the glorious leadership of a united Islamic world." he said.

H. 28.08.2013 WEDNESDAY, PACIFIC OCEAN and ORPHANAGE TRIP
We visited the orphanage built by IHH in the city of Cotabato. Although this orphanage is only a humble beginning for now, we see that it is an excellent service under the conditions of Cotabato. Currently about 60 orphans are served with care, shelter and education services. We sat down and had conversation with orphan kids whose ages ranged from 7 to 12. We could see the satisfaction of children on their faces. Their dignified stance was surprising and distinctive.

It is estimated there are about 4,000 orphans throughout the country. These are all orphans of martyrs. We learned they were first very much reserved towards outsiders. They neither received any aid from any CSO nor did they want to inform their

situation. In time as they began to trust IHH, a cooperation was made in order to resolve these needs. Now a new orphanage construction has begun.

A local asked Ahmet Sorgun, a friend among our committee: How is the relation between the Sultan (meaning the successors of Abdulhamit Han) and the government? I hope there is no problem? IT IS UNNECESSARY, SHOULD BE REMOVED
Mindanao island has a great landscape which can be described as a hidden paradise. Its residents, however, are the MORO people who stand tall and proud, warriors, friendly, hospitable, sincere and honorable despite all the lack of facilities, poverty, about 300,000 martyrs in 40 years, various violations of human rights and over 4.000 martyr orphans, with smiling faces despite the exhaustion of war.

VIII. THE NEEDS OF MORO MUSLIMS

A. THEIR REQUESTS FOR ESTABLISHING A POLITICAL PARTY

The Bangsamoro Government will be implemented via political parties, and therefore it may suggest a party legislation with regard to establishing and working as a political party and an organization indicating the process maps.

B. LEGAL AID REQUESTS

Following the Constitutional works to be made in the process of becoming a state, personally attending meetings as much as possible
Keeping constant communication with institutions with regard to violations of rights
Communicating violations of rights to international bodies and institutions

C. REQUESTS FOR SOCIAL AID AND PROTECTION OF ORPHANS

- Conducting works to ensure the requests for food and clothes are partly provided for by the aid organizations,
- Conducting works to ensure dormitories are established,
- Endeavoring to ensure small scale enterprises are established,
- Helping to establish the press, broadcasting, radio and television using technological mean
-

D. REQUESTS FOR SUPPORTING THE EDUCATION IN THE COTOBATO UNIVERSITY

- Ensuring the university and the academic environments keep in contact with the universities in Moro, and to ensure lecturers who know Arabic and English give lectures in Moro.
- Starting an e-faculty practice on the internet and providing live education to the students in Moro,
- Carrying out graduate and doctorate studies.

IX. EXPECTATIONS OF MUSLIMS OF MORO FROM THE MUSLIMS OF THE WORLD

- Contributing to the presentation of Moro people in the international arena as they explicitly mention that they need material and moral support in every area.
- Making diplomatic attempts to encourage official greetings and visits on country basis
- Keeping in continuous contact with IHH, who is a commission member during the process of becoming a state and of Building a Constitution
- Making contributions to create the best conditions of solution for the Moro people

X. CONCLUSION AND EVALUATION

1- It must be ensured that Moro, Muslims of Moro and MILF are known better in Turkey,
in the Islamic world and in the world.
2- Relations between Turkey (for now the Turkish people) and Moro must be increased and improved.
3- It must be ensured more CSO comes to the place.
4- It must be ensured that chambers, professional organizations and businessmen come to the area.

5- Visit, travel, nature and tourism based trips must be organized and encouraged.
6- It must be ensured TIKA and Yunus Emre begins work in the area.
7- They must be pioneered and helped on the area of press (beginning with radio), which they deem to be their major shortcoming.
8- It must be ensured students are brought to Turkey, and university lecturers are sent to Moro.
9- MILF must feel the support of the Islamic world more during the negotiations made with the Philippine government.
10- IHH and its works, as it makes aid activities in Moro as a CSO and who supervises the negotiations must be supported.
11- Commencing direct flights first to Manila and then to Mindanao would serve to increase the relations.
12- Seminars, theses, articles, books and conference works dealing with Moro in terms of history, geography, social structure etc. must be carried out.
13- Prominent Moro people must be brought to Turkey for showing around, introducing and making them known in the public opinion.
14- "Moro Days" must be organized in Turkey and Moro must be presented in various aspects.

بانجسامورو

1. الوضع الجغرافي لجزيرة مورو (ميندناو)

2. البنية الإجتماعية والديموغرافية الحالية لجزيرة مورو (ميندناو)

3. الوضع الإقتصادي لسكان مورو

4. المراحل التاريخية

أ. نبذة تاريخية عن جزيرة مورو (ميندناو)

ب. مقاومة مسلمي مورو للمحتلين (الإسبانيين، الأمريكيين، اليابانيين)

ج. النضال الذي تم خوضه ضد دولة الفلبين

د. ماهية الإتفاقيات المبرمة مع حكومة الفلبين

هـ. أحكام الإتفاقيةالإطاريةوتقييمها الموجز

و. الوضع القانوني الذي سيتم إنشائه بناءاً على الإتفاقية الإطارية

ز. البنية السياسية الحالية لجزيرة مورو

5. الهدف من زيارة الإتحاد الدولي للحقوقيين

6. زيارات ومقابلات الإتحاد الدولي للحقوقيين

7. إحتياجات مسلمي مورو

أ. طلبات المساعدة في تأسيس الأجزاب السياسية

ب. طلبات المساعدة الحقوقية

ج. المساعدات الإجتماعية وطلبات رعاية الأيتام

د. طلبات دعم التعليم في جامعة كوتوباتو

8. الأمور التي يأملها مسلمو مورو من مسلمي العالم

9. مساهمات "المنظمات الدولية الحكومية " و" المنظمات الدولية الغير الحكومية" لمسلمي مورو

01. الخاتمة والتقييم

النسخة التي تم مراجعتها من قبل حسني تونا

1. الوضع الجغرافي لجزيرة مورو (ميندناو)

تتكون الفلبين التي تبعد ٠٠٠١ كم تقريباً عن البر الرئيسي لآسيا كأقرب مسافة من ٧٠١,٧ جزيرةوجزر صغيرة. ولهذا البلد جزيرتان كبيرتان. الأولى هي لوزون التي تقع في الشمال والتي تضم العاصمة مانيلا والأخرى هي ميندناو التي تقع في الجنوب والتي تضم مورو أيضاً. وتسمى مجموع الجزر الواقعة في وسط هاتين الجزيرتين بإسم فيساياس.

تتكون الفلبين من ٧ آلاف و٧٠١ جزيرة. وتبلغ مساحة السطح الكلية لها ٠٠٣ ألف كيلومتر مربع تقريباً. وتمتد الفلبين بين خطوط الطول الشرقية ‹٠٤ °٦١١ و‹٤٣ °٦٢١ وبين خطوط العرض الشمالية‘04 °4 و ’01 °12. ويحيط بالفلبين بحر الفلبين من الشرق وبحر الصين الجنوبية من الغرب وبحر جلبس من الجنوب. بينما تقع جزيرة بورنيو في الجنوب الغربي على بعد بضعة كيلومترات منها وتمتد التايوان في الشمال بالتحديد. وتقع مولوكاس وسولاواسي في الشمال وتقع بالاو في الشرق الأقصى من بحر الفلبين.

ويتم تقسيم الجزر بشكل عام إلى ثلاثة مجاميع: لوزون (بين المنطقة الأولى والخامسة، NCR وCAR)، فيساياس (بين المنطقة السادسة والثامنة)، ميندناو (بين المنطقة التاسعة والثالثة عشر و ARMM). وتعتبر العاصمة الوطنية المنفذ الحي لمانيلا الموجودة في لوزون وثاني أكبر مدينة لها منفذ على العالم بعد مدينة كوازون.

إن المناخ المحلي حار ورطب وإستوائي. ويبلغ المعدل السنوي للحرارة ٥,٦٢ درجة سيليزية. وهناك ثلاثة مواسم معروفة: تاغ– إينيت أو تاغ – اراو (الموسم الحار أو موسم الصيف الممتد من شهر آذار/ مارس وحتى أيار/ مايو)، تاغ– اولان (موسم الأمطار الممتد من شهر حزيران/يونيو وحتى شهر تشرين الثاني/ نوفمبر)، وتاغلاميغ (الموسم البارد الممتد من شهر كانون الأول/ ديسمبر وحتى شهر شباط/ فبراير). وتعرف الرياح الجافة التي تهب في الجانب الجنوب الغربي من موسونو (أيار/مايو– تشرين الأول/أكتوبر) بإسم "هاباجات" والرياح الجافة التي تهب في الجانب الشمال الشرقي من موسونو (تشرين الثاني/ نوفمبر– نيسان/ أبريل) بإسم «اميهان». وهناك تصحر في أماكن مثل سورسوجون، باجويو، دافاو وجبل سييرا مادرة.

إن أغلب المناطق الجبلية مغطاة بالغابات الإستوائية المطيرة والبراكين. ويبلغ إرتفاع أعلى نقطة فيها ٢ ألف ٤٥٩ متر وهذه النقطة هي جبل ابو الموجود في ميندناو. وهناك العديد من البراكين النشطة مثل بركان مايون وجبل بيناتوبو وبركان تآل. ويقع هذا البلد ضمن نطاق الأعاصير الموجودة في غرب المحيط الهادئ ويمر بحوالي ٩١ إعصار سنوياً.

إن أطول نهر في الفلبين هو نهر جاجايان الموجود في لوزون الشمالية. ويعد نهر باسايغ المرتبط بمانيلا باي الدائري الشكل ولاجونا دة باي وخليج سوبيك وخليج دافاو وخليج مورة بعض الخلجان المهمة. ويقوم جسر سان يوانيكو الذي يربط جزيرتي سامار وليتة بوصل مضيق سان يوانيكو.

2. البنية الإجتماعية والديموغرافية الحالية لجزيرة مورو (ميندناو)

إن الجزر الصغيرة الموجودة في غرب ميندناو مثل سولو وتافيتافي وباسيلان هي الجزر التي يعيش فيها المسلمون. أما فيما يخص توزع المسلمين في البلد فيمكن القول بأن أكثر المسلمين يعيشون في القسم الغربي من جزيرة ميندناو والمسمى مورو. وتشمل منطقة مورو أقل من نصف ميندناو بقليل. إن ٥٣٪ من سكان جزيرة ميندناو من المسامين وهذا يشكل ٦ ملايين شخص. بينما ينتمي القسم المتبقي إلى الديانة المسيحية وإلى عديمي الديانة. وهناك حوالي ١ مليون من المسلمين في جزيرة لوزون وبالأخص في العاصمة مانيلا. وهناك حوالي ٥١ ألف مسلم فقط في فيساياس الموجودة في الوسط. بينما يشكل المسلمون ٩٩٪ (٠٠٢ ألف شخص) من سكان جزيرة سولو الصغيرة الموجودة في غرب ميندناو.

وتحتل الفلبين المرتبة الثانية عشرة بين الدول التي تتمتع بأكبر عدد من النفوس في العالم حيث أنها تتمتع بنفوس يبلغ أكثر من ٥٠١ مليون (٢١٠٢). أما مانيلا فتحتل المرتبة الحادية عشر بين عواصم العالم من حيث الإزدحام. أما نسبة القراءة والكتابة فهي ٥,٢٩٪ (٣٠٠٢) وهناك تساوي بين الرجال والنساء من هذه الناحية. ويتراوح معدل العيش بين ١٩,٩٦ و٨٢,٢٧ للنساء ويبلغ ٤٤,٦٦ بالنسبة للرجال. وتبلغ نسبة الزيادة السنوية للنفوس ٢٩,١٪ تقريباً. ولقد زاد النفوس ١١ ضعفاً خلال ٠٠١ سنة منذ عام ٣٠٩١. ويظهر هذا أن نسبة النمو في المنطقة هي أسرع مقارنة بالبلدان الأخرى. (حيث زاد نفوس إندونيسيا ٥ أضعاف فقط خلال نفس المدة)

ولقد ظلت الفلبين تحت تأثير مختلف الكلمات الأسترالية لمدة أطول من ألف سنة متتابعة.

وإنقسمت الفلبين في يومنا هذا إلى المجاميع التالية التي تضم مختلف المجاميع القومية والتي لايمكن تحديدها بالضبط: فيسايان، تاجالوج، إلوجانو، مورو، كابامبانجان، بيكولانو، بانجاسينانسة، إجوروت، لوماد، مانجيان، إباناغ، شاباجانو، باجاو، إفاتان وبالاوانترييباس.

ولقد تم إعلان اللغة الفليبينية واللغة الإنكليزية في قانون عام ٧٨٩١ كلغة رسمية للبلد. ويمكن للكثير من الفليبينيين أن يفهموا ويكتبوا ويتحدثوا اللغة الإنكليزية والفليبينية واللغات المحلية.

وتتكون اللغات المحلية الكبيرة الإثنى عشر من أكثر من مليون شخص يتحدثون كافة اللغات الرسمية المساعدة لمناطقهم المحلية. وهذه اللغات هي: تاجالوج، جابوناو، إلوجانو، هيليجاينون، واراي- واراي، كابامبانجان، بيكول، بانجاسينان، كيناراي- أ، ماراناو، ماجويندناو وتاوسوج.

ولقد تعرف الفليبينيون على الديانة المسيحية مع قدوم فرديناند ماجلان إلى البلد في عام ١٢٥١. وينتمي ٦٨٪ من الفليبينيين تقريباً إلى الديانة المسيحية ويتبع ١٨٪ منهم كنيسة روما الكاثوليكية. ولقد تعرفوا على الديانة الإسلامية أيضاً بعد مدة قصيرة من القرن الرابع عشر من خلال العرب اللذين قاموا بتطوير التجارة في جنوب آسيا. إن حوالي ٠١٪ من الفليبينيين هم من المسلمين ويعرفون بتسمية موروس في اللغة المحلية ويعيشون في الغالب فب جزيرة ميندناو في جنوب البلد. ولقد تعرفوا على الميثودية (المذهب البروتستانتي) أيضاً مع قدوم الجنود الأمريكان إلى البلد في عام ٩٩٨١.

وإن نسبة المسلمين في الفلبين اليوم هي ٠١٪. وفي حال إن لم يتم القيام بنشر الديانة المسيحية بين المسلمين فإن من المتوقع أن تكون هذه النسبة اليوم ٠٦٪. وتشير الدولة إلى أن نسبة المسلمين في البلد هي ٦٪. ولقد كانت نشاطات التبشير قوية للغاية في المنطقة قبل بدء جهاد مورو بينما قام أغلب المبشرين بترك المنطقة بعد الحرب.

ويمكن ملاحظة آثار مزيج من الثقافة الإسبانية والأمريكية وحضارات أستراليا المحلية في الثقافة الفليبينية. ولقد تكونت الثقافة الفليبينية من خلال إستعمار الفلبين من قبل الإسبانيين بإستخدام قوانين مدينة المكسيك لمدة تبلغ أكثر من ثلاثمائة سنة.ويمكن ملاحظة هذه الآثار الإسبانية بشكل واضح للغاية في الأدب، الموسيقى الشعبية، الرقص الشعبي، اللغة، المأكولات، الفن والدين (مثل مهرجانات كنيسة روما الكاثوليكية الدينية).

وتحمل الكثير من الشوارع والقصبات والمناطق أسماء إسبانية. ويحتل الطراز المعماري الإسباني مكاناً واسعاً له في البلد. ويمكن ملاحظة هذا الطراز خاصة في الكنائس والبنايات الحكومية والجامعات الموجودة في البلد. ولقد تم وضع العديد من البيوت والبنايات ذات الطراز المعماري الإسباني تحت الحماية مثل البيوت والبنايات الموجودة في قصبة الإستعمار الإسباني الواقعة في مدينة فيجان.

إن اللغة الإنكليزية المستخدمة في الفلبين عصرية ويتم النظر إليها كميراث أمريكي.

3. الوضع الإقتصادي للفلبين ولمورو

أدت الأزمة المالية الآسيوية إلى خفض قيمة البيزو الفليبيني من ٠٤ بيزو للدولار الواحد إلى ٦٢ بيزو، مما أثر على إقتصاد الفلبين للغاية. ومع دخول الرأسمال الأجنبي المنخفض إلى البلد تقلص الإقتصاد الذي يتكون من الزراعة بنسبة ٣٪ في عام ٩٩٩١ وبنسبة ٤٪ في عام ٠٠٠٢. وأدى الإبهام السياسي في عام ٠٠٠٢ إلى ضعف البيزو بل ورفع قيمة الدولار الواحد إلى ٥٥ بيزو مما تسبب في إنخفاض قيمة البيزو إلى المستوى الأدنى.

حققت الأزمة المالية الشرق آسيوية في التسعينات إلى تحقيق الفلبين لخبرة في إقتصادها وإلى تحقيق نمو قدره ٦٪ في عام ٤٠٠٢. ولقد تعهد رئيس الوزراء غلوريا ماجاباجال آرروبو بأن بلده سيكون في عام ٠٢٠٢ ضمن البلدان. ولقد أصبحت عملة البيزو الفليبينية في عام ٥٠٠٢ العملة النقدية الأكثر عملية في آسيا. وحقق الإقتصاد الفليبيني في عام ٦٠٠٢ نمواً بنسبة تبلغ ٤,٥٪ مقارنة بالسنة الماضية. ولقد هدفت الحكومة إلى تحقيق نمو قدره ٧٪ في الحاصل القومي الغير الصافي في عام ٧٠٠٢ و٨٪ في عام ٨٠٠٢ و٩٪ في عام ٩٠٠٢. (لنضعه في حال كان من المهم إن تم تحقيق الهدف من عدمه)

وتساهم تجارة الموز بشكل كبير في إقتصاد البلد. بالإضافة إلى أن الفلبين هي بمثابة جنة لقضاء العطلات.

4. عملية النضال

أ. مقاومة مسلمي مورو للمحتلين (الإسبانيين، الأمريكيين، اليابانيين)

لقد تعرف سكان جزيرة مورو على الإسلام في بداية القرن الرابع عشر الميلادي بواسطة التجار العرب اللذين قدموا إلى الجزيرة عن طريق البحر والصوفيين والمبلغين. ولقد كان أول الذين قبلوا بالإسلام من السكان اللذين كانوا يعيشون في منطاق الطرق التجارية والموانئ.

ولقد قبل سكان سولو و ميندناو اللذين كانوا يعبدون الحجر والقمر والنجوم وغيرها من الموجودات المجسمة قبلاً بدين الإسلام في مدة قصيرة. ولقد قام الشعب الذي إلتف حول المبلغين العرب فيما بعد بتأسيس سلطنة سولو برعاية سيد أبو بكر الذي يعتقد بأنه من نسب الرسول وتأسيس سلطنة ماجويندناو برعاية شريف محمد كابونجسوان.

وعند دخول الإسبان إلى الفلبين (بالأحرى إلى مملكة ماينيلا) في عام ١٢٥١ قاموا بقتل ملك البلد راجا سليمان. ولقد كان إسم مانيلا في ذلك الوقت «أمان الله». وما إسم مانيلا إلا تحوير لهذا الإسم. ولقد كان راجا سليمان يقوم بإدارة السلطنة الإسلامية التي قام بتأسيسها في المنطقة. ولقد كان يتبع السلطنة العثمانية بشكل رمزي. وقام الإسبان بإعلان أنهم سيقومون بقتل جميع من لن ينتمي إلى الديانة المسيحية أو أن عليهم أن يهربوا إلى الجبال والبحر. وفي هذه المرحلة فقد تشارك المسلمون وعبدة الأصنام نفس القدر. وقاموا بالهروب من جزيرة لوزون التي تضم مانيلا إلى جزيرة ميندناو. ولكن ٥٪ فقط من الهاربين قد تمكنوا من الوصول إلى الجزيرة أما الباقين فإما ماتوا في الطريق أو قد ضاعوا في البحر.

ولم يكتف الإسبان بجزيرة لوزون بل تعدوها حتى وصلوا إلى الجزر المسماة فيساياس الموجودة في قسم الوسط. وقاموا بإرتكاب مجزر بحق المسلمين الموجودين هناك. بينما قام الشعب المسلم الموجود هناك بقيادة القائد المسلم المسمى لابو لابو بالقتال كالأبطال وتمكنوا من قتل القائد الإسباني ماجلان. ولكن الإسبان قاموا فيما بعد بإرسال قوات تعزيزية إلى المنطقة وبالتمكن من السيطرة عليها وإرتكاب مذبحة كبيرة بحق الموجودين فيها. ولقد قام الهاربون من هذه المجزرة بالذهاب إلى جزيرة ميندناو الموجودة في الجنوب.

ولقد قاموا الإسبان اللذين لحقوا بالمسلمين بالقدوم إلى ميندناو أيضاً. ولكن المسلمين كانوا مستعدين هذه المرة. ولقد قال القائد الإسباني عندما نزل إلى ميندناو لجنوده: « أنتم الآن في وطنكم الثاني!» وأمرهم بقتل جميع من لايؤمن بالمسيحية ولكن تم قتله هو من قبل المسلمين في أول هجوم.

ومع خروج فرديناند ماجلان بإسم ملك إسبانيا في عام ١٢٥١ إلى جزيرة جبو التي هي أحد جزر الفلبين بدأت حرب مورو – إسبانيا. وقامت مجموعة جزر الشمال بالإستسلام للإسبان دون مقاومة ما عدا جزيرة ماجتان التي هي أحد هذه الجزر قد قامت بالقتال ضد الإسبان. وقام قائد جزيرة ماجتان راجا لابو – لابو بقتل ماجلان خلال هذه الحرب التي خاضها ضد الإسبان.

أما في السنوات اللاحقة فلقد قام الإسبان بإرسال سفن جديدة وقتوات جديدة إلى مجموعة الجزر الموجودة في الشمال وقاموا بإحتلالها ونشر الدين المسيحي بين الشماليين اللذين كانوا يؤمنون بدين آنمي المحلي. أما سلطنة سولو الموجودة في الجنوب وسلطنة جزيرة ميندناو فلم تقوما بالإستسلام للإسبان أبداً وقاموا بمحاربتهم حتى عام ٨٩٨١ أي على مدى ٧٧٣ عام وبشكل مستمر. ولقد مر المسلمون في مورو بالفترة التي كانوا فيها في أوج نشاطهم ونجاحهم خلال هذه الحرب التي إستمرت لحوالي ٠٠٤ عام ضد الإسبان وكانت هذه الفترة هي مدة حكم السطان قدرات. ولقد قام السلطان قدرات الذي هزم من قبل الإسبان بالإنسحاب إلى منطقة لاناو وجمع شمل قواه والإتحاد مع السلطنات الأخرى وخوض حروب كبيرة ضد الإسبان وإجبار الإسبان على الإنسحاب من جزر سولو وميندناو و بروناي بشكل تام.

ولقد أدى هجوم الإسبان اللذين لم يتمكنوا من البقاء في الجنوب حتى عام ٨٤٨١ على الجنوب بواسطة السفن البخارية الكبيرة إلى تحقيق منعطف في حرب مورو – الإسبان. في هذه الفترة صعفت السلطنات ولم يتمكن مسلمو مورو من التماسك في البحر أما هذه السفن الكبيرة ولكنهم قاموا هذه المرة بتشكيل مجموعات من «المجاهدين» اللذين كان الإسبان يسمونهم «يورامانتادو = الفدائيين المحلفيين». وهكذا فعلى الرغم من قيام الإسبان بإحتلال إستمر لمدة ٠٠٤ عام إلا أنهم لم يشعروا بالأمان في الجنوب أبداً ولم يتمكنوا من السيطرة على البلد. ولقد قاموا الإسبان ببيع كامل الفلبين للولايات المتحدة الأمريكية في عام ٨٩٨١ مقابل ٠٠٠,٠٠٠,٠٢ دولار والإنسحاب من المنطقة.

قامت الولايات المتحدة الأمريكية في عام ٩٩٨١ في مورو بعقد إتفاقية باتيس مع سلطنة سولو وسلطنة ميندناو اللتين تميزتا بنوع من الإستقلال. ثم قاموا بالسيطرة على الشمال المقاوم لهم بشكل كامل ثم قاموا فيما بعد في عام ٤٠٩١ بإلغاء إتفاقية باتيس وتعيين الجنوال فوود كوالي عام لجزر مورو. وبهذا الشكل فلقد بدأت مرحلة مقاومة مسلمي مورو ضد الولايات المتحدة الأمريكية هذه المرة. ولكن إستسلام الشمال بشكل تام للولايات المتحدة الأمريكية وعدم قيام بعض السلطنات الصغيرة من المقاومة وتدخلها في شؤون الإدارات بطرق مثل التعليم والإقامة أدى إلى قيام السكان في الجنوب ببدء عملية الفلبنة. وإستمرت مقاومة سكان مورو حتى عام ٦٤٩١. وقامت الولايات المتحدة الأمريكية بالإنسحاب في عام ٦٤٩١ وكان من المفروض حسب الإتفاقية الموقعة بين الولايات المتحدة الأمريكية وبين جزر سولو وميندناو أن تحصل هاتين الجزيرتين على الإستقلال التام، إلا أن الولايات المتحدة الأمريكية قامت ولمدة ٠٥ عاماً وبالأخص إعتباراً من عام ٥٣٩١ بتعيين رجال الفلبنة في الجنوب في مناصب إدارة الدولة وهكذا عملت على إتصال مورو بالشمال بعد إنسحابها هي من مورو. وهكذا بدأ مسلمو مورو هذه المرة بالمقاومة ضد الشمال أي ضد حكومة مانيلا.

ب. النضال الذي تم خوضه ضد دولة الفلبين

ولقد تم تحويل حركة المقاومة التي بدأت على شكل فدائيين غير منظمين إلى التنظيم المسمى «حركة إستقلال ميندناو» بقيادة داتو أوتوغ بتاريخ ١ أيار/ مايو من عام ٨٦٩١ وذلك بهدف تأسيس «جمهورية ميندناو الإسلامية». ولكن لم يدم هذا التنظيم لمدة طويلة. وذلك لأن قائد التنظيم كان في نفس الوقت والي كوتاباتو المعين من قبل رئيس الدولة ماركوس التابع لحكومة مانيلا. إن فترة ماركوس كانت فترة إرتكاب المجاز الكبيرة ضد المسلمين الموجودين في سولو وميندناو وهجرة الفليبينو بشكل كبير من الشمال إلى الجنوب والإستيلاء على الأراضي التابعة للمسلمين في الجنوب. ولكن فترة ماركوس هي فترة رجوع الوعي لسكان مورو اللذين إنشغلوا بأمور الدنيا بسبب نشاطات التعليم والإدارة خلال إدارة الولايات المتحدة الأمريكية ومنذ ترك الإسبان للبلاد واللذين إبتعدوا عن الأهداف الإسلامية.

وقام فرديناند ماركوس الذي كان رئيساً لدولة الفلبين خلال المدة التي تراوحت بين سنة ٥٦٩١ وحتى سنة ٦٨٩١ بإعلان حالة الطوارئ في البلد في عام ٢٧٩١ وقام بالإتفاق مع الفاتيكان وأجبر جميع المسلمين على قبول الديانة المسيحية. وتم تشكيل قوات ميليشيا بإسم ILG وقام هؤلاء بهدم الجوامع والمدرسات وقتل المسلمين بشكل جماعي.

لقد شهد الشباب من مورو اللذين قاموا بالدراسة في الشرق الأوسط وبالأخص في مصر مقاومة فلسطين وتعرفوا على الإخوان المسلمين. وتكونت فكرة المقاومة عند شباب مورو اللذين قاموا بالدراسة في مانيلا وذلك بسبب الظلم والإستيلاء على الأراضي وسياسات الصهر في البودقة التي تم القيام بها في عهد ماركوس ضد سكان مورو. ولقد قام سلامت هاشمي وهو يدرس في القاهرة في عام ٨٦٩١ بتأسيس تنظيم مع أصدقائه من مورو الموجودين هناك. ولقد تأثر هاشمي بفكر الإخوان المسلمين وقام بوضع خطة عمل ووضع حجر الأساس لحركة مورو الإسلامية. وعندما بدأ رئيس الدولة في تلك الفترة فرديناند ماركوس في مورو بإرتكاب

المذابح في المنطقة في عام ٢٧٩١ قام سلامت هاشمي بترك دراسة الدكتوراة في مصر والرجوع إلى مورو. في هذه الأثناء رجع نور ميسفاري الذي كان احد الشباب اللذين أرسلهم سلامت هاشمي إلى ماليزيا من أجل الدارسة من قبل إلى مورو في عام ١٧٩١. ولقد قام نور ميسفاري مع سلامت هاشمي في عام ٢٧٩١ بتأسيس جبهة التحرير الوطنية في مورو (جبهة تحرير مورو الوطنية). وتم تأسيس مركز الإدارة السياسية للتنظيم في ليبيا.

وقد حصلت جبهة تحرير مورو الوطنية التي قامت بإعتداءات متكررة على المؤسسات الإدارية والعسكرية التابعة لحكومة ماركوس في مدن عدة موجودة في جزر سولو وميندناو من عام ٢٧٩١ وحتى عام ٥٧٩١ على مساهمة واسعة من الشعب في منطقة بانجسومورو. وهكذا قامت جبهة تحرير مورو الوطنية بالسيطرة على جزء كبير من جزيرة سولو وميندناو. وأمام هذا الحال قامت حكومة مانيلا بعرض هدنة وإستقلال على جبهة تحرير مورو الوطنية. وتم القيام بعقد إتفاقية طرابلس بين نور ميسفاري وحكومة الفلبين في طرابلس في عام ٦٧٩١ في موضوع الإستقلال. وتمكن نظام ماركوس خلال الهدنة التي تمت من خلال هذه الإتفاقية من زرع القلقلة بين المنتمين إلى جبهة تحرير مورو الوطنية وفي هذه الأثناء لم تقم حكومة مانيلا بتطبيق شروط الإتفاقية. ولقد قام ميسفاري بالقبول بجميع شروط الحكومة في هذه الإتفاقية التي يمكن القول بأنها لم تكن تعطي له أي مكسب ملموس. ولم تتعدى إتفاقية الإستقلال التي وقعها ميسفاري كونها مجرد إتفاقية رمزية.

ولم تتمكن جبهة تحرير مورو الوطنية التي فقدت ديناميكيتها من العودة إلى المقاومة الفعالة القديمة من جديد. وفي هذه الأثناء ظهرت إختلافات إيديولوجية يسارية وعلمانية وإسلامية داخل جبهة تحرير مورو الوطنية. وبناءاً على هذا قام سلامت هاشمي الذي إنفصل عن جبهة تحرير مورو الوطنية بتأسيس جبهة التحير الإسلامية في مورو (جبهة تحرير مورو الإسلامية). والآن فإن جبهة تحرير مورو الإسلامية هي التي تسيطر بصورة أكبر على بانجسومورو وهي التي تقوم بإدارة المقاومة ضد حكومة مانيلا.

وتمكنت الفلبين التي تعرضت للإستيلاء من قبل الإسبان ثم اليابانيين والأمريكان، من الحصول على الإستقلال في عام ٦٤٩١ أي بعد الحرب العالمية الثانية. حيث قامت الولايات المتحدة الأمريكية بإعطاء ٠٢ مليون دولار لإسبانيا وحققت بذلك الإستقلال للفلبين! (الأمريكان قاموا بالإحتلال؟) هذه الفقرة لاداعي لها لأن هناك توضيح في هذه المواضيع أعلاه.

إن إنفصال جبهة تحرير مورو الإسلامية التي كان يقودها سلامت هاشمي عن الحركة قد أنهى جبهة التحرير الوطنية التي كان يقودها نور ميسفاري. لأن ٠٩٪ منها قد أيد سلامت هاشمي وإنتقل إلى جبهة التحرير الإسلامية. ولقد قامت جبهة تحرير مورو الوطنية بتوقيع إتفاقية إستقلال جديدة أخرى مع حكومة الفلبين في عام ٦٩٩١ ولكن لم تحصل على الإستقلال الذي تطلبه. ولقد إتخذت جبهة تحرير مورو الإسلامية قرار الإستمرار بالنضال المسلح بعد قيام جبهة تحرير مورو الوطنية بتوقيع إتفاقية الإستقلال مع حكومة الفلبين في عام ٦٩٩١ وتمكنت من السيطرة على بعض المناطق في ميندناو.

ولقد قررت جبهة التحرير الإسلامية في عام ٣٠٠٢ الجلوس إلى طاولة المفاوضات مع دولة الفلبين وبدأ سلامت هاشمي بمفاوضات السلام مع الحكومة. ولكن هاشمي توفي في تلك السنة. ثم تم تعيين مساعده حاجي مراد إبراهيم بدلاً عنه وتم الإستمرار بمفاوضات السلام. (هل هناك مستندات تشير إلى بدء مفاوضات السلام في عام ٣٠٠٢؟)

ويقول (السيد) منتصر ... الذي هو أحد قادة جبهة تحرير مورو الإسلامية فيما يتعلق بمرحلة بدء مفاوضات السلام التالي: «لقد أثر ماحدث في الحادي عشر من أيلول من عام ١٠٠٢ علينا بشكل كبير. وبدأنا بتطبيق سياسات أكثر واقعية. ووعينا بأنه علينا أن نفكر بطريقة أكثر ستراتيجية. لأننا أصبحنا معزولين أكثر فأكثر. وبخاصة العالم العربي فقد قام بقطع جميع علاقاته معنا بعد ذلك اليوم. ولم يتبقى لنا تقريباً أي إتصال مع العالم الإسلامي ماعدا علاقتنا مع IHH. حيث أصبحت IHHالمؤسسة المساعدة الوحيدة التي قامت بإيصال المساعدات لنا في ظل سياسات العزلة المطبقة تجاهنا في الفترة التي تلت الحادي عشر من أيلول. ولهذا فنحن نشعر بالإمتنان لمنظمة المساعدات IHH. إن هذا السلام هو نتيجة لعملية دامت لمدة 51 عاماً. أما العوامل الأساسية التي أجبرتنا على القبول بعملية السلام فهي:

1) لم نرغب في أن يتم إعلاننا كمنظمة إرهابية

2) رغبنا في منع تعرض قنوات المساعدة لنا والروابط الموجودة بيننا وبين العالم الإسلامي للإنقطاع التام

3) فكرنا بأنها ستكون إحدى الوسائل التي يمكن لنا إستعمالها من أجل تحقيق هدفنا في الإستقلال."

5. ماهية الإتفاقيات المبرمة مع حكومة الفلبين

قام رئيس دولة الفلبين بانيجنو أكوينو بتوقيع إتفاقية إطارية مع رئيس جبهة تحرير مورو الإسلامية حاجي مراد إبراهيم في العاصمة مانيلا في ٥١ تشرين الأول/ أكتوبر من عام ٢١٠٢. وكانت هذه الإتفاقية عبارة عن إتفاقية أولية فقط.

ثم تم توقيع نص الإتفاقية النهائية فيما بعد. وإننا نقوم بتقديم نص هذه الإتفاقية التي تتكون من أكثر من ٠٧ صفحة كمرفق لهذا التقرير من أجل قيامكم بتقييمه.

أولاً. أحكام الإتفاقية الإطارية والتقييم الموجز لها

المسودة المشتركة لكل من جبهة تحرير مورو الإسلامية و GPH

بسم الله الرحمن الرحيم

إتفاقية بانجسامورو الإطارية

قام كل من حكومة الفلبين (GPH) وحركة التحرير الإسلامية في مورو (جبهة تحرير مورو الإسلامية) اللتين تم تسميتهما بأطراف الإتفاقية في هذه الوثيقة بالإتفاق على المواد التالية والقبول بها:

أ. تأسيس بانجسامورو

1. قام الأطراف بالموافقة على أن إستمرار الوضع الراهن أمر غير مقبول به وعلى وجوب تأسيس بانجسامورو بدلاً عن إقليم ميندناو المسلم المستقل (ARMM). إن بانجسامورو التي تم تحديدها في نقاط قرار المبادئ في نيسان/ أبريل من عام 2102 هي وحدة ساسية مستقلة جديدة.

2. ستتكون حكومة بانجسامورو من الوزارات.

ولقد قام الأطراف بالقبول بتشكيل نظام إنتخابات مناسب لنموذج حكومة وزارات. وسيسمح نظام الإنتخابات هذا بالمساهمة الديمقراطية وسيوفر مسؤولية موظفي الدولة تجاه الناخبين بشكل أولوي وسيدعم تأسيس أحزاب تستند إلى المبادئ بشكل حقيقي. وسيتم تطبيق هذا النظام الإنتخابي الذي سيكون ضمن دستور بانجسامورو من قبل حكومة بانجسامورو من خلال القوانين التي سيتم تشريعها بما يتناسب مع القوانين الوطنية.

3. تتكون الوحدات الإنتخابية لبانجسامورو من المناطق والمدن والبلديات والقرى والمساحات الجغرافية الموجودة داخل حدودها.

لقد تم ضمان صلاحية تنظيم أعمال المناطق الإنتخابية ضمن دستور بانجسامورو. ولايمكن الحد من الإمتيازات التي تنتفع منها وحدات الحكومة المحلية تحت القوانين النافذة دون أن يتم تنظيم أو تغيير أو إصلاح أحكام قوانين حكومة بانجسامورو المحلية من أجل إدارة أفضل.

4. ستكون علاقات الحكومة المركزية مع حكومة بانجسامورو غير متكافئة.

5. قام الأطراف بالقبول بهوية بانجسامورو. ويمكن للسكان الذين يقبلون كسكان محليين أو أصليين كانوا متواجدين في الجزر القريبة أي في ميندناو ومجموعة جزر سولو ومن ضمنها بالاوان أبان عهد الفتوحات والإستعمار واللذين ينتمون إلى نسبهم – بشكل هجين أو أصيل– أن يعرفوا أنفسهم بهوية بانجسامورو.

وسيصنف الأزواج واللذين ينتمون إلى نسبهم تحت هوية بانجسامورو. وسيتم إحترام حرية الإختيار للشعوب المحلية الأخرى.

ب. الدستور

1. سيتم إدارة بانجسامورو بواسطة دستور.

2. ستكون أحكام دستور بانجسامورو متناسبة مع جميع إتفاقيات الأطراف.

3. سيقوم الدستور بعكس طراز الحياة في بانجسامورو وسيتناسب مع المقاييس الدولية للإدارة.

4. سيتم إعداد الدستور من قبل شعب بانجسامورو وستتم الموافقة عليه من قبل الناخبين الموجودين في المنطقة.

ج. الصلاحيات

1. ستكون هناك صلاحيات خاصة بالحكومة المركزية وصلاحيات خاصة بحكومة بانجسامورو وصلاحيات مشتركة بين كل من الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو.

وسيكون مرفق تشارك الصلاحيات الذي يضم المبادئ المتعلقة بالعلاقات بين الحكومات جزءاً من هذه الإتفاقية وسيكون مرشداً خلال تشريع الدستور.

2. ستتمتع الحكومة المركزية بالصلاحيات التالية:

أ. الدفاع والأمن الخارجي

ب. السياسة الخارجية

ج. السوق المشتركة والتجارة العالمية بشرط التنازل عن صلاحيات الدخول في الإتفاقيات الإقتصادية المسموح بها مسبقاً من قبل المادة ٤٥٠٩ من القانون الجمهوري لصالح بانجسامورو.

د. طبع النقد وسياسة النقد

هـ. المواطنة ومنح المواطنة

و. خدمة البريد

لاتشكل هذه القائمة عائقاً أمام الصلاحيات الإضافية التي سيقوم الأطراف بالقبول بها.

3. قام الأطراف بالقبول بوجوب تقوية محاكم الشريعة وتوسيع صلاحياتها في النظر في الدعاوى. وستكون بانجسامورو المفوض على نظام العدالة الذي يستند إلى الشريعة. وستكون سلطة الشريعة وتطبيقها نافذاً بالنسبة للمسلمين فقط.

4. يمكن لدستور بانجسامورو أن يقوم بإعطاء إعتماد للمؤسسات التي تقوم بمنح شهادة حلال في بانجسامورو حسب إحتياجات حكموة بانجسامورو.

5. سيقوم دستور بانجسامورو بتشكيل مؤسسات العدالة من أجل بانجسامورو. وهذه المؤسسات هي:

أ. التفويض على نظام العدالة الذي يستند إلى الشريعة مع تأسيس محاكم الشريعة بشكل رسمي وجعلها تقوم بأعمالها بشكل عملي وتوسيع صلاحياتها في القرار.

ب. تدابير من أجل تطوير أعمال المحاكم المدنية المحلية

ج. أنظمة حل المشاكل البديلة

6. سيتم مراعاة الشعوب المحلية والشعوب الموجودة وتقاليدها أثناء تأسيس نظام العدالة لبانجسامورو. ووفقاً لهذا فسيتم إعتبار الأنظمة الخاصة بالمنطقة كطرق بديلة لحل المشاكل.

د. توزيع الدخل وتشارك الرفاه

1. قام الأطراف بالقبول بأن إنتاج الرفاه (أو إنتاج الدخل وخلق الموارد) مهم من أجل عملية بانجسامورو.

2. ستتمتع بانجسامورو بصلاحيات خلق موارد الدخل لها ووضع الضرائب وتحديد الإجور وتطبيق الغرامات داخل الحدود التي سيتم تعيينها بقرار مشترك من الأطراف وبما يناسب دستور بانجسامورو. وستضم هذه الصلاحيات أساس الضرائب وتحديد نسبة الضرائب في ضوء مبادئ التنازل عن الصلاحيات والمساواة والرأسمال الذاتي والمحاسبة والإدارة البسيطة والمطابقة والنشاط الإقتصادي والإستقلال المالي.

3. ستكون لبانجسامورو صلاحية الحصول على منح من المصادر المحلية والأجنبية وعلى مجموعة منح ومساعدات من الحكومة المركزية. وهي مخولة في نفس الوقت بتوقيع عقود قروض مع مؤسسات إعطاء الدين المحلية والأجنبية وذلك بشكل مرتبط بقيمة القرض التي يمكن القبول بها ماعدا القروض المستقلة المضمونة التي تستوجب موافقة (العلنية أو السرية) المصرف المركزي.

4. ستحصل بانجسامورو على حصة عادلة من الدخل الناتج عن إستخراج الموارد الطبيعية في كافة المساحات/ المناطق الموجودة في البر أو البحر والواقعة داخل رقعة صلاحيات بانجسامورو وتطويرها وإستخدامها وذلك في ضوء الطريقة التي سيتم الإتفاق عليها بين الأطراف.

5. يمكن لبانجسامورو أن تقوم بتشكيل بنية متابعة وإجراءات خاصة بها من أجل متابعة الدخل المنتج من قبل الموارد الخارجية داخل المنطقة او بفضلها أو من أجل متابعة المنح الأخرى. ولايعيق هذا الأمر صلاحيات ونفوذ ومهمة لجنة المتابعة الوطني المتعلقة بالتدقيق في إستخدام الحسابات المتعلقة بالدخل وإستخدام المنح والأملاك التي تعود لوسائل الحكومة والتي تمسك بها نيابة عنها ومتابعتها وتنظيمها.

6. سيقوم الأطراف بتحديد تفاصيل إتفاقيات التشارك في الدخل والرفاه بين الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو. وسيشكل المرفق المتعلق بتشارك الرفاه جزءاً من أجزاء هذه الإتفاقية.

7. سيتم تشكيل هيئة سياسة مالية من مندوبي الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو من أجل متابعة التوزيع الغير العادل للدخل والإحتياجات المالية المحلية والتغيرات التي تطرأ على قابلية زيادة الدخل. وستقوم الهيئة بالإجتماع مرة كل ستة أشهر على الأقل وفق مبادئ العلاقات بين الحكومتين التي قام الأطراف بالإتفاق عليها وذلك من أجل تحديد النظم المالية اللازمة. ولن يكون هناك داعي لتواجد مندوبي الحكومة المركزية في هذه الهيئة بعد حصول بانجسامورو على الإستقلال المالي التام. ويعني الإستقلال المالي قيام بانجسامورو بخلق موارد الدخل لها ووضع موازنة بحصتها في ضريبة الإيرادات الداخلية والمنح والمساعدات المرسلة من قبل الحكومة المركزية أو أحد المتبرعين.

8. قام الأطراف بالتأكيد على أهمية التنمية المستدامة من اجل المحافظة على جودة المعيشة لشعب بانجسامورو وتحسينها. ولهذا الغرض ستقوم بانجسامورو بتطوير إطار شامل من أجل التنمية المستدامة من خلال الحفاظ على الموارد الطبيعية بالشكل المناسب ومعالجتها وتطويرها. وسيقوم المندوبون لكل من الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو بتشكيل بنية مشتركة بين الحكومتين من أجل بنية تشريعية لبانجسامورو للتنسيق الفعال والمساعدات وتحديد أهداف بيئيةمشتركة من خلال القوانين الهادفة وتحقيق المطابقة بين خطط البيئة والتنمية.

هـ. المنطقة

1. المنطقة المركزية لبانجسامورو: أ. حدودARMMالحالية، ب. بلديات تانجكال الموجودة في مناطق بالوي، موناي، نونونجان، بانتار، تاجولوان ولاناو ديل نورتة وجميع القرى الموجودة في بلديات كاباجان، جارمن، آلاوصان، بيجكاوايان، بيكيت وميدساياب التي قامت بالتصويت في عام ١٠٠٢ من أجل الإتحاد مع ARMM، ج. مدن جوتاباتو وإيزابيلا، د. كافة المناطق المجاورة الأخرى التي تتواجد فيها وحدات الحكومات المحلية التي إتخذت القرار بالإتحاد أثناء عملية رسم حدود بانجسامورو الموضحة في الفقرات اللاحقةوالتي ستتم خلال مدة شهرين بعد الموافقة على دستور بانجسامورو أو قيام ٠١٪ على الأقل من الأشخاص اللذين يحق لهم التصويت بطلب الإتحاد.

2. سيقوم الأطراف بالعمل معاً من أجل أن يحصل دستور بانجسامورو والمناطق المركزية التي تم ذكرها في الفقرة السابقة بشكلها الذي تم تحديده من قبل لجنة الإنتقال على القبول الواسع في التصويت الشعبي الذي سيتم القيام به في كامل بانجسامورو. وسيقوم فريق المراقبين الدوليين بمراقبة تنفيذ العملية بحرية وعدل وإحترام ومشروعية ووفق المعايير الدولية من عدمه كأطراف ثالثة.

3. يمكن للمناطق المجاروة التي بقت خارج المنطقة المركزية والتي يعيش فيها شعب بانجسامورو بشكل واضح الإتحاد حينما تريد مع منطقة بانجسامورو في حال موافقة الأغلبية المتواجدة في تلك المنطقة على ذلك في الإستفتاء الذي سيتم القيام به بناءاً على طلب 01% من سكانها.

4. سيتم بيان معالجة المياه الداخلية والإقليمية في مرفق تشارك الرفاه والصلاحيات.

5. يشمل تعريف المنطقة القطع البرية الكبيرة، البحر، البر، النهر، الترسبات الغرينية، الساحة الجوية وجو الفضاء الموجود عليها. وسيتم القيام بالإدارة وفق ما تم الإتفاق عليه في من قبل الأطراف في هذه الإتفاقية وفي مرفقات تشارك الرفاه والصلاحيات.

6. سيقوم دستور بانجسامورو بالإعتراف بالحقوق الديمقراطية الجماعية للذين يعيشون في بانجسامورو.

و. الحقوق الأساسية

1. يتمتع جميع المواطنون اللذون يعيشون في بانجسامورو بالإضافة إلى الحقوق الأساسية التي يقومون بالإنتفاع منها في الوقت الحاضر بالحقوق المذكورة أدناه وهي حقوق ملزمة بالنسبة للسلطة التشريعية والتنفيذية والقضائية.

أ. حق الحياة وحصانة الشخص وكرامته

ب. حق حرية التعبير للأديان والمعتقدات

ج. حق السرية

د. حق حرية التعبير

هـ. حق بيان الأفكار السياسية ونشر الطلبات السياسية بالشكل الديمقراطي

و. حق العمل على تغيير الدستور بالطرق السلمية والمشروعة

ز. حق إشتراك النساء في السياسة بشكل ملموس وحمايتهن من جميع أنواع العنف

ح. حق إختيار الشخص لمحل سكنه بحرية وحصانة مسكنه

ط. حق التساوي في الفرص وعدم التعرض للتمييز بسبب الطبقة والمعتقد والمعلولية والجنس والجذور العرقية في النشاطات الإجتماعية والإقتصادية والخدمات الحكومية.

ي. حق تأسيس النى الثقافية والدينية

ك. حق عدم التعرض للضغوط الدينية والعرقية والمذهبية

ل. حق تعويض الشكاوى النابعة عن التطبيقات القانونية

2. سيتم القبول بحقوق الملكية المكتسبة وسيتم إحترامها. وسيتم القبول بالشكاوى المشروعة النابعة عن القيام بالتجاوز على الحقوق المحلية والشخصية لشعب بانجسامورو وإمتيازات الأرض التقليدية بشكل غير عادل أو تهميشها. وفي حال عدم التمكن من إعادة الأمور إلى حالتها القديمة فستقوم عندها الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو بإتخاذ التدابير النوعية والكمية الكافية والفعالة التي سيتم تحديدها بشكل مشترك من أجل التلافيوالتي ستقوم بخدمة حقوق شعب بانجسامورو.

3. سيتم إحترام حقوق الشعوب المحلية.

4. ستقوم الحكومة المركزية بضمان حقوق شعب بانجسامورو اللذين يسكنون خارج منطقة بانجسامورو وستقوم بتنظيم برامج من أجل إعادة تأهيل مجتمعاتهم وتطورها. ويمكن لحكومة بانجسامورو أن تقوم بتوفير الدعم من أجل زيادة التطور الإقتصادي والإجتماعي والثقافي للمجتمعات.

ز. الإنتقال والتطبيق

1. قام الأطراف بالقبول بأنه هناك حاجة إلى فترة إنتقالية وإلى تشكيل آليات الإنتقال.

2. سيقوم الأطراف بتشكيل مرفق النظم والطرق الإنتقالية الذي سكون جزءاً من هذه الإتفاقية الإطارية وإتخاذ القرار بالموافقة عليه.

3. سيتم تشكيل لجنة إنتقالية بأمر من السلطة التنفيذية وسيتم دعمها بقرار من الكونغرس.

4. إن وظيفة اللجنة الإنتقالية هي كالتالي:

أ. العمل المتعلق بمسودة دستور بانجسامورو الذي سيكون مناسباً لأحكام كافة الإتفاقيات المكتوبة أوالتي ستكتب من قبل الأطراف.

ب. العمل على مقترحات تغيير دستور الفلبين إن لزم الأمر من أجل تطبيق إتفاقيات الأطراف على الدستور بدون التجاوز على أي من إتفاقيات السلام السابقة.

ج. القيام بتنسيق برامج التطوير التي ستنفذ في مجتمعات بانجسامورو مع وكالة جبهة تحرير مورو الإسلاميةلتنمية بانجسامورو (BDA)، معهد القيادة والإدارة في بانجسامورو (BLMA) والوكالات الأخرى.

5. ستتكون اللجنة الإنتقالية من خمسة عشر (51) شخص على أن يكون جميعهم من بانجسامورو. وسيتم إختيار سبعة (7) منهم من قبل GPH بينما سيتم إختيار ثمانية (8) منهم من قبل جبهة تحرير مورو الإسلامية ومن ضمنهم رئيس اللجنة.

6. ستكون اللجنة الإنتقالية مستقلة عن ARMMوالوكالات الحكومية الأخرى. وستقوم GPH بتخصيص المساعدات اللازمة وتوفير الموارد الأخرى من أجل عملها بشكل فعال. وسيتم دعم اللجنة الإنتقالية من قبل جميع الوكالات الحكومية الأخرى حتى تنتهي من القيام بتنفيذ المهمات والمسؤوليات التي تقع على عاتقها.

7. سيتم الموافقة على مسودة دستور بانجسامورو التي سيتم تنظيمها من قبل اللجنة الإنتقالية، من قبل الرئيس كمسودة قانون طارئ.

8. ستم فسخ ARMMبعد نشر الدستور المشكل من قبل السلطة الإنتقالية لبانجسامورو بشكل رسمي وبعد الموافقة عليها.

9. سيتم إستخدام جميع الصلاحيات التي تم التنازل عنها طوال الفترة الإنتقالية من قبل السلطة الإنتقالية لبانجسامورو. وستبدأ الحكومة التي ستكون على شكل نظام وزارات وكابينة مع تكوين السلطة الإنتقالية لبانجسامورو. بالإضافة إلى أنه يمكن للسلطة الإنتقالية لبانجسامورو القيام بتنظيم العملية البيروقراطية من جديد من خلال مؤسسات الإدارة المناسبة.

01. ستكون السلطة الإنتقالية لبانجسامورو مسؤولة عن توفير الإستمرارية لوظائف الحكومة الموجودة في المنطقة التي حصلت على الإستقلال وفق التعليمات الموضحة في الدستور. ستقوم السلطة الإنتقالية لبانجسامورو بترك محلها لمجلس بانجسامورو التشريعي المنتخب وحكومة بانجسامورو وذلك بعد إنتخابات ٦١٠٢.

11. سيتم تشكيل فريق مراقبة من المنظمات الدولية والمجموعات الموجودة داخل البلد من أجل مراقبة تطبيق جميع الإتفاقيات.

21. ستقوم لجان مفاوضات السلام لكل من GPH و جبهة تحرير مورو الإسلامية في نهاية الفترة الإنتقالية بالإجتماع مع فريق التسهيل والمراقبة الماليزي من أجل مراجعة كامل مرحلة الفترة الإنتقالية ووضع تطبيق جميع الإتفاقيات والتدقيق فيه أو تقييمه. وإا كانت جميع الإتفاقيات في حالة تطبيق بشكل تام فسيتم تنظيم وتوقيع «وثيقة خروج» من أجل إنهاء مفاوضات السلام بشكل رسمي.

31. ستقوم لجنات المفاوضات التابعة للطرفين بالإستمرار في اللقاءات حتى يتم حل جميع المواضيع ويتم تطبيق جميع الإتفاقيات.

ح. التطبيع

1. قام الأطراف بالقبول بأن التطبيع ذو أهمية حياتية من أجل عملية السلام. وستحصل المجتمعات مع التطبيع على جودة الحياة التي يستحقونها في مجتمع مسالم وبموارد إعاشة كافية ومساهمة سياسية.

2. إن الهدف من التطبيع هو توفير الأمان في بانجسامورو. ويساعد التطبيع على خلق مجتمع مرتبط بحقوق الإنسان الأساسية وخالي من خوف الأفراد من العنف أو الجريمة ويحترم التقاليد والقيم. ويؤدي عدم توفر الأمان إلى الكثير من الحالات مثل التجاوز على حقوق الإنسان والحقوق المدنية وعدم توفر العدل الإجتماعي والسياسي وعدم المعاقبة.

3. يجب مسك على نظام الشرطة وتنظيمها خارج السيطرة السياسية المؤيدة والمحترفة مبدئياً. وسيتمتع نظام الشرطة ببنية مدنية من أجل التمكن من المحافظة على القوانين بشكل مؤثر وفعال وعادل ومحايد وأن يكون قابل للمساءلة فيما يخص أفعاله ومسؤولاً أمام الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو والمجتمع الذي يقوم بخدمته.

4. سيتم تشكيل لجنة مستقلة من قبل الأطراف أجل إدارة نظام الشرطة بشكل فعال في المنطقة.ويمكن للجنة التي ستتكون من مندوبي الأطراف، القيام بدعوة الخبراء المحليين والدوليين من أجل أن يقدموا الدعم لها في أعمالها.

5. ستقوم جبهة تحرير مورو الإسلامية ببدء خطة تدريجية من أجل تسريح قواتها حتى لا يتم إستخدامها مرة أخرى.

6. سيتم نقل جميع وظائف الحماية القانونية على مراحل وبشكل متدرج من قوات الفلبين المسلحة (AFP) إلى سلطة شرطة بانجسامورو. سيقوم الأطراف بإتخاذ القرار من أجل الإستمرار باللقاءات المتعلقة بشكل سلطة شرطة بانجسامورو ووظيفتها وعلاقاتها وحسب نتائج مرحلة المراجعة المستقلة المبينة في الفقرة الرابعة.

7. سيتم الإستمرار في مراقبة إتفاقية الهدنة حتى يتم الإنتهاء من تسريح قوات جبهة تحرير مورو الإسلامية بشكل تام بمشاركة فريق المراقبة الدولية (TMI) ولجنة التنسيق المشتركة من أجل إنهاء الخصومات (HCCCJ) ومجموعة التحرك الخاصة المشتركة (GAJHA). وستشكل آليات التنسيق هذه أساس لجنة التطبيع المشتركة (CNJ) التي سيتم تأسيسها من أجل توفير التنسيق بين الحكومة وقوات جبهة تحرير مورو الإسلامية المتبقية حتى يتم الإنتهاء من التسريخ بشكل تام ومن أجل تنظيم مساعدةجبهة تحرير مورو الإسلامية في الحفاظ على السلام والنظام فيمنطقة بانجسامورو.

8. قام الأطراف بالتعهد بالعمل المشترك من أجل تقليل الأسلحة الموجودة في المنطقة وضبطها وإلغاء الجيوش الخاصة والمجموعات المسلحة الأخرى.

9. ستكون تفاصيل عملية التطبيع والجدول الزمني لتسريح القوات ضمن مرفق التطبيع الذي يشكل جزءاً من أجزاء هذه الإتفاقية.

01. قام الأطراف بالقبول بتكثيف جهودهم من أجل تحسين بانجسامورو وإنشائها من جديد وتنميتها وتشكيل البرامج من أجل تلبية إحتياجات مقاتلي جبهة تحرير مورو الإسلامية والناس المطرودين من أرضهم والمجتمعات التي تعاني من الحرمان.

11. قام الأطراف بالقبول بأن هناك حاجة إلى دعم ومساعدة وتعهدات أكثر من دولة واحدة من أجل عملية التطبيع. ولهذا الغرض سيتم تأسيس حساب الثقة الذي سيتمتع بميزانية دعم عاجل وإستثمار فعالة وشفافة وقابلة للمساءلة. قام الأطراف بالقبول بتبني مشاريع التمويل الجيدة كما هو في مناطق زيادة القدرة ٣١ الموجودة في إتفاقية بانجسامورو الإطارية من أجل التقوية المؤسساتية والبرامج المؤثرة التي ستقوم بحل مشاكل التوزيع الغير العادل للبنى التحتية وتوفير الإمكانات الإقتصادية من أجل عودة عناصر جبهة تحرير مورو الإسلامية من المحاربين والغير المحاربين والشعوب المحلية والنساء وأطفال والناس الذين تم طرهم من أراضيهم إلى الحياة الطبيعية.

21. قام الأطراف بالقبول بالعمل من أجل برنامج يمكن لشعب بانجسامورو إيصال شكاواهم المشروعة إليه من أجل العدالة المؤقتة وتصحيح الأمور الغير العادلة والتبليغ عن التجاوزات على الحقوق الإنسان.

ط. أخرى

1. لايمكن تطبيق هذه الإتفاقية من جانب واحد.

2. الأطراف ملزمون بالعمل فيما يتعلق بتفاصيل الإتفاقية الإطارية في نطاق هذا المستند ووضع إتفاقية شاملة حتى نهاية العام.

ولقد تم توقيع الإتفاقية النهائية بعد هذه الإتفاقية الإطارية في ٥٢ كانون الثاني/ يناير من عام ٤١٠٢. إن الإتفاقية النهائية في الأساس هي جمع الإتفاقيات التي تم عقدها في أزمنة مختلفة وإضافتها إلى الإتفاقية الإطارية ووضع الإتفاقيات الإضافية التي تشكل تفاصيل مواد الإتفاقية الإطارية. ويمكن تلخيص محتوى الإتفاقية النهائية على شكل عناوين بهذه الطريقة.

ثانياً. الإتفاقية الشمولية المتعلقة ببانجسامورو

الإتفاقيات:

1) الإتفاقية المتعلقة بوقف الخصومات العامة الموقعة في الفلبين في مدينة جاجايان دة أورو سيتي بتاريخ 81 تموز/ يوليو من عام 7991.

2) الإطار العام لإتفاقية النية الموقعة في الفلبين بتاريخ 72 أغسطس/ آب من عام 8991 بين حكومة جمهورية الفلبين وجبهة التحرير الإسلامية في مورو بين كل من سلطان قدرات وماجويندانسو.

3) إتفاقية الإطار العام المتعلقة ببدء مفاوضات السلام من جديد والموقعة في كوالامبور بتاريخ 42 مارس/ آذار من عام 1002.

4) إتفاقية السلام الموقعة بين حكومة جمهورية الفلبين وجبهة التحرير الإسلامية في مورو في طرابلس في ليبيا بتاريخ ٢٢ حزيران/ يونيو من عام ١٠٠٢.

5) الإعلان المتعلق بالإستمرار في مفاوضات السلام الموقع بين حكومة جمهورية الفلبين وجبهة التحرير الإسلامية في مورو في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ ٣ حزيران/ يونيو من عام ١٠٠٢.

6) تم توقيع نقاط القرار على المبادئ الموقعة بين حكومة جمهورية الفلبين وجبهة التحرير الإسلامية في مورو في نيسان/ أبريل من عام 2102، في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ 42 نيسان/ أبريل من عام 2102.

7) إتفاقية الإطار العام المتعلقة ببانجسامورو التي تم البدء بها في 21 تشرين الأول/أكتوبر من عام 2102 والموقعة في الفلبين في مانيلا بتاريخ 51 تشرين الأول/ أكتوبر من عام 2102.

8) المرفق المتعلق بالنظم والأشكال الإنتقالية الموقع في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ 72 شباط/ فبراير من عام 3102.

9) المرفق المتعلق بتحقيق الإيرادات وتشارك الثروات الموفق في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ ٣١ تموز/ يوليو من عام ٣١٠٢.

01) المرفق المتعلق بـتشارك السلطة الموقع في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ ٨ كانون الأول/ ديسمبر من عام ٣١٠٢.

11) المرفق المتعلق بالتطبيع والموقع في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ 52 كانون الثاني/ يناير من عام 3102.

21) مرفق التعاون المشترك المتعلق بمياه بانجسامورو ومناطقها والموقع في ماليزيا في كوالامبور بتاريخ 52 كانون الثاني/ يناير من عام 4102.

لقد تم توقيع الكثير من الإتفاقيات والخطوط العريضة وتعريف المهمات والإعلانات المشتركة التي تحمل الصبغة المكملة لما يسمى بإسمCAB من قبل الأطراف في نطاق المفاوضات المستمرة منذ عام ٧٩٩١ حسب الأصول وتم تصديقها.

قام الأطراف بالوعد بتطبيق جميع الإتفاقيات القديمة التي تم توقيعها في إطار الكرامة والإحترام والوثائق المكملة والإتفاقية الإطارية التي سيتم تحديد تفاصيلها في المستقبل ومرفقاتها.

المرفق المتعلق بالتطبيع

أ. الشرطة:

1. ستكون الوظيفة الأولى لسلطة شرطة بانجسامورو هو تطبيق القوانين ، الحفاظ على السلام وتوفير النظام في بانجسامورو.

2. ستكون سلطة شرطة بانجسامورو كسلطة لتطبيق القوانين محترفة وذات هوية مدنية ومؤثرة وعالية الفعالية وعادلة ومحايدة ومسؤولة بالشكل الذي تحدده القوانين. وستكون مسؤولة أمام بانجسامورو والحكومة المركزية ومجتمعات هاتين الإثنين.

3. سيتم تشكيل لجنة مستقلة لغرض تقديم التوصيات المتعلقة بسلطة الشرطة الأنسب لبانجسامورو من أجل الوصول إلى المبادئ المذكورة أعلاه (PCI). سيتم تشكيل PCI من قبل الندوات وسيتم توجيهها حسب اللائحة التي تم القبول بها في كلا الندوتين التي عقدتا مؤخراً بتاريخ ٧٢ شباط/ فبراير من عام ٣١٠٢. وتعتبر ندوات PCI أمر مفروغ منه بعد إبراز القرار النهائي.

4. ستقوم الندوات وحتى تشكيل سلطة بانجسامورو الإنتقالية (ATB) بتشكيل الآلية الإستشارية بين الأطراف والمتعلقة بتعيين سلطة الشرطة وإستخدامها وتموضعها. والمقصود بالإستخدام هو إستخدامها من قبل سلطة الشرطة الوطنية الفليبينية من أجل حماية الأرواح والأملاك وتطبيق القوانين وتحقيق الإستمرارية للسلام والنظام ومنع الجرائم وإعتقال المجرمين وتسليمهم إلى القانون وتوفير الأمن العام وكبت الفوضى والعصيان والإنفلات الأمني والمؤمرات العصيانية والإستفزازية والفعاليات المتعلقة بالعصيان وإسقاط الحكومة. أما الموضع: فهو قيام سلطة شرطة بانجسامورو بتعيين حركاتها الجسمانية بشكل منتظم أو منظم والتحرك بالشكل المناسب للموصوف في المقاطعة والمدينة أو البلديات.

مكونات الإنتقال إلى التطبيع:

1. إن المرحلة الإنتقالية في عملية التطبيع هي عمل كل من HPG و FLIMمعاً بالإستناد إلى نطاق مبدأ الشراكة من أجل توفير الأمان والسلام.

2. سيتم تشكيل الكثير من الآليات المشتركة من أجل التعاون الأمني المؤثر. وستقوم لجنة التطبيع المشتركة (CNJ) بتنسيق العمليات المختلفة خلال التطبيع. أما لجنة السلام والأمان المشتركة (CPSJ) فستقوم بتنسيق المكونات الأمنية لعملية التطبيع. وسيقوم فريق السلام والأمان المشترك (sTSPJ) بإستخدام وحدة مكونة من قوات الفلبين المسلحة (PFA) ومن PNP وقوات بانجسامور الإسلامية المسلحة (FAIB). وستقوم هذه الآليات بالعمل في المناطق المحددة بشكل مشترك من قبل FLIM وPNG من أجل السلام والنظام وإستمرار الإستقرار.

3. ستكون هذه الآليات الإنتقالية نافذة حتى تنظيم وعمل سلطة شرطة بانجسامورو بشكل تام. ويمكن للأطراف إختيار تمديد مدة إستخدام هذه الآليات الإنتقالية إن لزم الأمر القيام بذلك.

المرفق المتعلق بتشارك السلطة

الفصل الثالث: تعريف الصلاحيات

ثانياً. السلطة التي تم الإحتفاظ بها:

2. ستقوم الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو بإستخدام قواتها في بانجسامورو بشكل متزامن وكما هو موضح أدناه:

9. أمن السواحل– للحكومة المركزية المسؤولية الأولوية في المسائل التي تتعلق بأمن السواحل. سيكون هناك تعاون وتنسيق بين الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو في المسائل التي تتعلق بأمن السواحل بواسطة آلية العلاقات بين الحكومتين.

41. النظام والأمن العام – لحكومة بانجسامورو المسؤولية الأولوية في المسائل التي تتعلق بالنظام والأمن العام في بانجسامورو. سيكون هناك تعاون وتنسيق بين الحكومة المركزية وحكومة بانجسامورو في المسائل التي تتعلق بأمن السواحل بواسطة آلية العلاقات بين الحكومتين.

ثالثاً. تتمتع حكومة بانجسامورو بصلاحيات خاصة فيما يتعلق بالمواضيع المذكورة أدناه بفضل صلاحية المحاكمة المحلية الخاصة بها.

1. أمن الزراعة وتربية الحيوانات والأمن الغذائي

2. التغير الإقتصادي والثقافي

4. مراعاة القوانين المتعلقة بالتجارة والصناعة والإستثمار والمؤسسات وتنظيم المؤسسات

5. السلطة العاملة والتوظيف والمهنة

7. التجارة مع دول NAESA بالمقايضة والتجارة المتبادلة

8. المناطق الإقتصادية والمراكز الصناعية

9. الموانئ الحرة – يمكن لحكومة بانجسامورو القيام بإنشاء موانئ حرة في بانجسامورو. ستقوم حكومة بانجسامورو بالتعاون مع الحكومة المركزية في المسائل التي تتعلق بالجمارك والهجرة وخدمات الحجر والمقاولات الدولية بواسطة آلية العلاقات بين الحكومتين.

01. السياحة

11. تشكيل موارد الدخل

21. عمل موازنة

81. التعليم وتعليم المهارات المهنية

91. العلم والتكنولوجيا

02. الثقافة واللغة

12. الرياضة والمنشآت الإجتماعية

72. حقوق العرف

92. أراضي الآباء والأجداد والموارد الطبيعية

63. المياه الداخلية

75. تشكيل الإدارة المحلية ومن ضمنها شركات البلديات والسلطات المحلية الأخرى ووحدات الإدارة المحلية– ستقوم حكومة بانجسامورو بتأسيس وإدارة البنية البيروقراطية والإدارية لها بنفسها. ستكون هذه البنية وفق نظام حكومة الكابينة كما هو موضح في إتفاقية بانجسامورو الإطارية وسيحدد في الدستور المؤسس لبانجسامورو والقوانين التي سيتم تشريعها من قبل المجلس. ولكن سيكون هناك عمل مشترك بين مجلس الفلبين ومجلس بانجسامورو بواسطة آلية مناسبة للعلاقات بين الحكومتين عندما تلزم هذه الفعاليات تشكيل مناطق وذلك من أجل توفير الإمكانية لتشكيلها نفسها.

85. تشكيل سياسات وقوانين أو تأسيس مؤسسات أخرى من أجل الرفاه العام للإنسان الذي يعيش في بانجسامورو.

الفصل الثاني

بنية الحكومة

حكومة الكابينة

1. ستتمتع بانجسامورو بمجلس منتخب بواسطة الطرق الديمقراطية وحكومة مرتبطة بنظام حكومة كابينة. يمكن للجنة بانجسامورو الإنتقالية أن تقوم بإدراج إسم المجلس في دستور بانجسامورو.

11. سيتم تأسيس منتدى كونغرس الفلبين ومجلس بانجسامورو من أجل القيام بالتنسيق والتعاون فيما يتعلق بالنظم القانونية.

سادساً. الوضع القانوني الذي سيتم إنشائه بناءاً على الإتفاقية الإطارية

قام الأطراف بالموافقة على أن إستمرار الوضع الراهن أمر غير مقبول به وعلى وجوب تأسيس بانجسامورو بدلاً عن إقليم ميندناو المسلم المستقل (ARMM).

ستتكون حكومة بانجسامورو من الوزارات.

ولقد قام الأطراف بالقبول بتشكيل نظام إنتخابات مناسب لنموذج حكومة وزارات. وسيسمح نظام الإنتخابات هذا بالمساهمة الديمقراطية وسيوفر مسؤولية موظفي الدولة تجاه الناخبين بشكل أولوي وسيدعم تأسيس أحزاب تستند إلى المبادئ بشكل حقيقي. وسيتم تطبيق هذا النظام الإنتخابي الذي سيكون ضمن دستور بانجسامورو من قبل حكومة بانجسامورو من خلال القوانين التي سيتم تشريعها بما يتناسب مع القوانين الوطنية.

تتكون الوحدات الإنتخابية لبانجسامورو من المناطق والمدن والبلديات والقرى والمساحات الجغرافية الموجودة داخل حدودها.

ستكون علاقات الحكومة المركزية مع حكومة بانجسامورو غير متكافئة.

قام الأطراف بالقبول بهوية بانجسامورو. ويمكن للسكان الذين يقبلون كسكان محليين أو أصليين كانوا متواجدين في الجزر القريبة أي في ميندناو ومجموعة جزر سولو ومن ضمنها بالاوان أبان عهد الفتوحات والإستعمار واللذين ينتمون إلى نسبهم – بشكل هجين أو صافي – أن يعرفوا أنفسهم بهوية بانجسامورو.

وسيصنف الأزواج واللذين ينتمون إلى نسبهم تحت هوية بانجسامورو. وسيتم إحترام حرية الإختيار للشعوب المحلية الأخرى.

(هذا فصل مختلف)

عملية السلام التي تم إدارتها من قبل جبهة تحرير مورو الوطنية

تم عقد هدنة بين جبهة التحرير الوطنية في مورو (FLNM) وحكومة الفلبين في تشرين الأول من عام ٢٩٩١ بعد نضال إستمر لمدة ٢١ سنة. وقد بدأت مفاوضات «السلام» في إندونيسيا بتاريخ ٦١ نيسان/ أبريل من عام ٣٩٩١. وتم توقيع إتفاقية هدنة بتاريخ ٧ تشرين الثاني/ نوفمبر من عام ٣٩٩١ بالإضافة إلى إتفاقية مبادئ.وفي النهاية تم الإتفاق على توقيع إتفاقية من إجل منح الإستقلال لجنوب الفلبين بريادةFLNMالتي تضم جزر مورو وميندناو بعد المفاوضات التي إستمرت لأكثر من ٣ سنوات. ثم تم توقيع مسودة إتفاقية السلام الأولى التي تم إعدادها فيما يتعلق بهذا الموضوع بالأحرف الأولى في جنوب الفلبين في مدينة دافاو بتاريخ ٣٢ حزيران/ يونيو ٦٩٩١. ثم تم توقيع هذه الإتفاقية بتاريخ ٢٠ أيلول/ سبتمبر من عام ٦٩٩١ من قبل الأطراف في العاصمة الإندونيسية جاكارتا وتم البدء بتطبيقها بشكل رسمي.

وتتضمن الإتفاقية على منح الإستقلال لأربعة عشر منطقة في جنوب الفلبين. ولكن لن يكون هناك أي دور لجبهة التحرير الوطنية في مورو أي دور في إدارة هذه المناطق الأربعة عشر في الفترة الإنتقالية الأولى. وسيتم فقط تشكيل مجلس تحت عنوان مجلس السلام والتنمية وسيتم تعيين نور ميسفاري كرئيس له. وسيمكن للمجلس أن يقوم فقط بتقديم بعض التوصيات للإدارات المحلية الموجودة في المنطقة. ولن يكون من الواجب القيام بتطبيق هذه التوصيات. وسيتم تشكيل دائرة فتوى من أجل الإهتمام بتنسيق الأعمال الدينية للمسلمين وستكون هذه الدائرة تابعة لمجلس السلام والتنمية. وسيتم تعيين مسؤولي هذه الدائرة من قبل رئيس المجلس موضوع الحديث.

ستستمر الفترة الإنتقالية التي سيقوم خلالها مجلس السلام والتنمية بالعمل لمدة ٣ سنوات. وبعد إنتهاء هذه المدة سيتم القيام بإجراء تصويت في المناطق الأربعة عشر وسيتم سؤال الشعب: «هل ترغب بالإستقلال أم البقاء مرتبطاً بإدارة مانيلا». وسيتم منح الإستقلال التام للمناطق التي يرغب أكثر سكانها بالإستقلال حسب التصويت.

ولقد قامت جبهة التحرير الإسلامية في مورو ومجموعة أبو سياف المعروفة بأفكارها الأكثر ثورية بالإعتراض على عدم منح أي صلاحية إدارية وساسية لمجلس السلام والتنمية وربط منح الإستقلال للمناطق الأربعة عشر بشرط الإستفتاء. ولقد تم زيادة نسبة المسيحيين في أكثر المناطق الأربعة عشر التي تم الإعلان بأنه سيتم منحها الإستقلال بسبب سياسة إزاحة النفوس المطبقة منذ عام ٦٤٩١ في المنطقة. ولهذا فمن المتوقع أن لايزيد عدد المناطق التي سيتم منحها الإستقلال إستناداً إلى نتيجة التصويت لصالح «الإستقلال» عن أربعة. ولهذا السبب فقد قامت المجموعات موضوع الحديث بالإعتراض على ربط الإستقلال بشرط الإستفتاء. في المقابل من هذا فقد تم تجريد القسم الكبير من قوات جبهة التحرير الوطنية في مورو عن النضال من أجل الإستقلال مع توقيع هذه الإتفاقية. ولهذا السبب فقد تم ترك مقاتلي جبهة التحرير الإسلامية في مورو ومجموعة أبو سياف لوحدهم أمام قوات الحكومة. وهناك أمل اليوم بأن تكون مفاوضات السلام التي يتم إدارتها من قبل جبهة التحرير الإسلامية في مورو أكثر دائمية.

البنية السياسية الحالية لجزيرة مورو

تتمتع الفلبين ببنية رئاسة موحدة. ويتمتع الرئيس برئاسة كل من الدولة والحكومة في نفس الوقت. وهو القائد الأعلى للقوات المسلحة أيضاً. ويتم إنتخاب الرئيس لفترة تبلغ 6 سنوات من خلال الإستفتاء الشعبي. وهو الذي يقوم بتعيين أفراد كابينة الحكومة ويرأس الإجتماعات. ويتكون البرلمان ذو الجناحين من السيناتو ومن مجلس النواب. ويتم إنتخاب أعضاء السيناتو لفترة تبلغ ٦ سنوات أيضاً. أما أعضاء مجلس النواب فيتم إنتخابهم من بين نواب المناطق التشريعية لفترة تبلغ ٣ سنوات.

وتنقسم الفلبين إلى ٣ ساحات جغرافية: لوزون، فيساياس وميندناو. وتنقسم هذه إلى ٧١ منطقة، ١٨ محافظة، ٨١١ مدينة، ألف و٠١٥ بلدية و١٤ ألف و٥٩٩ بارانجاي (حكومات محلية).

وتبلغ مساحة السطح للفلبين التي تتكون من ٧٠١٧ جزيرة ٠٠٣ ألف كيلومتر مربع. ويتكون سكان الفلبين من ٦٨٪ من المسيحيين و٠١٪ من المسلمين. حيث يعيش في هذا البلد الذي يبلغ نفوسه ٥٠١ مليون تقريباً حوالي ٠١ ملايين مسلم. ويعيش القسم الأكبر من المسلمين في القسم الجنوبي من البلد. ولازالت جبهة التحرير الإسلامية في مورو مستمرة في نشاطاتها بصورة مكثفة في القسم الجنوبي من البلد (حول جزيرة ميندناو).

وتصرح جبهة التحرير الإسلامية في مورو بأنه سيتم تأسيس أحزاب سياسية بعد الإستقلال وأنها تخطط لخوض الإنتخابات التي سيتم إجرائها في عام ٦١٠٢. وأنها لا ترى أن من المناسب أن تقوم كحزب بخوض الإنتخابات قبل الإستقلال، وأنها ستقوم بدعم المرشحين المسلمين وليس المرشحين المسيحيين في إنتخابات البلديات والولايات ودعم أحد المرشحين المسلمين في حال كان كلاهما مسلماً. وأنها لن تخوض الإنتخابات العامة التي سيتم إجرائها في عام ٣١٠٢.

وأنها لم تقم كجبهة التحرير الإسلامية في مورو بخوض أي من الإنتخابات طوال ٠٤ عاماً، ولكنها قامت بإستخدام حقها في التصويت كشعب، وأنها قامت بتوصية الشعب بالتوصيت لصالح رئيس الجمهورية الحالي في إنتخابات رئاسة الجمهورية الأخيرة.

إن الوضع الإقتصادي لمورو سيء للغاية بسبب الحرب التي إستمرت لمدة طويلة. حيث تم ملاحظة عدم إيصال الدولة للخدمات إلى المناطق التي يعيش فيها المسلمون لسنوات، ولهذا فقد أصبح الفقر والسفالة جزءاً طبيعياً للحياة.

ثامناً. الهدف من زيارة الإتحاد الدولي للحقوقيين

تم تنظيم رحلة تشخيص وبحث إستغرقت ٠١ أيام إلى منطقة بانجسامورو خلال المدة المتراوحة بين ٣١٠٢/٨٠/٠٢ و ٣١٠٢/٨٠/٠٣ من قبل الإتحاد الدولي للحقوقيين من أجل القيام بالزيارة للبلد المذكور والقيام بالتشخيص بدواعي المساهمة والدعم من الناحية المعنوية للناس الموجودين هناك ومن ناحية تقديم المقترحات لشروط الإتفاقية خلال هذه المرحلة بالضبط التي تم فيها إنهاء المقاومة التي تم إدراتها ضد دولة الفلبين لسنوات في جنوب الفلبين وأنهاء عملية النضال المسلح من قبل الأطراف في تشرين الأول/ أكتوبر من عام ٢١٠٢ والتي تم فيها البدء بعملية تحديد شروط الإستقلال التي سيتم الإعتراف به.

تاسعاً. زيارات ومقابلات الإتحاد الدولي للحقوقيين

حيث أقلعت الطائرة من إسطنبول ليلة ٣١٠٢/٨٠/٩١ فوصلنا إلى هونغ كونغ مساءاً ٣١٠٢/٨٠/٠٢.وكان من الفمفترض أن نسافر في نفس اليوم إلى عاصمة الفلبينية مانيلا ولكن تم تأجيل رحلتنا إلى اليوم التالي بسبب إغراق أمطار موسون الغزيرة لمطار مانيلا. فوصلنا إلى مانيلا في ٣١٠٢/٨٠/١٢. فبقينا ذلك اليوم في مانيلا فتمكنا من الوصول إلى جوتاباتو التي ستصبح عاصمة بانجسامورو الواقعة في جزيرة ميندناو في ٣١٠٢/٨٠/٢٢. وتبعد جوتاباتو عن مانيلا ٠٠٠١ كيلومتر تقريباً.

أ. زيارة مخيم دارابانان في جوتاباتو جوتاباتا في يوم الخميس المصادف 22 أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢

تم زيارة مخيم دارابانان في مدينة جوتاباتو.

إن هذا المخيم هو مركز إدارة جبهة التحرير الإسلامية في مورو. ولقد حضر الإجتماع المسؤولين الرفيعي المستوى من جبهة التحرير الإسلامية في مورو وقادتها ورئيس القيادة العامة. ولم نتمكن من مقابلة رئيس جبهة التحرير الإسلامية في مورو حاجي مراد بسبب تواجده في خارج البلد من أجل مفاوضات السلام.

وبعد الإفتتاح الذي تم بالبسملة والأدعية تم إستقبال وفدنا القادم من تركيا من خلال المراسم وتم القيام بالتعارف المتبادل بعد ذلك.

وصرح الشخص الذي تم تقديمه على أنه نائب الرئيس العام للجنة المركزية والذي ألقى كلمة في الإجتماع بالتالي:

" إن هنا هو وطنكم الأم فأجدادكم هنا. إن مجيئكم إلى هنا رفع من معنوياتنا وزادنا جسارة. إن الناس في بانجسامورو هم في حاجة إلينا وإننا نأمل بأن تكون هذه المفاوضات بادرة خير. إننا سعداء لإستضافتكم هنا." ثم قال في دوام هذه الكلمة الجياشة: " إنني أرغب في إعطائكم بعض المعلومات عن جبهة التحرير الإسلامية في مورو".

وتضمنت الكلمة الآتي:» إن جبهة التحرير الإسلامية في مورو تقوم بقيادة نضال شعب بانجسامورو. وهي المجموعة التي تقوم بالدفاع عن حقوق الناس في بانجسامورو بالشكل الأفضل. ولقد حصلت على تأييد القسم الأكبر من المسلمين الموجودين هنا. وتعتبر اللجنة المركزية لجبهة التحرير الإسلامية في مورو الإتحاد الذي يحتل المرتبة الأولى في بانجسامورو، وهي تقوم بتطبيق السياسات في ضوء الإسلام. وهي تقم بتقديم الإستشارات في المواضيع الإسلامية أيضاً وإعطاء المعلومات المتعلقة بالفقه. ويتكون أعضاء هذه اللجنات من الأشخاص الذين درسوا في الأزهر وأم القرى وجامعة المدينة الإسلامية وغيرها من الجامعات المهمة».

يتكون أعضاء لجنة FLIM المركزية:

1. الحاج مراد إبراهيم – رئيس

2. غزالي جعفر – النائب الأول للرئيس

3. العالم علي سليمان – النائب الثاني للرئيس

4. سامي المنصور قنبر – السكرتير العام

5. العالم زين الدين باتو – رئيس مجلس الشورى

6. العالم عبد الله جاياك – رئيس لجنة التربية

7. العالم سعيد عبد السلام – رئيس لجنة التمويل

8. العالم أبو هريرة – رئيس دار الإفتاء

9. العالم خليفة ناندو – رئيس محكمة الشريعة العليا

01. موهاجور إقبال – رئيس لجنة الإعلام

11. العالم إبراهيم منتصر – رئيس لجنة الدعاوى

21. بوبي بولدون – رئيس وكالة البحث المركزية

31. عمر دافاو – رئيس لجنة الإستخبارات

41. العالم عبد الله باسيجان – رئيس لوزناتول اوليا

51. العالم صغيرة بينداليداي – رئيس لجنة الرفاه الإجتماعي

61. امور بينداليداي – رئيس شؤون الشباب

تتكون FLIM من ٤٤ لجنة محافظة. ويتم تمثيل قطاعات التمويل، العمل، الشباب، العمال، المرأة وكافة القطاعات الأخرى في اللجنة المركزية. وهناك لجنات فرعية لهذه اللجنات التي يبلغ عددها ٤٤. ويتم إدارة القسم الاكبر من شعب بانجسامورو من قبل FLIM. ولقد تم تنظيم الجناح العسكري لجبهة التحرير الإسلامية في مورو ويتم القبول بها كقوات بانجسامورو المسلحة (قوات بانجسامورو الإسلامية المسلحة). ويعد الشخص الذي يرأس القوات المسلحة عضواً للجنة المكزية في نفس الوقت.

وتتكون قوات بانجسامورو المسلحة من ٦ جبهات. وتعتبر كل جبهة قيادة عليا، ولكل قيادة عليا قيادات فرعية.

و تم بيان أنه يمكن للمديرين القيام بجمع ١ مليون شخص خلال مدة أقصر من إسبوع واحد في حال رغبة FLIM بذلك، وأنه قد تم القيام بذلك في الماضي لأكثر من مرة.

ويرى سكان مورو بأن دولة الفلبين تقوم بإنتهاك حقوق الإنسان وبالأخص حقوق المرأة والأطفال خلال الحرب في كل ساعة. وتمت الإشارة إلى أن إنتهاكات حقوق الإنسان هذه لاتلفت إهتمام العالم، ولكن مجموعة تتكون من بعض الحقوقيين الأنكليز قد قامت مؤخراً بزيارة مورو من أجل الإطلاع على إنتهاكات حقوق الإنسان في مورو.

ولقد تم البيان وبالإضافة إلى مسألة إنتهاك حقوق الإنسان بأن هناك مشكلة تتعلق بالحاجة إلى تغيير دستور الفلبين من عدمه وذلك من أجل الحماي الدستورية لإتفاقية بانجسامورو الإطارية. وأنه يجب القيام بإنتاج الحلول في هذا الموضوع.

وعندما تم سؤالهم عن وجود خطط أخرى لديهم من عدمه على الرغم من قيامهم بالإشارة إلى الإسلام بشكل كبير (مثلما هو في نموذج مصر) وعن ماهية تدابيرهم أمام التطورات المحتملة»:

فلقد أجابونا بالتالي:» إن الإسلام هو طراز للعيش. والهدف من تأسيس FLIM هو توفير الإمكانية لناسنا من أجل العيش وفقاً للقرآن. إننا نهدف إلى حياة مجتمع تستند إلى القرآن والسنة. إننا نتخذ القرآن والشريعة كأساس بالطبع. فإذا واجهتنا مشكلة يجب علينا أن نبحث عن جواب لها في القرآن أولاً. فإا لم نعثر على الواب فسنبحث في السنة، أما في حال عدم عثورنا على الجواب في كليهما فإن الجواب سيكون هذه المرة في الشريعة الإسلامية. مما يعني أنه علينا أولاً إنشاء الشريعة الإسلامية. ومع مراعاة تنبيه نبينا لمعاذ بن جبل فإننا وفي حال عدم عثورنا على الآيات والأحاديث سنقوم بالإجتهاد بالشكل الذي لايخالف الآيات والأحاديث. إن الهدف من تأسيس FLIM هو إنشاء نظام الشريعة الإسلامية.»

ولقد قال رئيس وفدنا السكرتير العام للإتحاد الدولي للحقوقيين نجاتي جيلان الذي ألقى كلمة هو أيضاً في الإجتماع:» كلنا أمة واحدة، ولهذا السبب فإن مشاكلكم هي مشاكلنا، إن الدم ودمع العين هو يسيطر على جميع الأماكن في العالم الإسلامي لأن العالم الإمبريالي قامت بتقسيم هذه الأمة، إننا نؤمن بأن هذه الزيارات ستفضي إلى التعرف على مشاكل بعضنا البعض عن كثب وتأسيس قرابة وتلاحم بيننا وهكذا سنقوم بحل بجميع مشاكلنا».

وقام مسؤول مخيم مورو آخر بالتصريح بالتالي بناءاً على سؤال تم طرحه:» لقد حاربنا لمدة ٠٤ سنة، والآن فنحن ماضون نحو التطبيع، إننا نشعر بالإمتنان لكون جميع الزوار من الحقوقيين وإننا على إنتظار لمقترحاتكم كحقوقيين خلال مرحلة التطبيع والتي ستساهم في عملية السلام.ثم أضاف قائلاً:» إن مشكلتنا الأكبر الآن وفي هذه الفترة هو كيفية رجوع شعب بانجسامور اللذين تم ترحيلهم إلى كافة أنحاء الفلبين إلى ميندناو. إن مشكلتنا الأكبر في مورو هي التعرض لإنتهاكات حقوق الإنسان. إننا على إنتظار للخبرات والمساعدات في مجال حقوق الإنسان وأعمال الدستور".

وأفاد رئيس وكالة تنمية بانجسامورو الدكتور صفير الله بيباتوان:

"إن الشعب الذي إضطر إلى القتال طوال سنوات طويلة يحتاج إلى مساعدة كبيرة في مواضيع التنمية وإعادة التأهيل، إذ أتعبت الحرب والمعارك الشعب. وقام 05% تقريباً من الشعب في ميندناو بالهجرة بسبب المعارك إلى المناطق الأخرى، ولهذا فإن المشكلة الأهم التي تنتظرنا هي إعادة شعب بانجسامورو الذي إضطر إلى الهجرة إلى الشمال –خارج ميندناو خلال الحرب/المعركة إلى المنطقة. إننا عل إنتظار من أجل المساعدة في هذا الموضوع. وإننا على إنتظار لمقترحاتكم حول تغيير مسودة الدستور التي تم إعدادها من قبل بالإضافة إلى المقترحات المتعلقة بتغيير دستور الفلبين».

ولقد رددنا عليهم بالتالي:» يمكننا أن نساعدكم من الجانب الحقوقي حيث لدينا أكاديميون حقوقيون على دراية بالحقوق المقارن، أما فيما يخص برجوع المهاجرين فإننا نحتاج إلى معلومات أكثر من أجل الرد، وأنهم يحتاجون إلى فترة إنتقالية، وأنه يمكن عقد لقاءات مع حقوقيّنا المختصين في تركيا أو في مورو». (لاجدوى من هذه الفقرة، يمكن حذفها)

وفي الكلمة التي ألقتها إمرأة من مورو (الكلمة التي ألقتها زوجة سكرتير حاجي مراد – ليس من اللائق):»هناك الكثير من المدراس في ميندناو، ويعرف الكثير من المسؤولين عن الإدارة اللغة العربية والأنكليزية. إننا نقيم في المخيمات ولكن جميع أعضاء اللجنة المركزية ليسكنون في منطقة المخيم، ومع أنه ليس جميع شعب مورو ينتمي إلى قوات FLIM لكن الأغلبية من منسوبيها، إنني أعيش في ظل الحرب منذ طفولتي، ولقد قام والدي وزوجي بالقتال لسنوات طويلة، وكان علينا أن نحارب من جانب وأن نعيش من جانب آخر، ولقد عملنا على أن يدرس أطفالنا، ولهذا فقد كان الأطفال يدرسون في مدارس الفلبين الحكومية خلال أيام الإسبوع، وكانوا مستمرين في الذهاب في المدرسة في عطلة نهاية الإسبوع، وكان علينا أن نجد منحة من أجل دراسة أطفالنا وإلا لم يكن من الممكن أن يقوم أطفالنا بإكمال دراستهم، ولهذا فإن غسلنا للملابس أيضاً كان يساهم في دراسة أطفالنا، ولقد قمنا بلعب دور فعال في نضال مورو، ولهذا فقد قمنا بالأعمال المكتبية وإضطررت كسيدة إلى التضحية بالعناية بمنزلي وأطفالي عندما لزم الأمر القيام بذلك».

ثم أضافت:» لقد نزل الكثير من الرجال والنساء الآن من الجبال بسبب عقد الهدنة، وتمكنوا من الدخول إلى بساتينهم وحقولهم. ولقد كنا في فترة الحرب مضطرين إلى أن نقاتل من جهة ونعمل في الحقل من جهة أخرى كي لا نبقى جواعى. إنني لا أرغب حتى في تذكر تلك الأيام».

ب. تم زيارة مركز عمليات حقوق الإنسان في ميندناو (CARHniM)

مركز عمليات حقوق الإنسان في ميندناو

حقوق إنسان من أجل الجميع

إن المدير المفوض لهذا المركز هو المحامي زين الدين س. مالانغ. قمنا بمقابلة الموظف الآخر لعدم تواجده هو. ولقد قام الشباب العاملون في CARHniM بتزويد وفدنا بالمعلومات المتعلقة بطريقة CARHniM في العمل فيما يخص بإنتهاكات حقوق الإنسان وأنظمة المراقبة.

وذكروا بأن مركز عمليات حقوق الإنسان في ميندناو(CARHniM) يتمتع بمتابعين يبلغ عددهم ٠٠٣١ وبعشرين مجال – وحدة بحث ومراقبة دولية. وقالوا بأن مركز عمليات حقوق الإنسان في ميندناو(CARHniM) هو عضو في وحدة مراقبة حقوق الأنسان التابعة للأمم المتحدة (NU).

وتضمنت المعلومات التي تم تزويد وفدنا بها التالي:» هناك ٢١٨٣ قرية في جزيرة ميندناو. وينبع القتال الذي يدور هنا على الأكثر عن المقاومة لعملية إستيلاء دولة الفلبين على أراضي المسلمين. ولقد قمنا بتبني نظام التنظيم العشوائي من أجل مراقبة إنتهاكات الحقوق في محلها. إذ أننا نقوم بمراقبة الإنتهاك في محله فور وقوع أي من إنتهاكات حقوق الإنسان. ويتم إستخدام ٣١ لغة مختلفة في ميندناو ويبلغ النفوس ٠١ ملايين و ١١ مجموعة عرقية مختلفة».

إن هدف المركز بإختصار هو:» زيادة الوعي فيما يتعلق بحقوق الإنسان، مساعدة المغدورين الذين تعرضوا لإنتهاكات حقوق الإنسان في موضوع معالجة مشاكلهم، العمل على تنظيم حملات دعم في مواضيع الحقوق المحلية والوطنية والدولية والشخصية والجماعية للإنسان، بالإضافة إلى أننا قد بدأنا كمركز عمليات حقوق الإنسان في ميندناو (CARHniM) بمراقبة إنتهاكات حقوق الإنسان بعد المجازر التي تم القيام بها من قبل الحكومة».

وتم إضافة التالي:» إن المشكلة التي بين دولة الفلبين وبين شعب مورو تنبع في الأساس عن مسألة الأراضي، وعند عجزهم عن حل مسألة الأراضي فإنهم يستجدون موضوع الدين. فالأراضي الموجودة هنا هي في الاساس ملك لشعب مورو ولكن سياسة الأراضي التي تم تطبيقها هنا من قبل الأمريكان ضاعت أراضي شعب مورو من يده. وعند قدوم الأمريكان إلى مورو بعد إنتهاء الإستيلاء الإسباني، قام الأمريكان بربط شعب مورو بالفلبين وبهذه الشكل أرادوا القيام بفلبنتنا من خلال عملية الفلبنة. وكان هذا أمر غير صالح للقبول من ناحيتنا. وقاموا بجلب المسيحيين إلى مورو وتوفير الأراضي من أجلهم. وبسبب سياسة الأرض هذه التي تخالف ثقافتنا فقد ضاعت أراضي شعب مورو. في البداية فقد فكر شعب مورو بأن هذه الأراضي هي ملك لله. ولهذا فهم كانوا لايعلمون بأنه يجب عليهم أن يقوموا بتسجيل أراضيهم التي يملكونها لدى الحكومة. ولقد قامت الحكومة بإستغلال براءة شعب مورو وقامت بمنح أراضيهم للمسيحيين. ولهذا فإن أكثر المعارك تدور بين الجيشش الفلبيني والشعب المسلم. ففي الأساس ليست هناك أية خصومة بين طبقات هذا الشعب المسلمة والمسيحية. فالمسألة الأساسية التي تؤدي إلى القتال هي سياسة الإسكان الغير العادلة التي تم من خلالها القيام بإنتزاع الأراضي التابعة للمسلمين من شعب مورو وتوزيعها على المسيحيين اللذين تم جلبهم من الشمال وبقاء الشعب المسلم بالتالي بدون أراضي».

ولايزال هناك ٠٠٠,٠٦ في مدينة جبو وما يبلغ في المجموع ٠٠٠,٠٨٢ شخص في جزر فيسايا (لوزون، ميندناو ومجموعة جزر فيسايا الثلاثة الكبيرة التي تشكل الفلبين) من شعب موو قد تم طردهم من أراضيهم. ولقد تم تهميش هؤلاء الأشخاص نتيجة فترة الحرب الطويلة التي إستمرت حتى عام ٠٠٠٢ في ميندناو وواجهوا صعوبات كبيرة في العيش بالشكل الذي يليق بكرامة الإنسان.

أما فيما يتعلق بإنتهاكات حقوق الإنسان فقد تم ذكر التالي:» لقد تم ملاحظة الكثير من الأحداث التي إنتهكت حقوق الإنسان للمسلمين من شعب مورو حتى بعد إعلان الهدنة بين حكومة الفلبين وبين جبهة تحرير مورو الإسلامية، أما أهم هذه الأحداث فهي التي حصلت في عام ٨٠٠٢ والتي تضرر منها الكثير من المدنيين (وخاصة الأطفال)، كما وتم خلالها حرق الكثير من المنازل».

ج. زيارة مخيم أسامة بن زيد في منطقة بونافان في يوم الجمعة المصادف ٣٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢

لقد تحركنا يوم الجمعة المصادف ٣٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢ إلى منطقة ماجويندناو. وذهبنا هنا إلى معسكر مقاتلين آخر يقع على بعد مسافة طويلة من محل السكن في داتو باجلاس وفي مكان مرتفع نسبياً. وتبعد المعسكرات عن مراكز المدينة ولكنها متداخلة مع محل السكن الصغيرة التي تشبه القرية. حيث من الصعب التمييز بين من يقيم هنا في المعسكر وبين من هم يسكنون من الشعب هناك. ولقد تم إستقبالنا من قبل العشب ومن قبل منسوبي المعسكر بإهتمام بالغ وبمراسم إستقبال. ثم ذهبنا إلى مكان التجمع من أجل القيام بأداء صة الجمعة برفقة موكب من المقاتلين اللذين كانوا يركبون الدراجات النارية واللذين كان يبلغ عددهم ٠٢ إعتباراً من مسافة تبلغ ٠١ كيلومتر. وبعد أن تم أداء صلاة الجمعة وتم تناول ما تم تقديمه كإكرام للضيف بدأت المقابلات.

ولقد علمنا بأنه لايزال إلقاء خطب صلاة الجمعة هنا بإسم السطان العثماني عبد الحميد خان.

وينتمي كامل المعسكر إلى جيش جبهة تحرير مورو الإسلامية. ولقد لاحظنا بأن الشعب هناك فقير للغاية. ولقد تم البيان بأن دولة الفلبين تقوم بتقديم دعم ضئيل للغاية لهذه المنطقة في مجال الزراعة.

وتم ملاحظة أنه هناك فرق كبير بين معايير المعيشة الموجودة في الأماكن التي يعيش فيها السلمون في هذه المنطقة والتي يمكن القول بأنها متردية للغاية وبين معايير المعيشة الموجودة في المناطق التي يعيش فيها المسيحيون.

وتم ملاحظة عدم توفر التأسيسات الكهربائية في البيوت الموجودة في منطقة المعسكر وأن الجميع يقوم بشحن الهواتف النقالة/ مكائن التصوير الفوتوغرافي وغيرها من الأشياء الألكترونية بواسطة إنتاج الطاقة الكهربائية من خلال الإستفادة من الطاقة الشمسية.

وتم ملاحظة إستخدام إمكانات شبكة المعلومات العالمية (الإنترنت) والفيس بوك وغيرها من مواقع التواصل الإجتماعي من خلال إستخدام الهواتف النقالة.

ولقد تم التصريح بالتالي خلال المقابلات التي تم القيام بها مع قسم من النساء المتواجدات في المعسكر:

" إننا نعتقد بأن أكوينو صادق في موضوع مفاوضات السلام لأن المفاوضات تتم بشكل متبادل ولهذا فعلينا أن نثق برغبتهم في السلام كي يقوموا هم أيضاً بالثقة بنا. ولقد تم عقد مفاوضات مع ماركوس في الفترات السابقة. ولكن كنا لانثق به. ولقد قامت رئيسة الفلبين السابقة التي كانت من العنصر النسائي ببذل الجهود من أجل السلام ولكن جهودها لم تفلح. إنهم رؤوسائنا نحن أيضاً في نفس الوقت لأنه لايمكن لنا رد بعض الحقائق. إننا لسنا فليبينيين ولكننا نقع على الخارطة ضمن حدود دولة الفلبين. ولهذا السبب فهم رؤوسائنا نحن أيضاً. وبانجسامورو هي أحد جزر الفلبين في النهاية»

وعندما تم سؤالهن عن الإتفاقية الإطارية قمن بالرد بالتالي:» هذه الإتفاقية صالحة للقبول وإننا على إنتظار نتيجة جميلة وإننا مفعمين بالأمل». كما أنهن أوضحن بأنهن لم يقمن بقراءة النص الكامل للإتفاقية ولكنهم إستمعن إلى الخطوط العريضة للإتفاقية من خلال المذياع، وأن إقبال الذي قام بتوقيع الإتفاقية قد قام بتزويدهن بالمعلومات المتعلقة بهذا الموضوع من خلال المذياع أيضاً.

وعندما تم سؤالهن عن أفعال جبهة تحرير مورو الوطنية تجاه عملية السلام:» تضم هذه المنطقة الداعمين لجبهة تحرير مورو الإسلامية ولكن حكومة الفلبين لم تقم بالتواصل مع جبهة تحرير مورو الوطنية ولهذا السبب فيمكن القول بأن جبهة تحرير مورو الوطنية تعارض الإتفاقية الإطارية».

ثم تم إضافة التالي:» ولكننا الآن نؤمن بأن الجلوس إلى الطاولة والقيام بالإتفاق أفضل من القتال. لأن المفاوضات تأتي بنتيجة أفضل من النتيجة التي يأتي بها القتال. إننا نأمل بأننا محقين على الأقل في التفكير بهذه الطريقة. علينا أن نتقدم. إن التقنية مهمة للغاية ونحن نقوم بإستخدام التلفاز والحاسبو الآلي وشبكة المعلومات العالمية (الإنترنت). ولكن شعبنا فقير للغاية. ولم يتم منحنا أي فرصة من أجل التنمية على الرغم من أن التنمية غير ممكنة دون أستخدام المعدات التقنية.

في السابق كان الجميع يخفي إنتمائه لجبهة تحرير مورو الإسلامية لأنهم كانوا لايحبون الإسلام ومن يقوموا بالجهاد. ولكن الآن الجميع يعلن بأنه من جبهة تحرير مورو الإسلامية وذلك بعد أن تم القيام بالتوعية من خلال وسائل الإعلام الجماعي».

وقالت إحدة النساء التالي:» إنني أقوم بالعمل من أجل تحقيق الدخل للمنزل لأن زوجي يقوم بالجهاد، إن أغلب الرجال لايعملون لأنهم يقومون بالجهاد، وأنهم يقومون في نفس الوقت بإنتاج جوز الهند وغيرها من المحاصيل الغذائية الأخرى حتى وهم يعملون من أجل الجهاد لإنهم مضطرون للعمل لسد الحاجة إلى النقود اللازمة من أجل الطعام وتعليم الأطفال».

وتقول جميلة التي هي زوجة أحد الإداريين الرفيعي المستوى في المعسكر التالي:» إنني اعمل كمعلمة في أحد المدارس الحكومية، ولقد تم تسجيل إسمي في السجلات الرسمية بإسم ميلا، لأنهم يتم إتباع سياسة تحوير أسماء المسلمين بالشكل الذي يجعل منها شبهاً للأسماء المسيحية». وتقوم جميلة وهي تفضي عن أفكارها المتعلقة بعملية السلام التالي:» على الرغم من أننا نعيش بعض الترددات فيما يتعلق بمدى صدق أكوينو فإننا نرغب في أن نؤمن هذه المرة بمستقبل السلام». **ولقد قامت جميلة بالبيان بأنها مفعمة بالأمل فيما يتعلق بعملية السلام وأن زمن الحرب قد ولى وإنتهى وأنها تعتقد بأن الوقت قد حان من أجل العمل كي يتمتع المسلمون في بانجسامورو بشروط أفضل وأن يتم تنميتهم.**

ولقد تم البيان خلال المقابلات التي تم القيام بها بالتالي:» إننا في حاجة إلى ورشات النسيج وإلى المذياع كوسيلة إعلام جماعي. كما تمت الإشارة إلى التالي:» إن زيارة الإتحاد الدولي للحقوقيين مهمة للغاية من أجل تعرف الدول الأخرى على بانجسامورو».

د. زيارة مخيم سلمان الفارسي في شمال دافاو/ تاجوباكيت في ٤٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢

في صباح يوم ٤٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢ ذهبنا من جزيرة دافاو إلى معسكر آخر يقع على ساحل المحيط الهادئ وبالقرب من مدينة ماتي في أقصى الجنوب الشرقي لجزيرة ميندناو. ولقد تم إستقبالنا هنا أيضاً بنفس الإهتمام الحار والحفاوة. ولقد لاحظنا أن هذا المعسكر مرتب ومنظم بصورة أكبر. ولقد تم عقد المقابلات في المعسكر في ساحة مسقفة ولكن أطرافها مفتوحة. ولقد كانت أمطار موسون التي كانت تهطل في هذه الإثناء تزودنا بالمعلومات المتعلقة بمناخ المنطقة.

ويقع معسكر سلمان الفارسي في مدينة ماتي في منطقة دافاو. إن هذه المنطقة منظمة بصورة أكبر مقارنة بمنطقة جوتاباتو. ولقد كانت الطرق عبارة عن طريق إسفلتي مكون من شريط واحد (بينما كانت الطرق الأخرى من الإسمنت ومن التراب في بعض الأماكن).

وحسبما يبدو فإن منطقة بانجسامورو التي يمكن تعريفها بأنها المنطقة الواقعة في طرف الجنوب الشرقي، لم تتأثر بالحرب بصورة كبيرة.

ولقد قال المدير المحلي لوكالة تنمية بانجسامورو العالم لقمان خلال الكلمة التي ألقاها في الإجتماع التالي:

" إن اليوم يوم تاريخي حيث أننا هدفنا ومند اليوم الأول لجهاد بانجسامورو إلى تأسيس حكومتنا الذاتية. إن هذا هو الأفضل من أجل شعبنا أيضاً. الآن لدينا فرصة تأسيس حكومتنا الذاتية. إن الجهاد هو القتال في سبيل الله. وجميعنا مسلمون. وإننا على وشك الحصول على ما كنا نبتغي منذ أن قمنا بالتوكل. إن الشيطان يرغب في بث الغيرة بيننا ولكنه يجب علينا أن نتجنب ذلك.

إننا سعداء للغاية لقيام إخواننا من تركيا بقطع آلاف الكيلومترات فقط من أجل المجيء ليكونوا معنا. إن كوننا اليوم هنا مع إخواننا من تركيا هو لحظة تاريخية من أجل بانجسامورو.

إن عملية السلام تعني بالسبة لنا فرصة مهمة للغاية من أجل أن نتمكن من الوقوف عند ما يمكن فعله من أجل مستقبل بانجسامورو. إننا ومع أننا قد قمنا بإختيار البدء بعملية السلام مع حكومة الفلبين، لم نتخلى عن سبيل الجهاد. إن هذه العملية هي نتيجة لنضالنا الذي إستمر لمدة طويلة وقيامنا بالتوكل على الله."

ولقد قالت النساء اللواتي تم عقد مقابلة معهن التالي:» إن لم نقم بالجهاد فلم نكن لنصل إلى هذا الوضع ولم يكن ليتم توقيع هذه الإتفاقية الإطارية». كما أنهن أضفن التالي:» على الرغم من أنه كان يمكن لنا تغطية رؤوسنا ولكن لم يكن من الممكن لنا أن نرتيد الحجاب في الزمن الذي سبق توقيع الإتفاقية الإطارية أما الآن فيمكن لنا إرتداء الحجاب بإرتياح».

أما السيدة التي إسمها سميرة مصطفى/ كلارو فقد زودت وفدنا بالمعلومات المتعلقة بتنفيذ مشروع مركز تعليمي من أجل النساء والمخطط لإنشائه في منطقة ماتي. وأوضحت بأنه قد تم الإنتهاء من كافة الإستعدادات المتعلقة بالمشروع وأنه لاينقصهم غير الإمكانات التمويلية من أجل تنفيذ المشروع.

ولقد قالت نور الجنة ن. جولانبايان التي هي أحدى الموظفات العاملات في منظمة الإهتمام بشباب بانجسامورو في منطقة دافاو الشرقية (ODYBC) التي هي أحد المنظمات الهادفة إلى من أجل تحقيق التطور للشباب في منطقة دافاو الشرقية من الناحية الفردية والإجتماعية وشمول الشباب بهذا النوع من النشاطات الإجتماعية والتي تقوم بأداء نشاطاتها كمنظمة شبابية منذ عام ٢٠٠٢ التالي:» تقوم تشكيلاتنا تقديم الخدمات المشابهة ليس فقط للشباب بل وللفئات العمرية المختلفة الأخرى، وإننا وبالإضافة إلى النشاطات الإجتماعية التي نقوم بها، نعمل على تنظيم نشاطات وبرامج في مجال الصحة والبيئة. ولقد قمنا بتنفيذ مشروع سيتم خلاله القيام بتقديم مساعدات غذائية من أجل اللذين يعيشون في بعض الوحدات السكنية الصغيرة وتقديم دعم مواد مدرسية من أجل الأطفال الذين يعانون من الفقر واللذين هم في سن المدرسة في الشهر المقبل – الشهر الذي يلي المقابلة – بالإشتراك مع مؤسسات محلية أخرى.

ورداً على السؤال المتعلق بقيام حكومة الفلبين بالتمييز من عدمه تم الإجابة بالتالي:» لقد تعرض المسلمون من بانجسامورو بشكل عام إلى التمييز في كافة مجالات الحياة، فمثلاً وقبل فترة قصيرة تم منع الطلاب من إرتداء الحجاب في مراسم التخرج لطلاب مدرسة التمريض من قبل إدارة المدرسة ولكن وبسبب ردود الفعل إضطروا إلى إحترام الحجاب الذي هو جزء من هوية المرأة المسلمة. إن النضال الأهم الذي نقوم به هنا هو النضال المتعلق بالهوية. أما فيما يتعلق بالجانب الإجتماعي والإقتصادي، فعلى الرغم من أن النساء المسلمات حائزات على اللياقة اللازمة من أجل العمل في المؤسسات والمنظمات المعينة إلا أنه لايتم القبول بهن من أجل هذه أداء هذه الوظائف بسبب إرتدائهن للحجاب ولكن في حال إيجاد شخص مؤثر يكون كفيلاً لها فسيكون من الممكن لها العمل في هذه المؤسسات والمنظمات».

<u>هـ. زيارة مخيم خالد بن الوليد في جنرال سانتوس/ سابوماسلا في يوم الأحد المصادف ٥٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢</u>

تم زيارة المعسكر الواقع في منطقة مدينة الجنرال سانتوس الواقع في جنوب جزيرة ميندناو وتم إستقبالنا بنفس الحفاوة التي تم إستقبالنا بها عند زيارة المعسكرات الأخرى. ولقد شارك في هذا الإجتماع الإدرايون المسلمون الرفيعي المستوى بالإضافة إلى إداري محلي مسيحي من منتسبي الحكومة. ولقد ألقى محافظ المدينة المسيحي كلمة قصيرة في هذا الإجتماع. ولقد أشار في كلمته بشكل عام إلى أن الفرق في الدين ليس سبباً للقتال. وأكد على أن جميع الإنسانية تنتمي إلى نسب آدم وحواء. وعندما تم سؤال السيدات المشاركات في الإجتماع عن رأيه في الإداري المحلي فقد أجبن بأنهن لايرونه صادقاً وأنهن لايثقن به. **(يمكن حذفه)**

إن هذه المنطقة ليست من المناطق الموجودة ضمن نطاق إتفاقية الإستقلال لأن نفوسها يتكون من ٠٣٪ من المسلمين و٠٧٪ من المسيحيين.

ولقد أخبرونا بأن المسلمين قد تعرضوا للتمييز في هذه المنطقة أيضاً. فمثلاً تم ذكر أن المكان الذي تم عقد الإجتماع فيه هو في الأساس عبارة عن مزرعة وأن هذا المكان ليس مناسباً لإجتماع من هذا النوع وأن هناك أماكن مناسبة لهذا النوع من الإجتماعات ولكن ولكون هذه الأماكن غير متاحة للإستخدام من قبل المسلمين فلم يتم التمكن من إستخدامها لعقد الإجتماع. كما وذكروا أيضاً بأنه لايمكن لهم التحرك بحرية. وعندما تعرض التيار الكهربائي للإنقطاع خلال الإجتماع ذكروا

بأنهم يعانون من الإنقطاع المتكرر للتيار الكهربائي.

ولقد أوضحت السيدات اللواتي شاركن في الإجتماع:» لقد قام بعض المسيحيون بدعم المسلمين خلال زمن النضال والحرب بينما قام البعض منهم بدع دولة الفلبين أما الآن فإن الكل يقوم بدعم الإتفاقية الإطارية». كما وقالوا التالي:» إن المفاوضات ستستمر من جديد في ماليزيا بعد شهر رمضان ولهذا فنحن نأمل دوام هذه المفاوضات». (هذا القسم لاداعي له ويمكن حذفه)

و. لقاء الحقوقيين من معهد دراسات بانجسامورو في جوتاباتو في يوم الأحد المصادف ٦٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢

تم اللقاء مع بعض المحاميين والأساتذة الموجودين ضمن البنية التي تشكل عملية السلام. ولقد تم تزويد وفدنا في هذا الإجتماع بالمعلومات المتعلقة بعاقبة مفاوضات السلام ونص الإتفاقيات الإضافية التي تستند بالإتفاقية الإطارية.

ستقوم اللجنة الإنتقالية «ترانسكوم» بإعداد دستور بانجسامورو. وتتكون هذه اللجنة من ٨ أعضاء من جبهة تحرير مورو الإسلامية ومن ٧ أعشاء من الحكومة المركزية أي من ٥١ عضو في المجموع. وهناك عضو واحد من كلا الطرفين اللذين يعيشان في جزيرة ميندناو وذلك لغرض تمثيل الشعب المحلي في اللجنة. ستقوم اللجنة الإنتقالية بإعداد الدستور ثم تقديمه الكونغرس الفليبيني وسيعتبر الدستور مشرعاً بعد الموافقة عليه. وفي حال تجاوز الدستور للإستفتاء الذي سيتم إدارئه في بانجسامورو بعد ذلك، سيتم تأسيس حكومة إنتقالية أولاً ثم سيتم تأسيس حكومة عادية بعدها.

ولقد شارك المحامون الموجودن في اللجنة الإنتقالية وأعضاء الأدارة الرفيعي المستوى الأخرون في الإجتماع.

وتم ذكر بانه تم تقسيم المفاوضات مع دولة الفلبين إلى تشارك السلطة، تشارك الرفاه، عملية التطبيع وفرض الضرائب. وتم البيان بأن العمل لازال جار من أجل تشارك السلطة وتشارك الضرائب ولكن لايوجد شي واضح حتى الآن، وأنه قد تبادلالمقترحات المتعلقة بالواقعية المتبادلة في عملية التطبيع إعتباراً من يوم أول أمس. كما وتم إيضاح بأن التطبيع لايشمل ثلاثة أمور هي نزع السلاح وإنسحاب الجنود وعودة الجنود إل الحياة الطبيعية. ولقد تم ذكر التالي خلال اللقاء:» سنقوم بتطبيق عملية نزع السلاح في آخر مرحلة، إننا الآن في المرحلة التي تسبق ذلك وفق جدول المفاوضات وأن المفاوضات لازالت مستمرة».

ولقد تم التصريح بالآتي فيما يتعلق باللجنة الإنتقالية:

"يشمل تشارك السلطة النقاش في مسائل المياه الداخلية والمواصلات والأراضي التي تم وراثتها عن الآباء والأجداد والقضاء. ولكننا تمكنا من الحصول على موافقة على طلباتنا. إن مسألة الأراضي التي تم وراثتها عن الآباء والأجداد هي مسألة تعنيكم أنتم أي تعني تركيا في الأصل. لأن هذه الأراضي هي أرض الخليفة. إننا هنا نقوم فقط بالحفاظ على أمانة الخليفة الموجودة لدينا، لأنه يجب علينا المحافظة عليها. هناك نظام رئاسة في الفلبين مشابه للنظام الموجود في الولايات المتحدة. ولكننا نطمح إلى إعطاء الأولوية للنظام البرلماني في بانجسامورو."

وتم قول الآتي:» لقد تم تأسيس لجنة مراقبة من أجل مراقبة قيام اللجنة الإنتقالية وسير عملية السلام بشكل سليم. وسيكون رئيس اللجنة أحد الشخصيات الدولية المعروفة. كما ويتم تكوين تشكيلات شرطة من أجل بانجسامورو. ولقد تم تأسيس لجنة أخرى من أجل إعداد دستور بانجسامورو ولازالت اللجنة مستمرة بأعمالها. سيتم الموافقة على مسودة الدستور هذه في مجلس الفلبين ثم سيتم عرضه للإستفتاء. وسيتم القيام بالإستفتاء في بانجسامورو في تشرين الأول/ أكتوبر من عام ٥١٠٢."

ولقد تم طرح بعض المقترحات بهذا الشكل التالي:"سنقوم بحل المواضيع المتعلقة بحقوق الإنسان في مرحلة التطبيع. لقد قامت هذه اللجنة بعقد أول إجتماع لها في 62 تموز/ يوليو من عام 3102، أما تاريخ الإجتماع الثاني لها فهو 7 أيلو/ سبتمبر من عام 3102. ولازالت الإجتماعات الدورية مستمرة. أما تشارك السلطة وتشارك الضرائب فلا زال في طور المفاوضات حتى الآن، ولهذا لايمكن لنا أن نذكر تاريخ معين للتوقيع ولإنتهاء مدة خدمة اللجنة. يمكن لتركيا أن تساهم في مشاريعنا الإستثمارية وفي عملية تحسين وضعنا. لقد ذهبتم إلى المناطق الريفية. وإطلعتم على وضعنا. ويمكنكم من خلال المساعدة في تنميتنا في هذه المواضيع."

"تم تأسيس مجموعة تواصل دولية من أجل خطة المفاوضات. وتتضمن هذه المجموعة دول مثل تركيا وماليزيا والمملكة العربية السعودية واليابان. وهناك هولندا ودولتان عربيتانفي لجنة جنوا لمراقبة حقوق الإنسان."

"لقد ناقشنا موضوع حماية المدنيين وموضوع الناس المطرودين من أراضيهم مع الوفد القادم من منظمة الأمم المتحدة بالأمس. إن الهدنة لازالت مستمرة الآن. وطالما أن الهدنة مستمرة فلا حاجة هناك إلى حماية المدنيين."

" لقد حدثت فاجعة هنا في عام 9002. لقد قام الفريق النرويجي بتقييم مسألة الناس المطرودين من أرضهم هنا بشكل مشابه للأحداث التي وقعت في السودان. لقد قمنا نحن في تلك الآونة بدعوة بعض منظمات المجتمع المدني، ولكن هذه المنظمات التي إستلمت الدعوة لم تقم بإتخاذ أي قرار بهذا الجانب. لو كانت هذه المنظمات التي تم توجيه الدعوة لها قد إتخذت قراراً بهذا الجانب لكانت هذه المنظمات هي الموجودة اليوم في محل الفريق النرويجي من أجل القيام بالوساطة».

" إن اللجنة الإنتقالية في إنتظار الإنتهاء من هذه المرفقات حالياً من أجل إتمام الدستور."

" يمكن تصنيف الصلاحيات التي هي موضوع الـتشارك إلى ٣ مجاميع رئيسية. وهذه الثلاحيات هي: بعض الصلاحيات التي تتمتع بها بانجسامورو فقط وبعض الصلاحيات الأخرى التي تتمتع بها الحكومة فقط وبعض الصلاحيات المشتركة بين الطرفين. أما مسألة تشارك السلطة فلا زالت في طور المناقشة.»

ورداً على أسئلة هل سيتم تأسيس الأحزاب السياسية؟ وهل ستتحول جبهة تحرير مورو الإسلامية إلى حزب؟ تم الرد بالتالي:» إن هذا الأمر أمر مهم للغاية. فهذا هو أهم ما ينقصنا. وستكون أهم مساهمة تقدمونها لنا هي تقديم المساعدة لنا من أجل تأسيس الأحزاب السياسية. كما أن قائدنا حاجي مراد قام خلال زيارته لتركيا بطلب المساعدة منكم من أجل تأسيس حزبنا. إذ يجب مساعدتنا من أجل عملية تحول جبهة تحرير مورو الإسلامية إلى حزب وعملية تأسيس الحزب. لأن أهم ما ينقصنا في هذه المرحلة هو هذا الأمر.»

"إن ثلثي (3/2) القوات العسكرية التابعة لحكومة الفلبين موجودة في بانجسامورو. يجب الفيام بفصل الجنود عن الشرطة بشكل قطعي ويجب أن تكون الشرطة تابعة لنا. لأن الجنود مكلفون بالقيام بوظيفة الأمن الخارجي، أما الشرطة فهي مسؤولة عن الحفاظ على الأمن الداخلي."

" إننا الشعب المحلي لبانجسامورو. ولهذا فإن الخدمات المحلية والمواصلات والماء وغيره من المواضيع هو من ضمن صلاحياتنا. إننا نرغب في الحقيقة في تحمل مسؤولية الصحة أيضاً، ولكن هذه الخدمة تقتضي الكم الكبير من الأموال ولهذا فنحن لانستطيع تحمل هذه المسؤولية."

وأضاف أيضاً في معرض كلمته:» إننا لم نكن أصلاً نتبع مانيلا حتى قيام الولايات المتحدة بمغادة البلد».

ولقد أجاب رئيس اللجنة أسئلتنا بذكر التالي:

" إن الإتفاقية الإطارية موجودة على الطاولة الآن ولهذه الإتفاقيات 4 مرفقات. إن هذه الإتفاقيات موجودة لدينا. وتتكون هذه المرفقات من تشارك السلطة، تشارك الغنى/ الثروة والإنتقال إلى الأحوال الطبيعية وفرض الضرائب».

" لقد تم إعداد المسودة الفنية في موضوع تشارك الثروة وفرض الضرائب ولكن لم يتم توقيع أي شيء في مجال تشارك السلطة، وسيتم عقد لقاءات من جديد في هذا الموضوع في شهر أيلول/ سبتمبر».

"إن اللجنة الإنتقالية تقوم بالعمل على موضوع تشارك السلطة. أما المياه الإقليمية والمرور (الترانزيت) فهي مواضيع لازالت في طور الإنتظار. أما موضوعي الأراضي التي ورثناها عن آبائنا وأجدادنا أي الوطن الأم بانجسامورو والموارد الطبيعية فلقد تم دمجهما ضمن نفس المحضر ويتم النقاش فيهما في نفس الوقت.

. إن مسألة الأراضي التي تم وراثتها عن الآباء والأجداد هي مسألة تعني تركيا عن قريب لأن هذه المناطق كانت تتبع الخليفة. ومهما كان هذا الموضوع جزءاً من تاريخ ماضي إلا أنه موجود ضمن إدعاءاتنا.

تتضمن بنية الحكومة مسودة تشارك السلطة أيضاً. إن نظامنا نحن هو نظام رئاسي ولكننا نرغب في تغييره وإبداله بالنظام البرلماني. إننا نرغب في الحصول على نظام رئاسة الوزراء.

وأحد اللجنات المهمة الأخرى هي اللجنة المتعلقة بالنقود. كما أن هناك لجنة الرطة المستقلة، والغاية منها هو تأسيس تشكيلات شرطة مستقلة من أجل بانجسامورو.

إن **الإتفاقية الإطارية** هي نتيجة عملية المفاوضة التي إستمرت بين الطرفين لمدة ٥١ سنة.

وللإتفاقية ٤ مرفقات تتضمن المواضيع التالية:

1. **تشارك السلطة**

2. **تشارك الرفاه**

3. الأساليب الإنتقالية والتطبيع

4. فرض الضرائب

ولقد تم توقيع المرفق المتعلق بتشارك الرفاه والمرفق المتعلق بفرض الضرائب إلا أنه لم يتم توقيع المرفق المتعلق بتشارك السلطة والمرفق المتعلق بالتطبيع بسبب بعض الخلافات، ولازالت المفاوضات مستمرة في الوقت الحاضر» (لقد تم إتمام هذه المفاوضات اليوم أيضاً. وقد تم توقيع الإتفاقية النهائية).

وهناك ثلاثة شروط هي موضوع للحديث فيما يخص عملية **التطبيع** في نطاق طرق إنهاء القتال:

1) نزع السلاح

2) تسريح القوات

3) إعادة الدمج

إن جبهة تحرير مورو الإسلامية لتقبل بشروط إنهاء القتال هذه. وتستخدم مصطلح مختلف هو «عدم القتال» بدلاً عن مصطلح «نزع السلاح» أي أنها ترغب في الإستمرار بالإحتفاظ بالسلاح كما حدث في النموذج الإيرلندي».

هناك برنامج سيتم إتباعه فيما يتعلق باللجنة الإنتقالية. أما الآن فإن العملية لازالت في مرحلة «الفريق الفني».

إن المهمة الأساسية للجنة الإنتقالية هي القيام بإعداد الدستور. ويمكن للدستور أن يضم مواد تتعلق بالمواضيع المحددة في الإتفاقية الإطارية فقط.

تشارك السلطة: ترغب حكومة الفلبين في فصل مسألتي

– المياه الداخلية و

– الاراضي التي تم وراثتها عن الآباء والأجداد

عن بعضهما البعض. ولكن جبهة تحرير مور الإسلامية تعارض هذا الأمر. وإن مسألة الأراضي التي تم وراثتها عن الآباء والأجداد هي مسألة تعني الإمبراطورية العثمانية وتعني بالتالي الجمهورية التركية بشكل مباشر.

بنية الحكومة: هناك نظام رئاسة في الفلبين مشابه للنظام الموجود في الولايات المتحدة. ولكن شعب بانجسامورو لايفضل هذا النظام الرئاسي بل يفضل النظام البرلماني. ومن المخطط أن يتم القيام بتشكيل حكومة محلية.

لجنة المراقبة الوطنية: سيتم تشكيل لجنة مراقبة من أجل مراقبة تقدم عملية السلام حسب الأصول من عدمه وسيكون رئيس اللجنة أحد الشخصيات الدولية المعروفة.

تشكيلات الشرطة المستقلة: لازالت أعمال تشكيل لجنة من أجل تأسيس هذه التشكيلات مستمرة.

المرفق المتعلق بالتطبيع:

المسائل الرئيسية:

– مسألة تشكيلات الشرطة

– العدالة الإنتقالية (نوع من الحقوق الذي يناسب الفترة الإنتقالية من أجل المرحلة التي ستعقب إنهاء المعارك)

* إنتهاكات الحقوق

* مسألة الأراضي

* إعادة التأهيل

ليس هناك طراز تم تحديده من أجل كيفية حل هذه المواضيع حتى الآن ولكن لازال العمل مستمراً من أجل تحديد هذا الطراز.

تم القيام بذكر الآتي:» يمكنكم مساعدتنا في مجال المجتمع المدني ومجال المساعدات الإنسانية وأعمال اللوبي ومسألة تشكيل الحزب السياسي». إن هذه الفقرة مكررة ويمكن حذفها.

مجموعة التواصل الدولية: تتكون هذه المجموعة من المندوبين الرسميين لدول تركيا وبريطانيا والمملكة العربية السعودية واليابان ومن مندوبي أربعة منظمات مجتمع مدني (مركز الحوار الإنساني، موجدي الحلول، محمدية، والمؤسسة الآسيوية).

وتقوم الدول الأجنبية التي أصبحت جزءاً من العملية بهذا الشكل:

على المستوى الرسمي،

بمتابعة مسألة الهدنة (بروناي وإندونيسيا)،

متابعة المسائل الإجتماعية (اليابان)،

متابعة مسألة حماية المدنيين وإنتهاكات حقوق الإنسان (النرويج ودول الإتحاد الأوروبي الأخرى). وأخبرونا بأن HHI أيضاً قد أصبحت جزءاً من العملية فيما بعد وأنهم سعداء للغاية نتيجة لذلك.

وتم ذكر بأنه هناك الكثير من اللجنات الفرعية للجنة الإنتقالية مثل لجنة إستخدام جنود جبهة تحرير مورو الإسلامية في الخدمة ولجنة عدالة الفترة الإنتقالية وغيرها.

" إننا لاتزال نعمل من أجل لجنة عدالة الفترة الإنتقالية. وسيتم مناقشة مواضيع مثل إنتهاجات حقوق الإنسان ومسألة الأراضي وإعادة التأهيل في هذه اللجنة. وفي سياق آخر فإننا لانفكر في هذا النطاق بالحصول على "عفو" في هذا النطاق لأننا لسنا مذنبين.

ولقد تم بيان بأنه قد تم إفتتاح "ترانسكوم"أو اللجنة الإنتقالية في تموز ٣١٠٢ في جوتاباتو وتم تحديد اللائحة الداخلية لها. وسيكون الإجتماع المقبل لها في شهر أيلول/ سبتمبر. وسيتم في أول يومين القيام بالإجتماع العام أما في اليومين الآخرين فستقوم اللجنات الفرعية بالإجتماع. وبما أنه لم يتم تحديد مسألة تشارك السلطة

بعد، لهذا فإننا لانعرف متى تنتهي مدة خدمة "ترانسكوم". (هذه الفقرة لاداعي لها، يمكن حذفها)

وبعد إنتهاء الإجتماع، تم زيارة الجامع الذي تم تشييده من قبل سلطان بروناي في جوتاباتو. كما وقمنا برحلة نهرية في نهر جراند ميندناو الذي يصب من جوتاباتو في المحيط ورأينا بأن هناك منازل تم تشييدها على أعمدة داخل النهر وتم إخبارنا بأن هناك أكثر من ٠٢ ألف منزل من هذا النوع وأن ٠٥٢ ألف إنسان يعيش في هذه البيوت أو المآوى المشيدة على النهر.

ز. زيارة معسكر بشرى في مدينة ماراوي في يوم الثلاثاء المصادف ٧٢ أغسطس/ آب من عام ٣١٠٢

مدينة ماراوي، بحيرة لاناو، منطقة بوتيك، معسكر بشرى

جئنا في يوم ٣١٠٢/٨٠/٧٢ إلى المعسكر الموجودة بالقرب من بحيرة لاناو. وتم إستقبالنا هنا أيضاً بنفس الحفاوة والديناميكية وبنفس الإستقبال الحار الذي تم إستقبالنا به في جميع المعسكرات الأخرى. ثم قام قائد المعسكر بإلقاء كلمة ثم تم تقديم مسؤولي المعسكر وتقديم وفدنا الضيف وقيام ٣ أشخاص من وفدنا بإلقاء كلمة وهكذا إنتهى برنامج المعسكر.

لكون هذه المنطقة المنطقة التي يعيش فيها رجال الأعمال بشكل كثيف، فإن المناطق السكنية الموجودة هنا متطورة بشكل أكبر مقارنة بالأماكن الأخرى. ولقد تعرفنا على الإجتماع الذي عقد هنا على شخصين من الوسط الأكاديمي الياباني وأخبرانا بأنهما يقومان ببحث في موضوع «العدالة الإجتماعية» وأنهم قد قدموا من جامعة هيروشيما اليابانية. ولقد أوضحا بأنهما يقومان بالعمل في المنطقة فيما يتعلق بهذا الموضوع منذ سنتين إثنين.

ولقد تم تلخيص المساعدة الحقوقية التي ينتظرونها منا خلال الكلمات التي تم إلقائها في هذا الإجتماع تحت ٤ مواضيع. ١. إعداد الدستور، ٢. تشكيل إدارة الحكومة ومؤسساتها (الحكومة والمؤسسات)، ٣. تشكيل الأحزاب السياسية، ٤. نظام الإنتخابات.

إن هذه المنطقة هي المنطقة التي عاش فيها سلامت هاشمي مؤسس جبهة تحرير مورو الإسلامية وهي المنطقة التي كان مفتوناً بها. ولقد لاحظنا بأن هذا المعسكر أكبر وأكثر ديناميكية وتجهيز. ولكن ولأن الطرق سيئة للغاية فقد أستغرقنا ٧ ساعات في الوصول من جوتاباتو إلى هنا.

ولقد قال قائد المعسكر فيما يتعلق بالمنطقة الآتي:

" يقع هذا المعسكر بالقرب من بحيرة لاناو. تقوم بحيرة لاناو بسد 05% من حاجة ميندناو إلى الكهرباء. ولدينا سلطة ميليشية تتكون من ٠٨١ ألف ميليشي في هذه المنطقة. وإننا نشكل الآن ٠٣ ألف جندي و٠٢ ألف شرطي من القوات الحكومية الموجودة في منطقة ميندناو. وإننا بحاجة إلى الدعم في المواضيع الفنية من أجل تنمية هذه المنطقة وإلى الدعم في المواضيع السياسية والحقوقية وغيرها من أجل عملية التطبيع. إننا وعلى مر كامل تاريخنا لم نقم بالإعتراف والتبعية إلا بالدولة العثمانية التي كانت دولة إسلامية وبسلطنة عبد الحمد خان لاغير. وقد قامت الدولة العثمانية بمساعدتنا دون مقابل. ولقد كانت هي من عرف العالم علينا. والآن فإننا نأمل بأن تقوم تركيا بتقديم الدعم لنا.»

ولقد تحدث رئيس وكالة تنمية بانجسامورو الدكتور صفير الله ديباتوان بالتالي:

فيما يخص المنطقة:

" إن المنطقة التي نتواجد فيها الآن هي منطقة راناو التي تقع في شمال الوطن الأم بانجسامورو وتتكون من مقاطعتين هما مقاطعة لاناو ديل سور ومقاطعة لاناو ديل نورتة. ويكون سكان هاتين المقاطعتين اللذين يسمون بتسمية ماراناو ثاني أكبر مجتمع مسلم في الفلبين. وتعني تسمية ماراناو «ناس البحيرة»، وتأتي هذه التسمية من بحيرة لاناو التي يعتقد بأنها أقدم بحيرة في العالم وأكبر بحيرة في الفلبين وهي بحيرة تقع بالضبط في مركز منطقتنا. وهناك أكثر من محطة لتوليد الطاقة الكهرومائية قد تم إنشائها على هذه البحيرة ونهر أجوست الذي يصب في البحيرة، ويتم سد ٠٥٪ تقريباً من حاجة ميندناو إلى الطاقة الهربائية من هذه المحطات.»

بنية جبهة تحرير مورو الإسلامية:

الجناح السياسي

" تتكون جبهة تحرير مورو الإسلامية من جناحين أحدهما عسكري والآخر سياسي. ويشكل الجناح السياسي في الوقت الحاضر الإدارة المدنية في بانجسامورو بشكل فعلي ويتكون من 21 لجنة سياسية محلية. تتكون كل لجنة محلية من ٨٢ عضو من الناسء والرجال. وهناك ٥ لجنات مدينة على الأقل تحت كل لجنة محلية. وتتكون كل لجنة مدينة من ٨٢ عضو من النساء والرجال. وهناك لجنات قرى أو ما تسمى ببارانجاي منضوية تحت كل لجنة مدينة ويبلغ عددها أكثر من لجنة واحدة. وبإختصار فإن كل وحدة سياسية الموجودة على مستوى المناطق ونزولاً حتى مستوى القرى تضم لجنات تتكون من ٨٢ عضو.»

عملية السلام

" لقد جلست جبهة تحرير مورو الإسلامية إلى طاولة مفاوضات السلام مع حكومة الفلبين. ولقد تم توقيع إتفاقية بانجسامورو الإطارية في تشرين الثاني/ أكتوبر من عام 2102 بين جبهة تحرير مورو الإسلامية وبين حكومة الفلبين. ولقد تم توقيع مرفقين من مرفقات الإتفاقية ولكن لم يتم الإتفاق بعد على المرفقين المتعلقين بـتشارك السلطة والتطبيع. – ملاحظة: لقد تم إنهاء هذا القسم أيضاً اليوم – وإننا نامل بأن يتم الإتفاق على هذين الموضوعين أيضاً في موعد قريب. وبعد أن يتم الإتفاق على جميع مرفقات الإتفاقية الإطارية سيتم إعداد دستور بانجسامورو من قبل لجنة بانجسامورو الإنتقالية التي تم تشكيلها مؤخراً. وسيتم تقديم مسودة الدستور إلى مجلس الأمة الفلبيني (الكونغرس) من أجل التشريع حالما يتم الإنتهاء من إعدادها. وبعد أن يتم تشريع الدستور سيتم القيام بإجراء إستفتاء شعبي من أجل الموافقة عليه. وبعد أن يتم الموافقة على الدستور سيتم تشكيل سلطة بانجسامورو الإنتقالية فإن هذه السلطة ستحل محل إدارة إقليم ميندناو المسلم المستقل الحالية.»

الآمال المرجوة من الإتحاد الدولي للحقوقيين ومن تركيا

" لقد قامت جبهة تحرير مورو الإسلامية بتأسيس وكالة تنمية بانجسامورو من أجل أن تقوم بالعمل في المواضيع المتعلقة بالمساعدات وإعادة التأهيل والتنمية. وإننا نأمل بأن تقوم بعض منظمات المجتمع المدني الموجودة في تركيا بأن تكون شريكتنا في العمل معنا في هذه المجالات. بالإضافة إلى هذا فإننا نأمل منكم بأن تكونوا جسراً بيننا وبين المنظمات الحكومية والغير الحكومية الأخرى الموجودة في تركيا وذلك كي يساعدونا في هذه المواضيع.

بما أن الفترة الإنتقالية قد بدأت مؤخراً فقط لذا يمكنكم مساعدتنا في موضوع إعداد الدستور الذي يضم الإمكانات التي يتمتع بها الإقليم المستقل بالمعنى التام. حيث يمكنكم دعوة وكالاتنا وأعضائنا فيما يتعلق بنا من أجل أن يقوموا برؤية البنية السياسية الموجودة في تركيا في نطاق برامج تعليم معينة، وهكذا يمكنكم العمل على إستفادتنا من الملعومات والتجربة السياسية الموجودة في تركيا.

إن شبابنا في حاجة بالغة إلى التعليم الجيد وإلى المؤهلات ولدينا حاجة أيضاً إلى المنح الدراسية وإلى التدريب المكثف في المواضيع المؤسساتية/ الإدارة.

"إن هناك الكثير من المجالات التي نحتاج إلى المساعدة فيها فإنني أكتفي بذكر هذا القدر الذي قمت بذكره لأن جميعها مواضيع فنية تعنيكم إنتم بصفتكم حقوقيين."

كما وتم ذكر التالي:" قبل أن أنهي كلمتي أود أن أذكر بأن أراضينا كان يتم إدارتها من قبل السلاطنة والقادة التقليدين قبل أن تتعرض للإستيلاء من قبل الأجانب. ولقد كان قادتنا في تلك الأيام وبالذات في عهد الإمبراطورية العثمانية وحتى إنهيارها لم يقوموا بقبول التبعية لأي سلطة دنيوية غير الخلافة الإسلامية. وإننا نؤمن في العر الحديث الذي نتواجد فيه بأن جمهورية تركيا هي الدولة التي هي في الوضع الأنسب من أجل تولي منصب الريادة العظيمة للعالم الإسلامي المتحد."يجب علينا أن نفكر في ذكر هذه الفقرة من عدمه.

ح. رحلة المحيط الهادئ ودار الأيتام في يوم الأربعاء المصادف ٨٢/٨٠/٣١٠٢

تم زيارة دار الأيتام التي تم إنشائها من قبل HHI والموجودة في جوتاباتو. وعلى الرغم من أن دار الأيتام هذه هي مجرد بداية متواضعة حالياً إلا أنه ينظر إليها وكأنها خدمة عظيمة بالنسبة للظروف الموجودة في جوتاباتو. حيث لازالت الدار تقوم بتدقيم خدمة الرعاية والإقامة والتعليم لحوالي ٠٦ يتيم. ولقد تم الجلوس مع الأيتام اللذين تتراوح أعمارهم بين ٧-٢١ سنة وتم الحديث معهم. ولقد أدركنا بأن الأيتام راضون عن الدار التي يقيمون فيها من الإمارات التي كانت تعلو على وجوههم. ولقد كان التصرفات الوقورة للأطفال ملفتاً للإنتباه بشكل يثير الحيرة.

ومن المتوقع أن هناك حوالي ٠٠٠,٤ يتيم في عموم البلد.وجميع هؤلاء هم أيتام الشهداء. ولقد تصرفوا بشكل كتوم للغاية تجاه محيطهم الخارجي في البداية. ولم يقوموا بإستلام أي مساعدات من أية منظمة مجتمع مدني ولم يرغبوا حتى بالإبلاغ عن وضعهم. ومع إزدياد ثقتهم بمنظمة المجتمع المدني HHI مع مرور الوقت تم البدء بالتعاون من أجل تلبية هذه الإحتياجات. ولقد تم البدء حالياً بإنشاء دار أيتام جديدة.

ولقد قام أحد الأيتام بسؤال أحد أعضاء الوفد أحمد صورجون السؤال التالي: كيف هي العلاقة بين الحكومة وبين السلطان؟ (المقصود هنا هو أحفاد السلطان عبد الحميد خان) ليست هناك أية مشاكل بينهم، أليس كذلك؟ هذا القسم غير ضروري ويجب إخراجه

وتتمتع جزيرة ميندناو بطبيعة خلابة يمكن وصفها بأنها جنة خفية. أما سكانها فهم من المورو اللذين لازالت رأسهم عالية واللذين لازالوا مناضلين وودودين ومضيافين وصميميين وذو كرامة على الرغم من عدم توفر كافة الإمكانات والحرمان والشهداء اللذين بلغ عددهم ٠٠٣ ألف خلال ٠٤ عام وكافة إنتهاكات حقوق الإنسان وأيتام الشهداء اللذين يبلغ عددهم أكثر من ٠٠٠,٤ واللذين لازالوا يتمتعون بوجه بشوش على الرغم من التعب الذي خلفته الحرب.

8. إحتياجات **مسلمي مورو**

أ. طلبات المساعدة في تأسيس الأحزاب السياسية

بما أنه سيتم إدارة دولة بانجسامورو بيد الأحزاب السياسية، لذا يمكن في هذا الموضوع القيام بتقديم لائحة الحزب المتعلقة بتأسيس الحزب السياسي وأعماله والخريطة التي توضح بنية العملية.

ب. طلبات المساعدة الحقوقية

متابعة الأعمال المتعلقة بالدستور الذي سيتم إعداده خلال عملية تكوين الدولة والقيام بالإشتراك الفعلي في الإجتماعات قدر الإمكان

التواصل بشكل مستمر مع المؤسسات المعنية بإنتهاكات الحقوق

تبليغ المؤسسات والمنظمات الدولية بإنتهاكات الحقوق

ج. المساعدات الإجتماعية وطلبات رعاية الأيتام

- العمل على قيام منظمات المساعدة على تلبية طلبات المأكل والملبس بشكل جزئي،
- العمل على إنشاء المساكن الطلابية
- المبادرة من أجل تأسيس المؤسسات الصغيرة الحجم
- مساعدة مؤسسات الصحف والنشر والقنوات الإذاعية والتلفازية بإستخدام الإمكانات التقنية.

د. طلبات دعم التعليم في جامعة كوتوباتو

- العمل على تحقيق التواصل بين الجامعات الموجودة في مورو وبين الجامعات والأوساط الأخرى والعمل على قيام الأكاديميين اللذين يجيدون اللغة العربية والإنكليزية بإلقاء المحاضرات في مورو،
- **تقديم خدمة التربية والتعليم الحي للطلاب في مورو من خلال بدء تطبيق الكلية الألكترونية من على شبكة المعلومات العالمية (الإنترنت)،**
- **القيام بالأعمال المتعلقة بدراسات الماجستير والدكتوراة**

9. الأمور التي يأملها مسلمو مورو من مسلمي العالم

– المساهمة في تعريف شعب مورو الذي يعبر عن أمله في الحصول على الدعم المادي والمعنوي في كافة المجالات بالشكل الصريح في الساحة الدولية،

– القيام بمبادرات دبلوماسية من أجل تقديم التهاني والقيام بالزيارات الرسمية على مستوى الدول

– التواصل المستمر مع IHHالتي هي عضو في اللجنة خلال تكوين الدولة وإعداد الدستور

– المساهمة من أجل تكوين شروط الحل الأنسب من أجل شعب مورو.

01. الخاتمة والتقييم

1. يجب أن تكون مورو والمسلمين اللذين يعيشون في مورو وجبهة تحرير مورو الإسلامية معروفة بشكل أفضل في تركيا والعالم الإسلامي والعالم أجمع.

2. يجب زيادة وتطوير العلاقات بين تركيا (الأتراك من الشعب مؤقتاً) ومورو.

3. يجب تامين قدوم عدد أكبر من منظمات المجتمع المدني.

4. يجب تامين قدوم الغرف والمنظمات المهنية ورجال الأعمال.

5. يجب تنظيم رحلات من أجل أغراض الزيارة والسفر والطبيعة والسياحة والتشجيع عليها.

6. يجب العمل على بدء ويونس أمره بنشاطاتهما في المنطقة.

7. يجب المساعدة في مجال النشر والبث الذي يرونه كأهم ما ينقصهم (بدءاً من القنوات الإذاعية).

8. يجب العمل على جلب الطلاب إلى تركيا وإرسال الأساتذة الجامعيين إلى مورو.

9. يجب العمل على أن تشعر جبهة تحرير مورو الإسلامية خلال اللقاءات المستمرة بينها وبين حكومة الفلبين بدعم العالم الإسلامي لها بشكل أكثر.

01. يجب العمل على دعمIHHالتي تقوم بنشاطات مساعدة في مورو كما وتقوم بمراقبة اللقاءات كمنظمة مجتمع مدني ودعم أعمالها.

11. سيكون البدء في تنظيم رحلات الطيران المباشرة إلى مانيلا ثم إلى ميندناو وسيلة من أجل زيادة العلاقات.

21. يجب القيام بنشاطات مثل المحاضرات ورسائل البحث والمقالات والكتب والمؤتمرات التي تتخذ من تاريخ وجغرافية مورو والبنية الإجتماعية لها وغيرها من المجالات التي تتعلق بمورو موضوعاً لها.

31. يجب إستضافة نخبة مورو في تركيا والعمل على تجوالها في البلد وتقديمها ومعرفة الرأي العام بها.

41. يجب تنظيم "أيام مورو" في تركيا وتقديم مورو بجاونبها المختلفة.

(النسخة التي تم مراجعتها من قبل حسني تونا)

Uluslararası Hukukçular Birliği

International Jurists Union

الإتحادالدولي للحقوقيين

LALE YAYINCILIK